ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΒ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 13 Μαΐου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Μὴ ὑπαρχόντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Ἀριστοκλέους ἀναπληροῦντος τὸν γεν. Γραμματέα ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Συλλόγου, συνισταμένη α) ἐκ δύω εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν. β) ἐκ δύω ἑτέρων ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου. γ) ἐξ ἐπιστολῆς κ. Δ. Μαλιάδου ἀπὸ 8 Μαΐου πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον, δι' ἧς ὑποβάλλει τὴν ἀπὸ τῆς γεν. γραμματείας παραίτησιν αὐτοῦ. δ) ἐξ ἐκθέσεως τοῦ κ. H. Schliemann ἀπὸ 29 Ἀπριλίου 1872, περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει Ἰσαρλὶκ διενεργουμένων ἀνασκαφῶν.

Μετὰ δὲ τὴν συζήτησιν ἐσωτερικῶν τινων ζητημάτων τοῦ Συλλόγου, ἀποφασισθείσης τῆς διακοπῆς τῶν τακτικῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΓ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 9 Αὐγούστου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀρξαμένης τῆς συνεδριάσεως ὁ ἀναπληρῶν τὸν γεν. γραμματέα κ. Χασιώτης ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισαμένην α) ἐκ 33 εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν. β) ἐκ 15 ἑτέρων περιεχουσῶν διαφόρους αἰτήσεις. γ) ἐκ 12 ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου. δ) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Σάββα Ἰωαννίδου ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1872, δι' ἧς ἐπισυνάπτει δημοτικά τινα ἄσματα, ἀγγέλλων συνάμα καὶ τὴν ἐν τοῖς πέριξ τῆς Προύσσης περιοδείαν του, δι' ἣν καὶ ἐξαιτεῖται, ὅπως χορηγηθῶσιν αὐτῷ τὰ πρὸς ταῦτα χρήσιμα ἔγγραφα καὶ λοιπὰ μέσα· ε) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Δ. Ν. Ταμβάκου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ὑπ' ἀνωνύμου τινὸς διὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ κ. Μαυρογορδάτου ἀποστελλομένην προσφορὰν 75 λιρῶν τουρκικῶν καὶ ἐξαιτεῖται τὴν δέουσαν ἐπὶ τοῦτο ἀπόδειξιν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος διακηρύττει ὅτι τὸ Προεδρεῖον ἐπεμελήθη νὰ γράψῃ ἐπιστολὰς ὅπου θὰ σταλῶσι βιβλία, πολλαχόθεν δὲ μάλιστα καὶ ἀπαντήσεις ἐλήφθησαν, μεθ' ὃ ἐξαγγέλλει τὸ πρῶτον νέα ὑποψήφια μέλη· ὡς τακτικὰ μὲν 1) τὸν ἐν Λονδίνῳ κ. Δ. Βικέλαν προτεινόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Βαφειάδου, Ἰ. Βρετοῦ καὶ Γ. Χασιώτου. 2) τὸν ἐνταῦθα διαμένοντα Δ. Φίλιον, διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας, προτεινόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Μ. Πανταζῆ, Β. Πυλάδου καὶ Γ. Χασιώτου. 3) Τὸν ἐν Γενεῖ τοῦ Ἰκονίου Γ. Ν. Εὐελπιν προτεινόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Μ. Πανταζῆ, Ἰ. Δ. Ἀριστοκλέους καὶ Γ. Χασιώτου. 4) Τὸν κ. Ἰ. Καραπάνον προτεινόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Σάρρου, Ἰ. Γκιὼν καὶ Γ. Χασιώτου. 5) τὸν διδάκτορα A. Dumont προτεινόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Καραπάνου, Ἰ. Δ. Ἀριστοκλέους καὶ Γ. Χασιώτου. 6) ὡς ἀντεπιστέλλον δὲ τὸν κ. Ν. Λήμνιον ἰατρὸν ἐν Ἀρτάκῃ προτεινόμενον ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς. Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος λέγει ὅτι μετὰ τὴν ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπῆς τῶν διαφόρων αὐτῇ ὑποβληθέντων σχεδίων τοῦ κτιρίου τοῦ Συλλόγου, τὸ Προεδρεῖον λαβὸν γνῶσιν τῆς ἐπὶ τούτου ἐκθέσεως αὐτῆς ἀνέθετο εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας Παρηγόρην καὶ Ζ. Κλεάνθην τὴν ἐπεξεργασίαν σχεδίου τινὸς ὁριστικοῦ, μεθ' ὃ ἡ ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε τὸ σχέδιον τοῦ κ. Παρηγόρη· τὸ σχέδιον τοῦτο ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συλλόγου· γενομένης δὲ ψηφοφορίας ἐπὶ τούτου ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτόν. Μετὰ ταῦτα ἀναγινώσκεται τὸ σχέδιον τοῦ περὶ οἰκοδομῆς τοῦ κτιρίου συμβολαίου, μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλων ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο ἐξεπονήθη ὑπὸ τοῦ κ. Λεβὰλ τίθησιν αὐτὸ εἰς ψηφοφορίαν, ὅπερ μετά τινας περὶ τοῦ κτιρίου συζητήσεις ἐγένετο δεκτόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Πρόεδρος κοινοποιεῖ ὅτι εἰσεπράχθησαν ἄχρι τοῦδε 2,000 λιρῶν, ὑπολείπονται δὲ πρὸς συμπλήρωσιν ἕτεραι 2,500 περὶ ὧν ληφθήσεται φροντὶς, ἐν ἀνάγκῃ δὲ, λέγει, ὑπάρχει καὶ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον.

Ἀκολούθως τοῦ κ. Προέδρου αἰτήσαντος τὴν γνώμην τοῦ Συλλόγου ἐὰν ἐπιτρέπηται εἰς τὸ Προεδρεῖον νὰ δώσῃ τοῖς ἐμπεπιστευμένοις αὐτῷ ἀρχιτέκτοσιν εἰς μειοδοσίαν τὸ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ κτιρίου συμβόλαιον, ὁ κ. Κ. Καλλιάδης προτείνει ὅπως δοθῇ πλήρης ἐλευθερία εἰς τὸ Προεδρεῖον νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περὶ τούτου κατὰ τὸ δοκοῦν, μεθ' ὃ ἡ πρότασις τοῦ κ. Κ. Καλλιάδου τεθεῖσα εἰς ψηφοφορίαν ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτή. Ἔπειτα ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν διακοίνωσιν τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ περὶ συλλογῆς τῶν ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ διαγωνίσματος τοῦ κ. Χρηστάκη Ζωγράφου. Οὐδενὸς δ' ἐπὶ τούτου ἀντειπόντος τὸ διάγραμμα τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτόν.

Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς ἀναγινώσκει προσέτι ἐπιστολὴν τοῦ κ. Νικολάου Λημνίου ἐξ Ἀρτάκης μετ' ἐπιγραφῶν, μεθ' ὃ ὁ πρόεδρος προτείνει ἵνα ὁ Σύλλογος ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν εὐχαριστίας ἐκλέγων ἅμα αὐτὸν ὡς μέλος ἀντεπιστέλλον. Ἐπὶ τούτου ὁ κ. Ἡ. Βασιάδης προτείνει ἵνα, ὁσάκις πέμπονται τοιούτου εἴδους ἀντικείμενα, καθυποβάλλωνται ταῦτα τῷ Συλλόγῳ, γίγνωνται δὲ, ἐὰν οὗτος ἐγκρίνῃ, αἱ δέουσαι ἐκθέσεις περὶ αὐτῶν· ἔτι δὲ νὰ παρακληθῇ ὁ κ. Ν. Λήμνιος νὰ φροντίζῃ ἵνα συλλέγῃ ἐπιγραφὰς ἢ καὶ ἄλλα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα πρὸς ἀγοράν. Εἶτα ἀναγινώσκεται ἐπιστολὴ τοῦ κ. Μ. Παρανίκα, δι' ἧς οὗτος ἀγγέλλει τῷ Συλλόγῳ ὅτι ἐν Χαλκηδόνι εὑρέθησαν ἐρείπια καὶ ἐπιγραφαί τινες, ἀπαιτεῖται δὲ μόνον τριῶν τουρκ. λιρῶν δαπάνη, ὅπως ἔλθωσιν αὐτὰ εἰς φῶς, μεθ' ὃ ὁ Σύλλογος ἀνεδέχθη διὰ ψηφοφορίας νὰ καταβάλῃ τοῦτο τὸ ποσὸν πρὸς ἀνάχωσιν τῶν ἐπιγραφῶν. Ἀκολούθως ὁ γενικ. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἔκθεσιν αὐτῆς περὶ τοῦ χάρτου τῆς Κων/πόλεως, μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος προτείνει νὰ γραφῇ εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν, καταβαλοῦσαν τὸ ἐλλεῖπον τῆς δαπάνης διὰ τὴν σχεδιογράφησιν τοῦ εἰρημένου χάρτου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου ψηφίζει, ἵνα ἀπονεμηθῶσιν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς τοῦ Μπουνὰρ-Ἰσὰρ 10 Ὀθ. λίραι κατὰ σύστασιν τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου τῶν 40 ἐκκλησιῶν. Ἀκολούθως τὸ προεδρεῖον ἀγγέλλει ὅτι ὁ κ. Κ. Ξενοκράτης προσήνεγκε διὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Γ. Κυριαζῆ ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου ἑκατὸν λίρας, ἀριθ. 100 καὶ ἀνατίθησι τῷ προεδρείῳ τὴν χρῆσιν αὐτῶν· πρὸς τοῦτον ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εὐχαριστήριος ἐπιστολή.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ Συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΔ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1872

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων, ὁ κ. Ἡ. Βασιάδης παρατηρεῖ ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Μ. Παρανίκα, ὑπὲρ τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ ὁποίου αἰτεῖται τὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου, ἐρρέθη νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Φιλολογικὴν Ἐπιτροπήν· ἀκολούθως δὲ ὁ αὐτὸς παρατηρεῖ ἐπὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ΤΑΓ'. συνεδριάσεως ὅτι ἐπιγραφαὶ καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλήσιον ἀπευθύνεται εἰς τὸ Προεδρεῖον, δέον ν'ἀναγινώσκωνται πρῶτον εἰς τὸν Σύλλογον καὶ ἔπειτα νὰ παραπέμπωνται εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπήν. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Ἰ. Δ. Ἀριστοκλῆς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισαμένην α) ἐξ ἐπιστολῆς Σάμου Γαβριὴλ, ἀπὸ 15 7/βρίου, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτει ἔκθεσιν περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Σχολείων τῆς ἐπαρχίας του, ὡς καὶ προγράμματα τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκομένων μαθημάτων. β) ἐξ ἐπιστολῆς Κρήτης Μελετίου καὶ ἐκθέσεων τῶν διαμερισμάτων Ἡρακλείου καὶ Λασιθίου, ἀφορωσῶν τὴν πνευματικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν αὐτόθι ἐκπαιδευτηρίων. γ) ἐξ ἐπιστολῆς Δυρραχίου Βησσαρίωνος ἀπὸ 6 7/βρίου ἐν ᾗ ἐκτίθησι τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Σχολείων καὶ τῆς παιδείας ἐν τοῖς χωρίοις τῆς Ἐπαρχίας του καὶ ἔκ τινων ἄλλων ἐπιστολῶν, τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Συλλόγου ὑπηρεσίαν ἀφορωσῶν.

Εἶτα ὁ κ. Ἡρ. Βασιάδης προτείνει ἵνα, ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὰ ἄπορα σχολεῖα ἀπονεμομένη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου βοήθεια χρημάτων καὶ βιβλίων γίνεται περὶ τὰ τέλη τοῦ συλλογικοῦ ἔτους, πολλαχοῦ δὲ ὑπάρχει ἄμεσος καὶ κατεπείγουσα ἀνάγκη βιβλίων, ὁ Σύλλογος ἀπο-

στέλλῃ τοιαῦτα κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλου τοῦ ἔτους, ὅπου ἤθελε κριθῇ ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἀναγκαία. Τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἡ. Βασιάδου ὁ Σύλλογος ἀποδεξάμενος ἀνατίθησι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς τῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς τακτικὰ μὲν μέλη οἱ κ. κ. 1) ὁ ἐν Λονδίνῳ κ Δ. Βικέλλας, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Ἰ. Βρετοῦ, Γ. Βαφειάδου καὶ Γ. Χασιώτου. 2) ὁ κ. Δ. Φίλιος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Μ. Πανταζῆ, Β. Πυλάδου καὶ Γ. Χασιώτου. 3) ὁ ἐν Γένεϊ τοῦ Ἰκονίου Γ. Ν. Εὐελπὶς καὶ ὁ ἐν Ἄρτῃ Ἰ. Καραπάνος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Σάρρου, Ἰ. Γκιὼν καὶ Γ. Χασιώτου· ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κ. κ. A. Dumont καὶ ὁ ἐν Ἀρτάκῃ ἰατρὸς Ν. Λήμνιος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ψηφοφορίας δὲ γενομένης, ἐγένοντο ἅπαντες παμψηφεὶ δεκτοί.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς τακτικὰ μὲν μέλη οἱ κ. κ. Ἀσημάκης Ἠλιόπουλος ἐν Μακαρονείᾳ, Ἰ. Γεννάδιος, Ἐτεοκλῆς Κυριακόπουλος, Γ. Σεϊτανίδης, Αὐγουστῆς Ῥοΐζος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ κ. Πετρὸς Κουγιουμτζιὰν προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Καραπάνου, Βασιάδου καὶ Ἰ. Γκιών· ὁ κ. Ἀλέξ. Κωνσταντινίδης, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἰ. Δ. Ἀριστοκλέους, Ἰ. Γκιὼν καὶ Δ. Πληθωνίδου· ὁ κ. Σ. Μουσούρης προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Βασιάδου, Ῥαφαὴλ καὶ Βόδιζα· ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κ. κ. Ἰάκωβος Σαμιωτάκης, συντάκτης τῆς Ἀμαλθείας ἐν Σμύρνῃ, Γ. Παπᾶ Γεωργίου Ἑλληνοδιδάσκαλος ἐν Ἄρτῃ, ὁ ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Συρίας κ. Ὀρφανίδης καὶ ὁ κ. Ἐλευθέριος Ῥαφαὴλ πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου «ὁ Παρνασσὸς», προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ Προεδρείου· ὡς ἐπίτιμον δὲ ὁ κ. Εὐστάθιος Σῖμος πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως, ὡς τοιοῦτος δὲ ἐξελέχθη παμψηφεὶ ὁ κ. Δ. Φίλιος.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισεν ὅπως αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις ἀρχίσωσι τὴν 9 8/βρ. ἕως οὗ προετοιμασθῶσιν ἀναγνώσματα καὶ γραφῶσιν αἱ ἀπαιτούμεναι ἐπιστολαὶ περὶ διαλέξεων.

Ὁ δὲ κ. Πρόεδρος ἀναγινώσκει ἀγγελίαν συγγράμματος τοῦ κ. Ξανθοπούλου περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐρωτᾷ ἐὰν ὁ Σύλλογος ἐγκρίνῃ νὰ συνδράμῃ τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ. Ὁ κ. Ἡρ. Βασιάδης παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Ξανθόπουλος εἶναι εἷς τῶν μᾶλλον διακεκριμένων λογίων τοῦ ἔθνους, κατὰ συνέπειαν τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι θέλει εἶσθαι πολλοῦ λόγου ἄξιον· διὰ ταῦτα προτείνει ἵνα ὁ Σύλλογος ἐγγράψῃ συνδρομὴν 100 ἀντιτύπων τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματος. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Βασιάδου ἐγένετο ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτὴ, μεθ' ἣ διαλύεται ἡ Συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΕ'.

Τακτική.

Τῇ 9 8]ὁρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὁ κ. γενικὸς Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου, συνισταμένην α) ἐκ μιᾶς εὐχαριστηρίου ἐπιστολῆς. β) ἐξ 6 ἐπισολῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Συλλόγου ὑπηρεσίαν. γ) ἐξ ἑτέρων 6 περὶ διαφόρων αἰτήσεων καὶ δ) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ν. Τσιγαρᾶ, ἐχούσης ὡς ἕπεται.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἀποσυρθεὶς πρὸ δέκα καὶ ὀκτὼ μηνῶν εἰς τὴν φιλήσυχον κώμην Χαρταλεμὴν, ἐποιησάμην ἕνεκα τῶν συμφερόντων μου διαφόρους ἐκδρομὰς εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς καὶ ἰδίως διῆλθον πολλάκις τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχουσαν καὶ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς κειμένην Σεμένδριαν καὶ νῦν Σαμάνδραν καλουμένην.

Ἡ ἄλλοτε μεγάλη καὶ ὀχυρὰ αὕτη Σεμένδρια κατήντησε νῦν ἄθλιον χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ τεσσαράκοντα περίπου Ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν καὶ δύο ἀρμενικῶν. Ἀλλὰ τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα αὐτῆς μαρτυροῦσι πολλὰ μνημεῖα, ἤτοι τὰ ἐρείπια τῆς Βυζαντινῆς ἀγορᾶς (τσαρσὴ καὶ νῦν καλούμενα), ἐξ ὧν μέρος μὲν χρησιμεύει ὡς σταῦλος τῶν ζώων τῶν διαβατῶν καὶ τῶν χωρικῶν, μέρος δὲ κατέχει ὁ λινόμυλος τοῦ ἐξ Ἰκονίου κ. Χρήστου, καὶ τὸ πλεῖστον ἄρδην κατεστράφη ἢ κεῖται ὑπὸ τὰς Ὀθωμανικὰς οἰκίας, τὰ σωζόμενα ἐρείπια τοῦ πρὸς τὸ ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος αὐτῆς

καὶ ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ὄρους Ἀετοῦ Βυζαντινοῦ φρουρίου Κετσὲ καλεσὶ νῦν καλουμένου, ἤτοι φρουρίου τῶν αἰγῶν καὶ τὰ πολυπληθῆ λείψανα πλακῶν, κιόνων κλ. τὰ σωζόμενα ἐν τῷ νῦν Ὀθωμανικῷ νεκροταφείῳ τῷ πλησίον αὐτῆς κειμένῳ.

Ἐκ τοῦ νεκροταφείου τούτου κατώρθωσα καὶ ἔλαβον χριστιανικὸν ἀνάγλυφον ἄνευ κεφαλῆς καὶ ποδῶν, ὅπερ παριστᾷ, ὡς φρονῶ, καλογραίαν ἢ μάρτυρα τινά. Τοῦτο παρέδωκα τῷ κ. Ἰ. Γκιών, ταμίᾳ τοῦ Συλλόγου ἵνα μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον. Ἀντέγραψα δὲ καὶ τὰς δύο ὧδε ἐπισυνημμένας ἐπιγραφὰς, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐπὶ κιόνων χρησιμευόντων ἄλλοτε ὡς ὁρίων καὶ ἔπειτα ἴσως ἐκόσμουν χριστιανικὸν ναὸν καὶ νῦν χρησιμεύουσιν ὡς σήματα τάφων τουρκικῶν (α)

Ἐν δὲ τῷ Μαλτεπὲ, κώμῃ κειμένῃ ἀντικρὺ τῶν Πριγκηπονήσων, ἥτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκαλεῖτο Βρύας, εὗρον ἐπὶ πλακὸς, ἡ ὁποία ὑπάρχει ἐν τῷ οὐδῷ τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος ἑτέραν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐπισυνάπτω (β). Παρήγγειλα τὸν διδάσκαλον νὰ λάβῃ πρόνοιαν, ἵνα ἄρῃ ἐκεῖθεν τὴν πλάκα ἐκείνην καὶ θέσῃ ἐντὸς τοῦ σχολείου, ὅπως διατηρηθῇ, ἀλλ' ὀλίγην ἔχω πεποίθησιν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς καὶ φιλαρχαίου φιλοτιμίας του.

Παρὰ τῷ Κυρίῳ Εὐλαμπίῳ Δημητρίου ἐκ Χαρταλιμῆς εὗρον δέκα καὶ ὀκτὼ χάλκινα καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἀρχαῖα καὶ βυζαντινὰ, ἀφοῦ δ' ἔδειξα ταῦτα τῷ σοφῷ κυρίῳ Δεθιήρῳ (Dethier) καὶ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι ἔχουσι τὴν ἀξίαν των, παρεκίνησα τὸν κ. Εὐλάμπιον ἵνα δωρήσηται ταῦτα εἰς τὸν Σύλλογον, ὃς καὶ ἀσμένως μοὶ παρέδωκε ταῦτα, ἅτινα καὶ ἐσωκλείω ὑμῖν διὰ τὴν συλλογὴν τοῦ Συλλόγου, οὗτινος παρακαλῶ τὸ Σ. προεδρεῖον νὰ εὐχαριστήσῃ δι' ἐπιστολῆς του τὸν φιλότιμον τοῦτον ὁμογενῆ.

Ἐπιφυλαττόμενος δὲ, ἵνα ἄλλοτε ἐκτενέστερον ἐπιστείλω πρὸς τὸν Σύλλογον περὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Σαμάνδρας ὡς καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς κώμαις τοῦ τμήματος τούτου, παρακαλῶ Ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, νὰ δεχθῆτε ταῦτα πάντα ὡς δεῖγμα τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐνδιαφέροντός μου, καὶ διατελῶ.

Ἐν Χαρταλεμῇ τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1872.

Εὐπειθέστατος

Ν. ΤΣΙΓΑΡΑΣ.

Ἐπιγραφαί.

(α) Ι) Δ°

+ Θ˜ Ρ° ΙΠΙΜΟΝ +

ΡΥΦΙΝΙΑΝΩΝ

Ϛ/ΩΡΟΙ ΤΩΝ+ΩΡΟΙΧΑΛ ΙΟ

ΠΦΟΥ ΛΙΜΕΝΟϹ

Εἰς Μαλτεπὲ 72 % τοῦ Γαλλικοῦ μέτρου.

(β)

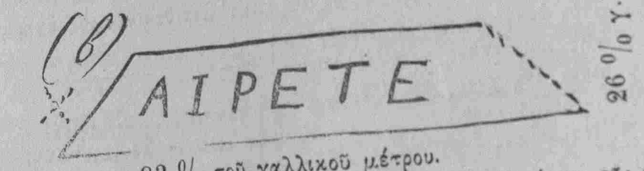

83 % τοῦ γαλλικοῦ μέτρου.

Σημ. ὁ πρῶτος κίων ἀπέχει τοῦ δευτέρου δέκα συνήθεις πόδας καὶ ἐξέχουσιν ἀμφότεροι τῆς γῆς ἓν μέτρον.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφοροῦνται τακτικὰ μὲν μέλη οἱ κκ. Ἀσημάκης Ἠλιόπουλος ἐν Μακαρωνίᾳ, Γ. Γεννάδιος, Ἐτεοκλῆς Κυριακόπουλος, Γ. Σεϊτανίδης, Αὐγουστῆς Ῥοΐζος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς· ὁ κ. Ἀλεξ. Κωνσταντινίδης προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιῶν, Ἀριστοκλέους καὶ Δ. Πληθωνίδου, ὁ κ. Σ. Μουσούρης προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Βασιάδου Ῥαφαὴλ καὶ Βόδιζα, ὁ κ. Πέτρος Κουγιουμτζιὰν προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ κ. Κ. Καραπάνου, Βασιάδου καὶ Γκιῶν, ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κ. κ. ὁ ἐν Σμύρνῃ συντάκτης τῆς «Ἀμαλθείας» κ. Ἰάκωβος Σαμιωτάκης, ὁ ἐν Ἄρτῃ Ἑλληνοδιδάσκαλος κ. Γ. Παπαγεωργίου, ὁ ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Συρίας Ἑλληνοδιδάσκαλος Θερμισοκλῆς Ὀρφανίδης, ὁ τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ Πρόεδρος κ. Ἐλευθέριος Ῥαφαὴλ προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ Προεδρείου· ὡς ἐπίτιμον δὲ ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐσάθιος Σῖμος προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου· ἅπαντες οὗτοι ἐγένοντο παμψηφεὶ δεκτοί. Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ κ. κ. Κων. Ἀξελὸς, γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, Αὔγουστος Δεκάστρος, Ζ. Ζήσης προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. Κ. Καραπάνου Βασιάδου καὶ Ἰ. Γκιῶν καὶ οἱ ἐν Ἰσμαηλίῳ κ. κ. Ἀντώνιος Ἀλεξανδρίδης Δημήτριος Ἀλεξανδρίδης Ἀλέξανδρος Ζαχαριάδης Ζαχαρίας Ζαχαριάδης Σταῦρος Μενδωνίδης, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. Γκιῶν Ἀλεξανδρίδου καὶ Βασιάδου, ὁ κ. Πολύκαρπος ἱεροδιδάσκαλος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Πυλάδου, Χασιώτου καὶ Πανταζῆ, Θεοχ. Τάγης Χ. Χρήστου προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Βασιάδου, Γιαρανίκα καὶ Φιλίου· Διαλεγμένος προτεινόμενος ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ὁ ταμίας κ. Ἰ. Γκιῶν ὑποβάλλει τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Συλλόγου, ὃν μετά τινας παρατηρήσεις ἐπιψηφίζει ὁ Σύλλογος, εἶτα παραιτηθέντων τῶν κ. κ. Γ. Σάρρου καὶ Μ. Παρανίκα ὡς μελῶν τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Σύλλογος τῇ προτάσει τοῦ Προεδρείου ἐκλέγει ἀντ' αὐτῶν τοὺς κ. κ. Βασιάδην καὶ Πυλάδην· δι' ὁμοίας δὲ προτάσεως ὁ κ. Πυλάδης ἐκλέγεται καὶ ὡς μέλος τῆς ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς. Μετὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀναφορὰν τῶν ἐν Πρεσρένῃ ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος τῶν Ἑλληνοβλάχων ἀπεφάσισεν ἵνα χορηγήσῃ 50 λ. τ. πρὸς μισθοδότησιν διδασκάλου.

Εἶτα ὁ κ. Μ. Παρανίκας ἀναγινώσκει μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ πραγματείας τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ κ. Γ. Christ περὶ Εἰδυλλίου ἔχουσαν ὡς ἕπεται·

«Τὴν σημασίαν λέξεώς τινος κατὰ δύο τρόπους εὑρίσκομεν, ἢ ἀπὸ γενικωτέρας φιλοσοφικῆς θεωρίας ὁρμώμενοι ζητοῦμεν ἀκολούθως νὰ ἐμπεδώσωμεν τὴν λέξιν εἰς ἔκφρασιν ὡρισμένης τινὸς ἰδέας, ἢ τἀνάπαλιν ἐρευνῶμεν ἱστορικῶς τίνα ἰδέαν παρίστανε βαθμηδὸν ὄνομά τι. Ὁ φιλόλογος ἀκολουθεῖ βεβαίως τὸν δεύτερον τρόπον, ὃν καὶ ὁ φιλόσοφος πιθανῶς ἤθελε παραδεχθῆ. Ἡ ἱστορία λέξεώς τινος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐτυμολογίας, διότι ἐν αὐτῇ ἀποτυποῦται ἡ ἰδέα, ἥτις παρέσχεν εἰς τὸ πρᾶγμα τὸ ὄνομα. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ λέξις *Εἰδύλλιον* εἶναι τὸ ὑποκοριστικὸν τοῦ *εἶδος*, τοῦτο δὲ παράγεται ἐκ τῆς ῥίζης Fιδ, δηλούσης ἰδεῖν, ὁρᾶν, ὅπερ πολλαχῶς φαίνεται διακλαδιζόμενον ἐν τῷ ἰνδογερμανικῷ τῶν γλωσσῶν συμπλέγματι. Ἐκ τῆς ἐτυμολογίας ὅμως ταύτης ὀλίγα κερδαίνομεν. Τὸ Εἰδύλλιον, ἀνεπτύχθη τοῦ πολιτισμοῦ ἤδη ἱκανῶς προηγμένου, ἐνῷ αἱ ἁπλαῖ ἰδέαι, ἃς εἶχον οἱ λαοὶ κατὰ τὴν πρώτην τῆς γλώσσης διάπλασιν, δὲν ἐπήρκουν ὅπως δήποτε εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ. Ἐκεῖνο δὲ, ὅπερ ἐκ τῆς ἐτυμολογίας μανθάνομεν, εἶναι, ὅτι ἡ ἀρχαία γραφὴ edyllia, ἡ ἀπαντῶσα ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Αὐσονίου, εἶναι ἐσφαλμένη. Ἐν τοῖς λεξικοῖς ἀναφέρεται, ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν ταύτην, τὸ e ἀντικαθίστησι τὴν ἑλληνικὴν δίφθογγον *ει*, ὅπερ εἶναι ἴσως ὀρθὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν εἰσαγωγικῶν εἰς Θεόκριτον σχολίων μανθάνομεν, ὅτι τὴν γραφὴν ἐκείνην ἐπειρῶντο, ἵνα καὶ ἐτυμολογικῶς ἀξίαν λόγου θεωρήσωσιν. Ἐπειδὴ δῆλα δὴ ἠγνόουν νὰ σχετίσωσι τὴν ἰδέαν, ἣν βαθμηδὸν ἔλαβεν ὁριστικῶς ἡ λέξις *εἰδύλλιον*, μετὰ τῆς σημασίας τὸ *εἶδος*, ἐπελάβοντο τοῦ ἑτέρου τύπου *ἠδύλλιον*, παράγοντες αὐτὸ ἐκ τοῦ *ἡδὺς*, ἡ δύνω, οὕτω δὲ ἡ λέξις ἐδήλου «*ἡδὺ καὶ τερπνὸν ἀσμάτιον*» (1).

Ἀλλ' ὡς εἴρηται, οὐδόλως προβαίνομεν διὰ τῶν ἐτυμολογιῶν τούτων. Στραφῶμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἰδέαν, ἣν παρίστησιν ἡ λέξις, τὴν καὶ σήμερον ἔτι τὰ μάλιστα εὔχρηστον. Ἐν γένει σχεδὸν ἐννοοῦμεν εἰδύλλιον κομψὴν καὶ ὡραίαν μικρὰν εἰκόνα τοῦ ἁπλοῦ καὶ φυσικοῦ κόσμου κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἑτέραν μεγαλοπρεπῆ οἱουδήποτε μεγάλου καὶ ἐκτάκτου συμβεβηκότος. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐποίησεν ὁ Γέσνερος τὰ εἰδύλλια αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπίσης ἀπαντῶμεν ἤδη τὴν λέξιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων τοῦ Βερνάρδυος καὶ ἐν τῇ αἰσθητικῇ τοῦ Φισχέρου. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἀρχαία, ὡς ἀναφερομένη ἤδη ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι σχολίοις τοῦ Θεοκρίτου «εἰδύλλια λέγονται ἀπὸ τοῦ εἴδω τὸ ὁμοιῶ· ἐοικότες γὰρ τοῖς προσώποις εἰσὶν οἱ λόγοι». Ἐξετάζοντες τὴν ὀρθότητα αὐτῆς ὀφείλομεν νὰ ἐρευνήσωμεν δύο τινά· ἀ) πῶς ἡ σημασία αὕτη σχετίζεται μετὰ τῆς ἐν τῇ γλώσσῃ χρήσεως τῶν λέξεων εἶδος καὶ εἰδύλλιον· β') πόσον αὕτη ἁρμόζει εἰς ἐκεῖνα τὰ ποιήματα, ἃ ἐν τῇ φιλολογίᾳ καλοῦνται εἰδύλλια. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀρξώμεθα, τοιαῦτά εἰσι τὰ ποιήματα δύο ποιητῶν ἀνέκαθεν φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, τὰ τοῦ Θεοκρίτου δῆλα δὴ καὶ Αὐσονίου. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ Αὐσόνιος ἐν τῷ ι' εἰδυλλίῳ διέγραψε θελκτικὴν εἰκόνα τοῦ ἰχθυοτρόφου ποταμοῦ Μωσέλλα καὶ τῶν βοτρυοστεφῶν ὀχθῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ Θεόκριτος ἐν τῇ ἠθοποιΐᾳ κυρίως καὶ ταῖς ἀγροτικαῖς περιγραφαῖς ὑπερέβη ἑτέρους ποιητάς. Ὁ Αὐσόνιος ὅμως ἐν τοῖς εἰδυλλίοις αὐτοῦ οὐδὲ ἓν περιέλαβε ποιμενικὸν ᾆσμα, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο συνήνωσε ποιήματα ποικιλώτατα, ὧν οὐδὲν, ὡς τὴν Mosellam Bissulam Villulam, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς εἰκόνας τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἀγρῶν. Ἡ σημασία λοιπὸν τῆς λέξεως εἰδύλλιον «μικρὰ εἰκὼν» μόλις συμφωνεῖ πρὸς τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς τετάρτου τῶν ποιημάτων, ἃ φέρουσιν ἀνέκαθεν τὸ ὄνομα *εἰδύλλια*. Τὸ παραδέξασθαι δὲ, ὅτι ὁλόκληρος ἡ συλλογὴ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ δὴ καὶ τοῦ μικροτέρου, εἶναι τολμηρὸν καὶ ἀμφίβολον μάλιστα, ἐπειδὴ ἔχομεν ἑτέρους λόγους κατ' αὐτῆς ἀποχρῶντας.

Ἡ σημασία δῆλον ὅτι τῆς λέξεως εἰδύλλιον συνδυάζεται μετὰ τῆς τοῦ *εἴδος*, ὡς τὸ εἰς Θεόκριτον δηλοῖ σχόλιον· «εἰδύλλιον λέγεται τὸ μικρὸν ποίημα, ἐπινίκιον δὲ λέγεται ἓν ἕκαστον τῶν τοῦ Πινδάρου», ὅπερ ὅμως εἶναι κακῶς γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ «εἶδος δὲ λέγεται ἓν ἕκαστον τῶν τοῦ Πινδάρου ἐπινικίων». Ὁ δὲ Εὐστάθιος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῶν εἰς Πίνδαρον ὑπομνημάτων αὐτοῦ (1) διαῤῥήδην ἀποφαίνεται· «δῆλον δὲ ὡς αἱ ἐπινίκιοι ᾠδαὶ τοῦ Πινδάρου καὶ εἴδη τουτέστιν ἰδέαι χάριν σεμνότητος ὀνομάζονται, ὅπερ ὑποκορισθὲν εἰς εἰδύλλια ἐπιγραφὴ γέγονε τοῖς Θεοκρίτου ποιήμασι». Ἅπασαι ὅμως αἱ ἐπινίκιοι ᾠδαὶ τοῦ Πινδάρου ἐκαλοῦντο *εἴδη*, διατί δὲ ὠνόμασαν εἰκόνας, εἴδη τοὺς ὕμνους ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν πτήσεως ὑπερβάλλουσι τὴν ἐντελῆ τέχνην τοῦ ζωγραφεῖν καὶ περιγράφειν; Ὁ ὁρισμὸς οὗτος ἁρμόζει μᾶλλον εἰς πᾶν ἕτερον προϊὸν τῆς ἑλληνικῆς ποήσεως, καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα τῶν Ἑλλήνων, ἢ εἰς τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου. Καὶ ἐκάλει μὲν, ὡς γνωστὸν, ὁ τοῦ Πινδάρου σύγχρονος, ὁ λυρικὸς Σιμωνίδης, τὴν ζωγραφίαν ποίησιν σιγῶσαν, τὴν δὲ ποίησιν ζωγραφίαν λαλοῦσαν (1), τοῦτο ὅμως εὐφυὴς ἔποψις οὖσα οὐδόλως ἐχρησίμευεν ὡς ἀφετηρία εἰς τὴν κλῆσιν τῶν εἰδῶν τῆς ποιήσεως ἑκάστων, ἥκιστα δὲ ἠδύνατο νὰ χορηγήσῃ εἰς τὰ ἐπινίκια τοῦ Πινδάρου τὸ ὄνομα «*εἴδη, εἰκόνες*».

Τελευταῖον οὐδ' αὐτὴ ἡ χρῆσις τῆς ἑλλην. γλώσσης συντελεῖ εἰς ἐξήγησιν τῆς λέξεως εἰδύλλιον σημαινούσης εἰκόνιον, μικρὰν εἰκόνα. Ἡ λέξις δῆλον ὅτι σημαίνει ἀρχαιότατα παρ' Ὁμήρῳ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν ταύτην φαίνεται συνήθως συνδεόμενον μετὰ τῶν «φυὴ καὶ εἶδος». Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως, τοῦ εἴδους, ἡ ὕλη λαμβάνει μορφὴν καὶ ζωὴν, μετεχειρίζοντο οἱ φιλόσοφοι Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης τὴν λέξιν εἰς ἔκφρασιν τῆς οὐσιώδους μορφῆς, τοῦ μετὰ τῆς ἰδέας περιεχομένου. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς ἐξαγγέλλονται αἱ διαφοραὶ ἑνός τινος γένους, μετεχειρίζοντο καὶ ἐν τῷ συνήθει λόγῳ καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν σχολῶν τῆς μετ' Ἀριστοτέλη φιλοσοφίας (2) τὴν λέξιν *εἶδος*, ὡς τὴν μετὰ ταῦτα σχηματισθεῖσαν λατινικὴν species εἰς δήλωσιν τοῦ εἴδους κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ γένος (genus).

Αἱ τρεῖς αὗται σημασίαι ἀνεπτύχθησαν ἁπλούστατα ἐκ τοῦ ἐτύμου, ὅπερ ὡς βάσις ὑπόκειται, διετηρήθησαν δὲ παρ' ἀλλήλαις μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς ἑλλ. φιλολογίας. Τὸ ἔκτυπον, ὁμοίωμα πράγματός τινος ἐξ ἐ-

---

(1) Ὅρα σχολ. εἰς Θεόκρ. p. 7, ed. Ahr. «ἰστέον, ὅτι εἰδύλλιον λέγεται τὸ μικρὸν ποίημα ἀπὸ τοῦ εἴδους ἡ θεωρία, οὐκ ἠδύλλιον, παρὰ τὸ ἥδω τὸ εὐφραίνω».

(1) Σελ. XVII τῆς μικρᾶς ἐκδ. τοῦ Πινδάρου ὑπὸ Schneidewin.

(1) Πλουτ. πότερ. Ἀθην. ἐν δοξ. p. 421. «Σιμωνίδης τὴν μὲν ζωγραφίαν ποίησιν σιωπῶσαν προσαγορεύει, τὴν δὲ ποίησιν ζωγραφίαν λαλοῦσαν». πρβλ. Ψελλοῦ περὶ ἐνεργ. δαιμ. p. 5. «κατὰ Σιμωνίδην ὁ λόγος τῶν πραγμάτων εἰκών ἐστιν».

(2) Prantl Geschichte der Logik, I, 516 καὶ ἐφ. ἕτι 527 καὶ ἐφ.

ναντίας ἐκαλεῖτο εἰκών, ὡς ὁ Σιμωνίδης π. χ. ἐν τῷ μνημονευθέντι χωρίῳ ἐκάλει τὸν λόγον εἰκόνα τῶν πραγμάτων. Οὕτω δὲ δὲν ἀπέδιδον εἰς τὴν λέξιν εἶδος καὶ εἰς τὸ ὑποκοριστικὸν αὐτοῦ εἰδύλλιον τὴν ἔννοιαν εἰκόνος ἢ ἐκτύπου, ὁ δὲ Πλάτων αὐτὸ τὸ πρότυπον, τὴν ἰδέαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα εἶδος διέκρινε τῶν ἀποτύπων ἐν τῇ πληθύϊ τῶν φαινομένων. Μόνον δὲ παρά τινι λεξικογράφῳ τῆς 6′ ἑκατονταετηρίδος, παρὰ Πολυδεύκει I, 7, εὑρίσκομεν συνώνυμα τῆς λέξεως *εἰκόνες* πρὸς ἑτέραις καὶ τὰς λέξεις *εἴδη* καὶ *ἰδέας*. Τοιαῦται ὅμως ἀναπόδεικτοι μαρτυρίαι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίαν, ὑφίσταται δὲ τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἡ χρῆσις τῆς λέξεως ἐν τῇ γλώσσῃ οὐδὲν παρέχει ἡμῖν δικαίωμα τοῦ ἐννοεῖν τὸ *εἰδύλλιον* κομψήν τινα καὶ μικρὰν εἰκόνα σκηνῆς τινος ἐκ τῆς φύσεως.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀποδείκνυται, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἐπικρατήσασα σημασία τῆς λέξεως εἶναι ἐσφαλμένη. Ἀλλὰ διὰ τίνος δυνάμεθα νὰ ἀντικαταστήσωμεν αὐτήν;

Πρῶτον μὲν ἀναφέρομεν ἐν παρόδῳ ἐξήγησίν τινα τοῦ Εὐσταθίου, ἣν εὐκόλως δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν. Ὁ περιώνυμος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Θεσσαλονίκης ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ἀπολεσθέντος εἰς Πίνδαρον ὑπομνήματος αὐτοῦ λέγει· «αἱ ἐπινίκιοι ᾠδαὶ τοῦ Πινδάρου καὶ εἴδη τουτέστιν ἰδέαι χάριν σεμνότητος ὀνομάζονται». Τὸ περιεζητημένον καὶ παρὰ φύσιν τῆς ἰδέας ταύτης καταφαίνεται ἀμέσως· διότι πῶς ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ ὡρισμένον γένος ποιήσεως ἐκ τοῦ κάλλους καὶ τῆς χάριτος, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὴν οὐσίαν πάσης ποιήσεως; εἰς δὲ τὰ ὄμματα τῶν Ἑλλήνων δὲν ἤθελον ὑποχωρήσει κατὰ τοῦτο ὁ Πίνδαρος καὶ Θεόκριτος εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὴν Σαπφώ; Καὶ ὑπὸ τὴν γλωσσικὴν ἔποψιν ἡ σημασία αὕτη εἶναι ἀπίθανος· διότι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἡ λέξις εἶδος ἐδήλου μόνον τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, οὐδεὶς δὲ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἤθελεν ἐπιχειρήσει, ἵνα καταλέξῃ τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου ὡς πρώτην, δευτέραν καὶ τρίτην ὡραιότητα ἢ κάλλη.

Οὕτω λοιπὸν οὐδὲν ἐναπολείπεται ἡμῖν ἢ τὸ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν βραδύτερον ἐπικρατήσασαν σημασίαν τῆς λέξεως *εἶδος* (εἶδος γένους τινός), καὶ παραδέξασθαι, ὅτι αἱ ἐπινίκιοι ᾠδαὶ καθ' ἑκάστας ὠνομάσθησαν *εἴδη*, ἐπειδὴ ἑκάστη αὐτῶν παρίστα ὡρισμένον εἶδος ᾠδῆς. Ἐρευνήσωμεν οὖν πρῶτον τίνα εἴδη ἐννοοῦνται ἐνταῦθα.

Πρῶτον καλοῦνται *εἴδη ᾠδῆς* τὰ εἰς διαφόρους περιςάσεις καὶ κατὰ διάφορον τρόπον ᾀδόμενα εἴδη τῶν ᾀσμάτων, ὡς ὕμνοι, παιᾶνες, διθύραμβοι, προσόδια, παρθένια, σκόλια κλπ. Οὕτω λ. χ. λέγει ὁ Πολυδεύκης I, 38. «Αἱ δὲ εἰς θεοὺς ᾠδαὶ κοινῶς μὲν [παιᾶνες] ὕμνοι, ἰδίως δὲ Ἀρτέμιδος ὕμνος οὔπιγγος, Ἀπόλλωνος ὁ παιάν, ἀμφοτέρων προσόδια, Διονύσου διθύραμβος, Δήμητρος ἴουλος». Παραπλήσια λέγει καὶ ὁ Δίδυμος ἐν τῷ περὶ τῶν λυρικῶν ποιητῶν βιβλίῳ· «κεχώρισται δὲ ὕμνος ἐγκωμίων καὶ προσοδίων καὶ ἐπαίνων οὐχ ὡς κἀκείνων μὴ ὄντων ὕμνων, ἀλλ' ἀντιδιαστέλλονται ὡς εἴδη πρὸς γένος» (1). Ὁ Πλάτων ἤδη μετεχειρίζετο τὴν λέξιν *εἶδος* εἰς τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔν τινι χωρίῳ τῶν Νόμων III, p. 700· «καί τι ἦν εἶδος ᾠδῆς εὐχαὶ πρὸς θεούς, ὄνομα δὲ ὕμνοι ἐκαλοῦντο». Τὰ εἴδη ὅμως ταῦτα δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ζητήματι, διότι ὅλα τὰ εἴδη τοῦ Πινδάρου ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ *εἶδος ὕμνου ἐπινικίου*· ἡ ἀπαρίθμησις ὅμως *πρῶτον*, *δεύτερον*, *τρίτον εἶδος* προϋποτίθησιν, ὅτι ἕκαστον τῶν ᾀσμάτων ἀνήκει εἰς ἓν διάφορον *εἶδος*.

Ἡ σκέψις αὕτη ἀντίκειται καὶ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀρχαίου σχολιαστοῦ τοῦ Θεοκρίτου, ἐξηγοῦντος τὴν λέξιν *εἰδύλλιον* διὰ τῶν «εἶδος ποιόν τι λόγου», καὶ ἀναφέρονται τὰ ἤδη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος παραδεδεγμένα τρία τὰ κυριώτερα εἴδη τῆς παραστάσεως, δηλ. τὸ διηγηματικὸν εἶδος, τὸ δραματικὸν καὶ τὸ μικτόν (2)· διότι τὰ εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου ἀνήκουσι βεβαίως εἰς διάφορα εἴδη λόγου, ἐπειδὴ ἔν τινι αὐτῶν ὁ ποιητὴς διηγεῖται, ἐν ἑτέρῳ παρεισάγονται τὰ πρόσωπα αὐτὰ λαλοῦντα, ἐν δὲ τοῖς πλείστοις τελευταῖον εἶναι μεμιγμένον τὸ διηγηματικὸν καὶ δραματικόν. Ἀλλ' ὡς εἴδομεν, πρέπει νὰ ὁρμηθῶμεν ἐκ τῆς ἀρχικῆς λέξεως καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς παραγώγου, κατὰ δὲ ταῦτα ὅλα τὰ εἴδη τοῦ Πινδάρου ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ *εἶδος λόγου διηγηματικοῦ*. Οἱ διακρίναντες λοιπὸν τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου εἰς ά, β′, γ′ καὶ ἐφ. εἶδος δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τοῦτο ὑπ' ὄψιν.

Ἅπαντα ὅμως τὰ ἐπινίκια τοῦ Πινδάρου διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὸν *μετρικὸν τύ-*

(1) Ὅρα M. Ἐτυμ. p. 777 καὶ Didymi fragm. ed. Schmidt p. 389. πρβλ. καὶ Σουΐδαν· «Στάσιμον, εἶδος μέλους, ὅπερ ἱστάμενοι ᾖδον οἱ χορευταί· καὶ Ἀθήναιον ἀναφέροντα «εἶδος βουκολιασμοῦ». p. I, XIV, p. 619.

(2) Ὅρα τὰ χωρία παρὰ Reifferscheid Suetoni rell. p. 4 καὶ ἑφ.

πον, πρὸς δὲ τῇ διαφορᾷ ταύτῃ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς ἀρχαίοις προσετέθη καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ *μέλους*. Αὗται δὲ αἱ διαφοραὶ ὑπόκεινται ὡς βάσις τοῦ ὀνόματος *εἶδος* τῶν τοῦ Πινδάρου ᾠδῶν, δὲν γνωρίζομεν ὅμως ἐὰν οἱ γραμματικοὶ εἶχον ὑπ' ὄψιν μόνον τὰ εἴδη *ῥυθμοῦ*, ἢ τὰ εἴδη *μέλους*, ἢ καὶ συναμφότερα. Ἡ ἰδέα αὕτη δὲν εἶναι ὅλως νέα· ταύτην ἐξήνεγκεν ἤδη ὁ περικλεὴς Αὔγουστος Βοίκχιος μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ περισκέψεως περὶ τούτου λέγων ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ τῶν σχολίων τοῦ Πινδάρου p. XXXI. «Quin nescio an ob ipsam metricorum melicorumque modorum diversitatem lyrica carmina singula coepta sint εἴδη vocari». Βυζαντινός τις μάλιστα γραμματικὸς, Δημήτριος ὁ Τρικλίνιος, ἐξήγει ὀρθῶς τοῦτο λέγων ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον εἰσαγωγικοῖς σχολίοις αὐτοῦ (σελ. 15 ed. Boeckh)· «ὡς ἂν οἱ ἐντυγχάνοντες ἔχοιεν διαγιγνώσκειν . . . . τίνος ἐστὶν εἴδους καὶ μέτρου τῶν μελῶν ἕκαστον». Καὶ διὰ τὴν ὀρθὴν ταύτην ἐξήγησιν ὑπῆρχεν ἤδη ἀκριβὴς ὁδηγὸς ἐν τοῖς ὅροις τῶν ἀρχαίων σχολίων· διότι ἐὰν ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι ταῖς ἀφορώσαις τὸ πραγματικὸν πάντοτε ὁ λόγος εἶναι περὶ ᾠδῶν καὶ ὕμνων (1), ἐν τοῖς περὶ μέτρων ὅμως σχολίοις μόνον σχεδὸν *περὶ εἰδῶν* λόγος γίνεται, οὕτω δὲ φαίνεται ἀριδήλως ἡ σχέσις καὶ ὁ συνδυασμὸς τῶν λέξεων *εἶδος καὶ μέτρον*.

Ὅτι ὅμως διαφοραὶ ἐν τῷ ῥυθμῷ καὶ τῷ μέλει ἠδύναντο νὰ ὀνομασθῶσιν *εἴδη*, ἀπεδείχθη ἤδη ἀνωτέρω λόγου γινομένου περὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως *εἶδος*· ἤδη προστίθεται ἡ ἀπόδειξις, ὅτι πράγματι ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν μουσικῶν καὶ μετρικῶν διεκρίνοντο ῥυθμικὰ καὶ μετρικὰ εἴδη.

Ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν τελευταίων, τῶν μετρικῶν δηλ. εἰδῶν, λέγω, ὅτι ἀρχαιότερον, ὡς γνωστὸν, ἐκάλουν διάφορα εἴδη τῶν ἤχων *ἁρμονίας*, ἡ δὲ ἔκφρασις αὕτη ἀπαντᾷ παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλει, ἀναφαίνεται δὲ σποράδην καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις (1). Ὁ Ἀριστόξενος εἰσήγαγε τὴν ἐπίκλησιν *τόνος*, παρ' αὐτῇ δὲ ἁπαντᾷ ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἡ λέξις *τρόπος* (2) εἴτε διότι τὰ διάφορα εἴδη τῶν ἤχων παριστῶσι διαφόρους *τρόπους*, εἴτε διότι ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐκτυποῦται ἰδιαίτερον ἦθος, ἡ ἰδιαίτερός τις χαρακτήρ, *τρόπος*. Τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀριστοξένου *τόνος* μεταχειρίζεται ἔτι καὶ ὁ Πτολεμαῖος προστιθεὶς ὅμως, ὅτι οἱ αὐτοὶ ἔβαινον παραλλήλως τοῖς ἑπτὰ εἴδεσι τῆς κλίμακος, *εἴδεσι τοῦ διὰ πασῶν* (3), ἃ ὠνόμαζον ἤδη πρὸς διάκρισιν τῶν τριῶν γενῶν, τοῦ διατονικοῦ, χρωματικοῦ καὶ ἐναρμονίου. Διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον ὁ Ἀπολλώνιος ὠνομάσθη εἰδογράφος· διότι κατὰ τὸ Μ. Ἐτυμολογικὸν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας διέταξε τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου κατὰ τὰ ἴσα καὶ ὅμοια μέλη (4). Ἐπειδὴ δὲ ὁ γραμματικὸς οὗτος ἀναφέρεται παρὰ Διδύμῳ ἤδη ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον σχολίοις, εἶναι λίαν πιθανόν, ὅτι κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Αὐγούστου ἐποχὴν ἔλεγον περὶ ἑκάστης τῶν ᾠδῶν, ὅτι αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ δώριον εἶδος, ἐκείνη εἰς τὸ αἰολικὸν καὶ ἄλλη εἰς ἄλλο. Τὰ εἴδη ταῦτα τῶν μελῶν εἶχε κατὰ νοῦν καὶ ὁ ἀρχαῖος τοῦ Πινδάρου σχολιαστὴς (Ἰσθμ. Δ′ (Ε′)) παρατηρῶν «οὐκ αἰτιατέον δὲ τοὺς διατάξαντας τὸν Πίνδαρον· οὐ γὰρ κατὰ χρόνους συνέταττον αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τὰ εἴδη», εἰ καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς προκειμένης διατάξεως τῶν ποιημάτων τοῦ Πινδάρου, οὕτω δὲ δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἀντίστροφος θέσις τῆς δ′ καὶ ε ᾠδῆς τῶν Ἰσθμίων (5). Παρὰ τὰ εἴδη ἐκεῖνα τῆς

(1) Μόνον εἰς ἓν σχόλιον τὸ πραγματικὸν ἀφορῶν τοῦ God. Palat. c. εἰς Πυθ. Β′, 127 εὑρηται ἡ λέξις εἶδος. Τὸ σχόλιον ὅμως τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν τῶν σχολίων συλλογήν, ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἤδη ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπορχήματα τοῦ Πινδάρου. Περὶ τῆς λέξεως εἶδος καὶ τῆς ἐν τῇ γλώσσῃ χρήσεως αὐτῆς ὅρα καὶ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως W. Christ. «Uber die metrische Uberlieferung der Oden Pindars, S. 10 ff.

(1) Οὕτω παρὰ Διδύμῳ ἐν τοῖς σχολίοις εἰς Πίνδ. Ὀλ. Α′, 26 παρὰ Πολυδεύκει Δ′, 78 καὶ Ἡρακλείδῃ Ποντικῷ εἰς Ἀθήν. XIV, p. 625. Ἐκ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν μετεχειρίζετο ἤδη τὴν κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην λέξιν ἁρμονία ὁ Πίνδαρος Νεμ. Δ′, 45, ὁ Λάσος Fr. 6, καὶ ὁ Πρατίνας Fr. 5.

(2) Αὕτη ἁπαντᾷ παρὰ Πλουτάρχῳ περὶ μουσ. κεφ. 17, Ἀριστείδῃ σελ. 96 καὶ Βακχείῳ σελ. 14 καὶ ἑφ.

(3) Ὅρα Πτολεμ. Ἁρμον. II, 9. «Ἐπήγαγε δ' οὖν ἡμᾶς ὁ λόγος εἰς τὸ πλῆθος τῶν τόνων συγκρῖναι· καλῶς γὰρ ἂν ἔχοι τοῖς τοῦ διὰ πασῶν εἴδεσιν ἰσαρίθμους αὐτοὺς ποιεῖν». πρβλ. Βακχεῖον p. 18. ed. Meib. «Τοῦ δὲ διὰ πασῶν εἴδη ἐστὶν ἑπτά.»

(4) Ἐτυμ. M. p. 295. «Εὐρυὴς ὢν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τὰ εἴδη τοῖς εἴδεσιν ἐπένειμεν· τὰς γὰρ δοκούσας τῶν ᾠδῶν δώριον μέλος ἔχειν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνῆγε καὶ φρυγίας καὶ λυδίας, μιξολυδιστὶ καὶ ἰαστί.»

(5) Ὁ σχολιαστὴς ἐκεῖνος εἶναι πιθανῶς ὁ Δίδυμος, συγγραφεὺς τῶν σπουδαιοτέρων εἰσαγωγικῶν σημειώ-

μουσικῆς ἐν ἑκάστῃ ᾠδῇ τοῦ Πινδάρου ἦσαν καὶ διάφορα εἴδη ῥυθμοῦ ἢ μέτρων. Δυστυχῶς ὀλίγα γινώσκομεν ἀκριβῶς περὶ τῆς ἐπικλήσεως καὶ τῆς θεωρίας τῶν εἰδῶν τῶν ῥυθμῶν καὶ μέτρων, διετηρήθησαν ὅμως διεσπαρμέναι τινὲς εἰδήσεις καὶ μάλιστα ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ μετρικοῦ Ἡλιοδώρου, ἐξ ὧν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ὁπωσοῦν ἰδέαν τινὰ καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας ἐκείνης. Διακρίνουσιν ὅθεν κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν καθ' ὅλου

Εἴδη κατὰ σχέσιν (Ἡφαιστίων (1) p. 128 ed. Gaisford, σχολ. εἰς Σκῆφ. Ἀριστοφ. 1441. Εὐριπ. Ὀρέσ. 1275. Φοίνισ. 103), ἐν οἷς τὰ μέρη ἕκαστα ἀντιστοιχοῦσιν ἀλλήλοις.

Εἴδη ἀλλοιόστροφα καὶ *ἑτερόστροφα* (σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ. 263. Εἰρ. 382 καὶ 942) ἀντιστοιχοῦντα τοῖς ἀτάκτοις καὶ ἀπολελυμένοις τοῦ Ἡφαιστίωνος, ἐν οἷς αἱ στροφαὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων.

Εἴδη μονοστροφικὰ (Ἡφαιστ. p. 125 Gaisf.), ἐν οἷς μία καὶ ἡ αὐτὴ στροφὴ ἐπανέρχεται.

Εἴδη κατὰ τριάδα ἐπῳδικὴν (σχολ. Ἀριστ. Ὀρνιθ. 1730, πρβλ. Atilius Fortunatianus II, 28), ἐν οἷς τῇ στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ προστίθεται ἔτι ἡ ἐπῳδός.

Ἀκολούθως παρεδέξαντο εἴδη *κατὰ τὸ μέτρον*, ὡς εἶδος *κατὰ δάκτυλον* (Πλουτ. περὶ μουσ. 7), εἶδος *ἐνόπλιον* (σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ. 985, εἶδος *τροχαϊκόν*, *ἰαμβικόν*, *ἀναπαιστικόν*, κλπ. (Δράκ. p. 125 ed. Hermann), οἷς προσετίθεντο βεβαίως καὶ ἕτερα τὴν σήμερον ἀναπόδεικτα εἴδη, ὡς τὸ *δοχμιακόν*, *βαχχειακόν*, *αἰολικόν*, *ἀνακρεόντειον* (2). Τελευταῖον διεκρίνοντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς πρὸς τὸ ἐπαλ-

σεων περὶ τῶν νικητῶν, περὶ τοῦ ἔτους καὶ τοῦ εἴδους τῆς νίκης, ὡς καὶ περὶ τῆς θέσεως τῆς ᾠδῆς. Τότε πρέπει ὁ Ἡφαιστίων, ὃν πολεμεῖ προφανῶς ὁ ἡμέτερος σχολιαστής, νὰ ᾖ διάφορος τοῦ μετρικοῦ Ἡφαιστίωνος. Εἴτε λοιπὸν ὁ Δίδυμος, εἴτε νεώτερός τις γραμματικὸς εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ σχολίου ἐκείνου, δὲν διεώρα πλέον τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν τῶν ᾠδῶν διάταξιν. Διότι κατ' αὐτὴν τοῦ ποιητοῦ τὴν μαρτυρίαν τὸ ε καὶ ιδ' τῶν Ὀλυμπίων, καὶ τὸ δ' καὶ ἡ τῶν Νεμέων συνετάχθη κατὰ τὴν λυδιστὶ ἁρμονίαν. Αἱ ᾠδαὶ ὅμως αὗται δὲν κεῖνται πλησίον ἀλλήλων, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθησαν ᾠδαὶ ὅλως διαφόρου ῥυθμικοῦ χαρακτῆρος. Ὁ δὲ λόγος, δι' ὃν αἱ ᾠδαὶ αὗται τὸν αὐτὸν ἦχον ἔχουσα ἀπεσπάσθησαν τοσοῦτον ἀπ' ἀλλήλων, φαίνεται ἁπλῶς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς· τὸ ε τῶν Ὀλυμπίων δῆλον ὅτι ὑμνεῖ μεγαλοπρεπῆ νίκην ἅρματι, τὸ δὲ ιδ' ἁπλῆν νίκην δρόμῳ· τὸ δ' τῶν Νεμέων ὑμνεῖ νίκην πυγμῇ, τὸ δὲ ἡ δρόμῳ. Ὁ ποιήσας λοιπὸν τὴν διόρθωσιν, ἣν ἡμεῖς ἔχομεν, εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν διαφορὰν τῶν ἀγώνων, κατέταξε δὲ τὰς ᾠδὰς κατὰ τὰς λαμπροτέρας καὶ ἐντιμοτέρας τῶν νικῶν. Καὶ ἐὰν ὑπῆρχον δύο ᾠδαὶ περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νίκης, φαίνεται ὁ διατάκτης οὐδόλως ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὸ μέλος, ἀλλὰ προὔτασσε μὲν τὸ μεγαλοπρεπέστερον, ἐπέτασσε δὲ τὸ μικρότερον. Οὕτως ἐξηγεῖται τίνος ἕνεκεν ἐκ δύο ᾀσμάτων εἰς τιμὴν τῆς νίκης τοῦ Θήρωνος (Ὀλ. β' καὶ γ') τὸ εἰς δώριον μέλος (Ὀλ. γ', 5) κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν, ἐνῷ ἐκ τῶν δύο εἰς Ἀρκεσίλαον (Πυθ. δ' καὶ ε') προηγεῖται τὸ ἐντελῶς κατὰ τὸν ῥυθμὸν ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ γ' τῶν Ὀλυμπίων. Ἀριστοφάνης λοιπὸν ὁ Βυζάντιος, οὗ ἡ ἔκδοσις πιθανώτατα ἐγένετο ἡ βάσις ὅλων τῶν μεταγενεστέρων ἐκδόσεων, ἀπέβλεπε μᾶλλον εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν ᾠδῶν ἐν τῇ διατάξει αὐτῶν. Εἶναι ὅμως δυνατόν, ὅτι πρὸ τοῦ Ἀριστοφάνους ὁ Ἀπολλώνιος ἐκεῖνος ἐντὸς τῶν εἰδῶν ἑκάστων τῶν ἐπινικίων, παιάνων καὶ διθυράμβων εἶχε διατάξει τὰς ᾠδὰς κατὰ τὰ μέλη, τῆς δὲ διατάξεως ἐκείνης μένει ἀνάμνησίς τις μικρὰ ἐν τῷ μνημονευθέντι σχολίῳ. Παρατηρῶ πρὸς τούτοις, ὅτι ἐν τοῖς δυσὶ καταλόγοις τῶν ποιημάτων τοῦ Πινδάρου παρὰ Σουΐδᾳ καὶ ἐν τῷ βίῳ Πινδάρου (ὅρα Bergk Poetae lyrici graeci γ' ἔκδ. σελ. 280) βλέπομεν σημεῖα δύο λίαν διαφόρων ἐκδόσεων τῶν ποιημάτων τοῦ Πινδάρου, καὶ ἐν τῇ Ἀριστοφανείῳ ἔτι ἐκδόσει φαίνονται διατηρηθέντα λείψανα τῆς ἀρχαιοτέρας κατ' εἴδη διατάξεως. Διότι παραδόξως ἐν τοῖς Νεμέοις ἡ κατὰ τὰ εἴδη τῶν ἀγώνων διάταξις διακόπτεται, τοῦ δ' καὶ ἡ αὐτῶν ὑμνούντων νίκας παγκρατίῳ, ἐν δὲ τῷ μέσῳ (Νεμ. δ') ὑμνουμένης νίκης πυγμῇ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδένα ἐξωτερικὸν λόγον ἔχομεν τῆς ἀποκλίσεως ταύτης ἀπὸ τῆς συνήθους τάξεως, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ γ' καὶ δ' τῶν Νεμέων εἵποντο κατ' εἴδη, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης παρεῖδε τὴν ἀρχαίαν διάταξιν ἀφεὶς αὐτὴν ἀνέπαφον. Τὴν ἀρχαίαν διαταξιν δυνάμεθα ἔτι ἰδεῖν καὶ ἐν τοῖς Ἰσθμίοις, ὧν τέσσαρα (Ἰσθμ. δ'—ἡ) ὑμνοῦσι νίκας παγκρατίῳ, οὕτω δὲ τὸ περιεχόμενον δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν γενομένην ἐν αὐτοῖς διάταξιν. Ἐνταῦθα

δῆλον ὅτι ὑπάρχουσι πέντε ᾠδαὶ ἐκ δακτύλων καὶ ἐπιτρίτων, ὧν τὸ μεμετρημένον καὶ πανηγυρικὸν συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς δωρίου ἁρμονίας, ἔπονται δὲ δύο ᾄσματα εἰς μέτρον αἰολικόν, ὧν τὸ πρῶτον τοὐλάχιστον διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῶν εἰς θέσεις καὶ τὰς συνεχείας τοῦ ῥυθμοῦ ἀνήκει εἰς τὴν μαλακὴν καὶ λυπηρὰν λυδικὴν ἁρμονίαν. Ἐὰν ἡ ἰδέα ἡμῶν αὕτη εἶναι ὀρθή, ἣν ἐνταῦθα ὡς εἰκασίαν φέρομεν, ὁ εἰδογράφος ἐκεῖνος Ἀπολλώνιος, οὗ τὴν ἐποχὴν ἐξ' ἑτέρων πηγῶν δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν, ἤκμασε πρὸ Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, συγχρόνως Ἀπολλωνίῳ τῷ Ῥοδίῳ.

(1) Ὁ Ἡφαιστίων ἄλλως μεταχειρίζεται κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην τὴν συγγενῆ λέξιν ἰδέα· ὡς π. χ. ἐν σελ. 118 «ἐὰν δὲ ὑπερεξεγάγῃ τὴν τριάδα, γίνονται καὶ ἄλλαι ἰδέαι».

(2) Τὸ αὐτὸ ἐδήλου ἐν τοῖς χρόνοις τῶν ἀρχαιοτέρων μουσικῶν ἡ λέξις νόμος, διότι διέκρινον νόμον ὄρθιον καὶ ὀξὺν τοῦ Τερπάνδρου (Πολυδ. IV, 65. Φωτ. p. 302), καὶ νόμον ἁρμάτειον τοῦ Ὀλύμπου (Πλουτ. περὶ μουσ. 7), καὶ κθξ.

λάσσον μέτρον ἑπτὰ εἴδη ἐν τῇ τελείᾳ παραβάσει (σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ. 518).

Ἐκ τούτων ἕπεται, ὅτι αἱ ᾠδαὶ τοῦ Πινδάρου ὠνομάσθησαν εἴδη κατὰ τὰ διάφορα εἴδη τῶν *μελῶν* καὶ τῶν *μέτρων*, ἐπειδὴ ἑκάστη αὐτῶν ἔχει ἴδιον μετρικὸν τύπον (1), ἡ δὲ ἔκφρασις αὕτη καὶ βραδύτερον ἔτι ἦν ἐν χρήσει ἰδίᾳ ἐν ταῖς μετρικαῖς ἀναλύσεσιν.

Ὁρισθείσης οὕτω τῆς ἰδέας καὶ τῆς σημασίας τοῦ *εἴδους* εὐχερὴς καθίσταται ἡ ἐξήγησις τοῦ *εἰδυλλίου*. Πολλαὶ δῆλα δὴ λέξεις δεικνύουσιν ἡμῖν, ὅτι ἡ τεχνικὴ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων ἐποίει, ἐννοεῖται, ἐνωρὶς διάκρισιν μικρῶν καὶ μεγάλων ποιημάτων τοῦ αὐτοῦ εἴδους, διὸ ᾠδαὶ καὶ ᾠδάριον, ποίημα καὶ ποιημάτιον, ἔπος καὶ ἐπύλλιον, προφανῶς δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον τοῦτο εἶδος καὶ εἰδύλλιον (2). *Εἰδύλλιον* εἰ σημαίνει κατ' ἀρχὰς μικρὸν *εἶδος*, κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν ταύτην λέγει ὁ Ἰσίδωρος ἐν Orig. I, 38 u. «Poesis dicitur graeco nonine opus multorum librorum, poema unius,idyllion paucorum versuum». Πολλὰ ὅμως τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου εἶναι ὅμοια τὴν ἔκτασιν τοῖς εἴδεσι τοῦ Πινδάρου, ἡ δὲ Mosella τοῦ Αὐσονίου εἶναι μάλιστα ἐκτενεστέρα ὅλων σχεδὸν τῶν ᾠδῶν τοῦ Θηβαίου ἀοιδοῦ. Ἡ λέξις λοιπὸν εἰδύλλιον δὲν ἀφορᾷ ἀποκλειστικῶς τὴν ἔκτασιν, φέρει ὅμως ἡμᾶς εἰς ἐκτενεστέραν χώραν. Παρ' Ἕλλησιν, ὡς γνωστὸν, τὰ ὑποκοριστικὰ δηλοῦσι τὸ μικρὸν ἅμα καὶ κομψόν· ὡς δὲ τὸ puella, flosculus (παιδίσκη, κοράσιον, ἀνθύλλιον) δηλοῖ οὐ μόνον τὸ μικρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὡραῖον, κομψόν, οὕτω καὶ εἰδύλλιον ἐννόουν ᾆσμα οὐ μόνον μικρὸν τὴν ἔκτασιν, ἀλλὰ καὶ μὴ θεωρουμένης τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ ἀρέσκον διὰ τὸ ὁμαλὸν καὶ κομψὸν αὐτοῦ. Αὐτὰ δὲ τὰ ποιήματα τοῦ Θεοκρίτου διακρίνονται διὰ τὸν *γλαφυρὸν* αὐτῶν χαρακτῆρα τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας τῆς λυρικῆς τῶν Δωριέων, αἱ δὲ λέξεις *εἰδύλλιον* καὶ *εἴδη* ἐχρησίμευον τὰ μάλιστα ὡς ἀμέσως ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δηλοῦται εἰς δήλωσιν τῶν ἰδιαιτέρων ἰδιοτήτων ἀμφοτέρων τῶν ποιητῶν.

Ἡ λέξις *εἰδύλλιον* οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τῆς βουκολικῆς ποιήσεως, οἱ σχολιασταὶ μάλιστα ἐκάλουν τὰ βουκολικὰ ποιήματα τοῦ Βεργιλίου καὶ Καλπουρνίου οὐχὶ εἰδύλλια, ἀλλ' *ἐκλογάς* (1). Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ποιμενικὸν ᾆσμα οἰκοθεν φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀφελοῦς καὶ τερπνοῦ, εὐκόλως ἐννοεῖ τις ὁπόσον ἰδιάζει ἡ ἐπίκλησις *εἰδύλλιον* εἰς τὰ ποιμενικὰ ᾄσματα τοῦ Θεοκρίτου· καὶ ὅμως ταῦτα ἐκαλοῦντο οὐχὶ ἁπλῶς *εἰδύλλια*, ἀλλ' *εἰδύλλια βουκολικά*. (Ὅρα σχολ. p. 7 ed. Ahrens).

Ἠθελέ τις ὅμως ἀντιτείνει, τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου ἠδυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν λίαν καταλλήλως ὡς α', β', γ' εἴδος, ἐπειδὴ ἑκάστη αὐτῶν εἶναι συντεταγμένη εἰς ἕτερον διάφορον μέτρον, ἑπομένως ἑκάστη ἤδετο καθ' ἕτερον καὶ διάφορον μέλος, ὅπερ ὅμως δὲν συμβαίνει εἰς τὰ εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου· ἐπειδὴ πάντα, πλὴν τῶν τελευταίων, ἦσαν συντεταγμένα εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον, τὸ δακτυλικὸν ἑξάμετρον, οὐδὲ ἠδύναντο νὰ διακρίνονται ἀλλήλων κατὰ τὸ μέλος ὡς μικροὶ τρόποι, ἦχοι, ἐνῷ τὰ πλεῖστα αὐτῶν βεβαίως οὐδέποτε ἦσαν ὡρισμένα, ἵνα ᾄδωνται. Τὸ ὄνομα λοιπὸν *εἰδύλλιον* κατὰ τὴν εἰρημένην ἔννοιαν φαίνεται τότε ἐλθὸν εἰς χρῆσιν, ὅτε ἤδη τὸ ἀρχικὸν *εἶδος* εἶχεν ἀποβάλει τὴν ἀρχαίαν σημαίαν ἰδιαιτέρου ῥυθμικοῦ καὶ μετρικοῦ τρόπου (εἶδος), σημαῖνον γενικώτερον *ᾆσμα*, *ποίημα*· διότι τότε ἦν δυνατὸν καὶ τὸ ὑποκοριστικὸν *εἰδύλλιον* νὰ ση-

(1) Μόνον τὸ γ' καὶ δ' τῶν Ἰσθμίων ἔχουσι τὸ αὐτὸ μέτρον, ἀμφότερα ὅμως ὀρθῶς συνηνώθησαν εἰς ἓν ὑπὸ Γ. Ἑρμάννου καὶ Α. Βοικχίου.

(2) Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Αὐσόνιος τὸ ἰά αὐτοῦ εἰδύλλιον ἐν τῇ προπεμφθείσῃ ἐπιστολῇ ὀνομάζει αὐτὴν καὶ epyllium (ἐπύλλιον).

(1) Καὶ ἡ λέξις ἐκλογὴ ἐσφαλμένως ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων λαμβάνει τὴν ἰδιαιτέραν ἔννοιαν τοῦ ποιμενικοῦ ᾄσματος, εἶναι δὲ γελοῖον τὸ ἀκούειν ἔτι καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως ἐν τῷ Introduction τοῦ Shepheerds Calender τοῦ Spenser εἰς διαβεβαίωσιν τῆς σημασίας ταύτης· αὐτόθι δηλ. λέγεται: they were first of the Greeks, the inventours of them, called eclogae, as it were aegon or aeginomon logi, that is gotheheardes tales. Τοῦτο εἶναι βεβαίως ἀνόητον· διότι ἡ λέξις ἀρχῆθεν ἐδήλου, ὡς αἱ ἐκλογαὶ τοῦ Στοβαίου καὶ αἱ eclogae ex annali descriptae παρὰ Οὐάρρωνι (ὅρα Charisius p. 27. P.) ἀποδεικνύουσιν, ἐκλεκτὸν τεμάχιον, πρᾶγμα. Ἐν τοῖς χρόνοις τῶν αὐτοκρατόρων ἐξελαμβάνετο συνώνυμος τῷ idyllion καὶ poemation δηλοῦσα πᾶν μικρὸν ποίημα. Τὴν σημασίαν ταύτην εὑρίσκομεν παρὰ Πλινίῳ τῷ νεωτέρῳ ἐν Epist. IV, 14, κατ' αὐτὸν δὲ ὁ Σουετώνιος ἐν Vita Hor. τὴν ἀ ἐπιστολὴν τοῦ β' βιβλίου τῶν ἐπιστολῶν ἐκλογήν, ὁ δὲ Αὐσόνιος, ep. id. XI, καὶ ὁ Ἀτίλιος Φορτουνάτος II, 28, 27, 30 μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ἐπὶ τῶν ᾠδῶν τοῦ Ὁρατίου. Ἐν τοῖς μέχρις ἡμῶν διασωθεῖσι συγγράμμασι καλοῦνται οὕτω, πλὴν τῶν ποιμενικῶν ᾀσμάτων τοῦ Βεργιλίου καὶ Καλπουρνίου, συλλογή τις μικρῶν ποιημάτων τοῦ Αὐσονίου.

μαίνῃ ἁπλῶς *μικρὸν ποίημα* μὴ προσδηλουμένης ἐν αὐτῷ διαφορᾶς τινος εἰς τὸν μετρικὸν τύπον.

Τοῦτο φέρει ἡμᾶς τελευταῖον εἰς ἐξήγησιν τοῦ ζητήματος *πότε τὸ ὄνομα εἰδύλλιον ἐδόθη εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Θεοκρίτου*;

Ἡ λέξις *εἶδος* τοὺς διαφόρους ἤχους, μέλη, καὶ τὰς διαφόρους μετρικὰς συνθέσεις δηλοῦσα εἶναι ὅρος τεχνικὸς τῆς σχολῆς σχηματισθεὶς μετὰ τὸν Ἀριστόξενον παρὰ τοῖς γραμματικοῖς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ῥώμης· διὸ οὔτε ὁ Πίνδαρος ἐπέγραψέ ποτε τὰς ᾠδὰς αὐτοῦ *εἴδη*, οὔτε ὁ Θεόκριτος ἠδύνατο νὰ ὀνομάσῃ τὰ ποιήματα αὐτοῦ *εἰδύλλια*· διότι, εἰ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ, ὅπερ ὅμως ἄδηλον, ἡ λέξις εἶδος ἦν εὔχρηστος σημαίνουσα εἶδος ᾄσματος, ἦν ὅμως ὅλως ἀδύνατον τότε ἤδη ἡ ἀρχικὴ σημασία τοῦ *εἴδους* νὰ ἐξασθενήσῃ τοσοῦτον, ὥστε νὰ σημαίνῃ ἁπλῶς *ᾆσμα*, ἐκ δὲ τούτου νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ ὑποκοριστικὸν *εἰδύλλιον* σημαῖνον *μικρὸν ᾆσμα*. Ἐκ τῶν λόγων τοῦ ποιητοῦ περὶ τὰ τέλη τοῦ θ′ αὐτοῦ εἰδυλλίου «Βουκολικαὶ Μοῖσαι, μάλα χαίρετε· φαίνετε δ' ᾠδάς», καταφαίνεται, ὅτι αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὠνόμασε τὰ ποιήματα αὐτοῦ οὐχὶ εἰδύλλια, ἀλλ' *ᾠδάς*. Ἡ ἐπιγραφὴ λοιπὸν *εἰδύλλιον* παρὰ Θεοκρίτῳ, ὡς παρὰ Πινδάρῳ *εἴδη*, χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν γραμματικῶν καὶ ἑρμηνευτῶν τῶν ἔργων τῶν ποιητῶν ἐκείνων.

Ἀλλὰ τίνες γραμματικοὶ καὶ πότε ἐχρήσαντο τῷ ὀνόματι τούτῳ; Τὰ βουκολικὰ ποιήματα τοῦ Θεοκρίτου, Μόσχου καὶ Βίωνος ἠνώθησαν τὸ πρῶτον εἰς μίαν συλλογὴν ὑπὸ τοῦ γραμματικοῦ Ἀρτεμιδώρου, ὀπαδοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἀκμάσαντος μίαν ἑκατονταετηρίδα π. Χ. (ὅρα Ahrens Proleg· in Theocr. schol. XXXVII καὶ ἑφ.). Μὴ ἐπέγραψεν ὁ Ἀρτεμίδωρος οὗτος τὴν συλλογὴν *εἰδύλλια βουκολικά*; Τοῦτο εἶναι δύσκολον, διότι πρῶτον μὲν τὸ γνωστὸν ἐπίγραμμα τῆς γενικῆς ἐκείνης ἐκδόσεως

«Βουκολικαὶ Μοῖσαι σποράδες ποκά, νῦν δ' ἅμα πᾶσαι
Ἐντὶ μιᾶς μάνδρας, ἐντὶ μιᾶς ἀγέλας.»

οὐδεμίαν ποιεῖται νύξιν ἰδιαιτέρας τινὸς ἐπικλήσεως. Εἶτα ὁ Βεργίλιος τοσοῦτον δουλικῶς ἀκολουθῶν τῷ Θεοκρίτῳ ἐπέγραψε τὰ ποιμενικὰ αὐτοῦ ᾄσματα ἁπλῶς «bucolica», ἐξ οὗ συμπεραίνομεν μεθ' ἱκανῆς βεβαιότητος, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν πρωτότυπον εἶχεν ὅμοιον τίτλον. Ὅτι ὅμως ὁ Βεργίλιος δὲν συνεπλήρωσε τὴν ἐπίκλησιν «bucolica» διὰ τοῦ «idyllia», ἐξάγεται ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ τίτλου τότε πρὸς τὸν ἀνάλογον «georgica», ὧν τὴν συμπλήρωσιν διὰ τοῦ idyllia οὐδεὶς ἤθελε φαντασθῇ, πολλῷ δὲ ἧττον ὁ Βεργίλιος. Τελευταῖον, ὅπερ καὶ βεβαιότατον, ὁ Δίδυμος ἐν τῷ ὑπομνήματι αὐτοῦ ὠνόμαζε τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου ἑκάστας πάντοτε *ᾠδὰς ἢ ὕμνους ἐπινικίους*, οὐδέποτε δὲ *εἴδη*· καὶ κατ' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς χρόνους τοῦ Κικέρωνος ἡ γενικὴ ἐκείνη σημασία τοῦ *εἴδους* δὲν ἦτο πολὺ εὔχρηστος καὶ ἡ λέξις λοιπὸν *εἰδύλλιον* δὲν ἦτον εὔχρηστος.

Μέχρι τοῦδε ἠδύνατό τις νὰ ἀπαντήσῃ μεθ' ἱκανῆς βεβαιότητος, διότι ἄλλως μόνον τὰ ὅρια δύνανται νὰ χαραχθῶσιν ἀκριβῶς, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐδόθη, φαίνεται, ἡ ἐπιγραφὴ *εἰδύλλιον* εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Θεοκρίτου· ὅτι δῆλα δὴ κατὰ τὴν β′ ἑκατ. ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἡ λέξις *εἰδύλλιον* εἶχεν ἤδη τὴν δοθεῖσαν σημασίαν *μικροῦ* ποιήματος, γινώσκομεν ἐκ τοῦ γνωστοῦ χωρίου μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ Πλινίου (IV,14). «Accipies cum hac epistola hendecasyllabos nostros . . . unum illud praedicendum videtur, cogitare me has nugas ita inscribere «hendecasyllabi», qui titulus sola metri lege constrigitur. Proinde sive epigrammata, sive idyllia, sive eclogas, sive ut multi poematia, seu quod aliud vocare malueris, licebit voces». Ἀφ' ἑτέρου ἀπαντῶμεν τὸ ὄνομα *εἰδύλλιον* ἤδη πάντοτε ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τῶν διασωθέντων ποιημάτων τοῦ Θεοκρίτου· αἱ ὑποθέσεις αὗται ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους ἑνὸς γραμματικοῦ ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Κατὰ τὴν β′ λοιπὸν ἑκατ. ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων τοῦ Θεοκρίτου ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὸν τίτλον *Θεοκρίτου εἰδύλλια*, κατὰ δὲ τὴν ς′ ἔφερεν αὐτὸν πραγματικῶς. Ἀσφαλέστερον τούτου δὲν γνωρίζομεν».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας ταύτης ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Παρανίκα, οὐδενός τι παρατηρήσαντος διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΑΞ′.

Τακτική.

Τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ὁ Γεν. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἐκ τεσσάρων ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Συλλόγου ὑπηρεσίαν.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ γίνονται δεκτοὶ ὡς τακτικὰ μέλη οἱ ἐν Ἰσμαηλίῳ κ. κ. Ἀντώνιος Ἀλεξανδρίδης Δημήτριος Ἀλεξανδρίδης Ἀλέξανδρος Ζαχαριάδης Ζαχαρίας Ζαχαριάδης καὶ Σταῦρος Μενδωνίδης προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἰ. Γκιὼν Ζ. Ἀλεξανδρίδου καὶ Ἡρ. Βασιάδου· καὶ οἱ ἐνταῦθα κ. κ. Πολύκαρπος ἱεροδιδάσκαλος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Β. Πυλάδου, Χασιώτου καὶ Μ. Πανταζῆ Θεοχάρης Τάγης Χρ. Χατζη-Χρήστου διδάκτωρ τῆς φιλολογίας προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. Ἡρ. Βασιάδου, Μ. Παρανίκα καὶ Δ. Φιλίου καὶ Γ. Διαλεγμένος προτεινόμενος ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς. Εἶτα ὁ κ. Πρόεδρος τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀγγέλλει ὅτι ὑπέβαλεν αὐτῇ τὴν γνώμην τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου περὶ τοῦ Μιχαηλείου διαγωνίσματος, δι' ἧς οὗτος ἀποφαίνεται ἵνα συνταχθῇ ἐπίτομος ἱστορία καὶ Γεωγραφία τῆς Μακεδονίας διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, καὶ προσεκάλεσε τὴν ἐπιτροπὴν ὅπως καὶ αὕτη ἀποφήνηται περὶ τούτου. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ συσκεφθεῖσα ἀπεφήνατο μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ β′. μέρους τῆς γνώμης τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἤτοι τῆς συντάξεως μόνον Γεωγραφίας. Ἐπὶ τούτου ὁ κ. Βασιάδης παρατηρεῖ ὅτι σκοπιμώτερον καὶ ὠφελιμώτερον ἔκρινε τὴν παραδοχὴν τοῦ ὅλου τῆς γνώμης τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, δηλονότι τὴν συγγραφὴν ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας τῆς Μακεδονίας ἀρχαίας τε καὶ νεωτέρας διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα· ὁ κ. Πρόεδρος ἀναγνωρίζει τὸ ὀρθὸν τῆς παρατηρήσεως τοῦ κ. Βασιάδου, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βραβεῖον τοῦ διαγωνίσματος εἶναι μόνον 25άλιρον φρονεῖ ὅτι εἶναι λίαν ἀνεπαρκὲς πρὸς σύνταξιν ἀμφοτέρων τῶν βιβλίων, ὧν τὴν χρησιμότητα οὐδεὶς δύναται ἀμφισβητῆσαι. Ἀκολούθως ὁ κ. Ἀριστοκλῆς ὑποστηρίζων τὴν γνώμην τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπετροπῆς λέγει ὅτι ἀναγνωρίζει καὶ αὐτὸς τὸ ὠφέλιμον τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅλου τῆς γνώμης τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, οὐχ' ἧττον ὅμως φρονεῖ ὅτι Γεωγραφία μεθοδικῶς συντεταγμένη, ἔχουσα δὲ καὶ ἱστορικὰς διασαφήσεις δύναται νὰ καταστῇ λίαν ὠφέλιμος διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Μ. Πανταζῆς παρατηρεῖ ὅτι προκειμένου περὶ ἐκλογῆς μεταξὺ ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας προαιρεῖται τὴν συγγραφὴν ἱστορίας. Τὴν γνώμην δὲ αὐτοῦ ἀναπτύσσων λέγει ὅτι ἡ ἱστορία ἔχει πάντοτε μὲν καὶ πανταχοῦ μείζονα παιδαγωγικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν παίδων· ὅτι ἱστορία εὐληπτος μὲν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων μεθόδων συγγεγραμμένη, τεθεμελιωμένη δὲ ἐπὶ συντόμου καὶ ὡς οἷόν τε γεωγραφικῆς ἀκριβοῦς προθεμελιώσεως θὰ ἦτο ἀντάξιον τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀγωνοθέτου βιβλίον, θὰ ἐπέδρα δὲ πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν παίδων ἡ γεωγραφία τις, ἥτις ἢ ἔπρεπε νὰ κατέλθῃ εἰς λεπτομερείας πολλὰς καὶ ἱστορικὰς διασαφήσεις, ὅπερ ἀδύνατον ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἀνωφελὲς διὰ βιβλίον προωρισμένον διὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἢ ἔπρεπε νὰ προσλάβῃ ὅλως χαρακτῆρα ἐπιστημονικόν, ὅπερ ὅλως ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπόν· οὕτω δὲ συγκεφαλαιῶν τὰ εἰρημένα ὁ κ. Πανταζῆς διατυποῖ τὴν ἑπομένην περὶ τούτου πρότασιν, ὅτι ὁ Σύλλογος δέον ν' ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ'ἡμᾶς, *τεθεμελιωμένης* μὲν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων στοιχειωδῶν γεωγραφικῶν γνώσεων, συμφώνου δὲ ὡς οἷόν τε τῷ προορισμῷ αὐτῆς. Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Πανταζῆ ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτὴ, ἐφ' ᾧ ἀνετέθη τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ, ὅπως ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν ἐν Σέρραις Σύλλογον τὴν περὶ τοῦ Μιχαηλείου διαγωνίσματος γνώμην τοῦ Συλλόγου.

Εἶτα προτάσει τῆς μὲν φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς ἐξελέχθη ὡς μέλος αὐτῆς ὁ κ. Θ. Τάγης, τῆς δὲ ἀρχαιολογικῆς ὁ κ. Περικλῆς Ἀποστολίδης.

Ἀκολούθως ὁ κ. Λαστὶκ ἀναγινώσκει τὴν «περὶ γεννέσεως ἰδεῶν» πραγματείαν του, ἧς ἡ περίληψις ἔχει οὑτωσί.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἄνθρωπος σύνοιδεν ἑαυτῷ, ἡ περιέργειά του ἐρεθιζομένη ὑπὸ τῶν διαφόρων φαινομένων τῆς ὑπάρξεώς του, ἰδίως δὲ ὑπὸ τῶν τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου, ὥθη-

σεν αὐτὸν εἰς ἀναζήτησιν τῶν αἰτιῶν. Ἡ δὲ φιλοσοφία ἐγεννήθη ἐξ οὗ τὸ πρῶτον διετύπωσεν οὗτος ἐν τῇ γλώσσῃ τὴν ἰδέαν περὶ τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ μέλλοντός του. Αἱ ὑπὸ τῶν κατόπιν γενεῶν προστεθεῖσαι καὶ ὡς εἰπεῖν δίκην γεωλογικῶν στρωμάτων ἐπιτεθεῖσαι ἰδέαι κατέστησαν ἀνεπαισθήτως μετά τινας αἰῶνας ἱερὰ παράδοσις, ἧς τὸ ὑλικὸν ἐκμεταλλευθέντες ἔξοχοι ἄνδρες συνέστησαν τὰς διαφόρους θρησκείας, τῶν τελετῶν τὴν ἀρχὴν εὑρόντες ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς πράξεσιν, ἃς ἡ ἀγάπη, ὁ θαυμασμός, ἡ εὐγνωμοσύνη ἢ φόβος δεισιδαίμων διὰ τοὺς νεκροὺς ἐνέπνεεν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας. Ἄλλοι κατόπιν ἐλθόντες ὑπέβαλον εἰς ἐξέλεγξιν τὰς ὑπαρχούσας ἰδέας. Οὗτοι δὲ ἰδίως ἐκλήθησαν φιλόσοφοι· ἀλλ' ἡ προσωνυμία αὕτη ἁρμόζει ἐπίσης εἰς ἐκείνους, ὧν ἐζήτουν ν'ἀνατρέψωσι τὰ ἔργα, καθότι ἐν τοῖς συστήμασι τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ οὐχ ἧττον ἢ ἐν ταῖς προηγηθείσαις ἰδέαις ἀναφαίνεται ἡ ἐργασία τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας.

Ἀλλ' εἰς ποίαν ἐποχὴν ἀκριβῶς ἀνάγονται αἱ πρῶται τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφικαὶ ἀναζητήσεις καὶ ποῖα τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν του; ἦτον ἄρα κατ' ἀρχὰς εἰς κτηνώδη κατάστασιν, ὡς τινες διατείνονται, ἢ, ὡς φρονοῦσιν ἄλλοι, πεπροικισμένος ὢν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ὑψηλοτέρων δυνάμεων ἐξέπεσεν ἀκολούθως ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἤδη, εἰμὴ σκιὰ ἑαυτοῦ; Καὶ τὰς δύο ταύτας γνώμας ἀποκρούει ὁ κ.Λαστὶκ ἀνασκευάζων τὰ ὑπὲρ τῆς πρώτης ἐπιχειρήματα ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν εἰλημμένα.

Οὐδεμίαν παραδέχεται ἐφικτὴν παρομοίωσιν μεταξὺ τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ καὶ τοῦ λογοειδοῦς τῶν ζώων, ὁμολογῶν ἑτέρωθεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ταχθῇ μεταξὺ τῶν ζώων μεθ' ὅλων τῶν ὀργανικῶν διαφορῶν, αἵτινες χωρίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ πλησιεστέρου αὐτῷ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ζωϊκῶν τύπων, ἐὰν διὰ τοῦ λογικοῦ δὲν ἀνεβιβάζετο εἰς ἄπειρον ὕψος ὑπεράνω αὐτοῦ.

Ἡ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διαφορὰ ὀφείλεται εἰς τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις, αἵτινες διηυκόλυναν παρ' αὐτοῖς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὸ ἐρευνητικὸν πνεῦμα. Ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς κατωτέρας φυλῆς ἄνθρωπος ἐμφορεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ γιγνώσκειν, ἥτις εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς ἐπ' ἄπειρον προόδου. Τῆς ἐπιθυμίας ταύτης οὐδέποτε φανείσης ἐν οὐδενὶ τῶν ζώων, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀπὸ τοῦ λογοειδοῦς εἰς τὸ λογικὸν μετάβασιν, καὶ καθὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ λογοειδὲς προοδευτικόν, οὕτως εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν λογικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρξε πάντοτε προοδευτικόν. Ὅθεν ὁ ἄνθρωπος ἀνέκαθεν διεκρίθη τῶν ζώων, τοὐλάχιστον δυνάμει (virtuellement). Ἐξετάζων ἔπειτα τὴν γνώμην, καθ'ἣν ὁ ἄνθρωπος εἶχεν ἐν ἀρχῇ δυνάμεις, ἃς ἀπώλεσεν ἀκολούθως, δεικνύει ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀδύνατον, καθ' ὅτι ὑποθέτει ἐξωτερικὴν δύναμιν (force) δίδουσαν δυνάμεις ἢ ἀφαιροῦσαν αὐτὰς, καὶ προσέτι παριστᾷ ὡς ὑποκείμενον εἰς ἔνδοθεν μεταβολὰς, ὡς ἐπιδεκτικὸν αὐξήσεως καὶ ἐλαττώσεως, μὴ ἔχον οὔτε τοῦ σπέρματος τὴν ἐξειληστικὴν δύναμιν (la force évolutive du germe) ὅπερ ἐννοοῦμεν ὡς ἁπλοῦν, ἀναλλοίωτον ἐν τῇ οὐσίᾳ του καὶ ἔχον ἰδίαν δύναμιν ἀναπτύξεως ἐπ' ἄπειρον.

Παραδέχεται ὅμως ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπῆρξαν κατὰ τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν γένη ἀνθρώπων νοημονέστερα τῶν νῦν ἐπικρατούντων ἐπὶ τῆς γῆς, δηλαδὴ ἔχοντα τὴν ἀντίληψιν ταχυτέραν καὶ καθαρωτέραν, τῆς διανοητικῆς διαφορᾶς προερχομένης ἐκ τῆς μυστηριώδους τῆς ὕλης ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ πνεύματος. Ὁπωσδήποτε τὰ προβλήματα ἅτινα ἐπασχολοῦσι σήμερον ἡμᾶς πρέπει ν' ἀπησχόλησαν ἐνωρὶς τοὺς ἀρχεγόνους ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἡ ἱστορία οὐδὲν περὶ τῆς μακρυσμένης ἐκείνης ἐποχῆς ἀναφέρει, αἱ δὲ ἐπιστημονικαὶ ἀνακαλύψεις ὀλίγιστα περὶ αὐτῆς μᾶς ἀπεκάλυψαν. Οὐχ ἧττον βλέπομεν πανταχοῦ παραδόσεις καὶ θρησκευτικὰς δοξασίας ἀρχαιοτάτας, αἵτινες καθιεροῦσι θεωρίας προγενεστέρας.

Ἀλλ' ὁποῖαι αἱ θεωρίαι αὗται καὶ τίνι τρόπῳ ἔφθασαν εἰς αὐτάς; ἡ ἱστορία, τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα, οἱ θεσμοὶ, αἱ γλῶσσαι τῶν ἐθνῶν, ὅλα ἠρωτήθησαν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ νοῦς μὴ εὐχαριστούμενος ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν μνημείων τούτων τοῦ παρελθόντος ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ ἀλλαχοῦ τὸ φῶς, ὅπερ δὲν εὗρισκεν εἰς αὐτά. Ἡ Ἑλλὰς μετεβίβασεν ἡμῖν τὸ ἱστορικὸν τῶν προσπαθειῶν της πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἐνταῦθα ὁ κ Λαστὶκ ἐκθέτει ἀκροθιγῶς τὴν πορείαν τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν Σχολῶν, τὴν τῶν διδασκάλων τοῦ χριστιανισμοῦ οἵτινες ὑπεδούλωσαν τὸ λογικὸν εἰς τὴν ἑβραϊκὴν παράδοσιν, τὰς κατὰ τὸν ιε' καὶ ις' αἰῶνα προσπαθείας, ὅπως ἐλευθερώσωσι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καὶ τὴν ἐμφάνισιν τέλος τοῦ Βάκωνος καὶ τοῦ Καρτεσίου μετὰ τῆς νέας φιλοσοφικῆς μεθόδου.

Ἐξετάζει τὸ ἐνθύμημα τοῦ Καρτεσίου: νοῶ ἄρα ὑπάρχω. Ὁ Καρτέσιος ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ἀποφασισμένος νὰ ἐξαιρέσῃ τὴν βεβαιότητα τῶν αἰσθήσεων, ὅπως διαφυλάξῃ μόνον τὴν τῆς σκέψεως. Ἠδύνατο ἐπίσης νὰ εἴπῃ· *βλέπω αἰσθάνομαι, ἐνεργῶ, ἄρα ὑπάρχω*, καὶ ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἧττον τῆς προτέρας ἀληθὴς, οὐδετέρας δυναμένης ν' ἀποδειχθῇ διὰ τοῦ συλλογισμοῦ. Αἱ ἀντιλήψεις τῶν αἰσθήσεων οὐ μόνον δὲν δύνανται νὰ ὦσιν ἀντικείμενον ἀμφιβολίας, ἀλλὰ μάλιστα εἶναι πάντοτε ἀκριβεῖς, καὶ δὲν φαίνονται ψευδεῖς ἢ ἀπατηλαὶ, εἰμὴ διότι ὁ νοῦς ἐν τῇ ἐπισπεύσει αὐτοῦ ἢ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του τὰς ἑρμηνεύει ἀκαταλλήλως καὶ δίδει εἰς αὐτὰς σημασίαν ἣν δὲν ἔχουσιν, ὥστε ἡ πλάνη δὲν ὑπάρχει ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἀλλ'ἐν τῷ πνεύματι. Οἱ λόγοι ἐφ'ὧν ὁ Καρτέσιος στηρίζει τὴν ἀβεβαιότητα τῶν αἰσθήσεων ἠδύναντο ν' ἀποδείξωσι μᾶλλον τὸ ἐναντίον, καθότι μόνος ὁ νοῦς ἐνεργεῖ ἐν τῷ ὕπνῳ, τὰ δὲ ὄνειρα προέρχονται ὅλα ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἀντικειμένων ἢ στοιχείων, ὧν πρότερον ἀντελήφθημεν ἐν τῇ ἐγρηγόρσει. Ἀποδεικνύεται μετὰ ταῦτα τὸ ἀσυνεπὲς τοῦ Καρτεσίου ὅστις ἀφοῦ πρῶτον ἐβεβαίωσε τὴν ὕπαρξίν του στηριζόμενος ἐπὶ τῶν διαβεβαιώσεων τοῦ λογικοῦ του, κηρύττει ἔπειτα ὅτι ἠδυνάμεθα ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν καὶ περὶ τῆς τῶν σωμάτων *ἐὰν δὲν ἐγνωρίζομεν ὅτι πᾶν τὸ ἐν ἡμῖν πραγματικὸν καὶ ἀληθὲς προέρχεται ἐξ ὄντος ἐντελοῦς καὶ ἀπείρου*. Τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ ἐντελοῦς καὶ τοῦ ἀπείρου εὗρεν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ καὶ ἐβεβαίωσε τὴν ὕπαρξιν ἐντελοῦς καὶ ἀπείρου ὄντος παραδεχόμενος λελησμένως πως τὴν ἀρχὴν *Οὐδὲν ἐν τῷ νῷ ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει* καὶ ἐφαρμόζων αὐτὴν εἰς τὰς νοερὰς καθὼς καὶ εἰς τὰς αἰσθητικὰς ἰδέας. Ὁ κ.Λαστὶκ ἐξηγεῖ τίνι τρόπῳ σχηματίζεται ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν ἡ ἰδέα τοῦ ἐντελοῦς καὶ τοῦ ἀπείρου διὰ τῆς φαντασίας. Οὐδὲν ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ, λέγει περαίνων, οὗ ἡ ἀρχὴ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐν ἡμῖν ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κόσμῳ. Ἡ συγκεκριμένη ἰδέα τοῦ ἐντελοῦς ὄντος εἶναι μεταγενεστέρα τῆς ἰδέας τῆς τελειότητος, ἥτις ἵνα γεννηθῇ ἀπήτει ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου μακρὰν σειρὰν, συνέχειαν συγκρίσεων, κρίσεων ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ὄντων, ἐπὶ τῆς σχετικῆς των ἀξίας ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐπὶ τῆς φύσεώς του, τῶν δυνάμεών του. Ἡ ἰδέα τοῦ ἐντελοῦς καὶ ἀπείρου ὄντος ὑπάρχει ἄλλως εἰς ὀλιγίστους ἀνθρώπους, καὶ ναὶ μὲν παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσιν ὑπῆρξεν ἰδέα ἀνωτέρου ὄντος, ἀλλὰ τὸ ὂν τοῦτο οὐδαμῶς ὡμοίαζε πρὸς τὸ ἀπειροτέλειον ὂν τῶν φιλοσόφων. Κρᾶμα τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ ἀδυναμιῶν ἡ θεότης καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν τῷ πνεύματι τῶν πλείστων εἶναι πολὺ κατωτέρα τοῦ ἰδανικοῦ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἡ πνευματικὴ φιλοσοφία ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πραγματικότητος τῶν παθῶν καὶ τῶν περιωρισμένων δυνάμεων ἡμῶν.

Αἱ πλάναι τοῦ Καρτεσίου δεικνύουσι πόσον εἶναι εὔκολον ν' ἀπατηθῇ τις ὅταν περιορίζηται εἰς τὴν ψυχολογικὴν παρατήρησιν καὶ πρὸ πάντων ὅταν τὴν παρατήρησιν ταύτην περιορίζῃ εἰς ἑαυτόν. Τινὰς ἰδέας τὰς ὁποίας νηπιόθεν εἰσάγουσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν καταντῶμεν νὰ θεωρήσωμεν μετὰ ταῦτα ὡς ἰδέας ἀρχεγόνους, προγενεστέρας τῆς συνειδήσεως, ὡς ἀρχὰς ἐφ' ὧν βασίζεται πᾶς συλλογισμὸς, πᾶσα γνῶσις. Προσεκτικὴ ὅμως παρατήρησις τῶν εἰς τοὺς παῖδας συμβαινόντων, δεικνύει ὅτι αἱ ἰδέαι αὗταί εἰσιν εἰς αὐτοὺς ὅλως ξέναι· τὸ αὐτὸ δεικνύει καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν παρατήρησις.

Ἀπὸ δύο αἰώνων ἡ μέθοδος τῆς ψυχολογικῆς παρατηρήσεως ἐν τῷ παρατηροῦντι ἀτόμῳ παράγει πλεῖστα ἐσφαλμένα συστήματα.

Ἡ τοῦ Βάκωνος μέθοδος ἔχει καὶ αὐτὴ τοὺς ὀπαδούς της. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος ἀπέσχε πάσης συνθέσεως, πλεῖστα συστήματα ἐγείρονται σήμερον ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς παρατηρήσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ συστήματα ταῦτα δὲν ἀποδίδουσιν εἰς ἑαυτὰ εἰμὴ σχετικὴν βεβαιότητα, ἐνῷ αἱ ὑποθέσεις τῶν πνευματιστῶν παρίστανται ὑπ' αὐτῶν ὡς σεσημειωμέναι διὰ τῆς σφραγῖδος τῆς μᾶλλον ἀπολύτου βεβαιότητος.

Πλεῖσται διαφωνίαι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν πνευματιστῶν ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, τὸν ἀριθμὸν, τὴν ἀξίαν τῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὧν στηρίζονται καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν ἐν τῇ γενέσει τῶν ἰδεῶν. Αἱ διαφωνίαι αὗται ἐκτίθενται διὰ βραχέων. Ἐξετάζονται ἔπειτα αἱ κυριώτεραι τῶν ὑπὸ τοῦ Cousin παραδεδεγμένων ἀρχῶν. Αὗται εἶναι αἱ σχετιζόμεναι μετὰ τῶν ἰδεῶν τοῦ ἀπείρου, τοῦ χώρου, τοῦ χρόνου, τῆς οὐσίας, τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ αἰτιατοῦ, τῆς δικαιοσύνης καὶ τλπ.

Ἤδη ἐλέχθη περὶ τοῦ ἀπείρου. Ἡ τοῦ χώρου σχηματίζεται κατὰ τρόπον ἀνάλογον εἴτε ὡς συγκεκριμένη ἡ ἀφηρημένη ἔκτασις θεωρη-

θῇ εἴτε ὡς χῶρος κενός. Ἡ φαντασία ἢ ἡ ἐπαγωγὴ ἀρκοῦσιν ὅπως δώσωσιν εἰς αὐτὸν τὰς διαστάσεις τοῦ ἀπείρου.

Ἡ ἔννοια τοῦ χρόνου σχηματίζεται βαθμηδόν· πρῶτον ἐννοοῦμεν τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν, ὧν ἡ ἔννοια συγχέεται κατ' ἀρχὰς μὲ τὴν τῶν διαδοχικῶν πράξεων, ἀντιλήψεων ἢ παθήσεων ἡμῶν. Ἀκολούθως μορφόνομεν τὴν ἔννοιαν τῆς διαρκείας ἐν τῷ παρελθόντι καὶ τῷ παρόντι, βραδύτερον τὴν ἔννοιαν τοῦ μέλλοντος καὶ ἐπὶ τέλους πολὺ ὀψὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀπείρου ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ταῦτα ὑποστηρίζει διὰ λεπτομεροῦς ἀναλύσεως. Ὁ χρόνος οὐδὲν ἤθελεν εἶσθαι ἔξω ἡμῶν ἐὰν ἀφῃροῦμεν τὴν διαδοχὴν τῶν φαινομένων ὧν ἀντιλαμβανόμεθα, καθὼς δὲν εἶναί τι ἐν ἡμῖν εἰμὴ διὰ τῆς διαδοχῆς τῶν πράξεων, τῶν ἀντιλήψεων ἢ τῶν παθήσεων ἡμῶν. Τὸ διαιρετὸν τῆς διαρκείας ἀποκαλύπτεται ἡμῖν διὰ τῆς γνώσεως ἐνεργοῦ δυνάμεως παραγούσης πολλὰς διαδοχικὰς πράξεις ἐνῷ ἡμεῖς παράγομεν μίαν. Καὶ ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ διαιρετοῦ τῆς διαρκείας φθάνομεν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἐπ' ἄπειρον διαιρετοῦ, ἀλλ' οὐχὶ δι' ἐπινοήσεως δυνάμεως παραγούσης σειρὰν ἄπειρον ἀλληλοδιαδόχων πράξεων ἐνῷ ἡμεῖς παράγομεν μίαν, διότι τότε ἔπρεπε νὰ ὑποθέσωμεν τόσας ἀπείρους σειρὰς ὅσας παράγομεν πράξεις, ὅπερ ἀπαράδεκτον, προσέτι ἑκάστη τῶν σειρῶν τούτων ἤθελε μετρεῖσθαι ἐν χρόνῳ περιωρισμένῳ, ὅπερ ἐπίσης ἀπαράδεκτον, καὶ αἱ ἀλληλοδιάδοχοι πράξεις τῆς ἀπείρως δραστηρίας δυνάμεως ἤθελε σημειοῖ τὰ ἀπείρως μικρὰ κλάσματα τῆς διαρκείας ἅτινα ἔπρεπε νὰ μὴ ἔχωσι διάρκειαν, διότι ἄλλως θὰ ἐφανταζόμεθα ἕτερον ὂν δραστηριώτερον παράγον ἀριθμὸν μείζονα πράξεων, ὅπερ ἤθελεν ἐκμηδενίσει τὸ ὑποτεθὲν ἄπειρον τῆς δραστηριότητος τοῦ πρώτου. Ὅθεν ἡ ἐπινόησις τοῦ ἐπ' ἄπειρον διαιρετοῦ τῆς διαρκείας ἀποκρούει τὴν ὑπόθεσιν ἀπείρου δραστηριότητος. Δὲν δύναται δὲ νὰ συμβιβασθῇ εἰμὴ μετὰ τῆς ὑποθέσεως σειρᾶς ἀπείρου ἐνεργῶν δυνάμεων παραγουσῶν πράξεις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πολυαρίθμους, καθ' ὃν χρόνον παράγομεν μίαν μόνην.

Ἡ γνῶσις τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως μᾶς ἐπιτρέπει ἀκόμη νὰ φαντασθῶμεν τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετὸν τῆς διαρκείας, διὰ τῆς ὑποθέσεως κινήσεων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ταχειῶν ἢ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βραδειῶν. Ἀλλ' ἐνῷ ἐννοοῦμεν τὸ διαιρετὸν τῆς ἐκτάσεως ὡς πραγματικὸν καὶ ἀπόλυτον, διότι τοῦτο κεῖται ἐν τῇ ἐκτάσει αὐτῇ, ἣν θεωροῦμεν ὡς ἔχουσαν πραγματικὴν ὕπαρξιν, δὲν ἐννοοῦμεν τὸ τῆς διαρκείας εἰμὴ δυνάμενον εἶναι διότι ὑποθέτει τὴν ὕπαρξιν ἀπείρου σειρᾶς ὄντων, τῶν ὁποίων ἡ κίνησις χωρεῖ ἀκαταπαύστως προβαίνουσα, ἢ ἀπείρου ἐπίσης σειρᾶς ὄντων ἐν σχέσει μετὰ τῶν ἐλαχίστων μορίων τῆς ἐκτάσεως, δηλαδὴ τῶν ὁποίων ἡ κίνησις ἐλαττοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπ' ἄπειρον. Ἡ ἔννοια τῆς οὐσίας ἵνα γεννηθῇ ἀπαιτεῖ προηγουμένην πεῖραν καὶ προηγουμένην μακρὰν ἐξάσκησιν ὅλων τῶν διανοητικῶν ἡμῶν δυνάμεων, ὧν ἡ ἀρχὴ ἔχει ἄλλως μεγίστην ὁμοιότητα μὲ τὴν τῶν αἰτιῶν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Λαστὶκ ἀνάγει διὰ σειρᾶς συλλογισμῶν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην *πᾶν ὅ,τι παράγεται, παράγεται*, ὅθεν δὲν βλέπει οὐδεμίαν ἀρχὴν ἐν τῇ προτάσει· *πᾶν τὸ ἀρχόμενον ἔχει ἀναγκαίως αἰτίαν.*

Τὴν ἀρχὴν τῶν τελικῶν αἰτίων θεωρεῖ προϊὸν καλλιεργημένης διανοίας, ἥτις ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐμελέτησεν ἐπὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ τὰς ἄλλας ἠθικὰς ἀρχὰς, ταύτας θεωρεῖ ὡς προϊόντα τοῦ πολιτισμοῦ ἄγνωστα εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς καὶ διαφοροτρόπως ἐννοουμένας ὑπὸ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Ὁ Πνευματισμὸς εὑρίσκει ἐν τούτοις τὴν πηγὴν τῶν γνώσεων ἡμῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ταύταις, καὶ ὁ ἐκλεκτισμὸς διδάσκει ὅτι προΐστανται τῆς ἐνεργείας τοῦ λογικοῦ, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς πηγή των εἶναι ἡ ὑπερτάτη διάνοια, πρῶτος καὶ ἔσχατος λόγος τῆς ἡμετέρας, δηλαδὴ ὁ Θεός. Ἐν τῇ ὑπερτάτῃ ταύτῃ διανοίᾳ εὑρίσκει ὁ Cousin τὴν ἀρχὴν τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων θεωρῶν τὸ αὐτόματον ὡς ἀπόδειξιν τῆς συγκοινωνίας ταύτης μεταξὺ ἀνθρωπίνου καὶ θείου λογικοῦ καὶ ἀποδίδων εἰς ἰδιαιτέραν δύναμιν, ἣν καλεῖ λογιστικὸν, τὴν ἐνόρασιν (aperception) τῶν ἀρχῶν τούτων ἄνευ οὐδενὸς συλλογισμοῦ. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἀποκρούει ὁ κ. Λαστίκ. Ἐὰν αὕτη, λέγει, εἶναι ἀληθὴς, ἔπρεπεν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ βλέπωσι τὰς αὐτὰς ἀληθείας ἀπαραλλάκτως. Τὸ αὐτόματον εἶναι εἷς τρόπος ἐκδηλώσεως τῆς διανοητικῆς ἐνεργείας ὅστις ἐφαρμόζεται ἐφ' ἁπασῶν τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ λογισμοῦ. Δύνανται δὲ αἱ κρίσεις ἐν τῇ αὐτομάτῳ ἐνεργείᾳ νὰ ὦσι σφαλεραὶ, καθὼς καὶ ἐν τῇ λελογισμένῃ ἢ κάλλιον ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ ἐθελουσίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ἄλλως αἱ λεγόμεναι καθολικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι ἀρχαὶ ἔχουσιν ὅλαι ὡς ἀντικείμενον γεγονότα ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ἀντιλήψεως, ἔπεται ὅτι ἐν ἡμῖν, ἐν τῇ τοῦ γινώσκειν δυνάμει ἡμῶν, θέλομεν εὕρει τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, ὅλων τῶν δοξασιῶν. Αἱ θρησκεῖαι καθὼς καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματά εἰσιν ἡ ἔκφρασις τῶν ἰδεῶν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων.

Ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνει ἔπειτα εἰς τοὺς περιοριζομένους ἐπὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἐξωτερικῆς φύσεως καὶ τῶν φαινομένων τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, οἵτινες οὐχ' ἧττον τῶν πνευματιστῶν ἐπλανήθησαν. Ἀναφέρων ὡς παράδειγμα τὴν θεωρίαν τοῦ μεταμορφισμοῦ ἣν πειρᾶται ν' ἀνασκευάσῃ ἐν τοῖς κυριωδεστέροις αὐτῆς δόγμασι, θεωρεῖ ὡς ὅλως ὑποθετικὴν τὴν ἰδέαν, καθ' ἣν ἡ σειρὰ τῶν ζωϊκῶν τύπων εἶναι ἔργον μιᾶς δυνάμεως, ἐνῷ ἠδύνατο φυσικώτατα νὰ θεωρηθῇ ἡ σειρὰ αὕτη ὡς σειρὰ δυνάμεων, ὧν ἑκάστη περιβάλλεται τύπον ἰδιαίτερον ἐπιδεκτικὸν παραλλαγῶν τινων. Δεικνύει τὴν ἀντίφασιν τῶν μεταμορφιστῶν οἱ ὁποῖοι καί περ παραδεχόμενοι διαφορὰς ἐν τῇ συστάσει τῶν μορίων τῶν διαφόρων σπερμάτων, ἐπικαλοῦνται τὴν ὁμοιότητα τῶν ὠῶν καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τῶν σπονδυλωτῶν ὡς ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ἰδέας των. Ἄλλως ἡ ἐντελὴς ὁμοιότης μεταξὺ τῶν διαφόρων ὠῶν θ' ἀπεδείκνυε τὸ ἀσήμαντον τοῦ ἀρχικοῦ τύπου ἀφοῦ σπέρματα ὅμοια ἤθελον παραγάγει ὀργανισμοὺς διαφόρους. Τοῦτο θ' ἀπεδείκνυεν ὅτι ἐν ἑκάστῳ σπέρματι ὑπάρχει ἰδία δύναμις ἐνεργοῦσα ἐπὶ τῶν ὑλικῶν μορίων καὶ βιάζουσα αὐτὰ νὰ ταχθῶσι κατὰ τάξιν σταθερὰν, ὥστε νὰ παραγάγῃ τύπους ὡρισμένους. Καὶ τῷ ὄντι ἐὰν ἡ αὐτὴ δύναμις ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ σπέρματα διατί οἱ ὀργανισμοὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμενοι εἶναι τόσον διάφοροι; ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι αἱ χημικαὶ δυνάμεις ἢ ἄλλαι ὑπάρχουσαι ἐν τοῖς ἰσοῖς, ἐν τῷ αἵματι, ἐν ταῖς θρεπτικαῖς οὐσίαις ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τοῦ σπέρματος καὶ τὸ ἀναγκάζουσι νὰ γείνῃ ὁτὲ μὲν ἄνθρωπος ὁτὲ δὲ ἰχθὺς, κατὰ τὴν φύσιν, τὴν ἔντασιν ἢ τὴν ποσότητα τῶν δυνάμεων τούτων, ἀρνεῖται τὴν ἀρχὴν ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ θεωρία αὕτη ἢ εἰσάγει τὸ πολλαπλοῦν καὶ τὴν διαπάλην ἐν τῇ μονάδι, ὅπερ παράλογον. Οἱ μεταμορφισταὶ ἀντιφάσκουσιν ἀκόμη πρὸς ἑαυτοὺς βεβαιοῦντες ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν γέννησίν του οὐ μόνον δὲν ἔχει τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀλλ' οὔτε σκέπτεται, ἐνῷ παρίστανται τὰ ζῶα ὡς πεπροικισμένα μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις, ἃς καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ διισχυρίζονται ὅτι ὁ ἄνθρωπος διῆλθε δι' ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ζωϊκῆς σειρᾶς. Οὕτω καταστρέφεται ἀφ' ἑαυτῆς ἡ δοξασία τῆς παγκοσμίου δυνάμεως ἀτομικευομένης (qui s' individualise) καὶ ἀποκτώσης συνείδησιν ἑαυτῇ ἐν τοῖς ζώοις. Ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἕνωσιν τῶν δύο ἀντιθέτων ἰδεῶν, ἐφ' ὧν στηρίζεται τοῦτο τὸ σύστημα. Αἱ ἰδέαι αὗται ἀπολύτως ἀποκλειόμεναι εἶναι ἡ μονὰς καὶ τὸ πολλαπλοῦν.

Ἡ γνωρίζουσα ἑαυτὴν διάνοια καὶ συνειδυῖα τῇ αὐτῆς ἀτομικότητι δὲν δύναται νὰ συγχισθῇ μετὰ τῆς δυνάμεως, ἥτις παράγει τοὺς ὀργανισμοὺς, οὔτε νὰ ἐκμηδενισθῇ ἔν τινι δῆθεν παγκοσμίῳ διανοίᾳ γνωριζούσῃ καὶ μὴ γνωριζούσῃ ἑαυτήν, ἐνεργούσῃ καὶ μὴ ἐνεργούσῃ, οὔσῃ ἐν ἑνὶ λόγῳ διηνεκὴς ἀντίθεσις πρὸς ἑαυτήν.

Ὁ σύγχρονος ὑλισμὸς ὅστις δὲν βλέπει ἐν τῇ σκέψει ἄλλο εἰμὴ προϊόν τι τοῦ ὀργανισμοῦ δὲν εἶναι ἄξιος προσοχῆς ἐν τῷ ζητήματι τῆς γενέσεως ἰδεῶν, καθότι δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἰδέαι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ παραλλαγαὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς συναγωγῆς τῆς ὕλης. Ἡ σκέψις ὑποθέτει τὸ σκεπτόμενον ὑποκείμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦναι ἓν ἄθροισμα, οὗ ἕκαστον τῶν μερῶν ὅσῳ μικρὸν καὶ ἂν τὸ φαντασθῶμεν εἶναι εἰσέτι διαιρετὸν ἐπ' ἄπειρον. Ὁ ὀργανισμὸς αὐτὸς δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ τινὸς δυνάμεως ἀδιαιρέτου καὶ νοήμονος παραγούσης καὶ συντηρούσης ἐν αὐτῷ τὴν ἑνότητα.

Ἡ ἀνάγκη τῶν δυνάμεων εἶναι ἀπόλυτος, ἐνῷ ἡ ὕλη, τῆς ὁποίας τὰ στοιχεῖα μᾶς διαφεύγουσι πάντοτε χωρὶς νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν ὅτι θὰ δυνηθῶμέν ποτε νὰ τὰ φθάσωμεν, δύναται κάλλιστα νὰ θεωρηθῇ ὡς σύνολόν τι ἀποτελεσμάτων εἰς τὰ ὁποῖα δίδομεν ὕπαρξιν οὐσιαστικὴν ἐσφαλμένως διερμηνεύοντες τὰ πραγματικὰ διδόμενα τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν.

Ἡ φιλοσοφία ἴσως ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸν πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐξελάσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς γλώσσης της πᾶν ὅ,τι παριστάνει τὰς ἐσφαλμένας ἰδέας τοῦ παρελθόντος, ἵνα ἐπαναγάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν κανονικὴν ὁδὸν τῆς ἀναπτύξεώς του. Ἄγνωστον ὅμως ἐὰν θ' ἀνεύρῃ τὴν ὁδὸν ταύτην, ἐὰν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἀρχέγονον ἄνθρωπον. Ἀλλὰ δὲν θέλει παύσει ἐκτείνουσα τὸν διανοητικὸν ἡμῶν ὁρίζοντα καὶ ἡ βεβαιότης αὕτη ἀρκεῖ ὅπως μᾶς ἐνθαρρύνῃ Ἡ ἀθυμία δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ εἰμὴ τοὺς ψευδεῖς φιλοσόφους, οἱ ὁ-

ποῖοι νομίζοντες ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἔχει ὅρια ἀπαυδῶσι μὴ εὑρίσκοντες ποῦ ν' ἀναπαύσωσι τὸν νοῦν των. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν φιλοσοφίαν ἐκείνην ἡ ὁποία ἀρνουμένη τὴν καταγωγήν της ζητεῖ νὰ περικλείσῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐντὸς σιδηροῦ κύκλου, ὁ κ. Λαστὶκ ἀποτείνει εἰς αὐτὴν τοὺς ἑπομένους λόγους τοῦ Cousin «Οἱ θέλοντες νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὸν νοῦν ξένην αὐθεντίαν δὲν συλλογίζονται ὅτι δυοῖν θάτερον· ἢ ὁ νοῦς δὲν ἐννοεῖ τὴν αὐθεντίαν ταύτην, καὶ τότε αὕτη εἶναι δι' αὐτὸν ὡς μὴ ὑπάρχουσα, ἢ τὴν ἐννοεῖ, μορφόνει ἐν ἑαυτῷ ἰδέαν περὶ αὐτῆς, τὴν δέχεται ὡς τοιαύτην, καὶ τότε αὐτὸς ἑαυτὸν λαμβάνει ὡς μέτρον, ὡς κανόνα, ὡς τελευταίαν αὐθεντίαν.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας τοῦ κ. Λαζὶκ, οὐδενὸς τὸν λόγον αἰτησαμένου, διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΖ.

Τακτική.

Τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1872.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων, προεδρεύοντος τοῦ κ. Ἡρ. Βασιάδου.

Ὁ κύριος πρόεδρος ἀγγέλλει τὴν ἐν τῷ Συλλόγῳ παρουσίαν τῆς Α. Ε. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Ε. Σίμου ὅστις ἀναστὰς ἐκφράζει τῷ Συλλόγῳ τὰς εὐχαριστίας του ἐπὶ τῇ τιμῇ ἣν ἀπένειμεν αὐτῷ ἐκλέξας ἐπίτιμον αὐτοῦ μέλος. Ἡ τιμὴ αὕτη, λέγει ὁ κ. πρεσβευτὴς, τοσούτῳ μᾶλλον μὲ κολακεύει, καθ' ὅσον ἀπορρέει ἐκ Σωματείου ἀπολαύοντος τῆς γενικῆς ὑπολήψεως διὰ τοὺς ἀγῶνας οὓς καταβάλλει ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ διαδόσεως τῆς παιδείας παρὰ τῷ ἔθνει.

Εἶτα ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐκ 5 ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Συλλόγου ὑπηρεσίαν· β') ἐκ 2 εὐχαριστηρίων γ') ἐκ μιᾶς ἐπιστολῆς αἰτήσεως. Ὁ αὐτὸς εἶτα ἀναγινώσκει κατάλογον προσφορᾶς βιβλίων· ἀ) δύο τεύχη τοῦ Ἀθηναίου προσφερόμενα ὑπὸ τοῦ κ. Καστόρχη· β') ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀδελφότητος «Ξηροκρήνης»· γ') λόγοι Αἰσχίνου ὑπὸ τοῦ ἐκδότου αὐτῶν κ. A. Weidner.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος ὁ κ. Dojon πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἠπείρῳ, μεθ' ὃ, κωλυομένου ὑπ' ἀσθενείας τοῦ κ. Mordtmann ἵνα ἀναγνῷ τὴν περὶ Παλμυρηνῶν ἀρχαιοτήτων πραγματείαν αὐτοῦ, διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΛΗ'.

Τακτική.

Τῇ 30ῃ Ὀκτωβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀλληλογραφίας καὶ ἡ ἀγγελία τῶν προσφορῶν βιβλίων ἀναβάλλεται εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς αὔριον.

Ἀκολούθως ἀγγέλλεται καὶ ψηφοφορεῖται τὸ δεύτερον ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος ὁ κ. Dojon, πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ἐγένετο δεκτὸς ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. Amedée Jauge, μηχανικὸς Γάλλος καὶ γεωλόγος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Τζιγαρᾶ, Σαρακιώτου καὶ Λαζοπούλου· ὁ κ. Derenthal, γραμματεὺς τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου· ὁ ἐνταῦθα συντάκτης τῆς Παρισινῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ «Φάρου τοῦ Βοσπόρου» κ. Abia de Phrygie προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Καλλιβούρση, Μαλλιάδου καὶ Καλλιάδου· ὁ κ. Ὀδυσσεὺς Ἰάλεμος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Μαλλιάδου Δ. καὶ Κ. Πληθωνίδου. Πέτρος Ἐξακουστὸς προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Ἰωαννίδου, Ν. Σουλλίδου καὶ Δ. Πληθωνίδου. Γεώργιος καὶ Δημήτριος Κωνσαντινίδαι προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Καλλιβούρση, Ι. Δ. Ἀριστοκλέους καὶ Δ. Φιλίου Ἰ. Βάλσαμος Ν. Καραμάνος, Ἰω. Ἀναστασιάδης, Λεωνιδ. Ζαρίφης, Κων. Παπᾶς προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Καραπάνου, Φιλίου καὶ Γκιών· ὡς ἐπίτιμα δὲ οἱ κ. κ. ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας Von Keudel, ἡ Α. Ε. ὁ ἐν Βερολίνῳ πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. G. Bancroft καὶ ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Δικαίου κ. Helzendorf, προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ Προεδρείου. Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ δὲ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὰ ἐπίτιμα μέλη τῆς Α. Ε. τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀμερικῆς ἐν Βερολίνῳ κ. Bancroft, ὁ κ. Πρόεδρος λέγει «Ὁ κ. Bancroft εἶναι οὐ μόνον ἔξοχος πολιτικὸς ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ διακεκριμένος ἱστορικός· λάτρης δὲ ἔνθερμος ὢν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, οὐχ ἧττον καὶ πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας εὐνοϊκῶς διάκειται. Ἡ ἐγγραφὴ ἄρα τοιούτου ἐπισήμου ἀνδρὸς εἰς τὰ ἐπίτιμα μέλη πολλὴν περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὸ ἡμέτερον σωματεῖον, ἡ δὲ προθυμία αὐτοῦ τοῦ νὰ παραχθῇ εἰς τὴν ἐκτάκτως πρὸς τιμὴν τῆς Α. Ε. γενησομένην συνεδρίασιν εἶναι ἐπίσης ἀπόδειξις ὅτι ἐνδιαφέρεται εἰς τὸ ἔργον τῆς διανοητικῆς μορφώσεως καὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καλλιεργείας, ὅπερ ἐπιδιώκει ὁ ἡμέτερος Σύλλογος.» Ὁ κ. Πρόεδρος προσέθετο ὅτι ὁ ἐν Βερολίνῳ κ. Στ. Καραθεοδωρῆ συνέστησε τῷ περιφανεῖ ἱστορικῷ τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, διαμηνύσας καὶ εἰς τὸ Προεδρεῖον τὰ εἰκότα, ὅπως, ἅμα τῇ εἰς τὰ ἐνταῦθα ἀφίξει τῆς Α. Ἐξοχότητος, ληφθῇ ἡ δέουσα πρόνοια, τοσοῦτον περὶ τῆς ἐγγραφῆς Αὐτῆς εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐπιτίμων τοῦ Συλλόγου μελῶν, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀπονομῆς τῶν προσηκουσῶν τῷ ἀνδρὶ τιμῶν. Τὸ Προεδρεῖον ἐνόμισεν ἀπαραίτητον αὐτοῦ καθῆκον ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν εὔλογον ταύτην σύστασιν, σπεύδει δὲ νὰ συστήσῃ τῷ Συλλόγῳ, ὅπως διὰ τὴν αὔριον, ὅτε μέλλει νὰ γείνῃ ἔκτακτος συνεδρίασις, συνέλθωσιν ὅ,τι πλείονα μέλη, δεικνύοντα ὅτι ὄντως πράττομέν τι ἄξιον λόγου ἀναφορικῶς τῆς προόδου καὶ τῆς καλλιεργείας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπὲρ ὧν προσπαθοῦμεν τὸ κατὰ δύναμιν. Ὡς ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ ἐν Magdemburg καθηγητὴς κ. A. Weidner, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Ν. Παρανίκας ἀναγινώσκει τὴν πραγματείαν τοῦ κ. Μ. Παρανίκα περὶ Ἀνδρέου Λιβαδηνοῦ (ὅρα σελίδα 7).

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ. ΤΛΘ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγείλας τὴν ἐν τῷ Συλλόγῳ παρουσίαν τῆς Α. Ε. τοῦ πρέσβεως ἐν Βερολίνῳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, κ. Γ. Bancroft καὶ ἐπαναλαβὼν ὅσα καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν εἶπε περὶ τοῦ διακεκριμένου τούτου ἀνδρὸς προτείνει αὐτὸν τὸ δεύτερον μέλος ἐπίτιμον τοῦ Συλλόγου· ἀναγορευθέντος δὲ τούτου ὁμοφώνως ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν, ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων κ. Mordtmann ἀνέγνω τὴν περὶ *Παλμυρηνῶν ἀρχαιοτήτων* πραγματείαν αὐτοῦ. (Ὅρα σελίδα 15).

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας τοῦ κ. Mordtmann ὁ κ. Γ. Ἀριστάρχης ἐρωτᾷ αὐτὸν μήπως συνέχεε τὴν πόλιν Μεδαΐν μετὰ τῆς Βαγδάτης. Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ κ. Mordtmann· ἡ Συρία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρξε κατὰ διαφόρους ἐποχὰς κέντρον πολιτισμοῦ λίαν ἀξιολόγου. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐπὶ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Περσῶν πρωτεύουσα αὐτῆς ἦν ἡ Βαβυλὼν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πάρθων καὶ Σασανιδῶν ἦν ἡ Κτησιφῶν, 4 μίλια πρὸς νότον τῆς Βαγδάτης κειμένη, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀρουν-ελ-Ῥασὶδ αὐτὴ ἡ Βαγδάτη, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἐν ᾗ καὶ σήμερον κεῖται· ὥστε κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας ἐποχὰς, ἡ πρωτεύουσα, ἤτοι ἡ ἕξια τοῦ πολιτισμοῦ, ἤλλαττε καὶ ὄνομα καὶ θέσιν· Ἀκολούθως ὁ κ. Καλλιβούρσης ἐρωτᾷ τὸν κ. Mordtmann μήπως τὸ ὄνομα Ζηνοβία ἁπλῶς κατὰ σύμπτωσιν ὁμοιάζῃ πρὸς τὸ ἀρμενικὸν ὄνομα Ζενόπ· ἐπειδὴ εἶναι προφανὲς καὶ σχεδὸν ἀναντίῤῥητον ὅτι τοῦτο εἶναι Ἑλληνικῆς παραγωγῆς καὶ συνθέσεως. Ὁ κ. Mordtmann πρὸς ταῦτα ἁπάντων λέγει ὅτι συμφωνεῖ πληρέστατα τῷ προλαλήσαντι ὅτι τὸ ὄνομα Ζηνοβία εἶναι παραγωγῆς Ἑλληνικῆς, οὐχ ἧττον ὅμως ἐξεπλάγη εὑρὼν αὐτὸ οὕτω φερόμενον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης ἐκφράζει εὐχαριστίας τῷ κ. Mordtmann ἐπὶ τῷ σοφῷ καὶ πολλῶν ἐπαίνων ἀξίῳ ἀναγνώσματι αὐτοῦ, οὐχ' ἧττον ὅμως ἀπορεῖ διατὶ ὁ κ. Mordtmann ἀπέσχε νὰ ἐπεκταθῇ περὶ

τῆς Παλμυρηνῆς γλώσσης προβαλόμενος ὅτι οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ ἀγνοοῦσι τὰ κατὰ ταύτην τὴν γλῶσσαν· ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης προστίθησιν ἔτι, ὅτι οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι αὐτοῦ συνέρχονται πρόθυμοι ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ ὅπως ἀκούσωσί τι σοφόν. Οὕτω δὲ ὡς ὁ κ. Schroeder ἀνέγνω ἄλλοτε περὶ τῆς Μοαβιτικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ βασιλέως Μέσσα, θὰ παρεκάλει καὶ τὸν κ. Mordtmann νὰ πραγματευθῇ ἐκτενέστερον περὶ τῆς Παλμυρηνῆς γλώσσης. Τούτων ῥηθέντων ὁ κ. Mordtmann ἐρωτᾷ τὸν Σύλλογον ἐὰν ἐπιθυμῇ κατά τινα προσεχῆ συνεδρίασιν νὰ πραγματευθῇ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦ δὲ Συλλόγου προθύμως δεξαμένου, ὁ κ. Πρόεδρος προσέθετο ὅτι ὁ Σύλλογος οὐ μόνον δέχεται ἀλλὰ καὶ παρακαλεῖ θερμῶς τὸν κ. Mordtmann ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ διαφωτίζῃ αὐτὸν διὰ τῶν σοφῶν αὐτοῦ ἀναγνωσμάτων, μεθ' ὃ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜ΄.

Τακτική.

Τῇ 6 Νοεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν ὁ κ. Μόρτμαν παρατηρεῖ ὅτι ἐν τῇ πρὸς τὸν κ. Γ. Ἀριστάρχην ἀπαντήσει αὐτοῦ περὶ τῶν πόλεων Μεδαΐν καὶ Βαγδάτης ἐν τοῖς πρακτικοῖς φέρεται Συρία, ἀντὶ τοῦ Ἀσσυρία καὶ Μεσοποταμία.

Εἶτα ὁ κ. γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς τε προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ τῆς παρούσης συνισταμένην ἀ) ἐκ δύο ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων β΄) ἐκ 10 ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου γ΄) ἐκ 3 εὐχαριστηρίων.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. Abia-de-Phrygie προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κυρίων Καλλιβούρση Μαλλιάδου καὶ Καλλιάδου, Ὀδυσσεὺς Ἰάλεμος δημοσιογράφος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Μαλλιάδου Δ. καὶ Κ. Πληθωνίδου, Πέτρος Ἐξακουστὸς προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Γεωργιάδου, Σουλίδου καὶ Κ. Πληθωνίδου Γεώργιος καὶ Δημήτριος Κωνσταντινίδαι προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Καλλιβούρση, Ἀριστοκλέους καὶ Φιλίου. Ἰωάννης Βάλσαμος, Ν. Καραμάνος, Ἰωάννης Ἀναστασιάδης, Λεωνίδας Ζαρίφης, Κων. Παπᾶς, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Καραπάνου, Γκιὼν καὶ Φιλίου. Amedée Jauge μηχανικὸς Γάλλος καὶ γεωλόγος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Τσιγαρᾶ, Σαρακιώτου καὶ Λαζοπούλου, ὁ τῆς πρωσσικῆς πρεσβείας γραμματεὺς κ. Derenthal προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου καὶ ἐγένοντο ἅπαντες δεκτοὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ. Ὡς ἀντεπιςέλλον δὲ ὁ ἐν Macdemburg καθηγητὴς κ. A. Weidner, προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου καὶ ἐγένετο δεκτὸς παμψηφεί. Ὡς ἐπίτιμα δὲ οἱ κ. κ. ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα παρὰ τῇ ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας Von Keudel, ὁ ἐν Βερολίνῳ τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Δικαίου κ. Holzendorf· προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ προεδρείου καὶ ἐγένοντο ὁμοίως παμψηφεὶ δεκτοί.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον νέα μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. Ἰωάννης Ἀλιμπέρτης, βιβλιοπώλης ἐνταῦθα, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Τσιγαρᾶ, Λιούμα καὶ Παρανίκα· Ἰωάννης Τέτσης, διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Μ. Πανταζῆ, Δ. Πληθωνίδου καὶ Φιλίου. Ὡς ἐπίτιμα δὲ ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Ὑ. Π. πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Boker προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου καὶ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστροουγγαρίας κόμης Ludolf προτεινόμενος ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ προεδρείου.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἰατρὸς κ. Μίλιγγεν ἀναγινώσκει τὴν περὶ τῶν δύο ἀνεκδότων Κυζικηνῶν ψηφισμάτων πραγματείαν του. (Ἴδε σελ. 23). Ἐπὶ τούτοις δὲ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΑ.

Τακτική.

Τῇ 13ῃ Νοεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν συνισταμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀρτισυςτάτου Φιλεκπ. Συλλόγου, δι' ἧς οὗτος ἀγγέλλων τὴν σύστασιν αὐτοῦ αἰτεῖται νὰ συνάψῃ σχέσεις μετὰ τοῦ ἡμετέρου πέμπων συνάμα καὶ τὸν Κανονισμὸν αὐτοῦ· β΄) ἐξ ἐπιςολῆς Ἰωάννου Ν. Σταματέλλου συνοδευούσης συλλογὴν γλωσσικῆς ὕλης διὰ τὸ Ζωγράφειον διαγώνισμα· γ΄) ἐκ 4, ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου δ΄) ἐκ 3 εὐχαριστηρίων.

Ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει προσέτι τὸν κατάλογον προσφορᾶς βιβλίων.

Κων. Ἀρμενοπούλου πρόχειρον νόμων ἢ ἐξάβιβλον, ὑπὸ Ζ. Νούτση ἐν Ἀθήναις 1872· εἰς 8ον σωμ. 3. προσφ. Ἀπ. Σκένδου· ἀ) Ἱερὰ Κατήχησις μεγάλη ὑπὸ Δ. Ν. Βερναρδάκη β΄) Ἱερὰ Κατήχησις μικρὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ· γ΄) Ἱερὰ Ἱστορία μεγάλη δ΄) Ἱερὰ Ἱστορία μικρὰ ὑπὸ Δ. Ν. Βερναρδάκη.

Ἀθήναιον, σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ δημηνίαν ἐκδιδόμενον συμπράξει πολλῶν λογίων τομ. ἀ. τευχ. γ΄. ἐν Ἀθήναις 1872· εἰς 8ον ὑπὸ Εὐθυμίου Καστόρχη.

Περὶ τοῦ γέροντος τοῦ φρονίμου Μουτζοκουρεμένου ποίημα ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις χειρογράφου ἐκδοθὲν ἐπιμελείᾳ καὶ διορθώσει Αἰμυλίου Λεγρανδίου Paris 1872 εἰς 8 ἄδ.

Ἀληθὴς ἔκθεσις τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου Μάρκου Χατζῆ Ἰωάννου πρὸς τὸν Ἄνακτα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον τὸν Α΄. περὶ ἀκριβοῦς κατὰ συνείδησιν ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀνομημάτων καὶ αὐθαιρεσιῶν τῶν τοῦ κράτους ἀρχόντων. Ἐν Κερκύρᾳ 1872 εἰς 8ον ἀδ.

Κανονισμὸς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Θεσσαλονίκῃ 1872 εἰς 8ον ἄδ. N. G. Politis Mythologie néohellénique. Compte rendu par Emile Legrand Paris 1872. D. Paparrigopoulos, le choix d'une femme commédie politique en un acte, traduite du grec par Emile Legrand Paris εἰς 8 μικρ. Documents inédits sur l'histoire de la révolution Française. Correspondance de Paris, Vienne, Berlin, Varsovie, Con/ple par Jules Laire et Emile Legrand Paris 1872 εἰς 8ον ἄδ.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. Ἰωάννης Ἀλιμπέρτης βιβλιοπώλης προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Τσιγαρᾶ Λιούμα καὶ Ν. Παρανίκα· Ἰωάννης Τέτσης διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Μ. Πανταζῆ, Δ. Πληθωνίδου καὶ Φιλίου, καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ· ὡς ἐπίτιμα δὲ, ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Boker προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου· καὶ ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Υ. Π. πρεσβευτὴς τῆς Αὐστροουγγαρίας κύριος κόμης Ludorf προτεινόμενος ὁμοίως ὑπὸ τοῦ προεδρείου καὶ ἐγένοντο παμψηφεὶ δεκτοί.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς νέα μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. Εὐαγγ. Μισαηλίδης συντάκτης τῆς «Ἀνατολῆς» προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Δ. καὶ Κ. Πληθωνίδου καὶ Φιλίου. Ἀλέξανδρος Στ. Ῥάλλης Παντελῆς Πετροκόκκινος τραπεζῖται, Ἀθανάσιος Σαπουντζῆς ἔμπορος, Ἰωάννης Ῥοσσέτης ἐμποροϋπάλληλος, Συμεὼν Ἀνδρεάδης, Γεώργιος Βελισσάριος ἔμποροι, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιών, Κ. Πληθωνίδου καὶ Δ. Φιλίου·

Ἐπὶ τούτοις ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ Συλλόγῳ ὅτι τὴν Κυριακὴν μεταβὰς παρὰ τῷ πρεσβευτῇ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας κ. Von Keudel ἐπέδωκεν εἰς τὴν Α. Ε. τὸ δίπλωμα αὐτοῦ ὡς ἐπιτίμου μέλους. Ἡ δὲ Α. Ε. δεξαμένη μετὰ πολλῆς προθυμίας αὐτὸ, ἐξεφράσθη λίαν εὐμενῶς ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ ἔργου τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας, ὅπερ ἐπιδιώκει.

Ἀκολούθως ὁ κ. Παρανίκας ἀναγινώσκει τὴν περὶ «γλωσσολογίας» πραγματείαν αὐτοῦ (ὅρα σελ. 28).

Μετὰ τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Παρανίκα ὁ κ. Βασιάδης παρατηρεῖ πρῶτον ὅτι δὲν ἦν πρῶτος ὁ Πλάτων ὅστις ὡμίλησε περὶ ἐτυμολογίας, διότι καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα Κρατύλος ἀναφέρεται εἰς ἄνθρωπον ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἡρακλείτειον Σχολὴν ἤτις, ὡς καὶ ἄλλαι Σχολαὶ, ἀκμάσασαι πρὸ τοῦ Πλάτωνος, ἐπραγματεύθη περὶ τῆς ἐτυμολογίας· δεύτερον ὁμιλῶν ὁ κ. Παρανίκας περὶ τοῦ Πὼπ ἀναφέρει ὅτι οὗτος ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν τῶν γλωσσῶν διὰ τῶν ὀνοματικῶν καὶ ῥηματικῶν τύπων ἐν γένει, ἐνῷ ἔπραξε τοῦτο ἐν τῷ περὶ συζυγιῶν αὐτοῦ συγγράμματι· τρίτον ὁ κ. Παρανίκας παρέλειψε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακὼβ Γκρὴν, ὅστις πρῶτος ὡμίλησε περὶ τῶν γερμανικῶν γλωσσῶν καὶ ἔθετο τοὺς νόμους τῆς μεταφθογγώσεως, ἐκφράζει δὲ ὁ κ. Βασιάδης τὴν ἀπορίαν του πῶς διέφυγε τὴν μνήμην τοῦ κ. Παρανίκα τὸ ὄνομα τοῦ διασήμου τούτου ἀνδρός.

Ὁ κ. Παρανίκας πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν λέγει ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Βασιάδου εἶναι λίαν ὀρθαί· καὶ περὶ μὲν τοῦ Ἰακὼβ Γκρὴν οὐδὲν ἀνέφερεν ἐπειδὴ βάσιν τῶν μελετῶν του εἶχε τοὺς γερμανοὺς γλωσσολόγους, ὧν τὰ ἐξα-

γόμενα θεωρεῖ ὡς μᾶλλον ἀσφαλῆ, προστίθησι δὲ ὅτι ἠκολούθησε κατὰ πόδας τὸν Κούρτιον ἐξ οὗ εἶναι ἐξηγμένα τὰ πλεῖστα τῶν ὅσα ἀναφέρει· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ περὶ Κρατύλου ῥηθέντα, ὁ κ. Παρανίκας λέγει ὅτι δὲν ἀνέτρεξεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῆς γλώσσης, ἐπειδὴ τοῦτο δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτοις δὲ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΒ'.

Τακτική.

Τῇ 20ῇ Νοεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ Γεν. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν, συνισταμένην· ά) ἐξ 8 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων· β') ἐξ 7 ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου· καὶ γ') ἐκ 3 εὐχαριστηρίων.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφοροῦνται ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. ὁ ἐνταῦθα Εὐαγγελινὸς Μισαηλίδης, συντάκτης τῆς «Ἀνατολῆς» προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Δ. καὶ Κ. Πληθωνίδου καὶ Δ. Φιλίου· οἱ ἐνταῦθα Ἀλέξ. Στεφ. Ῥάλλης, Παντελῆς Πετροκόκκινος, τραπεζῖται, Ἀθανάσ. Σαπουντζῆς, Γεώργιος Βελισάριος ἔμποροι, Ἰωάννης Ῥωσσέτης ἐμποροϋπάλληλος, καὶ Συμεὼν Ἀνδρεάδης, βιβλιοπώλης, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν Κ. Πληθωνίδου καὶ Δ. Φιλίου, οἵτινες ἐγένοντο δεκτοὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος ὁ ἅγιος Ἡλιουπόλεως κ. Διονύσιος, προτεινόμενος ὑπὸ τῆς ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Κ. Καλλιάδης ἐγχειρίζει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. E. About προσενεχθέντα διάφορα ἔκτυπα νομισματικῆς Συλλογῆς, ἅπερ παρεπέμφθησαν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιτροπῇ, ὅπως ἐξετάσασα ταῦτα ποιήσηται τὴν περὶ τούτων ἔκθεσιν, ἀπεφασίσθη δὲ ἡ πρὸς τὸν δωρησάμενον ἔκφρασις εὐχαριστιῶν.

Ἀκολούθως ὁ Κ. Mordtmann ἀναγινώσκει τὸ δεύτερον μέρος περὶ Παλμυρηνῶν ἐπιγραφῶν (ἴδε σελ. 15).

Ἐπὶ τοῦ ἀναγνώσματος τούτου ὁ κ. Γεώργιος Ἀριστάρχης λέγει ὅτι ὁ κ. Mordtmann ἐν τῷ ἀναγνώσματί του ἐξήνεγκε τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἡ πόλις Tadmor σημαίνει Φοινικόπολις. Τοῦτο δὲν εἶναι διόλου παράδοξον διότι παρὰ τοῖς Ἄραψιν ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τοῦ ὀνομάζειν τὰς ἑαυτῶν πόλεις ἐκ τοῦ κυριωτέρου τῶν προϊόντων ὧν ἐξάγει ἡ χώρα, ὥστε τὴν περὶ τούτου ὑπόθεσιν τοῦ Μόρτμαν τὴν θεωρεῖ ὡς λίαν πιθανήν.

Ὁ δὲ κ. Σ. Ἀριστάρχης λέγει ὅτι ὁ κ. Μόρτμαν ἐν τῷ ἀναγνώσματί του μίαν τῶν προκειμένων ἐπιγραφῶν ἐχαρακτήρισεν ὡς τὴν ἀρχαιοτέραν πασῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κ. de Vogué εὗρε καὶ ἔτι ἀρχαιοτέραν αὐτῆς. Εἰς ταῦτα ὁ κ. Μόρτμαν οὐδὲν ἀντεῖπεν. Ἔτι δὲ ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης λέγει ὅτι παρεκάλεσε τὸν κ. Μόρτμαν νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ εἴπῃ ἡμῖν τι περὶ τῆς σχέσεως τῆς Παλμυρηνῆς καὶ νεοσυριακῆς γλώσσης. Ὁ κ. Μόρτμαν πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν λέγει ὅτι ὑπάρχουσι κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν χριστιανοί τινες, καταχρηστικῶς ὀνομαζόμενοι Νεστοριανοί, οἵτινες ὁμιλοῦσι τὴν ἀρχαίαν συριακὴν μετά τινων λέξεων τουρκικῶν ἀναμεμιγμένην. Οὕτως ἡ παρ' αὐτοῖς ὁμιλουμένη γλῶσσα εἶναι ἡ συριακὴ ἱκανῶς παρεφθαρμένη.

Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, οὐδενός τι ἀντιπαρατηρήσαντος, κηρύττεται ἡ διάλυσις τῆς συνεδριάσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΓ'.

Τακτική.

Τῇ 27 Νοεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν τοῦ Συλλόγου ἀλληλογραφίαν συνισταμένην ά) ἐκ 2 εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν β') ἐκ 3 ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου· γ') ἐξ ἐπιτολῆς τοῦ ἐν Σέρραις Μακεδ. Φιλεκπ. Συλλόγου ἀπὸ 14ης Νοεμβρίου, δι' ἧς ἀπαντῶν εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 688 καὶ 727 ἐπιτολὰς τοῦ Συλλόγου ἡμῶν πρῶτον ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμην τῆς ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μιχαηλείου διαγωνίσματος, καὶ ἐπομένως δηλοῖ ὅτι ἐποίησεν ἤδη τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν ἐν Μελενίκῳ διαφωνούντων, συνάμα δ' ἀναγγέλλει ὅτι τὸ Διδασκαλεῖον αὐτοῦ ἤρξατο ἤδη καὶ ἀριθμεῖ 44 μαθητάς· δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Κυζίκῳ ἰατροῦ κ. Ν. Ληνίου περὶ ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων πραγματευομένης.

Ἀκολούθως ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορεῖται ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος ὁ Ἅγιος Ἡλιουπόλεως κ. Διονύσιος, προτεινόμενος ὑπὸ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ γίνεται ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτός.

Ἔπειτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ κ. κ. Δ. Ἀλεξανδρίδης, ὑπάλληλος τηλεγραφείου καὶ Παρηγόρης ἀρχιτέκτων, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. Βασιάδου, Γκιὼν καὶ Σαρακιώτου, Ἰωάννης Καστέλλης τραπεζίτης καὶ ὁ κ. Γουλιέλμος Σιὼν, ἔμποροι προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν, Πετροκοκκίνου καὶ Σαρακιώτου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλων τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Κ. Ἀσωπίου, ἐπιτίμου τοῦ Συλλόγου μέλους, προστίθησιν ὅτι ὁ μακαρίτης ζῶν ἐδείκνυε μέγα ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου, ὃν πολλάκις ὠφέλησε διὰ τῶν συνετῶν αὐτοῦ συμβουλῶν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισεν ὅπως δι' ἐπιστολῆς του ἐκφράσῃ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ λύπην πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις υἱὸν τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου ἀνδρός.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς, ἀναγινώσκει τὴν περὶ ἡφαιστείων πραγματείαν τοῦ κ. Δεκιγάλλα, καὶ ἐπὶ τούτοις διελύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΔ'.

Τακτική.

Τῇ 4ῇ Δεκεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου, συνιζαμένην ά) ἐκ 4 ἐπιτολῶν ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου β') ἐπιτολῆς Ἐφορίας Μεγαρόβου ἀπὸ 22 Νοεμβρίου, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται τὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν σχολείων αὐτῶν· γ') ἐξ ἐπιστολῆς ὑπουργείου στρατιωτικῶν ἐν Οὐασιγκτῶνι ἀπὸ 12 Νοεμβρίου μετὰ ἐπισυνημμένου διαγράμματος μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων δ') ἐξ ἐπιτολῆς Θρακικοῦ Συλλόγου ἀπὸ 3 Νοεμβρίου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ αἰτεῖ ἐπὶ ἐπιστροφῇ τὰς πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον ἀποσταλείσας περὶ Θράκης ἐκθέσεις ε) ἐξ ἐπιστολῆς Κ. Γονίου συνοδευούσης φυλλάδιον γλωσσικῆς ὕλης.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ ἐνταῦθα κ. κ. Δ. Ἀλεξανδρίδης ὑπάλληλος τηλεγραφείου καὶ Παρηγόρης ἀρχιτέκτων προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Βασιάδου, Γκιὼν καὶ Σαρακιώτου. Ἰωάννης Καστέλλης τραπεζίτης, καὶ Γουλιέλμος Σιὼν, ἔμπορος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. Γκιὼν, Πετροκοκκίνου καὶ Σαρακιώτου καὶ γίνονται δεκτοὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ ἐνταῦθα κ. κ. Ἀλέξανδρος Σχινᾶς ἰατρὸς, Δ. Σταματιάδης, Γ. Κωρωνιὸς, τραπεζίτης, Παῦλος Λουτράρης ἔμπορος, Ἐδουάρδος Φλώριος ἐπιθεωρητὴς τῶν Τροχιοδρόμων, Ἀθανάσιος Ζαλάππας, λογιστὴς τῶν τροχιοδρόμων, Π. Π. Καζανόβας ἔμπορος, Σαράντης Ἀρχιγένης ἰατρὸς, Ἀλκιβιάδης Μαυράκης καὶ Ματσίνης ἐν Ξάνθῃ, Ν. Σαρδίνσκης, γραμματεὺς τῆς ἐν Βερολίνῳ Ὁ Α. Πρεσβείας Σπυρίδων Σόρταν, κτηματίας, Μιχαὴλ Κουβελᾶς ἔμπορος, Θ. Μαυρογορδάτος, Πιττακὸς Μουζάλλας, τραπεζῖται, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν, Πληθωνίδου καὶ Φιλίου, ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ ἐν Ἰωαννίνοις κ. Ἀνδρέας Λόντος, πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, Gerard de Chiari, πρόξενος τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ Γ. Ματζανὸς, καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἐπίτιμον δὲ Ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας Sir H. Elliot προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι οἱ Φιλεκπαιδευτικοὶ Σύλλογοι Θρᾳκικὸς καὶ Ἠπειρωτικὸς ὑπέβαλλον εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἡμετέρου πρότασιν περὶ τελέσεως μνημοσύνου ὑπὸ πέντε Συλλόγων τῆς ἡμετέρας πόλεως, δηλονότι τοῦ Φιλολογικοῦ, τοῦ Θρᾳκικοῦ, τοῦ Ἠπειρωτικοῦ, τοῦ Μακεδονικοῦ καὶ τοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὑπὲρ τῆς μνήμης τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου τοῦ Γένους κ. Κ. Ἀσωπίου, τὴν πρότασιν δὲ ταύτην τὸ προεδρεῖον παραδεχθὲν ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συλλόγου, ὅστις ἐδέξατο αὐτὴν παμψηφεί.

Εἶτα ὁ κ. Mordtmann (υἱὸς) ἀναγινώσκει γαλλιστὶ τὴν πραγματείαν αὐτοῦ περὶ τινῶν Βυζαντινῶν μολυβδοβούλων (ἴδε σελ. 57). Ἐπὶ τούτοις δὲ διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΕ΄.

Τακτική.

Τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐκ 5 ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου β΄) ἐξ ἐπιστολῆς κ. Ν. Κρικότσου ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου, δι' ἧς ἀγγέλλει ὅτι προσφέρει τῷ Συλλόγῳ λίρας ὀθωμ. 50 πρὸς ἀγορὰν καταλλήλων συγγραμμάτων διὰ τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Κρικότσου προτάσει τοῦ Προεδρείου ἀποφασίζεται, ὅπως τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς τὸ ὅλον τοῦ ποσοῦ, ὅπερ προσήνεγκεν ὁ προμνησθεὶς δωρητὴς πρὸς ἀγορὰν τῶν συγγραμμάτων, δι' ἃ δὲν ἐπήρκεσε τὸ προαποσταλὲν αὐτῇ ποσόν· γ΄) ἐξ ἐπιστολῆς πρώην πατριάρχου Κ/πόλεως κ. Γρηγορίου τοῦ Ϛ΄. ἐχούσης ὡς ἕπεται.

Εὐγενέστατε καὶ ἡμέτερε κατὰ πνεῦμα υἱὲ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε κ. Κωνσταντῖνε Καραπάνε, Πρόεδρε τοῦ ἐνταῦθα ἐν Κων/πόλει Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου. Τὴν λίαν περισπούδαστον ἡμῖν εὐγενείαν της ὁλοψύχως ἐν Κυρίῳ εὐχόμενοι καὶ πατρικῶς ἀσπαζόμενοι, ἡδέως προσαγορεύομεν. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκ τοῦ Καθιδρύματος τούτου, οὗπερ πάνυ ἐπαξίως προεδρεύει ἡ περιπόθητος ἡμῖν Εὐγενεία της, προξενηθεῖσαν καὶ προσγιγνομένην ὁσημέραι ὠφέλειαν εἰς ἅπαν τὸ ἔθνος, καὶ χαρὰν ἐνδόμυχον συναισθανόμενοι ὅτι καὶ ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν μέλος τοιούτου περιφανοῦς Σωματείου διὰ τῆς ἄλλοτε κοινῆ ἀποφάσει τῆς ὁλομελείας αὐτοῦ ὀνομασίας ἡμῶν, ὡς ἐπιτίμου μέλους, ἐπιθυμοῦντες δὲ ἵνα κατὰ τὸ ἐνὸν συνδράμωμεν αὐτῷ ἤδη ἐν τῇ προκειμένῃ οἰκοδομῇ ἰδίου αὐτοῦ Καταστήματος, προσφέρομεν αὐτῷ ἐφάπαξ λίρ. ὀθωμ. Πεντακοσίας (500), μετρηθησομένας ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου ἀπέναντι τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθυστερούντων ἡμῖν χρημάτων ἀπὸ πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως, καθὰ περὶ τούτου ἐδηλώσαμεν ἄρτι τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ περισπουδάστῳ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Κ. Κυρίῳ Ἀνθίμῳ. Αὐτὸ τοῦτο ἀναγγέλλοντες καὶ τῇ περιποθήτῳ ἡμῖν Εὐγενείᾳ Της, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπαιτήσεως ἢ παραλαβῆς τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ, διαβιβάζομεν ἅμα αὐτῇ τε καὶ πᾶσι τοῖς ἐντίμοις Μέλεσι τοῦ Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου τὰς ἐκ βάθους ψυχῆς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ ἐξαιτούμεθα αὐτῇ παρὰ Κυρίου ἔτη πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευφρόσυνα.

ᾳωοβ΄ μηνὶ Δεκεμβ. καὶ ἐν Μεγ. Ῥεύματι

† Ὁ πρώην Κ/πόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ διάπυρος ἐν Χριστῷ Εὐχέτης.

Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς τῆς Α. Π. ὁ Σύλλογος ὑπεδέξατο μετ' ἐνδείξεων βαθείας εὐγνωμοσύνης, μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος προτείνει ἵνα γραφῇ τῷ γεραρῷ καὶ φιλομούσῳ Πατριάρχῃ ἐπιστολή, δι' ἧς ὁ Σύλλογος νὰ ἐκφράζῃ τῇ Α. Π. τὴν ἔνθερμον καὶ βαθεῖαν αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ πλουσίᾳ αὐτῆς προσφορᾷ, ἥτις εἶναι τεκμήριον ἀριδηλότατον τῶν γενναίων καὶ φιλογενῶν αὐτῆς αἰσθημάτων· τῆς αὐτῆς δὲ εὐκαιρίας δραττόμενος ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει πρὸς τὸν Σύλλογον καὶ ἑτέραν γενναιόδωρον πρᾶξιν τοῦ γεραροῦ ἀνδρὸς, τουτέστι τὴν πρὸς τὸν Ἠπειρωτικὸν Φιλεκ. Σύλλογον προσφορὰν αὐτοῦ ἐξ ἑπτακοσίων πεντήκοντα λιρῶν. Τὴν δι' ἐπιστολῆς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸν σεβάσμιον πρωθιεράρχην ἐπιδοκιμάζων ὁ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς προτείνει ἵνα τὸ προεδρεῖον μεταβὰν αὐτοπροσώπως παρὰ τῷ σεβασμίῳ ἀνδρὶ ἐπιδώσῃ τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐκφράσῃ καὶ προφορικῶς τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τοῦ Συλλόγου πρὸς αὐτόν. Τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, ὁ Σύλλογος ἐπεδοκίμασεν ὁμοθύμως.

Εἶτα ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν τῆς Νευροκόπης κατοίκων ὁ Σύλλογος ψηφίζει μετά τινα συζήτησιν, ὅπως χορηγηθῇ καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος 40 λιρ. χρηματικὴ συνδρομὴ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν αὐτόθι σχολείων.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ ἐνταῦθα κ. κ. Ἀλέξανδρος

Σχινᾶς ἰατρὸς, Δ. Σταματιάδης ἰατρὸς, Γ. Κορωνιὸς τραπεζίτης, Παῦλος Λουτράρης ἔμπορος, Ἐδουάρδος Φλώριος, γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν Τροχιοδρόμων, Ἀθανάσιος Ζαλάππας, Γενικὸς λογιστὴς τῶν Τροχιοδρόμων, Π. Π. Καζανόβας, ἔμπορος, Σαράντης Ἀρχιγένης ἰατρὸς, Ἀλκιβιάδης Μαυράκης ὑπάλληλος, Ν. Σαρδίνσκης, γραμματεὺς ἐν Βερολίνῳ Α. Ὀθ. Πρεσβείας, Σπυρίδων Σόρταν, κτηματίας, Μιχαὴλ Κουβελᾶς ἔμπορος, Θ. Μαυρογορδάτος, Πιττακὸς, Μουζάλλας, Τραπεζῖται, ὁ ἐν Ξάνθῃ κ. Ματσίνης προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιών, Πληθωνίδου καὶ Φιλίου· ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ ἐν Ἰωαννίνοις κ. κ. Ἀνδρέας Λόντος, Γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, Gerard chevalier de Chiari, γενικὸς πρόξενος τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ Γ. Ματσανὸς, καθηγητὴς τῆς ἱστορίας καὶ φιλολογίας ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ, προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς· ὡς ἐπίτιμον δὲ ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας Sir H. Elliot προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου, ψηφοφορίας δὲ γενομένης ἐγένοντο ἅπαντες ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον ὡς μέλος τακτικὸν ὁ ἐνταῦθα κ. Charles Lax πρόξενος τῆς Αὐστροουγγαρίας προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Καραπάνου Ἀριστοκλέους καὶ Dethier. Ἀκολούθως ὁ κ. Dethier ἀναγινώσκει τὴν πραγματείαν αὐτοῦ. «Περί τινων Γοτθικῶν καὶ Βυζαντινῶν ἐπιγραφῶν ἀνευρεθεισῶν ἐν Ἐξακιονίῳ, ἧς ἡ περίληψις ἔχει ὧδε. Καὶ πρῶτον ὁ συγγραφεὺς λέγει ὅτι ἡ λέξις *Ἐξακιόριον* ἡ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν ἀπαντῶσα, δὲν εἶναι ὀρθὴ, παραφθαρεῖσα ἢ μεταποιηθεῖσα ἐκ τοῦ *Ἐξωκιόριον*, ἔπειτα δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ἀπεδίδετο εἰς τὴν μικρὰν συνοικίαν τοῦ *Ἀλτήμερμερ*, ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν πέριξ τῶν χερσαίων τειχῶν χῶρον, ἐν ᾧ ἦσαν ἐγκαταστημένοι ἡ κάλλιον εἶχον τὸ ὠχυρωμένον αὐτῶν στρατόπεδον οἱ ἀρειανίζοντες τότε Γόθθοι, οἷς δὲν ἦτο συγκεχωρημένον νὰ οἰκῶσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς βασιλευούσης· τὴν γνώμην δὲ αὐτοῦ περὶ τοῦ ὅτι *ἐξωκιόριον* ἐκαλεῖτο ὁ ἔξω τῶν τειχῶν χῶρος ὑποστηρίζει διά τινος περικοπῆς τῶν *Πατρίων*, καθ' ἣν τὸν χῶρον τοῦτον ὁ συγγραφεὺς τῶν *Πατρίων* λέγει ὅτι ἐπεξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ζεύγματος τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου καὶ διῆκε διαβαίνων διὰ τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων μέχρι τοῦ Βλάγκα Βοστὰν (Δαοὺτ πασᾶ Καπουσοῦ). Ὁ κ. Dethier περὶ τῶν ἀρειανιζόντων τούτων Γότθων, οἵτινες ἦσαν οἱονεὶ ἐστρατοπεδευμένοι ἐκτὸς τοῦ τείχους, τὸν λόγον ποιούμενος ἀποδεικνύει διὰ μαρτυριῶν ἐξηγμένων ἐκ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων, ὅτι οὗτοι ἦσαν προφυλακαὶ ὑπὸ τῶν βυζαντινορωμαίων, καλούμεναι *Βίγλαι*, διηρημένοι εἰς στρατιωτικὰς σπείρας, ὧν ἑκάστη ἔφερεν ἕνα ἀριθμόν· διὰ τοῦτο δὴ καὶ ὀνομαζόμεναι *ἀριθμοὶ* ἢ *Νούμερα*, ἅπερ ἐφηρμόζοντο ὡσαύτως εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν τειχῶν καὶ ὅλου τούτου τοῦ ὠχυρωμένου στρατοπέδου. Ἐκ τῶν διαιρέσεων δὲ τούτων περιελήφθησαν ἡ τοῦ *Δευτέρου* ἡ τοῦ *Πέμπτου* καὶ ἡ τοῦ *Ἑβδόμου*. Ὁ δὲ Κ. Dethier προστίθησιν ὅτι πλησίον τοῦ *Δευτέρου* ηὐτύχησεν ν' ἀνακαλύψῃ καὶ τὸν *Τρίτον*. Μετὰ τὴν προδιοίκησιν ταύτην, ὁ κ. Dethier μεταβαίνει εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τοῦ ἀναγνώσματος αὐτοῦ, ἤτοι εἰς τοὺς τάφους τοὺς ἀνακαλυφθέντας ἐν Δενιζ-Ἀπτὰλ, ὧν τὴν ὕπαρξιν ὁμολογεῖ ὁ κ. Dethier ὅτι ἔμαθε παρὰ τοῦ κ. Πασπάτη. Ἐπὶ ἑνὸς τῶν τριῶν λίθων τοῦ ὑποτιθεμένου τούτου τάφου τοῦ Δενιζ Ἀπτὰλ, ὅστις κατὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς πρῶτος διέβη ἐξ Ἀσίας εἰς Εὐρώπην πρὸς κατάκτησιν, φέρεται ἡ ἑπομένη ἐπιγραφὴ »(ενθ/Αδε κατά(κειται) Ἀλέξανδρος ὁ μακαριώτατος ἐπλήρωσε τὸν βίον μηνὶ· δεκεμβρίῳ κα΄ δις (sic) τρίτῃ ἡμέρᾳ Ἰνδ(ικτου) υ΄.†. ὁ κ. Dethier ὁμολογεῖ περὶ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς, ὅτι τὸ ὄνομα τούτου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃν ἐκλαμβάνει ὡς ἅγιον, δὲν εὗρεν ἀντιστοιχοῦν πρὸς οὐδεμίαν χρονολογίαν τῶν ἐν τοῖς μηναίοις ἀναφερομένων τριῶν Ἁγίων Ἀλεξάνδρων, καὶ παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ κ. Σ. Ἀριστάρχη ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ζητητέον εἰς τοὺς Πατριάρχας, οἵτινες φέρουσι τὸν τίτλον μακαριώτατος. Ὁ ἕτερος λίθος εἶναι κίων ἔχων ἀφ' ἑνὸς μὲν ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν «Κ(ίων Αἰθερίου τοῦ ἐνδόξου κουράτορος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἑξῆς· Θροΐχε (Χριστὸς)» ὁρίζοντος τὰ δίκαια τοῦ ὀρφανοτροφείου, καὶ ὁ κ. Dethier ἀναγινώσκει Κ(ίων Αἰθερίου τοῦ ἐνδόξου Κουράτορος.

Ὁ Αἰθέριος, περὶ οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, ἔζη, ὡς γνωστὸν, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β΄, καθ' οὗ συνωμόσας κατεδικάσθη καὶ ἀπεκεφαλίσθη μετὰ δύω ἄλλων συνενόχων αὐτοῦ· ὁ κ. Dethier λέγει ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος κίων μετὰ τῆς λακωνικῆς ταύτης ἐπιγραφῆς ἐστήθη ἐπὶ τοῦ τάφου του ὡς ἀνάμνησις τοῦ ἐγκλήματός του καὶ πρὸς παραδειγματισμόν.

Ὁ τρίτος λίθος εἶναι ὁ μικρότερος, ἀλλὰ καὶ ὁ σπουδαιότερος κατὰ τὸν κ. Dethier,

πολλαχοῦ ὅμως εἶναι ἐφθαρμένος· ἡ ἐπιγραφὴ κατὰ τὸν κ. Dethier ἔχει τινὰς βαρβαρισμοὺς καὶ καινοφανῆ μονογράμματα, τὸ ὅλον δὲ ὑποδεικνύει ὕφος ἥκιστα Ἑλληνικόν.

Ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν ὁ κ. Dethier ἀναγινώσκει οὕτω πως

(†Ενθ)αδε κατά(κειται
(Γο) ανελᾶς ὁ μ
ακαρίας μνή
μης διαφέρων
Κουράτωρ ὁ Ἀρεοβίν
δου ὑπὸ δεσποτίαν
Βαδουαρ(ίου)
(κ)αὶ Θεοδώρας, (έ)
(ν) δόξου μνήμης γεν(όμενος)
παρ(ὰ) στρατίας ὑπ(ὸ)
(μ)ερων Ἀρκαδο(πόλεως)
(έ) τελεύτα πριδίου Δεκ(ε
(μβ)ρίου ἀπ' ἐτ(ῶν Ν ἑνὸς (†)

μεταφράζει δὲ † ἐνθάδε κεῖται ὁ μακαρίας μνήμης Γοανελᾶς ὁ τόσον διακεκριμένος διαχειριστὴς τῶν γαιῶν τοῦ Ἀριονβίνδου ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τοῦ δικαστοῦ Βαδουαρίου καὶ Θεοδώρας, ὅστις ἀπέκτησε μεγάλην φήμην παρὰ τῷ στρατῷ· ἐτελεύτησεν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἀρκαδιοπόλεως τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης Δεκεμβρίου ἐν ἡλικίᾳ πεντήκοντα ἑνὸς ἔτους.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας τοῦ κ. Dethier διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΖ'.

Τακτική.

Τῇ 8ῃ Ἰανουαρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, ἀντιπροέδρου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐκ 5 ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου β') ἐξ ἐπιστολῶν 7 διαφόρων αἰτήσεων γ') ἐκ 1 εὐχαριστηρίου δ') ἐξ ἐπιστολῆς κ. Ν. Σταματέλλου ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου, δι' ἧς ἀναφέρων τὴν προαποστολὴν τῷ Συλλόγῳ συλλογῆς γλωσσικῆς ὕλης ἀγγέλλει ὅτι καὶ ἤδη ἀποστέλλει οὐσιώδεις τινὰς προσθήκας, παρακαλῶν ὅπως τύχῃ ἀπαντήσεως· ε) ἐξ ἐπιστολῆς ἀγ. Μαρωνείας κ. Ἀνθίμου ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτονται 3 ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων τῶν τριῶν τῆς ἐπαρχίας του πόλεων Μαρωνείας, Γκιουμουλτζίνης καὶ Μάκρης ς') ἐξ ἐπιστολῆς Λ. Χρυσοβελόνη, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν παρὰ τῶν κ. Θ. καὶ Β. Σουβατζόγλου προσφορὰν 100 ὀθ. λιρῶν ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ καταστήματος τοῦ Συλλόγου.

Ἀκολούθως ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον ὡς μέλος τακτικὸν ὁ ἐνταῦθα κ. Βάσσα προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Βερναρδάκη Πληθωνίδου καὶ Φιλίου καὶ ἐγένετο ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτός.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ ἐνταῦθα κ. κ. Α. Ῥαζῆς μηχανικός, Ἐμμ. Μαυρογορδάτος, Κ. Ἰσμυρίδης, Ἀλέξανδρος Μαυρουδῆς, Στέφανος Α. Μαυρογορδάτος, Πέτρος Καμάρας, Πέτρος Σκυλίτσης, Πέτρος Κλάδος, Παντελῆς Σεκιάρης, Ἰωάννης Σισμάνογλους, Πέτρος Στέργιος, Γεώργιος Παρίσης, Γρηγόριος Κούπας, Λεωνίδας Κούπας, Ἀλ. Μίχογλους, Alfred Barker, Πέτρος Ζαρίφης, Δημοσθένης Εὐγενίδης, Μιλτιάδης Ποτοῦ, Ἀντ. Εὐστρατίου Ῥάλλης τραπεζῖται, Ἰωάννης Θεοδωρίδης, Νικόλαος Φαμπιάτος, Δημ. Στεφ. Ἀνδρέου, Ξενοφῶν Ποτοῦ, Ἰωάννης Βελισάριος, Θεμιστοκλῆς Τσερλέντης, Δημοσθένης Σταμ. Ἀγέλαστος, Ἰωάννης Καλβοκορέσης, Παῦλος Κουρουάνης ἔμπορος, Ξενοφῶν Δημητριάδης ἔμπορος, Γεράσιμος Ξ. Γυπάλδος δικηγόρος καὶ Χριστόδουλος Καλωταῖος καθηγητής, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἰ. Γκιών, Φιλίου καὶ Ἀριστοκλέους.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Α. Βερναρδάκης ἀναγινώσκει τὴν πραγματείαν αὐτοῦ «περὶ τροχιῶν ὁδῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ στόλου Μωάμεθ τοῦ β'. εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον, ἧς ἡ περίληψις ἔχει οὕτως.

Ὁ κ. Α. Βερναρδάκης ἀρχόμενος τοῦ ἀναγνώσματος αὐτοῦ λέγει ὅτι ἡ ὕπαρξις τῶν τροχιαστῶν ὁδῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι δὲν εἶναι σχεδὸν ζήτημα, διότι οἱ κ. Seake Rosi Mure Curtius καὶ Caillemer ἔλυσαν τοῦτο ἀνεκκλήτως. Οἱ Ἕλληνες, λέγει, ἐποιοῦτο χρῆσιν τῶν ἁμαξῶν κατ' ἀρχαιοτάτας ἤδη ἐποχάς, ἀφοῦ τοὺς θεοὺς αὐτῶν παρίστων συνήθως ἐπὶ ἁμαξῶν· ἐπειδὴ δὲ αἱ ὁδοὶ αὐτῶν ἦσαν στεναὶ καὶ περιωρισμέναι, αἱ ἅμαξαι διήρχοντο ὄχι μόνον διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἔνθα δὲν ἐβράδυνον νὰ χαράξωσι τροχιάς, ἐφ' ὧν πᾶσα τοῦ λοιποῦ ἅμαξα ἐκυλίετο ἕνεκα τῶν πλεονεκτημάτων τῆς μικρᾶς ἀντιστάσεως ἄτινα εὗρισκον.

Τὸ ἀνώμαλον, πετρῶδες καὶ ὀρεινὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἠνάγκασε τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν τομὴν τῶν ὁδῶν, ὡς ὀρθῶς ἔλεγον, νὰ ἐφαρμόσωσι πάραυτα τὰς τροχιάς

ταύτας ὁδοὺς, ἃς ἡ φύσις προσέφερεν αὐτοῖς· διὸ καὶ ὑπῆρχον τεχνητοὶ καὶ φυσικοὶ τροχιόδρομοι. Ἡ χρῆσις αὐτῶν φαίνεται οὖσα πανάρχαιος· διότι τὸν δίφρον τοῦ ἡλίου δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν φαντασθῶσιν ἐπὶ κακῆς ὁδοῦ ἀλλ' ἐπὶ τροχιαστῆς. Λείψανα τῶν τοιούτων ὁδῶν εὐτυχῶς ἐσώθησαν ἐν Πειραιεῖ, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐν Σπάρτῃ, ἐν Πομπηΐᾳ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις μέρεσι. Αἱ τροχιασταὶ ὁδοί, κατ' ἀρχὰς εἶχον μόνον ἓν ζεῦγος τροχιῶν ἄνευ ἐκτροπῶν (courbes) καὶ ἐπὶ τοιαύτης ὁδοῦ φαίνεται ὁ Οἰδίπους συναντήσας τὸν ἄγνωστον αὐτῷ πατέρα του, πρὸς ὃν ἐρίσας περὶ τοῦ ὁποτέρου ἡ ἅμαξα θὰ παρέλθῃ ἐφόνευσεν αὐτόν. Ἐκτροπή τις τῆς τεχνητῆς τροχιαστῆς ὁδοῦ σώζεται ἐν Σπάρτῃ.

Ἀκολούθως ὁ κ. Α. Βερναρδάκης ποιεῖται λόγον περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπερνεωλκισμῶν καὶ μνημονεύει τοῦ τῶν Ταραντίνων, τῆς Κλεοπάτρας, καὶ τῆς μομφῆς τοῦ Ἡροδότου κατὰ τοῦ Ξέρξου μὴ μεταβιβάσαντος τὸν στόλον του διὰ ξηρᾶς, ἀλλὰ διορύξαντος τὸν ἰσθμὸν τοῦ Ἄθω· καὶ τέλος τῶν συχνοτάτων διισθμήσεων ἐν τῷ Κορινθιακῷ Ἰσθμῷ, ὧν μνείαν ποιοῦνται Θουκυδίδης, Πολύβιος, Ἡρόδοτος καὶ ἕτεροι· καταλήγει δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, ἐπειδὴ ὁ διάπλους τῆς Κορίνθου κατέστη συνήθης ὁδὸς τῶν πλοίων, ἕπεται ὅτι τοῦτο ἐγένετο διὰ τῶν τροχιαστῶν ὁδῶν, ἀφοῦ αὗται μὲν ἦσαν γνωσταὶ ἐν Ἑλλάδι, ὡς καὶ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ θέτωνται ἐφ' ἁμαξῶν τὰ πλοῖα· καὶ εἰς μὲν τὸν Τάραντα, κατὰ τὸν Πολύβιον ἐτίθεντο τὰ πλοῖα ἐπὶ πορείαν ὑποτρόχων, ὁ δὲ ῥωμαϊκὸς στρατὸς οὐδέποτε σχεδὸν ἐξεστράτευε χωρὶς νὰ ἀκολουθῆται ὑφ' ἁμαξῶν φερουσῶν μονόξυλα.

Ἀκολούθως μνημονεύσας τοῦ ὑπερνεωλκισμοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Ναυάρχου Νικήτα γενομένου κατὰ τὸν θ' μ. Χ. αἰῶνα ἐνδιατρίβει περὶ τὸν ὑπερνεωλκισμὸν τοῦ βενετικοῦ σόλου κατὰ τὸ 1493 ὑπὸ τοῦ Κρητὸς Σορβόλου καὶ καταντᾷ εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς μεταφορὰν τοῦ σόλου Μωάμεθ τοῦ β'. Καὶ πρῶτον ἀποδεικνύει ὅτι πολλὰ τῶν πλοίων τοῦ στόλου τούτου δὲν ἦσαν μικρὰ, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἴσα τοῖς τῶν Βυζαντινῶν καὶ ὅτι ἦσαν 700 τόνων χωρητικότητος καὶ ὅτι ἡ κατὰ μέσον ὅρον χωρητικότης τοῦ τουρκικοῦ στόλου θὰ ἦτο 500 τόνων· ἔπειτα ὅτι τὰ μετακομισθέντα πλοῖα δὲν ἐναυπηγήθησαν ἐπίτηδες, ἀλλ' ὅτι ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος στόλου καὶ κατὰ συνέπειαν ἦσαν ὄχι μικρά. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα

SISMANOGLEIO MEGARO ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΗ'.

Τακτική.

Τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 1872.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν, ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐκ 2 ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου· β') ἐκ 2 εὐχαριστηρίων γ') ἐξ ἐπιστολῆς Πισσιδείας Καισαρίου ἀπὸ 24 Νοεμβρίου, συνοδευούσης δύο ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων ἐν τοῖς χωρίοις Λυβησίου καὶ Ἀλάγιας· δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ προέδρου τοῦ φιλεκπ. Συλλόγου «Νιόβη» ἐν Μαγνησίᾳ, ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου, δι' ἧς συνίσησιν ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου τὸν ἀρτιγενῆ αὐτῶν Φιλεκπ. Σύλλογον «Νιόβη», συναποςέλλων καὶ ἀντίτυπον τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ· ε) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ν. Ληµνίου περιεχούσης ἐπιγραφὰς διαφόρους. ς') ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου, δι' ἧς συνίστησι τῷ Συλλόγῳ τὴν ὑπὲρ τῶν σχολείων Νευροκόπης αἴτησιν τῶν αὐτόθι κατοίκων.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον ὡς μέλος τακτικὸν ὁ ἐνταῦθα πρόξενος τῆς Αὐστρουγγαρίας κ. Charles Sax προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Καραπάνου, Ἀριστοκλέους καὶ Dethier, καὶ ἐγένετο δεκτὸς ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον ὡς μέλος τακτικὸν ὁ ἐνταῦθα κ. Βάσσα, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Α. Βερναρδάκη, Πληθωνίδου καὶ Φιλίου. Ἀκολούθως ὁ κ. Mordtmann (υἱὸς) ἀναγινώσκει πραγματείαν περὶ τινων Βυζαντινῶν μολυβδοβούλων (ἴδε σελίδα 57).

Ἐπὶ τούτοις δὲ διελύεται ἡ συνεδρίασις.

ἦσαν 70 περίπου τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἱκανὰ μεγάλα μεταβιβασθέντα ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς, καὶ τὴν βραχυτέραν ὁδὸν, λέγει, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἔλαβον, τὴν τοῦ κ. Dethier δηλ. τὴν ἀπὸ Διπλοκιονίου (Καπατὰς) διὰ τοῦ μέρους ἔνθα σήμερον κεῖται ἡ ρωσσικὴ πρεσβεία εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Κασιμπασᾶ, φρονεῖ ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβιβασθῶσιν ἐν μιᾷ νυκτί. Ἐξετάζει λοιπὸν τοὺς συγχρόνους καὶ μεταγενεστέρους συγγραφεῖς τοὺς περὶ τούτου γράψαντας οἵτινες οὐδὲν σαφὲς περὶ τοῦ εἴδους τῆς ὁδοῦ λέγουσιν, ἢ ὅτι ἰσοπέδωσαν προχείρως τὴν ὁδὸν διὰ ξύλων καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς ὡμοίαζε πρὸς αὔλακα καὶ ὅτι μετεχειρίσθησαν κοῖλα ξύλα, διὸ καὶ καταλήγει εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα, ὅτι ὁ μὲν Μωάμεθ ἐκ φήμης ἔμαθε τὸν πρὸ 14 ἐτῶν λαβόντα χώραν ὑπερνεωλκισμὸν τοῦ Σορβόλου, ὃν καὶ ἀπεμιμήθη· ὅτι ἡ ὁδὸς ἐστρώθη ὑπὸ ζεύγους τροχιῶν ξυλίνων προχείρων, ἀλληλιμμένων μὲ πάχος βοῶν καὶ προβάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων (τροχιῶν) ἐκυλίσθησαν τὰ πλοῖα συρόμενα ὑφ' ἁμαξῶν—ἀφοῦ γινώσκομεν ὅτι οἱ τοῦρκοι μετέφερον πρὸ ὀλίγου πλοῖον ἐφ' ἁμάξης—καὶ ὅτι ἐκ μὲν τῆς θαλάσσης ὑπερενεωλκίσθησαν διὰ φαλαγγίων εἰς δὲ τὰ ἀνωφερῆ μέρη τῆς ὁδοῦ ἐποιήσαντο χρῆσιν μαγγάνων.

Τέλος μνημονεύει σχεδίου τινὸς προταθέντος εἰς τὸν Πρωθυπουργεύοντα Ῥεσὶτ πασᾶ κατὰ τὸ 1856—57, δι' οὗ ἐπρόκειτο νὰ διορυχθῇ ὁ ἰσθμὸς τοῦ Σουὲζ, ἀλλὰ διὰ Dokes κειμένων ἐπὶ πολλῶν τροχιῶν νὰ μεταφέρωνται τὰ πλοῖα ἀπὸ τῆς Μεσογείου εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ὅτι ὁ Jos ἐσχάτως προέτεινεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸν Ἡνωμένων Πολιτειῶν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας τοῦ κ. Α. Βερναρδάκη διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΗ'.

Τακτική.

Τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου Κ. Καραπάνου.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισαμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῶν 6, ἀφορωσῶν τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου β') ἐξ ἑτέρων 5 διαφόρων αἰτήσεων γ') ἐκ μιᾶς εὐχαριστηρίου δ') ἑτέρας συνοδευούσης γλωσσικὴν ὕλην τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Ῥηγίδου ἐξ Ἄρτης ε) ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Α. Ε. τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας κ. Henri Elliot ἐχούσης ὡς ἑξῆς.

Péra le 16 Janvier 1873.

Monsieur,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre par la quelle vous me proposez d'inscrire mon nom parmi les membres honoraires du Syllogos Grec de Constantinople.

J'accepte cette offre avec plaisir et reconnaissance, et je vous prie de porter mon nom sur la liste des membres de cette société distinguée: Je serai charmé de recevoir son Comité Dimanche prochain.

Veillez bien agréer, Monsieur, l' assurance de ma considération distinguée.

HENRI ELLIOT.

Monsieur

Monsieur Constantin Carapanos etc.

ς') Ἐξ ἐπιστολῆς Μενελάου Νεγρεπόντη ἀπὸ 27 Δεμβρίου 72, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν δοθεῖσαν ἤδη διαταγὴν τῆς πληρωμῆς τῆς ἐτησίας προσφορᾶς του τῶν 100 λιρ. παρὰ τῶν Κ. Α. Βαλλιάνου, ἐκφράζων τὴν γνώμην του ὅπως ἐν μὲν τῇ Ἀλληλοδιδακτικῇ ἐκπαιδεύσει διδάσκηται ἡ Νεοελληνικὴ, ἐν δὲ τοῖς Γυμνασίοις ἡ ἀρχαία· ζ') ἐξ ἐπιστολῆς τῆς ἐκπαιδ. Καππαδοκικῆς Ἀδελφότητος ἀπὸ 4 Ἰανουαρίου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν σύστασιν αὐτῆς καὶ τὰς προσπαθείας της περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς αὐτόθι παιδείας.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν περιλήψεων, ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ ἐνταῦθα οἱ κ.κ. Α. Ῥαζῆς μηχανικὸς, Ἐμμ. Μαυρογορδάτος, Κ. Ἰσμυρίδης, Ἀλέξανδρος Μαυρουδῆς, Στεφ. Α. Μαυρογορδάτος, Πέτρος Καμάρας, Πέτρος Σκυλίτσης, Πέτρος Κλάδος, Παντελῆς Σεκιάρης, Ἰωάννης Σισμάνογλους, Πέτρος Στέργιος, Γεώργιος Παρίσης, Γρηγόριος Κούπας, Λεωνίδας Κούπας, Ἀλέξ. Μίχογλους, Alfred Barker, Πέτρος Ζαρίφης, Δημοσθένης Εὐγενίδης, Μιλτιάδης Ποτοῦ, Ἀντ. Εὐσρ. Ῥάλλης τραπεζῖται, Ἰωάννης Θεοδωρίδης, Νικόλαος Φαμπιάτος, Δημ. Στεφ. Ἀνδρέου, Ξενοφῶν Ποτοῦ, Ἰωάννης Βελισάριος, Θερμ. καὶ Σωκρ. Τσορλέντας, Δημ. Στ. Ἀγέλαστος, Ἰωάννης Καλβοκορέσης, Παῦλος Κουροάνης, Ξενοφῶν Δημητριάδης ἔμποροι, Γεράσιμος Ξ. Τυπάλδος δικηγόρος καὶ Χριστόδουλος Καλωταῖος καθηγητὴς προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν Ἀριστοκλέους καὶ Φιλίου, καὶ ἐγένοντο ἅπαντες ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ κ. κ. ὁ ἐν Συγῇ κ. Νικόλαος Στρομπούλης ἰατρὸς· ὁ ἐν Φιλιππουπόλει κ. Σωτήριος Ἀντωνιάδης, ἰατρὸς· ὁ ἐνταῦθα κ. Μιχαὴλ Χουρμούζης, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν, Χζ. Χρήστου καὶ Φιλίου· ὡς ἐπίτιμον δὲ ἡ Α. Ε. ὁ πρώην ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς κ. Tackerman προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου.

Ἀκολούθως ὁ γραμματεὺς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ ἐν Πέστῃ κ. Gustave Altemburger, δι' ἧς ἐξαιτεῖται, ὅπως τῷ γνωσοποιηθῶσι τὰ συγγράμματα ἢ ἀποτυπώματα περιέχοντα τά τε ἀρχαῖα καὶ νέα ἐμβλήματα τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων τῶν καθ' ἡμᾶς χωρῶν καὶ ἔκθεσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς εἰς ἣν παρεπέμφθη ἡ αἴτησις τοῦ κ. Gustave Altemburger ἔχουσαν ἐν περιλήψει οὕτω. Καίτοι ἀμοιροῦσα ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο συγγραμμάτων, οὐχ' ἧττον ἔσπευσεν ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ συλλέξῃ πληροφορίας περὶ τῶν παρ' Ἕλλησιν ἐμβλημάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἡ ἔκθεσις διαιρεῖται εἰς τρία μέρη. Ἐν τῷ πρώτῳ πραγματεύεται περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἐμβλημάτων, οἷον τῶν συμβόλων πόλεων, ἅπερ ἦσαν πολιοῦχός τις θεότης, ἥρως, ζῶον ἢ προϊόν τι κτλ. παραπέμπουσα εἰς τὰ σχετικὰ χωρία τῶν συγγραφέων, ἐξ ὧν ἀρύονται αἱ πληροφορίαι τῶν συμβόλων γενῶν τινων ἐξαιρετικῶν ὡς τῶν Ἡρακλειδῶν, τῶν Ἱπποκρατιδῶν καὶ Ἀσκληπιαδῶν, ἅπερ παρίστων πιθανῶς τὸν Ἡρακλῆ, τὸν Ἱπποκράτην καὶ Ἀσκληπιόν. Μετὰ ταῦτα μνείαν ποιεῖται τῶν κοσμημάτων τῶν ἐπὶ τῆς πρύμνης καὶ πρώρας τῶν πλοίων τιθεμένων ὡς καὶ περὶ τῶν εἰδώλων, ἅπερ ἐκαλοῦντο *σήματα* ἐν γένει. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν δὲ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ οἱ ἰδιῶται εἶχον ἐμβλήματα ἴδια, ὡς φαίνεται τοῦτο ἐπὶ τῶν τάφων καὶ τῶν περισωθεισῶν σφραγίδων. Ἀκολούθως ἡ ἔκθεσις πραγματεύεται περὶ τῶν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐν χρήσει ἐμβλημάτων. Ἐκτὸς τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ, λέγει ἡ ἔκθεσις, παριστῶντος τὸ ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ ῥωμαϊκὸν κράτος, αἱ μὲν πόλεις εἶχον σύμβολα τὸν πολιοῦχον αὐτῆς ἅγιον ἑκάστη, ἐκ δὲ τῶν αὐτοκρατορικῶν γενῶν, τὸ μὲν τῶν Παλαιολόγων τὰ πυρεῖα εἰς σχῆμα διπλοῦν ΕΠΣ, τὸ δὲ τῶν Κατακουζηνῶν τὸν δικέφαλον ἀετὸν, τὸ τῶν Ἀγγέλλων τὸν Σταυρὸν κτλ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀριστοκρατικὰ γένη, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, ἔγλυφον ἐπὶ τῶν σφραγίδων αὐτῶν τὸ ἔμβλημα τῆς βασιλευούσης οἰκογενείας, οἱ ἀρχιερεῖς δὲ τοὺς ἁγίους τῶν ἐπισήμων ναῶν, οἱ ἑταιριάρχαι γύπα ἢ ἀετὸν καὶ οἱ εὐνοῦχοι κρίκον. Πολλάκις τὰ ἐπὶ σφραγίδων γεγλυμμένα ἐμβλήματα, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, παρίστων ἀφῃρημένην τινὰ ἔννοιαν, ὡς ὁ ἵππος τὴν νίκην, ὁ ὄφις τὴν φρόνησιν κτλ. ἐπὶ δὲ τῶν τάφων πολλάκις ἐχαράττετο ζῶον ἐμφαῖνον τὸ ὄνομα τοῦ ταφέντος ὡς π. χ. Δράκων κεχαραγμένος ἐπὶ τῆς πλακὸς ἐδήλου ὅτι ὁ ταφεὶς ἐκαλεῖτο Δρακόντειος. Τελευταῖον ἡ ἔκθεσις πραγματευομένη περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλληνικῶν ἐμβλημάτων, ἀναφέρει ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ καὶ πολλαῖς τοῦ Αἰγαίου νήσοις σώζονται ἐπὶ ἀρχαίων κτιρίων οἰκόσημα ἐγχωρίων οἰκογενειῶν, ἔτι δὲ ὅτι τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἑκάστη μητρόπολις εἶχον ἰδίαν σφραγίδα μετὰ ἰδίου ἐμβλήματος, ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Μολδοβλαχίας, οἱ ἁρματωλοὶ, αἱ διάφοροι συντεχνίαι εἶχον τὰς σφραγίδας αὐτῶν, ἐφ' ὧν ἦσαν ἐγγεγλυμμένα σύμβολα παριστῶντα τὸ ἐπιτήδευμα ἑκάστης.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ὁ κ. Η. Βασιάδης λέγει ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἦσαν ἐν χρήσει ἐμβλήματα μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀσπίδων, ὡς μαρτυροῦσιν ὁ Ὅμηρος ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ὁ ποιήσας τὴν *Ἀσπίδα τοῦ Ἡρακλέους* καὶ ὁ Αἰσχύλος περιγράφων τὰ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ἐμβλήματα τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας στρατευσάντων· ἐχρησίμευον δὲ τὰ ἐμβλήματα:

Ὡς κόσμημα ἢ πρὸς παράστασιν πράξεως ἢ ἐννοίας τινὸς, ἣν ἤθελεν ἡ αὐτὸς ὁ φέρων τὸ ἐφ' οὗ ἦν τὸ ἔμβλημα ἢ ὁ ποιήσας αὐτὸ τεχνίτης, οἷον κατ' Αἰσχύλον (ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας 387—390) ἡ μὲν ἀσπὶς τοῦ Τυδέως εἶχε σῆμα φαεινὸν ἔναστρον οὐρανὸν, ἐν δὲ τῷ μέσῳ λαμπρὰν πανσέληνον.

Ἔχει δ' ὑπέρφρον σῆμ' ἐπ' ἀσπίδος τόδε,
φλέγονθ' ὑπ' ἄστροις οὐρανὸν τετυγμένον·
λαμπρὰ δὲ πανσέληνος ἐν μέσῳ σάκει,
πρέσβιστον ἄστρων, νυκτὸς ὀφθαλμός, πρέπει·

Ὁ Ἐτεοκλῆς παρὰ τοῦ ἀγγέλου μαθὼν, ὅτι τοιαῦτα σήματα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος φέρει ὁ Τυδεὺς λέγει τὰ ἑξῆς. (αὐτ. στίχ. 397—406).

κόσμον μὲν ἀνδρὸς οὔτιν' ἂν τρέσαιμ' ἐγὼ,
οὐδ' ἑλκοποιὰ γίγνεται τὰ σήματα·
καὶ νύκτα ταύτην, ἣν λέγεις ἐπ' ἀσπίδος
ἄστροισι μαρμαίρουσαν οὐρανοῦ κυρεῖν,
τάχ' ἂν γένοιτο μάντις ἡ 'ννοιά τινι·
εἰ γὰρ θανόντι νὺξ ἐπ' ὀφθαλμοῖς πέσοι,
τῷ τι φέροντι σῆμ' ὑπέρκοπον τό δε
γένοιτ' ἂν ὀρθῶς ἐκδίκως τ' ἐ πώνομον,
καὐτὸς καθ' αὐτοῦ τήν δ' ὕβριν μαντεύσαιται

Ἡ δὲ τοῦ Καπανέως ἀσπὶς ἔφερε σῆμα γυμνὸν ἄνδρα πυρφόρον,

ἔχει δὲ σῆμα γυμνὸν ἄνδρα πυρφόρον,
φλέγει δὲ λαμπὰς διὰ χεροῖν ὡπλισμένη·
χρυσοῖς δὲ φωνεῖ γράμμασιν, «πρήσω πόλιν»
(στιχ. 432—434).

Τοῦ δὲ τρίτου ἡ ἀσπὶς εἶχε σῆμα ἄνδρα πρὸς ἐχθρικὸν πύργον προσαναβαίνοντα.

ἐσχημάτισται δ' ἀσπὶς οὐ σμικρὸν τρόπον·
ἀνὴρ ὁπλίτης κλίμακος προσαμβάσεις
στείχει πρὸς ἐχθρῶν πύργων, ἐκπέρσαι θέλων·
βοᾷ δὲ χ' οὗτος γραμμάτων ἐν ξυλλαβαῖς,
ὡς οὐδ' ἂν Ἄρης σφ' ἐκβάλοι πυργωμάτων.

Τοῦ δὲ τετάρτου, τοῦ Ἱππομέδοντος, ἡ ἀσπὶς ἔφερε.

Τυφῶν' ἰέντα πύρνπουν διὰ στόμα
λιγνὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν·
ὄφεων δὲ πλεκτάναι περίδρομον κότος,
προσηδάφισται κοιλογάστορος κύκλου.
(στιχ. 493—495).

Τοῦ δὲ Παρθενωπαίου ἡ ἀσπίς.

Σφίγγ' ὠμόσιτον προσμεμηχανημένην
γόμφοισι νωμᾷ, λαμπρὸν ἔκκρουστον δέμας,
φέρει δ' ὑφ' αὐτῇ φῶτα Καδμείων ἕνα.
(Στιχ. 541—543).

Ἡ δὲ τοῦ Πολυνείκους εἶχε διπλοῦν σῆμα.

διπλοῦν τε σῆμα προσμεμηχανημένον·
χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχηστὴν ἰδεῖν
ἄγει γυνή τις σωφρόνως ἡγουμένη.
Δίκη δ' ἄρ' εἶναί φησιν, ὡς τὰ γράμματα
λέγει «καταξω δ' ἄνδρα τόν δε καὶ πόλιν
ἕξει πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφὰς»
(Στιχ. 643—648).

Τοῦ δὲ Ἀμφιάρεω τὸ σάκος οὐδὲν εἶχε σῆμα.

σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν κύκλῳ.
βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα
οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
(Στιχ. 591—594).

Τοῦ δὲ Ἀλκιβιάδου ἡ διάχρυσος ἀσπὶς ἐπίσημον εἶχεν ἔρωτα κεραυνοφόρον (Πλουτ. Ἀλκιβ. κεφ. 15). Ἐχρησίμευον δὲ τὰ σήματα καὶ πρὸς ἔνδειξιν εὐγενείας καὶ ἦσαν διαδοχικὰ ὡς οἰκόσημα; Ὀφείλομεν πρότερον ἐξετάσαι τί ἐστι κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐγένεια. Πολλὴ ἀμφισβήτησις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περὶ τῆς εὐγενείας, διότι οἱ μὲν εὐγένειαν ἐθεώρουν τὴν ἐξ ἀγαθῶν προγόνων καταγωγὴν, τὴν πατροπαράδοτον ἀρετὴν τοῦ γένους, οἱ δὲ τὸν παλαιὸν πλοῦτον, οἱ δὲ τὴν παλαιὰν δόξαν· ὥστε εὐγενεῖς οἱ ἐκ τῶν ἔκπαλαι πλουσίων ἢ ἐκ τῶν ἔκπαλαι χρηστῶν ἢ ἐκ τῶν ἔκπαλαι ἐνδόξων καταγόμενοι· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις οἱ ἀπόγονοι τῶν πάλαι ποτὲ πλουσίων οὐ διασώζουσι τὰ πλούτη, οὐδὲ οἱ ἀπόγονοι τῶν χρηστῶν τὴν χρηστότητα καὶ ἀρετὴν, διὰ τοῦτο οἱ σωφρονέστατοι τῶν ἀρχαίων περὶ εὐγενείας ἀπεφαίνοντο, ὅτι εὐγενεῖς οἱ κατ' ἀρετὴν ζῶντες, κἂν μὴ λαμπρῶν καὶ ἀγαθῶν τὸν τρόπον ὦσι γεγονότες πατέρων. Οἱ τοιοῦτοι βεβαίως, ὡς ὁ Ἀμφιάρεως, οὐκ ἔχρηζον ἐπισήμων τε καὶ ἐμβλημάτων ἀλλ' οὐδ' οἱ ἄλλοι, ὅσον ἐγὼ οἶδα, μετεχειρίσθησαν οἰκόσημα πρὸς ἔνδειξιν εὐγενείας προτιμῶντες πάντοτε τὴν ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἔργων φήμην,

αἰὲν ἀριστεύειν τε καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν οἵ μέγ' ἄριστοι.

Ἄλλως ὅμως ἔκρινον οἱ βάρβαροι. Οὗτοι ἐσεμνύνοντο πολὺ ἐπὶ τοῖς σήμασιν ἀλλ' ἀντὶ νὰ φέρωσι τὰ ἐμβλήματα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος αὐτῶν ἐνεκόλαπτον αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ἰδίου δέρματος, ὡς μέχρι τοῦδε πράττουσιν οἱ ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς. Καθ' Ἡρόδοτον τὸ μὲν ἐξίχθαι παρὰ τοῖς Θραξὶν εὐγενὲς κρίνεται, τὸ δ' ἄστικτον ἀγενές. Τοιοῦτον σῆμα ἐπὶ τοῦ σώματος ἔφερον, κατὰ Δίωνα τὸν Χρυσόστομον, οἱ ἐν Θήβαις εὐγενεῖς, οἱ Σπαρτοὶ καλούμενοι, ἀλλ' ἐκ γενετῆς οὐκ ἐκ τέχνης· «ἀνθρώποις μὲν γὰρ ἐν Θήβαις Σπαρτοῖς ποτὲ γενομένοις σημεῖον λέγεται εἶναι τοῦ γένους λόγχη τις οἶμαι ἐπὶ τοῦ σώματος ὅστις δὲ τὸ σημεῖον μὴ ἔχοι, οὐ δοκεῖν τῶν Σπαρτῶν εἶναι·» (ἐκδ. Ῥεσ. σελ. 149). Ὅτι δὲ οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων ἔφερεν ἔμβλημα ὡς οἰκόσημον καὶ σύμβολον εὐγενείας μαρτυροῦσιν αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς οἱ μέχρις Ἀλεξάνδρου οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες τῆς βασιλείας ἐπίσημον ἢ τὸ σκῆπτρον. Τὸ δὲ διάδημα εἰσήχθη μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον.

Μετὰ τὰς συμπληρωτικὰς ταύτας παρατηρήσεις τοῦ ἰατροῦ κ. Βασιάδου ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Περδικίδης λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ νομίσματα τῆς Φοινίκης ταῦτα δὲν ἔφερον φοίνικα, ἡ δὲ γνώμη τινῶν, καθ' ἣν ἡ Φοινίκη ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ φυομένων παμπληθῶν φοινίκων δὲν μοὶ φαίνεται ὀρθὴ, ἐπειδὴ, ὡς ὑπὸ πολλῶν ὁμολογεῖται, ἡ χώρα αὕτη ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος τῆς ἄμμου τῶν ἀκτῶν αὐτῆς, ἡ δὲ λέξις Χαναὰν σημαίνει φοινικοῦν. Ἀκολούθως ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης λέγει· ὁ κ. Ἡ Βασιάδης ἀνέγνω πολλὰ καὶ σοφὰ ἅπερ πλεῖστον συντελοῦσιν εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Ὅτε παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Altemburger εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιτροπὴν, αὕτη ἔσπευσε νὰ ἐργασθῇ ἐπ' αὐτῆς καὶ νὰ συνερανίσῃ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ αἴτησις εἰς τὸν Σύλλογον σημειοῦσα ἅμα τὰ χωρία τῶν συγγραφέων ἐξ ὧν ἠρύσθη τὰς πληροφορίας της. Ἐὰν δ' ἐμνημόνευσεν ἁπλῶς παραδείγματα καὶ ὑπέδειξε πηγὰς καὶ δὲν ἐποίησε τὴν προσήκουσαν ἀνάπτυξιν πολλαχοῦ, τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι ἐνόμισεν ὅτι ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἐκείνων τὸ προεδρεῖον ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν κ. Altemburger. Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Περδικίδου εἰρημένων προστίθημι ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τὰς πληροφορίας αὐτῆς περὶ τῶν διαφόρων ἐμβλημάτων τῶν πόλεων ἠρύσθη ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων ἅπερ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν δυνάμεθα νὰ προσαγάγωμεν καὶ ἐξ ὧν ὁ κ. Περδικίδης θέλει πεισθῇ ὅτι πολλῶν πόλεων τῆς Φοινίκης ἔμβλημα ἦν ὁ φοῖνιξ. Ὁ δὲ κ. Βασιάδης, προσίθησιν ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης, συνωμολόγησε μεθ' ἡμῶν ὅτι ὑπῆρχον ἐμβλήματα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, μνημονεύσας τὰ ἐμβλήματα τῶν ἀσπίδων τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας στρατευσάντων ἐν' αἷς καὶ τὴν ἀσπίδα ἐφ' ἧς Σφὶγξ καὶ ἀνὴρ Καδμεῖος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀγγείων φέρονται μάχαι Ἑλλήνων καὶ Τρώων, ἑκατέρων δὲ αἱ ἀσπίδες φέρουσιν ἐμβλήματα ὡς ὅφιν κτλ. καὶ ὁ Ὁράτιος ἔτι ἀναφέρει πολεμιστὰς ἐπὶ τῶν ἀσπίδων τῶν ὁποίων ὑπῆρχον διάφορα ἐμβλήματα. Ὁ κ. Βασιάδης εἶπεν ὅτι οἱ ἰδιῶται εἶχον ἐμβλήματα μνημονεύσας τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς καὶ ὁ κ. Mordtmann ἄλλοτε εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ἐν πολλοῖς ἀρχαίοις τάφοις εὑρέθησαν δακτύλιοι καὶ σφραγῖδες φέρουσαι τὸ ἔμβλημα τοῦ ταφέντος, ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Βερναρδάκης ἀναγινώσκων τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἔφερεν ἰδιωτικῶν ἐμβλημάτων τῶν διαφόρων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ὡς τὰ τῶν δεσποτῶν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων περιβλέπτων βυζαντινῶν οἰκογενειῶν· ἐμνημόνευσε δὲ προσέτι περὶ ἐμβλημάτων τῶν συντεχνιῶν, τῶν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων. Ἀλλὰ, προστίθησιν ὁ κ. Ἀριστάρχης, καὶ εἰς ἐποχὰς μεταγενεστέρας βλέπομεν τοὺς Κρῆτας ἀγωνιζομένους καὶ διακρινομένους ἐκ τῶν ἐμβλημάτων ἅπερ ἔφερον, ὡς τοῦτο δείκνυται ἐκ τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος τοῦ Ἐρωτοκρίτου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα δύναμαι εἰπεῖν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, περιορίζομαι δὲ κατὰ τὸ παρὸν μέχρι τούτου τοῦ σημείου ἐπιφυλαττόμενος νὰ παράσχω ἄλλοτε ἐκτενεστέρας περὶ αὐτοῦ ἐξηγήσεις. Πρὸς ταῦτα ὁ κ. Η. Βασιάδης λέγει ὅτι τὰς σημειώσεις ἃς πρὸ ὀλίγου ἀνέγνων συνέλεξα πρὶν ἢ ἀκούσω τὴν ἔκθεσιν, ἔπραξα δὲ τοῦτο οὐχὶ ὅπως ἀνασκευάσω τι τῶν ἐν αὐτῇ ἀλλ' ἁπλῶς ὅπως προσθέσω τι καὶ συμπληρώσω αὐτήν. Ἐπὶ τούτοις, οὐδενὸς οὐδὲν ἄλλο τι προσθέντος, διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΜΘ'.

Ταχτική.

Τῇ 22 Ἰανουαρίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς Ἡλιουπόλεως Διονυσίου ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτεται ἔκθεσις περὶ τῆς καταςάσεως τῶν γραμμάτων ἐν γένει ἐν τῇ περιφερείᾳ του καὶ περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν αὐτόθι σχολείων, ὡς καὶ ἀντίγραφον ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα· β') ἐκ

3. εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν· γ') ἐκ 2 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν ὁ ἐν Σιγῇ ἰατρὸς κ. Νικόλαος Στρομπούλης, ὁ ἐν Φιλιππουπόλει ἰατρὸς κ. Σωτήριος Ἀντωνιάδης· ὁ ἐνταῦθα κ. Μιχαὴλ Χουρμούζης, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιὼν Χατζῆ-Χρήστου καὶ Φιλίου, καὶ ψηφοφορηθέντες ἐγένοντο ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί· ὡς ἐπίτιμον δὲ ἡ Α. Ε. ὁ πρώην ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς κύριος Tuckerman προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου καὶ ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτός.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ κ.κ. ὁ ἐν Ἀϊδινίῳ Ἀπόστολος Χ. Ἀθανασίου προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Γκιών, Πληθωνίδου καὶ Φιλίου· οἱ ἐνταῦθα κ.κ. Michel Helm φαρμακοποιὸς, Gustave Leon ἰατρὸς, August Weissbach ἰατρὸς, Louis Charrel καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας ἐν Γαλατᾷ-Σεραΐ, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Καλλιβούρση, Γκιὼν καὶ Φιλίου.

Ἐπὶ τούτοις ὁ ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης ἄρχεται τῆς ἀναγνώσεως τῆς πραγματείας αὐτοῦ περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κ]λεως ὑπὸ τῶν Φράγκων τῷ 1204 μ. Χ. ἧς ἡ περίληψις ἔχει οὕτω:

Ὁ συγγραφεὺς ἀρχόμενος τῆς πραγματείας του λέγει ὅτι τὰ πρὸ τῆς ἐκστρατείας τῆς δ' σταυροφορίας, ἧς μετέσχον οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Βενετοὶ ἰδίᾳ, ὡς καὶ τὰ αἴτια τὰ παρασχόντα πρόφασιν εὐλογοφανῆ τῆς σταυροφορίας ὅπως ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς βασιλευούσης ἠρνίσατο ἐκ συγγραφέων Φράγκων, τῶν ἡμετέρων βυζαντινῶν οὐδὲν περὶ τούτων ἀναφερόντων. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην πρωταγωνιστοῦσιν οἱ Γάλλοι· τὰς μεγαλητέρας ὅμως ὠφελείας ἐκ ταύτης ἐκαρπώσαντο οἱ Βενετοί. Ἀφορμὴ τῆς κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατείας ὑπῆρξεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαακίου Ἀλέξιος, ὅστις ἐφωδιασμένος δι' ἐπιστολῶν συστατικῶν τοῦ Πάπα καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Φιλίππου γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ ἔπεισε τοὺς σταυροφόρους, ὅπως συνδράμωσιν αὐτὸν καὶ ἐξώσωσιν ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου τὸν θεῖον αὐτοῦ Ἀλέξιον, ὑποσχόμενος αὐτοῖς πολλὰ ὡς καὶ τὴν εἰς τὴν Ῥώμην ὑποταγὴν ἁπάσης τῆς Ῥωμανίας. Ἅπας λοιπὸν ὁ στόλος τῶν σταυροφόρων ἐκπλεύσας ἐκ τῶν Ἰαδάρων κατήχθη εἰς Κέρκυραν καὶ παραπλεύσας τὴν Πελοπόνησον προσωρμίσθη εἰς Εὔβοιαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἄνδρον, ἧς οἱ κάτοικοι προσεκύνησαν τὸν νέον Ἀλέξιον, ὡς Αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου· ἀναπλεύσας δὲ τὸν Ἑλλήσποντον προσωρμίσθη τὸ πρῶτον εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον τῇ 23ῃ Ἰουνίου· ἐκεῖ δὲ οἱ Φράγκοι προδιατάξαντες τὰ τῆς ἐπιθέσεως καὶ χρονοτριβήσαντες μικρὸν ἐπετέθησαν διὰ θαλάσσης κατὰ τῆς πόλεως, ἣν καὶ ἐκυρίευσαν, τῶν βυζαντινῶν μὴ δυνηθέντων νὰ ἀντιτάξωσιν εἰς τὸν πολυάριθμον τῶν Φράγκων στόλον, εἰμὴ ὀλίγιστα πλοῖα. Τὰ κατὰ τὴν προσβολὴν ἀφηγούμενος ὁ συγγραφεὺς ἐνδιατρίβει εἴς τινα τοπογραφικὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὸ προάστειον τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἰδίᾳ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως τοῦ Πύργου τοῦ Γαλατᾶ, ὃν ὑποδεικνύει ἀκριβῶς κείμενον καθ' ἣν θέσιν καὶ τὸ σήμερον ὑγειονομεῖον. Ἅμα κατέστησαν κύριοι τῆς Πόλεως, οἱ φράγκοι ἐξαγαγόντες ἐκ τῆς εἱρκτῆς τὸν Ἰσαάκιον ἀνηγόρευσαν αὐτὸν Αὐτοκράτορα, ἔπεμψαν δὲ καὶ ἀγγέλους εἰς τὸν νέον Ἀλέξιον, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἡγεμόνας ἀγγέλλοντες τὰ τελεσθέντα, ἅμα δὲ ἔπεμψαν πρέσβεις πρὸς τὸν γηραιὸν Αὐτοκράτορα, αἰτοῦντες ἵνα ἐπικυρώσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὑπεσχημένα, καὶ ἀπειλοῦντες αὐτὸν ὅτι ἄλλως δὲν θὰ ἐπέτρεπον τῷ υἱῷ αὐτοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Οὗτος δὲ δυσχεράνας ὀλίγον ἐπεκύρωσε καὶ διὰ χρυσοβούλλου τὴν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Φράγκους ὁμολογηθεῖσαν σύμβασιν, μεθ' ὃ ὁ νεαρὸς Ἀλέξιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον. Ὁ Ἀλέξιος μετὰ τὴν στέψιν αὐτοῦ παρατηρῶν ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ διέκειντο, δυσμενῶς πρὸς αὐτὸν διότι ἐξηυτελίσθη τοσοῦτον ἐνώπιον τῶν Φράγκων, καὶ φοβούμενος μήπως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τούτων ἐκθρονίσωσιν αὐτὸν, προέτεινεν εἰς τοὺς σταυροφόρους νὰ διατρίψωσιν ἄχρι τοῦ προσεχοῦς ἔαρος ἐν τῇ βασιλευούσῃ ὑπισχνούμενος αὐτοῖς νὰ καταβάλῃ τὰς διὰ τὸν στόλον δαπάνας καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα, ὅπως δυνηθῇ νὰ ἀποτίσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπεσχημένα ποσά. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ συμβάσει, κατὰ τὸν συγγραφέα, οὐδεὶς λόγος ἐγένετο περὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸν Πάπαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ μεταξὺ συνέβη πυρκαϊά τις ἀποτεφρώσασα τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως. Ἡ πυρκαϊὰ αὕτη ἀποδίδοται εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Βυζαντινῶν καὶ Φράγκων ἐπισυμβάσας ἔριδας, ἕνεκα τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τῇ πόλει οἰκούντων Γενουηνσίων καὶ Πισαίων καὶ ἄλλων δυτικῶν ἐπεραιώθησαν εἰς Γαλατᾶ παρὰ τοῖς αὐτόθι ἐστρατοπεδευμένοις ὁμοφύλοις αὐτῶν σταυροφόροις.

Τὰ κατὰ τὴν πυρκαϊὰν ταύτην διαρκέσασαν περὶ τὰς τριάκοντα καὶ ἓξ ὥρας ὁ συγγραφεὺς περιγράφει λεπτομερῶς ἐρανιζόμενος ἐκ τοῦ Νικήτα. Καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα οἱ Βυζαντινοὶ ἐξεδήλουν τὰ πρὸς τοὺς σταυροφόρους δυσμενῆ αὐτῶν αἰσθήματα, μηδὲν ἐπὶ τέλους ἐξ αὐτῶν ἀγαθὸν προσδοκῶντες. Συνελθόντες τέλος εἰς συμβούλιον ἀπεφάσισαν τὴν κατάκτησιν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἣν διενείμαντο οὕτως· εἰς τὸν μέλλοντα αὐτοκράτορα ἀπενεμήθη τὸ τέταρτον ἅπαντος τοῦ κράτους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς τούτοις τὰ ἀνάκτορα τῶν Βλαχερνῶν καὶ τοῦ Βουκολέοντος· τὰ ἐπίλοιπα τρία τέταρτα διενεμήθησαν εἰς δύο μερίδας, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἐδόθη εἰς τοὺς Βενετοὺς, ἡ δὲ εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατοῦ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ προσβαλόντες τὴν πόλιν, καὶ μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν τῶν Βυζαντινῶν κυριεύσαντες αὐτὴν ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα τὸν Βαλδουΐνον τῆς Φλάνδρας, στέψαντες αὐτὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους· ἀκολούθως ἐποίησαν τὴν διανομὴν, εἰς μὲν τοὺς Γάλλους παραχωρήσαντες τὰς μεσογείους χώρας, εἰς δὲ τοὺς Βενετοὺς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Μετὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς ἀφηγεῖται τὰς προσπαθείας τοῦ Πάπα, ἵνα ὑποτάξῃ διὰ τῶν Βενετῶν τοὺς γραικοὺς ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τούτων, ἐκ παντὸς τρόπου καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιδιωκόντων τὸν διὰ τοῦ ἐμπορίου πλουτισμὸν αὐτῶν. Οὐχ ἧττον ὅμως οἱ σταυροφόροι ἐξελέξαντο Λατίνον Πατριάρχην Θωμᾶν τὸν Μοροζίνην, οὗ καὶ ὁ Πάπας ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογήν. Ἀκολούθως ὁ συγγραφεὺς παραθέτει ἐπιστολὰς τοῦ Πάπα, δι' ὧν οὗτος ἐπιτάσσει εἰς τοὺς δυτικοὺς ἡγεμόνας, ἵνα τοὺς κυριωτέρους τῶν ναῶν ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοὺς γραικοὺς, ἔτι δὲ νὰ μὴ καινοτομήσωσιν οὐδὲν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων· διαβιβάζει δ' αὐτοῖς καὶ ἄλλας ἐπιταγὰς καὶ ὁδηγίας περὶ τῆς χειροτονίας ἀρχιερέων καὶ προτρέπει ἑκάστοτε ἵνα παντὶ τρόπῳ ἐξαναγκάσωσι τοὺς Γραικοὺς νὰ συνταχθῶσι τῇ Λατινικῇ ἐκκλησίᾳ· ἀκολούθως παραθέτει καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα, δι' ἧς οὗτος ἐπιπλήττει τοὺς Φράγκους ἡγεμόνας διὰ τὰς ἐν τῇ βασιλευούσῃ διαπραχθείσας ὑπὸ τῶν σταυροφόρων ἀκολασίας, καὶ βιαιοπραγίας καὶ λεηλασίας. Ἀκολούθως ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει διὰ μακρῶν τὰς μετὰ τὴν ἅλωσιν σχέσεις τῶν Βενετῶν καὶ Γενουηνσίων ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει, μνημονεύων ἐνιαχοῦ καὶ αὐτολεξεὶ τὰς διομολογηθείσας πρὸς ἀλλήλους ἐμπορικὰς κυρίως συνθήκας. Ἀλλὰ τὸ τῶν Φράγκων κράτος ἐν Ἀνατολῇ οὐκ εἰς μακρὰν διὰ πολλοὺς λόγους ἤρχισε νὰ καταρρέῃ, ἡ δὲ πτῶσις αὐτοῦ ἐφαίνετο ἐπικειμένη, διὸ καὶ οἱ ὑποτελεῖς Γραικοὶ ὀσημέραι ἀπέβαινον θρασύτεροι, ματαίως δὲ ὁ Πάπας καὶ αὐτοὶ οἱ Ἑνετοὶ προσεπάθουν διὰ παντοίων μέσων νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐτό. Οἱ Ἑνετοὶ μάλιστα ὑποσκελίσαντες τοὺς Γενουηνσίους ἐν τῷ ἐμπορίῳ αὐτῶν ἠνάγκασαν τούτους νὰ καταφύγωσιν εἰς τοὺς ἐν Νικαίᾳ Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον, μελετῶντα τὴν ἀνάκτησιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παραθέτει μακρὰν συνθήκην τοῦ αὐτοκράτορος τούτου μετὰ τῶν Γενουηνσίων, πρὸς οὓς ὑπισχνεῖται πλεῖστα προνόμια καὶ ἀσυδοσίας μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ Κράτους. Εἶτα ἀφηγεῖται διὰ βραχέων τὴν ἀνάκτησιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου τῆς Κων/πόλεως καὶ οὕτω καταπαύει τὸν λόγον.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πραγματείας τοῦ κ. Πασπάτη, διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝ'.

Τακτική.

Τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου περιέχουσαν. ἀ) Πιττάκιον τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου δι' οὗ ἀποστέλλει περικλείστως ἐπιστολήν του, ἐκδοθεῖσαν συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 932 ἐπιστολῆς τοῦ Συλλόγου πρὸς τὴν Α. Πανιερ. τὸν Ἅγιον Μελενίκου, καὶ ἀφορῶσαν τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ περὶ τῶν σχολείων ἐτερογνωμούντων. β') εὐχαριστήριον. γ') ἐπιστολὴν αἰτήσεως. δ') ἐπιστολὴν ἀγ. Κορυτσᾶς Νεοφύτου ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ σχολείων. ε) ἐπιστολὴν Φιλεκπ. Συλλόγου Βάρνης ἀπὸ 24 δεκεμβρίου, δι' ἧς ἀναγγέλλων τὴν σύστασιν αὐτοῦ ἐξαιτεῖται

τὴν προστασίαν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐπισυνάπτων ἀντίτυπον τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμοῦ αὐτοῦ. ς') ἐπιστολὴν Πολίτου ἀπὸ 23 Ἰαν. μετὰ ἐπισυνημμένων δύο φυλλαδίων χειρογράφων γλωσσικῆς ὕλης. ζ') Δημοσθένους Χαβιαρᾶ ἐκ Σύμης ἀπὸ 14 Ἰαν. ἐπιστολὴν μετὰ δύο φυλλαδίων χειρογράφων γλωσσικῆς ὕλης.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Γεν. Γραμματεὺς ἀναγγέλλει τὴν προσφορὰν βιβλίου περιγραφῆς κεραμίνου ἀρχαίου ἀγγείου εὑρισκομένου ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου ὑπὸ τοῦ κ. Hirschfeld.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ κ.κ. ὁ ἐν Ἀϊδινίῳ κ. Ἀπόστολος Χ. Ἀθανασίου προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Γκιών, Πληθωνίδου καὶ Φιλίου, οἱ ἐνταῦθα κ.κ. Michel Helm φαρμακοποιὸς, Gustave Leon ἰατρὸς, August Weissbach ἰατρὸς, Louis Charrel καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας ἐν Γαλατᾷ Σεράϊ, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ.κ Καλλιβούρση, Γκιὼν καὶ Φιλίου, καὶ ἐγένοντο ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Ἀκολούθως ὁ διδάκτωρ κ. Dethier ἐλθὼν ἀναγινώσκει τὸ περὶ διαφόρων θέσεων τοῦ Βυζαντίου ἀνάγνωσμά του ἔχον ἐν περιλήψει οὕτω.

Ὁ συγγραφεὺς ἀρχόμενος τοῦ λόγου ἐξαιτεῖται συγγνώμην παρὰ τοῦ ἀκροατηρίου, διότι ἕνεκα λόγων ἀπροσδοκήτων δὲν ἠδυνήθη νὰ προπαρασκευασθῇ δεόντως εἰς τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἀνάγνωσμα αὐτοῦ. Ἀκολούθως τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ περισπουδάστου συγγράμματος «Ἀνάπλους εἰς τὸν Βόσπορον» ὅπερ οἱ μεταγενέστεροι ἔσχον ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς περὶ Βυζαντίου καὶ Βοσπόρου περιγραφὰς αὐτῶν, τοῦ Διονυσίου τοῦ Θρακὸς, ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν Müller ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἔζη ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ, πατρὶς δ' αὐτοῦ ἦν ἡ Λίβησσα, πόλις ἔνθα ἀπεβίωσεν ὁ Ἀννίβας. Προσέθετο δὲ ὅτι Διονύσιος ὁ περιηγητὴς ὁ Λυδὸς, καὶ Διονύσιος ὁ Βυζάντιος εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλὰ τοῦτο οὐχ ἧττον διαμφισβητεῖται. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Dethier ὡμίλησε περὶ Γυλλίου καὶ περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ μνημονευομένης διαιρέσεως τῆς Κων/πόλεως εἰς δώδεκα ρεγιῶνας. Εἶτα περὶ τῆς ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου κτίσεως τοῦ τείχους Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ κατ' αὐτὸν δὲν ἐξετείνετο πέραν τοῦ Ἐξακιονίου. Ἀναφέρων δὲ ὅτι ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς περιγραφῶν τῆς Κ/λεως ἐθεώρουν τὴν Χρυσῆν Πύλην ἀνήκουσαν εἰς τὸ Θεοδοσιανὸν τεῖχος, προστίθησιν ὅτι θέλει ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἀρχαῖον τεῖχος δὲν ἐκρημνίσθη, ἡ δὲ εἰς δώδεκα ρεγιῶνας διαίρεσις πρέπει νὰ ὑποτεθῇ μέχρι τοῦ Θεοδοσιανοῦ τείχους. Ἀκολούθως ὁ κ. Dethier ὡμίλησε περὶ τῶν τριῶν κυριωτέρων μεγάλων ὁδῶν τῆς Κ/λεως, αἵτινες δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μίτος Ἀριάδνειος εἰς πάντα βουλόμενον νὰ προσδιορίσῃ τὰς διαφόρους τοποθεσίας τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ὁ κ. Dethier προκειμένου λόγου περὶ τοῦ συγγραφέως τῶν Πατρίων Κωδινοῦ λέγει, ὅτι τινὲς μὲν φρονοῦσιν ὅτι οὗτος ἔζησε μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κ/πόλεως, ἄλλοι δὲ ὅτι οὗτος ἦν προγενέστερος τοῦ ιε' αἰῶνος. Προσθεὶς δὲ διασαφήσεις τινὰς περὶ τῶν τριῶν τούτων μεγάλων ἀρτηριῶν καὶ τῆς διευθύνσεως αὐτῶν κατέληξε τὸν λόγον.

Μετὰ τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Dethier ὁ κ. Σ.Ἀριστάρχης λέγει ὅτι συμμερίζεται τὴν γνώμην τοῦ κ. Dethier, περὶ τῶν τριῶν μεγάλων ὁδῶν τῆς Κ/πόλεως, ἃς οὗτος ἐχαρακτήρισεν ὡς τὸν ἀριάδνειον μῖτον πρὸς προσδιορισμὸν πολλῶν ἀμφισβητουμένων τοποθεσιῶν, οὐχ ἧττον ὅμως ἀπορεῖ πῶς ὁ κ Dethier δὲν ἀπεφήνατο καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔζη ὁ συγγραφεὺς τῶν Πατρίων. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ταὐτότητος Διονυσίου τοῦ Θρακὸς μετὰ τοῦ Διονυσίου τοῦ Λυδοῦ, περὶ ἧς ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ὁ κ. Dethier δὲν ἐξήνεγκε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην. Προσέτι περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζη οὗτος, ὁ κ. Dethier εἶπεν ὅτι ἔζη ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ, οὐχ ἧττον ὅμως ὑπέμνησε καὶ ἑτέραν γνώμην, καθ' ἣν ὁ χρόνος καθ' ὃν ἔζη ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀνάπλου ἦν ἐπὶ Σεβήρου. Ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης ἐπεθύμει, λέγει, νὰ μάθῃ ὁποτέραν τῶν χρονολογιῶν τούτων ὁ κ. Dethier προτιμᾷ.

Πρὸς ταῦτα ἁπάντων ὁ κ. Dethier λέγει ὅτι περὶ τῶν ζητημάτων τούτων δὲν ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ πραγματευθῇ οὔτε νὰ κατέλθῃ εἰς λεπτομερείας, καθ' ὅσον ἕκαστος δύναται νὰ σχηματίσῃ οἱανδήποτε γνώμην περὶ αὐτῶν θέλῃ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΑ'.

Τακτική.

Τῇ 12 Φεβρουαρίου 1872

Προεδρεύοντος τοῦ Κ. Ι. Ἀριστοκλέους ἀντιπροέδρου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς Π. Γ. Θεοδωρίδου ἰατροῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου δι' ἧς διαβιβάζει μονογραφίαν περὶ Βίου τῆς Βιθυνίας διαιρουμένην εἰς τρία μέρη καὶ περιέχουσαν 1) τὸ ἱστορικὸν καὶ περιγραφικὸν αὐτῆς 2) λεξικολόγιον τῶν σπουδαιοτέρων λέξεων τῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων λαλουμένης γλώσσης καὶ 3) τὴν συλλογὴν τῶν εὑρεθεισῶν ἐπιγραφῶν. β') ἐξ ἐπιστολῆς Χ. Ρ. Καραβία ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου ἐν ᾗ ἐπισυνάπτει συλλογὴν λέξεων σωζομένων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ τῆς Ἁγίας Μαρίνης ἐν Μιτυλήνῃ. γ') ἐκ δύο ἀνωνύμων ἐπιστολῶν ἐκ Κ/πόλεως ἀπὸ 30 Ἰανουαρ. περιεχουσῶν διάφορον γλωσσικὴν ὕλην. δ') ἐξ ἐπιστολῆς ἐφόρων σχολείων Μελενίκου ἀπὸ 24 λήξαντος περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων αὐτῶν. ε) ἐξ ἐπιστολῆς Χίου τινὸς ἐκ Κων]πόλεως περιεχούσης γλωσσικὴν ὕλην. ς') ἐξ ἐπιστολῆς Δημητριάδου Γρηγορίου ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῆς ἐπαρχίας του σχολείων. ζ') ἐξ ἐπιστολῆς προέδρου Βερροίας Βενεδίκτου ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου μὲ δύο διαγράμματα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν ταῖς κωμοπόλεσι Βερροίας καὶ Νιαούσης σχολείων. η) ἐξ ἐπιστολῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 6 φεβρ. δι' ἧς ἀποστέλλων ἐπὶ ἐπιστροφῇ αἴτησιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου «Βύρωνος» ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς ἐκκλησίας πρὸς συλλογὴν ἀνεκδότων ἑλληνικῶν παραδόσεων πάσης χώρας καὶ ἐποχῆς ἐξαιτεῖται ὁδηγίας περὶ τοῦ πρακτέου. θ') ἐξ ἐπιστολῆς Μακεδονικοῦ ἐν Σέρραις Συλλόγου ἀπὸ 18 τρέχοντος δι' ἧς ἀγγέλλων τὴν παραλαβὴν τῆς τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐπιστολῆς, πέμπει ἐσώκλειστον καὶ τὴν περὶ τοῦ Μιχαηλείου διαγωνίσματος προκήρυξίν του ὅπως γείνῃ γνωστὴ καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν λογίοις ἵνα οἱ βουλόμενοι μετάσχωσι τοῦ ἀγῶνος. ι') ἐκ 5 εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν. ιά) ἐκ μιᾶς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου ἀφορώσης.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ ἐνταῦθα κ.κ. Γεώργιος Μαριανὸς ἔμπορος, Ἀπόστολος Σταματιάδης, Βελισάριος Τσερλέντης, Ἀρις. Ἰω. Χρυσοβελώνης, Κ. Θεοδωρίδης, Γ. Μύμαρος, Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρίδης προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἰω. Γκιών, Π. Πετροκοκίνου καὶ Δ. Φιλίου, Louis T. Mizzi, διδάκτωρ τῆς νομικῆς προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Βερναρδάκη, Γκιὼν καὶ Φιλίου, Γρηγόριος Μάνδρας ἐν Μιτυλήνῃ προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Βερναρδάκη, Περδικίδου καὶ Τσιγαρᾶ.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Γ.Σάρρος ἀναγινώσκει τὴν μελέτην αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς (Μέρος Α'. Ἴδε σελ. 152.)

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς μελέτης τοῦ κ. Γ. Σάρρου διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΒ'.

Τακτική.

Τῇ 26ῃ Φεβρουαρίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ι. Δ.[Ἀριστοκλέους ἀντιπροέδρου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συγκειμένην ἀ) ἐξ ἐπιτροπῆς ἐφόρων τῶν σχολείων Βιτωλίων ἀπὸ 1 φεβρ. δι' ἧς διαβιβάζουσι συμπληρωματικὰς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν αὐτόθι ἐκπαιδευτηρίων. β') ἐξ ἐπιστολῆς Φιλεκπαιδ. Ἀδελφότητος Κορυτσᾶς ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἐν τοῖς χωρίοις Σταρόβῳ καὶ Πογραδέτσι τῇ προτροπῇ καὶ συνδρομῇ αὐτῆς σύστασιν δύο σχολείων, ἀποστέλλουσα ἐγκλείστως ἀντίγραφον ἐκθέσεως τοῦ διδασκάλου Σταρόβου περὶ τοῦ αὐτόθι σχολείου καὶ ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Πογραδέτσι πρὸς τὸν μητροπολίτην. γ') ἐξ ἐπιτροπῆς τῆς ἐφορίας τῶν ἐν Οἰνόῃ τῆς Νεοκαισαρείας σχολείων ἀπὸ 30 Νοεμβρίου δι' ἧς ἀποστέλλουσιν ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν αὐτόθι σχολείων μετ' ἀντιγράφου τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῦ αὐτῶν. δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἀγ. Βάρνης Ἰωακειμ ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου δι' ἧς

διαβιβάζων ἐγκλείστως ἐν ἀντιγράφῳ ἀπόσπασμα διαθήκης τοῦ ἐν Βάρνῃ διατελοῦντος Βασιλείου Γεωργίου Σιουλήνη Θετταλοῦ ἐξ οὗ δηλοῦται ἡ τε κληροδότησις 700 ὀθ. λιρ. ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου πρὸς ὡρισμένον σκοπὸν, συνίστησιν ὅπως δι' ἐπιστολῆς ἀπονεμηθῶσιν αὐτῷ εὐχαριστίαι πρὸς ἀμοιβὴν ταύτης τε καὶ ἄλλων θεαρέστων πράξεων. ε) ἐξ ἐπιστολῆς Νικολάου Χατζοπούλου ἐξ Αἴνου ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου ἐν ᾗ ἐγκλείει ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Σέρραις Α. Φωτιάδου ἀναφέρουσαν τὴν κατάστασιν τῶν τῆς Μακεδονίας σχολείων. ς') ἐξ ἐπιστολῆς Πισσιδείας Καισαρίου δι' ἧς διαβιβάζει ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀτταλείᾳ σχολείων. ζ') ἐκ 4 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων. η) ἐκ 3 εὐχαριστηρίων ἐπιστολῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. γενικὸς γραμματεὺς ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Βασιάδου ἀπόντος εἰς Κύζικον, ἀγγέλλει τῷ Συλλόγῳ ὅτι ὁ φιλογενὴς κ. Γ. Ζαρίφης ὑπέσχετο νὰ παρέχῃ ἐτησίως διὰ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ὑπὲρ τῶν σχολείων Νευροκόπης τῆς ἐπαρχίας Δράμας τὸ ποσὸν 20 λιρῶν ὀθ, ἐφ' ᾧ ὁ Σύλλογος ἐψηφίσατο ἵνα σαλῇ εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ τῷ κ. Γ. Ζαρίφῃ.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ οἱ ἐνταῦθα κ.κ. Γεώργιος Μαριάνος τραπεζίτης, Ἀπόστολος Σταματιάδης, Βελισάριος Τσερλέντης, Ἀριστοτέλης Ἰ. Χρυσοβελώνης, Κ. Θεοδωρίδης, Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρίδης ἅπαντες ἔμποροι καὶ Γ. Μύαρος ἐμποροκτηματίας προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ.κ. Γκιών, Π Πετροκοκκίνου καὶ Δ. Φιλίου, ὁ κ. Louis I. Mizzi, διδάκτωρ τῆς νομικῆς προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Βερναρδάκη, Ι. Γκιὼν καὶ Δ. Φιλίου, ὁ ἐν Μιτυλήνῃ κ. Γρηγόριος Μάνδρας προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Βερναρδάκη, Περδικίδου καὶ Τσιγαρᾶ καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν οἱ ἐνταῦθα κ.κ. Ἰωάννης Ἰωαννίδης, ταμίας τῆς Α. Παναγιότητος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Α. Μαυράκη, Γκιὼν καὶ Φιλίου, Γ. Ὅμηρος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Τσιγαρᾶ, Α. Δημητριάδου καὶ Ν. Παρανίκα, ὡς ἐπίτιμον δὲ ὁ κ. F. de Lesseps προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρείου.

Ἀκολούθως ὁ κ. Μ. Χουρμούζης ἀνέγνω τὸ περὶ παραλληλισμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐπὶ τῶν Ὁμηρικῶν χρόνων πρὸς τοὺς σήμερον ἀνάγνωσμά του (ἴδε σελ. 126.)

Ἐπὶ τούτοις διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΓ'.

Τακτική.

Τῇ 5ῃ Μαρτίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένης ά) ἐκ 4 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων. β') ἐκ 4 ὁμοίως ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου γ') ἐκ μιᾶς εὐχαριστηρίου. δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ προέδρου τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ 5/17 Μαρτίου, δι' ἧς διαβιβάζει τέσσαρας πραγματείας τοῦ ἰατροῦ κ. Millingen περὶ δακτυλιολίθων, ἔκθεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πεμφθεισῶν ἐπιγραφῶν ὑπὸ τοῦ κ. Λημνίου ἰατροῦ, ἔκθεσιν τοῦ κυρίου Dethier ἐπὶ μιᾶς τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ῥάλλη πεμφθεισῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἔκθεσιν τοῦ κ. Mordtmann (υἱοῦ) ἐπί τινων ἐπιγραφῶν Χαλκηδόνος καὶ Προύσης, δηλοποιῶν ὅτι καὶ περὶ τῶν ὑπὸ συζήτησιν ἔτι διατελούντων ἄλλων ἀντικειμένων θέλει ἐν καιρῷ κοινοποιήσει τὰ δέοντα τῷ Συλλόγῳ καὶ ἐξαιτούμενος ἐν ὀνόματι τῆς Ἀρχαιολ. Ἐπιτροπῆς ὅπως ὁ μὲν κ. Περδικίδης ἐκλεχθῇ μέλος τῆς ἀρχαιολ. ἐπιτροπῆς, οἱ δὲ κ. κ. Hirschfeld, Pochay καὶ Ogltisch ἐκλεγῶσι μέλη ἀντεπιστέλλοντα.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν ὁ ἐνταῦθα κ. Ἰωάννης Ἰωαννίδης, ταμίας τῆς Α. Παναγιότητος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Α. Μαυράκη, Ἰ. Γκιὼν καὶ Δ. Φιλίου· ὁ κ. Γ. Ὅμηρος προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Τσιγαρᾶ, Α. Δημητριάδου καὶ Ν. Παρανίκα· ὡς ἐπίτιμον δὲ ὁ ἐνταῦθα κ. F. De Lesseps προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ προεδρείου, καὶ ἐγένοντο ἅπαντες ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον ὡς τακτικὸν μὲν μέλος ὁ ἐνταῦθα κ. Emile Deveaux διευθυντὴς τῆς Α. Ὀθωμ. Τραπέζης, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Σ. Σκουλούδη, Ἡρ. Βασιάδου καὶ Δ. Φιλίου· ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κ.κ. Hirschfeld, Pochay capitain de genie à Grenoble καὶ ὁ κ. Ogltisch προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀκολούθως ὁ κ. Φίλιος ἀνέγνω τὴν περὶ σεισμῶν πραγματείαν τοῦ ἐν Νάξῳ κ. Δεκιγάλλα

συμπλήρωμα οὖσαν τῆς πρό τινος χρόνου ἀναγνωσθείσης περὶ Ἡφαιστείων ἐν τῷ Συλλόγῳ. Ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ὁ κ. Δεκιγάλλας ἀρχόμενος ἐκτίθησι τὰς περὶ σεισμῶν δοξασίας τῶν ἀρχαίων, μεθ' ὃ ἔρχεται εἰς τὴν περὶ σεισμῶν ἔρευναν κατὰ τοὺς νεωτέρους, ὧν διεξέρχεται τὰς κυριωτέρας δοξασίας, καὶ ἐπὶ τέλους περιγράφει τοὺς μέχρι τοῦδε συμβάντας κυριωτέρους σεισμοὺς καὶ μάλιστα τὸν τῆς Λισσαβῶνος, μεθ' ὃ καταπαύει τὸν λόγον.

Ἐπὶ τούτοις δὲ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΔ'.

Τακτική.

Τῇ 12ῃ Μαρτίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένης ά) ἐκ 5 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων· β') ἐκ 2 εὐχαριστηρίων· γ') ἐξ ἐπιστολῆς Ν. Τσιγαρᾶ ἐντεῦθεν ἀπὸ 2 Μαρτίου μετὰ δέκα νομισμάτων, ἅτινα προσφέρει ὁ ἐν Χαρταλιμῇ κ. Εὐλάμπιος τῷ Συλλόγῳ· δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Σερρῶν ἀπὸ 1 Μαρτίου, ἐν ᾗ πέμπει σημείωσιν τῶν μερῶν εἰς ἃ διένειμε τὰς παρὰ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἀποσταλείσας αὐτῷ 50 λίρας.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν ὁ ἐνταῦθα κ. Emile Deveaux, διευθυντὴς τῆς Α. Ὀθ. Τραπέζης, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Σ. Σκουλούδη, Η. Βασιάδου καὶ Δ. Φιλίου· ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κ. κ. Hirschfeld Pochay capitaine de Génie à Grénoble καὶ Ogltisch μηχανικὸς τῶν Ὀθ. σιδηροδρόμων, προτεινόμενοι ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς· καὶ ἐγένοντο ἅπαντες ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Ἐπὶ τούτοις ὁ κ. Βερναρδάκης ἀναγινώσκει τὰς κάτωθι ἐν περιλήψει διαλαμβανομένας ἐκθέσεις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ κ. Millingen εἰσηγητοῦ αὐτῆς συντεταγμένας.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιτροπῇ κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 5 Ἰουλίου 1872 διαλαμβάνει περὶ δύο ἐκμαγείων ἀμφοτέρων παριστώντων νεανίαν κολυμβῶντα περικαλλέστατον, κατ' οὐδὲν δὲ διαφερόντων ἀπ' ἀλλήλων εἰμὴ κατὰ τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας. Ὁ κ. Millingen προστιθεὶς ὅτι κέκτηται καὶ τρίτον ἐκμαγεῖον ὅμοιον πρὸς τὰ δύο ταῦτα, ἀλλὰ πολὺ ὑποδεέστερον καλλιτεχνικῶς, ἐφίστησι τὴν προσοχὴν τῆς ἀρχ. ἐπιτροπῆς ἐπὶ δύω πινάκων τοῦ Μουσείου τῶν δακτυλιολίθων τῆς Φλωρεντίας, ἐφ' ὧν εἰσι κεχαλκογραφημέναι 5 χαλκογραφίαι παριστῶσαι τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον, τοσοῦτον δὲ ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας ὥστε πᾶς τις θὰ συμπέραινεν ὅτι ἅπασαι αὗταί εἰσιν ἀντιγραφαὶ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπιτυχεῖς, γενόμεναι ὑπὸ γλυπτῶν μιμηθέντων πρότυπόν τι ἀριστοτέχνημα καλλιτέχνου τινός. Τὸ ἐν λόγῳ ἐκμαγεῖον παρίστησι κατὰ τὸν κ. Millingen τὸν ἀτρόμητον κολυμβητὴν Λέανδρον, ὅστις νυκτὸς κολυμβητὴς ἐπέρα ἀπὸ τῆς πατρίδος του Σηστοῦ εἰς τὴν ἐν τῇ πέραν ὄχθῃ κειμένην Ἄβυδον πρὸς ἐντάμωσιν τῆς Ἡροῦς Ἱερείας τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ δευτέρα ἔκθεσις τοῦ κ. Μίλιγγεν, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιτροπῇ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν αὐτῆς, διαλαμβάνει περὶ ἐκμαγείου τινὸς παριστῶντος τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης καὶ ληφθέντος ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν δακτυλιολίθων τοῦ κ. Γρηγ. Ἀριστάρχου. Ἡ γλυφὴ τοῦ ἔργου τούτου εἶναι κατὰ τὸν κ. Millingen ἀληθῶς ἀριστοτέχνημα. Ὁ κ. Millingen ἐκτίθησι διὰ μακρῶν τὸ μυθολογικὸν ἐπεισόδιον περὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης, προστιθεὶς ὅτι τὸ ἔμβλημα τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς ἀλεξιτήριον τῶν κακῶν, ἦν κοινότατον καὶ ἐτίθετο ἐπὶ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν, ἐπὶ τῶν ἀσπίδων καὶ ἐπὶ τῶν νηῶν, ἐνίοτε δὲ ἐφορεῖτο καὶ ὡς μετάλλιον καὶ κόσμημα, συμπεραίνει ὅτι ἡ δακτυλιόλιθος, ἧς τὸ ἐκμαγεῖον προσήγαγεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἐφορεῖτο ὡς καρφὶς ἐπὶ τοῦ στήθους. Τελευταῖον ὁ κ. Millingen παρατηρεῖ ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν περισωθεισῶν κεφαλῶν τῆς Μεδούσης εἰσὶ γεγραμμέναι κατὰ μέτωπον, ὀλίγισται δὲ αἱ κατὰ κατατομὴν, ὡς ἡ προκειμένη, ἥτις ἐξέχει διὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ἔκφρασιν, ἣν ὁ καλλιτέχνης ἐναπετύπωσεν ἐπ' αὐτῆς.

Ἡ τρίτη ἔκθεσις, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἐπιτροπῆς τῆς 16 Αὐγούστου 1872, πραγματεύεται περὶ δακτυλιολίθου τινὸς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν τὸν κ. Millingen, ἐχούσης

δ' ἐπ' αὐτῆς γεγλυμμένον τὸν Δία διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς κρατοῦντα τὸ σκῆπτρον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὸν στέφανον τῆς νίκης, τοὺς πόδας στηρίζοντα ἐπὶ γηίνης σφαίρας καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα τὸ μόδιον. Ὁ κ. Millingen λέγει ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ Διὸς, περιστοιχουμένου ὑπὸ τῶν συνήθων συμβόλων αὐτοῦ, εἶναι πάντῃ σύμφωνος πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς μυθολογίας παραδεδεγμένα νόμιμα, ἅπερ οὐδεὶς τεχνίτης ἠδύνατο νὰ παραβῇ, φόβῳ μὴ προσβάλῃ τὴν κοινὴν γνώμην. Συγκρίνων δὲ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος τοῦ Διὸς ἄγαλμα ὑπὸ τοῦ Φειδίου πρὸς τὴν προκειμένην εἰκόνα, εὑρίσκει μικράς τινας διαφορὰς, ὡς πρὸς τὰ σύμβολα, καὶ δὲν παραδέχεται μὲν ὅτι αὕτη ἡ εἰκὼν εἶναι ἀπομίμησις ἐκείνου, οὐχ ἧττον ὅμως ἀποφαίνεται ὅτι εἶναι ἀπομίμησις ἀγάλματός τινος τοῦ Διὸς ἐκ τῶν διασημοτάτων. Ἐκφέρει ὅμως τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται εἰκὼν εἶναι ἀπομίμησις τοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Χαλκηδόνος ἱδρυμένου ἀγάλματος τοῦ Διὸς, συμπεραίνων τοῦτο ἐκ τοῦ μοδίου ὅπερ ἐπὶ κεφαλῆς φέρει.

Ἡ τετάρτη ἔκθεσις ἀναγνωσθεῖσα ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει ἀναφέρει ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Πάριδος γενομένη τῶν τριῶν Θεῶν δίκη, ἡ ἐπενεγκοῦσα τὸν πόλεμον τῆς Τροίας, ἐγένετο ὑπόθεσις διαφόρων μύθων (?) λίαν δημοτικῶν παρὰ τοῖς πρωτίστοις ἔθνεσι τῆς ἀρχαιότητος· θέλομεν ἐκλέξει μάλιστα, μεταξὺ τῶν διηγημάτων, ὅπερ ὁ Ὀβίδιος τίθησιν ἐν τῷ στόματι τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου ἐπιστέλλοντος εἰς τὴν Ἑλένην, ἐπειδὴ ἔχει τὸ πλεονέκτημα τοῦ παρέχειν τὴν καλλητέραν ἐξήγησιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἐκμαγείου ὅπερ προτίθημι νὰ παρουσιάσω ὑμῖν σήμερον. «Ἐστηριζόμην (λέγει)» ἐπὶ δένδρου τοῦ πυκνοῦ δάσους τὸ ὁποῖον σκιάζει τὰς κλιτύας τῆς Ἴδης, ἀπολαύων τῆς μεγαλοπρεποῦς θέας, τὴν ὁποίαν παριστᾶσιν ἐκ τῆς ὑψηλῆς ταύτης θέσεως, ἡ Τρῳὰς καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτῆς τείχη καὶ τὰ λαμπρὰ αὐτῆς κτίρια, καὶ ἡ εὔφορος πεδιὰς, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἡ πόλις ᾠκοδόμητο, καὶ ἥτις ἐκτείνεται μέχρι τῆς θαλάσσης, τῆς ἀπεράντως εἰς τὸν ὁρίζοντα ἐξαπλουμένης. ὅτε αἴφνης ἠσθάνθην τρέμον τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας μου καὶ εἶδον ἐνώπιόν μου θεόν τινα χρυσῆν ῥάβδον ἐν ταῖς χερσὶ φέροντα, καὶ ἐν ταὐτῷ τρεῖς θεὰς τὴν Ἥραν, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὴν Ἀφροδίτην ἐπὶ τῆς χλόης βαινούσας. Ἐκθαμβος καὶ ἔντρομος ἠσθάνθην τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου ἀνορθουμένας, καὶ ἐμβρόντητος ἐσίγων μέχρις ὅτου ὁ πτερόεις ἄγγελος τῶν θεῶν ἀποταθεὶς πρός με λέγει μοι· «Μὴ φοβοῦ, ἐπειδὴ ἐξελέγης κριτὴς τῆς ὡραιότητος καὶ ἵνα τεθῇ τέρμα εἰς τὰς ἔριδας τὰς ὁποίας αἱ θεαὶ αὗται ἔχουσιν αἰωνίως πρὸς ἀλλήλας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὡρίσθης νὰ ἀποφασίσῃς τίς τῶν θεαινῶν τούτων ὑπερτερεῖ τῶν δύο ἄλλων κατὰ τὴν ὡραιότητα. Συστήσας εἰς ἐμὲ νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Διὸς, ἀπέπτη πρὸς τὰς οὐρανίους χώρας καὶ ἐγένετο ἄφαντος. Πάραυτα ἠσθάνθην τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ θάρρους μου, καὶ οὐδόλως ἐδίστασα νὰ τείνω τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς οὐρανίας μορφῆς καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου τῶν θεαινῶν. Καὶ αἱ τρεῖς κατεφλέγοντο ἐξίσου ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἄρασθαι τὴν νίκην κατὰ τῶν ἀντιζήλων των, ἀλλὰ πᾶσαι ἦσαν ἐξίσου ὡραῖαι· ἄλλως αἱρεθεὶς ἰδίᾳ κριτὴς, δὲν ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ ἐξυπαρχῆς ὅτι ἑκάστη ἔδει νικῆσαι. Καὶ ὅμως ἡ μία τούτων, τὸ ὁμολογῶ, μοὶ ἤρεσεν εὐθὺς μᾶλλον τῶν δύο ἄλλων, ἐπειδὴ ἐπεθύμουν νὰ μάθῃς δι' αὐτῆς ὅτι αὕτη ζωογονεῖ τὸν ἔρωτα. Ἑκάστη τούτων, ὅπως ἐξασφαλισθῇ περὶ τῆς νίκης, ἧς ὠρέγετο, ἐπειρᾶτο διὰ τῶν γοητευτικωτέρων ὑποσχέσεων, νὰ ἑλκύσῃ τὴν ἀπόφασίν μου ὑπὲρ ἑαυτῆς. Καὶ ἡ μὲν τοῦ Διὸς σύνευνος μοὶ ὑπεσχέθη τὰ βασίλεια τῆς Ἀσίας, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν δόξαν, ἀλλ' ἐγὼ ὠλιγώρουν τοῦ νὰ ἀναδειχθῶ ἰσχυρὸς καὶ ἀνδρειότερος τῶν ἀνθρώπων. Ἡ δὲ γλυκεῖα Ἀφροδίτη μοὶ εἶπεν ὑπομειδιῶσα. Μὴ στέργε τοιούτοις δώροις· ταῦτα φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν σπορὰν τῆς ἀνησυχίας καὶ τῶν κινδύνων· ἀλλ' ἐγὼ θέλω σοὶ χορηγήσει ὅ,τι ἀγαπᾷς περισσότερον, καὶ ἡ τῆς καλῆς Λήδας θυγάτηρ, ὡραιοτέρα καὶ αὐτῆς τῆς μητρός της, ἐλεύσεται πεσοῦσα εἰς τοὺς βραχίονάς σου. Τῇ ἐνεχείρισα τὸ μῆλον τῆς Ἔριδος, τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν, « ἡ καλὴ λαβέτω τὸ μῆλον», τὸ ὁποῖον ἑκάστη τῶν ἀντιζήλων αὐτῆς ἠξίου ὅτι δικαιοῦται νὰ λάβῃ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὸ βραβεῖον τῆς δόξης της ».

Μεθ' ὅλην τὴν τόλμην, τὴν ὁποίαν ἡ μεγαλοφυΐα τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Ἑλλάδος ἀνέπτυξεν ἐνσαρκώσασα ἐν ἀνθρωπίνῳ μορφῇ τοὺς πρωτίστους τῶν θεῶν των, ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῇ, ὅτι οὐδεὶς ἐκείνων ἤθελε τολμήσει νὰ παραστήσῃ τὰς τρεῖς θεὰς τοιαύτας, οἵαι ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ Πάριδος. Καὶ ὅμως τὸ σύμπλεγμα, τὸ ὁποῖον βλέπετε, αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ὅτι οὐχὶ μόνον οἱ καλλιτέχναι οὗτοι δὲν ὤκνησαν νὰ συλλάβωσι πρόβλημα τοσοῦτον δύσλυτον, ὅσον τὸ παριστάναι τρεῖς θεὰς, ὧν ἑκάστης τὸ ὁμοίωμα κατ' οὐδὲν ὑποδεέστερον τοῦ τῆς ἄλλης κατὰ τὴν ὡραιότητα ἦν, ἀλλὰ καὶ κατώρθωσαν νὰ ἐκτελέσωσι θαυμασίως τὸ ἔργον των. Καὶ ἀληθῶς ἀπόρως ἔχει ὁ ἐξετάζων μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, ἑκάστην τῶν τριῶν θεῶν τούτων, τῶν συνιστασῶν πάντας τοὺς ὅρους τῆς ἰδανικῆς καὶ φυσικῆς ὡραιότητος ἡνωμένους, μὴ εἰδὼς τίνα τούτων προτιμῆσαι. Τὸ ἀριστερόθεν ἴνδαλμα, γυμνὸν παντὸς ἐνδύματος ὡς καὶ τὰ λοιπὰ δύο, καὶ φέρον κράνος ἐπὶ κεφαλῆς ἐστὶν ἡ Ἀθηνᾶ· ἄθυμος καὶ σκεπτικὴ βλέπει κατὰ γῆς, καὶ φαίνεται μερμηρίζουσα περὶ τῆς ἀτιμίας, ἣν πρὸ μικροῦ ὑπέστη. Ἡ δὲ Ἥρα ὑπερηφανωτέρα ὥστε νὰ δείξῃ τὴν λύπην της, φέρει τὴν κεφαλὴν ὑψηλὴν καὶ διὰ τοῦ σοβαροῦ αὐτῆς τρόπου ἐμφαίνουσα ὅτι . . . manet alta mente repostum judicium Paridis, spretaeque injuria formae.

Ἡ εἰκὼν τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τοῦ συμπλέγματος, κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸ μῆλον, τὸ ὁποῖον τῇ ἐπεδικάσθη. βλέπουσα τοῦτο ὑπομειδιῶσα. Στρέφει δὲ τὰ νῶτα πρὸς τὸν θεατὴν, καὶ ὑποκρύπτει τὰ θαυμαστὰ θέλγητρα, τὰ ὁποῖα αἱ ἀντίζηλοι αὐτῆς ἀνέπτυξαν, ὁρώμεναι κατὰ πρόσωπον, ἀλλὰ δεσμεύει τὰ βλέμματα διὰ τῶν θελγήτρων τῶν ὤμων της, τοῦ ἀναστήματός της, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τῆς περιφερείας της, δι' ἣν ἐμεγαλαύχει τοσοῦτον ὥστε προὐτίμα μεταξὺ ὅλων τῶν ἐπιθέτων της τὸ τῆς καλλιπύγου.

Τὸ πρωτότυπον, τοῦ ὁποίου βλέπετε τὸ ἐκμαγεῖον, εὑρίσκετο, ὅτε τὸ ἀπετύπωσα, εἰς τὰς χεῖρας πραγματευτοῦ τινος ἀρχαιοτήτων, μεθ' οὗ δὲν ἠδυνήθην νὰ συμφωνήσω ὡς πρὸς τὴν τιμήν. Ἡ λίθος αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶχεν οὐδὲν τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ μὲ ἑλκύσῃ, ἐξ ἰάσπιδος οὖσα ὑποκιτρίνου χρώματος καὶ ἐντελῶς σκοτεινοῦ· ἡ ὑπερβολικὴ σκληρότης της ἦν τὸ πρώτιστον αὐτῆς προτέρημα ὡς πρὸς τὸν γλύπτην, ὅστις τὴν ἐξέλεξε διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του. Οἱ ἀρχαῖοι καλλιτέχναι, οὐδόλως ἀδιάφοροι ὄντες ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης πρὸς ἐξεργασίαν τῆς τέχνης των, ἦσαν μάλιστα ἐν γένει λίαν ἐκλεκτικοὶ, ἀνεζήτουν ἀναλογίαν τινὰ μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου τῆς γλυφῆς καὶ τῆς λίθου, ἣν ἔμελλον νὰ γλύψωσι. Ἐκείνη, τὴν ὁποίαν παρουσιάζω ὑμῖν σήμερον, παρίστησι δύο στρωμνὰς, ὧν ἡ μέν ἐστι φαιὰ, ἡ δὲ πρασίνου ἀνοικτοῦ χρώματος. Ὁ καλλιτέχνης, ὡς βλέπετε, ἐχρησιμοποίησε τὴν προτέραν, διὰ νὰ τὴν μεταμορφώσῃ εἰς ἔρωτα μαστιγοφόρον, καὶ ἐπὶ δελφῖνος ἐποχούμενον, τὸν ὁποῖον διὰ χαλινῶν ἐλαύνει, καὶ ὅστις νηχόμενος ῥυτιδοῖ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὰ ἀφρόεντα κύματα ἀπομιμεῖται ἐν τῇ ὑστέρᾳ στρωμνῇ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῇ ἀναγλύφῳ λίθῳ, ἧς ὁρᾶτε τὸ ἐκμαγεῖον, ἥτις μοὶ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἀγαπητὴ ὡς ἀνήκουσα εἰς ἀρχαῖον καὶ καλὸν κἀγαθὸν φίλον, ὅστις φεῦ! δὲν ὑπάρχει πλέον, τὸν Δ/ρα Στέφανον Καραθεοδωρῆ. Παρίστησι δὲ τὸν Δία, μεταμορφωθέντα εἰς Ταῦρον φέροντα ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν Εὐρώπην, καὶ πηδῶντα εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως ἀπαγάγῃ αὐτὴν εἰς Κρήτην. Τὸ ἡμισέληνον ὑπὸ ἀστέρων περικυκλούμενον δείκνυσιν ὅτι τὸ συμβὰν τοῦτο νύκτωρ ἐγένετο. Αἱ δύο δίχροοι στρωμναὶ ἐφηρμόσθησαν ἄριστα εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ ταύρου καὶ τοῦ ἄθλου του *τῆς κατακτήσεώς του*, ὡς καὶ τῶν κυμάτων, δι' ὧν ἔμελλε νὰ τὴν φέρῃ. Ἡ σύνθεσις αὕτη καί τοι ὑποδεεστέρας ἐργασίας τῶν λοιπῶν τῶν παριστασῶν τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἂς εὑρίσκει τις ἐν διαφόροις συλλογαῖς, δὲν στερεῖται ἀξίας τινός. Καὶ ὅμως ἀνήκει εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἁπλῆ καὶ καθαρὰ καλαισθησία διεφθάρη εἰς βαθμὸν ὥστε ἐν τῇ στάσει ἡ ἄμετρος ὑπερβολὴ προὐτιμᾶτο τῆς ἡρέμου ἰσχύος, τὴν ὁποίαν ἐκφράζουσι τὰ ἀρχαῖα πρωτότυπα.

Ἡ μορφὴ τοῦ Ἱμέρου ἐπὶ Δελφῖνος ἐπόχου, περὶ οὗ λόγον ἤδη ἐποιησάμην, ἐξὶ πολλῷ ἀνωτέρα τῆς τοῦ ἐκμαγείου, τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὸν Σύλλογον ἐξ Ἀφιὸν-Καρὰ-Χισσὰρ, ἐν ᾧ ὁ ἔρως ὄρθιος ἐπὶ κόγχης σύρεται ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὑπὸ ξυνωρίδος δελφίνων, ὧν ἡνιοχεῖ. Οἱ λιθοξόοι καὶ οἱ γλύπται ἀμιλλῶνται παριστάντες ἐν τοῖς συμπλέγμασι καὶ ἀναγλύφοις αὐτῶν τὰς μυρίας παιδιὰς τῶν ἐρώτων, τὰς ὁποίας οἱ ποιηταὶ περιέγραψαν ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτῶν. Μεταξὺ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἐξετάσω, ἐν πρώτοις τίθημι τὸν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος νικώμενον Ἡρακλέα καὶ καταβαλλόμενον, ἐκεῖνον τὸν Ἡρακλέα, ὅστις, ὅπως ἀνακουφίσῃ τὸν Ἄτλαντα, ἦρεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν· τὸ ἐκμαγεῖον τοῦτο ἐδόθη μοι παρὰ τοῦ κ. Στεφάνου Μαυροκορδάτου· ἐστὶ δὲ περικαλλές.

Ἄλλη δέ τις λίθος, ἥτις οὐδαμῶς ταύτης ἐλάττων τὴν καλλιτεχνίαν τῷ κ. Γρηγορίῳ Ἀριστάρχῃ ἀνήκουσα, παρίστησι τὸν ἔρωτα πειρώμενον συλλαβεῖν τὴν ὡραίαν Ψυχὴν, κεκρυμμένην ὑπὸ τὴν μορφὴν χρυσαλλίδος. Ἡ σαρδειος λίθος ἡ παριστᾶσα τὸν Κιθαρῳδὸν Ἔρω-

τα, τὸν διὰ τοῦ πλήκτρου πλήσσοντα τὰς χορδὰς τῆς λύρας, ἡ τῷ κ. Κωνταντίνῳ Παππᾷ ἀνήκουσα, ἐστὶν ἀξία ἐντίμου μνείας. Κατόπιν δὲ ταύτης ἀκολουθεῖ τὸ ἐκμαγεῖον τὸ παριστὰν τὸν ἔρωτα διαπερῶντα διὰ τοῦ βέλους του Σάτυρον (χρεωστῶ δὲ τοῦτο εἰς τὴν φιλοφροσύνην τοῦ κ. Βερναρδάκη). Κἀγὼ δὲ εἶχον λίθον ἀνάγλυφον παριστᾶσαν Σάτυρον, τὰς χεῖρας ἐπὶ νώτων ἔχοντα ἐνώπιον βωμοῦ, ἐφ' οὗ ὁ ἔρως ἡτοιμάζετο νὰ τὸν θυσιάσῃ, ἀλλ' ἀπώλεσα αὐτὴν κατὰ τὴν τελευταίαν μεγάλην πυρκαϊὰν τῆς Περαίας. Ἄλλη τις λίθος ἀνήκουσα εἰς τὸν κ. Ὀχανὲζ Ἀλλὰχβερδῆν, παρίστησι τὸν ἔρωτα ἐπιτιθέμενον κατὰ λέοντος εἰς τὸν φωλεόν του καταφυγόντος, καὶ καταβυθίζοντα τὸν βραχίονά του εἰς τὸ στόμα ἐκείνου. Δύναταί τις νὰ ἐκλάβῃ ὅτι τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Λουκιανοῦ. Πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν τρυφερὰν ἀνησυχίαν τῆς μητρός του, ἥτις φοβεῖται μήπως ἡ Ῥέα τὸν παραδώσῃ εἰς τοὺς λέοντας αὐτῆς πρὸς βορὰν, ὁ ἔρως τῇ λέγει, « Ἡσυχίαν ἄγε, μῆτερ, γνωρίζω »νὰ ἐξημερῶ καὶ αὐτοὺς τοὺς λέοντας, καὶ νὰ »ἐξοικειῶμαι μετ' αὐτῶν. Συνεχῶς μὲ ὑποφέ»ρουσι καὶ ἐπὶ τῶν νώτων αὐτῶν καθήμενον »μὲ κολακεύουσι, μὲ θωπεύουσι· καταβυθίζω »ἀτιμωρητεὶ τὸν ἀσθενῆ βραχίονά μου εἰς τὸ »ἡμιάνοικτον στόμα αὐτῶν καὶ λείχουσι τὴν »χεῖρά μου, τὴν ὁποίαν ἐκβάλλω σῶαν ἐκ τοῦ »χαίνοντος στόματός των». Τελευτῶν δεικνύω ὑμῖν τὸν ἔρωτα κλαίοντα ἐπὶ τῇ ὄψει τῶν τεμαχίων τῶν συντεθλασμένων τόξου καὶ βελῶν του· ἡ λίθος ἀνήκει ὡσαύτως εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Ὀχανέζ-Ἀλάχ-βερδῆ.

Ἡ δὲ πέμπτη καὶ τελευταία ἀναγνωσθεῖσα καὶ αὐτὴ ἐν ἰδίᾳ συνεδριάσει ἔχει οὕτως.

Ἐπειδὴ ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ μοὶ ἐπεφόρτισεν ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῆς Συνεδριάσει νὰ ἐξετάσω τὰς ἐπιγραφὰς τὰς τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ ὑπὸ τοῦ Δ/ρος κ. Νικολάου Λημνίου ἀνακοινωθείσας διὰ τῆς ἐξ Ἀρτάκης ἀπὸ 14 Νοεμβρίου ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἐὰν μέχρι τοῦδε ἀνέκδοτοι ἢ ἐκδεδομέναι τυγχάνωσιν οὖσαι, σπεύδω νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν κρίσιν ὑμῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν μου. Ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸν δεύτερον τόμον τοῦ Corpus inscriptionum Bœkii, ὅστις περιέχει τὰς ἐν Μυσίᾳ συλλεχθείσας ἐπιγραφὰς μέχρι τοῦ 1842· φυλλολογήσας τοῦτον, εὗρον μεταξὺ τῶν ἐν τοῖς Addendis, σελ. 1135 εὑρισκομένων δύο ἐπιγραφὰς, ἃς ὁ κ. Kiepert ἀντέγραψεν ἐν τῇ ἐν Goenen περιφήμῳ τοποθεσίᾳ διὰ τὰς ἐκεῖ εὑρισκομένας θέρμας πρὸς μεσημβρίαν τῆς Κυζίκου, καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Αἰσήπου· καὶ αὗται ἀντιστοιχοῦσιν ἀκριβῶς πρὸς ἃς ὁ κ. Λήμνιος ἀνευρὼν, τῷ Συλλόγῳ ἀνέθηκε. Ὁ Kiepert ἀποφαίνεται ὅτι ἡ κωμόπολις Goenen κατέχει τὴν θέσιν τοῦ Ποιμανινοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ θερμὰ ὕδατα ἐτιμῶντο πολὺ, καὶ οὕτως ἐστὶν ἄντικρυς ἐν ἀντιφάσει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κ. Λημνίου, καθ' ἣν τὸ ὄνομα Goenen εἴη ἂν ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ Αἰνῷ, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ὁποίου ἀξιοῖ ὅτι ἡ ῥηθεῖσα κωμόπολις ᾠκοδόμητο. Ἡ παραγωγὴ αὕτη, ἥτις φαίνεται προβληματικὴ, καὶ τὸ εἰ ὁ Αἰνὸς ἦν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ποταμὸς, στερεῖται βάσεως, ὅταν ἐνθυμηθῇ τις ὅτι ἐπὶ τοῦ Αἰσήπου κεῖται ἡ κωμόπολις αὕτη. Ὁ Αἰνὸς, ὅστις προέρχεται ἐκ τῆς Τρῳάδος, χύνεται εἰς τὸν Αἴσηπον κατὰ τὴν γέφυραν τῆς Περιζερᾶς Guiouverdjine Keuprussou, καὶ οὕτω καὶ κατ' αὐτὸν τὸν κ. Λήμνιον, ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτὸν τὸν μὲν ἀντὶ τοῦ δὲ ἀνταλλάττων.

Ἡ πρώτη τῶν δύο τούτων ἐπιγραφῶν τῶν δημοσιευθεισῶν ὑπὸ τοῦ κ. Kiepert εὑρίσκεται, κατὰ τὴν περιγραφὴν τούτου, μεταξὺ δύο κοιλαναγλύφων, ὧν τὸ ἀνώτερον παρίστησιν ἄνδρα χέοντα τὸ περιεχόμενον φιάλης ἐπί τινος βωμοῦ, καὶ ἔχοντα δεξιόθεν μὲν δευτέραν εἰκόνα, πιθανῶς εἰκόνα γυναικὸς, ἀριστερόθεν δὲ ἄλλα πέντε μικρότερα ὁμοιώματα. Ὁ κ. Λήμνιος οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν τοῦ κοιλαναγλύφου τούτου· ἐν τῇ ἐπιστολῇ του περὶ τοῦ δευτέρου μόνον λόγον ποιεῖται, ὅπερ εὑρίσκεται ὑποκάτω τῆς ἐπιγραφῆς, καὶ ἡ περιγραφὴ, ἣν ποιεῖται, ὁμοιάζει τοσούτῳ ἀκριβῶς τῇ τοῦ κ. Kiepert, ὥστε ἀναντίῤῥητον καθίσταται ὅτι ἡ αὐτὴ ἐστίν. Ἡ παρὰ τοῦ κ. Kiepert γενομένη ἀντιγραφὴ παρουσιάζει ὀλιγώτερα διαλείμματα τῆς τοῦ κ. Λημνίου, καίτοι τῶν ἀμφοτέρωθεν ὑπαρχόντων ταὐτῶν ὄντων. Ἡ τοῦ κ. Λημνίου ἀντιγραφὴ ἔχει πρὸ τῆς τοῦ κ. Kiepert τὸ πλεονέκτημα, τὸ νὰ ἀποκαθιστᾷ πολλὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐπανορθοῦσι τὸ κείμενον βέλτιον ἢ πρὶν, οὕτως ὡς ἔπεται.

Ἐπὶ Ευμ — τοῦ Αριττάνδρου Ιππάρχεων Εὔανδρος, Κλεσφάμου ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς γυναίκος καὶ τῶν τεκνῶν καὶ γεοκτειτῶν καὶ κωμητῶν Εὐχήν.

Αἱ πλεῖσται ἐπιγραφαὶ τῆς Κυζίκου φέρουσιν ὡς ἡμερομηνίαν τὸ ἐπώνυμον τοῦ Ἱππάρχου τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀρχόντων, τοῦ προεξάρχοντος. Τὸ ἕτερον τῶν δύο ψηφισμάτων, τὰ ὁποῖα προσφάτως παρουσίασα εἰς τὸν Σύλλογον, τὰ ἐκ τοῦ Δήμου τῆς Κυζίκου προερχόμενα, φέρουσι τὴν χρονολογίαν. *Επι Γαΐου Καίσαρος, Ιππάρχεων Μηνὸς Θαργηλίωνος—Θ—*

Ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ ἀνωτέρου κοιλαναγλύφου ἔστι πιθανῶς Εὔανδρος ὁ Κλεοφάμου, ἔχων τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του παρ' αὐτῷ, καὶ σπένδων ἐπί τινος βωμοῦ· τὸ δὲ κατώτερον κοιλανάγλυφον παρίστησι τοὺς ἰδιοκτήτας τῆς γῆς καὶ τῶν χωρίων τοῦ Ποιμανίνου, εἰς χορὸν ἡνωμένους καὶ μετέχοντας τῆς αὐτῆς εὐκτηρίου ἑορτῆς.

Ἡ δευτέρα ἐπιγραφὴ, τῆς ὁποίας ὁ κ. Δ/ορ Ν. Λήμνιος δὲν κατώρθωσε ν' ἀναγνώσῃ εἰμὴ ἓν μόνον ὄνομα, τὸ *Αὐρήλιος*, ἀντεγράφη ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ κ. Kiepert ὅστις εὐτυχέστερος τούτου κατώρθωσε νὰ ἀναγνώσῃ καί τινας ἄλλας λέξεις, καὶ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἔλλειμμα πλειόνων τῶν εἴκοσι στίχων. Αὕτη δὲ ἔχει οὕτως.

ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΕΥΤΥΧΟΥΣ
ΦΑΙΝΥΛΛ—ΙΓ—ΓΥΝΗΓΕΣΑΙΛ
ΤΥΡΕΑΣΔΝΛΥΣΙΟΝΟΣ
ΙΔΟΚΑΕΥΟΝ—Ι—ΟΤ

Ὁ κ. Kiepert παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ αὐτοῦ τουρκικοῦ ναοῦ, ἀλλὰ λίαν ὑψηλῶς, ἕτερόν τινα μαρμάρινον λίθον, φέροντα τὴν ἐπιγραφήν. Δημήτριε Μα . . . νίου χαῖρε. Ὁ κ. Λίμνιος οὐδεμίαν τούτου ποιεῖται μνείαν. Ἡ μόνη μεταξὺ τῶν τριῶν ἐπιγραφῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρει, ἥτις φαίνεται εἶναι ἀνέκδοτος, ἤθελεν εἶσθε ἐκείνη, ἣν εἶδεν ἐπί τινος πλακὸς καλυπτούσης ἁρμενικόν τινα τάφον καὶ ἥτις πιθανῶς σημαίνει: Πύλη τοῦ Ευα/γισμοῦ.

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἥτις καθίστησι τὴν προτεραιότητα τῶν δικαιωμάτων τοῦ Kiepert ὡς πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Goenen οὐδαμῶς θέλει μειώσει, ἐλπίζω, τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸ ἀξιότιμον αὐτοῦ ἀντεπιστέλλον Μέλος τῆς Ἀρτάκης. Παρασχὼν τὴν ἑαυτοῦ μερίδα εἰς τὰς παλαιογραφικὰς ἡμῶν ἐρεύνας, δικαιοῦται ἐπὶ τούτῳ νὰ ἀπαιτῇ εὐγνωμοσύνην παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ αὐτοῦ προθέσει. Ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι εὐχαριστίαι θέλουσι τῷ ἀπονεμηθῆ, καὶ ἐγκαρδιούμενος οὕτω νὰ ἐμμένῃ ἐν ταῖς ἐρεύναις αὐτοῦ, θέλει φθάσει ποτὲ νὰ συνάξῃ ἀφθονώτερον ἀμητὸν ἢ αἱ πρῶται αὐτοῦ προσπάθειαι προσήνεγκον. Ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ προτείνω τῷ Συλλόγῳ νὰ παρακαλέσῃ τὸν κ. Λήμνιον νὰ μεταβῇ ἅμα δυνηθῇ εἰς τὴν κρήνην τὴν πλησίον τοῦ *Αϊδιντζὶκ*, ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ὁποίας ἐγγέγραπται ἡ ἐπιγραφὴ ἡ περιέχουσα τὰ δύο ψηφίσματα τῆς Κυζίκου, ἅπερ ἀνεκοίνωσα τῷ Συλλόγῳ κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ Δ/ρος Long. Ἡ ἐπὶ χάρτου ἀποτύπωσις τοῦ πρώτου τούτων τῶν ψηφισμάτων, ἐστὶ λίαν ἀτελὴς, καὶ ἐπιθυμητὸν ἂν εἴη νὰ ἀναπληρωθῶσι τὰ ἐλλείμματα. Ὑπάρχει δὲ ὡσαύτως ἐν τῷ τοίχῳ τουρκικοῦ τινος ναοῦ τοῦ Αϊδιντζὶκ κατερημμένου, κοιλανάγλυφόν τι στίχων ἐμμέτρων ἀρχομένων ἀπὸ τῶν λέξεων *Φερσεφάναιον ἔργον*, οὗπερ ἔχω ἀποτύπωσιν οὐχὶ τοσοῦτον ἐπιτυχῆ. Εὔελπις ὅτι ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ θέλει εὐαρεστηθῆ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς προτάσεις μου ὅπου δεῖ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ᾖμαι

Κύριοι

Ὁ εἰσηγητὴς
Ι. ΜΙΛΛΙΓΓΕΝ.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΕ'.

Τακτική.

Τῇ 19ῃ Μαρτίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου, συνισταμένην· ἀ) ἐκ τριῶν διαφόρων αἰτήσεων β') ἐκ δύο εὐχαριστηρίων γ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κασσανδρείας ἐντεῦθεν ἀπὸ 28 Μαρτίου δι' ἧς προσφέρει ἐσωκλείστως πεμπόμενα διάφορα ἀρχαῖα νομίσματα, συλλεγέντα παρὰ τῆς Α. Πανιερότητος ἐκ τῆς ἐπαρχίας του.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει ταύτης τῆς ἐπιστολῆς εἰπὼν ὅτι τὰ νομίσματα ἅπερ προσφέρει τῷ Συλλόγῳ ὁ ἅγιος Κασσανδρείας εἰσὶ χαλκᾶ καὶ ἀργυρᾶ, προτείνει ἵνα γραφῇ πρὸς τὴν Α. Πανιερότητα ἐπιστολὴ εὐχαριστήριος οὐ μόνον διὰ τὴν προσφορὰν αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀξιέπαινον ἰδέαν τῆς συλλογῆς καὶ διασώσεως τῶν ἀρχαίων κειμηλίων. Τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ κ. προέδρου ὁ Σύλλογος ἐνέ-

κρινε· δ') ἐξ ἐπιστολῆς ἀναγνωστηρίου «ἡ Αἴγλη» ἐν Σύμῃ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1872, δι' ἧς ἀγγέλλεται ἡ σύστασις αὐτοῦ καὶ ζητεῖται ἡ ἀρωγὴ τοῦ Συλλόγου, ἰδίᾳ ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ, συνάμα δὲ ἀποστέλλεται καὶ ἀντίγραφον προγράμματος φιλολογικοῦ ἀγωνίσματος στεφανίτου μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ χρηματίτου, περὶ Συναγωγῆς ἠθῶν, ἐθίμων, παραδόσεων, λέξεων, φράσεων καὶ λοιπῶν τῶν κατὰ τὰς Σποράδας κατοίκων ἐν συγκρίσει, κατὰ τὸ δυνατόν, πρὸς τὰ ἀρχαῖα. Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ εὐχαριστήριος ἐπιστολή, ἔτι δὲ ἐκ τῶν βιβλίων, ὅσα ὁ Σύλλογος ἔχει εἰς διπλοῦν ἀντίτυπον ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὸ Ἀναγνωστήριον «Αἴγλη» τῆς Σύμης. ε') ἐξ ἐπιστολῆς Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Καστορίας ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου δι' ἧς ἀγγέλλεται ἡ σύστασις καὶ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ καὶ ζητεῖται ἡ σύμπραξις τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου· ς') ἐκ πιττακίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 15 Μαρτίου δι' οὗ ἀγγέλλει τὴν σύστασιν Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπ. Ἐπιτροπῆς καὶ τὴν κατὰ κοινὴν ἀπόφασιν, πρόσληψιν δύο τῶν τοῦ Συλλόγου ὀρθοδόξων μελῶν πρὸς διατήρησιν οὕτω τῶν μετ' αὐτοῦ σχέσεων αὐτῆς, ἐξελέγησαν δὲ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος οἱ κ. κ. Ξ. Ζωγράφος καὶ Κ. Καλλιάδης.

Ἀκολούθως ὁ κ. γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸν κατάλογον προσφορᾶς πρὸς τὸν Σύλλογον βιβλίων· ἀ) 10 ἀντίτυπα Περιβάσεις εἰς τὰς μονὰς καὶ Μετόχια τῆς Σάμου ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Κριτικίδου. Προσφορὰ τοῦ συγγραφέως· β') 2 ἀντίτυπα Etudes philologiques sur la langue Turque ὑπὸ Louis Charrel Προσφορὰ τοῦ συγγραφέως.

Ἐπὶ τούτοις ὁ κ. Πασπάτης ἀναγινώσκει τὸ περὶ ἐμπορίου τῶν Γενουησίων ἐν Κῳ/πόλει καὶ Εὐξείνῳ πόντῳ κατὰ τὸν μεσαίωνα τρίτον αὐτοῦ ἀνάγνωσμα (ἴδε σελ. 82) εἶτα ἐκηρύχθη ἡ διάλυσις τῆς συνεδριάσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΣ'.

Τακτική.

Τῇ 26 Μαρτίου 1873

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Συλλόγου τῶν Φιλομούσων ἐν Φιλιππουπόλει ἀπὸ 10 Μαρτίου δι' ἧς ἀγγέλλοντες τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ τὸν σκοπὸν, ὃν προέθετο, ἐπικαλοῦνται τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν μετὰ ἐπισυνημμένου ἀντιτύπου κανονισμοῦ, β') ἐξ ἐπιστολῆς Εὐλαμπίου Δημητρίου ἀπὸ 23 Μαρτίου ἐκ Χαρταλιμῆς μετὰ νομισμάτων δι' ἧς ἐκφράζει τὴν πρὸς τὸν Σύλλογον ἀφοσίωσιν αὐτοῦ· γ') ἐξ ἐπιστολῆς Λεωνίδα Ἠλιάδου ἀπὸ 16 Μαρτίου ἐκ Παρισίων δι' ἧς ἐκφράζων τὴν πρὸς τὸν Σύλλογον τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ, ἀγγέλλει ὅτι δωρεῖται αὐτῷ ἱκανὰ βιβλία, ὧν πέμπει ἐσωκλείστως κατάλογον. Ὁ γενικὸς γραμματεὺς παρηγγέλθη ἵνα πρὸς τὸν κ. Ἠλιάδην γράψῃ εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν, ὁ δὲ κ. Βασιάδης παρακαλεῖ τὸ προεδρεῖον ἵνα προτείνῃ τοῦτον ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος, μεθ' ὃ, τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Βασιάδου δεκτῆς γενομένης, ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ γενικοῦ γραμματέως ἐπιστολὴ ὁλόκληρος τοῦ ἐκ Βερολίνου καθηγητοῦ Frank Holtzendorf κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Καραθεοδωρῆ, δι' ἧς ὁ κ. Holtzendorf ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὡς ἐπιτίμου μέλους, καὶ ἀκολούθως ἀναγινώσκεται περίληψις ἐπιστολῆς τοῦ κ. Σ. Κ. Καραθεοδωρῆ ἀπὸ 1/13 Μαρτίου ἐν ᾗ ἐκφράζων καὶ οὗτος τὰς πρὸς αὐτὸν προφορικὰς εὐχαριστίας τοῦ κ. Frank Holtzendorf ἐσωκλείει τὸ γερμανικὸν πρωτότυπον καὶ τὴν μετάφρασιν τῆς πρὸς τὸν Σύλλογον ἐπιστολῆς ἐκείνου· δ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Κ. Καλλιάδου ἀπὸ 26 Μαρτίου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἀποστολὴν νομισμάτων ἀρχαίων προσφερομένων παρὰ τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγίου Δέρκων Κ. Νεοφύτου.

Ἐπὶ τῇ παραστάσει ταύτῃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι ὁ ἅγιος Κασσανδρείας ἀποζέλλει τῷ Συλλόγῳ δύο χρυσᾶ νομίσματα, ἓν Ὀθωμανικὸν ἀρχαῖον καὶ ἓν Ἑλληνικὸν, ε') ἐκ πιττακίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 28 Μαρδι' οὗ συνίστησιν ὅπως ληφθῇ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν ἡ κατάστασις τῶν σχολείων τῶν δύο ἐν Φιλιππουπόλει κωμοπόλεων Περιστερᾶς καὶ Παζαρτζηκίου, καὶ χορηγηθῇ αὐτοῖς ἡ δέουσα βοήθεια πρὸς ὑποστήριξιν, ς') ἐκ δύο ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων καὶ ζ') ἐκ μιᾶς εὐχαριστηρίου.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη κατάλογος τῶν προσενεχθέντων τῷ συλλόγῳ βιβλίων.

Βλωσσίου καὶ Διοφάνους ἔρευναι καὶ εἰκασίαι, προσφορὰ Μάρκου Ῥενιέρη.

Ἀνατολικὴ ἐπιθεώρησις προσφορὰ ἐκδότου αὐτῆς Γ. Παράσχου.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΖ'.

Τακτική.

Τῇ 2 Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισαμένην ἀ) ἐκ μακροτάτης ἐκθέσεως κ. Σάββα Ἰωαννίδου ἀπὸ Κερασοῦντος τῇ 28 Μαρτίου περὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων εἴκοσι περίπου ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὧν ὁ ἐπιστέλλων ἐπεσκέφθη τὰς πλείστας καὶ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς συνέλεξε τὰς πληροφορίας β') ἐξ ἐπιστολῆς ἀνωνύμου ἐκ Πειραίας ἀπὸ 8 Μαρτίου δι' ἧς ἀναγγέλλει ὅτι ἀποστέλλει τῷ Συλλόγῳ αἰγυπτιακάς τινας ἀρχαιότητας· γ') ἐξ ἐπιστολῆς Νικολάου Δράκου ἀπὸ 27 Μαρτίου δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσφορὰν τῶν στοιχείων τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Γνωστικῆς ὑπὸ Καΐρη· δ') ἐξ ἐπιστολῆς Συλλόγου Βωδενῶν ἀπὸ 19 φεβρουαρίου δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ ζητεῖ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου· ε') ἐκ τριῶν ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου, μιᾶς αἰτήσεως καὶ ἑτέρας εὐχαριστηρίου.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται τὸ ἀ) ὡς μέλη τακτικὰ μὲν ὁ ἐνταῦθα κ. Ν. Δράκος μεσίτης προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Ζ. Ἀλεξανδρίδου, Γ. Γκιών, Δ. Πληθωνίδου, ὁ ἐνταῦθα κ. Ι. Ζωγραφίδης, καθηγητὴς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Λυκείῳ, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Χασιώτη, Μ. Πανταζῆ καὶ Καλωταίου. Ἀντεπιστέλλοντα δὲ ὁ ἐν Παρισίοις κ. Λ. Ἠλιάδης προτεινόμενος ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀκολούθως δίδοται ὁ λόγος τῷ κ. Δ. Ῥαζῇ ὅστις παρελθὼν ἀναγινώσκει τὸ περὶ τοῦ Πεντάμειλ Ἀττάρ. (ἴδε σελ. 146).

Ἐπὶ τούτοις ὁ κ. Πρόεδρος ἀναγγέλλει εἰς τὸν Σύλλογον τὴν σύστασιν διδασκαλείων διὰ τῶν Συλλόγων Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρᾳκικοῦ ὑπὸ τῶν κ. κ. Χ. ἐφένδη Ζωγράφου, καὶ Γ. Ζαρίφη ἀνακοινῶν προσέτι ὅτι τὸ προεδρεῖον ἀπεφάσισεν ἵνα συστήσῃ ἐπιτροπὴν εἰδικὴν εἰς ἣν ν' ἀνατεθῇ ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος περὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἀνυσιμώτερον μεταρρυθμίσεως τῆς κατωτέρας παιδεύσεως καὶ τῆς δημοτικῆς καλουμένης καὶ ἐξενέγκῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην αὐτῆς.

Ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν τὸ προεδρεῖον ἐνέκρινε νὰ προσκαλέσῃ τοὺς Συλλόγους Ἠπειρωτικὸν καὶ Θρακικὸν ὅπως ἐκλέξωσιν ἐξ αὐτῶν ἀνὰ δύο μέλη ἅπερ μετὰ δύο μελῶν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐκλεχθησομένων νὰ καταρτίσωσι τὴν ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴν, ἥτις, ἀφοῦ προσλάβῃ καὶ ἑτέρους οὓς ἂν ἐγκρίνῃ θέλει ἀρχίσει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἠγέρθησαν ἐνστάσεις τινὲς καὶ συζητήσεις ἐγένοντο ὑπό τινων, ὁ κ. Πρόεδρος ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συλλόγου πρότασιν περὶ συστάσεως κατ' ἀρχὴν τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς, ἐφ' ᾗ ψηφοφορίας γενομένης, ἐγένετο ἡ πρότασις αὕτη ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτή. Ἀκολούθως ἀναφυέντος τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ ἐὰν τὰ μέλη τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς δέον νὰ ληφθῶσιν ἐκ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ἀδιαφόρως ν' ἀφεθῇ ἐξουσία εἰς τὸν Σύλλογον νὰ ἐκλέξῃ ἐξ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μελῶν αὐτοῦ οἷα δήποτε καὶ ἂν ἐγκρίνῃ, ἄλλων μὲν συνταξομένων τῇ μιᾷ τῶν γνωμῶν, ἄλλων δὲ τῇ ἑτέρᾳ, ἐνεκρίθη ἀπολύτῳ πλειοψηφίᾳ ἵνα ὁ Σύλλογος ἐκλέξῃ ἐκ τῶν μελῶν ὅλων ἀδιαφόρως οὓς ἂν ἐγκρίνῃ. Ἐπειδὴ δὲ πέντε ἐκ τῶν μελῶν ἐζήτησαν τὴν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐκλογὴν τῶν δύο μελῶν τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς, ὁ Σύλλογος προβὰς εἰς ψηφοφορίαν ἐξελέξατο τοὺς κ. Α. Τάγην καὶ Ξ. Ζωγράφον δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας, μεθ' ὃ διελύθη ἡ Συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΗ'.

Τακτική.

Τῇ 16ῃ Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς ἐφόρων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων Μελενίκου ἀπὸ 15 Μαρτίου περὶ τῶν Σχολιακῶν αὐτῶν πραγμάτων· β') ἐξ ἐπιστολῆς Α. Ζωηροῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου, δι' ἧς δηλοποιεῖ τὴν ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου προσφορὰν βιβλίων, ὡς καὶ τριῶν φυλλαδίων ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθέντων ἐπισυνάπτων καὶ κατάλογον τῶν προσφερομένων βιβλίων· γ') ἐξ ἐπιστολῆς Βλαχοῦ Κορωνιοῦ καὶ Σκουλούδη πρὸς τὸν κ. Η. Βασιάδην, δι' ἧς ἀγγέλλουσιν ὅτι προσφέρουσι 300 ὀθωμ. λίρας ἀνὰ ἑκατὸν ἕκαστος, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς Μακεδονίας Σχολείων· δ') ἐκ δύο ἐπιστολῶν ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου ε) ἐκ 2 ἑτέρων διαφόρων αἰτήσεων.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον ὡς μέλη τακτικὰ μὲν ὁ κ Ν. Δράκος μεσίτης ἐνταῦθα προτεινόμενος ὑπὸ τῶν Ζ. Ἀλεξανδρίδου, Γ. Γκιὼν καὶ Δ. Πληθωνίδου Ι. Ζωγραφίδης προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. Γ. Χασιώτου, Μ. Πανταζῆ, καὶ Χ. Καλωταίου, ὡς ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ κ. Λ. Α. Ἰλιάδης ἐν Παρισίοις προτεινόμενος ὑπὸ τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐγένοντο ἅπαντες ἀπολύτῳ πλειονοψηφίᾳ δεκτοί.

Ἀκολούθως ὁ κ. πρόεδρος ἀναγγέλλει ὅτι ἀπεφασίσθη ἵνα τὴν μὲν τρίτην 24 Ἀπριλίου ἀναγνωσθῶσιν αἱ ἐκθέσεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς, Φιλολογικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν δὲ πέμπτην 26ῃ Ἀπριλίου τῆς ἀρχαιολογικῆς, τοῦ γενικοῦ γραμματέως καὶ τοῦ βιβλιοφύλακος, τὴν δὲ παρασκευὴν 27 Ἀπριλίου τοῦ προέδρου τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ διαλέξεων, τοῦ ταμίου καὶ τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως. Ἀγγέλλει πρὸς τούτοις ὅτι τὴν τελευταίαν κυριακὴν τοῦ Ἀπριλίου ἤτοι τὴν 23ην γενήσονται αἱ ἀρχαιρεσίαι τῶν κοσμητόρων· ὁ δὲ γενικὸς γραμματεὺς ἐπεφορτίσθη ἵνα τὰ περὶ ἀναγνώσεως τῶν ἐκθέσεων καὶ περὶ ἀρχαιρεσιῶν δημοσιεύσῃ ἐγκαίρως διὰ τῶν ἐφημερίδων. Μετὰ ταῦτα τὸ προεδρεῖον ἀναγγέλλον μετὰ λύπης τῷ Συλλόγῳ τὸν θάνατον τοῦ κ. Saint-Marc-Girardin ἀνδρὸς φιλέλληνος καὶ πολλὰς παρασχόντος τῷ ἔθνει ὑπηρεσίας προτείνει ἵνα γραφῇ ἐπιστολὴ συλλυπητήριος τῇ χήρᾳ αὐτοῦ· τὴν πρότασιν δὲ ταύτην τοῦ προεδρείου παρεδεξαμένου ὁμοθυμαδὸν τοῦ Συλλόγου, ὁ κ. Καρολίδης ἀναγινώσκει τὴν περὶ γενέσεως γλώσσης πραγματείαν αὐτοῦ, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

«Ἀκοὴν μὲν» ἔχειν φησὶ τὸν ἄνθρωπον Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος, «ὅπως σημαίνῃ τι αὐτῷ, γλῶτταν δ' ὅπως σημαίνῃ τι ἑτέρῳ (1)· σημαίνει δ' αὐτῇ, δηλονότι, τὰ διανοήματα καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ καθόλου. Πρὸ μέντοι τοῦ ἑτέρῳ τι σημαίνειν ἄλλο τι καὶ κυριώτερον εἴωθεν ἡ γλῶσσα τελεῖν ἐν αὐτῷ τῷ σημαίνοντι, ἐμπεδοῦν ἐν τῇ ψυχῇ τὰ διανοήματα καὶ τὰς ἰδέας καὶ ταῦτα τοῖς ἔξω συνάπτειν. Ἔστι γάρ τις ἡ γλῶσσα σύνδεσμος τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ἐκτὸς φύσιν, δισσὸν δέ τι ποιοῦμεν, ὡς ἔοικε, λέγοντες, τὰ μὲν δρώμενα καὶ αἰσθητὰ μεταβάλλομεν εἰς νοήματα, ταῦτα δ' αὖ αἰσθητὰ τῷ λόγῳ καθίσαμεν, ὥςθ' οἷαν εἶναι τὴν γλῶσσαν ἡμῖν τὸ πᾶν ὡς οἷόν τε καταληπτὸν καθιστάναι τῷ νῷ. Ἔσιν ἄρ' ἡμῖν ὄργανον ἡ γλῶσσα τῇ ψυχῇ, πρὸς κοινωνίαν τε τοῖς ἔξω καὶ τούτων κατάληψιν ὑπ' αὐτῆς δεδημιουργημένον, ὅπερ ὅσῳ τυγχάνει τελειότερον ὂν ἢ ἀτελέστερον, τοσούτῳ καὶ πέφυκε μᾶλλον ἢ ἧσσον ἐκείνῃ βοηθεῖν εἰς δήλωσιν· ὅσῳ γὰρ ἡ ψυχὴ ἐλευθερωτέρα τῇ γλώσσῃ τῶν ὁρωμένων γιγνομένη ὅλην αὐτὴν ἑαυτῇ παρίστησι τοῖς αἰσθήμασι καὶ νοήμασι καὶ γνώσεσι, τοσούτῳ κρατυνομένη νοεῖ μὲν ἐξύτερον, κρίνει δὲ βεβαιότερον. Ἐπεὶ δὲ μόνῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἔοικεν, ἡ φύσις ἐδωρήσατο τοῦτο γένει, γλῶσσαν ἑαυτῷ δημιουργῆσαι, διανοίας ὄργανον, τῶν δ' ἀνθρώπων ἐν χρόνῳ γενομένων, ὡς ἔοικεν, ἐν χρόνῳ γενέσθαι καὶ τὴν γλῶσσαν ἀνάγκη, ζητητέον ἂν εἴη τίς ἡ ταύτης ἀρχὴ καὶ πῶς ἀπ' ἀναύδων, οἵους εἰκὸς αὐτοὺς εἶναι τὸ ἐξ ἀρχῆς, αὐδήεντες οἱ ἄνθρωποι ποτ' ἐγένοντο·

Τὸ μὲν οὖν θεωρῆσαι τίνα τρόπον ἄνθρωποι τὸ πρῶτον ἐγένοντο, γονέων οὐκ ὄντων, οὐ τῆς παρούσης ἐστὶ πραγματείας. Γενόμενοι δ' οὖν ὅν δή ποτε τρόπον, γυμνοί τε κατὰ τὸ εἰκὸς ἦσαν αὐτοὶ καὶ γῆν ᾤκουν γυμνήν, πολεμίοις, ὡς εἰκὸς, πάντοθεν περιεστοιχισμένοι, ψύχει τε καὶ θάλπει καὶ θηρίοις πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς, καὶ πολλοὶ μὲν, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ δυσκρασίας καὶ στερήσεως παντοίας καὶ ἀθλιότητος καὶ μάλιστα πάντων ὑπὸ θηρίων ἐφθείροντο, πολλοὶ δ' ἐγίγνοντο. Ξένοι δὲ παντελῶς τῶν περὶ αὐτοὺς ἁπάντων ὄντες καὶ νοήσεως οὕπω πάμπαν εὐμοιροῦντες, νηπίων δίκην ἐνδελεχεῖ τινι πρὸς τὴν φύσιν ἐκπλήξει καὶ θαυμασμῷ κατείχοντο· πᾶσα δὲ τῶν περὶ αὐτοὺς ἀντίληψις, ἰδίᾳ δ' ἡ τοῖς ὠσὶ καὶ ταῖς ὄψεσι γινομένη διὰ ψυχῆς ἀντιπάθειαν ὥςπερ ἦχοι τῶν φωνητικῶν ὀργάνων, διὰ φωνῆς ἀναλόγου, τῶν τῆς ψυχῆς παθημάτων ἐκφαντικῆς, ἐξεδηλοῦτο. Συμπάσης δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως εἰς ὀργανικὰ καὶ ἀνόργανα διῃρημένης, αἱ μὲν ἔμφυτοι τοῖς ζώοις φωναὶ καὶ οἱ ταῖς τούτων κινήσεσι προσιδιάζοντες ἦχοι προσομοίοις τισίν, οἱ δὲ ἐκ τῶν φυτῶν ἢ τῶν φύλλων αὐτῶν σειομένων καὶ ἐκ τῶν ὑδάτων ῥεόντων καὶ τῶν ὑετῶν καταφερομένων ἐκπεμπόμενοι καὶ ὁ τῆς βροντῆς πάταγος, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις αἱ ποικίλαι φωτὸς καὶ σκότους καὶ ψύχους καὶ θάλπους καὶ λείου καὶ τραχέος καὶ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ καὶ καλοῦ καὶ αἰσχροῦ καὶ ἡδέος καὶ πικροῦ καὶ τῶν τοιούτων αἰσθήσεις θαυμασμὸν ταῖς ψυχαῖς ἢ παθήματα ποικίλα περιποιοῦσαι αἱ μὲν ἐμφερέσιν, ὡς ἔοικε, φθέγμασι κατὰ τὴν καλουμένην ὀνοματοποιίαν αἱ δὲ φωναῖς ἀναλόγοις, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπεδίδοντο. Ἁπλῶν δὲ πασῶν καὶ μονοτόνων τῶν ἐν τῇ φύσει φωνῶν οὐσῶν, ἁπλᾶς ἔδει τινὰς εἶναι φωνὰς καὶ τὰς τούτων μιμήσεις ἢ ἀποδόσεις. Κατὰ βραχὺ δὲ τῆς νοήσεως κρατυνομένης καὶ διακρίνων ὁ ἄνθρωπος ἤδη τῶν περὶ αὐτὸν μὲν ἑαυτὸν, ἐκεῖνα δ' ἀλλήλων, ταῖς φωναῖς ἢ τοῖς ἤχοις, ὧν παρ' ἑκάστοις ἀντελαμβάνετο, παιδίου δίκην ἤδη λαλεῖν μανθάνοντος, οἱονεί τισιν ὀνόμασι, τῶν περὶ ἑαυτόν, ὡς τὸ εἰκὸς, ὠνόμασεν ἕκαστον, ἄλλου παντὸς διαστέλλων. Ἔσι γὰρ ὀνομάζειν οὐδὲν ἀλλ' ἤ τι τῶν ἄλλων πάντων, ὅσα μὴ τοιαῦτα, μιᾷ τινι φωνῇ σταθερῶς οἱονεὶ συμβόλῳ διαστέλλειν ἢ χωρίζειν· *πτηνὸν* γάρ τι καλοῦντες τῶν ἄλλων διαστέλλομεν πάντων, ὅσα μὴ τοιαῦτα, καὶ *χελιδόνα* καλοῦντες ἢ *κόσσυφον* τῶν ἄλλων, ὅσα μὴ τοιαῦτα τῶν ὁμοειδῶν. Τὴν δ' αὐτὴν φωνὴν καὶ πᾶσι τοῖς ἐοικόσι τὴν ἰδέαν ἐφαρμόσας, οὕτω τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη τῶν ὄντων ἐκάλεσε καὶ διεῖλεν. Εὐαρίθμους δ' ἄλλας εἰς κλῆσιν ἢ δεῖξιν ἐπιτηδείους [ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς παιδίοις παρατηρουμένας] φωνὰς αὐταὶ τῶν χειλέων καὶ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν ὀδόντων, ὡς ἔστιν ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς νηπίοις καὶ τοῖς ἀλάλοις ἰδεῖν, αἱ κινήσεις γεννῆσαι δοκοῦσιν αὐτομάται.

Γεγένηται μὲν οὖν οὕτως ἡ γλῶσσα θαυμασμῷ καὶ μιμήσει καὶ τῇ πρὸς τὰ περὶ αὐτὸν σπουδῇ τοῦ ἀνθρώπου καὶ φιλομαθείᾳ. Φιλομαθέστατον γὰρ δήπου καὶ μιμητικώτατον ὁ ἄνθρωπος τῶν ἄλλων ζώων ἁπάντων καὶ διὰ μιμήσεως, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, τὰς μαθήσεις ποιεῖται τὰς πρώτας. Μάθησις δέ τις ὅλως ἐστὶ καὶ γνῶσις τῶν ἐκτὸς ἡμῶν ἡ γλῶσσα· διὸ καὶ Κονδιλίακος ὁ φιλόσοφος γλῶσσαν εἶναι καλῶς κατηρτισμένην ἔλεγε τὴν ἐπιστήμην· γινώσκομεν δ' αὐτῇ οὐ τὸ τί ἐστι τῶν πραγμάτων ἢ τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ἁπλῶς σημεῖόν ἐστιν ἑκάστη λέξις, ὡς νῦν ἔχει, τὴν ἰδέαν ὑπομιμνῄσκον, οὐ φύσει, ἀλλὰ κατὰ συνθήκην· οὐδὲν γὰρ, ὡς νῦν ἔχει, τῶν πραγμάτων ὠνόμασται φύσει· τούτου δ' ἕνεκα καὶ παρ' ἄλλοις ἄλλως ὀνομάζεται· τὸ δ' οὐκ ἂν ἦν ὅλως, εἰ φύσει τὰ ὀνόμαθ' ὑπῆρχε. Τά γε μὴν πρῶτα τῆς γλώσσης στοιχεῖα κατὰ φύσιν ἄν τις εἴποι γεγενῆσθαι· μιμήσει γὰρ ἐγένετο τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων ἤχων. Ἐκ δὲ τούτου καὶ τῶν σοφῶν οἱ περὶ τὴν γλῶσσαν διατρίβοντες τὰς πρώτας ἀεὶ πειρῶνται τῶν ὀνομάτων εὑρίσκειν ἀρχὰς ἢ ῥίζας, ὡς ἐν ταύταις ἐκδήλου τοῦ ἐτύμου ἢ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας γινομένης· τοιαύτη δ' ἂν εἴη δήπου ἡ αἴσθησίν τινα φράζουσα. χρόνῳ δ' ὕστερον, κατὰ βραχὺ τῆς κατ' αἴσθησιν ἐννοίας ἐκλιπούσης, τὴν πρώτην εἰς τὴν φύσιν ἀναφορὰν ἢ συγγένειαν ἀποβαλόντα, κατὰ συνθήκην ἐγένετο τὰ ὀνόματα καὶ τροπικὴν ἀεὶ μᾶλλον ἔλαβε σημασίαν· ἀπὸ γὰρ τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ, τῶν ἡμῖν προτέρων, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, ἐπὶ τὰ νοητὰ προὐχώρησαν ἄνθρωποι καὶ ταῦτα τοῖς αἰσθητοῖς ἐφαρμόσαντες ἢ εἰκάσαντες ὁμοίως ἐκείνοις ὠνόμασαν.

Αἱ μὲν οὖν πρῶται πάσης γλώσσης ἀρχαὶ τοιαῦταί τινες ἂν εἶεν. Ζητηθείη δ' ἂν ὥς ποτε, πολλῶν, ὡς ἔοικε, τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνθρώπων ἓν τινι χώρῳ γενομένων, ταὐτὸν οἱ ἐκεῖ πάντες ἐδημιούργησαν ἰδίωμα· πρὸς γὰρ τὸ κοινῇ τὰ ὀνόματα τιθέναι συνθήκης ἔδει τινὸς ἢ συμφωνίας· ἆρα καὶ γλώσσης· ἡ δ' ὅλως οὐκ ἦν. Διασαφηθείη δ' ἂν ἴσως, ὡς ἔοικε, τὸ πρᾶγμα τόν δε τὸν τρόπον σκεπτομένοις: πολλοὺς τὸν αὐτὸν οἰκοῦντας χῶρον, καί περ οὐδὲν ἔχοντάς πω πρὸς ἰδεῶν ἢ παραστάσεων κοινωνίαν ὄργανον καὶ θηρίων δίκην ἐφ' ἑαυτῶν ἐξ ἀνάγκης διαιτωμένους, ὅμως συνῆγεν ἔστιν ὅτε καὶ ἀλλήλοις ἐπεμίγνυεν ὅ τε ἀπὸ τῶν θηρίων φόβος

(1) Περὶ ψυχῆς Γ. ἐν τέλει

καὶ τὸ σύμφυτον κοινωνικόν. Ἀνάλογον δέ πως ἴσως ἦν ἡ τούτων ὁμιλία καὶ κοινωνία τῇ τῶν μελισσῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀγελαίων, ἀεὶ μὲν ἀλλήλοις συνόντων, γλώσσης δὲ τὸ παράπαν, ὡς ἔοικεν, ἀμοιρούντων. Τὰ μὲν δὴ συνηθέστατα καὶ κοινότατα τῶν ἐν τῇ φύσει γινομένων, οἷον ἀστραπήν, βροντήν, ὑετόν, ἀνατολὴν ἡλίου καὶ δύσιν, ἀστέρων ἐπιτολὰς καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο κοινῇ τέ πως ἑώρων ἢ ὅλως ᾐσθάνοντο καὶ κατὰ τὸν αὐτόν, ὡς τὸ εἰκός, χρόνον, τὸ δὲ τῆς αἰσθήσεως ταὐτὸν τὴν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς προὐκαλεῖτο θαυμασμοῦ καὶ μιμήσεως δηλωτικὴν φωνήν· εἰ δέ τις μόνος ἀντιλαβόμενός τινος, ἰδιόν τι χωρὶς τῶν ἄλλων ἔπαθεν, ἔκπληξιν ἢ φόβον ἢ χαράν, ὃ αὐτὸς εἶδεν ἢ ἤκουσε, τοῦτο καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν ἔσπευσε δεικνύναι, καὶ τοῦ ἰδίου παθήματος, ᾗ πεφύκασιν ἄνθρωποι, καὶ τοῖς συνοῦσι μεταδιδόναι· τοῦτον δὲ τὸν τρόπον, ὃ πάντες εἶδον κοινῇ, τοῦτο καὶ προσεῖπον, ὡς ἔοικεν, ὁμοῦ πάντες καὶ κοινὴν ἑαυτοῖς οὕτως ἀνὰ χρόνον ἀπειργάσαντο γλῶσσαν. Συνέβη δὲ τρόπον τὸν εἰρημένον τὰ πράγματα μὴ κατὰ τὸ ὂν ἢ τὴν οὐσίαν, ἐς ἀεὶ ταῖς αἰσθήσεσιν ἀνέφικτον οὖσαν, ἀλλά τι συμβεβηκὸς ἢ γνώρισμα, ταῖς αἰσθήσεσι μάλιστα προσπῖπτον, ὀνομασθῆναι· αὐτῶν γὰρ τοῖς ἀνθρώποις οὐ δέδοται τῶν ὄντων ἀντιλαμβάνεσθαι, παθημάτων δὲ τῆς ψυχῆς καὶ μεταβολῶν, οἷον εἰκόνων ἐκείνων ἢ συμβόλων, ἀντιλαμβάνονται μόνων. Τῇ αὐτῇ δὲ τότε φωνῇ καὶ τὸ πᾶν αἰσθητὸν ἐκλήθη καὶ τὸ προσπεφυκὸς ἢ γνώρισμα, ὃ τῇ αἰσθήσει προσέπεσε κατ' αὐτό, παρασταθὲν κατὰ μόνας ἐν τῇ διανοίᾳ· ὥςθ' ἡ αὐτὴ ῥίζα (τ. ἔ. πρώτη φωνὴ) *πετ* (σανσκρ. *pat*) καὶ τὸ *ἱπτάμερον* (τὸ πτηνόν) ἐσήμηνε καὶ ὅτι *ἵπταται* καὶ τὴν *πτῆσιν* κτλ. οὐδεμία δέ πω κατὰ τὸ εἰκὸς ἦν τῶν φωνῶν εἰς ὀνόματα καὶ ῥήματα διάκρισις, ὡς ὕστερον ἐν πολλοῖς τῶν ἰδιωμάτων ἐγένετο.

Τὰς μὲν οὖν οὕτω γενομένας τῶν ῥιζῶν *ῥηματικὰς* οἱ τῶν γραμματικῶν νεώτεροι, τὰς δὲ πρὸς κλῆσιν ἢ δεῖξιν, ὥσπερ εἴπομεν, ἐπιτηδείους *δεικτικὰς ἢ ἀντωνυμιώδεις* ἐκάλεσαν· ἐκ δὲ τῆς τούτων ἀμφοτέρων συναρμογῆς καὶ συναφείας αἵ τε καλούμεναι τῶν ῥημάτων συζυγίαι καὶ αἱ τῶν ὀνομάτων κλίσεις ἐν πολλαῖς τῶν γλωσσῶν γενέσθαι δοκοῦσιν. Οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδὲ κατὰ ταὐτὰ τὰ ἰδιώματα πάντα διεμορφώθη, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ Σινῶν, ὥς φασι, φωνῇ, χωρὶς ἀλλήλων ἑκατέρων διαμεινασῶν τῶν ῥιζῶν, ἔτι καὶ νῦν οὐδεμία κλίσις ἐστὶν ὀνομάτων οὐδὲ ῥημάτων συζυγία οὐδ' ἀνάλογόν τι γραμματικῆς τὸ παράπαν. Οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι πᾶσιν ὁμοίως, ὡς ἔοικεν, ἐγένετο ῥήματα καὶ ὀνόματα. Σλεῖχερος γοῦν ἀποδεῖξαι πειρᾶται παρὰ μόνοις τοῖς καλουμένοις Ἀρίοις ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἀκριβῆ γενέσθαι διάπλασιν. Ἐξ οὖν ἁπλῶν συλλαβῶν αἱ πρῶται γλῶσσαι καθόλου συγκείμεναι, καὶ ὁμοειδεῖς ἐτύγχανον τέως οὖσαι, μέχρις ἄλλην ἄλλη λαβοῦσαι μορφὴν εἰς εἴδη πλείονα διεκρίθησαν· ἦσαν δ' ὡς ἔοικεν, αἱ πρωτόγονοι ῥίζαι κομιδῇ εὐάριθμοι, φωνῆεν ἁπλοῦν (ι) ἢ μεθ' ἑνὸς συμφώνου ἔνθεν ἢ ἔνθεν (*γα, θα, κι, κυ, χι, αχ, αγ, ὑγ, ὁδ,*) ἢ ἑκατέρωθεν (*Fικ, Fιδ, σεχ, καπ, κερ,* κτλ.) ἢ μετὰ δυοῖν ἑτέρωθεν (*ἀρχ, ἀλθ, οστ, στα, στι, δρα*) ἢ δυοῖν μὲν ἔνθεν, ἑνὸς δ' ἑτέρωθεν (*Fελκ, καρκ, καρπ, γαμφ, κλεπ, κραδ, φρυγ, στιχ,*) περιέχουσαι.

Ζητητέον οὖν ἂν εἴη πῶς ποτ' ἐκ φωνῶν εὐαρίθμων καὶ τὴν μορφὴν ἀτελεστάτων τὸ κατ' ἀρχὰς ἐγένοντο γλῶσσαι πλουσιώταται καὶ περικαλλέσταται, οἷαι αἱ τῶν ἀρχαίων, Ἰνδῶν τε καὶ Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, καὶ ἡ τῶν Ἀράβων, ἵνα τὰς ἄλλας παραλίπωμεν, καὶ ποία τις ὅλως ἡ τῆς γλώσσης αὔξησις. Ὀργανικοῖς γὰρ ἐοικέναι δοκοῦσιν αἱ γλῶσσαι καὶ αὔξεσθαί τε καὶ ἐκ μικρῶν μεγάλαι γίνεσθαι καὶ ἀκμάζειν, εἶτα δὲ μειοῦσθαι καὶ φθίνειν ἢ τὴν ἰδέαν ἀλλάσσειν· τοῦτο γάρ ἐστι θάνατος γλώσσῃ· παντελῶς δ' οὐκ ἀπόλλυται γλῶσσα, μὴ τοῦ ἔθνους ἀπολομένου ἢ τινος ἑτέρας τὴν ἰδίαν γλῶσσαν ἀνταλλάξαντος, ὥςπερ Ἰβήρων καὶ Κελτῶν οἱ πλεῖστοι καὶ Θρᾷκες σύμπαντες καὶ Σλάβοι οἱ παρὰ τὸν Ἄλβιν καὶ ἄλλοι πλεῖστοι. Οὐ πάνυ δ' ἂν εἶναι δόξειε θαυμαστὸν ἐξ εὐαρίθμων συλλαβῶν γλῶσσαν ἀμφιλαφῆ γενέσθαι, εἴ τις νῷ λάβοι ὡς ἐκ γραμμάτων εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀλλήλοις πολλαχῇ συναπτομένων ὅλη γίνεται τραγῳδία καὶ κωμῳδία κατ' Ἀριστοτέλη (περὶ γενέσ. καὶ φθορᾶς 1,2) καὶ ὡς ἐκ στοιχείων ἑξήκοντα καὶ τεσσάρων ἡ σύμπασα δεδημιούργηται τῆς φύσεως ποικιλία· καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ.

Ἐπεὶ δ' ἡμῖν ἱκανὰ περὶ τῶν πρώτων εἴρηται τῆς γλώσσης ἀρχῶν ἢ ῥιζῶν, πραγματευτέον ἐστὶν ἤδη περὶ προτάσεως ἢ λόγου καὶ τῶν τούτου κυριωτάτων μερῶν, ὀνόματος καὶ ῥήματος καὶ τῆς τούτων γενέσεως. Λόγος μὲν οὖν ἐστι κρίσεως ἔκφανσις· κρίσις δ', ὡς πάντες ἴσασιν, ἐν ᾗ τινος ἐν τῇ διανοίᾳ παρόντος ἕτερόν τι κατηγορεῖται· καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ διανοίᾳ κείμενον ὑποκείμενον εἴθισται καλεῖν, ὃ δ' ἐκείνου κατηγορεῖται, κατηγορούμενον. Τοῦτο δ' ἁπλοῦν, ὥς περ εἴδομεν, ὂν τὸ ἐξ ἀρχῆς, εἰς ἐπίθετον καὶ ῥῆμα τὸ μετὰ ταῦτα διηρέθη, τοῦ μὲν ἐμπεφυκυῖαν τὴν ἰδιότητα, τοῦ δὲ χρόνῳ προσγενομένην ἢ προσγινομένην ἢ προσγενησομένην παριστάντος. Ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν αἱ πρῶται τοῖς ἀνθρώποις ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ πάθους ἀφεθεῖσαι φωναὶ προτάσεις ἦσαν ἤδη τέλειαι. Εἴ γάρ τις τῶν πρωτογόνων τετράπουν ἰδὼν τρέχον ἢ ὄρνιν ἱπταμένην ἢ δένδρον ὑπ' ἀνέμου δονούμενον ἢ πέτραν κυλιομένην ἢ ὕδωρ ῥέον ἢ ἄλλα τοιαῦτα, φωνὴν ἀφῆκε τοῦ δρόμου μιμητικὴν ἢ τῆς πτήσεως ἢ τοῦ ῥοῦ δηλωτικήν, ἦν ἤδη λόγος αὕτη. Ὁ μὲν γὰρ ἐκεῖνος εἶδεν ἱπτάμενον ἢ πῖπτον ἢ τρέχον ἢ σειόμενον ὑποκειμένου τόπον εἶχε μὴ λεγόμενον, ἡ δὲ φωνὴ τὴν ἐνέργειαν ἢ τὸ πάθος ἐκφαίνουσα κατηγορούμενον ἦν, οἷον εἴ τις ὕδωρ ὁρῶν που ῥέον, ὑπὸ θαυμασμοῦ τὸν ἦχον, μιμούμενος sru (=σρυ =ῥυ, ἐξ οὗ ῥέ(*F*)ω, ῥο(*F*)ὴ) ἀνεφώνησε, τοῦτ' ἦν ὥςπερ ἂν εἰ εἶπε βλέπων πρὸς τὸ ὕδωρ: τοῦτο (τὸ ῥέον)—(ἐστι)—sru (τ. ἔ. sru ποιεῖ ἤτοι τοιοῦτον ἦχον ἐκπέμπει)· πιθανώτατον δὲ καὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ταῖς δεικτικαῖς τῶν ῥιζῶν ὑποκειμένοις ἐκείνους χρήσασθαι. Ἐπεὶ δ' ὥςπερ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐῤῥέθη, ἡ αὐτὴ φωνὴ γεννηθεῖσα καὶ αὐτὸ ἐδήλου τὸ ὕδωρ (ὄνομα) καὶ ὅτι *ῥεῖ* (ῥῆμα), εἴ τίς τι *ζῶον* ὕδωρ εἶδε πίνον ἢ εἰς ὕδωρ ἐμπεπτωκός, ὅπως τὸ γινόμενον δηλώσειε, τὰς φωνάς, αἷς αὐτῶν ἑκάτερον ἐκέκλητο, ἐφεξῆς ἐξήνεγκεν, ὃ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἐπέσπα, προτάξας.

Τοιαῦται μὲν οὖν ἂν εἶεν ἃς οἱ πρωτόγονοι τῶν ἀνθρώπων ἀπήγγελλον προτάσεις, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ μιᾶς, εἶτα δ' ἐκ δυοῖν συγκείμεναι φωνῶν, τῆς μὲν δεικτικῆς, ὡς ἔοικε, τῆς δὲ ῥηματικῆς ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἔστιν ὅτε ῥηματικῶν. Ἐπεὶ δὲ τὸ *εἶναι* ἢ *ὑπάρχειν* πάσης ἐστὶ τοῖς πράγμασιν ἰδιότητος ἄλλης πρότερον (ἵνα γάρ τι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ᾖ, δεῖ πρῶτον *εἶναι*), ἐπεὶ τούτου τῆς ἐννοίας ἐφίκοντο, συνδετικῷ τῷ ῥήματι τῶν τῆς προτάσεως μερῶν ἡ συναπτικῷ πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἀνὰ χρόνον ἐχρήσατο μείζονος, ὡς ἔοικε, σαφηνείας χάριν. Οὐ χρῶνται δ', ὥς φασιν, ἔτι καὶ νῦν οἱ καλούμενοι Σημῖται, εἰ δὲ καί ποτε δοκοῦσι χρῆσθαι τὴν τῆς ὑπάρξεως ἀεὶ διατηρεῖ τὸ ῥῆμα παρ' αὐτοῖς σημασίαν· ὅθεν καὶ τὸ κατηγορούμενον οὐ κατ' ὀνομαστικὴν, ἀλλὰ κατ' αἰτιατικὴν εἰώθασιν οἱ γοῦν Ἄραβες τιθέναι, οἷον *ἐλβελάου κάρα μουκάδδαραν* τ. ἔ. τὸ κακόν ἐστι πεπρωμένον, ἀληθῶς δέ: *τὸ κακὸν ἔστι (κατὰ τὸ) πεπρωμένον ἢ (ὡς) πεπρωμένον καὶ ἀλλάχου κάρα ἄλιμαν οὐὰ κάμιλαν* τ. ε. ὁ θεός ἐστι σοφὸς καὶ τέλειος, ἀληθῶς δέ: *ὁ θεὸς ἔστιν, ὑπάρχει, κατὰ τὸ σοφὸν καὶ τὸ τέλειον ἢ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τελειότητα*· ὡς τὰ πολλὰ δὲ λέγουσιν ἄνευ τοῦ εἶναι (κάνα) *Ζεΐδουν ἄλιμουν* τ. ἔ. ὁ Ζεΐδης (ἐστὶ) σοφός· *ἀλλάχου ἔκβερουν* = ὁ θεὸς (ἐστι) μέγιστος· κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ Ἑβραῖοι μάλιστα μὲν ἄνευ τοῦ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον συνάπτουσι, σπανίως δέ ποτε χρῶνται καὶ τῷ εἶναι (χάγια) τὴν τῆς ὑπάρξεως καὶ αὐτοὶ φυλάσσοντες ἔννοιαν. Ἐλλείπει δὲ τὸ εἶναι καὶ τοῖς Ἕλλησιν οὐ σπανίως, ἰδίᾳ δ' ἐν ταῖς γνώμαις· οἷον, *ἐχθρός μοι κεῖνος, ἡ τύχη κοινή, πονηρὸν ὁ συκοφάντης* καὶ τὰ τοιαῦτα.

Πρότασιν μὲν οὖν ἁπλῆν, ὡς ἔοικε, ῥᾴδιον ἦν τοῖς πρωτογόνοις ἐκ τῶν πρώτων, ὧν ἐδημιούργησαν, φωνῶν ἀπεργάσασθαι, ποικιλωτέρας δὲ τῆς διανοίας χρείας καὶ γένη ζώων καὶ ἐννοιῶν ἀναφορὰς καὶ χρόνον καὶ προσώπων διαφορὰν οὐ δυνατὸν ἂν εἶναι δόξειε τὸ πρῶτον ἐκείναις σημαίνειν· πείθοιτο δ' ἄν τις, εἴ ποτ' ἐνθυμηθείη τὴν τῶν Σινῶν φωνὴν, ἐκ ῥιζῶν ἁπλῶν ἢ λέξεων μονοσυλλάβων. πάσης μορφῆς γραμματικῆς ἐστερημένων, συγκειμένην ἐννοίας τε ποικιλωτάτας καὶ πρόσωπα καὶ γένη καὶ ἀριθμοὺς καὶ ἀναφορὰς ἐς τὸ ἀκριβέστατον, ὥς φασιν, ἀπαγγέλλειν· αἴτιον δ' ὅτι τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰς κατηγορίας οὐχ ἡ γλῶσσα καθ' ἑαυτὴν, ἀλλ' ὁ νοῦς, ὁ τῆς γλώσσης δημιουργὸς ἀπαγγέλλει τε καὶ συνίησιν· ἀδυνατεῖ δὲ μόνη τοῦτο ποιεῖν ἡ γλῶσσα. Ὁ δὲ νοῦς ἀντιλαμβανόμενος ταῖς φωναῖς τῶν ἐννοιῶν ἑκάστων καὶ τῶν ἐν ταύταις ἀναφορῶν καὶ κατηγοριῶν καὶ ταύτας, ὡς προσήκει, συνάπτων, ὅλον τι λογικὸν ἀπεργάζεται· περισσὸν δ' ἂν εἴη λέγειν τοὺς πρώτους ἀνθρώπους φωνὰς ἢ λέξεις ὀλιγίστας ἔχοντας ἃ μὴ τῇ φωνῇ δύναιντο, τοῦτο κατὰ ταὐτὰ τοῖς ἀγρίοις ἢ ἀλάλοις ἢ νηπίοις χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν καὶ κεφαλῆς κινήσεσι ποικίλαις καὶ τόνῳ φωνῆς ἐπιτηδείῳ καὶ θέσει τῶν φωνῶν διαφόρῳ, καθάπερ καὶ νῦν ἔν τισι τῶν ἐθνῶν συμβαίνειν λέγεται, κατὰ τὸ εἰκὸς εἰωθέναι σημαίνειν. Καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα, λοιπὸν δὲ λέγειν ἡμῖν περὶ τῶν κυριωτάτων, ὥσπερ ἔφημεν, τοῦ λόγου μερῶν ὀνόματος καὶ ῥήματος, ὅπερ εἰς ἄλλην ἀναβαλλόμεθα ἀκρόασιν. Ἐπισυνάπτομεν δὲ τοῖς περὶ γενέσεως γλώσσης ἡμῖν εἰρημένοις ἃ περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἡμῖν ἐν ἡρωελεγείοις πεποίηται, χαριζόμενοι τῷ Συλ-

λόγῳ, οὗ καὶ περὶ τούτων ἀποδεχόμεθα τὴν εὐμενῆ κρίσιν.

Εἰπέ μοι, ἱμερόεσσα θεά, θύγατερ Διός, ἀγνῶν
ἐλθοῦσ' ἐκ κορυφῶν οὔρεος ἠγαθέου,
εὐόδμου Ἑλικῶνος, ἵνα γλυκερῇσιν ἀοιδῇς
ὑμνεῖτε σφέτερον νωλεμέως γενέτην
καὶ χορὸν ἀρτίζεσθε καλὸν μετὰ Φοίβου ἄνακτος
ποσσὶ περιπλίκτοις ἐννέ' Ὀλυμπιάδες,
πῶς αὐδὴν γένος ἔσχε βροτήσιον οἷον ἁπάντων
ζώων, ὅσσα πέλει γαῖαν ἀν' εὐρύχορον,
πῶς δ' ἄρα χρήμασι πᾶσιν, ὅσ' εἴχιδεν, οὔνομα θῆκεν
ὅσσα τε φρεσσὶ νόης' ἔφρασεν εὐμαρέως.
Ἦν δτ' ἐπιχθονίων μερόπων γένος ἦεν ἄφωνον
ζώων ὡς ἑτέρων ἔθνεα πλαζομένων
εἰν ἀλὶ καὶ κατὰ γαῖαν ἠδ' αἰθέρα, μητέρι δ' οὔπω
οὐδὲ τέκεσσι φίλοις οὔνομ' ἦεν ἑρατόν,
οὐδὲ πατὴρ φίλον υἱὸν ἔχεν κικλησκέμεν αὐδῇ
οὐδ' υἱός γενέτην· ἐννεοὶ ἄμφω ἔσαν,
ἀτρεκέως παίδεσσιν ἐοικότε νηπιάχοισιν,
οἵ τε πρὸς ἀλλήλους οὔ τι ἄμειψαν ἔπος.
ὡς δ' ὅτε τις ξείνην ἐλθὼν χθόνα τηλόσε πάτρης,
Ἰνδῶν ἢ Σηρῶν γαῖαν ἢ Ἰαπονίων,
οὔτι ἔπος συνίησιν ἀκούσας αὖθι λεγόντων
οὐδ' αὐτός τι λέγειν ἐνδαπίοις δύναται,
εἰ δέ τί που βούλοιτο λέγειν, χρειὼ δέ τ' ἀνώγοι,
δείξεν δ' γ' ἢ χειρὸς δακτύλῳ ἢ φάεσιν,
ὡς καὶ ἐπιχθονίων ὅσσοι πρῶτοι σέλας εἶδον
ἠελίου σφετέρῃ δείξαν ὁμηλικίῃ
εἴ τι λέγειν ἔθελον, ζώοισι δ' ὁμῶς ἑτέροισι
γήρυον ἀλγεῦντες γηθόμενοί τε φρεσίν.
Τίς δ' ἐνεοῖς σφιν ἐοῦσ' αὐδὴν πόρεν ἠχήεσσαν,
ὠκὺν βουλάων ἄγγελον ἡμετέρων;
εἰπὲ θεά· σὺ γὰρ οἶσθα, Διὸς γεγαυῖα γενέθλη,
αὐτὸς δ' ὅσσ' εἴπῃς φθέγξομαι ἐσσομένοις.
Αὐτὴ δῶκε φύσις θαλερὴν ὅπα καὶ φρένας ἐσθλὰς
ἀνθρώπων γενεῇ δήποτε γειναμένῃ,
τῇσιν ἅμ' αὐδὴν θ' εὗρον, ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν,
ἰδμοσύνην τ' ἐσθλὴν, ἐμμελίην βιότου,
συμφύτῳ ἑσπόμενοι φύσιος νόμῳ, ᾧ καὶ ἐν ὕμμιν
ἄρχονται λαλέειν νήπιοι ἑσπόμενοι.
ἠΰτε γὰρ θάλεα γλυκερῆς ἔτι νηπιάχοντα
μητέρος ἠὲ φίλου πατρὸς ἀπὸ στόματος
μήνης εὐμελὲς οὔνομ' ἢ ἀστέρος εἰαρινοῖο
ἤ τινος ὀρνίθων ἦρι μινυρομένων
οὔασιν εἰσαΐοντα καὶ ὄμμασιν αὖθ' ὁρώοντα,
δεικνύντοιν γονέοιν δακτύλῳ ἢ φάεσιν,
αὐτίκ' ἄρ' ἐφράσσαντο νόῳ: Τό δε δῖα σελήνη,
φωσφόρος εὐειδὴς, ἀδονὶς εὐκέλαδος
καί σφισιν εἰσοπίσω ταδε σήματα γίγνετ' ἀνάγκῃ
κείνων φραζομένοις φθεγγομένοισί θ' ὁμῶς,
ὡς πρῶτοι θνητῶν πόλον αἰθέρος ὅσσοι ἐσεῖδον
ἠδὲ φάος φύσιος μητέρος ὡς ἄϊον
ὅττι περ οὔνομ' ἦεν τοῖς χρήμασιν, ὕδατος ἦχον
καὶ βροντῆς πάταγον κἀδονίδος κέλαδον.
ὅττι δὲ νῦν παισὶν μήτηρ ἔστ', ἦν φύσις αὐτοῖς
ὅττι δὲ νῦν μήτηρ, τό σφε δίδαξε φύσις.
Εἰ δέ τῳ οὔνομα θέντες ὁμοίιον ἄλλο ἑσεῖδον
ὄμμασι, τῷ γ' αὐτῷ φθέγματι προσκάλεσαν.
Ὥστε γὰρ ἀρξάμενοι παῖδες φθέγγεσθαι ἄναυδοι
καὶ πατέρ' ἠὲ φίλην μητέρ' ἀνηπύεμεν,
εἴ τιν' ἔπειτά που ἀνέρ' ἀλίγκιον ἠὲ γυναῖκα
κείνοις εἰσεῖδον, μητέρ' ὁμῶς κάλεσαν
καὶ πατέρ· οὐ γὰρ ἴσασι διακρίνειν τοκέε σφώ,
ὡς πατέρες μερόπων πάντα κάλεσσαν ὁμῶς
ὅσσα περ εἶδον ὁμοῖα κατὰ χθόνα καὶ κατὰ πόντον,
ἵππων δελφίνων τ' ἔθνεα ποντοπόρων
ἠδ' ἐλάφων κεραῶν πετεεινῶν τ' ἠεροφοίτων,
δένδρεα καὶ χλοερῶν μυρία φῦλα φυτῶν.
Παῦρα δὲ πάμπαν ἐόντα τά γε πρῶτά σφε δίδαξεν
ἡ δὴ θρέψε φύσις, πλείον' ἀεὶ τίθεσαν
αὐτοὶ ῥηϊδίως, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν,
χρειὼ δέ σφε δίδασχ' ὅττι μὴ εἶχε φύσις.
ἠΰτε γὰρ τρεῖς οἶαι ἐν ὄμμασιν ὑμετέροισιν,
αἰθέρος αὐγήεσσ' οἴδμασι πλησσομένοις,
χροιαὶ, κυανέη τ' ὠχρή τ' ἐρυθρή τε πέλουσαι
(τοίην γὰρ φάεσιν δῶκε θεὸς δύναμιν)
εὖτε μὲν ἀθανάτων ἀπ' Ὀλομπόθεν ἄγγελος ἦλθεν,
Ἶρις πορφυρέη, δὶς φάνεν αὐτίκα τρεῖς,
σύνδυο μιγνύμεναι ἑξείης, ἠελίοιο
ἀκτίνων σταγόσιν νάματος ἀγνυμένων,
τῶν δ' ἀπὸ πλεῦνες ἀεὶ σφίσιν αὐτῆς μιγνυμενάων
ἠδὲ συνειρομένων ὄμμασ' ἐνὶ βροτέοις,
τὼς ἀπ' ἀριθμητῶν, ἃ πάρος ῥιζώματα γλώσσης
ἔπλετο τοῖς πρώτοις ὑμετέροις γενέτῃς,
χιλιάδες γίγνοντο, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
ἀλλήλοις φθογγῇ δηθὰ συνειρομένων.
Τῶν δ' ὀλίγων, αἳ πρῶται ἐπὶ χθονὶ γλῶσσαι ἔφυσαν
ἔνθα πέλε θνητῶν σμήνε' ἐπιχθονίων,
ποικίλαι ἐξεγένοντο, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τόσσαι ὅσ' ἀνθρώπων ἔθνε' ἔφυ μερόπων,
χώρου συμπρήσσοντος ἠδὲ χρόνου, οἷσιν ἐν ἀμφοῖν
γίγνεται ὅσσα φύσις γῆν κάτα δῖα φύει.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΝΘ΄.

Τῇ 23. Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, Ἀντιπροέδρου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ἰ. Παππάδη βιβλιοπώλου, δι' ἧς οὗτος κοινοποιεῖ ὅτι προσφέρει τῷ Συλλόγῳ συλλογὴν διαφόρων βιβλίων ἐκ τόμων 127, ἐπισυνάπτων ἅμα καὶ κατάλογον αὐτῶν.

Εἶτα ἀναγινώσκει τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου περὶ συστάσεως μικτῶν προκαταρκτικῶν σχολείων τῆς ἐν Σμύρνῃ κ. Σαπφοῦς Λεοντιάδος, ἅπερ αὕτη ἀποκαλεῖ Ἀνατροφεῖον, ἀποσταλέντος ὑπ' αὐτῆς τῷ Συλλόγῳ καὶ παραπεμφθέντος εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν· μεθ' ὃ ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἐντέλλεται ἵνα διαβιβάσῃ τῇ κ. Σαπφοῖ Λεοντιάδι ἀντίγραφον τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτῆς.

Ἀκολούθως ὁ προεδρεύων ἀνακοινοῖ εἰς τὸν Σύλλογον ὅτι ἐπιφορτισθεὶς ἵνα ἀντιπροσωπεύσῃ κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τῆς λέσχης «Μικρασία» τὸν ἡμέτερον Σύλλογον παρεκλήθη ὑπὸ τοῦ προεδρείου τῆς ἐν λόγῳ λέσχης νὰ ὑποβάλῃ τὰς εὐχαριστίας του ἐπὶ τῇ ἠθικῇ προσασίᾳ, ἣν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς διετέλεσεν ἐπιδαψιλεύων αὐτῇ καὶ παρακαλεῖ ἵνα μὴ παύσηται παρέχων αὐτῇ τὴν αὐτὴν προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Πασπάτης ἀνέγνω ἔκθεσιν περί τινων μετάλλων τῆς Ἑλλάδος ἔχουσαν ἐν περιλήψει οὕτως.

Ὁ κ. Πασπάτης προοιμιαζόμενος εἶπε βραχέα τινὰ περὶ τῶν μεταλλείων τοῦ ἀρχαίου Λαυρίου καὶ τοῦ πλούτου, ὃν οἱ ἀρχαῖοι ἐξ αὐτῶν ἐκαρπώθησαν· ἀκολούθως ἀπηρίθμησε τὰ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα εὑρισκόμενα κυριώτερα μέταλλα ἐν τοῖς ἐγκάτοις καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἰς φλέβας, κοιτάσματα καὶ σωροὺς, προσήγαγε διάφορα δείγματα αὐτῶν, καὶ ὑπέδειξε τὴν ποιότητα καὶ τὸν βαθμὸν τῆς καθαρότητος, τὴν τιμὴν αὐτῶν κατὰ τόνον ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Εὐρώπης. Ἐποίησε στατιστικὴν τῶν ἀπὸ τοῦ 1862 παραχωρηθέντων εἰς ἑταιρίας ἢ εἰς ἰδιώτας στρεμμάτων γῆς μεταλλούχου, καὶ τῶν κερδῶν, ἅπερ ἐπραγματοποίησαν ἰδιῶταί τινες ἢ ἑταιρίαι ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως μετάλλων τινῶν, καὶ κατέληξε τὸν λόγον ἐξαίρων τὰς ὠφελείας, ἃς τὸ ἔθνος δύναται νὰ καρπωθῇ ἐκ τῆς μεταλλευτικῆς βιομηχανίας καὶ ἐκφράζων τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι βλέπει τὸ ἔθνος τρεπόμενον εἰς στάδιον βίου πρακτικώτερον.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞ΄.

Ἔκτακτος.

Τῇ 24 Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γκιουμουσγκερδάνη προσφορὰν χρυσοῦ νομίσματος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου παρακαλῶν ἅμα τὸν κ. γενικὸν γραμματέα ὅπως γράψῃ τῷ δωρητῇ εὐχαριστήριον ἐπιστολήν.

Ἀκολούθως ὁ λόγος δίδοται τῷ προέδρῳ τῆς συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅστις ἀναγινώσκει τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Κύριοι!

Ἡ συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Λαζοπούλου, Γ. Σάρρου, Μ. Παρανίκα, Α. Διούμα, Γ. Σοφοκλέους, καὶ τῶν Γραμματέων τοῦ Συλλόγου, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τῇ 18 Μαΐου, καὶ Πρόεδρον μὲν ἐξελέξατο τὸν Γ. Σοφοκλῆν, Γραμματέα δὲ τὸν κ. Γ. Σάρρον.

Καὶ τέσσαρας μὲν συνεδριάσεις συνεκρότησε μέχρις 9 Ἰουνίου, ἐν αἷς εἰργάσθη προκαταρκτικῶς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Περιοδικῷ καταχωρηθησομένων Ἀναγνωσμάτων. Ἀλλ' ἐπελθουσῶν τῶν διακοπῶν, μὴ δυναμένη νὰ ἐξακολουθῇ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, διεσπαρμένων τῶν μελῶν αὐτῆς ἄλλων ἀλλαχοῦ, ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ καὶ αὕτη τὰ ἔργα αὐτῆς μέχρι τῶν μέσων Ὀκτωβρίου, ὅτε ἀνέλαβεν αὐτὰ, τῶν κ. κ. Ἡρ. Βασιάδου καὶ Β. Πυλάδου διαδεξαμένων τοὺς

παραιτηθέντας κ. κ. Μ. Παρανίκαν καὶ Γ. Σάρρον.

Ἔκτοτε μέχρι Μαρτίου εἰργάσθη τακτικῶς συνερχομένη κατὰ πᾶσαν σχεδὸν παρασκευήν, Γραμματέως μὲν πρὸς σύνταξιν τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διορισθέντος τοῦ κ. Φιλίου, Προέδρου δὲ μείναντος τοῦ αὐτοῦ. Πολλὰς δὲ συνεδριάσεις ἐδαπάνησεν εἰς καταρτισμὸν πληρεστέρου, ὡς οἷόν τε, καταλόγου τῶν μελῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἱδρύσεως τοῦ Συλλόγου μέχρι τοῦ ἐνεστῶτος συλλογικοῦ ἔτους. Καὶ δὲν δύναται μὲν νὰ καυχηθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅτι ἐσχημάτισεν ἀκριβῆ καὶ πιστὸν κατάλογον, τοῦθ' ὅπερ ἀδύνατον ἦν μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας αὐτῆς ἕνεκα τῆς γνωστῆς καταστροφῆς τῶν ἀρχείων τοῦ Συλλόγου, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐκαθάρισεν αὐτὸν ἀπὸ ἱκανὰς ἀσχημίας, καὶ διευκόλυνεν ὁπωσοῦν εἰς τὸ μετὰ ταῦτα τὸν καταρτισμὸν ἀκριβεστέρου καταλόγου πάντων τῶν μελῶν. Ἤρξατο δὲ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ κατὰ τὰ μέσα Δεκεμβρίου. Καὶ μέχρι τοῦδε ἐτυπώθησαν 32 τυπογραφικὰ φύλλα, περιέχοντα δέκα ἀναγνώσματα ποικίλης ὕλης, δύο ἐκθέσεις ἐπιτροπῶν, καὶ μέρη πρακτικῶν 42 συνεδριάσεων τοῦ Συλλόγου, τακτικῶν τε καὶ ἐκτάκτων, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ ἡ ἐπὶ τῆς καταθέσεως τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ κτιρίου προσλαλιὰ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου, αἱ ἐκθέσεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Φιλολογικῆς, τῆς Ἀρχαιολογικῆς, ἡ περὶ τῶν δημοσίων διαλέξεων, ἡ περὶ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου, ἡ τοῦ ταμίου, καὶ ἡ τοῦ Προέδρου κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ Συλλόγου.

Πρὸς δὲ θέλει ἐμπεριέχει τὸ περιοδικὸν τὰς δημοσίας διαλέξεις, καὶ ἐρανίσματα, καὶ βιβλιογραφίαν ἴσως, καὶ διαφόρους πίνακας, ὥστε κατὰ πιθανὸν προϋπολογισμὸν τὸ περιοδικὸν τοῦ λήξαντος ἔτους θέλει ὑπερβῆ τὰ 50 τυπογραφικὰ φύλλα, ἀριθμὸν εἰς ὃν οὐδέποτε ἀνέβη τὸ περιεχόμενον τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ τῆς ἀ. ἐκδόσεως αὐτοῦ.

Ἡ πληθὺς δ' αὕτη τῆς ὕλης σὺν ἄλλαις σπουδαίαις δυσχερείαις, γνωσταῖς τοῖς μεμυημένοις εἰς τὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἐπενήργησεν οὐ μικρὸν, ἵνα καί τοι τοσοῦτον κατατρίψαντες χρόνον μὴ δυνηθῶμεν ἐπενεγκεῖν αὐτὸ εἰς πέρας. Ἀλλ' ἤδη, οὐδεμιᾶς τοιαύτης ἀπολιπομένης δυσχερείας, ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς διανεμηθήσεται εἴς τε τὰ μέλη καὶ εἰς τὸ δημόσιον.

Ταῦτα διακοινοῦσα ἡ Ἐπιτροπὴ τῷ Συλλόγῳ, εὔχεται μείζονα ἐπιτυχίαν καὶ ὀλιγωτέρους μόχθους τοῖς διαδεξομένοις αὐτήν.

Ἐν Πέρᾳ τῇ 24 Ἀπριλίου 1873.

Ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ

Γ. ΣΟΦΟΚΛΗΣ *Πρόεδρος*
ΗΡ. ΒΑΣΙΑΔΗΣ
Δ. Σ. ΠΛΗΘΩΝΙΔΗΣ
Α. ΛΙΟΥΜΑΣ
Δ. ΦΙΛΙΟΣ

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Βασιάδης πρὶν ἢ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ ποιεῖ παρατηρήσεις τινὰς περὶ παραμορφώσεως τῶν πρακτικῶν κατὰ τὰς συνεδριάσεις, καθ' ἃς συνεζητεῖτο ὁ κανονισμός. Ὁ κ. Η. Βασιάδης λέγει ὅτι τότε εἶχεν ὑποβάλει τὰς ἑξῆς προτάσεις α) ὁ Σύλλογος συγκαλεῖ κατὰ διετίαν Σύνοδον ἔκ τε τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Συλλόγων καὶ ἐξ ἄλλων λογίων, ἐν ᾗ θέματα συζητοῦνται φιλολογικὰ, ἐκπαιδευτικὰ, ἀρχαιολογικὰ, ἐπιστημονικὰ, ὡρισμένα καὶ προαναγγελμένα. β') αἱ συνεδριάσεις εἰσὶ δημόσιαι, ἀλλ' ἐν ταῖς συζητήσεσι λαμβάνουσι μέρος μόνον οἱ ἀποδεχθέντες τὴν πρόσκλησιν καὶ ἀπαντήσαντες. γ') Τὰ ἀναγνωσθέντα συζητηθέντα καὶ ἀποφασισθέντα δημοσιεύονται κατ' ἰδίαν ἢ ἐν τῷ Περιοδικῷ τοῦ Συλλόγου.

Μετὰ συζήτησιν κατὰ πλειονοψηφίαν ἐνεκρίθη νὰ μὴ καταχωρισθῶσιν αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἐν τῷ κανονισμῷ, ἀλλ' ἐν τοῖς πρακτικοῖς.

Εἶτα δὲ ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ.

Ἀξιότιμοι συνάδελφοι,

Αἱ ἐργασίαι τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦτο τὸ ἔτος οὔτε πολλαὶ εἰσιν οὔτε μεγάλαι, τούτου δ' αἴτιος μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐγώ εἰμι, διότι ἀσχολούμενος εἰς τὴν μαίευσιν καὶ σπαργάνωσιν τῶν νεογνῶν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τεκνίων, τοῦ Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρακικοῦ Συλλόγου, ἐπελαθόμην ἔστιν ὅτε τῶν ἐργασιῶν τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς· ἐφ' ᾧ καὶ ἐξαιτοῦμαι συγγνώμην.

Ἡ Φιλολογ. Ἐπιτροπὴ τοῦ ἤδη λήξαντος Συλλογικοῦ ἔτους ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν κ. Μ. Παρανίκα, Α. Δημητριάδου, Χ. Χατζῆ Χρήστου, Δ. Φιλίου, Α. Τάγη, Ἰ. Καρολίδου, Δ. Μαλιάδου καὶ Θ. Τάγη γραμματέως ἐποίησε δέκα καὶ τέσσαρας συνεδριάσεις· ἀφ' οὗ ὡρίσθη ὁ προϋπολογισμὸς τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὰς ἐργασίας αὐτῆς βιβλίων καὶ δύο ἢ τριῶν φιλολογικῶν περιοδικῶν προέβη εἰς τὸ περὶ ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων σπουδαιότατον καὶ ἐθνικώτατον ζήτημα, εἰς ὃ κατέτριψε πολλὰς συνεδριάσεις καὶ πολλοὶ ἀντηλλάγησαν λόγοι, τῶν μὲν διισχυριζομένων, ὅτι νέαι παρ' ἡμῶν ἐκδόσεις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν ἀλλὰ καὶ βλάπτουσι τοὺς μαθητιῶντας μάλιστα, τῶν δὲ, ὅτι πρέπει, ἵνα εἰς ἔκδοσιν ὀλίγων συγγραφέων περιορισθῶμεν καὶ αὕτη ν' ἀνατεθῇ εἰς τὰ μέλη τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς· τῶν δὲ ἀνασκευαζόντων τοὺς νομίζοντας, ὅτι αἱ ἐκδόσεις ἐπιζήμιοι καὶ διὰ πολλῶν ἀποδεικνυόντων τὰς ἐξ αὐτῶν προελευσομένας ὠφελείας τῇ ἡμετέρᾳ φιλολογίᾳ· ὁ δὲ πρόεδρος οὐ μόνον φρονεῖ, ὅτι ἡ ἔκδοσις ἔσται ἔργον πάντων τῶν δυναμένων λογίων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω χωρῶν ἀποφαίνεται ὅτι συμφέρει, ἵνα καὶ Ἑλληνισταὶ προσκληθῶσιν ὡς συνεργάται, διότι οὕτως ἔξομεν προθυμότερον τὸν ἀναδεξόμενον τὴν δαπάνην τῶν ἐκδόσεων.

Τούτῳ προστιθέμενος ὁ κ. Παρανίκας λέγει, ὅτι ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου κ. Christ ἄσμενος ἀναδέχεται ἵνα ἐπεξεργασθῇ κριτικῶς τὸ κείμενον καὶ συντάξῃ προλεγόμενα περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τοῦ Ὁμηρικοῦ ζητήματος· φρονεῖ δὲ καλὸν, ἵνα συνταχθῶσιν ἢ καὶ μεταφρασθῶσι καί τινα συγγράμματα βοηθητικὰ οἷον τὸ Πραγματικὸν Λεξικὸν τοῦ Lübke, ὅπως εἰς αὐτὰ γίγνωνται αἱ παραπομπαί.

Μετὰ τὰς σπουδαίας ταύτας συζητήσεις ἡ Ἐπιτροπὴ σύντονον ἐπέστησε προσοχὴν καὶ εἰς τὰ περὶ συλλογῆς τῶν ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ· καὶ πρῶτον μὲν ὁ πρόεδρος ἀνέγνω σχέδιον προγράμματος περὶ συλλογῆς τῶν ζώντων μνημείων, ὅπερ ἐγκριθὲν ἀπεφασίσθη, ἵνα διαβιβασθῇ εἰς τὸν Σύλλογον· ἡ δ' Ἐπιτροπὴ ἐξέφρασε καὶ τὴν εὐχὴν, ἵνα μετὰ τοῦ προγράμματος πεμφθῶσι παρὰ τοῦ Συλλόγου καὶ ἐγκύκλιοι πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διδασκάλους καὶ ἄλλους λογίους προτρέπουσαι αὐτοὺς ὅπως ἀσχοληθῶσιν εἰς συλλογὰς καὶ ἀποστείλωσιν αὐτὰς πρὸς τὸν Σύλλογον ἐπὶ βραβεύσει.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ προγράμματος καὶ τῶν ἐγκυκλίων οὐ πολὺς παρῆλθε χρόνος καὶ διάφοροι ἀπεστάλησαν συλλογαὶ, ἃς μετὰ προσοχῆς διελθοῦσα ἡ Φιλολογικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὰς ἀναγκαίας ποιήσασα ἀναλύσεις καὶ παρατηρήσεις ἐπεφόρτισε τὸν κ. Χατζῆ Χρήστου, ἵνα ὡς εἰσηγητὴς ὑπ' ὄψιν ἔχων αὐτὰς ποιήσηται τὴν περὶ τῶν συλλογῶν τῶν ζώντων μνημείων γενικὴν ἔκθεσιν, ἥτις καὶ συνταχθεῖσα ἀνεγνώσθη ἐν τῇ 13ῃ καὶ 14ῃ συνεδριάσει. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἀποφάσεων καὶ ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κυριώτεραί εἰσιν αἱ ἑξῆς· ὁ μὲν Πρόεδρος προέτεινεν ἵνα ἡ Φιλολ. Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Γαλάτου Chassang ἐκδῷ σύντομον Ἑλληνικὸν Ἐτυμολογικὸν πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων περιέχον α) τὰς ῥίζας τῶν λέξεων, β') τὰ μορφωτικὰ ἐπιθέματα, γ') τὰς καταλήξεις. Τὴν πρότασιν ταύτην ἐγκρίνασα ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνέθηκε τὴν ἐργασίαν τῷ κ. Καρολίδῃ, ᾧ ἀνετέθη καὶ ἡ ἀνάλυσις τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαρίτου Μαυροφρύδου τοῦ ἐπιγραφομένου *Δοκίμιον Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης*· τῷ δὲ κ. Δημητριάδῃ ἀνετέθη ἡ κρίσις περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαρίτου Κυπριανοῦ *τὰ ἀπόρρητα τοῦ Ἰσοκράτους*· τῷ δὲ κ. Ζωηρῷ ἡ μετάφρασις τῆς περὶ Θράκης πραγματείας τοῦ κ. Dumond, ὅπως καταχωρισθῇ ὡς ἐράνισμα ἐν τῷ Περιοδικῷ τοῦ Συλλόγου· ὁ δὲ κ. Μαλιάδης, τῇ προτροπῇ τοῦ Προέδρου ἀνέλαβεν, ἵνα ποιήσῃ μελέτας περὶ τοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος ἢ περὶ λογογράφων καὶ δικηγόρων· ὁ δὲ κ. Παρανίκας ἐν τρισὶ συνεδριάσεσιν ἐποιήσατο περιγραφὴν κωδήκων τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ ἀνέγνω χειρόγραφά τινα ἀναγκαῖα τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐξ ὧν τινα ἐνεκρίθη, ἵνα ἀναγνωσθῶσι καὶ ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τοῦ Συλλόγου.

Τοιαῦτα μὲν ἐν συντόμῳ τὰ κυριώτερα τῶν ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Καλλιβούρσης ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς.

Κύριοι!

Οὐχὶ τὸ πλῆθος τοῦ ἀμητοῦ καὶ ἡ μεγάλη τῆς συγκομιδῆς εὐθηνία εἰσὶ τὰ προαγόντα με πρὸς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ἀλλὰ τοὐναντίον ἡ δυσετηρία, ἥτις, δυστυχῶς, καὶ ἐν τῇ λιγούσῃ συλλογικῇ περιόδῳ, ὡς καὶ ἐν ταῖς προτέραις, παρατηρεῖται ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς

ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, καί τοι πάντα τὰ μέλη αὐτῆς σφόδρα ζηλοῦσι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, ἐφ' ᾧ συνέστηκε. Καθὼς ὁ προμηθὴς γεωπόνος, οὐ μόνον ὅταν ἴδῃ τὰ λήϊα αὐτοῦ εὐθηνοῦντα καὶ τὰ κάρπιμα τῶν δένδρων του βρίθοντα ὀπώρας ἐπιλέγεται ὅπου ἄρα ἔγκειται ἡ αἰτία τῆς πολυφορίας ἐκείνης ἵνα, εἰ ἐφ' ἑαυτῷ, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι δημιουργήσῃ περὶ τὸ γεώργιον αὐτοῦ τοὺς αὐτοὺς εὐνοϊκοὺς ὅρους, ἀλλὰ καὶ ὅταν περίλυπος βλέπῃ ματαιουμένας πάσας τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ ἀναζητεῖ τῆς ἀφορίας τὰ αἴτια, ἵνα, ἐὰν δύνηται, ἀποφύγῃ αὐτὰ ἐν τοῖς ἐπιοῦσιν ἔτεσιν, οὕτω καὶ ἡμεῖς λυσιτελέστατον ἔργον θέλομεν πράξει εἰ ἀνερευνήσωμεν ἅ τινα τὰ αἴτια, δι' ἃ ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ οὔπω παρέσχεν ἡμῖν τὸ ὡραῖον θέαμα εὐδοκιμοῦντος καὶ τοῦ σκοποῦ, οὗ αὕτη στοχάζεται, ἐφικομένου θεσμοθετήματος. Ἴσως οὕτω δυνηθῶμεν, τὸ μὲν ἀποφεύγοντες ἀπὸ τοῦ νῦν ἐκεῖνα τῶν ὑποδειχθησομένων αἰτίων, ὅσων ἐπιτρέπει τὴν ἀπὸ τοῦδε ἄρσιν ὁ κανονισμός, τὸ δὲ βελτιοῦντες ὅταν ἐπιστῇ ὁ καιρὸς τῆς τοῦ κανονισμοῦ ἀναθεωρήσεως τὰ περὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἡμῶν ἐκεῖ ὁριζόμενα, καταστῆσαι αὐτὴν ὄντως ὀνήσιμον καὶ ἀναγάγωμεν εἰς τὴν ὄντως ἐπιφανῆ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν θέσιν, ἥτις ἀνήκει αὐτῇ διά τε τὴν ἔκτασιν τῆς δικαιοδοσίας καὶ τὸ πρακτικὸν διάφορον, ὅπερ προσιδιάζει ταῖς εἰς αὐτὴν καθυπαγομέναις ἐπιστήμαις. Πάντως οὐκ ἐσμὲν ἐκ τῶν ἐκτιμώντων ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν ἐκ μόνης τῆς πρακτικῆς αὐτῆς ἀνυσιμότητος, ἀλλὰ πρεσβεύομεν ὅτι πᾶσα ἐπιστήμη ἐστὶ πρωτίστως θεωρητέα ὡς σύστημα ἀληθειῶν, ἃς, ὡς τοιαύτας καὶ ἀνεξαρτήτως πάσης πρακτικῆς αὐτῶν ἐφαρμογῆς, ταμιεύεται τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρεγόμενον. Ὅταν ὅμως τὸ εἶδος ἐκεῖνο τοῦ ἐπιστητοῦ, εἰς ὃ ἀσχολεῖται ἡ ἡμετέρα διάνοια πρὸς τῷ θεωρητικῷ αὐτοῦ διαφόρῳ ἐστὶ καὶ βιωφελὲς ἐκμάθημα, τότε καθίσταται ἡμῖν διττῶς ἀξιοσπούδαστον.

Ἑκάστη τῶν διαρκῶν λεγομένων ἐπιτροπῶν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου εἰσὶ προσνενεμημέναι σπουδαιόταται, βεβαίως καὶ δυσχερέσταται ὑπουργίαι, ἀλλ' οὐδεμιᾶς ἐξ αὐτῶν ἀπολείπεται ἐν τῇ εὐρύτητι τῆς δικαιοδοσίας καὶ τῇ σπουδαιότητι τῆς ἀποστολῆς ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπή, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν καθυπάγονται πᾶσαι αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, ἤτοι· ἀ) Πᾶσαι αἱ κυρίως ἰατρικαί, οὖσαι οὐκ ἐλάττονες τῶν δώδεκα· ἤτοι *ἀνατομία* (γενικὴ, εἰδικὴ, τοπογραφικὴ μικρογραφικὴ) *φυσιολογία*, *ἰατροδικαστική*, *τοξικολογία*, *παθολογία* (γενικὴ καὶ εἰδική), *θεραπευτική*, *φαρμακολογία*, *ἱστορία τῆς ἰατρικῆς*, *χειρουργική*, *ὀφθαλμιολογία*, *μαιευτική*, *ὑγιεινή*. β') *Ἡ φυσική*, *ἡ χημεία*, *ἡ βοτανική*, *ἡ γεωργική*, *ἡ γεωλογία*, *ἡ γεωγνωσία*, *ἡ ὀρυκτολογία*, *ἡ μεταλλευτική*, *ἡ ἀστρονομία*, *ἡ φυσικὴ γεωγραφία*, *ἡ ἀνθρωπογνωσία καὶ ἡ παλαιοντολογία*. Ἐν ὅλαις ἐπιστῆμαι εἴκοσι καὶ τέσσαρες.

Περὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν τούτων, πολλαὶ τῶν ὁποίων ὑποδιαιροῦνται εἰς ἄλλους κλάδους, ἐνίοτε καὶ αὐτοὺς οὐ μικρὸν ἐκτεταμένους, ὀφείλει ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ ἀναφέρειν εἰς τὸν Σύλλογον τίνα ἀξίαν λόγου ἐποιήσαντο πρόοδον.

Ἐὰν λοιπὸν, νέα τις ἐξευρεθῇ θεραπευτικὴ μέθοδος, ἀνυσιμωτέρα τῶν τέως ἐν χρήσει, ἢ ἰαματικόν τι βοήθημα, ἰώμενον δυσαπάλλακτόν τινα ἢ καὶ ἀνίατον τέως πάθησιν· ἐὰν λυσιτελέστερός τις ἐπινοηθῇ χειριστικὸς τρόπος, ἢ εἰς τὰς φυσικὰς ἡμῶν γνώσεις προστεθῇ νέον τι ἐξεύρημα πρακτικῶς ὀνήσιμον ἢ ἡ χημεία χωρήσῃ ἐπὶ τὰ πρόσω ἔν τινι γνώσει ἐφαρμοσίμῳ ἐν ταῖς τέχναις καὶ τῇ βιομηχανίᾳ, ἐὰν εἰς τὸν βοτανικὸν πλοῦτον προσθησαυρισθῇ νέον τι φυτὸν, οὗ βιωφελὴς ἡ χρῆσις· ἐὰν ἡ ὀρυκτολογία ἢ ἡ μεταλλευτικὴ, αἱ πλουτοδότιδες αὗται θεότητες τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, προσβιβασθῶσιν ἔν τισι τῶν κυριωδῶν αὐτῶν στοιχείων, τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ ἀνατέθειται τὸ καθῆκον τοῦ ἀνακοινῶσαι τῷ Συλλόγῳ καὶ δι' αὐτοῦ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ τὸ νέον εὐεργετικὸν ἐξεύρημα.

Ἀλλὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς τοσοῦτον ἐκτεταμένης, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον βιωφελοῦς ἀποστολῆς αὐτῆς, ἡ ἐπιτροπὴ χρῄζει πρωτίστως τῶν βοηθημάτων ἐκείνων, δι' ὧν αὐτὴν πρῶτον μαθεῖν τίνες ἐγένοντο πρόοδοι ἐν ταῖς καθόλου φυσικαῖς ἐπιστήμαις καὶ πεῖσαι πρῶτον ἑαυτὴν, ὁσάκις τοῦτο δυνατὸν, διὰ τῶν προσφόρων ἐξεταστικῶν ὀργάνων, διὰ τῶν ἀπαιτουμένων μικροσκοπικῶν καὶ χημικῶν ἐξετάσεων, περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἀναγγελλομένων ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς περιοδικοῖς συγγράμμασι νεωτέρων ἐξευρημάτων. Διὰ τοῦτο ἅμα καταρτισθεῖσα ἡ κατὰ τὴν ἤδη λήγουσαν περίοδον ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη παραχρῆμα πρὸς σύνταξιν καταλόγου τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων, ὧν ἐδεῖτο πρὸς τὰς ἐργασίας αὐτῆς. Ἐπιλεξαμένου δ' ἑκάστου τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, κατ' οἶκον τὰ ἄριστα δόξαντα αὐτῷ ἐκ τῶν ἀπειροπληθῶν ἐν ταῖς διαφόροις ξέναις γλώσσαις περιοδικῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, κατηρτίσθη ὑφ' ἡμῶν, ἐντολῇ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐκ πάντων τῶν μερικῶν ἐκείνων καταλόγων, εἷς γενικὸς, συντεταγμένος μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φειδοῦς καὶ ὑπὸ τῷ κράτει τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ὀλιγίστους εἰσέτι διατίθησι πόρους, ὀφείλει δὲ οὐδὲν ἧττον ἐπαρκεῖν πρὸς τοσαύτας ἀνάγκας, ὧν ἡ θεραπεία προὐργιαιτάτη. Ταῦτα λοιπὸν ἐν νῷ ἔχοντες ἀνεγράψαμεν ἐν τῷ καταλόγῳ ἐκείνῳ δέκα καὶ ἑπτὰ μόνα περιοδικὰ συγγράμματα, ἐν ᾧ, εἰ ἀπεβλέπομεν πρὸς μόνον τὸ κατ' ἐπιστήμην τέλειον καὶ οὐ συνανελογιζόμεθα τὴν χρηματικὴν τοῦ Συλλόγου ἡμῶν ἀπορίαν, ἠθέλομεν βεβαίως προβιβάσει τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν τοὐλάχιστον εἰς τὸ τετραπλάσιον.

Τὸν τοσοῦτον πεφεισμένως συντεταγμένον ἐκεῖνον κατάλογον σπεύσαντες διεβιβάσαμεν πρὸς τὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου, παρακαλοῦντες ἐν τῷ ἐγγράφῳ, ὃ συνεπεστείλαμεν, ἵνα ὅσον οἷόν τε τάχιον ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς ἐκπορισμὸν τῶν βοηθημάτων ἐκείνων, ἐπειδὴ, ἐλέγομεν, προκεχωρηκυίας ἤδη οὔσης τοσοῦτον τῆς συλλογικῆς περιόδου, ὀλίγιστος ἔτι ὑπελείπετο χρόνος πρὸς τὰς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς ἐργασίας.

Ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν ἡμῶν προσδοκίαν καὶ ἐν ᾧ ἠλπίζομεν ὅτι εἶχεν ἤδη ἐνεργηθῇ ὅ τι δέον πρὸς ταχεῖαν ἐκπόρισιν τῇ ἐπιτροπῇ τῶν αἰτηθέντων βοηθημάτων, ἐκομισάμεθα ἔγγραφον τοῦ προεδρείου ἀναγγέλλον ἡμῖν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου, ὅτι πεντακοσίων μόνων φράγκων προϋπολογισθέντων πρὸς περιοδικὰ συγγράμματα διὰ πάσας τὰς ἐπιτροπὰς, ὑπελείποντο διαθετέα εἰσέτι μόνα ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ ταῦτα μόνον δύναται ὁ Σύλλογος νὰ δαπανήσῃ πρὸς Περιοδικὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ προσεκαλεῖτο ἵνα ἀντὶ τοῦ πρατέρου καταλόγου, ὅστις τῇ ἐπεστρέφετο, συντάξῃ ἕτερον ἐπὶ βάσει τῷ τοσοῦτον ἀνεπαρκεῖ ἐκείνῳ χρηματικῷ ποσῷ.

Εἰς τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο σημεῖον περιστάντος τοῦ ζητήματος τοῦ προσπορισμοῦ Περιοδικῶν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιτροπῇ, ἐθεωρήσαμεν αὐτὸ ἐγκαταλειπτέον, κρίναντες, ὅτι ὁ ὑπολειφθεὶς χρόνος, ἀνεπαρκέστερος γενόμενος ἐκ τῆς νέας χρονοτριβῆς, οὐδαμῶς ἐπήρκει πλέον πρὸς τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ ὁρισθὲν ποσὸν ἦν παντάπασιν ἀνεπαρκὲς οὐ μόνον νῦν, ὅτε ξυνωρὶς δωδεκάδων εἰσὶν αἱ τῇ ἐπιτροπῇ πρὸς ἀναφορὰν ἀνατεθειμέναι ἐπιστῆμαι, ἀλλὰ καὶ εἰ μία καὶ μόνη ἦν ἡ ἐπιστήμη, πρὸς ἣς τὴν ἀκριβῆ σπουδὴν, ὅσον ἐπὶ τῇ νεωτέρᾳ αὐτῆς φάσει, ἐκέκλητο ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπή.

Πρωτίστως λοιπὸν δέον χορηγεῖσθαι τοῦ λοιποῦ τῇ περὶ ἧς ἡ ἔκθεσις ἐπιτροπῇ πᾶν, ὃ ἤθελεν ἐξαιτήσηται παρὰ τοῦ Συλλόγου ὡς χρήσιμον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς βοήθημα. Ἀπέναντι δὲ τῆς τοσοῦτον κοινωφελοῦς ἀποστολῆς τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πάρεστι πᾶσα ἐλπὶς, ὅτι παρέξει ἑαυτὸν γενναῖον χορηγὸν τῆς πρὸς ἀκώλυτον αὐτῆς λειτουργίαν ἀπαιτουμένης σμικρᾶς καθ' ἑαυτὴν δαπάνης τῶν φιλογενῶν τις καὶ φιλεπιστημόνων ὁμογενῶν.

Δεύτερον μέτρον, οὗ ἡ ἐφαρμογὴ ἔσαι πάντως προβιβαστικὴ τῶν περὶ τὴν ἐπιτροπὴν, θεωροῦμεν τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ὀλιγομελοῦς ἐν τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς, τὴν συγκρότησιν δ' αὐτῆς, τοὐναντίον, ἐξ ὅσον οἷόν τε πλειόνων μελῶν. Τὸ ὀλιγομελὲς ἐγένετο αἰτία κατὰ τὴν νῦν λήγουσαν ἐνιαυσίαν περίοδον ὅτι καί τοι τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς γενομένης περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου, ἡ συγκρότησις ὅμως πλήρους αὐτῆς συνεδριάσεως μόλις κατωρθώθη τῇ 16ῃ Δεκεμβρίου ἤτοι μεθ' ὅλους ἑπτὰ καὶ ἥμισυ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μῆνας, καί τοι πολλαὶ ἐγένοντο ἀπόπειραι παρὰ τοῦ Προεδρείου τοῦ Συλλόγου πρὸς συγκάλεσιν τῆς ἐπιτροπῆς. Ὀφείλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν χάριν δικαιοσύνης ὅτι οὐδαμῶς ἐνέλειπον ζήλου καὶ προθυμίας τὰ ἀξιότιμα ἀρχικὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέλη, ἀλλὰ, ὀλιγάριθμα ὄντα, τέσσαρα μόλις, καὶ ἅπαντα ἰατροὶ, ἠδυνάτουν παρεῖναι ἅπαντα ἐν ταῖς τῆς ἐπιτροπῆς συνεδριάσεσι. Εἴπομεν δὲ ὅτι τετραμελὴς ἦν τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ ἐπιτροπὴ, ἐπειδὴ τὸ πέμπτον τῶν μελῶν οὐκ ἦν μέλος τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς· εἰκότως ἄρα οὐ προσήρχετο ἐν ἀρχῇ, καί τοι τακτικῶς προσεκαλεῖτο, εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς. Καὶ ἐλήφθη μὲν τὸ μέτρον τῆς προσλήψεως καὶ ἄλλων μελῶν, προταθέντων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῷ Συλλόγῳ καὶ προσεκλεχθέντων τεσσάρων νέων μελῶν, ἀλλὰ τοῦ καιροῦ προκεχωρηκότος πλέον μεγάλως, ἑνὸς μόλις μηνὸς ἐπιτροπικὴ ζωὴ ἦν ἐπικεκλωσμένη τοῖς νέοις μέλεσιν, ἀξιέπαινον ἀληθῶς δραστηριότητα καὶ ἀκραιφνέστατον ζῆλον ἐν τῷ βραχεῖ αὐτῷ διαστήματι ἐπιδειξαμένοις.

Ἐὰν δὲ οὐχὶ ἁπλῶς ἀποφευχθῇ ἐν τῷ μέλλοντι τὸ ὀλιγομελὲς ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ μάλιστα καὶ μεταῤῥυθμισθῶσιν

οὕτω, τοῦ καιροῦ ἐπιστάντος, τὰ περὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἐν τῷ κανονισμῷ ὁριζόμενα, ὥστε ἀντὶ τῶν ἐπιτροπῶν συστηθῆναι, ὡς ἐν ταῖς ἐν τῇ προσεσπέρῳ Εὐρώπῃ Ἀκαδημίαις, τμήματα, ὧν ἕκαστον περιλαμβάνειν πάντα ἐκεῖνα τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, ὧν τὸ εἶδος τῶν σπουδῶν ἀποφαίνει πρόσφορα πρὸς συγκρότησιν τοῦ τμήματος ἐκείνου (οἷον, ὡς ἐν παραδείγματι, πάντες οἱ ἰατροὶ ἐν τῷ φυσικομαθητικῷ τμήματι, καὶ οὕτω καθεξῆς) ἤθελον καταστῆ αἱ ἐπιτροπαὶ πράγματι διαρκεῖς, νῦν ὀνόματι μόνον οὖσαι, αἱ δὲ ἐργασίαι τῶν ἐπιτροπῶν ἤθελον οὕτω λάβει ἐξαισίαν ἐπίδοσιν.

Ἄλλο σκοπιμώτατον μέτρον, δι' οὗ ἀρθήσεται ἓν τῶν χαλαρούντων τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς αἰτίων, θεωροῦμεν καὶ τὴν ἑκάστοτε προσνομὴν τῇ ἐπιτροπῇ ἑνὸς τῶν ἐμμίσθων γραφικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Συλλόγου πρὸς διεξαγωγὴν πάσης τῆς γραφικῆς ἐργασίας ἔν τε τῇ συντάξει τῶν πρακτικῶν, ταῖς συγκαλέσεσι τῶν μελῶν πρὸς τὰς συνεδριάσεις, ταῖς μετὰ τοῦ προεδρείου τοῦ Συλλόγου ἐπιστολιμαίαις σχέσεσι καὶ πάσης ἄλλης γραφικῆς ὑπηρεσίας.

Ἄλλο κώλυμα, ὅπερ πλέον ἢ ἅπαξ παρενεπόδισε τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ συνελθεῖν καὶ συσκέψασθαι περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἦν ἡ ἐκ συμπτώσεως ὑπ' ἄλλης ἐπιτροπῆς προκατάληψις τῆς μιᾶς καὶ μόνης αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων πασῶν τῶν ἐπιτροπῶν. Ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδεὶς περαιτέρω ἐγχωρεῖ λόγος ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ἡ ὅσον οὔπω περάτωσις τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Συλλόγου ἀρεῖ ἀνεπιστρεπτεὶ τὸ κώλυμα τοῦτο.

Καί τοι, κύριοι, τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἦσαν τὰ κωλύματα ἅπερ παρενεπόδισαν τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας ἐπιτροπῆς, οὐχ ἧττον οὐκ ἀπέβη παντάπασιν ἀσυντελὴς πρὸς τὸ κοινὸν ἔργον, χάρις τῷ ἀξιεπαίνῳ ζήλῳ τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἅμα καταρτισθεῖσα, ἡ ἐπιτροπή, μόλις περὶ τὰ μέσα, ὡς εἴρηται, δεκεμβρίου, παραχρῆμα προέβη εἰς δύο μέτρα, ἐμφαίνοντα ὁπόσον ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς ἐνέπνεεν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἰδεῖν τὴν ἐπιτροπὴν ἀνταποκρινομένην πρὸς τὸν σκοπόν της. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν μέτρων τούτων ἦν τὸ ἑξῆς· ἀποβλέψασα ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ χρόνου (ἅτε δύο μόλις ὑπολειπομένων τότε αὐτῇ ἔτι μηνῶν), ἐν ᾧ ὤφειλεν ἵνα παρασκευάσῃ τὸ ἔργον της, τῶν βοηθημάτων, ὧν πρὸς τοῦτο ἐδεῖτο, καὶ τῶν ἐργοπόνων τῆς ἐπιστήμης, οἷς ἦν ἀνατεθειμένον τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἀνακοινώσεως εἰς τὸν Σύλλογον τῶν ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις ἔτεσι προόδων πασῶν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, προέβη εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἐπικαλέσασθαι διὰ τοῦ προεδρείου τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο τὴν συνεργασίαν ἑκάστου τῶν ὁπουδήποτε τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων τοῦ Συλλόγου μελῶν, προσφόρου πρὸς τοῦτο ὡς ἐκ τοῦ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ εἴδους. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη, καί τοι ἡμεῖς αὐτοὶ ἀνεκοινώσαμεν εἰς τὸν Σύλλογον ἐν μιᾷ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ συνεδριάσεων, οὐκ εὐωδώθη, ἐπικοπείσης τῆς περαιτέρω περὶ αὐτὴν ἐνεργείας ἐκ τοῦ, δυσυχῶς, καὶ πολλὰ ἄλλα ματαιοῦντος συστήματος τῶν ὑπερθέσεων καὶ ἀναβολῶν.

Τὸ δεύτερον τῶν μέτρων, ἃ ἡ ἐπιτροπὴ ἅμα καταρτισθεῖσα ἐθεώρησεν ἐπειγόντως λητέα πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς προεπελθούσης ἀπωλείας τοῦ χρόνου (καί περ τῆς βραχύτητος τοῦ ὑπολειπομένου ἔτι αὐτοῖς ὅλως ἀποθαρρυντικῆς οὔσης καὶ οὐδενὸς βοηθητικοῦ μέσου κεχορηγημένου αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Συλλόγου), διανειμάμενα τὴν ὅλην ἐργασίαν, ἀνεδέξατο ἕκαστον παρασκευᾶσαι ἀκριβῆ ἔκθεσιν περὶ ἑνὸς ἑκάστου κλάδου, ἢ καὶ πλειόνων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Καὶ ὁ μὲν τοσαῦτα ἤδη παρεσχηκὼς τρανὰ δείγματα φιλοπονίας καὶ φερεπονίας περὶ τὴν ἐπιστήμην σοφὸς ἡμῶν συνάδελφος κύριος Πασπάτης ἐπηγγείλατο συντάξασθαι λεπτομερῆ ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις (βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίᾳ) προόδων τῆς ὀρυκτοδιφίας, συνεπαγγειλάμενος καταρτίσαι καὶ συνεπιδεῖξαι τῷ Συλλόγῳ κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐκθέσεως πλήρη συλλογὴν τῶν μεταλλευμάτων, περὶ ὧν ἐν τῇ ἐκθέσει ὁ λόγος. Προσέτι ἀνεδέξατο τὸ ῥηθὲν διακεκριμένον μέλος τῆς ἡμετέρας ἐπιτροπῆς ἐκθεῖναι ἐν ἰδίᾳ πρὸς τὸν Σύλλογον ἀνακοινώσει τὰ περὶ νεωτέρας τινος θεραπευτικῆς ἐπὶ τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετὸν (τὴν κοινῶς *εὐλογιὰν*) μεθόδου (τὴν διὰ τῆς ὑπὸ τὸ δέρμα τῶν πασχόντων ὀλοφυκτιδώδη πυρετὸν ὑπενέσεως ἐμβολιαστικῆς λύμφης ἐν μείζονι ποσῷ, ἢ ἐν ὅσῳ γίνεται ὁ συνήθης ἐμβολιασμός), ἐξ ἧς ἐνθαρρυντικώτατα λέγονται τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ σπουδαιότης τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης οὖσα αὐτόδηλος τοῖς πᾶσιν (οἷα γινώσκουσιν ὁπόσον ἀναιρετικὸν καὶ ἰατρικῶς δυσπολέμητον τὸ νόσημα) οὐ χρήζει περαιτέρω καταδείξεως. Ἤδη δὲ καὶ ἐξεπλήρωσεν ὁ κ. Πασπάτης τὰ ὑπεσχημένα, ἀναγνοὺς ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων τῆς ἐπιτροπῆς συνεδριάσεων συντετελεσμένην τὴν προῤῥηθεῖσαν ὀρυκτολογικὴν ἔκθεσιν, συμπαραδείξας τῇ ἐπιτροπῇ καὶ τὰ προσήκοντα δείγματα ὀρυκτῶν. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ ὁμοθυμαδὸν ἐπιδοκιμάσασα καὶ εἰσδεξαμένη τὸ ἔργον, ἀπεφήνατο ἵνα ἀνακοινωθῇ ὡς ἐκ μέρους αὐτῆς τῷ Συλλόγῳ, ὅπερ καὶ ἔπραξεν ὁ κ. Πασπάτης ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου, πρὸς ὃν, γνόντα ἤδη τὴν πολλὴν τοῦ ἔργου ἀξίαν, περιττὸς ἀποβαίνει πᾶς περαιτέρω περὶ αὐτοῦ λόγος.

Ὅσον δὲ ἐπὶ τῇ περὶ θεραπείας τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ πλεῖστον ἐχούσῃ τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ πρακτικὸν διάφορον ἀνακοινώσει τοῦ κ. Πασπάτη πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν σκόπιμόν κρίνομεν, ἐπειδὴ τὸ θεραπευτικὸν σκοπούμενον, οὗ στοχάζεται, φαίνεται τοσοῦτον εὐεργετικὸν τῇ πασχούσῃ ἀνθρωπότητι, παρακληθῆναι τὸν κ. Πασπάτην ἀναγνῶναι αὐτὴν ἔν τινι τῶν προσεχῶν τοῦ Συλλόγου συνεδριάσεων, δίδοντα τοῖς τυχὸν περαιτέρω πληροφοριῶν ἐφιεμένοις ἐκ τῶν μελῶν εἴ τινας τοιαύτας ἐπελέξατο ἐκ τῶν περὶ τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου ζητήματος ἀγγλικῶν ἰατρικῶν ἀναγνωσμάτων.

Ἕτερον σοφὸν καὶ ἐργατικώτατον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἡμῶν, ὁ ἰατρὸς κ. *Μόρτμαν*, ἀνεδέξατο πάνυ προθύμως ἐκθέσθαι ἐν ἰδίᾳ πραγματείᾳ τὰ «περὶ τῶν παρὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι παρασιτούντων φυσικῶν ὀργανισμῶν». Καθ' ἃ δὲ ἤγγειλεν ἡμῖν ἔναγχος, συνετέλεσεν ἤδη τὸ ἔργον ἐλλεῖπον ἔτι μόνης τῆς τελευταίας ἐπεξεργασίας, ἐν βραχεῖ χρόνῳ καὶ ταύτης γενησομένης.

Ὁ κ. Jauge, (ὅστις ἀποδημήσας κατὰ δυστυχίαν ταχέως ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐπ' ὀλίγιστον μόνον συνήδρευσεν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ, καί τοι καὶ ζῆλον πολὺν περὶ αὐτὴν ἔχων, καὶ μεγάλου γνώσεων πλούτου περιόντος αὐτῷ ἀνεδέξατο ἵνα συντάξῃ τὴν περὶ τῶν νεωτέρων προόδων τῆς φυσικῆς γεωγραφίας ἔκθεσιν· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ὁ ἀξιότιμος ἡμῶν οὗτος συνάδελφος, καί τοι μακρὰν ἡμῶν διατρίβων, οὐκ ἐπιλήσεται τῶν ὑπεσχημένων.

Ὁ δὲ καθηγητὴς κ. Charrel ἐν ᾧ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ εὗρε δραστηριώτατον ἀληθῶς καὶ εἰδημονέστατον ἐργοπόνον, καί τοι ἐκ τῶν ὀψιπροσθέτων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τυγχάνων, ἀνεδέξατο οὐδὲν ἧττον ἐκθέσθαι τὰ περὶ τῶν νεωτέρων προσκτήσεων τῆς βοτανικῆς. Οἷα καταρχὴν δὲ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ προσφέρει διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῷ Συλλόγῳ ἀκριβῆ ἀναγραφὴν τῶν φυτῶν ἃ εὑρηνται βλαστάνοντα ἐν θέσει «*μηματάκια*» τῆς Πέραν. Ἡ ἀναγραφὴ δὲ αὕτη, οἱονεὶ ἡ πρώτη οὖσα ἀρχὴ τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ συστάσεως βοτανικοῦ μουσείου, ὅπερ διακαῶς εὔχεται καὶ πρὸς ὃ κυριωδέστατα συντελέσει ὁ κ. Charrel, παρήρτηται τῇ ἐκθέσει ταύτῃ.

Γνωστὸν δὲ ἤδη τῷ Συλλόγῳ, ὅτι τὸ ἄρτι ῥηθὲν σοφὸν τῆς ἡμετέρας ἐπιτροπῆς μέλος προεπηγγείλατο τῷ Συλλόγῳ προβῆναι πρὸς τὴν κατάρτισιν βοτανικῆς αὐτοῦ συλλογῆς ἀπεκδεχόμενον μόνον τὴν συντέλεσιν τοῦ καθιδρύματος τοῦ Συλλόγου ἵνα ἀνὰ λόγον τῶν διαστάσεων τῆς ἐπὶ τούτῳ αἰθούσης καθορίσῃ τό τε μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα τῶν βοτανοθηκῶν, ἐν αἷς καὶ παραχρῆμα ἐνθησαυρίσει ἑξακόσια δείγματα φυτῶν, ἅπερ ἔχει ἤδη ἐπὶ τούτῳ βοτανικῶς παρεσκευασμένα.

Πρὸς τούτοις ἀνεδέξατο καὶ διεξήγαγεν ὁ κ. Charrel καὶ τὴν ἐν ἰδίᾳ ἐκθέσει κατ' ἐπισήμην ἐξέτασιν τῶν δενδρινῶν ἢ τῶν δενδροειδῶν ἐκείνων ἐν ταῖς διαῤῥωγαῖς λιθωμάτων τινῶν ἀποκρυσταλλώσεων, ἃς οἱ πολλοί, καὶ αὐτῶν μάλιστα τῶν οὐκ ἀμοίρων παιδεύσεώς τινες, ἐκλαμβάνουσιν ἡμαρτημένως ἀπολελιθωμένα προκατακλυσμιαῖα φυτά, ἤτοι παλαιοντολογικὰ λείψανα. Ἔσχε δὲ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ τὸ ἐνδόσιμον πρὸς τὸ ἀναθεῖναι ἑνὶ τῶν μελῶν αὐτῆς τὴν περὶ δενδρινῶν ἔκθεσιν ἐκ τῶν ὑφ' ἑνὸς τῶν τοῦ Συλλόγου μελῶν, τοῦ κ. Τσιγαρᾶ, προσενεχθέντων τῷ Συλλόγῳ δειγμάτων δενδριτούχων λιθωμάτων, κομισθέντων ἐξ Ἠπείρου, καὶ τὰ ὁποῖα εὑροῦσά ποτε ἡ ἐπιτροπὴ προκείμενα ἐπὶ τῆς τραπέζης περὶ ἣν συνεδρίαζεν, ἔκρινεν ἐξεταστέα ὑπ' αὐτῆς, ἀνενεκτέα δὲ τῷ Συλλόγῳ τὰ περὶ αὐτῶν καὶ μάλιστα διὰ τὴν μεγίστην αὐτῶν ὁμοιότητα πρὸς φυτικὰ ἀπολιθώματα καὶ τὴν διὰ τοῦτο, ὡς εἴρηται, ἡμαρτημένην αὐτῶν ὑπὸ τῶν πολλῶν θεώρησιν ὡς παλαιοντολογικῶν ἀντικειμένων.

Θεωροῦμεν δὲ καθῆκον ἡμῶν εἰσηγήσασθαι τῷ Συλλόγῳ ἐπιῤῥῶσαι τὴν προθυμίαν τῶν οὕτω δραστηρίως ἐργασαμένων ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐνδικώτατον δηλονότι φαίνεται ἡμῖν (οὕτω δὲ, φρονοῦμεν ἀδιςάκτως, κρινεῖτε καὶ πάντες ὑμεῖς, κύριοι,) ἵνα ὁ Σύλλογος ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ τοσοῦτον προθύμως καὶ ἐπιτυχῶς ἐργασαμένοις, ἐπ' αἰσίοις δὲ καταρξαμένοις τῶν ἐν αὐτῇ ἔργων ἀξιοτίμοις μέλεσιν αὐτῆς κυρίοις Μόρτμαν, Ἀλεξάνδρῳ Πασπάτῃ,

καὶ Λουδοβίκῳ Charrel, ἐγκρίνῃ δὲ πρὸς δημοσίευσιν διὰ τοῦ Περιοδικοῦ καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ ἔργα ἀμφοτέρων (1).

Τὰ ἐκτεθέντα, κύριοι, εἰσὶ τὰ κατὰ τὸν τρίμηνον περίπου βίον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, ἐλάττονα μὲν ἢ ὅσον προσεδόκων ἴσως παρ' αὐτῆς οἱ μὴ κρίνοντες τὰ γινόμενα σχετικῶς ταῖς προστυγχανούσαις δυσχερείαις, ὥσπερ εἰκὸς, ἀλλ' ἀπολύτως, πλείονα ὅμως ἢ ὅσον ἡ βραχύτης τοῦ χρόνου, ὃν διέθετε, καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψις βοηθητικῶν μέσων ἐδικαίουν πάντα μὴ σφόδρα καὶ ἀνεπιλογίστως ἀπαιτητικὸν ἐξεταστὴν ἵνα ἀπεκδέχηται παὰ τοσοῦτον βραχυβίου καὶ ὅλως ἀνεπικουρήτου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐργάτιδος, ἣ εὐχόμεθα ἐν τῷ μέλλοντι, πραγματοποιουμένων τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκθέσεως ταύτης προταθέντων, παραγωγικωτέραν δρᾶσιν καὶ ἀξιωτέραν τῆς ὅσον χαλεπῆς, τοσοῦτον καὶ ἀνθρωπωφελοῦς αὐτῆς ἀποστολῆς.

Εἶτα κωλυομένου τοῦ Προέδρου τῆς Ἐκπαιδευτικῆς ἵνα ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ περὶ ἀλληλογραφίας·

Κύριοι!

Κατὰ τὸ 11ον ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ ὀφείλω ἵνα ποιήσωμαι Ὑμῖν σήμερον ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου κατὰ τὸ ἤδη λῆγον ἔτος 1872—1873· πρὶν ὅμως εἰσέλθω εἰς τὸ κύριον θέμα μου, κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ὑπομνήσω ὑμῖν, ὅτι περιεβλήθην ὑφ' ὑμῶν τῷ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἀξιώματι ἅμα ἐκλεχθεὶς μέλος τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, πάντῃ ἐπομένως ἄπειρος ὢν τῆς πορείας καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ. Τοῦτο, κύριοι, ἐν νῷ ἔχοντες καὶ τὸ ἐν ἐμοὶ ἀνθρώπιον, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἔσεσθε ἐπιεικεῖς πρὸς ἐμὲ ἔν τε τῇ ἑσπέρᾳ ταύτῃ, καθ' ἣν μέλλω ἵνα δώσω οἱονεὶ εὐθύνας περὶ τῆς σπουδαιοτέρας ἐργασίας τῆς ἀνατεθειμένης τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ, τῆς ἀλληλογραφίας, καὶ εἴ που ἄλλοθι ἀνεύρετε τὴν ὑπηρεσίαν χωλαίνουσαν ἢ μὴ καλῶς ἐκτελεσθεῖσαν, οὐ καταγνώσεσθέ μου ἀμέλειαν οὐδ' ὀλιγωρίαν τῶν καθηκόντων μου, ἀλλ' ἀποδώσετε τὰς τυχὸν ἐλλείψεις εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ τοὺς λόγους, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθην. Τὰ ὀλίγα ταῦτα προοιμιασάμενος ἔρχομαι εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τοῦ λόγου μου, εἰς ὃ ἔσομαι συντομώτατος, ἄλλως τε καὶ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ καταχρασθῶ τὴν ὑπομονήν σας. Ἐὰν δ' ἐνίοτε ποιήσωμαι λόγον καὶ περὶ πραγμάτων ἄτινα καὶ παρ' ἄλλων ἢ ἠκούσατε ἤδη, ἢ καὶ ἀκούσεσθε, μηδενὶ τοῦτο παράδοξον δόξῃ, διότι ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου μου ἐστὶ τοιαύτη, ὥστε ἀδύνατον νὰ τὴν ἀποχωρίσω ἀπὸ τῶν μεθ' ὧν ἀναποσπάστως συνδέεται.

Ὡς πᾶσα ἀλληλογραφία καὶ ἡ τοῦ Συλλόγου διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, εἰς ἐπιστολὰς ἢ ἔγγραφα ἅπερ ὁ Σύλλογος ἐκομίσατο, καὶ ἐπιστολὰς ἢ ἔγγραφα ἅπερ αὐτὸς ἀπέστειλε. Ἵνα δὲ γενικῶς πρῶτον διέλθω τὰ κατ' αὐτὴν, ἀναγγέλλω Ὑμῖν, ὅτι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ λῆγον ἤδη Συλλογικὸν ἔτος εἰσῆλθον ἐν ὅλῳ 466 ἔγγραφα, ὧν 70 εἰσὶ διαγράμματα σχολείων, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἐπιστολαί, ἢ οἱονεὶ ἐπιστολαί· τούτων δὲ 71 ἢ συνοδεύουσι τὰ ἄνω ῥηθέντα διαγράμματα, ἢ περιέχουσιν αὐταὶ ἐντὸς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας τῶν μερῶν ἐξ ὧν προέρχονται· 58 δὲ εἰσὶν εὐχαριστήριοι ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ χρημάτων ἢ βιβλίων τοῖς ἀπόροις σχολείοις, 31 ἐπίσης εὐχαριστήριοι μελῶν καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν (δηλ. ἐπιτίμων τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων) 18 εἰσὶ δηλωτικαὶ προσφορῶν χρημάτων ἢ βιβλίων ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου, 11 εἰσὶν ἀπαντήσεις εἰς τὴν περὶ συλλογῆς γλωσσικῆς ὕλης ἐγκύκλιον τοῦ Συλλόγου, ὧν αἱ 9 συνοδεύονται καὶ ὑπὸ φυλλαδίων περιεχόντων τοιαύτην, 6 εἰσὶν ἀγγελτήριοι συστάσεως νέων σωματείων (Φιλεκπαιδ. Συλλόγων, Ἀδελφοτήτων κλπ.) 27 περιςρέφονται περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν (εἰς ταύτας συγκαταλέγονται, ὡς εἰκὸς, καὶ αἱ ἀγγέλλουσαι προσφορὰς νομισμάτων ἢ ἄλλων ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων) 175 δ' εἰσὶ διάφοροι ἀναφερόμεναι οὕτως ἢ ἄλλως εἰς τὰ τοῦ Συλλόγου. Ἐξῆλθον δὲ τοῦ ἡμετέρου γραφείου ἐν συνόλῳ ἔγγραφα 585, ὧν 100 προγράμματα ἔντυπα περὶ συλλογῆς γλωσσικῆς ὕλης ἀποσταλέντα εἰς ἁπάσας τὰς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Ἐπαρχίας τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὰς ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένας, 74 ἐγκύκλιοι ὡσαύτως ἔντυποι πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, δι' ὧν καὶ πάλιν ὁ Σύλλογος ἐξῃτεῖτο πληροφορίας περὶ Σχολείων· 80 ἔντυποι ἐπιστολαὶ συνοδεύουσαι γραμμάτια τοῦ Ταχείου· 146 τὸ πλεῖστον ἔντυποι, κατὰ τὸ προϋπάρχον σχέδιον συνοδεύουσαι διπλώματα πρὸς νέα μέλη· 55 εὐχαριστήριοι, 16 ἐνθαρρυντικαὶ πρὸς ἀρτισύστατα σωματεῖα, 2 συλλυπητήριοι καὶ 296 διάφοροι ἀναφερόμεναι εἰς τὰς παντοίας ἀνάγκας καὶ ἐνεργείας τοῦ Συλλόγου. Ὡς βλέπετε λοιπὸν, κύριοι, ὁ Γεν. Γραμματεὺς ὤφειλε ν' ἀναγνώσῃ μὲν 400 σχεδὸν ἔγγραφα καὶ νὰ ποιήσηται περίληψιν αὐτῶν, νὰ γράψῃ δὲ ἐν πρωτοτύπῳ 300 περίπου ἐπιστολάς.

Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἐπιθεωρήσεως τῆς ἀλληλογραφίας κατανοήσατε πάντες ὅτι ὁ ἡμέτερος Σύλλογος δὲν ὑπελείφθη καὶ ἐφέτος ὡς πρὸς ταύτην τῶν ἄλλων ἐτῶν· μάλιστα ὡς πρὸς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, τοῦ φιλεκπαιδευτικοῦ, ἂν ἐλασσοῦνται κατὰ ποσόν τι, ὑπερτεροῦσιν ἴσως κατὰ ποιόν τι τὰ ἀνταλλαγέντα ἔγγραφα. Ὡς δὲ πρὸς τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέρος τὸ οὐχ ἧττον, ἵνα μὴ εἴπω μᾶλλον σπουδαῖον τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, τὸ ἐπιστημονικὸν, δὲν ἔχει μὲν νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ἀλληλογραφίαν πρὸς ξένα ἐν Εὐρώπῃ ὅμοια σωματεῖα, εἰ μὴ ὅτι ἀντήλλαξε μετὰ φιλόφρονος ἐπιςολῆς τὸ Περιοδικὸν αὐτοῦ πρὸς μετεωρολογικούς τινας πίνακας· σταλέντας ἡμῖν ἐκ Βασιγκτῶνος παρὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν, ἡ περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ὅμως, ὡς εἴδετε, ἀλληλογραφία αὐτοῦ, δὲν εἶναι καὶ εὐκαταφρόνητος.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπὶ τὸ γενικώτερον εἰρημένα συμπληρῶ τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν, ἐξετάζων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τὸ μερικώτερον κατὰ πενταπλῆν διαίρεσιν· α') πρὸς τὰς διαρκεῖς αὐτοῦ ἐπιτροπάς· β') πρὸς διάφορα ὁμοῖα αὐτῷ σωματεῖα· γ') πρὸς ἀρχὰς ἀνεγνωρισμένας· δ') πρὸς τὰ μέλη αὐτοῦ· ε') πρὸς ἰδιώτας, δηλ. πρὸς ἀνθρώπους παντοίας μὲν κοινωνικῆς τάξεως, μὴ συνδεομένους δὲ πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον ἢ δι' αἰσθημάτων φιλογενείας καὶ φιλομουσίας.

Α'. Πρὸς τὰς διαρκεῖς αὐτοῦ Ἐπιτροπάς.

Καὶ πρὸς μὲν τὴν Οἰκονομικὴν, Συντακτικὴν, Φιλολογικὴν καὶ Ἐπιστημονικὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ τοῦ Συλλόγου ἀλληλογραφία ἀφορῶσα εἰς τὴν καθόλου ὑπηρεσίαν καὶ σχέσιν τοῦ ἡμετέρου σωματείου, δὲν ἔχει ἀνάγκην μερικωτέρας ἐξηγήσεως. παρεπέμφθησαν δηλ. ἑκάστῃ αὐτῶν τὰ ἀνήκοντα ἔγγραφα περὶ ὧν ἐν καιρῷ ἀκούσεσθε τὰ δέοντα παρὰ τῶν προέδρων αὐτῶν. Πρὸς δὲ τὰς ἐπιτροπὰς Ἀρχαιολογικὴν καὶ Ἐκπαιδευτικὴν, ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Συλλόγου δὲν περιωρίσθη ὅλως εἰς τὰ τῆς καθόλου ὑπηρεσίας καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀνηκόντων ἑκάστῃ ἐγγράφων, περὶ ὧν ἐπίσης ἐν καιρῷ ἀκούσεσθε τὰ δέοντα παρὰ τῶν προέδρων αὐτῶν, ἀλλ' ἔχει καί τι ἄξιον κατ' ἐμὲ ἰδιαιτέρας μνήμης ἐνταῦθα· ἡ μὲν δηλ. Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαντῶσα εἰς τὴν διαβιβασθεῖσαν αὐτῇ παρὰ τοῦ Προεδρείου αἴτησιν τοῦ ἐν Πέστῃ Altemburger, περὶ ἐμβλημάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀνέγνω διὰ τοῦ γραμματέως αὐτῆς ἔκθεσιν περὶ τούτου, ἧς ἀντίγραφον ἀπεστάλη τῷ αἰτησαμένῳ τὴν ἐπὶ τούτου γνώμην τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου μετ' ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν τῆς γενομένης ἐπ' αὐτῆς συζητήσεως· ἀπέστειλε δ' ἐπίσης πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς τὸ γραφεῖον ἔκθεσιν καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀρτάκῃ ἀντεπιστέλλοντος μέλους Κ. Ν. Ληµνίου ἀποσταλεισῶν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ ἐπιγραφῶν, ἧς ἀντίγραφον σταλήσεται ἐπίσης ἐν καιρῷ τῷ ἐπιστείλαντι τὰς ἐπιγραφὰς καὶ αἰτησαμένῳ τὴν ἐπ' αὐτῶν γνώμην τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου. Ἡ δὲ ἐκπαιδευτικὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνακοινωθεῖσαν αὐτῇ παρὰ τοῦ Προεδρείου αἴτησιν τοῦ ἐν Σέρραις Φιλεκπαιδευτικοῦ Μακεδονικοῦ Συλλόγου περὶ τοῦ Μιχαηλείου διαγωνίσματος, ὑπέβαλε μὲν προφορικῶς διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς τῷ Συλλόγῳ τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην της, (ἥτις γενομένη μετά τινας τροποποιήσεις δεκτὴ παρὰ τοῦ Συλλόγου, ἀπεστάλη πρὸς τὸν ἐν Σέρραις Φιλεκπ. Μακεδονικὸν Σύλλογον, παρ' οὗ, ὡς καὶ παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου ἐγένετο ἐπίσης ἀποδεκτὴ, (ὡς πάντες γνωρίζετε) διεβίβασε δὲ ³σχάτως διὰ τοῦ γραμματέως αὐτῆς κ. Γ. Σοφοκλέους καὶ ἔκθεσιν περὶ τοῦ ὑπὸ τῆς κ. Σαπφοῦς Λεοντιάδος *περὶ Ἀνατροφίων* ὑπομνήματός της πρὸ πολλοῦ ἀποσταλέντος τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ πρὸς κρίσιν, ἥτις γενομένη ³πίσης ἀποδεκτὴ παρὰ τοῦ ἡμ. Συλλόγου μετὰ τὴν ἐν τῇ τακτικῇ συνεδριάσει τῆς 23 λήξαντος δημοσίᾳ ἀνάγνωσιν πρόκειται νὰ σταλῇ τῇ ἐλλογίμῳ συγγραφεῖ.

Β'. Πρὸς τὰ ὁμοῖα σωματεῖα.

Πρὸς δὲ τὰ διάφορα αὐτοῦ ὁμοῖα σωματεῖα, τά τε νεωστὶ συστάντα καὶ τὰ ἤδη προϋπάρχοντα εἰς διηνεκῆ εὑρίσκετο ὁ ἡμέτερος Σύλ-

(1) Σημ. τ. Σ. Ἐ. Τὰς ἰδιαιτέρας ἐκθέσεις ἡ Σ. Ἐ. ζητήσασα ἐν τοῖς παραδοθεῖσιν αὐτῇ ἐγγράφοις, οὐχ εὗρεν αὐτάς.

λογος ἀλληλογραφίαν κομιζόμενός τε καὶ ἀποστέλλων περὶ τοῦ φιλεκπαιδευτικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ πληροφορίας· ἀξία δὲ ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι ἡ ἀλληλογραφία τοῦ ἡμετέρου πρὸς τὸν ἐν Σέρραις φιλεκπαιδευτικὸν Μακεδονικὸν Σύλλογον, τὸν ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοὺς ἐνταῦθα Θρᾳκικὸν καὶ Ἠπειρωτικὸν, πρὸς οὓς ἐννοεῖται, εὐθὺς ἀπὸ τῆς συστάσεώς των εἰς στενὰς περιῆλθε σχέσεις καὶ μεθ' ὧν ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργῶν, πολλὰ βεβαίως ἐν τῷ μέλλοντι διαπράξεται καλὰ καὶ γενναῖα ὑπὲρ τῆς καθόλου διαδόσεως τῆς παιδείας, οὔτε ὅμως πόσαι καὶ ποῖαι ἐγράφησαν ἐπιστολαὶ, οὔτε ὁποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρὸς τὰ εἰρημένα σωματεῖα ἀλληλογραφίας μας κρίνω ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα, διότι περὶ ταύτης ἀκούσεσθε, παρ' ἄλλου ἐν καιρῷ τῷ δέοντι. Ἡ δὲ πρὸς τὰς ἐνταῦθα Λέσχας ἀλληλογραφία μας οὐδὲν παρουσιάζει τὸ καινὸν περιστρεφομένη περὶ τῶν ἀναγκαίων πρὸς αὐτὰς σχέσεών μας.

Γ'. Πρὸς ἀνεγνωρισμένας ἀρχάς.

Εἶπον, κύριοι, ὅτι ὁ Σύλλογος καὶ πρὸς ἀνεγνωρισμένας ἀρχὰς, περιῆλθεν εἰς σχέσεις, καὶ δικαίως, διότι πάντες ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἡ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀλληλογραφία τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου κατὰ τὸ λῆγον Συλλογικὸν ἔτος δὲν ἦτο μικρὰ, πολλὰ δὲ δι' αὐτῆς κατωρθώσαμεν ὑπὲρ τῆς καθόλου προαγωγῆς τῆς παιδείας· τεκμήριον δὲ μέγιστον τῆς ἀνθηρᾶς καταστάσεως τῶν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον σχέσεών μας εἶναι ἡ διὰ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου ἀγγελία ὅτι δύο τῶν μελῶν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἔσονται πάντοτε μέλη τῆς ἄρτι συστάσης *Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς*.

Ἐνταῦθα δὲ βεβαίως ἀναφέρονται ἡ πρὸς τὰς διαφόρους ἐφορίας καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἀλληλογραφία μας καὶ ἡ περὶ τὰ τῆς παιδείας ἀσχολουμένη, ἡ εὐχαριστίας προτιθεμένη νὰ ἐκφράσῃ ἐπι διαφόροις προσφοραῖς· τούτων ὑπὲρ πάσας ἄξιαι μνήμης εἰσὶ καὶ παρ' ἐμοῦ ἡ τοῦ Σ. ἁγίου Βάρνης ἐπιστολὴ δι' ἧς, ὡς ἐνθυμεῖσθε, ἔπεμπεν ἡμῖν ἐσωκλείστως ἀπόσπασμα τῆς διαθήκης τοῦ ἐν Βάρνῃ φιλοπάτριδος κ. Γ. Σουλήνη, δι' ἧς κληροδοτοῦνται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰρημένου ἀνδρὸς 700 Ὀθωμανικαὶ λίραι τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ ὑπὲρ ὡρισμένων σκοπῶν· καὶ αἱ τῶν Σ. ἁγίου Κασσανδρείας καὶ Δέρκων τῶν καταβαλόντων, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς προσφορᾶς διαφόρων νομισμάτων τὰ θεμέλια τῆς νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου· ἐννοεῖται δ' οἴκοθεν ὅτι ὁ Σύλλογος ἔσπευσε διὰ τοῦ προεδρείου νὰ εὐχαριστήσῃ θερμῶς πᾶσι τούτοις.

Δ'. Πρὸς τὰ μέλη.

Καὶ πρὸς μὲν τὰ τακτικά του μέλη τὰ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Συλλόγου περὶ τέσσαρα τινὰ ἠσχολήθη τάδε· α) ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἐκλογὴν πρὸς ὅσα νέα κατέγραψε· β') νὰ προσκαλέσῃ τὴν συνδρομὴν αὐτῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται· γ') νὰ λάβῃ παρ' αὐτῶν εὐχαριστηρίους, μάλιστα παρὰ τῶν ἔξω τῆς πρωτευούσης διαμενόντων· περὶ πάντων τούτων ἱκανὰς ὁ Σύλλογος ἀντήλλαξεν ἐπιστολὰς· πρὸς δὲ τ' ἀντεπιστέλλοντα, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἡ ἀλληλογραφία ἡμῶν περιεγράφη καὶ περὶ ἕτερα ἀντικείμενα· ἐλάβομεν δηλ. ἢ ἐπέμψαμεν πρός τινα τούτων διαφόρους πληροφορίας, καὶ ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω τοῦ ἐν Ἀρτάκῃ κ. Ν. Ληµνίου· κρίνω δ' ὄχι ἄσκοπον ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα ὅτι καὶ ὁ ἐν Τραπεζοῦντι κ. Σάββας Ἰωαννίδης μακρὰν ἔπεμψεν ἡμῖν ἐν εἴδει ἐπιστολῆς ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας εἴκοσι περίπου ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, παραπεμφθεῖσαν, ὡς εἰκὸς, τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ· πάντα δὲ σχεδὸν τὰ νεωστὶ ἐκλεχθέντα ἀντεπιστέλλοντα μέλη ἀπήντησαν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ διπλώματος εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῶν, ὑποσχόμενοι προθύμως τὴν συνδρομὴν αὐτῶν καὶ εὐχόμενοι τὰ βέλτιστα τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ· πρὸς δὲ τὰ ἐπίτιμα αὐτοῦ μέλη οὐδεμίαν σχεδὸν ἔσχεν ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ἀλληλογραφίαν ἐκτὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ διπλώματος μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιστολῆς πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ καθηγητὴν κ. F. Von. Holzendorf νεωστὶ ἐκλεχθέντα ἐπίτιμον μέλος τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, καὶ τῆς λίαν φιλόφρονος ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἣν περ εὐχαριστῶν τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ἔπεμψε, καὶ ἧς ἀνεγνώσθη, ὡς ἐνθυμεῖσθε, ἡ παρὰ τοῦ κ. Σ. Κ. Καραθεοδωρῆ μετὰ τοῦ γερμανικοῦ πρωτοτύπου συναποσταλεῖσα μετάφρασις· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκτὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κ. F. Von. Holzendorf ἐξελέγη ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπίτιμον μέλος τοῦ Συλλόγου ἐφέτος καὶ ὁ πρώην ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς κ. Κάρολος Τούκερμαν, ἀλλὰ πρὸς τοῦτον δὲν ἀπε-

στάλη εἰσέτι τὸ δίπλωμα καὶ ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐπιστολὴ, ἀγνοουμένης ἐπακριβῶς τῆς διαμονῆς του· πρὸς τοὺς ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διαμενόντων πόλει ἐκλεγέντας ἐπίτιμα μέλη, τὸ δίπλωμα ἐπεδόθη κατὰ τὰ νενομισμένα διὰ τοῦ προεδρείου αὐτοπροσώπως ἄνευ ἐπιστολῆς ὥστε, ὡς εἰκὸς, προφορικῶς ἐξεδηλώθησαν καὶ παρ' αὐτῶν αἱ εὐχαριστίαι· πρὸς δὲ τὰ ἤδη προϋπάρχοντα τοιαῦτα, βεβαίως ὁ Σύλλογος δὲν ἠδύνατο ἄνευ ἀφορμῆς νὰ περιέλθῃ εἰς ἀλληλογραφίαν· τοιαύτη δὲ ἐδόθη μόνον, τοῦ νὰ ἐπιδώσῃ διὰ τοῦ ἀντιπροέδρου κ. Ἀριστοκλέους καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν γεραρὸν Πρωθιεράρχην τῆς ὀρθοδοξίας Παναγιώτατον κ. Γρηγόριον τὸν Ϛ'. δωρησάμενον δι' ἐγγράφου τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ, ὡς πάντες ἐνθυμεῖσθε, 500 ὀθωμ. λίρας, ἐξ ὧν ἔχει λαμβάνειν παρὰ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου.

Ε'. Πρὸς ἰδιώτας.

Καὶ πρὸς ἰδιώτας, τουτέστι πρὸς ἄνδρας, πάσης μὲν κοινωνικῆς τάξεως, μὴ συνδεομένους δὲ, ὡς ἤδη εἶπον, πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον ἢ διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης των, περιῆλθεν ὁ Σύλλογος δι' ἀλληλογραφίας εἰς σχέσεις, εὐχαριστῶν αὐτοὺς ἐπὶ διαφόροις προσφοραῖς ἢ πληροφορίαις μετὰ πολλοῦ ζήλου πεμπομέναις αὐτῷ· ἐμνημόνευσα ἤδη ἀνωτέρω τοῦ γενναίου δωρητοῦ κ. Σουλήνη· εἰς τοῦτον προσθέτω ἐνταῦθα καὶ τὸ τοῦ κ. Εὐλαμπίου Δημητρίου, ὃν τὸ προεδρεῖον πολλάκις μετὰ χαρᾶς ἔσπευσε νὰ εὐχαριστήσῃ ἐπὶ τῇ κατ' ἐπανάληψιν μετὰ πολλῆς προθυμίας προσφορᾷ διαφόρων νομισμάτων.

Περαίνων ἤδη, κύριοι, τὴν περὶ ἀλληλογραφίας ἔκθεσίν μου, αἰσθάνομαι ὅτι κατ' ἀνάγκην, καί περ ἴσως οὐ πολὺ μακρὸς ἐγενόμην, οὐχ' ἧττον ὀχληρὸς διά τε τὸ ἄτεχνον τοῦ λόγου καὶ τὸ ξηρὸν τῆς ὑποθέσεως· παρηγοροῦμαι ὅμως ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι πάνυ ἐπιεικεῖς εἶχον τοὺς ἀκροωμένους· τῇ ὑμετέρᾳ δὲ ταύτῃ ἐπιεικείᾳ θαρρῶν καὶ τάδε τολμῶ νὰ προσθέσω, πρὶν καταστρέψω τὸν λόγον, ὅτι τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ τῷ τῆς γενικῆς Γραμματείας ἀξιώματι περιβληθεὶς, ἐπροσπάθησα νὰ ἐκπληρώσω ἀκριβῶς τὰ ἀνατεθειμένα μοι ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ καθήκοντα· ἂν δὲ δὲν ἐφικόμην τοῦ σκοποῦ, αἰτία εἶναι οὐχὶ ὀλιγωρία ἢ ἀμέλεια ἀλλ' ἀνθρώπινος ἀδυναμία· εὔχομαι λοιπὸν ἀπὸ καρδίας ἵνα ὁ διάδοχός μου ἱκανώτερος καὶ εὐτυχέστερος ἐμοῦ τυγχάνων, δεῖται γὰρ καὶ τύχης τινος, καὶ ἐν τῷ νέῳ μεγάρῳ ἀξίῳ τῆς φήμης καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐγκαθιστάμενος, ἀναδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν γενικὴν αὐτοῦ γραμματείαν πρὸς δόξαν τῶν γραμμάτων καὶ ἐξάπλωσιν τοῦ δι' αὐτῶν πολιτισμοῦ ἀνὰ τὴν φίλην πατρίδα· γένοιτο.

Μεθ' ὃ διαλύεται ἡ Συνεδρίασις

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΑ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 26ῃ Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους ἀντιπροέδρου

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ κ. Α. Συγγροῦ πρὸς τὸν κ. Η. Βασιάδην, δι' ἧς ἀγγέλλει αὐτῷ ὅτι προσφέρει τῷ Συλλόγῳ λίρας ὀθωμ. 100 ὑπὲρ τῶν σχολείων τῆς Μακεδονίας· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς.

Κύριε Βασιάδη!

Εὐαρεστήθητε νὰ ἀναγγείλητε τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ὅτι προσφέρω ἰδιαιτέρως λίρας τουρκίας ἑκατὸν, ὅπως ἀποκλειστικῶς ἐπίσης διανεμηθῶσιν εἰς τὰ ἄπορα σχολεῖα τῆς Μακεδονίας τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων, καὶ δέχθητε τὴν διαβεβαίωσιν της πρὸς ὑμᾶς βαθείας ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Κ/πόλει τῇ 25/7 Μαΐου 1873

Α. ΣΥΓΓΡΟΣ.

Ὁ προεδρεύων ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει ταύτης τῆς ἐπιστολῆς, προτείνει ἵνα ἐκφρασθῶσιν εὐχαριστίαι τῷ κ. Συγγρῷ ἐπὶ τῇ γενναίᾳ αὐτοῦ προσφορᾷ.

Ἀκολούθως ὁ κ. Γεν. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ κ. Goustav Hirschfeld εὐχαριστήριον ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ ὡς μέλους ἀντεπιστέλλοντος. Ἔπειτα ἀγγέλλει τὴν προσφορὰν βιβλίου ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ αὐτοῦ Albert de Pochat d'aiglan: Traité de fortification par Philon de Byzance.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς κ. Σ. Ἀριστάρχης ἀναγινώσκει τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν ἔκθεσιν τῶν ἔργων τῆς ἐπιτροπῆς ἧς προεδρεύει

Κύριοι!

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐν ἀρχῇ τῆς ἤδη ληγούσης περιόδου ἐκ τῶν Κυρίων Dr. I. Millingen, τῆς ξυνωρίδος τῶν διδακτόρων Mordtmann, Dr. P. Déthier, Clermons Ganneau, τοῦ ἰατροῦ Α. Πασπάτη, Α. Βερναρδάκη, Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ, Α. Δημητριάδου καὶ Σ. Ἀριστάρχου, ἀκολούθως δὲ προσλαβοῦσα τοὺς κ. κ. Π. Ἀποστολίδην καὶ Κ. Περδικίδην, ἐξελέξατο ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς συνεδριάσει πρόεδρον μὲν τὸν Σ. Ἀριστάρχην, γραμματέα δὲ τὸν κ. Α. Βερναρδάκην. Τούτου δὲ παραιτηθέντος, ἐξελέχθη ὁ κ. Δημητριάδης, ὅστις μετ' οὐ πολὺ παραιτηθεὶς ἐπίσης ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ κ. Π. Ἀποστολίδου παραιτηθέντος ὡσαύτως καὶ ἀντικατασταθέντος διὰ τοῦ κ. Κ. Περδικίδου. Εὐτυχῶς τὰς συνεχεῖς ἀντικαταστάσεις καὶ παραιτήσεις τῶν γραμματέων ἀνεπλήρου ὁ φιλότιμος ζῆλος καὶ ἡ εὐγενὴς προθυμία τοῦ κ. Α. Ν. Βερναρδάκη.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπή, καί τοι διατελοῦσα ἄνευ προέδρου, ἀσθενοῦντος ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καὶ ἄνευ τακτικοῦ γραμματέως, καί τοι στερουμένη τῶν τε ἄλλων βοηθητικῶν συγγραμμάτων, ἅτινα ἀπὸ δύο ἐτῶν οὐδέποτε ἐπαύσατο ζητοῦσα ἐπανειλημμένως πλὴν εἰς μάτην παρὰ τοῦ Συλλόγου, καὶ τῶν τριῶν ἀρχαιολογικῶν περιοδικῶν, ἤτοι τῆς Revue Archeologique τῶν Παρισίων τοῦ Numismatic Chronicle τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Archaeologische Zeitung τοῦ Βερολίνου, ἅτινα καθ' ἑκάστην ἀνέμενεν, οὐχ' ἧττον συνεκρότησε δέκα καὶ ὀκτὼ τὸ ὅλον συνεδριάσεις, καθ' ἃς ἠσχολεῖτο περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν, τὴν γλυπτικὴν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν τῶν τε ἀρχαίων ἐθνῶν καὶ δὴ καὶ τῶν Βυζαντινῶν.

Α. ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ.

α) Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί.

I. *Κωνσταντινουπόλεως.*

Ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, (1341—1347), μεταξὺ τῆς πύλης τῆς Συληβρίας καὶ τῆς κλειστῆς πύλης, ἀνακοινωθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ Dr. Schrœder.

Δύω ἐπιγραφαὶ ἐν Δενιζ Ἀπτὰλ κατὰ τὸ Ἀκ-Σεράϊ, ἡ μὲν ἐπιτύμβιος Κουράτορος Ἀραιοβίντου ὑπὸ δεσποτείαν Βαδουάρδου, ἡ δὲ, ὁροθετικὴ μὲν κατὰ τὸν Σ. Ἀριστάρχην μεταξὺ τῶν κτημάτων τοῦ ὀρφανοτροφείου καὶ ἰδιώτου τινὸς, ἐπιτύμβιος δὲ κατὰ τὸν κ. Dr. Déthier.

Ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος ἐν Γαλατᾷ χριστιανική, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β'. ἀντιγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου.

Ἓξ ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι χριστιανικαὶ, ἐν Τσιραγὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνορυχθεῖσαι τῷ 1870, καὶ κοινοποιηθεῖσαι τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου.

II. *Θράκης.*

Δύο ἐπιγραφαὶ Βιζύης ἀφιερωτήριοι, ἡ μὲν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Σαδάλου καὶ τῆς βασιλίσσης Πολεμοκρατείας, ἡ δὲ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ Ροιμητάλκου καὶ τῆς Πυθοδωρίδος ἐκ τοῦ κατὰ τὸν κοιλαλητικὸν πόλεμον κινδύνου. Ἀμφότεραι ἀντεγράφησαν μὲν ὑπὸ τοῦ κ. A. Amaugitch, ἐκοινοποιήθησαν δὲ τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου.

Δύο ἐπιγραφαὶ ἐν Συληβρίᾳ ἀντιγραφεῖσαι ὑπὸ Α. Κ. Σ. ἡ μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως περὶ τῆς ἀνανεώσεως αὐτῆς ἐπὶ Μιχαὴλ (τοῦ Β'. αὐτοκράτορος) Θεοδώρας καὶ Θέκλης, ἡ δὲ ἐν τῷ Φετχί-Τζαμιὴ τῆς Συληβρίας σωζομένη, καὶ περιέχουσα τὸ μονόγραμμα Ἀλεξίου τοῦ Ἀποκαύχου. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται παρεπέμφθησαν τῷ κ. Dr. Déthier πρὸς ἀντιπαραβολὴν μετὰ τῶν παρ' αὐτῷ Συληβριανῶν ἐπιγραφῶν.

III. *Μακεδονίας.*

Τέσσαρες ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι, ἀντιγραφεῖσαι μὲν τῷ 1861 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Νεοφύτου, τοῦ νῦν Σεβασμιωτάτου ἁγίου Δέρκων, παραπεμφθεῖσαι δὲ τῷ 1872 τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου. Ἐπὶ τούτων ἐνετάλη ὁ Σ. Ἀριστάρχης ὅπως συντάξῃ ἔκθεσιν.

Ἐπιγραφὴ τιμητικὴ εἰς Βαίβιον Οὐαλέριον Φέρμον, ἐν Φιλίπποις ἀντιγραφεῖσα καὶ κοινοποιηθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου.

IV. *Μικρᾶς Ἀσίας.*

Τρεῖς ἐπιγραφαὶ παρὰ τὴν Χαλκηδόνα, ἀνορυχθεῖσαι κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ σιδηροδρόμου ἀνασκαφὰς, καὶ ἀνακοινωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Ν Τσιγαρᾶ. Εἰσὶ δὲ ὅροι (termini), ὁρίζοντες τὰ σύνορα λιμένος κλπ.

Ἐπιγραφὴ ἐπὶ κεράμου, αὐτόθι, φέρουσα τὴν λέξιν *Καγκάρης*, καὶ κοινοποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τῇ Ἐπιτροπῇ, προπαρασκευαζούσῃ τὴν ἑρμηνείαν καὶ ταύτης.

Ἐπιγραφὴ ἐν Ποσταντζῇ Κιοπροῦ παρὰ τὴν Χαλκηδόνα, ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου ἀνακοινωθεῖσα, καὶ οὖσα θεμέλιος λίθος ναοῦ τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου τῷ 450 κατατεθείς.

Ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος ἐν Εὐ-Μαχαλὲ παρὰ τὸν Σαγκάριον, ἀντιγραφεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ κ. Ogledie, κοινοποιηθεῖσα δὲ τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου.

Ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος ἐν Νικομηδείᾳ, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀντιγραφεῖσά τε καὶ κοινοποιηθεῖσα.

Τρεῖς ἐπιγραφαὶ ἐν Νικομηδείᾳ ἀνορυχθεῖσαι, κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου κοινοποιηθεῖσαι τῇ Ἐπιτροπῇ· τούτων αἱ μὲν δύο εἰσὶν ἐπιτύμβιοι, ἡ δὲ τρίτη ἀρχαιοτάτη, βουστροφηδὸν γεγραμμένη, ἔχουσα ἔνθεν μὲν «*Ἑλληνικὸν δίκαιον*» ἔνθεν δὲ «*Ἰταλικόν.*»

Ἐννέα ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι ἐν Ἀδὰ-Παζαρίῳ παρὰ τὴν Νικομήδειαν, κοινοποιηθεῖσαι τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου ἐκ τῶν τοῦ κ. Χ. Παππαδοπούλου.

Δύο ψηφίσματα ἀνέκδοτα, ἀφορῶντα τήν τε Ἀντωνίαν Τρύφαιναν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου Πολέμωνος τοῦ Α'. καὶ τῆς βασιλίσσης Πυθοδωρίδος Φιλομήτορος, χήρας τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης Κότυος, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν Ῥουμητάλκην, Πολέμωνα, καὶ Κότον, ἐν Aydindjik παρὰ τὴν Κύζικον ἀνακαλυφθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Long, καὶ κοινοποιηθέντα τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ. Dr. I. Millingen, ὅστις, τῇ εἰσηγήσει αὐτῆς ἐποιήσατο ἀνάγνωσμα περὶ τῶν ἐν λόγῳ ἀνεκδότων ψηφισμάτων ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου· προτίθεται δὲ ἵνα ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου. Τὰ ψηφίσματα ταῦτα μετηνέχθησαν ἤδη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ χάρις εἰς τὰς ἐπιμόνους προσπαθείας τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συναδέλφου κ. Dr I. Millingen.

Τρεῖς ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ παρὰ τὴν Κύζικον Κιουναινίου, ὑπὸ τοῦ κ. Ν Δημνίου κοινοποιηθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Dr I. Millingen διαλευκανθεῖσαι, ἐντολῇ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου· τούτων αἱ μὲν δύο εἰσὶν ἀφιερωτήριον Εὐάνδρου Κλεοφάνους, ἡ δὲ τρίτη ἐπιτύμβιος.

Δύο ἐπιγραφαὶ ἐν Κυζίκῳ, ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Κ. Δημνίου ἀντιγραφεῖσαι καὶ ἀποσταλεῖσαι ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῇ Ἐπιτροπῇ· ἡ μέν ἐστιν ἐπιτύμβιος Διοκλείας τινὸς, ἡ δὲ ἀναθηματικὴ εἰς Ὅμηρον «θεοῖς ἴσον». Καὶ ταύτας παρεκλήθη ὁ κ. Dr I. Millingen ὅπως ἑρμηνεύσῃ.

Τρεῖς ἐπιγραφαὶ Προύσης, ἡ μὲν ἐφηβικὴ γυμνασιάρχου τινὸς Διοδώρου, ἡ δὲ ἐπιτύμβιος, ἡ δὲ τιμητικὴ εἰς Λολιανὸν ἀντιστράτηγον Βιθυνίας καὶ Πόντου, πεμφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Π. Καράλλη.

Δύο ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι Προύσης, ὑπὸ τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ νεωτέρου ἀνακοινωθεῖσαι τῇ Ἐπιτροπῇ.

Πέντε ἐπιγραφαὶ ἐν Προύσῃ ἀντιγραφεῖσαι τῷ 1870 ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου, καὶ ἤδη κοινοποιηθεῖσαι τῇ Ἐπιτροπῇ· ὧν αἱ μὲν τρεῖς εἰσιν ἐπιτύμβιοι, ἡ δ' ἐφηβικὴ, ἡ δὲ ἀρχὴ ψηφίσματος. Ἐπὶ τούτων προσεκλήθη ὁ σοφὸς ἡμῶν συνάδελφος κ. Dr. Mordtmann ὁ νεώτερος, ὅπως συντάξῃ ἀρχαιολογικὴν καὶ ἱστορικὴν μονογραφίαν, περιλαμβάνουναν καὶ πάσας τὰς ἀνωτέρω προυσαϊκὰς ἐπιγραφὰς, καὶ ὑποβληθησομένην τῷ Συλλόγῳ.

Εἴκοσιν ἐπιγραφαὶ Περγάμου, πεμφθεῖσαι μὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Περγάμῳ ἰατροῦ κ. Ῥάλλη, κοινοποιηθεῖσαι δὲ τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Εἰσὶ δὲ αὗται ἐπιστολὴ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ τῇ συνόδῳ τῶν ἐν Περγάμῳ νέων εὐχαριστήριος, ψηφίσματα πέντε τιμητικὰ εἰς Σειλίαν Ἀσκληπιάδου πρυτανεύσασαν καλῶς, εἰς Γάϊον Ἰούλιον Βλαβίου Μονοφάντου τοῦ Γυμνασιάρχου, εἰς Τιβέριον Κλαύδιον τὸν πρύτανιν καὶ εἰς Κλαυδίαν Ἀλκίμου, στήλη δαπανῶν, στῆλαι δύο ἐφηβικαὶ τῶν βουκόλων τῶν ὑμνοδιδασκάλων καὶ τῶν Σειληνῶν πρὸς τὸν ἀρχιβουκόλον αὐτῶν, ἐπιτύμβιοι τρεῖς, ὧν ἡ μία ἐμμετρος Γλύκενος. Ἐπεφορτίσθη ὁ κ. Dr. Déthier, ὅπως ἐρευνήσῃ ταύτας, καὶ ἤδη ἐπεξεργάσθη τὴν μίαν, ἀφορῶσαν τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ πένθους. περὶ ἧς καὶ ὑπέβαλεν ἔκθεσιν ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου.

Ἑπτὰ ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀγκύρας πεμφθεῖσαι τῷ Συλλόγῳ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Π. Ἐπίδου, ὧν αἱ μὲν δύο τιμητικαὶ εἰς ἀγορανόμον καὶ ἀστυνό-

μον τῆς πόλεως, αἱ δὲ τρεῖς ἐπιτύμβιοι, ἡ δ' ἀπόσπασμα τῆς περιβοήτου διαθήκης Αὐγούστου τοῦ Καίσαρος.

Ὁ αὐτὸς ἔπεμψε καὶ τρεῖς ἄλλας ἐπιγραφάς, ἃς ὅμως προηγουμένως εἶχε κοινοποιήσει τῇ ἐπιτροπῇ ὁ Σ. Ἀριστάρχης. Προσεχῶς ὑποβληθήσεται τῷ Συλλόγῳ ἔκθεσις καὶ ἐπὶ τῶν Ἀγκυρηνῶν τούτων ἐπιγραφῶν.

Ἐπιγραφὴ ὑπὸ μὲν τοῦ κ. H. Ermakof ἐξ Ἀμασείας πεμφθεῖσα, ὑπὸ δὲ τοῦ κ. Dr Mordtmann τοῦ νεωτέρου διακοινωθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ, ἀφιερωτήριος ὑπὲρ βασιλέως Φαρνάκου. Ἔστι δὲ γεγλυμμένη ἐπὶ βράχου.

Ἐπιγραφὴ ἐν Σμύρνῃ ἀνακαλυφθεῖσα, καὶ κοινοποιηθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου. Ἔστι δὲ τιμητικὴ εἰς Σακερδώτην Ἰουλιανὸν, υἱὸν Ἡλιοδωρίδος τῆς ἀρχιερείας·

Ἐπιγραφὴ τιμητικὴ ἐν Σμύρνῃ ἀνακαλυφθεῖσα εἰς τιμὴν Ἀρτέμωνος Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἰκεσίου, κοινοποιηθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου.

V. *Συρίας.*

Ὁ Ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης ἐκοινοποίησε τῇ Ἐπιτροπῇ διαφόρους ἐπιγραφὰς ἐκ Συρίας καὶ διαφόρων μερῶν τῆς Μ. Ἀσίας προερχομένας· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀσιανῶν τούτων ἐπιγραφῶν ἀναμένεται ὅσον οὔπω.

β') Ἐπιγραφαὶ Λατινικαί.

I. *Μακεδονίας.*

Δύο ἐπιγραφαὶ, ὧν ἡ μὲν ἐπιτύμβιος, ἡ δὲ τιμητικὴ εἰς ἀνθύπατον, ἀντιγραφεῖσαι μὲν ἐν τῷ χωρίῳ Ἁγίου Μάμαντος τῆς ἐπαρχίας Κασσανδρείας ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου αὐτῆς, τοῦ νῦν Σεβ. ἁγίου Δέρκων. Κ. Νεοφύτου, κοινοποιηθεῖσαι δ' ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐπιτροπῇ.

II. *Μικρᾶς Ἀσίας.*

Ἐπιγραφὴ τιμητικὴ Μαυρικίου αὐτοκράτορος (582—602), ἐν Ἀδὰ-Παζαρίῳ παρὰ τὴν Νικομήδειαν ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Παππαδοπούλου ἀντιγραφεῖσα, ἐνώπιον δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου παρουσιασθεῖσα.

Ἐπιγραφὴ τιμητικὴ Γερμανικοῦ Καίσαρος ἐν Νικαίᾳ, ὑπὸ μὲν τοῦ μηχανικοῦ κ. Ogledie ἀντιγραφεῖσα, ὑπὸ δὲ τοῦ κ. Dr Mordtmann τοῦ νεωτέρου κοινοποιηθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ.

Ἐπιγραφὴ, ὑπὸ μὲν τοῦ κ. Schwaab ἐν Μουδανίοις ἀνευρεθεῖσα, ὑπὸ δὲ τοῦ κ. Dr Mordtmann τοῦ νεωτέρου ἀνακοινωθεῖσα τῇ Ἐπιτροπῇ. Ἔστι δὲ ἀφιερωτήριος βαλανείου εἰς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ.

Ἑπτὰ ἐπιγραφαὶ ἐξ' Ἀγκύρας πεμφθεῖσαι τῷ Συλλόγῳ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Π. Ἐϋπίδου, ὧν αἱ μὲν τέσσαρες ἐπιτύμβιοι, αἱ δὲ τιμητικαὶ εἰς Ἀνθυπάτους, ἡ δὲ ἀπόσπασμα τῆς γνωστῆς διαθήκης τοῦ Αὐγούστου.

III. *Συρίας.*

Μεταξὺ τῶν ἐπιγραφῶν ἃς ὁ ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης ἐκοινοποίησε τῇ Ἐπιτροπῇ ἔκ τε Συρίας καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἀσίας, ὑπάρχουσι καὶ οὐκ ὀλίγαι λατινικαὶ, ἐφ' ὧν ἐπίσης ἀσχολεῖται.

γ') Ἐπιγραφαὶ Κύπριαι.

Μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Γάλλου Duc de Luynes, τοῦ Γερμανοῦ Boeth καὶ τοῦ Ἄγγλου Smith, τὸ ζήτημα τοῦ κυπρίου ἀλφαβήτου καὶ τῆς κυπρίας γλώσσης ἔμενε σκοτεινόν· ὑπελείπετο δὲ τῷ ἐξ Ἀδριανουπόλεως σοφῷ Ἰσραηλίτῃ κ. Ἰωσὴφ Χαλεβῇ, ὅπως ῥίψῃ φῶς ἐπὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος, ἐφ' οὗ ἐπεστήσατο ὁ Σ. Ἀριστάρχης τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τῶν σοφῶν αὐτοῦ συναδέλφων· ἐλπὶς δὲ ὕπεστιν ὅτι ἡ ἐν Κύπρῳ περιήγησις τοῦ κ. Dr Schroeder θέλει ἱκανοποιήσει ἀρκούντως τὴν δικαίαν περιέργειαν τῆς τε Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Συλλόγου.

δ') Ἐπιγραφαὶ Φοινικικαί.

Ὁ διάσημος φοινικολόγος καὶ ἑταῖρος ἡμῶν κ. Dr Schroeder παρεκλήθη, ὅπως ποιήσηται μελέτην ἰδίαν κοινοποιηθησομένην τῷ Συλλόγῳ, περὶ πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθεισῶν φοινικικῶν ἐπιγραφῶν.

ε') Ἐπιγραφαὶ Ἰμιαρητικαί.

Ὁ διαληφθεὶς κ. Ἰωσὴφ Χαλεβῆ, ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Πανακαδημείου ἵνα συλλέξῃ σημιτικὰς ἐπιγραφὰς, συνεκρότησε συλλογὴν ἑξακοσίων Ἰμιαρητικῶν ἐπιγραφῶν,

ἤτοι τριπλασίων τῶν μέχρι τοῦδε ἐγνωσμένων. Ἐπὶ τούτων ἀναμένει ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος τὰς ἐρεύνας τοῦ σοφοῦ Ἰσραηλίτου, ἃς προανήγγειλεν ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ σοφὸς ἡμῶν συνεταῖρος ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης.

ς') Ἐπιγραφαὶ Παλμυρηναί.

Ἐννενήκοντα ἐπιγραφαὶ Παλμυρηναὶ ἐπιτύμβιοι ἐπὶ κεραμίων (tesserae), συλλεγεῖσαι ἐν Παλμύρᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Dr Mordtmann τοῦ πρεσβυτέρου ἐκοινοποιήθησαν τῇ Ἐπιτροπῇ, ἐν ᾧ πρότερον μίαν μόνον τοιαύτην εἶχε δημοσιεύσει ὁ πολὺς περὶ τὰς ἀσιατικὰς ἀρχαιότητας ἐξοχώτατος Κόμης de Vogüé.

Ἐπιγραφαὶ δίγλωσσοι, παλμυρηναί τε καὶ ἑλληνικαὶ, τιμητικαὶ διασήμων πολιτῶν τῆς Παλμύρας, ὡς καὶ ἐπιτύμβιοι μετὰ τῆς Σελευκιδείου χρονολογίας, ἀντιγραφεῖσαι ἐπιτοπίως ὑπὸ τοῦ κ. Dr Mordtmann τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τῆς μουσοτραφοῦς κ. θυγατρὸς αὐτοῦ τῷ 1872 ἐν Παλμύρᾳ (Ταδμὸρ), περὶ ὧν ἔστερξε νὰ ποιήσῃ σπουδαῖα ἀναγνώσματα ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου ὁ ἀντιγράψας αὐτὰς σοφὸς ἡμῶν συνάδελφος.

ζ') Κώδηξ Ἐπιγραφῶν.

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἰατροῦ κ Α. Πασπάτη καὶ ἐπιψηφίσει τῆς Ἐπιτροπῆς, ἤρξαντο ἐγγραφόμεναι ἐν ἐπὶ τούτῳ Κώδηκι αἱ τῇ Ἐπιτροπῇ κοινοποιούμεναι, εἴτε διὰ τοῦ Συλλόγου, εἴτε καὶ ἀπ' εὐθείας, ἐπιγραφαὶ, τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ κατὰ καιρὸν Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν τῷ Κώδηκι τούτῳ κατεχωρήθησαν πανομοιοτύπως μέχρι τοῦδε ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ, λατινικαὶ, παλμυρηναὶ καὶ ἀρχαῖαι σλαβωνικαὶ, ἔχουσαι ἀντικρὺ τὴν ἀναπλήρωσιν αὐτῶν μικροῖς γράμμασιν, ἄνωθεν δὲ τὸν τόπον ἔνθα εὑρέθησαν, τὸ μνημεῖον ἐφ' οὗ κεχαραγμέναι εἰσὶ, τὸν χρόνον τῆς κοινοποιήσεως, ἢ εὑρέσεως, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν κοινοποιήσαντα καὶ ἀναπληρώσαντα αὐτάς. Εἰς τὴν ἐν τῷ Κώδηκι τῶν ἐπιγραφῶν ἐγγραφὴν ἀσχολεῖται μετὰ ζήλου ἀξιεπαίνου ὁ κ. Ἄγγελος Νικολαΐδης.

Β. ΓΛΥΠΤΙΚΗ.

ά) Ἀγάλματα.

Ὁ Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Νεόφυτος, νῦν δὲ Σεβ. ἅγιος Δέρκων, ἐκοινοποίησεν ἀπεικονίσματα, ληφθέντα τῷ 1861, τεσσάρων κεφαλῶν, δύο μὲν ἀνδρῶν πωγωνοφόρων καὶ δύο γυναικῶν, σωζομένων τότε ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τοῦ χωρίου Ζομπάδες.

β'. Ἀνάγλυφα.

Ὁ φιλάρχαιος ἰατρὸς κ.Ν.Κ.Λήμνιος ἔπεμψε τῷ Συλλόγῳ ἀνάγλυφόν τι, εὑρεθὲν ἐν Κυζίκῳ καὶ παριστῶν χαριστήριον ἀνάθημα τῷ Ἀπόλλωνι. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο κοινοποιηθὲν τῇ ἐπιτροπῇ, ἐξητάσθη ὑπὸ τοῦ σοφοῦ συναδέλφου ἡμῶν κ. Dr. J. Millingen, ὅστις καταγινόμενος ἀπό τινος εἰς τὰς ἀρχαιότητας τῆς Κυζίκου, ἐποιήσατο ἔκθεσιν περὶ τούτου, ἧς τὰ συμπεράσματα εἰσὶ τὰ ἑξῆς. Κατὰ τὸ μέρος, ἔνθα ἀνεκαλύφθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνάγλυφον, φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ὅτι ἂν γίνωσιν ἀνασκαφαὶ, πιθανὸν ν' ἀνακαλυφθῇ ὁ ναὸς οὗτος, ἴσως δὲ καὶ τὸ κολοσσιαῖον ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ, ἐκ τῶν ἀναγλύφων, εἰκάζεται λαμπρᾶς τέχνης. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνάγλυφον παριστᾷ, ὡς ἐρρέθη, χαριστήριον ἀνάθημα τῷ Ἀπόλλωνι. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἀνεκαλύφθησαν ἓξ ὅμοια ἄλλα ἀνάγλυφα, ἅτινα ὁ σοφὸς ἡμῶν συνάδελφος εἶδεν, καὶ ὧν ἓν ἔχει ἐν τῇ κατοχῇ αὐτοῦ, συμπεραίνει ὅτι πᾶν ἀνάθημα ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐγένετο δι' ὁμοίου τινὸς ἀναγλύφου, ἔχοντος τὸν αὐτὸν τύπον.

Ὁ ἐν Λειψίᾳ κ. J. Mordmann υἱὸς, ἐκοινοποίησε τῇ ἐπιτροπῇ διὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ νέον ἰχνογράφημα τοῦ ις' αἰῶνος τῆς ἐν τῷ ἱπποδρομείῳ Κ/πόλεως ὀφιοειδοῦς στήλης μετὰ τῶν τριῶν κεφαλῶν τοῦ ὄφεως, ὁπόθεν ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι δὲν εἶχον αὗται ἀποκοπῆ ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'.

Ὁ κ. Dr. J. Mordtmann ὁ πρεσβύτερος ἐκοινοποίησε τῇ ἐπιτροπῇ διακόσια περίπου κεράμια, εὑρεθέντα ἐντὸς τάφων ἐν Παλμύρᾳ, καὶ παριστῶντα πιθανῶς τοὺς τεθνεῶτας, ἔστιν ὅτε καὶ τὰ σύμβολα αὐτῶν.

Ἀνεκοινώθησαν διὰ τοῦ Συλλόγου τῇ ἐπιτροπῇ ἀπεικονίσματα πεμφθέντα ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Νεοφύτου, νῦν δὲ σεβ. ἁγίου Δέρκων, προτομῶν ἐνεπιγράφων εὑρισκομένων ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Ζομπάδες.

Ἐκοινοποιήθη τῇ ἐπιτροπῇ ὑπό τε τοῦ Σ. Ἀριστάρχου καὶ τοῦ Κ. Π. Καράλλη ἀνάγλυ-

φον ἐφηβικὸν ἐνεπίγραφον ἐκ Προύσης· ἐν αὐτῷ ἐστι στέφανος ἐκ κλάδου ἐλαίας· δεξιᾷ κρέμανται τρεῖς στρογγύλαι εἰκόνες παριστῶσαι τρία ἀνθρώπινα πρόσωπα, πλησίον δὲ περικεφαλαία καὶ ὑπ' αὐτὴν πέλεκυς, δεξιᾷ δὲ τρία δρέπανα μικρά, τὸ ἓν ὑπὸ τὸ ἄλλο· παρ' αὐτὰ δύο κλάδοι μυρσίνης, μεταξὺ τῶν ὁποίων τρεῖς γαμψωτοὶ πόδες σαρκοφάγου ζώου· ἄνω δ' ἑκάστου παρίστανται κρεμάμενα τρία μικρὰ μὲν ἀλλ' ὀγκώδη ῥόπαλα· παρεπέμφθησαν πρὸς ἔρευναν τῷ κ. Dr Mordtmann, τῷ νεωτέρῳ.

Ὁ κ. Κ. Καραπάνος ἔπεμψε τῇ ἐπιτροπῇ δύο πλάκας, ὑποτιθεμένας βυζαντινάς, αἵτινες ὅμως ἐξηλέγχθησαν πλασταί, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κ. Κοσσούδη προσενεχθεῖσα.

γ) Δακτυλιόλιθοι.

Ὁ κ. Α. Βερναρδάκης καὶ ὁ Σ. Ἀριστάρχης ἐκοινοποίησαν τῇ ἐπιτροπῇ, κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις, ἄνω τῶν διακοσίων δακτυλιολίθων, ὧν οἱ κυριώτεροι εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

1) Ἀθηνᾶ χιτωνοφόρος, κρατοῦσα ἀσπίδα καὶ λόγχην, ἀνήκουσα τῷ κ. Ν. Διονυσιάδῃ.

2) Νίκη μετὰ δάφνης καὶ στεφάνου, (ἀνήκουσα τῷ κ. Δ. Νεοκόσμῳ.)

3) Ἱέραξ μετ' ὄφεως (ἀνήκων τῷ κ. Α. Νοννότῃ.)

4) Τραγέλαφος τρικέφαλος (τῷ κ. Η. Σκυλίσσῃ.)

5) Ἔρως πτεροφόρος, κρατῶν σταφυλὴν καὶ πτηνὸν, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς *Ἑρμᾶς* (τῷ κ. Π. Σ. Ἀθηνογένει.)

6) Προτομὴ Παλλάδος κρανοφόρου (τῷ αὐτῷ.)

7) Σάτυρος, κρατῶν δόρυ καὶ κλάδον, μετὰ κεφαλῆς ζώου καὶ τριῶν χαρακτήρων σημιτικῶν (τῷ κ. Σωτηριάδῃ.)

8) Κεφαλὴ πωγωνοφόρος.

9) Ἀπόλλων γυμνὸς κιθαρῳδὸς, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων ὀθόνιον.

10) Ἔρως κρατῶν τόξον παρὰ κυνί.

11) Πολεμιστὴς ἱστάμενος καὶ ὁμιλῶν μετὰ γέροντος φέροντος τριβώνιον, καὶ μεταξὺ αὐτῶν στήλη μετὰ πτεροφόρου νίκης.

12) Ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ βράχου, κρατῶν σκῆπτρον, ἐνώπιον στήλης. ἐφ' ἧς ἀετός.

13) Ἀλεξιτήριον πυραμιδοειδὲς γνωστικὸν, φέρον ἑκατέρωθεν ἀνὰ ἑπτὰ σειρὰς γραμμάτων τῶν ἑπτὰ φωνηέντων καὶ τέρας, ἔχον μὲν πόδας ὄφεως, κρατοῦν δὲ μάστιγα καὶ ἀσπίδα, ἐφ' ἧς κεφαλὴ ζώου.

14) Τραγέλαφος μετὰ τριῶν πωγωνοφόρων κεφαλῶν.

15) Τύχη χιτωνοφόρος, κρατοῦσα στάχεις καὶ σκῆπτρον.

16) Ἔρως πτεροφόρος ἐφ' ἅρματος, συρομένου ὑπὸ δύο δελφίνων.

17) Ἀθηνᾶ κρανοφόρος, κρατοῦσα σκῆπτρον.

18) Κυνηγὸς (ἀνήκων μετὰ τῶν κατωτέρω δακτυλιολίθων τῷ Βάσσᾳ ἐφένδῃ).

19) Ἔρως καὶ ψυχή.

20) Χρυσαλλὶς ἐπὶ βόμβυκος.

21) Σάτυρος, προσφέρων γυναικὶ ποτήριον οἴνου.

22) Σῦς ἐπὶ βάρους.

23) Κύων καὶ κυνάριον.

24) Γρύψ.

25) Ἥλιος προσωποποιημένος.

26) Ἀγαθὴ τύχη καὶ ἱκέτης.

27) Ἀθηνᾶ.

28) Ὄρνις ἐψημένη.

29) Ἵππος καὶ γυνή.

30) Χείρ.

31) Τύχη ἐπανιοῦσα.

32) Προτομὴ ἀνδρός.

33) Ἀετός.

34) Τέθριππον.

35) Ἀφροδίτη.

36) Προτομὴ ἀνδρὸς γενειοφόρου.

37) Ἀπόλλων καὶ Δάφνη.

38) Πρώρα.

39) Ἔρως μετ' αὐλοῦ.

40) Πήγασος.

41) Κλωθώ.

42) Προτομὴ γυναικός.

43) Σειληνός.

44) Δύο ἔλαφοι.

45) Μαχητὴς καθήμενος ἐπὶ ἀσπίδος.

46) Προτομὴ ἀνδρός.

47) Πολεμιστής.

Ἁπάντων τῶν διαληφθέντων δακτυλιολίθων τὰ ἔκτυπα παρεδόθησαν τῷ κ. Dr. J. Millingen, ὅστις κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἐν διαφόροις συνεδριάσεσιν ἐκοινοποίησε τῇ ἐπιτροπῇ διαφόρους μελέτας ἐπὶ πολλῶν δακτυλιολίθων, ὧν τινὰς ἡ ἐπιτροπὴ ἐκοινοποίησε τῷ Συλλόγῳ ἐν τακτικῇ συνεδριάσει, τὰς δὲ λοιπὰς ἐπιφυλάσσεται νὰ πράξῃ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

Οἱ κυριώτεροι δὲ δακτυλιόλιθοι οὓς, κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις, ὁ κ. Dr. J. Millingen περιέγραψε, καὶ ὧν μέρος μεθηρμήνευσε μετ' ἰδιαζούσης καλλιεπείας μουσοτραφής τις κυρία, εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

48) Ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ὁ Φιλοκτήτης, (ὁ λίθος οὗτος ἐςὶ τοῦ ἐν Σμύρνῃ K.A.Barker).

49) Ἡ πάλη Ἡρακλέους, Ἀχελῴου καὶ Δηϊανείρας.

50) Ὁ Μαρσύας, ἐκδερόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.

51) Ὁ Λέανδρος κολυμβῶν, ἐπὶ ἀχάτου λευκοῦ, (τοῦ κ. Κ. Θεοδωρίδου).

52) Ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης, ἐπὶ κρυσταλλολίθου (τοῦ κ. Γρηγορίου Ἀριστάρχου βέη).

53) Ὁ Ζεὺς καθήμενος ἐπὶ θρόνου.

54) Ὁ Ζεὺς μετὰ πτεροφόρου νίκης· (τοῦ αὐτοῦ).

55) Ὁ Ζεὺς μεταμορφούμενος εἰς ἀετὸν καὶ ἁρπάζων τὸν Γανυμήδην· (τοῦ αὐτοῦ).

56) Ἡ κρίσις τοῦ Πάριδος, ἐπὶ λίθου ἰάσπιδος ὑποκιτρίνου.

57) Ὁ Ζεὺς μεταμορφούμενος εἰς ταῦρον καὶ φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν Εὐρώπην ἐπὶ διχρόου ὄνυχος (τοῦ Ἐξ. κ. Α. Καραθεοδωρῆ).

58) Ὁ ἔρως ἐπὶ δελφῖνος.

59) Ὁ ἔρως ἐπὶ κοχλίου.

60) Ὁ Ἡρακλῆς νικώμενος ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος.

61) Ὁ ἔρως κυνηγῶν τὴν ψυχὴν, ὡς χρυσαλλίδα περιπταμένην (τοῦ κ. Γρηγορίου Ἀριστάρχου Βέη).

62) Ὁ ἔρως κιθαρῳδὸς, ἐπὶ σαρδίτου (τοῦ κ. Κ. Παππᾶ).

63) Ὁ ἔρως διατρυπῶν Σάτυρον.

64) Ὁ ἔρως παίζων μετὰ λέοντος (τοῦ Ὀβανὲς Ἐφένδη Ἀλλὰχ-βερδῆ).

65) Ὁ ἔρως ἔχων τεθραυσμένον τόξον (τοῦ αὐτοῦ).

66) Ὁ Ἡρακλῆς μετὰ μάχην (καλλιτέχνημα ἀρίστης κατασκευῆς, ἀνῆκον τῷ Γεωργίῳ Ἀριστάρχῃ Βέῃ).

67) Ὁ Ἡρακλῆς κατὰ κρόταφον, ἐπὶ ὄνυχος (τοῦ κ. Alisegan).

68) Ὁ Ἑρμῆς ἱστάμενος ἐπὶ ἰάσπου ἐρυθροῦ (τοῦ αὐτοῦ).

69) Καὶ τέλος ὁ Ἀντίνοος, κατὰ κρόταφον, ἀριστούργημα τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας ἔργον δὲ τοῦ γλύπτου Ἀπολλωνίου, ἐπὶ ὡραίου γρανίτου (τοῦ κ. Herzel ἐκ Kerch). Τοῦ λίθου τούτου λαμπρὸν ἀντίτυπον ἔσχεν ὁ σοφὸς κ. Dr. I. Millingen διὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἀρχιχαράκτου τοῦ νομισματοκοπείου.

Τὰ ἀπεικονίσματα τῶν δακτυλιολίθων τούτων δημοσιευθήσονται μετὰ τῶν περιγραφῶν αὐτῶν ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τοῦ περιοδικοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς Συλλόγου.

δ') Σφραγῖδες.

Ὁ κ. Dr. Mordtmann ὁ νεώτερος ἀνέγνω ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς μελέτην περὶ μολυβδοβούλλων τῆς Κως/πόλεως, ἥτις ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς, ἐκοινοποιήθη καὶ τῷ Συλλόγῳ ἐν τακτικῇ συνεδριάσει.

Τὰ δὲ περιγραφέντα μολυβδόβουλα εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

1) Θεοδώρου τοῦ Χρυσοβέργου, Πατριάρχου Ἀντιοχείας.

2) Μαρίας τῆς Βρυεννίσης, μαγιστρίσσης.

3) Μαρίας τῆς Μελισσηνῆς, πατρικίας ζωῆς.

4) Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείτου, ἀνθυπάτου πατρικίου καὶ στρατηγοῦ Ἀναβάρζου.

5) Ἀντιόχου, ἀπὸ ἐπάρχων.

6) Πλάτωνος, ἀπὸ ἐπάρχων.

7) Οὐαλεριανοῦ ἀπὸ ἐπάρχων.

8) Βόνου, ἀπὸ ἐπάρχων.

9) Θεοδοσίου τοῦ Λογοθέτου.

10) Μαυριάνου, στρατηλάτου.

11) Διομήδους, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ κομμερκιαρίου Τύρου.

12) Πέτρου, ἀπὸ ὑπάτων καὶ κομμερκιαρίου τῶν Ἀρμενιακῶν.

13) Ἡρακλείου, μονοστρατήγου (τοῦ ἀδελφοῦ Τιβερίου τοῦ Ἀβσιμάρου).

14) Ἀρταβάσδου, κουροπαλάτου καὶ κόμητος τοῦ Ὀξικίου, τοῦ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορος.

15) Ἀπελάτου, πρωτοσπαθαρίου.

16) Ἠλίας, δρουγγαρίου τοῦ Πλωΐμου (Βασιλείου τοῦ Α).

17) Νικήτα, ἐπὶ τῆς τραπέζης (τῆς συζύγου Βασιλείου τοῦ Α. τοῦ Ξυλινίτου).

18) Στυλιανοῦ τοῦ Ζαύτζα, Λογοθέτου τοῦ δρόμου (ἐπὶ Λέοντος τοῦ σοφοῦ).

19) Σαμωνᾶ, παρακοιμωμένου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου.

20) Κωνσταντίνου, στρατηγοῦ Σάμου.

21) Ταυτούκα, προέδρου καὶ κατεπάνω Σαμωσατῶν.

22) Λέοντος τοῦ Ἀργυροῦ, στρατηγοῦ.

23) Μαριανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ, δομεστίκου τῶν σχολῶν.

24) Νικήτα τοῦ Γλαβᾶ, στρατηγοῦ.

25) Ῥωμανοῦ τοῦ Σκληροῦ, πρωτοσπαθαρίου.

26) Μαριανοῦ τοῦ Βρανᾶ, στρατηγοῦ.

27) Εὐδοκίας τῆς Δαλασσηνῆς, Αὐγούστης.

28) Νικολάου, πριμμικηρίου Εὐδοκίας.

29) Βαρδάνου τοῦ Ξιφιλίνου, στρατηγοῦ τῶν Θεσσαλῶν.

30) Ἀνδρονίκου τοῦ Δούκα, δομεστίκου τῶν σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς.
31) Λέοντος τοῦ Θρυμβοῦ, στρατηγοῦ Καλαβρίας.
32) Μονῆς τῆς Αὐδίμου.
33) Μονῆς τῆς Σαρακηνῆς.
34) Κομμερκίου Σικελίας.
35) Νικηφόρου σεβαστοῦ τοῦ Βοτανειάτου.
36) Μανουὴλ σεβαστοῦ τοῦ Βοτανειάτου.
37) Εὐστρατίου τοῦ Βοτανειάτου, στρατηγοῦ Γαβαλῶν.
38) Νικηφόρου τοῦ Κομνηνοῦ.
39) Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ σεβαστοκράτορος.
40) Γρηγορίου τοῦ Πακουριανοῦ, σεβαστοῦ καὶ δουκός.
41) Νικήτα, δουκὸς τῆς Βουλγαρίας.
42) Θεοφυλάκτου, ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας.
43) Θεοδώρου τοῦ Γαβρᾶ, τοῦ δουκὸς Τραπεζοῦντος.
44) Εὐμαθίου Φιλοκάλλους, μαγίστρου.
45) Κατακαλῶνος τοῦ Ταρχανειώτου, κουροπαλάτου.
46) Μαριανοῦ τοῦ Μαυροκατακαλῶνος.
47) Γρηγορίου τοῦ Καματηροῦ.
48) Ἀλεξίου τοῦ Σαοὺλ, σεβαστοῦ.
49) Κωνσταντίνου τοῦ Τριψύχου.
50) Ἀλεξίου τοῦ Κοντοστεφάνου τοῦ Κομνηνοῦ
51) Ἰωάννου Φωκᾶ, μητροπολίτου Σμύρνης.
52) Γεωργίου τοῦ Φακεολάτου, σεβαστοῦ.
53) Μανουὴλ πανσεβάστου Κομνηνοῦ Δούκα Παλαιολόγου.

Ἐσχάτως δὲ ἐπαρουσίασε καὶ νέον μολυβδόβουλον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Νικηφόρου διοικητοῦ *Θυρίας*», ὄνομα τόπου ἄγνωστον μέχρι σήμερον.

ε) Νομίσματα.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐκοινοποιήθησαν τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου·
17 νομίσματα τοῦ κ. Ν. Τσιγαρᾶ·
56 τοῦ Παν. ἁγίου Κασσανδρείας·
25 τοῦ Σεβ. ἁγίου Δέρκων.
23 τοῦ κ. Δημ. Εὐλαμπίου·
32 ἀνωνύμου.
52 ἔκτυπα νομισμάτων τοῦ κ. Abbott.
11 τοῦ Π. ἁγίου Ἰωαννίνων καὶ τοῦ Κ. Βαφίδου.
2. τοῦ ἰατροῦ Κ. Βασιάδου καὶ τοῦ Κ. Πολυχρόνη.

Ὑπὸ δὲ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου.
7 νομίσματα χάλκινα Θρᾳκῶν βασιλέων καὶ ἓν ἀργυροῦν ὑπὸ τοῦ Κ. Περδικίδου.

Ἡ περὶ ἁπάντων τῶν διαληφθέντων νομισμάτων ἔρευνα ἀνετέθη τῷ κ. Dr. I. Millingen.

Πραγματεία τις τοῦ Κ. Λάμπρου περὶ νομισμάτων κοπέντων ἐν Πέρᾳ Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν Γενουηνσίων, καὶ ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς σφραγῖδος Πόρου τοῦ Ἀργυροῦ ἀκμάσαντος περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῆς Ἐπιτροπῆς.

ς′) Μέτρα καὶ Σταθμά.

Ὁ σοφὸς ἡμῶν συνεταῖρος κ. Dr. Mordtmann ὁ νεώτερος, παρουσίασε τῇ Ἐπιτροπῇ δύο σταθμὰ, τὸ μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ζυγοστάτου Χαριδίου, τὸ δὲ χρησιμεῦον πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐπὶ Μαυρικίου Τιβερίου τὸ *follis* ἐζύγιζε 13 γραμμάρια καὶ 2 ἑκατοστά.

Ὁ δὲ πανιερώτατος ἅγιος Κασσανδρείας ἔπεμψε πλείστου λόγου ἄξιον ἀντικείμενον ἐκ χαλκοῦ, φέρον μὲν τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος Ἀρχεστράτου καὶ τὸ σύμβολον τῶν Ἀθηνῶν, ἀνακαλυφθὲν δ' ἐν Μακεδονίᾳ.

ζ) Ἐμβλήματα.

Ὁ Κ. Γουστάβος Ἀλτεμβρόστερ ἐπέστειλε πρό τινων μηνῶν τῷ Συλλόγῳ, ζητῶν πληροφορίας περὶ ἐμβλημάτων παρ' Ἕλλησι κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Ἡ διαληφθεῖσα ἐπιστολὴ παρεπέμφθη τῇ Ἐπιτροπῇ, ἥτις μετ' οὐ πολὺ συνέλεξε διαφόρους πληροφορίας ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος, καὶ μάλιστα περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν νεωτέρων Ἑλληνικῶν ἐμβλημάτων, ὑποδεικνύουσα συγχρόνως τὰς πηγὰς ἀφ' ὧν ἠρύσθη. Αἱ πληροφορίαι αὗται ἐκοινοποιήθησαν τῷ Συλλόγῳ ἐν τακτικῇ αὐτοῦ συνεδριάσει.

Γ′. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

α) Ἀνασκαφαὶ καὶ ἀνακαλύψεις.

I. *Κωνσταντινουπόλεως.*

Κατὰ τὰς περὶ τὴν ἁγίαν Σοφίαν γενομένας ἐκχώσεις πρὸς ρυμοτομίαν, ἀνεφάνησαν διάφοροι ἀρχαιότητες, ἃς ἡ ἐπιτροπὴ ἐπεφόρτισε τὸν κ. Παρηγόρην νὰ σχεδιογραφήσῃ.

II. *Θρᾴκης.*

Ἐκ Συληβρίας ὁ Α. Κ. Σ. κοινοποιεῖ ὅτι τὸ ἐντὸς τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως τζαμίον ἦν ποτὲ ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ἐκ δὲ Φιλιππουπόλεως ὁ Κ. Βλ. Σκορδέλης γράφει ὅτι ἐν Παζαρτσικίῳ, ἀνασκαφέντος ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν σιδηροδρόμων ἑνὸς τῶν διεσπαρμένων σωρῶν (tumuli) εὑρέθησαν ἐν αὐτῷ παντοδαπαὶ ἀρχαιότητες, ἐν αἷς καὶ πήλινα ἀγγεῖα, ποικίλα τό τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος.

III. *Ἠπείρου.*

Ὁ Κ. Γ. Παππᾶ Γεωργίου ἐξ Ἄρτης ἔπεμψε τῷ Συλλόγῳ ἔκθεσιν περὶ τοῦ αὐτόθι ὑπάρχοντος μνημείου τῆς ἁγίας Θεοδώρας, βασιλίσσης Ἄρτης, καὶ συζύγου τοῦ ἡγεμόνος Μιχαὴλ Κομνηνοῦ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ ναῷ. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἐκ φαιοῦ μαρμάρου, πεποικιλμένου δι' ἀναγλύφων παριστώντων τὴν ἁγίαν Θεοδώραν καὶ βρέφος τι, ἠνεῴχθη ἐσχάτως, καὶ εὑρέθησαν ἐν αὐτῷ λείψανα διατηροῦντα τὴν φυσικὴν κατάστασιν, τεθρυσμένα περιστύλια μετ' ἀναγλύφων καὶ συμπλέγματα ἐπιχρυσωμένα καὶ ἀποτελοῦντα ἄλλοτε πιθανῶς μέρος τοῦ τάφου· ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι βέβηλοι χεῖρες θελήσασαι ν' ἁρπάσωσι τὸ λείψανον ἀπέτυχον· διότι ὁ κυρίως τάφος διεσώθη ἄθικτος.

IV. *Μικρᾶς Ἀσίας.*

Ἡ Ἐπιτροπὴ πληροφορηθεῖσα ὅτι κατὰ τὸ Ἀλεμ-Ταγῆ (Δκμάτρι) ὑπάρχουσιν ἐρείπια ἀρχαιοτήτων, διότι, φαίνεται, αὐτοῦ ἦσαν ἄλλοτε τὰ ἐαρινὰ παλάτια τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, παρεκάλεσε τὸν κ. Dr. Mordtmann τὸν πρεσβύτερον μετὰ τοῦ φιλομούσου νέου Ἀχμὲτ-βέη Τουνεζλῆ, ἵνα ποιήσωσι τὰς δεούσας ἐρεύνας, κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔαρ.

Ἡ ἐπιτροπὴ διατελεῖ ἐνήμερος τῶν ἐν Νικομηδείᾳ γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων, ἔνθα ἀνωρύχθησαν διάφορα μάρμαρα μετ' ἀναγλύφων, παμμεγέθης μαρμάρινος κολυμβήθρα (τοῦ ναοῦ πιθανῶς τῶν δισμυρίων Μαρτύρων) στήλη Κορινθιακὴ μετ' ἐπιγραφῆς, ἔτι δὲ καὶ νομίσματα βυζαντινὰ καὶ ρωμαϊκά,

Ὁ κ. Δαμὼν ἔπεμψε τῷ Συλλόγῳ περιγραφὴν τῆς ἀρχαίας Ἀμισσοῦ, ἐν ᾗ ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τοῦ τείχους τοῦ φρουρίου ὑπάρχει ἀνάγλυφόν τι, παριστάνον δύο ἔρωτας κρατοῦντας γεφάνους, καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος σώζεται κρηπὶς ναοῦ τινος, κίονες κλπ

Ἐκοινοποιήθη τῇ Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Ἐϊπίδου περιγραφή τις τοῦ εἰς τιμὴν τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος ἀνεγερθέντος ἐν Ἀγκύρᾳ γνωστοῦ μαρμαρίνου μνημείου.

Ὁ ἀκάματος φιλάρχαιος κ. Slieman, ὁ μετὰ τοσούτου ζήλου καὶ θυσιῶν πρὸ τοσούτων ἤδη ἐτῶν προσπαθῶν ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀρχαίαν Τρῳάδα, ἔπεμψε τῷ Συλλόγῳ, ὅπως ἄλλοτε οὕτω καὶ ἐφέτος ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ, ὡς καὶ τοπογραφικὸν χάρτην, ἅτινα ἐγκαίρως ἐκοινοποιήθησαν τῇ Ἐπιτροπῇ, καὶ ἅπερ μετὰ τῶν προσταλέντων ἀνετέθησαν τῷ κ. Dr. Dethier προτιθεμένῳ ἵνα κοινοποιήσῃ ἡμῖν τὰς εἰκασίας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἰλίου.

β′) Τοπογραφικὸς χάρτης.

Ὁ Σύλλογος γινώσκει ἤδη ὅτι ἐν τῶν κυριωτέρων ἔργων τῆς Ἐπιτροπῆς ἐστιν ὁ τοπογραφικὸς χάρτης τῆς Κων/πόλεως· κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἠσχολήθη ἰδίᾳ εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον θαλασσίων τειχῶν· ἀλλ' ἕνεκεν ἐκτάκτων ἀσχολιῶν τοῦ τε κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ τοῦ κ. Α. Δημητριάδου μόνον τὰ ἀπὸ Οὖν-καπὴν μέχρι τοῦ Φαναρίου θαλάσσια τείχη ἐσχεδιάσθησαν.

Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὑπεβλήθη τῇ Ἐπιτροπῇ καὶ ἀκολούθως τῷ Συλλόγῳ, ἔκθεσις τοῦ χάρτου τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς Κ/πόλεως ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Α. Δημητριάδου. Κατ' αὐτὸν ἡ σχεδίασις τῶν μὲν τειχῶν ἐγένετο διὰ τῆς *πορείας* καὶ τῶν ἐργαλείων τῆς *τραπέζης* καὶ τοῦ *γραφομέτρου*, τῶν δὲ πύργων καὶ διαταφρισμάτων διὰ τῆς συγκρίσεως πρὸς τὰ σωζόμενα. Ἀπὸ Ὑπερυψήλων μέχρι τοῦ Πύργου τοῦ Ἀνεμᾶ, ἐγένετο μία *πορεία* καὶ 60 *σταθμοί*· ἡ διαφορὰ ὑπῆρξε τρία μέτρα, διανεμηθεῖσα κατὰ τοὺς κανόνας· ἡ δὲ ἀπὸ Ἐγρί-καποῦ μέχρι Γεδί-κουλὲ σχεδίασις ἐγένετο διὰ *γωνιομέτρου* μετὰ *τηλεσκοπίου*. Ἡ καταμέτρησις, ἕνεκα τῆς δυστροπίας τῶν κατοίκων, τοῦ ὕψους καὶ τοῦ δυσβάτου τῶν τειχῶν, οὔτε εὐχερὴς διατελεῖ οὖσα οὔτε ἀκίνδυνος· ἡ καταμέτρησις μάλιστα τοῦ Γεδί-κουλὲ διὰ τῆς παρὰ τῇ Σ. Κυβερνήσει μεσιτείας τοῦ Προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς ἐπετεύχθη.

Περὶ δὲ τῆς σχετικῆς τελειότητος τοῦ ἡμε-

τέρου χάρτου ἐν συγκρίσει πρός τινας τῶν ὑπαρχόντων, ἔστωσαν οἱ ἑξῆς ἀριθμοί· ἡ ἀπόστασις ἥτις ὑπάρχει ἀπὸ Ἀϊδὰν Σαράϊ μέχρι τῆς Προποντίδος ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐσωτείχου εἶνε, ἐν μὲν τῷ ἡμετέρῳ χάρτῃ 6806 μέτρα καὶ ἥμισυ, ἐν δὲ τῷ τοῦ Stolpe 6630 μέτρα, ἐν δὲ τῷ τοῦ Ὀλιβιὲ 6637 μέτρα, ἐν δὲ τῷ τοῦ Βυζαντίου 6589 καὶ εἴκοσι ἑκατοστὰ, ἤτοι ἡ διαφορὰ εἶνε 200—250 μέτρων, εἰ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Βυζαντίου ἀντεγράφη ἐκ τοῦ Κάουφερ, τὸ δὲ τοῦ Ὀλιβιὲ ἐκ τοῦ ὀθωμ. χάρτου. Τὸ μῆκος τοῦ β'. τείχους ἢ ἐξωτείχου εἶναι 5566 μέτρα· οἱ πύργοι τοῦ ἐσωτείχου, εἰσὶ καθ' ἡμᾶς 120, κατὰ δὲ τὸν Stolpe 113 καὶ κατὰ τὸν Ὀλιβιὲ 90 μόνον· οἱ δὲ τοῦ ἐξωτείχου σωζόμενοι πυργίσκοι εἰσὶν 71· τὰ διαταφρίσματα ἀπὸ Ἐδίρνε-καποῦ μέχρι τῆς Προποντίδος εἰσὶ καθ' ἡμᾶς 19, κατὰ δὲ τὸν Stolpe 21.

Ὅ,τι δ' ἀφορᾷ τὰς δαπάνας, μόνον τὰ ἡμερομίσθια καὶ ἐλάχιστόν τι ὑλικὸν ἐξοίχισε διὰ τὸν σχεδιασμὸν τῶν χερσαίων τειχῶν 10418 γρόσια, ἤτοι 90 λίρας, κατὰ τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν κ.κ. Α. Δημητριάδου κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ, οἵτινες φιλοτίμως καὶ φιλογενῶς εἰργάσθησαν εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον.

Ἅμα δὲ τοῦτο, σὺν θεῷ, περαιωθῇ, θέλει διαλευκάνει πολλὰ μέρη τῆς ὀχυρωματικῆς τῶν ἀρχαίων, καὶ συμπληρώσει τὰς ἐρεύνας τοῦ κ. Α. Δ. Bochas d'Aiglun, οὗτινος τὸ σύγγραμμα. «Περὶ τῆς ὀχυρωματικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τῶν Βυζαντινῶν», ἐκοινοποιήθη διὰ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου ἐνώπιον τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς. Προὐτάθη δ' ὁ σοφὸς οὗτος Γαλάτης ὡς ἀντεπιστέλλον τοῦ Συλλόγου μέλος ὡς καὶ ὁ κ. I. Hirschfeld.

Δ'. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.

Προτάσει τοῦ ἰατροῦ κ. Α. Πασπάτη ἀνακοινώσαντος τῇ Ἐπιτροπῇ περιγραφὰς καὶ εἰκόνας διαφόρων τεμενῶν τῆς πόλεως, ἡ ἐπιτροπὴ ἵνα διασώσῃ τοὐλάχιστον τὸ σχέδιον πολλῶν βυζαντινῶν λειψάνων τῆς πρωτευούσης, παρεκάλεσε, τῇ μεσολαβήσει τοῦ κ. Dr. Mordtmann τοῦ πρεσβυτέρου, τὸν κ. Καργόπουλον, ἐπιδέξιον φωτογράφον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἵνα φωτογραφήσῃ ὅσα τσαμία τῆς πόλεως ἦσαν ἄλλοτε οἰκοδομήματα βυζαντινὰ, ὧν ἀντίτυπα θέλουσιν ὑποβληθῆ τῷ Συλλόγῳ μετ' οὐ πολύ. Ἡ ἐπιτροπὴ διευκολύνει τῷ φωτογράφῳ τὴν εἴσοδον εἰς τὰ τεμένη, οὗτος δὲ, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς χορηγουμένης ταύτης εὐκολίας, προσφέρει αὐτῇ ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον τῶν, τῇ εἰσηγήσει αὐτῆς, φωτογραφουμένων μνημείων.

Ταῦτα εἰσὶν, ἐν ὀλίγοις, φιλάρχαιος ὁμήγυρις, τὰ προϊόντα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐλπίσωμεν δὲ τοῦ λοιποῦ ὅτι, ὅταν αὕτη κέκτηται τὰ ἀναγκαῖα βιβλία καὶ περιοδικὰ, γραμματέα τακτικὸν καὶ τόπον συνεδριάσεων, ἡ συγκομιδὴ ἔσεται ἀρθονωτέρα τε καὶ γονιμωτέρα.

Μετὰ ταῦτά ὁ βιβλιοφύλαξ κ. Λιούμας ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς βιβλιοθήκης ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Κύριοι!

Τῷ κανονισμῷ ἑπόμενος ὀφείλω σήμερον νὰ ποιήσωμαι ἔκθεσιν περὶ τῆς κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος καταστάσεως τῆς βιβλιοθήκης, ἧς τὴν ἐπιμέλειαν ὁ Σύλλογος ἀνέθηκέ μοι. Ἄρχομαι δ'αὐτῆς ἄνευ προοιμίου τινὸς, ἐπειδὴ τὰ πράγματα, κατά τι σοφὸν λόγιον, λόγων οὐ χρῄζει, αὐτὰ γὰρ μόνα εἰσὶ φαινόμενα· ἄλλως τε καὶ προλαμβάνω οὕτω τὴν δικαίαν ἀντίρρησιν, τίς ψέγει τὰς βιβλιοθήκας, ἀφ' οὗ καὶ Εὐκλείδης ἐκεῖνος τῇ αὐτοῦ «Ἰατρεῖον ψυχῆς» ἐπέγραψεν;

Ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, Κύριοι, ὡς πάντες γινώσκομεν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεώς του κύριον αὐτοῦ μέλημα ἔσχε καὶ τὴν σύστασιν βιβλιοθήκης· Ἕλληνες δὲ καὶ φιλέλληνες, φιλοπάτριδες καὶ φιλόμουσοι συνεισήνεγκον τὸν ὀβολόν των, καὶ οὕτως, ἀγαθῇ τότε τύχῃ, ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου εἶχε πολλὰ καὶ καλὰ βιβλία καὶ δὴ καὶ ὄργανα· ἀναγνωστήριον δὲ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἶχε συστηθῆ, ἐν ᾧ περιοδικὰ, ἐφημερίδες καὶ βιβλία ἦν προσιτὰ παντὶ φιλαναγνώστῃ. Πλὴν ἀλλὰ δυστυχῶς ταῦτα καὶ τὰ πάντα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐγένοντο, ὡς γνωστὸν, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ ἀποφράδι παρανάλωμα τοῦ παμφάγου πυρός· ἔκτοτε δὲ ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος τὸ κύκνειον ἐφαίνετο ᾄδων ᾆσμα· ἀλλ' Ἀνταῖος τὸ σῶμα, ἀντέσχεν, ἐπάλαισε καὶ ἐνίκησε πάσας τὰς ἐπελθούσας δυσκολίας, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς πρόσωπον ἔθετο τηλαυγὲς ἐπὶ βάσεως στερρᾶς καὶ ἀῤῥαγοῦς, ἵνα συμφώνως τῷ σκοπῷ αὐτοῦ θῇ τὰ κατὰ τῆς ἀπαιδευσίας ὅπλα του, διασκεδάσῃ τὴν ἀχλὺν αὐτῆς, καὶ ὡς σκαπανεὺς καθάρῃ τὴν ὁδὸν πρὸς ἐπάνοδον τῶν Μουσῶν.

Ἡ νῦν βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου, κύριοι, ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ὅπλων αὐτοῦ, εἶναι ἔτι ἐν σπαργάνοις, αὔξεται δὲ καὶ κραταιοῦται προσφοραῖς καὶ ἀγοραῖς, ὥστ' οὐκ ἐς μακρὸν ἐάσει τὸ χαίρειν τῷ λίκνῳ καὶ τοῖς σπαργάνοις. Τὸ τρίτον τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς ἔτος ἀριθμεῖ, καὶ ὅμως σύγκειται ἐκ χιλίων ἑπτακοσίων περίπου τόμων καὶ φυλλαδίων· ἤτοι πέρυσι μὲν κατ' ἀκριβῆ νέαν καταγραφὴν ἑνὸς ἑκάστου βιβλίου συνέκειτο ἐκ χιλίων διακοσίων περίπου, τὸ δ' ἔτος τοῦτο προσετέθησαν ἐκ προσφορῶν ὑπὲρ τὰ πεντακόσια βιβλία εἰς τόμους καὶ φυλλάδια.

Πρώτη καὶ μεγάλη προσφορὰ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἐκ τευχῶν 122

Μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τευχῶν 67

Ἀκολούθως δὲ προσέφερον οἱ κκ. τάδε.

Ὁ κ. M. Riant	τὸ ἴδιον αὐτοῦ σύγγραμμα εἰς τόμους		2
Ὁ κ. Ernest Havet	ἐπίσης	τόμ.	2
Ὁ » Ernest Praront	»	»	1
Ὁ » M. F. Meunies	»	»	3
Ὁ κ. Ἀπόστολος Σκέντος		τόμ.	3
Ὁ » Δ. Ν. Βερναρδάκης		»	4
Ὁ » Εὐθ. Καστόρχης		»	3
Ὁ » Αἰμιλ. Λεγρὰνδ		»	4
Ὁ » Μάρκος Χατζῆ-Ἰωάννου		»	1
Ὁ » Constant Zaviziano		»	2
Ὁ » Κ. Λαμπρύλλος		»	1
Ὁ » Κλ. Παππάζογλους		»	1
Ὁ » Ἰ Δε Κιγάλλας		»	6
Ὁ » Βλαστὸς		»	1
Ὁ » Ἀφεντούλης		»	1
Τὸ ἀναγνωστήριον ἡ «Σμύρνη»		φυλ.	» 1
Ὁ » Dr. Damachino			1
Οἱ Σύλλογοι Ὁ Μακεδονικὸς Ὁ Ἠπειρωτικὸς Ὁ ἐν Θεσ/νίκῃ Ὁ ἐν Μαγνησίᾳ Ὁ ἐν Σμύρνῃ Ὅμηρος	τοὺς κανονισμούς των.		5
Ὁ κ. Mordtmann		τόμ.	» 1
Ὁ » Ἀντ. Μανέσης			» 1
Ἡ Εὐαγγελικὴ σχολὴ ἐν Σμύρνῃ			» 1
Ἀδελφοὶ Γρηγοριάδαι ἐν Σμύρνῃ			» 1
Ἀνώνυμος			» 6
Ὁ κ. Clavet			» 1

Ὁ » Hirschfeld			» 2
Ὁ » Γρηγόριος Ἀριστάρχης			» 1
Ὁ » Κρητικίδης			» 10
Ὁ » Louis Charel			» 1
Ὁ » M. Ρενιέρης			» 1
Ὁ » Παράσχος		φυλ.	9
Ὁ » N. Λεβίδης			» 1
Ὁ » Δράκος			» 2
Ὁ Χ. Καλωταῖος			» 2
Ὁ ἐν Σμύρνῃ Σύλλογος Ὅμηρος		(περιοδ.)	» 3
Ἡ κ. Αἰμιλία Κτενᾶ Λεοντιάς		(»)	» 3
Ὁ » Π. Μαρκόπουλος		(»)	» 4
Ὁ » N. Μανιτάκης		(»)	» 4
Ὁ » A. Ζωηρὸς		(»)	» 11
Ἀνώνυμος διὰ τοῦ κ Α. Πασπάτη			» 6
Ὁ κ. Ἰ Παπάδης βιβλιοπώλης			» 127
			429
Τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Λεωνίδου Β. Ἠλιάδου ἐκ Παρισίων ἐσχάτως πεμφθέντα 50 συγγράμματα εἰς τόμους			78
			507

Καὶ αὗται μὲν εἰσιν αἱ προσφοραὶ, αἷς προσθετέον τὰ κατὰ παραγγελίαν τοῦ Συλλόγου ἄρτι πεμφθέντα ἐκ Γαλλίας καὶ Γερμανίας· ὥστε δυνάμεθα εἰπεῖν, ἂν καὶ οὐχὶ ἀκριβῶς διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν τελευταίων καταλόγων, ὅτι ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου τὸ ἔτος τοῦτο σύγκειται ἐκ δισχιλίων περίπου τόμων.

Περὶ ἀναγνωστηρίου καὶ ὀργανοθήκης, ὡς ὁ κανονισμὸς διακελεύεται, οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν· διότι ἀναγνωστήριον μὲν δὲν συνεστήθη δι' ἔλλειψιν χώρου καὶ τὴν μήπω διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ταξινόμησιν τῆς βιβλιοθήκης· ὀργανοθήκη δὲ καὶ ὄργανα, ὡς γνωστὸν, δὲν ὑπάρχουσιν ἔτι διὰ λόγους εὐλόγους. Εὐχηθῶμεν δὲ καὶ ἐλπίσωμεν ταχεῖαν καὶ αὐτῶν κτῆσιν, ἤδη μάλιστα, ὁπότε ὁ Σύλλογος ἐγκατασταθήσεται εἰς τὴν περικαλλῆ αὐτοῦ ἰδιοκτησίαν.

Περὶ δὲ τῶν ἀρχαίων συλλογῶν καὶ τῶν ἐφημερίδων, ὧν τὴν ἐπιμέλειαν ὁ κ. γεν. γραμματεὺς ἀρχῆθεν μετ' εὐχαριστήσεως ἀνέλαβε, ποιήσεται λόγον αὐτὸς οὗτος ἐν ταύτῃ ἢ καὶ ἐν ἄλλῃ τινι συνεδριάσει.

Περὶ τῶν περιοδικῶν τοῦ Συλλόγου, κύριοι, οὐδὲν ἔχω νὰ εἴπω εὐάρεστον. Πολλὰ μέν εἰσι τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ περιοδικὰ, ἀλλὰ πάντα δυστυχῶς εἰσιν ἐλλιπῆ· τὸ δὲ δὴ χεῖρον πάντα σχεδὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ συλλογικοῦ τούτου ἔτους ἐπαύσαντο στελλόμενα· διότι ἐκ τῶν ὀκτακαίδεκα περιοδικῶν ἐξέλλοντο μόνον δύω, ὁ Μέντωρ καὶ ἡ Revue universelle μέχρις

Ἰανουαρίου καὶ οὐχὶ τακτικῶς· νέα δέ τινα ἤρξαντο πεμπόμενα, ὡς φαίνεται ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν προσφορῶν, τέσσαρα. Ἂν δὲ ἐπιτρέπηταί μοι, προτείνω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου εἰς τὸν Σύλλογον, πρὸς θεραπείαν τῆς ἐπαισθητῆς ταύτης ἐλλείψεως, ἵνα ἐγγιζούσης ἤδη τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ φερωνύμου περιοδικοῦ αὐτοῦ, πέμψῃ αὐτὸ ἅπασι τοῖς ἐκδόταις, τοῖς μέχρι τοῦδε πέμψασι τὰ περιοδικὰ αὐτῶν εἰς τὸν Σύλλογον, καὶ δι' ἐπιστολῆς παρακαλέσῃ ἕκαστον νὰ πέμπῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ, καὶ εἰ δυνατὸν πέμψῃ καὶ τὰ ἐλλείποντα εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον φυλλάδια, ἵνα οὕτω γένωνται πλήρη.

Ἐπὶ τούτοις δέον εἰπεῖν τινα καὶ περὶ τῆς τάξεως τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν καταλόγων.

Ἡ ἔλλειψις χώρου, ὡς ἔφθην εἰπών, ἀνέβαλε τὴν ἐπιστημονικὴν ταξινόμησιν τῆς βιβλιοθήκης καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταλόγου τὴν καταγραφήν· ἐπειδὴ ταξινόμησις καὶ ἐπιστημονικὸς κατάλογος, καθὰ εἰδικοὶ περὶ τὰ τοιαῦτα εἰκότως γνωματεύουσι, γίνονται συγχρόνως. Καὶ ὅμως οὐ μικρὰν δυσκολίαν ἀπήντησα, καὶ οὐ μικροὺς κόπους κατέβαλον διὰ τὸν ἀλφαβητικὸν κατάλογον· διότι ὁ τοῦ προκατόχου μου ἐλάχιστα ἐχρησίμευσέ μοι, ὥστε ἐδέησε νὰ καταβιβάσω ἓν πρὸς ἓν ἅπαντα τὰ βιβλία καὶ αὐτά γε δὴ τὰ μικρὰ φυλλάδια, καὶ καταγράψω πρῶτον μίγδην αὐτὰ δι' ἔλλειψιν χρόνου, ταῦτα δ' ἔπειτα ν' ἀντιγράψω μ' αὔξοντα ἀριθμόν, ἵνα μή που παραπέσῃ φύλλον τι, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τέλος ἐργασθείς ἐπέρανα τὸν ἀλφαβητικὸν κατάλογον, ἐν τέλει τοῦ ὁποίου ἐταξιθέτησα χρονολογικῶς τὰ ἀνώνυμα. Δὲν κατεχώρισα ἔτι ἐν αὐτῷ τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας, τὸ μὲν, ὅτι πάντα σχεδόν εἰσιν, ὡς εἶπον, ἐλλιπῆ, τὸ δὲ ὅτι δέον καὶ αὖθις νὰ καταβιβασθῶσι καὶ σημειωθῶσιν, ἵνα μή τι λάθος γένηται.

Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ διπλῶν βιβλίων ἐδώκαμεν κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου τῇ κοινότητι Ἡρακλείου Κρήτης φυλλάδια καὶ τόμους τεσσαράκοντα δύω.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν σημείωσιν τῶν κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος προσφορῶν ἠκολούθησα τὸ σχέδιον τῶν ἐν Ἀθήναις διαγραμμίσας τὸ βιβλίον οὕτως, ὥστε φαίνεται καθαρὰ καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ δωρητὴς, ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, τὰ σώματα, οἱ τόμοι ἢ τὰ φυλλάδια καὶ τέλος τὸ σχῆμα. Ἐκ τοῦ σχεδίου δὲ τούτου ἄνευ δυσκολίας δύναταί τις νὰ καταχωρίσῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἀλφαβητικὸν κατάλογον.

Τοιαύτη, κύριοι, ἡ κατάστασις τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου, ἀφ' ἧς οἰωνίζεταί τις ταχεῖαν αὔξησιν καὶ ταχεῖαν ἄφιξιν εἰς σημεῖον εὐχάριστον. Ἂν δὲ πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν αὐθορμήτως μέγα συντελούντων εἰς πᾶν ὅ,τι καλὸν τοῦ Συλλόγου, καὶ οὓς ὁ Σύλλογος εὖ ποιῶν εὐεργέτας καλεῖ, καθορῶντα τὸ ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον τῆς βιβλιοθήκης προσενέγκωσιν εἴτε μεγάλην εἴτε μικρὰν βιβλίων προσφορὰν πρὸς κατάρτισιν αὐτῆς, βεβαίως τότε εἴπερ ποτε ἐπαληθεύσει τὸ Ἡσιόδειον.

Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

Ἐπὶ τούτοις δὲ διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΒ'.

Τῇ 27ῃ Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Γ. Δ. Ἀριστοκλέους ἀντιπροέδρου.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν συνισαμένην ἀ) ἐξ ἐπιστολῆς τῆς ἐν Σιλιστρίᾳ νεοσυστάσης ἀδελφότητος «Ἀρτίγονος», δι' ἧς ἀναγγέλλουσα τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν δύο ἐν Σιλιστρίᾳ σχολείων· β') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Γενετσοῖς Φιλεκπ. Συλλόγου «Πέλλα», δι' ἧς ἀναγγέλλει τὴν σύστασιν αὐτοῦ γ') ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ταμίου κ. Γκιών ἀφορώσης τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου δ') ἐξ ἐπιστολῆς Ἀποστόλου Π. Αἰλιανοῦ συνοδευούσης συλλογὴν λέξεων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀνάμνηστος».

Ἀκολούθως ἀγγέλλει τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Χιώτου προσφορὰν φυλλαδίου ἐπιγραφομένου *Βλέμμα*.

Εἶτα ὁ κ. Γαβριὴλ Σοφοκλῆς εἰσηγητὴς τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγινώσκει ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἔχουσαν ὧδε.

Κύριοι!

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν κ.κ. Ἰ. Δ Ἀριστοκλέους, Προέδρου, Κ. Καραθεοδωρῆ, Κ. Καλλιάδου, Ξ. Ζωγράφου, Β. Πυλάδου, Μ. Πανταζῆ καὶ Γ. Σοφοκλέους, Γραμματέως, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀπὸ

4 9/βρίου τοῦ λήξαντος ἔτους, καὶ δέκα ἐν ὅλοις συνεκρότησε συνεδριάσεις, ὧν τὰς πέντε μέχρι 31 10/βρίου συνερχομένη πάντοτε σχεδὸν πλήρης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τῆς Α'ης συνεδριάσεως αὐτῆς ἐπέστησε τὴν προσοχήν της εἰς τὰ δύο οὐσιωδέστερα ἔργα αὐτῆς, τὴν ἔρευναν τῶν περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως ληπτέων μέτρων, καὶ τὴν μελέτην τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς ἐν αὐταῖς καταστάσεως τῆς παιδείας. Οὕτω κατὰ τὴν Α'. Συνεδρίασιν αὐτῆς διενείματο τὰς πέρυσιν ἐκπροθέσμως ἐλθούσας ἐκθέσεις, τὸν δὲ Γραμματέα αὐτῆς Γ. Σοφοκλῆν ἐπεφόρτισεν, ἵνα πραγματευθῇ «περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως παρ' ἡμῖν, ὁποία τις δηλ. ἔστιν αὕτη ὡς πρὸς τὰς βάσεις, τίς ὁ θηρευόμενος σκοπὸς καὶ κατὰ πόσον ἐπιτυγχάνεται, ποία δέ τις βελτίωσις κατορθωτὴ παρ' ἡμῖν,» ἐπιπροσθέσῃ δὲ καὶ ἰδίας ἑαυτοῦ κρίσεις καὶ σκέψεις, ὅσας νομίζει συντελεστικὰς πρὸς διαφώτισιν τοῦ θέματος, ὥστε ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν γνώσει νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς θεραπείας τῶν κακῶς ἐχόντων.

Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον σκοπὸν ἀνέθετο ἑτέρῳ μέλει αὐτῆς τῷ κ. Β. Πυλάδῃ ἐν τῇ β'α συνεδριάσει, ἵνα ποιήσηται περίληψιν τοῦ *Περὶ Δημοτικῆς παιδεύσεως ὑπομνήματος* τοῦ κ. Δ. Μαυροκορδάτου, μετὰ ἰδίων ἑαυτοῦ κρίσεων καὶ σκέψεων πρὸς διαφώτισιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τῷ δὲ κ. Μ. Πανταζῇ ἀνέθετο ἐν τῇ Δ'. Συνεδριάσει αὐτῆς τὴν μελέτην καὶ κρίσιν τοῦ περὶ συστάσεως *μικτῶν ἀναστροφείων* σχεδίου τῆς Κ. Σαπφοῦς Λεοντιάδος, Διευθυντρίας τοῦ ἐν Σμύρνῃ Παρθεναγωγείου.

Καὶ ὁ μὲν Γ. Σοφοκλῆς ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολὴν τῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν Δ'. Συνεδρίασιν αὐτῆς, ἐν τέλει δὲ τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ὑπέδειξε καὶ νέον τρόπον διδασκαλίας τῶν πρώτων γραμμάτων εἰς τοὺς πρωτοπείρους παῖδας, ἁπλούστερον καὶ πρακτικώτερον τοῦ νῦν ὑπάρχοντος.

Ὁ δὲ κ. Β. Πυλάδης ἐν τῇ Ε'. καὶ Ϛ'. Συνεδριάσει τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνέγνω ἐμβριθῆ μελέτην ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ κ. Δ. Μαυροκορδάτου, ἐν ᾗ ἀπεφήνατο παραδεκτέαν τὴν περὶ καταργήσεως τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου γνώμην τοῦ κ. Μαυροκορδάτου· συνοψίζων δὲ τὰ τοῦ ὑπομνήματος «περὶ ἐλλείψεως καταλλήλων δημοδιδασκάλων, καὶ ὅτι ἀπόλυτος ἀνάγκη προσκλήσεως ἔξωθεν εἰδικοῦ δημοδιδασκάλου, ἐπισταμένου καὶ κατὰ πρᾶξιν καὶ θεωρίαν τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα, καὶ τὰς ἐν χρήσει διδακτικὰς μεθόδους», τὴν δὲ Μ. τοῦ Γ. Σχολὴν θεωρῶν, ὡς τὸ μόνον, τό γε νῦν, παρ' ἡμῖν Διδασκαλείου τόπον ἐπέχον καθίδρυμα, κατέληξεν εἰς τὴν πρότασιν, ὅπως προστεθῇ εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην εἰδικὴ ἕδρα τοῦ μαθήματος τῆς Παιδαγωγείας, μεταποιουμένης καὶ τῆς παρακειμένης αὐτῇ σχολῆς εἰς πρότυπον δημοτικοῦ σχολείου, καὶ ὅτι ἐπέστη πλέον καιρὸς, ὅπως παύσωμεν

«Τὸ μὲν παρ' ἔργον, ἔργον ὡς ποιούμενοι.»
«Τὸ δ' ἔργον ὡς παρ' ἔργον ἐκποιούμενοι».

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκτιμήσασα τὴν πρότασιν τοῦ κ. Β. Πυλάδου ἐπεφυλάχθη νὰ καθυποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συλλόγου, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

Τέλος, ὁ κ. Μ. Πανταζῆς ἐπήνεγκεν ἀξίας λόγου σκέψεις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς κ. Σαπφοῦς Λεοντιάδος δι' ἰδίας ἑαυτοῦ ἐκθέσεως, ἣν ἀκροασάμενος καὶ ἐγκρίνας ὁ Σύλλογος ἀπήλλαξεν ἡμᾶς τοῦ κόπου τοῦ νὰ ποιήσωμεν ἐκτενέστερον λόγον περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ταῦτα μὲν ὑπῆρξαν, Κύριοι, τὰ ἔργα τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ ἀφορῶντα τὰς περὶ δημοτικῆς παιδεύσεως καὶ καρπιμωτέρας μεθόδου σκέψεις αὐτῆς, τὰς ὁποίας ἔκρινε περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ κατ' ἰδίαν, καθ' ὅσον πᾶσα σχεδὸν ἡ Ἐπιτροπὴ μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐκτάκτου *περὶ Διδασκαλείων* Ἐπιτροπῆς, ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς ὁποίας συνεζητήθη διὰ μακρῶν τὸ αὐτὸ ζήτημα, οἱονεὶ συνεχόμενον μετὰ τῶν ἔργων τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐκθέσεις δὲ καὶ ὁμοίας φύσεως ἔγγραφα ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐπαρχιῶν ἔλαβεν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἑκατὸν πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν (150), μολονότι πολλαὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὅσαι πέρυσιν ἀπέστειλαν ἐκθέσεις, οὐδεμίαν ἐφέτος ἀπέστειλαν οὔτε ἔκθεσιν, οὔτε αἴτησιν, ἐπαρκεῖς, φαίνεται, θεωροῦσαι τὰς περυσινὰς, ἢ καὶ νομίσασαι ὅτι αἱ δι' ἐγκυκλίων ζητηθεῖσαι πέρυσι πληροφορίαι ἴσχυον δι' ἓν μόνον ἔτος καὶ ἐπομένως μὴ σταλεισῶν ἐγκυκλίων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, δὲν ἀπῃτεῖτο καὶ ἀποστολὴ νέων πληροφοριῶν.

Τοῦτο φέρουσα εἰς γνῶσιν τοῦ Συλλόγου ἡ Ἐπιτροπὴ συνίστησιν αὐτῷ, ἵνα ληφθῇ φροντὶς ὅπως οἱ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις εἴτε δι' ἐγκυκλίου, εἴτε δι' ἄλλης ὁδοῦ φωτισθῶσιν, ὅτι κατ' ἔτος ὀφείλουσι νὰ πέμπωσι τὰς δεούσας πληροφορίας περὶ τῶν Σχολείων αὐτῶν, οὐχὶ τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνοντες ἁπλῶς καὶ στερεοτύ-

πως περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, ἀλλὰ διακοινοῦντες τῷ Συλλόγῳ καὶ τίνες ἐπῆλθον μεταβολαὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, εἰς τί καὶ κατὰ πόσον ἐχρησίμευσαν αἱ ἐκ τοῦ Συλλόγου δοθεῖσαι βοήθειαι, ποῖαι εἰσέτι μένουσιν ἐλλείψεις, ποῖαι νέαι ἀνάγκαι εἴτε ἱδρύσεως νέων Σχολείων, εἴτε βελτιώσεως τῶν ὑπαρχόντων ἀνεφάνησαν, κτλ.

Εἰργάσθησαν δὲ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τινων ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων ποιήσαντες περιλήψεις αὐτῶν, καὶ ἰδίας ἑαυτῶν κρίσεις ἐπενεγκόντες· οὕτως, ὁ μὲν κ. Κ. Καραθεοδωρῆ, ἐξέθηκε περίληψιν τῶν ἐν τῷ φακέλλῳ τοῦ Α. Ἡλιουπόλεως. ὁ δὲ κ. Κ. Καλλιάδης τῶν ἐν τοῖς φακέλλοις τῆς ἐν Ξάνθῃ Μαντσινείου Σχολῆς, τῆς ἐν Καστορίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Νικολάου, τῆς τοῦ Ἀ. Θαυμακοῦ, καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐν Ῥαιδεστῷ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου· ὁ δὲ κ. Μ. Πανταζῆς τῶν ἐν τοῖς φακέλλοις τοῦ Ἁγ Πισσιδείας καὶ τοῦ Ἁγ. Φαναριοφαρσάλων, ὁ δὲ κ. Ξ Ζωγράφος τῶν ἐν τῷ φακέλλῳ τοῦ Ἁγ. Κρήτης, καὶ ὁ κ. Β. Πυλάδης τῶν ἐν τοῖς φακέλλοις τοῦ Ἁγ. Σάμου, τοῦ Δρύστρας, τοῦ Σερβίων καὶ Κοζάνης κλ. Πᾶσαι δὲ αὗται αἱ περιλήψεις μετὰ καὶ τῶν φακέλλων, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ φάκελλοι, ἐφ' ὧν οὐδεμία ἰδιαιτέρα ἐργασία ἐγένετο, παρεδόθησαν τῷ εἰσηγητῇ τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ξ. Ζωγράφῳ, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συμμορφουμένη τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ Συλλόγου, διακοινωθείσῃ αὐτῇ διὰ τῆς ἀπὸ 29 Νοεμβρίου ἐπιστολῆς τοῦ Προέδρου, ἵνα ἡ Ἐπιτροπὴ διακοινοῖ τῷ Συλλόγῳ κατὰ καιροὺς τὰ ἀξιολογώτερα τῶν πρακτικῶν της, καὶ ἰδίως τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑποστήριξιν τῶν κατεπειγούσας ἀνάγκας ἐχόντων Σχολείων, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Συλλόγου δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀπὸ 10 10/βρίου, ἵνα τείνῃ χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς τοὺς ἐν Νευροκόπῃ ὑπὲρ τῶν πατρίων ἀγωνιζομένους, πέμπων κατ' ἔτος τεσσαράκοντα λίρ. Ὀθ. ἀρ. 40, πρὸς διατήρησιν τῶν τε Σχολείων καὶ τοῦ νεωστὶ συστηθησομένου Παρθεναγωγείου αὐτῶν, ν' ἀποστείλῃ δὲ τὰ χρήματα ταῦτα ἄνευ ἀναβολῆς· ὅπερ καὶ παραδεξάμενος ὁ Σύλλογος μόνον διὰ τὸ παρὸν ἔτος, ἔπεμψε τοῖς ἐν Νευροκόπῃ τὸ ἄνωθι ποσόν. Ἐπίσης ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἐν Πρεσρένῃ πεντήκοντα λίραι, δέκα δὲ λίραι εἰς τὸ Πουνὰρ Χισὰρ, καὶ εἴκοσι λίραι, συνδρομὴ, εἰς τὸ «περὶ πρώτης καὶ μέσης παιδεύσεως» σύγγραμμα τοῦ κ. Κ. Ξανθοπούλου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἰδιωτικὰς αἰτήσεις ὁμογενῶν πεμφθείσας αὐτῇ παρὰ τοῦ Προεδρείου, τὴν τοῦ κ. Βλ. Γαβριηλίδου σπουδάζοντος ἐν Λειψίᾳ, αἰτοῦντος τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Συλλόγου, καὶ τὴν τοῦ κ. Α. Δημητριάδου, ἐξαιτουμένου τὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου εἰς ἔκδοσιν τῶν *χρονολογικῶν* αὐτοῦ *πινάκων* διεκοίνωσε τῷ Συλλόγῳ διὰ τῆς ἀπὸ 19 9/βρίου καὶ 10 10/βρίου ἐπιστολῆς τὴν περὶ τούτων ἀπόφασιν αὐτῆς.

Ἐπίσης λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 15 Ἰανουαρίου αἴτησιν τῆς Διευθυντρίας τῆς ἐνταῦθα Σχολῆς τῶν ἀπόρων κορασίων, ἵνα ὁ Σύλλογος συνδράμῃ εἰς τὴν ἐν Ἀρσακείῳ ἐκπαίδευσιν τεσσάρων ἀπόρων κορασίων, μαθητριῶν τῆς σχολῆς ταύτης, ἐθεώρησε τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς ὑπερτέραν τῶν ἐνεστώτων οἰκονομικῶν μέσων τοῦ Συλλόγου, καὶ περιωρίσθη εἰς εὐχὴν ὅπως φιλόμουσός τις ὁμογενὴς ἀναδεχθῇ τὸ ἀγαθούργημα τοῦτο.

Τέλος, ἡ Ἐπιτροπὴ, κατὰ τὸ 42 Ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ φροντίζουσα καὶ *περὶ δημοσίων διαλέξεων* ἐνέκρινεν ἐν τῇ ς' συνεδριάσει αὐτῆς, τῇ προτάσει τοῦ κ. Κ Καλλιάδου, ἵνα ὁ κ. Λεσὲψ ποιήσηται δημοσίαν διάλεξιν *περὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ*, τὴν δὲ περὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ διατυπώσεων φροντίδα ἀνέθετο τῷ κ. Κ. Καλλιάδῃ.

Καὶ ταῦτα μὲν, ἐν περιλήψει, τὰ ἔργα τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὰς περὶ δημοτικῆς παιδεύσεως σκέψεις αὐτῆς, καὶ τὴν μελέτην τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς ἐν αὐταῖς καταστάσεως τῆς παιδείας.

Περὶ δὲ τοῦ δ'. ἔργου αὐτῆς, τῆς κανονίσεως καὶ προδιορισμοῦ τῆς πρὸς συντήρησιν μὲν τῶν ἀπόρων Σχολείων, ἵδρυσιν δὲ νέων καὶ προμηθείας διδακτικῶν βιβλίων χορηγηθησομένης χρηματικῆς βοηθείας, ἀναβαινούσης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς χιλίας ἐννενήκοντα, ἀριθ. 1090 Ὀθ. λίρας, ἡ Ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα μετὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ κ. Ἡρ. Βασιάδου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διανομὴν τῶν ὑπὲρ Μακεδονίας προσενεχθεισῶν τετρακοσίων Ὀθ. λιρῶν, ὥρισε τὸ εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν εἴτε εἰς χρήματα, εἴτε εἰς βιβλία διανεμηθησόμενον ποσόν· τὰ δὲ καθ' ἕκαστα θέλετε ἀκούσει παρὰ τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἐπετείῳ τοῦ Συλλόγου ἑορτῇ.

Τὴν τοιαύτην διανομὴν ἥκιστα παραγωγὸν ὠφελείας θεωρῶν ὁ κ. Κ. Καλλιάδης, προέτεινεν ἐν τῇ Η'. Συνεδριάσει τῆς Ἐπιτροπῆς, ἵνα ὁ Σύλλογος ἐξετάσας καὶ εὑρὼν τὰς κεντρικωτέρας θέσεις, ἐκ τῶν 500 (πεντακοσίων) λιρῶν τῶν σταθερῶν ἐτησίων πόρων τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων, συντηρῇ ἐν αὐταῖς ὁλοσχερῶς δώδεκα σχολεῖα, παρέχων ἑκάστῳ ἐτησίως ἀνὰ 40 λίρας, εἴτε τελειοποιῶν τὰ ὑπάρχοντα, εἴτε ἱδρύων νέα, ὅπου δεῖ διότι ἡ σπερματικῶς, οὕτως εἰπεῖν, γινομένη αὕτη χρηματικὴ χορηγία, καὶ αὕτη ἄδηλος εἰ διαρκὴς ἢ προσωρινὴ, οὐδὲν ἔχει τὸ ἀνύσιμον, ἐνῷ γνωστοῦ ὄντος τοῦ ἐτησίου καὶ σταθεροῦ πόρου σχολῆς τινος, οὐ μόνον ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἐξασφαλίζεται, ἀλλὰ καὶ τῶν κατοίκων ὁ ζῆλος ὑπεκκαίεται, ἵνα κατ' ἔτος τὸ ἐλλεῖπον τῆς δαπάνης ἀναπληρῶσιν ἐξ ἰδίων καὶ μὴ ἀνεχθῶσι τὴν διάλυσιν τῆς σχολῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Καλλιάδου εὑροῦσα πρακτικωτέραν καὶ σύμφωνον μὲ τὴν περὶ τῆς εἰς Νευροκόπην ἐτησίας βοηθείας πρότασιν αὐτῆς, ἐν γένει δὲ ἐκτιμήσασα τὸ πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας συντελεστικὸν τοῦ μέτρου τούτου, καθ' ὁλοκληρίαν παρεδέξατο αὐτήν· προτείνει δὲ τῷ Συλλόγῳ ἵνα συζητήσας αὐτὴν ἐπιψηφίσῃ καὶ καθιερώσῃ διὰ τὸ μέλλον τοιαύτην τινὰ ἀρχήν.

Ταῦτά εἰσι, Κύριοι, τὰ ἔργα τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ λῆγον ἤδη συλλογικὸν ἔτος. Πλείονα βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ, μάλιστα μεθ' οὗ ἤρξατο ζήλου καὶ μέχρι τέλους ἐργαζομένη, εἰ εἶχε καὶ τὰ παιδαγωγικὰ συγγράμματα, ὧν πρὸ δύο ἤδη ἐτῶν κατάλογον ποιησαμένη, ἀναγκαιοτάτην ἐθεώρησε τὴν πρόσκτησιν, ἵνα καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἀνδρῶν τὰς περὶ παιδαγωγίας κρίσεις καὶ σκέψεις μελετήσασα, καὶ τὰς κατ' Εὐρώπην ἐν χρήσει ποικίλας μεθόδους σπουδάσασα τὴν ἀνυσιμωτέραν καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα ἤθη καὶ ἔθιμα μᾶλλον συνᾴδουσαν συστήσῃ τῷ Συλλόγῳ, ἀλλὰ δυστυχῶς μὴ λαβοῦσα μέχρι τοῦδε τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ταῦτα βοηθήματα, εἰς μόνα δὲ τὰ ἡμέτερα, καὶ ταῦτα λίαν ὀλιγάριθμα ἀναγκαζομένη νὰ περιορισθῇ, τοσαῦτα μόνα ἠδυνήθη νὰ πράξῃ· πέποιθε δὲ ὅτι θέλει τύχει τῆς ἐπιεικοῦς ὑμῶν κρίσεως, ἀναλογιζομένων ὅτι

«*Τὸ καθ' ὑγιαμεν ἔρδειν καὶ Θεῷ φίλον.*»

Ἐν Πέρᾳ τῇ 27ῃ Ἀπριλίου 1873.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ

Ι. Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ *Πρόεδρος*. Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ Β. ΠΥΛΑΔΗΣ Ξ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ Μ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ Γ. ΣΟΦΟΚΛΗΣ *Γραμματεύς*.

Ἀκολούθως ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς κ. Δ. Πληθωνίδης ἀναγινώσκει περιληπτικὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐτησίων τοῦ Συλλόγου ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς τακτικαῖς καὶ ἐκτάκτοις συνεδριάσεσιν αὐτοῦ ληφθεισῶν ἀποφάσεων.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ὁ προεδρεύων κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς ἀντιπρόεδρος παραχωρῶν τὴν προεδρικὴν ἕδραν τῷ Ἁγίῳ Παμφύλου παρισταμένῳ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην ἀναγινώσκει τὴν περὶ δημοσίων διαλέξεων ἔκθεσιν αὐτοῦ ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Κύριοι!

Ἐκπληρῶν τὸ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ἐπιβαλλόμενόν μοι καθῆκον παρίσταμαι τὸ δεύτερον ἤδη ἵνα ὑποβάλω ὑμῖν ἔκθεσιν περὶ τῶν κατὰ τὸ ἤδη λῆγον Συλλογικὸν ἔτος γενομένων ἔν τε τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Συλλόγοις καὶ ταῖς Λέσχαις Κ/πόλεως δημοσίων διαλέξεων. Εἰ καὶ οἱ πάντες ἀναγνωρίζομεν ὅτι πολλὰ εἰσι τὰ μέσα, ἅτινα πρὸς τὴν ἐν γένει μόρφωσιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν συντείνουσιν, οὐχ ἧττον οἱ πάντες ἐν αὐτοῖς διακρίνομεν τρία πρωτεύοντα· ταῦτα δ' εἰσὶ *α*) ἡ τελειοποίησις τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως, *β*) ἡ μόρφωσις κατωτέρου κλήρου καὶ *γ*) ἡ συμφώνως ταῖς ἀνάγκαις ἡμῶν ἀνάπτυξις καὶ διοργάνωσις τῶν δημοσίων διαλέξεων. Καὶ περὶ μὲν τῶν δύο πρώτων, οὐ τοῦ προκειμένου· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς δημοσίας διαλέξεις, καὶ αὗται εἰσὶ μία πηγὴ ὅθεν ὁ λαὸς δύναται ἵνα πορίζηται τὸν ἐπιούσιον τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ζωῆς ἄρτον. Τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως καὶ ἡ ἁπλότης τῶν νόμων αὐτῆς δι' αὐτῶν προσιτὰ γινόμενα τῷ λαῷ, καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ διδάσκουσι, καὶ τὴν καρδίαν συγκινοῦσι καὶ πρὸς τὸν Δημιουργὸν αὐτῆς ἀνυψοῦσιν αὐτόν. Τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα διὰ τῶν δημοσίων διαλέξεων ἐν παραδείγμασιν ἱστορικοῖς ψηλαφητὰ γινόμενα, γενναῖον, καρτερικὸν καὶ χρηστοήθη τὸν ἀκροώμενον καθιστῶσιν. Ἡ πρακτικὴ ὑγιεινὴ δι' αὐτῶν πολλὰς πολυτίμους γνώσεις παρέχει περὶ συντηρήσεως τῆς ὑγείας, ἥτις ἐστὶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὁ ἀναπόδραστος ὅρος τοῦ πολιτισμοῦ ἡμῶν καὶ τῆς προόδου. Πρὸ πάντων δὲ ἡ παγκόσμιος ἱστορία ἐπὶ τὸ βιογραφικώτερον διδασκομένη, καὶ ἰδίᾳ ἡ Ἑλληνικὴ, ἄριστος ἀποβαίνει ὁδηγὸς συνάμα καὶ παρήγορος τοῦ λαοῦ ἐν ταῖς ταλαιπωρίαις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυσχερείαις. Ἐν γέ-

νει δὲ οἵαν σπουδαιότητα ἔχει παρὰ τοῖς παισὶν ἡ παιδαγωγία, τὴν αὐτὴν παρὰ τῷ λαῷ ἔχουσιν αἱ δημόσιαι διαλέξεις.

Τοιαῦτα περὶ δημοσίων διαλέξεων φρονοῦντες, ἀκούσωμεν τί δι' αὐτῶν ἡ πόλις ἡμῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδιδάχθη.

Αἱ καθ' ἅπαν τὸ χρονικὸν διάστημα τοῦ ἤδη λήγοντος Συλλογικοῦ ἔτους γενόμεναι ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου διαλέξεις εἰσὶ τεσσαράκοντα τρεῖς τὸν ἀριθμόν· τούτων 17 μὲν ἐπραγματεύθησαν περὶ ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων· 11 περὶ φιλολογικῶν· 6 περὶ φιλοσοφικῶν ἐκ τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας· 4 περὶ ἱστορικῶν· 4 περὶ ἠθικῶν καὶ 1 περὶ ἐκπαιδευτικῶν· καὶ τὰς μὲν περὶ ἐπιστημονικῶν διαλέξεις ἐποιήσαντο οἱ κκ. Α. Σπαθάρης, Κ. Καραθεοδωρῆς, Γ. Δημητριάδης, Ξ. Ζωγράφος, Δ. Μαλιάδης, Α. Βερναρδάκης καὶ Π. Καλλιβούρσης· τὰς περὶ φιλολογικῶν οἱ κκ. Δ. Φίλιος καὶ Α. Δημητριάδης· τὰς περὶ φιλοσοφικῶν ὁ κ Ι. Ἀριστοκλῆς· τὰς περὶ ἱστορικῶν οἱ κκ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς καὶ Α. Παρανίκας· τὰς περὶ ἠθικῶν ὁ κ. Κ. Καλλιάδης· τὴν δὲ περὶ ἐκπαιδευτικῶν ὁ κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν διελθὼν Κ. Ι. Σκυλίτσης. Ἐκ τῶν διαληφθέντων μόνοι οἱ κκ. Κ. Καραθεοδωρῆ, Γ. Δημητριάδης, Δ. Φίλιος, Ξ. Ζωγράφος, Α Βερναρδάκης, Ι. Ἀριστοκλῆς καὶ Κ. Καλλιάδης, ἔπεμψαν ἡμῖν τὰς περιλήψεις τῶν διαλέξεων αὐτῶν· οἱ δὲ λοιποί, καίτοι δὶς δι' ἐπιστολῶν τοῦ προεδρείου προσκληθέντες, οὐκ ἀπήντησαν εἰσέτι, πλὴν τοῦ κ. Π. Καλλιβούρση, ὅστις δὲν ἔσχε τὸν ἀπαιτούμενον ὑλικὸν καιρὸν ἵνα πέμψῃ τὴν περίληψιν τοῦ μαθήματος αὐτοῦ, καθότι τοῦτο ἐγένετο πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν· ὥστε ἀναγκάζομαι ἵνα περιορισθῶ εἰς ἐκείνας μόνον.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς ἐν ἑπτὰ διαλέξεσιν, αἵτινες ἦσαν συνέχεια τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ ὑγιεινῆς γενομένων ὑπ' αὐτοῦ, ἐδίδαξε τὰ ἑπόμενα.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΩΤΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Περὶ τῆς ἐξατμίσεως καὶ τῆς ἐκκρίσεως.

Τριῶν εἰδῶν ὄργανα τῆς λειτουργίας ταύτης ὑπάρχουσι· α) μεμβράναι ἐξατμίζουσαι, ἢ ὀρρώδεις· β') θυλάκια ὧν τὰ στόμια λήγουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν μυξωδῶν μεμβρανῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος, θυλάκια ἐλεώδη· καὶ γ') οἱ ἀδένες. Ἅπαντα ταῦτα τὰ ὄργανα παρασκευάζουσιν ὑγρὰ, ὧν τὰ μὲν πρὸς ἰδιαιτέραν χρῆσιν τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν, τὰ δὲ ἀποβάλλονται τοῦ σώματος ὡς ἐπιβλαβῆ· ἐὰν δὲ ἡ ἔκκρισις ἢ ἡ ἐξάτμισις τῶν ὑγρῶν, ὡς προερχομένων ἐκ τοῦ αἵματος, ἦ ὑπέρμετρος, τὸ σῶμα ἐξασθενεῖ, ἐπενεργοῦσι δὲ καὶ ἀλλήλοις, ἤτοι τοῦ ἑνὸς ἡ ἐνέργεια ἐλαττουμένη, αὐξάνει τοῦ ἑτέρου καὶ τανάπαλιν· ἐκ τῶν τριῶν ἐξατμιστικῶν ὀργάνων τὸ δέρμα ἐστὶ τὸ κυριώτερον, ἐκκρίνει καὶ ἐξατμίζει διὰ τῶν πόρων καὶ θυλακίων αὐτοῦ· ἡ ἐξάτμισις θεωρεῖται ὡς ἡ κυριωτέρα λειτουργία αὐτοῦ, διότι δι' αὐτῆς καθαρίζονται τὰ ὑγρὰ, καὶ μετριάζει τὸ ὑπερβάλλον θερμαντικὸν τοῦ σώματος· ἄλλα πολλὰ αἴτια διαταράσσουσιν αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν· τὰ κυριώτερα εἰσὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς, τὸ θερμαντικὸν, ἡ ὑγρασία, αἱ συνεχεῖς ἀτμοσφαιρικαὶ μεταβολαὶ κλπ. τὸ ἡλιακὸν φῶς ἔχει τονικὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ δέρματος, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν· διὸ καὶ τὰ ἀδύνατα τέκνα ἐκθέτουσιν εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ ἡλιακὸν λουτρόν· τοῦτο δὲ δέον νὰ γίνηται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιφυλάξεως, ἐπειδὴ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες δύνανται νὰ προκαλέσωσι δυσάρεστα καὶ ἐπικίνδυνα ἀποτελέσματα.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Ἐπιρροὴ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς θερμοκρασίας ἐπὶ τοῦ δέρματος.

Τὴν πρώτην ἐντύπωσιν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς θερμοκρασίας αἰσθάνεται τὸ δέρμα, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς διαδίδονται εἰς ἅπαν τὸ σῶμα, διαφέρουσι δὲ καθ' ὅσον αὕτη ἐστὶ ψυχρὰ, θερμὴ ἢ μεσαία· αὕτη ἡ τελευταία ἐστὶν ἡ καταλληλοτέρα διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων· τὸ ὑπερβολικὸν ψῦχος τὸ ὁποῖον ῥυτιδόνει τὸ δέρμα, περιστέλλει ἅπαντα τὰ ὑφάσματα καὶ ἀπωθεῖ τὰ ὑγρὰ εἰς τὸ κέντρον τοῦ σώματος, θεωρεῖται ὡς ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τῆς ζωτικῆς ἀρχῆς, πρὸ πάντων εἰς τοὺς γέροντας καὶ τὰ τέκνα· τὸ θερμαντικὸν ἐστὶν ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὸ ὑπερβάλλον φέρει ἐπικινδύνους συνεπείας.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Περὶ τῶν Λουτρῶν.

Ὁ Κ. Καραθεοδωρῆς διεῖλε τὰ λουτρὰ εἰς ἰαματικὰ, καὶ εἰς ὑγιεινὰ, ἐξετάθη μάλιστα ἐπὶ τῶν δευτέρων καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν θαλασσίων· ὡμίλησε περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, τῆς καταλλήλου χρήσεως, ἐκθέσας εὐκρινῶς καὶ τὰς κράσεις καὶ ἡλικίας εἰς ἃς ταῦτα εἰσὶν ὠφέλιμα ἢ ἐπιβλαβῆ.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Περὶ τοῦ ἱματισμοῦ.

Τρεῖς ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος ὁ Κ. Καραθεοδωρῆ ἐποιήσατο διαλέξεις· εἰς τὴν πρώτην ἀπηρίθμησε τὰ ὑφάσματα ἐξ ὧν κατασκευάζομεν τὰ ἱμάτια ἡμῶν· ἐξ αὐτῶν εἶπεν ὅτι τὰ μὲν εἰσὶ κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ θερμαντικοῦ, ἀκολούθως πρόσφορα διὰ τὸν χειμῶνα, τὰ δὲ καλοὶ ἀγωγοὶ, μᾶλλον συμβάλλοντα διὰ τὸ θέρος· ἐποίησε δὲ πρὸς εὐχερῆ κατάληψιν ὅλων αὐτῶν, τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΚΤΗ.

Ἐπὶ τοῦ ἱματισμοῦ.

Εἰς ταύτην τὴν διάλεξιν ὁ Κ. Καραθεοδωρῆ διῆλθε κατὰ σειρὰν ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ σώματος ἀποδεικνύων τὴν καταλληλοτέραν ἐνδυμασίαν δι' ἕκαστον· ἐπέστησε δὲ μάλιστα τὴν προσοχήν του καὶ ἐξετάθη ἀρκούντως ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὑποκαμίσου, εἰπὼν ὅτι ἡ ἐσθὴς αὕτη ἦν ἄγνωστος τοῖς παλαιοῖς· κατὰ δὲ τὸν 10ον αἰῶνα ἤρχισεν ἡ χρῆσις αὐτοῦ· ἀπὸ ἐκείνης δὲ τῆς ἐποχῆς παρημελήθησαν τὰ λουτρὰ τὰ τόσον κοινὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος ἐκ τοῦ ἐπιχρίσματος τὸ ὁποῖον ἐγκαταλείπει ἡ ἄδηλος διαπνοή· ἡ συνεχὴς ἀλλαγὴ τοῦ ὑποκαμίσου δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ λουτρὰ, ἀλλὰ δι' αὐτὸ δέον ἵνα ἀλλάζηται τρὶς τῆς ἑβδομάδος τοὐλάχιστον.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΒΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ.

Ἐπὶ τοῦ γυναικείου ἱματισμοῦ.

Ὁ Κ. Καραθεοδωρῆ ἔτι ἀρχόμενος εἶπεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔμβῃ εἰς πολλὰς λεπτομερείας ἐπὶ τοῦ γυναικείου ἱματισμοῦ, καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἱματισμὸς τοῦ ὡραίου φύλου ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ συρμοῦ μετὰ τοῦ ὁποίου δὲν δυνάμεθα νὰ παλαίσωμεν· ἐπέστησε δὲ τὴν προσοχήν του μόνον εἰς δύο τινὰ, τὸ πρῶτον εἶναι τὸ γυμνοτράχηλον, τὸ κοινῶς λεγόμενον décolleté, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ στῆθος, ὁ τράχηλος καὶ οἱ βραχίονες πρέπει νὰ ὦσι γυμνοί· τὸ τοιοῦτον, εἶπεν, οὐχὶ μόνον ἀντίκειται εἰς τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς σεμνότητος, ἀλλὰ γίνεται καὶ παραίτιον πολλῶν παθημάτων, καί τινων καὶ ἐπικινδύνων· εὐτυχῶς, εἶπεν ὁ Κ. Καραθεοδωρῆ, αἱ ἡμέτεραι κυρίαι σπανίως ποιοῦσι χρῆσιν τῆς τοιαύτης ἐνδυμασίας· εἶτα ἠχήθη ὅπως, ὡς ὁ Λουδοβίκος 14ος εἰσήγαγεν εἰς τὰς κοινωνικὰς συνεντεύξεις τὴν ἀπρεπῆ ταύτην ἕξιν, εἷς ἕτερος κοσμιώτερος ἡγεμὼν διατάξῃ τὴν κατάργησιν αὐτῆς· τὸ δὲ δεύτερον εἶναι τὸ στηθόδεσμον ἤτοι τὸ corset, ὁ Κ. Καραθεοδωρῆς δὲν συμμερίζεται τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες καταδικάζουσιν ὁλοκλήρως τὴν χρῆσιν αὐτοῦ· εἶπε δὲ, ὡς τὸ στηθόδεσμον κατασκευάζεται σήμερον, δηλ. λίαν ἐλαστικὸν καὶ ἁπαλὸν, δύναται νὰ ἔμβῃ εἰς χρῆσιν, ἀλλ' ὑπό τινας ὅρους, οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ἑξῆς. Πρὶν τῆς ἐφήβου ἡλικίας τὸ στηθόδεσμον δέον νὰ ᾖ ἀπολύτως ἐμποδισμένον· ὅταν δὲ ἡ νέα ἀναπτυχθῇ ἐντελῶς, τότε δύναται νὰ ποιῇ χρῆσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ στηθόδεσμον δὲν πρέπει οὐδέποτε νὰ πιέζῃ, ἀλλὰ νὰ συνέχῃ καὶ νὰ ὑποβαστάζῃ· τὸ στηθόδεσμον πρέπει νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων καὶ τῆς ἀναπνοῆς· εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας γυναῖκας, εἴτε ἕνεκα τῆς ἡλικίας, εἴτε ἐκ πολλῶν κυοφοριῶν καὶ τοκετῶν διάφορα μέρη τοῦ σώματός των χαλαρόνουσιν, ἀνάγκη ὅθεν νὰ ὑποβαστάζωνται, ἵνα ὅσον τὸ δυνατὸν ἀναλαμβάνωσι τὴν προτέραν των μορφήν. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τὸ στηθόδεσμον ἀποβαίνει λίαν χρήσιμον, ἀλλὰ πάντοτε φυλαττομένων τῶν ὅρων, οὓς ἐξεθέσαμεν. Ὁπόσον σπουδαῖα καὶ χρήσιμα τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ λεχθέντα, ἕκαστος λίαν εὐχερῶς ἐννοεῖ τοῦτο, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸ περιεχόμενον τῶν διαλέξεων· γλαφυρότης, σαφήνεια περὶ τὰς ἐκφράσεις καὶ ἐπιστημοσύνη εἰσὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὰς δημοσίας διαλέξεις τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ πλεονεκτήματα.

Ὁ κ. Ξ. Ζωγράφος ἐν μιᾷ διαλέξει περὶ γάμου ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν πραγματευσάμενος, κατέδειξε πρῶτον ὅτι ἡ δημοσία ὑγεία κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐξέπεσεν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον αἱ γενεαὶ ἐκεῖναι, ὧν τὸ ῥωμαλέον μανθάνομεν ἐκ τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ κανονικὸν καὶ ὡραῖον παριστῶσιν ἡμῖν οἱ περι

σωθέντες ἀνδριάντες. Εἶτα ζητήσας τὰς αἰτίας τῆς τοιαύτης ἐκπτώσεως παρεδέξατο ὅτι αὗται εἰσιν ἐσωτερικαὶ καὶ ἐξωτερικαί. Καὶ ταύτας μὲν ἀνεῦρεν ἐν ταῖς δυσφορήτοις κοινωνικαῖς ἀπαιτήσεσι, καὶ τοῦ νέου πολιτισμοῦ ταῖς ὑπερβολικαῖς ὑποχρεώσεσιν ὑφ' ἃς τό τε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα εὑρίσκονται εἰς ἀκατάπαυστον ἐνέργειαν καὶ ἔντασιν, ὡς καὶ τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὑπέρμετρον ἔξαψιν· τὰς δ' ἑτέρας ἤτοι τὰς ἀτομικὰς αἰτίας, στηρίζει ἐπὶ τῆς ἐλαφρότητος μεθ' ἧς συνειθίσαμεν ἵνα ἐκτελῶμεν τὴν σπουδαιοτέραν πρᾶξιν τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ ὑγεία τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν ἥ τε σωματικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ κατάστασις, δηλ. τὸν γάμον.

Καὶ πρῶτον ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἡλικίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων καθ' ἣν δέον ἵνα ἐκτελῆται ὁ γάμος· μετὰ τὴν ἱστορικὴν δὲ ἀφήγησιν τῶν διαφόρων θεσμοθεσιῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, ἐρειδόμενος ἐπὶ λόγων φυσιολογικῶν, ἀποφαίνεται ὅτι ὁ ἐπίγαμος χρόνος ἐστὶ διὰ μὲν τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τοῦ 25ου μέχρι τοῦ 30οῦ ἔτους, διὰ δὲ τὰς κόρας ἀπὸ τοῦ 20οῦ μέχρι τοῦ 25ου ἔτους.

Ἀκολούθως κατέδειξεν ὁποῖα τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῶν συγγενικῶν συζεύξεων. Εἶπε δὲ οὐκ ὀλίγα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διασαυρώσεως οὐ μόνον τοῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ τῶν κράσεων καὶ ἰδιοσυγκρασιῶν καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος τῶν μελλόντων ἵνα δώσωσι ζωὴν καὶ ὕπαρξιν εἰς ἕτερα ὁμογενῆ ὄντα. Κατέληξε δὲ εἰπών, ὅτι ἐκ τῶν συνδυασμῶν τούτων ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἡ εὐημερία τῶν συζύγων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ῥωμαλέον τῆς γενεᾶς αὐτῶν πάσης καὶ κατ' ἔκτασιν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῆς. Τοιάδε τινὰ ἐλάλησεν ὁ πολυμαθὴς κ. Ξ. Ζωγράφος μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ στωμυλίας.

Ὁ κ. Γ. Δημητριάδης ἐκ τῶν πέντε περὶ πρακτικῆς καὶ ἐφηρμοσμένης Γεωμετρίας καὶ τριγωνομετρίας διαλέξεων αὐτοῦ, μόνον τὰς δύο πρώτας ἐποιήσατο, ἀναβληθεισῶν τῶν ἑτέρων τριῶν ἕνεκα ἀποδημίας αὐτοῦ. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ διαλέξει περιείχοντο τὰ ἑπόμενα.

Παράστασις σημείου, γραμμῆς εὐθείας κεκλασμένης καὶ καμπύλης ἐπὶ τῆς γῆς. Τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐργαλεῖα εἰσὶν ὁ πασσαλίσκος, τὸ ἀκόντιον, ὁ σκοπὸς καὶ ἡ χορδή. Περιγραφὴ τῶν ἐργαλείων καὶ χρῆσις αὐτῶν. Παράστασις σημείου, γραμμῆς εὐθείας καὶ κεκλασμένης ἐπὶ τοῦ χάρτου. Τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐργαλεῖα εἰσὶ τὰ ἑξῆς ὁ *Καρὼ* ἡ *Γραφὶς* καὶ ὁ *Διαβήτης*. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τῶν ἐργαλείων. Ἀπαγγελία τῶν σημείων καὶ τῶν γραμμῶν διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ Ἀλφαβήτου. Τί ἐστὶ γραφικὴ μονάς. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τοῦ γαλλικοῦ μέτρου. Καταμέτρησις τῶν γραμμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· τὰ διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐργαλεῖα συνήθως εἰσὶν ἡ ταινία ἡ ἄλυσσος καὶ τὰ ἀκόντια, Χρῆσις τῶν ἐργαλείων καὶ περιγραφὴ αὐτῶν Ἡ καταμέτρησις γραμμῆς τινος ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαιτεῖ τὴν εὐθυγραμμίαν καὶ τὴν συνδρομὴν δύο συνεργατῶν. Τί λέγεται εὐθυγραμμία· τί λέγεται κλίμαξ καὶ τίνι τρόπῳ δι' αὐτῆς μεταφέρομεν ἐπὶ τοῦ χάρτου κεχαραγμένην γραμμὴν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκλογὴ τῆς κλίμακος ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς γραμμῆς· τί λέγεται γωνία· τί λέγεται ὀρθή, ὀξεῖα ἢ ἀμβλεῖα γωνία. Πλευραὶ καὶ κορυφὴ τῆς γωνίας. Ἀπαγγελία τῶν γωνιῶν διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου. Γραμμαὶ παράλληλοι, κάθετοι καὶ συντρέχουσαι. Τίνι τρόπῳ ἄγομεν ἐπὶ τῆς γῆς καθέτους ἢ παραλλήλους γραμμὰς διὰ τοῦ γνώμονος. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τοῦ ἐργαλείου. Τί λέγεται κύκλος. Συστατικὰ τοῦ κύκλου, εἰσὶ τὸ κέντρον, ἡ ἀκτὶς, ἡ διάμετρος καὶ ἡ περιφέρεια. Τί λέγονται μοῖραι, λεπτὰ πρῶτα καὶ δεύτερα λεπτά. Τίνι τρόπῳ ἄγομεν καθέτους καὶ παραλλήλους γραμμὰς διὰ τῶν Κανόνων ἐπὶ τοῦ χάρτου. Τίνι τρόπῳ διὰ τοῦ Ἀναγωγέως καταμετροῦμεν τὰς ἐπὶ τοῦ χάρτου κεχαραγμένας γωνίας, ἢ δοθέντων τῶν δύο πλευρῶν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοιρῶν, κατασκευάζομεν τὴν γωνίαν. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τοῦ Ἀναγωγέως. Καταμέτρησις τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κεχαραγμένων γωνιῶν διὰ τοῦ γραφομέτρου. Συστατικὰ τοῦ γραφομέτρου εἰσὶν ὁ Ἄντυξ, τὸ σταθερὸν καὶ κινητὸν διόπτρον, τὸ γόνυ καὶ ὁ τρίπους. Ἡ χρῆσις τοῦ γραφομέτρου ἀπαιτεῖ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἰσοπέδου καὶ τῆς βολίδος. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τῶν ἐργαλείων τούτων.

Τίνι τρόπῳ διὰ τοῦ γραφομέτρου καὶ τοῦ Ἀναγωγέως μεταφέρομεν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν ἐπὶ τῆς γῆς κεχαραγμένην γωνίαν καὶ ἀντιστρόφως. Διὰ τοῦ Βερνιέρου ἀναγινώσκομεν κατὰ προσέγγισιν ἑνὸς λεπτοῦ τὰς ἐπὶ τοῦ Ἄντυγος τοῦ γραφομέτρου σχηματιζομένας γωνίας ὑπὸ τοῦ σταθεροῦ καὶ κινητοῦ διόπτρου. Κατασκευὴ καὶ χρῆσις τοῦ Βερνιέρου. Ὀλίγα τινὰ περὶ ἐπαναληπτικοῦ κύκλου. Ὅταν πρόκειται νὰ σκοπεύωμεν εἰς μεγάλας ἀποσάσεις, τὰ δίοπτρα τῶν ἐργαλείων ἀντικαθίστανται διὰ Τηλεσκοπίων. Περιγραφὴ καὶ χρῆσις τοῦ Παντογράφου μὲ Τηλεσκόπιον.

Ἡ δὲ δευτέρα διάλεξις διελάμβανε τὰ ἑπόμενα.

Τί λέγεται εὐθύγραμμον ἢ καμπυλόγραμμον σχῆμα. Ἐπιφάνεια ἐπίπεδος. Τρίγωνον. Συστατικὰ τοῦ τριγώνου εἰσὶν αἱ τρεῖς πλευραὶ καὶ αἱ τρεῖς γωνίαι. Θεώρημα 1ον. Δύο τρίγωνα εἶναι ἴσα ὅταν ἔχωσι τὰς πλευρὰς καὶ τὰς γωνίας ἴσας ἑκατέραν ἑκατέρᾳ. Θεώρημα 2ον Τὸ ἄθροισμα τῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου εἶναι ἴσον μὲ δύο ὀρθὰς ἢ μὲ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μοίρας. Ἐφαρμογὴ τῶν θεωρημάτων τούτων εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἑξῆς προβλημάτων. Πρόβλημα 1ον. Δοθείσης τῆς πλευρᾶς καὶ τῶν προσκειμένων εἰς αὐτὴν γωνιῶν τριγώνου κεχαραγμένου ἐπὶ χάρτου, νὰ κατασκευασθῇ διὰ τοῦ ἀναγωγέως καὶ τοῦ Κανόνος, ἕτερον τρίγωνον ἴσον τῷ πρώτῳ. Πρόβλημα 2ον. Νὰ ἐπιλυθῇ τὸ αὐτὸ πρόβλημα καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ τρίγωνον εἶναι κεχαραγμένον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐξήγησις τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐπίλυσιν τῶν δύο προβλημάτων διὰ τοῦ ἀναγωγέως καὶ τοῦ γραφομέτρου. Τί λέγεται ἀναλογία γεωμετρικὴ καὶ ποία ἡ θεμελιώδης ἰδιότης αὐτῆς. Ὁρισμός. Δύο τρίγωνα εἶναι ὅμοια, ὅταν ἔχωσι τὰς γωνίας ἴσας καὶ τὰς ὁμολόγους πλευρὰς ἀνάλογους. Ἐξήγησις τοῦ ὁρισμοῦ τούτου. Ἐφαρμογὴ τῶν ὁμοίων τριγώνων εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἑξῆς προβλημάτων τῆς μηκομετρίας καὶ ὑψομετρίας. Πρόβλημα 1ον. Δοθέντος τριγώνου, ἐπὶ τῆς γῆς κεχαραγμένου, νὰ κατασκευασθῇ ἐπὶ χάρτου διὰ τῆς κλίμακος καὶ τοῦ ἀναγωγέως ὅμοιον τρίγωνον τῷ πρώτῳ καὶ ἀντιστρόφως. Πρόβλημα 2ον. Νὰ προσδιορισθῇ ἀπὸ γνωστοῦ σημείου ἀπόστασις ἑτέρου, ἀπροσίτου ὄντος. Πρόβλημα 3ον. Νὰ προσδιορισθῇ ἀπὸ γνωστοῦ σημείου, ἡ μεταξὺ δύο ἀπροσίτων σημείων ἀπόστασις. Πρόβλημα 4ον. Νὰ προσδιορισθῇ τὸ ὕψος κτιρίου ἢ ὄρους διὰ τοῦ γραφομέτρου, τοῦ Κανόνος, τῆς κλίμακος καὶ τοῦ Ἀναγωγέως. Τί λέγεται ὀρθογώνιον τρίγωνον, ὑποτείνουσα καὶ ὕψος αὐτοῦ. Θεώρημα 1ον. Τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτεινούσης εἶναι ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν τετραγώνων τῶν δύο λοιπῶν πλευρῶν Τί λέγεται τετράγωνον καὶ ἐξήγησις τοῦ θεωρήματος. Συνέπεια ἐκ τοῦ θεωρήματος τούτου εἶναι ὅτι, γνωστῶν οὐσῶν τῶν δύο πλευρῶν ὀρθογωνίου τινὸς τριγώνου, δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἡ τρίτη πλευρά. Τίνι τρόπῳ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεωρήματος τῆς ὑποτεινούσης δυνάμεθα νὰ φέρωμεν καθέτους ἐπὶ τῆς γῆς, μέσῳ χορδῆς διηρημένης εἰς 12 ἴσα μέρη καὶ ἄνευ τῆς συνδρομῆς ἐργαλείου. Θεώρημα 2ον. Τὸ ὕψος ὀρθογωνίου τινὸς τριγώνου εἶναι μέσον ἀνάλογον μεταξὺ τῶν δύο τμημάτων τῆς ὑποτεινούσης. Ἐξήγησις τοῦ θεωρήματος. Ἐφαρμογὴ τοῦ θεωρήματος εἰς τὴν μέθοδον δι' ἧς οἱ στρατιωτικοὶ μηχανικοὶ προσδιορίζουσι τὰς ἀποσάσεις ὠχυρωμένων θέσεων ἢ φρουρίων.

Ὁ κ. Γ. Δημητριάδης τὰς μαθηματικὰς ταύτας ἀληθείας μετὰ πολλῆς τῆς σαφηνείας καὶ λίαν πρακτικῶς διὰ πολλῶν σχεδίων καὶ ἐργαλείων ἀνέπτυξεν.

Ὁ κ. Ἀθ Βερναρδάκης ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ Ἕλληνες ὑπὸ οἰκονομολογικὴν ἔποψιν» ἐποιήσατο δύο διαλέξεις καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ λέγει τὰ ἑπόμενα· τί ἐστὶ πολιτικὴ οἰκονομία καὶ ἱστορία αὐτῆς· ἀκολούθως δὲ, ἀφοῦ κατέδειξε τὴν σπουδαιότητα τοῦ θέματός του καὶ τὰς ὡς ἐκ τούτου ἐλλείψεις τῶν μαθημάτων του, ἐπικαλεῖται τὴν ἐπιείκειαν τῶν ἀκροατῶν του. Εἶτα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ πολιτικὴ οἰκονομία δὲν εἶναι νέα ἐπιστήμη, ὥς τινες τῶν οἰκονομολόγων ἀξιοῦσιν, ἀλλ' ὅτι ἦτον γνωστὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν. Ἀφοῦ δὲ εἶπε τινὰ περὶ τῶν ἡρωϊκομυθικῶν χρόνων, καὶ χαρακτηρίσας τοὺς τότε Ἕλληνας εἰσέρχεται εἰς τὸ κυρίως θέμα του λαμβάνων ὡς ἀφετηρίαν τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, θεωρῶν αὐτὸν ὡς μέγα εὐεργέτημα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Ἐξιστορεῖ τὰ αἴτια τῆς ἱδρύσεως τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ἐν ἄπαντι τῷ ἀρχαίῳ πολιτισμένῳ κόσμῳ, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ σημασίαν αὐτῶν δι' ἑαυτοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἐν τῷ δευτέρῳ μαθήματι αὐτοῦ ἐξιστορεῖ τὴν ὑλικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, ἤτοι τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰ προϊόντα μιᾶς ἑκάστης αὐτῶν. Ἀκολούθως προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὰ αἴτια δι' ὧν ἡ Ἑλλὰς κατώρθωσε διανοητικῶς νὰ ἀναπτυχθῇ ὅσον οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἐν τῷ κόσμῳ, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ Πινδάρου καὶ Ἡσιόδου, τοῦ Λυκούργου, Σόλωνος καὶ Δράκοντος. Φθάνων δὲ εἰς τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς Ἑλλάδος προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὴν τελειότητα τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ὡραίων τεχνῶν, τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν τεχνῶν. Ἀκολούθως ἐξιστορεῖ τὴν παρακμὴν τῆς Ἑλλάδος, ἧς τὰ κυριώτερα αἴτια ἦσαν ἡ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, μάλιστα μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης αἱ ἄνευ λόγου πολλάκις ἐκστρατεῖαι, αἱ μεγάλαι ἐπιτυχίαι κατὰ τῶν Περσῶν, αἵτινες δὲν ἐβράδυ-

νον νὰ ἐπενέγκωσι τὴν διαφθορὰν καὶ τέλος ἡ δουλεία καὶ ἡ περιφρόνησις τῆς ἐργασίας. Τελευτῶν δὲ καταδεικνύει ὅτι ἡ Ἑλλὰς οὐχ' ἧττον ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολήν της ὅσον οὐδὲν ἔθνος ἐν τῷ κόσμῳ.

Ταῦτα ἐν δυσὶ διαλέξεσιν ἀνέπτυξε λίαν εὐκρινῶς ὁ εὐπαίδευτος κ. Ἀθ. Βερναρδάκης.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Ὁ φιλόπονος Γεν. Γραμματεὺς τοῦ ἡμ. Συλλόγου κ. Δ. Φίλιος 9 ἐποιήσατο διαλέξεις «περὶ θεάτρου καὶ δραματικῆς ποιήσεως» ὧν τὸ διάγραμμα ἔχει ὡς ἑπομένως. Δικαιολόγησις τῆς ἐκλογῆς τοῦ θέματος. Ὁρισμὸς καὶ χρησιμότης τῆς ποιήσεως ὡς ὡραίας τέχνης πρὸς τὴν καθόλου προαγωγὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

Γένη καὶ εἴδη αὐτῆς καὶ ἐξέτασις ἑκάστου αὐτῶν.

Γένεσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς ποιήσεως παρ' Ἕλλησιν ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ γένεσις καὶ ἀρχὴ τοῦ Δράματος, τῆς τε *Τραγῳδίας* καὶ *Κωμῳδίας* δηλ. παρ' Ἀθηναίοις ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν. Φύσις τῆς ἀρχαίας Τραγῳδίας καὶ μέρη αὐτῆς, *χορός*. Τὰ παρ' Ἕλλησι καὶ ἰδίᾳ παρ' Ἀθηναίοις θέατρα καὶ περιγραφὴ λεπτομερὴς αὐτῶν καθ' ὅλα τὰ μέρη των. Ἐποχὴ καὶ τρόπος θεατρικῶν παραστάσεων (Διονυσιακαὶ ἑορταὶ, χορηγίαι, θεωρικὰ κτλ.) Δικαιολόγησις Περικλέους ἐπὶ τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν νόμου. Ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν καὶ ἐκλογὴ τῆς Ἀντιγόνης Σοφοκλέους πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν εἰρημένων.

Ἀνάλυσις λεπτομερὴς Ἀντιγόνης Σοφοκλέους.

Κωμῳδία παρ' Ἀθηναίοις· αἱ τρεῖς ἐποχαὶ αὐτῆς. Ὁποία τις ἡ ἀρχαία, ἤτοι ἡ Ἀριστοφάνειος Κωμῳδία, ὁποία τις ἡ μέση καὶ ὁποία τις ἡ νέα ἡ καὶ Μενάνδρειος δυναμένη νὰ κληθῇ. Γενικώτατος χαρακτηρισμὸς Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου. Γένεσις τῆς Μολιερείου Κωμῳδίας ἐκ τῶν ἐν μεταφράσει Λατινικῇ διασωθέντων τὸ πλεῖστον ἔργων τῆς Μενανδρείου Κωμῳδίας.

Τὸ *Θέατρον παρὰ Ῥωμαίοις*. Χαρακτηρισμὸς Ῥωμαίων ὡς πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς ὡραίας τέχνας κατ' ἀντιπαράθεσιν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἡ ποίησις καθόλου καὶ ἑπομένως καὶ τὸ Δράμα παρὰ Ῥωμαίοις. Ποῖα τὰ παρ' αὐτοῖς ἀγαπητὰ θεάματα.

Διατί ὁ Χριστιανισμὸς ἐπελθὼν κατήργησε τὰ θέατρα;

Ὑπελείπετο δὲ νὰ ποιήσῃ ἓν εἰσέτι τοὐλάχιστον μάθημα περὶ τοῦ πότε ἤρχισε ν' ἀναγεννᾶται τὸ θέατρον παρὰ τοῖς Φράγκοις καὶ ποῖαι αἱ βοηθήσασαι αὐτὸ περιστάσεις; κατὰ τί διαφέρει τὸ νέον θέατρον τοῦ ἀρχαίου; ἆρά γε ἡ δραματικὴ τέχνη καὶ ποίησις ὑπερέχει, ἢ ἐλαττοῦται τῆς ἀρχαίας καὶ κατὰ τί ὑπερέχει ἂν ὑπερέχῃ, κατὰ τί ἐλαττοῦται ἂν ἐλαττοῦται; Τὸ μάθημα τοῦτο ὁ χρόνος δὲν ἐπέτρεψεν ὅπως γένηται.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν σπουδαιότητα τῶν διαληφθεισῶν διαλέξεων λυποῦμαι μὴ δυνάμενος ἵνα ἐκθέσω τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Φιλίου λεχθέντα ἕνεκα τοῦ λίαν συνοπτικοῦ τῆς παρ' αὐτοῦ διαβιβασθείσης μοι περιλήψεως.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ.

Ὁ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς ἐν ταῖς 6 αὐτοῦ περὶ φιλοσοφικῶν διαλέξεσιν ἐπραγματεύσατο ἐπὶ τὸ πρακτικώτειον «περὶ τῆς πρωτογόνου καὶ δευτερογόνου συνειδήσεως τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τῶν ψυχικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων». Ἡ περίληψις τῶν διαλέξεων τούτων ἐστὶν ἡ ἑπομένη.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα στοιχεῖον αὐτοῦ θεμελιῶδες κέκτηται τρεῖς ἐννοίας, τοῦ φυσικοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἡ περὶ τὰς τρεῖς ταύτας ἐννοίας ἐνέργεια τοῦ πνεύματος, διπλῆν ἔχει τὴν μορφὴν, τὴν ἀδιάσκεπτον καὶ τὴν διασκεπτικήν.

Α'. Περιγραφὴ τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας. Γνωρίσματα γενικὰ τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας τοῦ πνεύματος, τὸ συνθετικὸν, τὸ συγκεκριμένον, τὸ μερικὸν, τὸ μυστηριῶδες· τὸ αἴσθημα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ συνοδεύει τὴν ἀδιάσκεπτον ἐνέργειαν. Γλῶσσα πρὸς ἔκφρασιν τῶν νοημάτων τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας ἡ ποιητική. Ἀπόδειξις πρώτη ὅτι ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας ἐστὶν ἡ ἀφετηρία τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας, ἡ παιδικὴ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου, ὁ βίος τοῦ λαοῦ ὁ ἀνεπιστήμων καὶ ἐν γένει ὁ βίος αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπόδειξις δευτέρα ἰδίᾳ αἱ παραδόσεις τῶν ἀρχαιοτάτων λαῶν Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Ἰνδῶν, Σινῶν, Μήδων, Περσῶν, Αἰγυπτίων, Ἑλλήνων καὶ ἄλλων καὶ ἐν γένει ἡ παιδικὴ ἡλικία παντὸς ἔθνους. Ἄνδρες διαπρέψαντες διὰ τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας τοῦ πνεύματος εἰσὶν οἱ ἥρωες τῆς ἀρχαιότητος, θηρία φονεύσαντες, κακούργους ἀποκτείναντες, τὰς πόλεις καθαρίσαντες καὶ διὰ πολλῶν τιμαλφῶν δώρων προικίσαντες αὐτάς. Οἱ ἱδρυταὶ τῶν πόλεων, τέχνας καὶ διαφόρους τελετὰς διδάξαντες εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀρχαῖοι νομοθέται, νόμους πολιτικοὺς, κοινωνικοὺς καὶ ὑγιεινοὺς θέντες. Οἱ ἐθνικοὶ θεολόγοι, Μάγοι, Βραχμᾶνες, Χαλδαῖοι, Μανδαρῖνοι, οἱ ἰατροὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ οἱ μάντεις· οἱ ποιηταὶ καὶ καλλιτέχναι. Ὅρος πρὸς τὴν ἀδιάσκεπτον ἐνέργειαν ἐστὶν ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος, ἡ φύσις· αὕτη ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν παραγωγὴν τῆς ἰδέας τοῦ ἀπείρου καὶ τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ· ἡλικίαι τῆς βαθμηδὸν ἀναπτύξεως τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἰσὶ τρεῖς. Ἐν τῇ πρώτῃ αἱ παραγόμεναι ἔννοιαι εἰσὶν ἀληθεῖς. Μονοθεϊσμὸς δέ ἐστιν ἡ θρησκεία. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡ πλάνη ὑπεισδύει· αὕτη συνίστησι τοὺς μυθικοὺς καὶ ἡρωϊκοὺς αἰῶνας· σεβαϊσμὸς, φετιχισμὸς, καὶ ἀνθρωπομορφισμὸς, εἰσὶν αἱ θρησκεῖαι· τὸ δὲ πολίτευμα θεοκρατικόν. Τρίτη ἡλικία ἐστὶν ἡ τῶν μυστηρίων. Προϊόντα ἐν παραδείγμασι τῆς ἀδιασκέπτου ἐνεργείας προβάλλονται οἱ ὁμηρικοὶ χαρακτῆρες Ἕκτορος, Ἀνδρομάχης, Πηνελόπης καὶ Πριάμου.

Β'. Περιγραφὴ τῆς δευτερογόνου ἢ διασκεπτικῆς συνειδήσεως. Ἀφ' οὗ ὅρος αὐτῆς ἡ ἀμφιβολία, ἡ ἀμφιβολία ἀφετηρία τῆς προόδου, σύντροφος αὐτῇ ἡ συναίσθησις τῆς ἀγνοίας. Ἐντεῦθεν ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἔρωτος τοῦ εἰδέναι, ἡ ἐνέργεια τῆς βουλήσεως πρὸς διάσκεψιν, συνέπειαι δὲ αὐτῆς ἡ πεῖρα καὶ ἡ παρατήρησις τῶν μερικῶν γινομένων, ἡ ἀντιπαράθεσις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ κοινοῦ αὐτῶν χαρακτῆρος, ὁ σχηματισμὸς τῶν γενικῶν ἀφῃρημένων ἐννοιῶν καὶ ἡ ταξινομία αὐτῶν. Χαρακτῆρες τῆς διασκέψεως εἰσὶ τὸ ἀναλυτικὸν, τὸ ἀφῃρημένον, τὸ καθόλου, τὸ εὐκρινὲς καὶ σαφές. Γλῶσσα τῆς διασκεπτικῆς ἐστὶν ὁ πεζὸς λόγος· ἀπόδειξις τούτου ὁ βίος ἑκάστου ἀνθρώπου καὶ ἡ ἱστορία αὐτὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡλικίαι τῆς διασκέψεως ἢ τῆς ἐπιστήμης ἐν τῇ ἀνθρωπότητι εἰσὶ τρεῖς. Ἡ παιδικὴ ἐπιζητοῦσα τὴν καθολικὴν ἐπιστήμην, ἡ νεανικὴ καθ' ἣν ἡ καθόλου ἐπιστήμη διαιρεῖται εἰς πολλάς· ἡ ἀνδρικὴ καθ' ἣν πρὸς ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις συνίσταται καὶ ἡ πρώτη τῶν ἐπιστημῶν, ἡ φιλοσοφία.

Μετὰ τὴν διὰ μακρῶν καὶ λίαν εὐκρινῆ περιγραφὴν τῶν δύο τούτων τρόπων τῆς νοητικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας, ἤτοι τῆς ἀδιασκέπτου καὶ τῆς διασκεπτικῆς, ἐποιήσατο τὸ διάγραμμα τῶν πνευματικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων καὶ τῶν ὑποδιαιρέσεων αὐτῶν, ἐπιφυλαττόμενος ὅπως κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος πραγματευθῇ περὶ ἑκάστης ἰδίᾳ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ὁ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς ἐν δυσὶ διαλέξεσιν ἐλάλησε περὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων ὡς ἑπομένως· πρῶτον προσδιώρισε τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῶν λαῶν τούτων, εἶτα ὑπέδειξε τὴν μεταξὺ τῆς Γενέσεως καὶ Ἡροδότου ἀφ' ἑνὸς, Στράβωνος καὶ Πτολεμαίου τῶν γεωγράφων ἀφ' ἑτέρου, ὑφισταμένην διαφωνίαν ὡς πρὸς τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῶν λαῶν τούτων· ἐξέθετο τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας ταύτης, καὶ διέκρινε τὴν Ἀρχαίαν Ἀσσυρίαν κειμένην μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων ποταμῶν, Εὐφράτου καὶ Τίγριος, ἀπὸ τῆς πέραν τοῦ τελευταίου κειμένης Ἀσσυρίας, τῆς περὶ τὴν Ἄρβηλον ὁμόρου· μετὰ τοῦτο περιέγραψε τὴν Βαβυλωνίαν καθ' Ἡρόδοτον, Ξενοφῶντα καὶ Στράβωνα, ὑποδείξας τὴν βαθμηδὸν ἐπερχομένην διαφορὰν ἐν τῇ φυσικῇ καὶ ἠθικῇ καταστάσει τῶν χωρῶν τούτων καὶ τοὺς λόγους ταύτης ἐκθέμενος.

ΗΘΙΚΑ.

Ὁ κ. Κ. Καλλιάδης τέσσαρας ἐποιήσατο διαλέξεις ὧν θέμα ὑπῆρξεν *ἡ γυνὴ* ἐν τῇ *οἰκογενείᾳ* καὶ ἐν τῇ *κοινωνίᾳ*· καὶ ἐν μὲν ταῖς τρισὶν ἀνέπτυξε τὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ θέσιν τῆς γυναικὸς ὡς θυγατρὸς, ὡς συζύγου καὶ ὡς μητρός· ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν αὐτῆς ὡς πολίτιδος· αἱ διαλέξεις αὗται ἐν περιλήψει ἔχουσιν ὧδέ πως.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΩΤΗ· Η ΘΥΓΑΤΗΡ.

Ὁ Κ. Καλλιάδης ἐν προοιμίῳ, λέγει ὅτι ἡ πρόθεσις αὐτοῦ δὲν εἶναι νὰ συμβουλεύσῃ ἐπανάστασιν τῶν γυναικῶν κατὰ τῶν ἀνδρῶν, ἢ πίεσιν τούτων ἐπ' ἐκείνων, ἀλλὰ νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνάγκην τῆς εἰλικρινοῦς ἑνώσεως καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργείας τῶν δύο τούτων μεγάλων τῆς φύσεως δυνάμεων πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἤτοι τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν καὶ ἀναγνώρισιν τῶν ἰδίων ἑκάστῳ φύλῳ προτερημάτων, ἐξ ἧς φρονεῖ ὅτι θέλει πηγάσει ἀναντιρρήτως ἥ τε εὐημερία τῶν ἀτόμων καὶ ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀκολούθως διατείνεται ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀφομοιωθῇ ἡ γυνὴ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ μὲν διὰ τῆς δὲ, προτείνει δὲ τὸν ἑξῆς ὁρισμὸν τῆς γυναικὸς, ἣν ἐπιφυλάττεται

ν' ἀναπτύξῃ πλατύτερον ἐν τῇ τετάρτῃ αὐτοῦ διαλέξει· «ἡ γυνὴ, λέγει ὁ Κ. Καλλιάδης, ἐςὶν »ὃν ἀνόμοιον καὶ ἴσον τῷ ἀνδρί.» Ἀποδεικνύων δὲ μετὰ ταῦτα ἐν ὀλίγοις ὅτι ἀείποτε ἐθεωρήθη καὶ τὴν σήμερον θεωρεῖται παρά τε τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν ὡς ὑποδεεστέρα τοῦ ἀνδρὸς καὶ διατεινόμενος ὅτι ὁ 19ος αἰὼν, ἑπόμενος τῷ πνεύματι τοῦ χριστιανισμοῦ, εἰς ὃν ὀφείλονται αἱ κυριώτεραι ἀπελευθερώσεις τῆς γυναικὸς, ὀφείλει ἵνα δι' ἐντελοῦς ἀπελευθερώσεως ἀνυψώσῃ τὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπ' αὐτῆς κατεχομένην ἀνεπαρκῆ καὶ ταπεινωτικὴν θέσιν, εἰσέρχεται εἰς τὴν λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν τῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου σφόδρα λεπτοφυοῦς ζητήματος σκέψεων αὐτοῦ καὶ πεποιθήσεων διὰ τῆς σκιαγραφίας τῆς θυγατρός.

Καὶ πρῶτον μὲν, εἰς τὴν ἱστορίαν ἀνατρέχων, τῆς τε ἀρχαιότητος καὶ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὁ Κ. Καλλιάδης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ γέννησις θυγατρὸς ἐνέπνεε καὶ ἐμπνέει ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ αἴσθημα δυσαρεσκείας καὶ ἀποθαρρύνσεως, λέγων πρὸς ὑποςήριξιν ὅτι καὶ τὴν σήμερον παρ' ἡμῖν οὐκ ὀλίγοι πατέρες τὰ ἄῤῥενα μόνον τέκνα αὐτῶν ὀνομάζουσι «παιδιά»· Ἐξετάζων δὲ τὰ ἐλατήρια τοῦ γενικοῦ τούτου αἰσθήματος, εὑρίσκει ὅτι, ἐκτὸς τῆς προλήψεως, τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ἐπιθυμίας ἣν ἔχει ὁ πατὴρ νὰ διαιωνίσῃ διὰ τῶν υἱῶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὑπάρχει καὶ ὁ λίαν εὔλητος ἐν τῇ ἐνεστώσει καταςάσει τοῦ γυναικείου φύλου φόβος τῶν γονέων, σκεπτομένων μετ' ἀθυμίας καὶ ἄλγους ψυχῆς πῶς μὲν, ἐὰν ἦναι πτωχοὶ, θέλει ζήσει ἡ θυγάτηρ αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἦναι πλούσιοι, εἰς πόσας ἠθικὰς πληγὰς θέλει εἶναι ἐκτεθειμένη, καὶ πόσον οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδόλως ἀποροῦσι βλέποντες ἄνδρας διάγοντας ἄγαμον βίον, κακῶς καὶ περιφρονητικῶς διάκεινται πρὸς τὴν ἄγαμον θυγατέρα, ἣν νέαν ἔτι, μειδιῶντες ἀποκαλοῦσι «γεροντοκόριτσο». Μεταβαίνων εἰς τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῆς θυγατρὸς, ὁ κ. Καλλιάδης ἐξιστορεῖ τὰς μεταβολὰς ἃς ὑπέστη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς καὶ τὴν τυραννικὴν πίεσιν ἥτις ἐξησκεῖτο ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀναγνωρίζει δὲ ὅτι τὰ ἔθιμα καὶ αἱ νομοθεσίαι τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, εὐαρίθμων τινῶν λαῶν ἐξαιρουμένων, καθιέρωσαν πλήρη ἰσότητα ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεταξὺ υἱοῦ καὶ θυγατρὸς, ὅπερ θεωρεῖ ὡς τὴν πρωτίστην ἀναγνώρισιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ οἰκογενείᾳ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος ἑκατέρων τῶν φύλων. Μετὰ τοῦτο δὲ ἀναπτύσσων τὸ περὶ ἀνατροφῆς τῶν θυγατέρων ζήτημα, διατείνεται ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ὅπερ παραδέχεται καὶ τὴν σήμερον ἡ πλειονοψηφία τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ ταπεινωτικὸν δι' αὐτὰς, ὅτι ἡ θυγάτηρ δικαιοῦται ν' ἀνατρέφηται καὶ ἐκπαιδεύηται σοβαρῶς καὶ βασίμως, ἐκλέγουσα ἐλευθέρως ἐν καταλλήλῳ ἡλικίᾳ καὶ τὸ εἶδος τῶν σπουδῶν αὐτῆς, καὶ, ἀπασχολοῦσα τὴν ἑαυτῆς διάνοιαν ἐπὶ παντὸς ὠφελίμου τε καὶ τερπνοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀποφεύγουσα οὕτω τὴν ζενοχωρίαν καὶ τὰ ταύτης ἐπακόλουθα ἐλαττώματα τῆς κενοδοξίας, τῆς ἰδιοτροπίας καὶ τῆς εἰς ἔπακρον φιλαρεσκείας, ἅτινα καθιστῶσι δύσκολον καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς, νὰ προσκτᾶται ὅσον ἔνεστι εὐρυτέρας γνώσεις, μελλούσας ἵνα καταρτίσωσιν αὐτὴν ἀφωσιωμένην σύζυγον, φιλόστοργον μητέρα, τελείαν πολίτιδα· συγκεφαλαιῶν δὲ τὰς σκέψεις αὐτοῦ, λέγει ὅτι ἡ θυγάτηρ δέον ὅπως ἀνατρέφηται καὶ ἐκπαιδεύηται, οὐχὶ πρὸς ἀποκλειστικὴν τοῦ ἀνδρὸς εὐαρέσκειαν, ἀλλ' ὡς αὐτοφυὲς καὶ αὐτοτελὲς πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Ὁμιλῶν δὲ περὶ τοῦ γάμου αὐτῆς, ἐκτίθησι τοὺς λόγους δι' οὓς νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλληται εἰς τὴν θυγατέρα πρὸ τῆς ἡλικίας ἥτις ἀπαιτεῖται πρὸς γνῶσιν καὶ συναίσθησιν τῶν νέων αὐτῆς καθηκόντων, καὶ ὅτι εἰς μὲν τὴν θυγατέρα δέον ἵν' ἀποκλειστικῶς ἀνήκῃ ἡ τελειωτικὴ ἐκλογὴ τοῦ συζύγου αὐτῆς, εἰς δὲ τοὺς γονεῖς ἡ διαφώτισις καὶ ἀγαθὴ διεύθυνσις τῆς ἐκλογῆς ταύτης, ἐξ ἧς μέλλει νὰ ἀπορρεύσῃ ἡ μέλλουσα εὐτυχία ἢ δυστυχία τῆς θυγατρός. Καὶ τέλος, ὡς συμπέρασμα, ὁ κ. Καλλιάδης, ὑποβάλλει ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ γέννησις, ἡ ἀνατροφὴ, ἡ ἐκπαίδευσις καὶ αὐτὸς ὁ γάμος τῆς θυγατρὸς καθιστῶσι τὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ θέσιν αὐτῆς ὑποδεᾗ καὶ ἄνισον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπάρχει ἐν ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις τάσις ἀναμφισβήτητος πρὸς ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος καὶ περαίνει τὴν πρώτην διάλεξιν.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἡ Σύζυγος.

Πρῶτον ἀντικείμενον τῶν περὶ τῆς συζύγου σκέψεων τοῦ κ. Καλλιάδου εἶναι ἡ ἐξουσία, ἣν ἀνέκαθεν εἶχε καὶ ἔχει ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῆς χρηματικῆς αὐτῆς περιουσίας, ἐξουσία ἣν κατά τε τοὺς ἀρχαίους καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους αἱ νομοθεσίαι ἁπάντων τῶν λαῶν κατέστησαν σχεδὸν ἀπόλυτον, καὶ ἤτις δέον κατ' αὐτὸν ὅπως ἐλαττωθῇ, τῆς συζύγου δικαιουμένης ἢ νὰ συμμετέχῃ τῆς διαχειρίσεως τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως δι' ἐξασκήσεως ἐξουσίας ἴσης τῇ τοῦ συζύγου, ἢ, ὅταν τοῦτο δυσεφάρμοστον δόξῃ καὶ πολύπλοκον, νὰ διαχειρίζηται ἐλευθέρως τὴν ἰδίαν αὐτῆς περιουσίαν. Ἀκολούθως μεταβαίνων εἰς τὴν ἐξουσίαν ἣν εἶχε καὶ ἔχει ὁ σύζυγος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀτόμου καὶ τῶν πράξεων τῆς συζύγου, ὁ κ. Καλλιάδης ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν καὶ ἀποδεικνύει ἱστορικῶς ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε μία καθιεροῦται ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων θέλησις, ἡ τοῦ ἀνδρὸς, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὀφείλει ἐκοῦσα ἄκουσα νὰ ὑποκύψῃ ἡ σύζυγος. Ὁμιλῶν δὲ ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ συζυγικοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπιστίας, διατείνεται, ἐπὶ ἱςορικῶν κειμένων ἐπίσης βασιζόμενος, ὅτι τὰ ἔθιμα, καὶ αἱ νομοθεσίαι τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν κατά τε τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαιότητος καὶ κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς αἰῶνας, ὡς πάρεργον μὲν καὶ ἐπουσιώδη ἐθεώρησαν τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἀνδρὸς, ἄπασαν δὲ αὐτῶν τὴν προσοχὴν ἐπέστησαν ἐπὶ μόνης τῆς ἀπιστίας τῆς γυναικὸς καὶ ἐπὶ ταύτης ἐπέπεσαν ἐν ὀνόματι τῆς περιυβριζομένης ἐξουσίας καὶ τιμῆς τοῦ ἀνδρὸς, μηδόλως λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς περιφρονουμένης ἀξιοπρεπείας καὶ φιλοτιμίας τῆς ἀπατωμένης συζύγου. Ὁμολογῶν δὲ ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς συζύγου διαπραττόμενον ἔγκλημα ἐπιφέρει πολλάκις φυσικὰς συνεπείας λίαν σοβαρὰς καὶ ἀνηθίκους, αἵτινες προσβάλλουσι καιρίως τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ διπλῇ αὐτοῦ ἰδιότητι συζύγου καὶ πατρὸς, διέρχεται λεπτομερῶς καὶ τὰ παρακολουθοῦντα συνήθως τὴν ἀπιστίαν τοῦ συζύγου καὶ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν δύναται αὕτη δικαίως νὰ θεωρηθῇ τόσον ἀθῶα καὶ ἀβλαβὴς καὶ μικροῦ λόγου ἀξία ὅσον οἱ νόμοι ἡμῶν καὶ τὰ ἔθιμα τὴν θεωροῦσι, κατακρίνει δὲ πικρῶς τὰ ἔθιμα καὶ τοὺς νόμους οἵτινες συγχωροῦσι τὸν φονέα τῆς ἀπίςου αὐτοῦ συζύγου, ἐπιλέγων ὅτι, ἐὰν ἀληθῶς ἀδικαιολόγητος ἦναι ἡ ἄπιστος σύζυγος, εἶναι ἐπίσης ἀδικαιολόγητος ἡ σκέψις καθ' ἣν, ἕνεκα μιᾶς διαφορᾶς ἐν τοῖς ἀποτελέσμασι τοῦ ἐγκλήματος, ὁ μὲν ἔνοχος ἀνὴρ οὐδόλως κατακρίνεται, ἡ δὲ πεπλανημένη γυνὴ ἀξία ἀγχόνης ἀντιχριστιανικῆς κηρύττεται, καὶ φονεύεται ἀτιμωρητεὶ ὑπ' ἀνδρὸς ἐπισωρεύοντος ἐφ' ἑαυτοῦ τρεῖς ἰδιότητας ἀπαδούσας ἀλλήλαις, τὴν τοῦ διαδίκου, τὴν τοῦ δικαστοῦ καὶ τὴν τοῦ δημίου.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Καλλιάδης, μεταβαίνων νοερῶς εἰς οἰκογένειαν μηδόλως κυμαινομένην ἐπὶ ὠκεανοῦ τοσούτων παθῶν, εὑρίσκει καὶ ἐκεῖ τὴν θέσιν τῆς συζύγου ὑποδεᾗ καὶ ἄνισον, ὑποστηρίζει δὲ ὅτι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ἐπιτήδειοι τρόποι, αἱ θωπεῖαι, ἡ κολακεία, αἱ παντοειδεῖς καὶ ποικίλαι προσποιήσεις ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως παραδίδουσιν ἐνίοτε εἰς τὴν σύζυγον τὴν ἐξουσίαν ἣν θέλουσι νὰ ἐξασκῶσι μόνοι οἱ ἄνδρες, ἀλλ' οὔτε σεβαστή, οὔτε ἀξιοπρεπὴς εἶναι ἡ ἐξουσία ἡ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ψεύδους καὶ ἐπὶ ἐρωτικῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ κατὰ πάντα προτιμητέαν θεωρεῖ καὶ δικαίαν τὴν εἰς τὰς σχέσεις τῶν συζύγων νόμιμον εἰσαγωγὴν τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος. Προτείνει δὲ ὡς πρώτην καὶ σωτήριον μεταρρύθμισιν σκοποῦσαν τὴν ἀνύψωσιν τῆς συζύγου καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς εἰκόνος τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τελείου γάμου, τὴν σύστασιν διαρκοῦς οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, ὅπερ συγκείμενον ἐκ μελῶν ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐν ἐκτάκτοις μόνον καὶ σοβαραῖς περιστάσεσι συγκαλούμενον, δύναται, καθ' ὃ ὑπὸ συγγενικῶν ἐμπνεόμενον αἰσθημάτων, καὶ τὴν δημόσιον τῶν δικαςηρίων διαδικασίαν λυσιτελῶς νὰ ἀντικαταστήσῃ, καὶ τὴν ἀπολεσθεῖσαν τυχὸν συζυγικὴν ὁμόνοιαν ἠπίως καὶ ἀθορύβως νὰ ἐπαναφέρῃ. Καὶ οὕτω περαίνει τὴν δευτέραν διάλεξιν.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Ἡ μήτηρ.

Ἀρχόμενος τῆς ἐξιστορήσεως τῶν ἀλλεπαλλήλων μεταβολῶν ἃς ὑπέστη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τὸ πρόσωπον τῆς μητρὸς, ὁ κ. Καλλιάδης, λέγων ὅτι ἔφερε καὶ φέρει πάντοτε ἱερὸν χαρακτῆρα, παρατηρεῖ μετ' ἐκπλήξεως ἀντίφασιν ἀνεξήγητον καὶ παγκόσμιον, καθ' ἣν ἡ γυνὴ, ἀποκτῶσα τέκνα, ὡς σύζυγος μὲν, ἀπήλαυε σχετικῆς τινος ἀπελευθερώσεως, ὡς μήτηρ δὲ, οὐδεμίαν προσεκτᾶτο ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἰδίων τέκνων, τὰ ὁποῖα ἐν τοσούτῳ κάλλιον τοῦ πατρὸς γνωρίζει καὶ ἐν τῇ παιδικῇ καὶ ἐν τῇ ἐφήβῳ αὐτῶν ἡλικίᾳ. Διατρέχων δὲ τὰς διατάξεις τῶν διεπουσῶν τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν νομοθεσιῶν, ἀποδεικνύει ὅτι παρεγνωρίσθησαν ὁλοτελῶς αἱ ἀρχαὶ τῆς ἰσότητος μεταξὺ πατρὸς καὶ μητρὸς, ταύτης μηδόλως δικαιουμένης νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐλαχίστην μερίδα τῆς

πατρικῆς ἐξουσίας, μήτε ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων αὐτῆς, μήτε ἐπὶ τοῦ συνοικεσίου αὐτῶν. Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς αὐτοῦ ἐκθέσεως ἐξάγεται ὅτι ἡ μήτηρ δὲν δικαιοῦται νομίμως ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι, οὔτε νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ τέκνα αὐτῆς, οὔτε νὰ τὰ διευθύνῃ, οὔτε νὰ τὰ κρατήσῃ παρ' ἑαυτῇ ἢ νὰ τὰ ἀπομακρύνῃ τῆς οἰκίας, οὔτε νὰ τὰ κηδεμονεύσῃ, οὔτε νὰ τὰ ἀναθρέψῃ, οὔτε ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ μελετωμένου συνοικεσίου αὐτῶν νὰ ἐξενέγκῃ ἀποτελεσματικὴν γνώμην, ἀλλ' ἐὰν αὐτὴ μὲν δώσῃ τὴν συναίνεσίν της, ὁ δὲ πατὴρ ἀρνηθῇ τὴν ἰδικήν του, ὁ γάμος δὲν τελεῖται, ἐὰν δὲ οὗτος μὲν δώσῃ αὐτὴν, ἡ δὲ μήτηρ δὲν συναινέσῃ τὸ συνοικέσιον ἀκωλύτως πανηγυρίζεται. Μετὰ ταῦτα, τὰ ἀφορῶντα τὸ πρόσωπον τῆς μητρὸς ἐν ἁπάσαις ἀδιακρίτως ταῖς οἰκογενείαις, ταῖς πλουσίαις καὶ ταῖς πτωχαῖς. ταῖς μᾶλλον καὶ ταῖς ἧττον τιμίαις, ὁ κ. Καλλιάδης ἀπαριθμεῖ τὰ οἰκογενειακὰ καὶ κοινωνικὰ βάρη, τὰ ἐπιπίπτοντα ἀνηλεῶς ἐπὶ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐκνόμων μητέρων, βάρη τραγικώτατα, μηδόλως ἐνοχλοῦντα τὸν ἔκνομον ἢ τὸν πτωχὸν πατέρα, διατεινόμενος ὅτι, ἐν ταῖς πλείσταις τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν, ὁ πατὴρ διαμένει συνήθως πολὺ ὀλίγον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀρνεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πᾶσαν χρηματικὴν βοήθειαν εἰς τὴν μητέρα, παραπονεῖται πολλάκις κατ' αὐτῆς ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν τέκνων αὐτοῦ, καὶ φεύγει ἀφίνων ἐπ' αὐτῆς πᾶσαν τὴν εὐθύνην καὶ πάντα τὰ βάρη πολυμελοῦς οἰκογενείας, ἡ δὲ μήτηρ οὐδεμίαν εὑρίσκει παρὰ τοῖς νόμοις ἡμῶν καὶ τοῖς ἐθίμοις προσασίαν πραγματικὴν καὶ δικαίαν ἀνακούφισιν. Ἀκολούθως περιγράφων τὴν οἰκτρὰν θέσιν εἰς ἣν περιέρχεται ἡ πεπλανημένη γυνὴ, ἥτις ἀπὸ τὴν ἰδιότητα τῆς θυγατρὸς μεταβαίνει εἰς τὴν τῆς μητρὸς χωρὶς νὰ περιδεθῇ τὴν τῆς συζύγου, οὐδόλως μὲν προτίθεται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν τοιαύτην μητέρα, οὐχ' ἧττον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου καθάπτεται τῶν ἡμετέρων ἐθίμων καὶ νομικῶν κειμένων, καθ' ἃ ὁ μὲν ἔνοχος πατὴρ οὐδεμίαν ἔχει εὐθύνην καὶ οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν, οὐδεμίαν δὲ κατὰ συνέπειαν τύψιν συνειδότος καὶ οὐδεμίαν μεταμέλειαν αἰσθάνεται, μόνη δὲ ὑπεύθυνος, μόνη δυστυχὴς, μόνη ἀπηλπισμένη, μόνη ὑπὸ πάντων περιφρονουμένη καὶ ἐξυβριζομένη, μόνον θῦμα εἶναι ἡ πλανηθεῖσα μήτηρ. Ταῦτα διὰ μακρῶν ἀναπτύξας καὶ τὴν μητρικὴν στοργὴν περιγράψας, ὁ κ. Καλλιάδης, περαίνει τὴν τρίτην διάλεξιν, συνάμα δὲ καὶ τὴν σκιαγραφίαν τῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ θέσεως τῆς γυναικὸς, ἐπιλέγων ὅτι, καὶ ὡς θυγάτηρ καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς μήτηρ, οὐχὶ μόνον δὲν βασιλεύει ἐν τῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ ἡ γυνὴ, ἀλλὰ καὶ ἀναντιρρήτως ὑπόκειται εἰς ἐξουσίαν τυραννικήν.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἡ πολῖτις.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τετάρτης καὶ τελευταίας διαλέξεως αὐτοῦ, ὁ Κ. Καλλιάδης ἀναπτύσσει λεπτομερῶς τὸν ὁρισμὸν τῆς γυναικὸς ὃν ὑπέβαλεν ἐν τῇ πρώτῃ διαλέξει, εἰπὼν « ἡ γυνὴ »ἐστὶν ὃν ἀνόμοιον καὶ ἴσον τῷ ἀνδρὶ, » διὰ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν δύο φύλων κατά τε τὸ σῶμα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ἐκ τοῦ λεπτομερεστάτου τούτου παραλληλισμοῦ τῆς ὑλικῆς καὶ ἀύλου μερίδος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐξάγει ὅτι κατὰ μὲν τὸ σῶμα, ὁ μὲν ἀνὴρ εἶναι ἰσχυρότερος, ἡ δὲ γυνὴ ὡραιοτέρα, κατὰ δὲ τὸν νοῦν, ἐξαιρουμένης τῆς πάντῃ ἐξαιρετικῆς περιπτώσεως ἐκτάκτου μεγαλοφυΐας, ἀναφυομένης μᾶλλον ἐν τῇ συνθετικῇ διανοίᾳ τοῦ ἀνδρὸς, ἢ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ πνεύματι τῆς γυναικὸς, εἰσὶν ἀμφότεροι ἴσοι, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν ἡ γυνὴ ὑπερέχει τοῦ ἀνδρὸς, ὡς συμπέρασμα δὲ τοῦ πρὸς ἀλλήλας γενικοῦ παραλληλισμοῦ τῶν τριῶν τούτων περιεκτικῶν ἐμφανίσεων ἑκατέρων τῶν φύλων, ἤτοι τοῦ σώματος, τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρὸς, πρὸς τὸ σῶμα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς, παραδέχεται τὴν ἰσότητα ἐν τῇ ἀνομοιότητι· τῆς ἀδιαφιλονεικήτου ταύτης ἀρχῆς τὰς φυσικὰς συνεπείας παρεγνώρισε, κατὰ τὸν Κ. Καλλιάδην, ἡ ἀνθρωπότης ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, καὶ εἰς περίεργον ὑπέπεσεν ἀντίφασιν, καθότι, ἐν μὲν τῇ ἀρχαιότητι, ἡ γυνὴ καὶ ἀνώτερον πλάσμα ἐθεωρεῖτο, καὶ ἐν τούτοις εἰς ὑποδεεστέραν θέσιν κατεδικάζετο ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις, ὁ μὲν χριστιανισμὸς ἀνύψωσεν αὐτὴν καὶ ἴσην πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκήρυξε διὰ τῶν ἀποστόλων, αἱ δὲ νομοθεσίαι καὶ τὰ ἔθιμα τῶν χριστιανικῶν κοινωνιῶν περιφρονοῦσιν αὐτὴν, ἀποκεκλεισμένην ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀπὸ ὅλα τὰ δημόσια καὶ πολιτικὰ ὑπουργήματα, ὡς οἱ ἀνήλικες καὶ οἱ κακοῦργοι· μετὰ τὴν ἱστορικὴν ἀφήγησιν τῆς ἐν ταῖς κοινωνίαις διαφόρων ἐποχῶν θέσεως τῆς γυναικὸς ὡς πολίτιδος, ὁ Κ. Καλλιάδης θεωρῶν τὸ ζήτημα τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν ὡς λελυμένον σχεδὸν ἁπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἔνθα αἱ γυναῖκες, ὡς γνωστὸν, εἰσεχώρησαν, ὑπὸ μηδεμιᾶς κωλυόμεναι φυσιολογικῆς αἰτίας εἰς ἄπειρα ἐπαγγέλματα καὶ ἀνέλαβον μετ' ἐπιτυχίας τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἐξάσκησιν πολλῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἀνασκευάζει διὰ μακρῶν τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα προβάλλει ἡ τῶν ἀνδρῶν πλειονοψηφία ὅπως ἀποκρούσῃ τὴν πολίτιδα τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἀστυκῶν αὐτῆς δικαιωμάτων, καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ γυνὴ ἀδίκως καταδικάζεται εἰς ἀπραξίαν ἐν τῇ πολιτείᾳ· ἀκολούθως ἀναφέρει πολλὰς βασιλίσσας αἵτινες ἐκλέϊσαν τὰ ὑπ' αὐτὰς ἔθνη καὶ πολλὰς ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος μαρτυρησάσας πολίτιδας καὶ διατείνεται, ἐπὶ ἱστορικῶν βασιζόμενος παραδειγμάτων, ὅτι ἡ γυνὴ κέκτηται καὶ τὴν τῆς ψυχῆς καρτερίαν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνδρείαν, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς τέλειον καταρτισμὸν τοῦ πολίτου· παραδεχόμενος δὲ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἰσαγωγὴν τῆς ἰσότητος ἀμφοτέρων τῶν φύλων, λέγει ὅτι οὐχὶ μόνον ἡ ἄρνησις τῆς ἀνομοιότητος αὐτῶν ἤθελεν ἀντίκεισθαι εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι καταστρεπτικὴ καὶ αὐτῆς τῆς ποθουμένης ἰσότητος διότι, ἡ γυνὴ ἀφομοιουμένη πρὸς τὸν ἄνδρα, θέλει μένει πάντοτε ἐν ὑποδεεστέρᾳ θέσει, καθ' ὅ σωματικῶς ἀσθενεστέρα αὐτοῦ, καὶ ὑποστηρίζει ὅτι δέον ἵνα παρακάθηνται καὶ αἱ γυναῖκες ἐν τοῖς συμβουλίοις τῶν Κρατῶν, ὅπως συσκέπτωνται μετὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ συναποφασίζωσιν ἐν ἰσότητι γνωμοδοτήσεως ὁποῖα εἰσὶ τὰ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καθήκοντα ἑκατέρου τῶν φύλων πρὸς εὐδωσιν τῆς πολιτείας.

Περαίνων δὲ τὴν ἔκθεσιν τῶν σκέψεων αὐτοῦ, ὁ Κ. Καλλιάδης παραδέχεται ὡς γενικὸν συμπέρασμα τῶν τεσσάρων αὐτοῦ διαλέξεων ὅτι ἑκάτερα τὰ φῦλα κέκτηνται θείῳ ἐλέει, ἰσότητα ἀξίας καὶ δικαιωμάτων ἐν τῇ ἀνομοιότητι προσόντων καὶ καθηκόντων, ὅτι οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπότητος παραγνωρίζουσιν αὐθαιρέτως τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ καταδυναστεύουσιν ὑποδεῆ καὶ ταπεινωτικὴν τὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν τῆς γυναικὸς, καὶ ὅτι ἡ ἄδικος αὕτη κατάστασις ἀδύνατόν ἐστιν ὅπως ἐκλείψῃ ἐνόσῳ μόνοι οἱ ἄνδρες θεσμοθετοῦσι καὶ ἐνόσῳ δὲν δικαιοῦνται αἱ πολίτιδες νὰ συσκέπτωνται καὶ νὰ συναποφασίζωσι μετὰ τῶν πολιτῶν κατὰ τί εἰσὶν ἀνόμοιοι, καί τοι ἴσαι πρὸς αὐτοὺς, κατὰ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰπόντος, « ἄνδρες ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες ἔκαμαν τὸν νόμον τοῦτον καὶ διὰ τοῦτο μόνον κατὰ τῶν γυναικῶν ἐνομοθέτησαν. »

Ἐκ τῆς περιλήψεως ταύτης ἐξάγεται ἡ μεγάλη σπουδαιότης τῶν διαλέξεων τούτων καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κ. Καλλιάδου γενομένη πεφροντισμένη ἀνάπτυξις τοῦ ζωτικωτάτου τούτου διὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ζητήματος, ἐν ᾧ πλεῖστα ὅσα ἀγαθὰ καὶ ἀξιόλογα ἐρρέθησαν περὶ τῆς δεούσης καταστάσεως τῆς γυναικὸς ἔν τε τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ.

Αὗται εἰσὶν αἱ πρὸς τὸν Σύλλογον διαβιβασθεῖσαι περιλήψεις τῶν κατὰ τὸ παρὸν Συλλογικὸν ἔτος γενομένων διαλέξεων· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἄλλας, ὧν οὐδεμίαν ἔλαβον εἰσέτι περίληψιν, περιορίζομαι ἵνα μνημονεύσω μόνον τοῦ θέματος καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαλέξεων ἑκάστου τῶν ἀγορητῶν· ὁ κ. Α. Σπαθάρης τρεῖς « συνέχειαν Κοσμογραφίας » ὁ κ. Δ. Μαλιάδης μίαν « περὶ δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῆς γυναικὸς ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν. » Ὁ κ. Μ. Παρανίκας δύο, « ἱστορίαν ἑλληνικὴν τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν. » Ὁ κ. Α. Δημητριάδης δύο, « ἱστορίαν τῆς κλασικῆς φιλολογίας ἐν τῷ μεσαίωνι. » Ὁ κ. Ι. Σκυλίτσης, « περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. »

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω θεωρῶ καθῆκόν μου ἵνα ὑποβάλω ὅτι τὰ περὶ δημοσίων διαλέξεων τοῦ Συλλόγου εἰσέτι δὲν ἐτακτοποιήθησαν δεόντως εἰ καὶ ἀπὸ δύο ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπαισθητῶς ηὔξησεν. Ὅπως ἔχουσιν ἤδη τὰ πράγματα, εἶναι ἀδύνατον ὁ κατὰ καιρὸν ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου νὰ ὑποβάλῃ ἐν τέλει τοῦ ἔτους τακτικὴν περιληπτικὴν ἔκθεσιν ἁπασῶν τῶν ἐν τῷ Συλλόγῳ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γενομένων διαλέξεων, ἥτις νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἱστορία, οὕτως εἰπεῖν, τῆς κατὰ τὸν κλάδον τοῦτον ἐργασίας τοῦ Συλλόγου· πρὸς θεραπείαν τῆς ἐλλείψεως ταύτης, φρονῶ ὅτι εἶναι καλὸν ὅπως ὁ Σύλλογος ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς ἵνα ἕκαστος τῶν ἀγορητῶν καταθέτῃ πρῶτον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συλλόγου περίληψιν τῆς διαλέξεως αὐτοῦ, καὶ εἶτα ἀναβαίνῃ τὸ βῆμα. Δεύτερον παρετηρήθη ὅτι ὅσαι διαλέξεις γίνονται ἁπλούστερον, πρακτικώτερον καὶ σαφέστερον, ἐκεῖναι ἔχουσι καὶ ἀκροατήριον περισσότερον, ἐν ᾧ τοὐναντίον πολλαὶ σπουδαιόταται καθ' ἑαυτὰς καὶ μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ἀναπτυσσόμεναι, διὰ τὸ ξηρὸν αὐτῶν καὶ δύσληπτον στερροῦνται ἀκροατηρίου· γ') ὅσαι διαλέξεις περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος κατὰ συνέχειαν

γίνονται καὶ οὐχὶ διακεκομμένως, ἐκεῖναι ἔχουσι τακτικοὺς καὶ πλείστους ἀκροατάς· δ') διδασκαλία Ἑλλήνων συγγραφέων οὐχὶ γραμματικὴ καὶ φιλολογική, ἀλλὰ μορφωτικὸν ἔχουσα σκοπὸν σπανίζει.

Ταύτας τὰς παρατηρήσεις μου ὑποβάλλων τῷ Συλλόγῳ, παρακαλῶ ἵνα διασκεψάμενος ἐπ' αὐτῶν, ἀποφασίσῃ καὶ διενεργήσῃ τὸ δέον, διότι ἄλλως, αἱ δημόσιαι διαλέξεις μετὰ μικρόν, θέλουσι καταστῆ ἁπλῆ τις διατύπωσις ἄνευ σκοποῦ πραγματικοῦ.

Ἤδη μεταβαίνω εἰς τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις Συλλόγοις καὶ ταῖς Λέσχαις γενομένας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διαλέξεις. Παρὰ τοῦ Φικεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Μικρᾶς Ἀσίας, παρὰ τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης Μνημοσύνης, τῆς ἐν Διπλοκιονίῳ Λέσχης Ὁμονοίας, τῆς ἐν Ὑψωμαθείοις Λέσχης τῶν Φιλομούσων, τοῦ ἐν Βλάγκᾳ Συλλόγου τῶν Φιλομαθῶν, τῆς ἐν Χαλκηδόνι Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Λέσχης Χρυσουπόλεως, διεβιβάσθησαν εἰς τὸν Σύλλογον αἱ ἑπόμεναι περὶ τούτων πληροφορίαι.

Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος «Μικρὰ Ἀσία.»

Τὰ κατὰ τὴν χειμερινὴν ταύτην περίοδον διδαχθέντα δημόσια μαθήματα ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ εἰσὶ 36, διαιρούμενα ὡς ἑξῆς.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Βυζαντινὴ Ἱστορία.

Ὁ Κ. Ἱπποκράτης Ταυλάριος περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Δούκα Βατάτζη εἰς 4. διαλέξεις.

Τουρκικὴ Ἱστορία.

Ὁ Κ. Ι. Καρολίδης περὶ Σελτζουκικοῦ Κράτους ἐν Ἰκονίῳ εἰς 2 μαθήματα· ὁ κ. Ν. Σουλίδης «περὶ ἁλώσεως Κ|πόλεως καὶ περὶ τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν κατὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς ἱστοριογράφους ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς πηγὰς» ἐν τρισὶ διαλέξεσιν.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κων|πόλεως.

Ὁ κ. Ἀναστάσιος Παππᾶς περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μετὰ τὴν ἅλωσιν, περὶ τῶν μεγάλων διερμηνέων καὶ ἰδίᾳ περὶ τοῦ πρώτου αὐτῶν Παναγιώτου Νικουσίου, εἰς δύο μαθήματα.

Ἑλληνική.

Ἡ κ. Α. Λεοντιὰς περὶ τῶν ἐπὶ φιλοπατρίᾳ καὶ γράμμασι διαπρεψασῶν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους Ἑλληνίδων, εἰς δύο διαλέξεις.

Ἱστορία τῶν νεοτέρων Σλάβων.

Ὁ κ. Ι. Δημητριάδης περὶ τῶν μεταβολῶν ἃς ἐπήνεγκεν ἐν Μακεδονίᾳ ἡ τῶν Σλάβων εἰσβολὴ καὶ ὁπόσον ἐπηρέασεν αὕτη τὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνος μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, εἰς 2 μαθήματα.

Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία.

Ὁ Κ. Ζαχαριάδης, περὶ τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης καὶ τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ῥωμαίων, ἐν μιᾷ διαλέξει.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Ὁ κ. Α. Σπαθάρης. Τινὰ περὶ Ἡλίου εἰς 7 διαλέξεις.

Ὁ κ. Ι. Καρολίδης. Περὶ Σελήνης εἰς ἓν μάθημα.

Ὁ κ. Γ. Ἀριστάρχης. Περὶ τῆς παρ' Ἄραψι χημείας εἰς 2 διαλέξεις.

Ὁ κ. Θ. Γεωργιάδης, ἰατρός. Ὑγιεινὴν, καὶ ἰδίᾳ περὶ μακροβιότητος εἰς 3 μαθήματα.

ΗΘΙΚΑ.

Ὁ κ. Β. Φωτιάδης. Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν, τὸν πλησίον καὶ ἑαυτὸν ἐν 3 διαλέξεσι.

Ὁ κ. Γ. Ἰωαννίδης. Περὶ τῆς βαθμιαίας βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῆς γυναικὸς καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῆς ἰσχύος πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ μετὰ τὸν χριστιανισμὸν, ἰδίᾳ δὲ τῆς Ἑλληνίδος εἰς 3 μαθήματα.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ὁ κ. Κ. Ζαχαριάδης. Περὶ Παρθενῶνος ἐν μιᾷ διαλέξει.

Λέσχη Μνημοσύνη.

Τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ὑπὸ 15 ἀγορητῶν μαθήματα εἰσὶ 42· ὑπολείπονται δὲ ἕτερα 20 μέχρι τέλους. Ταῦτα δ' εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

Ὁ ἰατρὸς κ. Ξ. Ζωγράφος ἐποιήσατο 1 διάλεξιν· Περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς τῆς διαδοχικῆς καταστάσεως τῶν ἀτόμων ἐπὶ τῆς γενικῆς ὑγείας τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ κ. Ι. Ταυλάριος ἐποιήσατο 5 διαλέξεις, ἱστορικὰς μᾶλλον ἢ ἀρχαιολογικὰς, ὡς εἶχεν ἀναλάβει· ἤτοι, ά) Περὶ Αἰκατερίνης Κορνάρου, ἢ τῆς καταλήψεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν. β') Περὶ τῆς Ἀρχαίας Κ/πόλεως γ') Περὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος. δ') Περὶ τῶν ῥεγιόνων καὶ τῶν δημοσίων κτιρίων τῆς ἀρχαίας Κ/πόλεως καὶ έ) Περὶ τῆς κατὰ τὸν Μεσαίωνα πάλης μεταξὺ Ἑλληνισμοῦ καὶ Λατινισμοῦ.

Ὁ κ. Θ. Ἀντωνιάδης ἐποιήσατο 7 διαλέξεις, ὧν ἡ μία ἐκ τῆς Μυθολογίας, 5 ἱστορίαν Ἑλληνικὴν καὶ μίαν ἐκ τῆς πολιτικῆς Οἰκονομίας ἤτοι ά) Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν. β') Καὶ ἡ ἱστορία ἀδικεῖ. γ') Πολιτικὴ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Σόλωνος. δ') Ἐκτίμησις τῆς πολιτείας καὶ νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος. έ) Περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν καὶ τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς ποιήσεως. ς') Περὶ τῶν ἠθικῶν δεσμῶν τῶν συγκρατούντων τοὺς λαοὺς τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ζ') Γενικὸν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας.

Ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης ἐποιήσατο 5 διαλέξεις, ὧν αἱ μὲν 3 Περὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας, 1 περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτεύματος ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἑτέρα περὶ ἐγωϊσμοῦ.

Ὁ κ. Σ. Βουτυρᾶς. Δύο διαλέξεις, Περὶ τοῦ Φραγκικοῦ Βασιλείου ἐν Κ/πόλει.

Ὁ κ. Α. Σπαθάρης. 4 διαλέξεις ἐκ τῆς Φυσικῆς ἤτοι, ά) Περὶ καιροῦ. β') καὶ γ'. Περὶ ζωϊκῆς θερμότητος καὶ δ') Περὶ τοῦ Ἀρχιμηδείου ἀξιώματος.

Ὁ κ. Ἰ Καρολίδης 4 διαλέξεις ὧν ἡ μὲν ά) Περὶ μουσικῆς, αἱ δὲ β') γ') καὶ δ') Φυσικὴ Γεωγραφία.

Ὁ κ. Μ. Καραβοκυρὸς 3 διαλέξεις. ά) Περὶ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐμπορίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι. β') Περὶ τῆς βιομηχανίας ὡς πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν Ἑλλήνων καὶ γ') Περὶ πολυτελείας.

Ὁ ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης διαλέξεις 2. ά) Ζωολογικὰ μελετήματα καὶ β') Βυζαντινὰ μελετήματα.

Ὁ κ. Α. Συρίγος 3 διαλέξεις ἠθικῆς.

Ὁ κ. Π. Καλλιβούρσης ἰατρὸς 2 διαλέξεις, Περὶ τῆς φυσιολογικῆς σημασίας τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς νοσογόνων ἐπιῤῥοῶν.

Ὁ κ. Σ. Κέπετζης. Περὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ θεάτρου, Περιγραφὴ τῆς οἰκοδομῆς διάλεξιν μίαν.

Ὁ κ. Κ. Ζαχαριάδης. Περὶ Καπιτωλίου διάλεξιν μίαν.

Ὁ κ. Κ. Βαγιάννης μίαν διάλεξιν περὶ τῶν Ἀράβων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν· καὶ

Ὁ κ. Α. Δελλαπόρτας Ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου Ῥωμαϊκοῦ κόσμου, διάλεξιν μίαν.

Λέσχη Ὁμόνοια ἐν Διπλοκιονίῳ.

Ἐνταῦθα ἐγένοντο 27 μαθήματα μέχρι τέλους Μαρτίου ὑπὸ 15 ἀγορητῶν, ἅτινα εἰσὶ τὰ ἑπόμενα.

Ὁ κ. Π. Σαλαμπάντας. Περὶ Ἀλβανῶν διάλεξιν 1.

Ὁ κ. Ι. Σκυλίτσης. Περὶ τοῦ Μισανθρώπου τοῦ Μολιέρου ἀναγνοὺς τὴν παρ' αὐτοῦ ὡραίαν ἔμμετρον μετάφρασιν.

Ὁ κ. Σ. Λικατσᾶς. Περὶ κεφαλαίων. Ἑτέραν διάλεξιν, περὶ τοῦ γάμου παρὰ Ῥωμαίοις καὶ τρίτην περί τινων σελίδων τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας.

Ὁ κ. Ι. Ταυλάριος. Περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου καὶ τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ. Ἑτέραν περὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, δι' ἧς κατέδειξε τὴν συνάφειαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ κ. Θ. Ἀντωνιάδης. Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς νεωτέρας μυθιστορίας καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς· δύο ἑτέρας συνεχεῖς διαλέξεις περὶ τοῦ καθ' Ὅμηρον ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ περὶ τῶν Δωριέων καὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν· τετάρτην δὲ περὶ μορφώσεως τῆς θρησκείας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν.

Ὁ κ. Μ. Καραβοκυρός. Περὶ τῶν διαφόρων συστημάτων τῶν φυλακῶν.

Ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης, τέσσαρας συνεχεῖς διαλέξεις, περὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς.

Ὁ κ. Α. Σπαθάρης, τρεῖς συνεχεῖς διαλέξεις περὶ μετεωρολογικῶν φαινομένων.

Ὁ κ. Κ. Ζαχαριάδης. Περὶ γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων.

Ὁ κ. Ν. Φωτιάδης. Περὶ τοῦ γάμου ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ.

Ὁ κ. Α. Δελλαπόρτας. Περὶ τοῦ ποῦ καὶ πῶς ὀφείλει τις ν' ἀναζητῇ τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ κ. Α. Λεοντιὰς διάλεξιν μίαν περὶ τῶν ἐμμούσων γυναικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἑτέραν περὶ Ἀνδρομάχης, ἧς ἀκολουθήσει συνέχεια.

Ὁ κ. Ι. Βρετός. Περὶ τοῦ ζητήματος τῆς γραφῆς τῆς Σκυπεταρινῆς γλώσσης.

Ὁ κ. Ι. Καρολίδης. Περὶ ὄψεως καὶ ὀφθαλμοῦ.

Ὁ κ. Π. Καλλιβούρσης. Περὶ δημοσίας ὑγιεινῆς μίαν διάλεξιν ὑποσχόμενος συνέχειαν αὐτῆς.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ περὶ δημοσίων διαλέξεων τῆς λέσχης Ὁμονοίας ἔκθεσις.

Λέσχη Φιλομούσων ἐν Ὑψωμαθείοις.

Ἐν τῇ Λέσχῃ ταύτῃ ὀκτὼ μόνον μαθήματα ἐγένοντο ὑπὸ τοσούτων ἀγορητῶν.

Ὁ κ. Γ. Οἰκονομίδης. Περὶ ἀνθρώπου ὑπὸ φυσικοϊστορικὴν ἔποψιν.

Ὁ κ. Β. Φωτιάδης. Κοσμογραφίαν.

Ὁ κ. Ι. Ξενιάδης. Κοσμογραφίαν.

Ἡ κ. Α. Λεοντιάς. Περὶ Κορίννης τῆς Ποιητρίας.

Ὁ κ. Ι. Δημητριάδης. Περὶ τῶν ψυχικῶν παθῶν καὶ τῆς ἐπιρροῆς ἣν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ὑγιείας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ὀρθῆς παιδαγωγίας καὶ ἀνατροφῆς.

Ὁ κ. Ι. Ξενιάδης. Βυζαντινὴν ἱστορίαν.

Ὁ κ. Α. Σπαθάρης. Περὶ ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως.

Ὁ κ. Κ. Γεωργιάδης. Βυζαντινὴν ἱστορίαν.

Σύλλογος Φιλομαθῶν ἐν Βλάγκα.

Ἐν τῷ Συλλόγῳ τούτῳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1871 μέχρι Μαρτίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, 14 μόναι διαλέξεις ἐγένοντο, ὧν περίληψις διεβιβάσθη πρὸς τὸν Σύλλογον ἔχουσα ὡς ἑπομένως.

Ὁ κ. Γ. Οἰκονομίδης ἐκ τῆς ἀνθρωπολογίας τὰ περὶ τοῦ σωματικοῦ ὀργανισμοῦ. Περιέγραψε τὴν ὀντολογικὴν τῶν ὄντων κλίμακα εἰς τῆς ὁποίας τὴν ὑψίστην βαθμίδα ἔθεσε τὸν ἄνθρωπον, καθὸ δεσπότην τῆς ὅλης κτίσεως. Ἀκολούθως περιέγραψε τὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τὰ περαίνοντα τὰς τοῦ σώματος λειτουργίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς

Ὁ κ Κ Γεωργιάδης Περὶ πολυτελείας. Ἀπέδειξεν ὅτι αὕτη, κατὰ τοὺς παρόντας μάλιστα χρόνους, ἐπὶ τοσοῦτον δεσπόζει καὶ ἀνθεῖ, ὥστε οἱ πάντες, πρὸ πάντων δὲ τὸ γυναικεῖον φῦλον, κινδυνεύουσιν ἵνα παρασυρθῶσιν ἀπὸ τὸν ὁρμητικὸν καὶ καταστρεπτικὸν αὐτῆς ῥοῦν. Προδιέγραψε τὰ ἐξ αὐτῆς προκύπτοντα κακά· καὶ ἀπέδειξεν ἔπειτα ὅτι πάνυ ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον ἔργον θὰ ἦτον, ἐὰν τὰ διὰ τὴν εἰδεχθῆ πολυτέλειαν καταναλισκόμενα χρήματα διετίθεντο εἰς ἀγαθοεργήματα, ἅτινα καὶ εἰς τὸν πράττοντα αὐτὰ εὐχαρίστησιν καὶ δόξαν περιποιοῦσι καὶ πλείστους ὅσους δυστυχεῖς ἀνακουφίζουσι καὶ παρηγοροῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν δυστυχίαις.

Ὁ κ. Κ. Καρκάλης. Φυσικὴν Ἱστορίαν. Μετά τινας προεισαγωγικὰς γνώσεις περὶ φυσικῆς ἱστορίας ἐπελάβετο τοῦ ἑαυτοῦ θέματος. Διεῖλε τὰ ὀργανικὰ καὶ ἀνόργανα ὄντα εἰς τρία βασίλεια. Τὸ τῶν ζώων, φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν. Ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἐνόργανα καὶ ἀνόργανα ὄντα διαφέρουσι πρὸς ἄλληλα κατὰ τὴν γέννησιν, τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς, τὴν αὔξησιν καὶ τὴν κατασκευήν. Ὡμίλησεν ἀκολούθως ἀρκετὰ καὶ περὶ τῆς ζωτικῆς δυνάμεως, ἀποδείξας ὅτι αὕτη παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰ ὀργανικὰ ὄντα (ζῶα καὶ φυτά).

Ὁ κ. Κ. Καρκάλης. Χημείαν· ἐξέθηκε μόνον τὰ εἰς τὴν καῦσιν τῶν σωμάτων ἀναγόμενα μετὰ πειραματικῶν ἀποδείξεων· οὐχὶ ὅμως ὀλίγα παρενεῖρε παρεκβατικῶς καὶ περὶ ἄλλων σπουδαίων καὶ λυσιτελῶν χημικῶν ζητημάτων.

Ὁ κ. Κ. Κοτζάκης. Ὑγιεινήν. Ὡς ἐν προοιμίῳ ἀνέφερε ποίαν ὑποδοχὴν ἔσχεν αὕτη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Κατέδειξε διὰ τρανῶν ἀποδείξεων τὴν σημαντικότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῆς καὶ ἐξέθηκε τοὺς κυριωτέρους αὐτῆς κινδύνους, προσεπιλέγων ἅμα ὅτι ἰδιαζόντως ἀνάγκη ἐστὶν ὅπως τούτους ἀσπάζωνται οἱ ἰατροί, οἱ ἀρχιτέκτονες, οἱ ὑπονομοσκάπται καὶ ἐν γένει πάντες ἐκεῖνοι οἵτινες, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των εἶναι ἐκτεθειμένοι περισσότερον παντὸς ἄλλου εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ τῶν μολυσμάτων προερχομένους κινδύνους. Ὡς ἐν ἐπιλόγῳ δὲ προέτρεψε τοὺς πάντας ἵνα φυλάττωσιν ἀπαρεγκλίτως τοὺς κανόνας τούτους ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑγείας, ἥτις ἐστὶ τὸ πολυτιμότερον πρᾶγμα διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ κ. Κ. Καρκάλης. Χημείαν. (συνέχειαν) Ἐξέθηκε τὰ περὶ τῆς παραγωγῆς ὀξυγόνου καὶ ὑδρογόνου ἐφαρμόζων καὶ ἐπιβεβαιῶν τὰ λεγόμενά του καὶ διὰ πειραμάτων· ἀνέφερεν ἀκολούθως καὶ πῶς καὶ ποῦ ταῦτα τὰ ἀέρια εὑρηνται καὶ τίνες αἱ ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαι καὶ βλάβαι.

Ὁ κ. Ἠλίας Ἀλεξανδρίδης. Περὶ μνήμης ἤτοι μνημονικοῦ. Ἐν τῷ προοιμίῳ του ἀνέφερε τὰς ἄσπερ κέκτηται ὁ ἄνθρωπος διανοητικὰς δυνάμεις ἐξ ὧν ἐξελέξατο πρὸς ἐξέτασιν καὶ περιγραφὴν τὴν μνήμην. Διεῖλε τὴν πραγματείαν του εἰς 3 μέρη· διεπραγματεύθη κατ' ἀρχὰς τὸ πρῶτον μέρος περιγράψας τὴν φύσιν αὐτῆς (τῆς μνήμης) τοὺς νόμους εἰς οὓς ὑποκειμένη ἐνεργεῖ, τοὺς ὅρους αὐτῆς, τὰς μορφὰς ὑφ' ἃς ἐμφανίζεται· ἐν τέλει δὲ ἐξέθηκε καὶ πρακτικούς τινας κανόνας δι' ὧν αὕτη τελειοποιεῖται. Εἶτα μετέβη εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς πραγματείας του, ἐν ᾧ διὰ πειστικῶν ἀποδείξεων κατέδειξε τὴν ἀξίαν καὶ ἀναγκαιότητα τῆς μνήμης· ἐξενεγκὼν εἶτα ἐγκωμιαστικούς τινας λόγους ὑπὲρ αὐτῆς ἐπαύσατο τοῦ λόγου ἀφεὶς τὴν περὶ τούτου συνέχειαν εἰς ἄλλοτε.

Ὁ κ. Ι. Καρολίδης. Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας. Ἐν τῷ προοιμίῳ του ἔδωκε τὴν ἐτυμολογίαν καὶ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως *τέχνη*· ἐπιλαβόμενος ἔπειτα τοῦ θέματός του, ὡμίλησε περὶ τῶν ὡραίων ἐν γένει τεχνῶν. Ἀνέφερεν ὀνομαστὶ αὐτάς, ἐξιστόρησεν ἐν συνόψει ἑκάστην τούτων ἰδίᾳ καὶ κατέδειξε τήν τε ἀξίαν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλας ὑφισαμένην σχέσιν· ἐνδιέτριψεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς πλαστικῆς καὶ τῆς γραφικῆς, ἤτοι τῆς ζωγραφικῆς, ὧν ἀπαραίτητον στοιχεῖον ἐθεώρησε τὴν μίμησιν καὶ τὰ σχήματα· Ἐξήτασεν ἔπειτα τὴν ῥυθμικὴν καὶ ἀπέδειξεν αὐτὴν ὡς ἀπαραίτητον βοηθὸν τῆς ὀρχηστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, διότι ἄνευ αὐτῆς αἱ δύο ἄλλαι ἀδύνατον ἵνα ὑπάρξωσιν· ἐποιήσατο ἰδίᾳ λόγον περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἣς τὴν ἀξίαν καὶ ὠφέλειαν μεγίστην ἐθεώρησε, ὡς ἐν συμπεράσματι ἀνέφερεν ὅτι ἡ θρησκεία τὸ πάλαι ἐγένετο ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ ἐξ ἧς αἱ πρῶται τέχναι ἠρύσθησαν τὴν ὕλην καὶ τὰ στοιχεῖά των· ὅλα ταῦτα διεσαφήνισε διὰ πλείστων καὶ ἁπλουστάτων παραδειγμάτων.

Ὁ κ. Γ. Παππαβασιλείου. Περὶ βουκολικῆς ποιήσεως. Ἐξήτασε τὴν φύσιν αὐτῆς, διέκρινε τὰ διάφορα εἴδη αὐτῆς, καὶ διὰ παραδειγμάτων ἀπέδειξε τὸ τερπνόν, τὸ χάριεν καὶ ἁπλᾶ τῶν ποιητικῶν ἐν αὐτῇ ἐκφράσεων καὶ ὠνόμασε τοὺς ἐπισημοτέρους βουκολικοὺς ποιητάς.

Ὁ κ. Ἠλίας Ἀλεξανδρίδης. Περὶ μνήμης, ἤτοι μνημονικοῦ (συνέχεια.) Περιέγραψε τοὺς διαφόρους βαθμοὺς αὐτῆς, ἧς ἀπαραίτητον βοηθὸν εἰς τὰς ἐνεργείας της ἐθεώρησε καὶ τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ ἀνθρώπου κλίσιν πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα· παρεκβατικῶς δὲ ἀνέφερέ τινα, ἅμεσον σχέσιν ἔχοντα μετὰ τῶν περὶ μνήμης· ἀκολούθως λόγον ἐποιήσατο καὶ περὶ τοῦ πῶς καὶ πότε ἐξασθενεῖ ἡ μνήμη· ἔτι δὲ καὶ ὅτι αὕτη ὑπάρχει καὶ εἰς τὰ ζῶα, εἰς ἃ ὅμως δι' οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύει ἢ εἰς τὴν προφύλαξιν καὶ συντήρησιν τῆς σωματικῆς αὐτῶν ὑπάρξεως· ἀπέδειξε δὲ ἔτι ὅτι αὕτη παρουσιάζεται ἐν αὐτοῖς ἀνάλογος πρὸς τὸν σωματικὸν αὐτῶν ὀργανισμόν.

Ὁ κ. Ἠλίας Ἀλεξανδρίδης. Περὶ μνήμης (συνέχεια καὶ τέλος)· Κατ' ἀρχὰς ὡς ἐν προοιμίῳ ὡμίλησεν ἐν γένει περὶ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ πότε καὶ ἐν τίνι σκοπῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναφαίνονται οὗτοι ἐν τῇ ἀνθρωπότητι· ἀκολούθως ἀνέφερε κατ' ὄνομα τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπὶ ἰσχυρᾷ καὶ ἐκτάκτῳ μνήμῃ φημισθέντας, προσεπιβεβαιῶν τὰ λεγόμενά του διὰ διαφόρων ἱστορικῶν ἀποδείξεων· κατέληξε δὲ εἰς κατάλληλον ἐπίλογον ἐν ᾧ ἀνεκεφαλαίωσεν ὅσα ἐν τοῖς τρισὶ προηγηθεῖσι μαθήμασιν εἶπεν.

Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης. Περὶ Ὁμήρου καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ· ἐν τῷ προοιμίῳ ἐπῄνεσε τοὺς ἐνδόξους Ἕλληνας ἄνδρας ἐφ' οἷς δικαίως σεμνύνεται ἡ Ἑλλάς· ἀκολούθως ἐπελάβετο τοῦ κυρίου θέματός του. Ἐξέθηκε τὴν βιογραφίαν τοῦ Ὁμήρου· ἀνέλυσεν ἐν συντόμῳ τὰ δύο ἀθάνατα αὐτοῦ ποιήματα καὶ κατέδειξε παραδειγματικῶς τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν, ἀφοῦ προηγουμένως ἀνέφερε τὰς διαφόρους αὐτῶν περιοδείας μέχρι Πεισιστράτου· καταδείξας ἀκολούθως τὴν ἑνότητα αὐτῶν καὶ ἄρδην καταῤῥίψας τὰς γνώμας τῶν δοξαζόντων ὅτι οὐκ ἔστιν εἷς ὁ τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας Ποιητής, ἀλλὰ πολλοί, κατέληξεν εἰς ἐγκωμιαστικὸν ὑπὲρ τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ ἐπίλογον.

Ὁ κ. Θ. Φανουριάδης. Περὶ Σελήνης. Περιέγραψε τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀπόχασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνέφερε τὰς περὶ αὐτῆς δοξασίας τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων, ὡς καὶ τὰς τέσσαρας αὐτῆς φάσεις· ἀκολούθως δὲ διὰ πασιφανῶν καὶ πρακτικῶν παραδειγμάτων καταδείξας τὴν ἑαυτῆς ἐπίῤῥοιαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς δορυφόρος ἐστί, κατέληξεν εἰς κατάλληλον ἐπίλογον.

Ὁ κ. Μ. Γρηγοριάδης. Περὶ τῶν παρ' Ἀθηναίοις δικαστηρίων. Περιέγραψε τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν διοργάνωσιν, τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τῶν δικῶν Ἐνδιέτριψε δὲ περισσότερον εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν δικαστήριον. Εἶτα λόγον ἐποιήσατο καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν νόμων τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ περὶ τῶν νομοθετῶν αὐτῶν Κέκροπος, Δράκοντος καὶ Σόλωνος.

Λέσχη Ἀθηνᾶ ἐν Χαλκηδόνι.

Οἱ ὁμιλήσαντες ἐν τῇ Λέσχῃ Ἀθηνᾷ κατὰ τὴν λήξασαν περίοδον ἀπὸ 1 Μαρτ. 1872 ἕως 1 Μαρτ. 73.

Α. Δαλλαπόρτας. Περὶ Πολωνικῆς ἐλευθερίας, καὶ διαλέξεων τινῶν ἐν μιᾷ Λέσχῃ.

Ι. Ἀριζοκλῆς. Περὶ τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας.

Α. Σπαθάρης. Περὶ ζωϊκῆς θερμότητος.

Θ. Τάγης Περὶ Σταυροφοριῶν.

Ι. Σκυλίτσης. Ἀνάγνωσιν ἐμμέτρου μεταφράσεως τοῦ Μισανθρώπου τοῦ Μολιέρου.

Liautaud. Περὶ γαλλικῆς φιλολογίας ἐπὶ Λουδ. 14ου.

Μ. Παρανίκας. Σειρὰν μαθημάτων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Α. Δημητριάδης. Περὶ τῆς κλασικῆς φιλολογίας ἐν τῷ μεσαιῶνι.

Ι. Καρολίδης Περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἑλένης καὶ φυσ. Γεωγραφίας.

Γρηγοριάδης. Περὶ τοῦ κατὰ πόσον ὁ χριστιανισμὸς ἐπέδρασεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Lastic. Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἰδεῶν.

Κ. Κρομμύδης. Περὶ ὀξυγόνου.

Ι. Μακρίδης. Περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς φιλίας.

Ἰάλεμος Ὀδ. Περὶ τοῦ ὅτι δέον καὶ τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς τῶν Συλλόγων μέλεσι καταγράφεσθαι.

Λέσχη Χρυσουπόλεως.

Ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐννέα διαλέξεις ἐγένοντο.

Ο κ. Θ. Κυριακίδης. Χρονολογικά.

Ὁ κ. Ξ. Σιδερόπουλος. Ἱστορίαν Καρόλου ΙΒ'. βασιλέως τῆς Σουηδίας (μαθ. 2).

Ὁ κ. Ι. Θεοδωρίδης. Περὶ μουσικῆς.

Ὁ κ. Κ. Διδασκαλόπουλος. Περὶ Τραγῳδίας καὶ τραγικῶν ποιητῶν.

Ὁ κ. Π. Γ. Ἀκεστορίδης. Περὶ νομισματολογίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν.

Ὁ κ. Ἀρσ. Π. Εὐστρατίου. Φυσιολογικὰ (εἰσαγωγήν).

Ὁ κ. Γ. Χ. Ἀκεστορίδης. Ὑγιεινὴν περὶ τροφῶν, ὀδόντων καὶ ποτῶν (μαθ. 2).

Ὁ κ. Κ. Διδασκαλόπουλος. Ἀνάλυσιν τοῦ δράματος «Ἁμλέτος».

Ὁ κ. Ἀρσ. Π. Εὐστρατίου. Περιήγησιν εἰς Αἴγυπτον.

Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περὶ δημοσίων διαλέξεων διαβιβασθεῖσαι πρὸς τὸν Σύλλογον παρά τε τοῦ Φιλεκπ. Συλλόγου καὶ τῶν Λεσχῶν πληροφορίαι. Ἐν γένει δὲ ἐκ τῶν πρὸς τὸν Σύλλογον περὶ δημοσίων διαλέξεων σταλέντων ἐγγράφων ἐξάγονται τὰ ἑπόμενα.

α') Προεξαρχούσης τῆς Λέσχης Μνημοσύνης καὶ τοῦ Φιλεκπ. Συλλόγου, ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων διαλέξεων ὁσημέραι αὐξάνει ἐν Κ/πόλει. β') Αἱ δημόσιαι διαλέξεις πανταχοῦ ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης συνοικίας τυγχάνουσιν οὐκ' ὀλίγου ἀκροατηρίου. γ') Αἱ Λέσχαι τῶν διαφόρων συνοικιῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Λέσχης Μνημοσύνης, δι' ἐπιτροπῆς ὑπ' αὐτῶν διορισθείσης ἐργάζονται δραστηρίως πρὸς τὸν σκοπὸν διοργανώσεως τῶν δημοσίων μαθημάτων καὶ τῆς συντάξεως, εἰ δυνατὸν, ὁμοιομόρφου διδασκαλίας καὶ κοινοῦ προγράμματος διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος δι' ὅλας τὰς ἐν Κ/πόλει Λέσχας, ἐπιφυλαττόμεναι ἵνα ἀναγγείλωσι τῷ Συλλόγῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρὸς τὸν διαληφθέντα σκοπὸν ἐργασιῶν αὐτῶν. δ') Τῇ φροντίδι τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Μικρὰ Ἀσία, διωργανώθησαν δημόσιαι διαλέξεις ἐν Νεαπόλει τῆς Καππαδοκίας διὰ τῆς Λέσχης «Βασιλειάδος», ἐν Σπάρτῃ τῆς Πισσιδείας διὰ τῆς Λέσχης «Φιλομαθείας», ἐν Ἀτταλείᾳ τῆς Πισσιδείας διὰ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ», ἐν Πόρῳ τῆς ἐλάσσονος Καππαδοκίας διὰ τῆς Ἀδελφότητος «τῆς Μελίσσης», ἐν Ἀγκύρᾳ διὰ τῆς Ἀδελφότητος «Γαλατείας» καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ ἀνωτέρω προτείνω ὅπως διαβιβασθῶσι πρός τε τὸν Φιλεκπαιδευτικὸν Σύλλογον καὶ τὴν Λέσχην Μνημοσύνην εὐχαριστίας παρὰ τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τῇ δραστηρίᾳ ταύτῃ αὐτῶν ἐνεργείᾳ, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Λέσχας μετὰ προτροπῶν ὅπως, ὅσον τὸ δυνατὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων διαλέξεων ὁσημέραι μείζων γίγνηται παρ' αὐταῖς ἐπ' ἀγαθῷ τῶν ἀκροωμένων.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσι θεωρῶ καθῆκόν μου ἵνα ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀγορητὰς, οἵτινες κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐδίδαξαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας, ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις Συλλόγοις καὶ ταῖς Λέσχαις τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Αὕτη ἐστὶν, ἀξιότιμοι κύριοι, ἡ περὶ τῶν δημοσίων διαλέξεων, τοῦ ἤδη λήγοντος συλλογικοῦ ἔτους ἔκθεσίς μου. Τελευτῶν ταύτην ἐπιλέγω ὅτι κατὰ τὴν παροῦσαν χειμερινὴν ἑξαμηνίαν ἐγένοντο ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐν συνόλῳ περὶ τὰς 180 δημόσιαι διαλέξεις Ἐὰν κατορθωθῇ ὅπως ἡ διδασκαλία αὕτη διωργανωθῇ κανονικώτερον συμφώνως ταῖς ἡμετέραις ἀνάγκαις, ἠλίκον ἆρά γε ἠθικὸν ὄφελος δικαιούμεθα ἵνα προσδοκῶμεν παρ' αὐτῶν; καὶ τοῦτο πάντως θέλει κατορθωθῆ, ἐὰν περισκεμμένως καὶ μετὰ ζήλου βαίνωμεν ἐν πᾶσιν. Ναὶ, κύριοι, χθὲς καὶ πρώην τὴν θέσιν ἡμῶν οἰκτείροντες μετ' ὀδύνης ψυχῆς ἐπεφωνοῦμεν·

Ἔνα καιρό 'μην ἄγγελος· τώρ' ἀγγελεύουν [*ἄλλοι.*
Σ τὴν βρύσι πόπινα νερό, τώρα τὸ πίνουν [*ἄλλοι.*

Ἐὰν, τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀναγνωρίζοντες, ἐργαζώμεθα διηνεκῶς πρὸς τὴν τούτων θεραπείαν, πάντως ἐλεύσεται ἦμαρ, ὅτε μετ' ἀγαλλιάσεως ψυχικῆς ἐπιφωνήσομεν·

Ἔνα καιρό 'μην ἄγγελος· νά, ἀγγελεύω πάλιν·
Σ τὴν βρύσι πόπινα νερό, καὶ τώρα πίνω [*πάλιν.*

Ἐμπρὸς, λοιπὸν, ἐμπρός.

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ Συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΓ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 29ῃ Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν πρακτικῶν ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου, συνισταμένην ἐξ ἐπιστολῆς Ι. Γκιών, Ταμίου ἀπὸ 26 Ἀπριλίου, δι' ἧς ὑποβάλλει σημείωσιν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ πρὸς διανομὴν τοῖς ἀπόροις σχολείοις ὑπαρχόντων ποσῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου μέχρι τοῦδε πληρωθέντων.

Ἀκολούθως ὁ Σύλλογος προβαίνει εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας τῶν κοσμητόρων αὐτοῦ τοῦ συλλογικοῦ ἔτους 1873—74.

Καὶ πρόεδρος μὲν δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἐξελέγη ὁ κ. Η. Βασιάδης.

Ἀντιπρόεδροι δὲ οἱ κ. κ. Α. Βλαζὸς καὶ Α. Πασπάτης.

Γενικὸς Γραμματεὺς ὁ κ. Χρῆστος Χατζη-Χρήστου.

Εἰδικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Ν. Παρανίκας.

Βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Schroeder, Ταμίας ὁ κ. Ι. Γκιών.

Μέλη δὲ διαρκῶν ἐπιτροπῶν ἐξελέγησαν οἱ ἑξῆς·

Τῆς οἰκονομικῆς οἱ κ. κ. Δ. Πασπαλῆς, Δ. Σγούτας, Β. Σαρακιώτης, Δ. Κοσούδης καὶ Ζ. Ἀλεξανδρίδης.

Τῆς Συντακτικῆς οἱ κ. κ. Δ. Φίλιος, Γ. Σοφοκλῆς, Α. Λιούμας, Ι. Ζωγραφίδης καὶ Δ. Πληθωνίδης.

Τῆς Ἐκπαιδευτικῆς οἱ κ. κ. Κ. Καραπάνος, Κ. Καραθεοδωρῆ, Ξ. Ζωγράφος, Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς, Κ. Καλλιάδης, Μ. Πανταζῆς, Γ. Σοφοκλῆς, Β. Πυλάδης καὶ Α. Βαφειάδης.

Τῆς Φιλολογικῆς οἱ κ. κ. Μ. Παρανίκας, Α. Δημητριάδης, Α. Τάγης, Θ. Τάγης, Δ. Φίλιος, Χρ. Χατζη-Χρῆστος καὶ Γ. Χασιώτης.

Τῆς Ἀρχαιολογικῆς οἱ κ. κ. Σ. Ἀριζάρχης, Α. Πασπάτης, Mordtmann πρεσβύτερος καὶ νεώτερος, Dethier, Millingen, Κ. Περδικίδης, Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ, Γ. Α. Δημητριάδης, καὶ Schroeder.

Τῆς Ἐπιστημονικῆς οἱ κ.κ. Π. Καλλιβούρσης, Α. Πασπάτης, Α. Βαφειάδης, Senge, Mordtmann νεώτερος, Charrel, Weisbach, Α. Σπαθάρης, Α. Ζωηρὸς, Σ. Μαυρογένης καὶ Σταματιάδης.

Εἶτα ἐνταλέντος τοῦ γεν. γραμματέως ὅπως ἀγγείλῃ τοῖς νέοις κοσμήτορσι καὶ τοῖς μέλεσι τῶν ἐπιτροπῶν τὴν αὐτῶν ἐκλογὴν διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΔ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 30ῃ Ἀπριλίου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην α') ἐξ ἐπιστολῆς Ἀποστόλου Π. Αἰλιανοῦ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτεται φυλλάδιον περιέχον γλωσσικὴν ὕλην. β') ἐξ ἐπιστολῆς Γ. Ἀρχοντοπούλου, δι' ἧς ὑποβάλλει ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ Συλλόγου ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθέντος κατὰ νέον ὅλως σύστημα ἀλφαβηταρίου· γ') ἐξ ἐπιστολῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ

τῶν ἐξωτερικῶν σχολείων Τραπεζοῦντος ἀπὸ 28 Ἀπριλίου ἀφορώσης τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Συλλόγου· δ') ἐξ ἐπιστολῆς Ἀμαθείας Σωφρονίου ἀπὸ 20 Ἀπριλίου, ἐν' ᾗ ἐπισυνάπτει ἔκθεσιν περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν σχολείων τῆς ἐπαρχίας του· ε') ἐξ ἐκθέσεως Ἐφορίας τῶν σχολείων Κερασοῦντος περὶ τῆς πάλαι καταστάσεως τῆς πόλεως ταύτης.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τῷ Συλλόγῳ ὅτι ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ αὐτοῦ ἀναβάλλεται εἰς τὴν ἐλευσομένην κυριακὴν 13 Μαΐου, ὅπως προετοιμασθῇ ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ νεοδμήτου κτιρίου ἔνθα τελεσθήσονται ἥ τε ἐπετηρὶς καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἰατρὸς κ. Α. Πασπάτης ἀναγινώσκει τὸ περὶ ἐμπορίου τῶν Γενουηνσίων ἐν Κων/πόλει καὶ Εὐξείνῳ Πόντῳ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ὃν αὐτοῦ ἀνάγνωσμα. (ἴδε σελ. 117).

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΕ'.

Ἔκτακτος.

Τῇ 10 Μαΐου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου κ. Κ. Καραπάνου.

Ἐλλείψει πρακτικῶν ὁ γενικὸς γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου συνισταμένην ἀ) ἐκ 4 ἐπιστολῶν διαφόρων αἰτήσεων β') ἐξ ἐπιζολῆς Α. Πασπάτη ἀπὸ 9 Μαΐου, δι' ἧς ὑποβάλλει παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἀντιπροεδρείας λόγῳ ἀσχολιῶν γ') ἐξ ἐπιστολῆς Π. Καλλιβούρση ἀπὸ 5 Μαΐου, δι' ἧς ὁμοίως ὑποβάλλει παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς λόγῳ ἀσχολιῶν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ κ. Χρηστάκη Ζωγράφου προσφέρει διὰ τοῦ Συλλόγου εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον Πρεσρένης λίρας ὀθωμ. 100.

Μετὰ ταῦτα ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν τῆς εἰδικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Κύριε Πρόεδρε!

Ἡ παρὰ τῶν ἐνταῦθα τριῶν Συλλόγων, τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν Προεδρείαν Φιλολογικοῦ, τοῦ Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρᾳκικοῦ, συστᾶσα ἐννεαμελὴς ἐπιτροπὴ, πρὸς σύνταξιν ὀργανισμοῦ τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θράκῃ συστηθησομένων διδασκαλείων, τῇ γενναίᾳ συνδρομῇ καὶ προστασίᾳ τῆς φιλομούσου ξυνωρίδος τῶν ὁμογενῶν, τοῦ κ. Χρηστάκη Ἐφέντη Ζωγράφου καὶ τοῦ Γ. Ζαρίφη, ἀποδεξαμένη ἀσμένως τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ σπουδαιότατον ἔργον, προέβη ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς συνεδριάσει εἰς ἐκλογὴν Προέδρου μὲν τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, γραμματέως δὲ τοῦ κ. Γ. Χασιώτου, ὡς λίαν δὲ συντελεστικὴν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς θεωρήσασα τὴν ἐντολὴν τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου πρόσκλησιν τοῦ τε ἐν Σμύρνῃ γυμνασιάρχου κ. Κ. Ξανθοπούλου, ἀπὸ ἐτῶν ἀσχολουμένου εἰς τὴν παιδαγωγίαν καὶ εἰδικὰς γνώσεις κεκτημένου περὶ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, καὶ τοῦ ἐν Σέρραις διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου κ. Δ. Μαρούλη, ἱκανὴν γνῶσιν καὶ πεῖραν τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἔχοντος, προσεκαλέσατο ἵνα μετάσχωσι τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς καὶ συσκέψεων καὶ ἄλλοι διακεκριμένοι λόγιοι, ἐνταῦθα διαμένοντες καὶ δυνάμενοι διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας αὐτῶν νὰ διαφωτίσωσι μεγάλως τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἤδη δὲ προσέρχεται ἵνα διὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως ὑποβάλῃ ὑμῖν καὶ δι' ὑμῶν τῷ τε Θρᾳκικῷ καὶ τῷ Ἠπειρωτικῷ Συλλόγῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μέχρι τοῦδε ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ἡ ἡμετέρα ἐπιτροπὴ συνισταμένη ἐκ τῶν κκ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, Ξ. Ζωγράφου καὶ Α. Τάγη ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου, Ἡρ. Βασιάδου, Μ. Παρανίκα, καὶ Γ. Χασιώτου, ἀντιπροσώπων τοῦ Ἠπειρωτικοῦ, Κ. Καλλιάδου, Α. Ζωηροῦ καὶ Δ. Μαλιάδου, ἀντιπροσώπων τοῦ Θρᾳκικοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντων λογίων, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Φιλοθέου Βρυεννίου, σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, Κ. Ξανθοπούλου γυμνασιάρχου Σμύρνης, Γ. Σοφοκλέους σχολάρχου τῆς ἐνοριακῆς σχολῆς τῆς Παναγίας ἐν Σταυροδρομίῳ, Μ. Πανταζῆ ἱδρυτοῦ καὶ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ Ἑλληνικοῦ Λυκείου, Δ. Μαρούλη, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σέρραις διδασκαλείου, καὶ Ι. Δραγάτση διευθυντοῦ τῆς ἐν Φαναρίῳ δημοτικῆς σχολῆς, ἐπελάβετο τοῦ ἔργου αὐτῆς, ἀπουσιασάντων μὲν ὁλοτελῶς τῶν κκ. Ξ. Ζωγράφου, καὶ Δ Μαλιάδου, τοῦ δὲ κ. Α. Τάγη ἐν τῇ πρώτῃ μόνον συνεδριάσει ἐμφανισθέντος. Λαβοῦσα δ' ὑπ' ὄψιν ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἦν ἡ σύνταξις ὀργανισμοῦ τοῦ συσταθησομένου Διδασκαλείου δὲν προέβη ἀ-

μέσως εἰς τοῦτο, ἀλλὰ σκεψαμένη ὅτι μετὰ τῶν διδασκαλείων συνεδέετο ζενότατα ἡ δημοτικὴ ἡμῶν παίδευσις, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, ἵνα προτάξῃ γενικάς τινας ἀρχὰς περὶ ταύτης.

Γινώσκετε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ δημοτικὴ παίδευσις προτίθεται τὴν μέχρι τινὸς βαθμοῦ ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων, ἅπαντες δὲ οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ, κατανοοῦντες τὴν σπουδαιότητα καὶ ἀξίαν αὐτῆς, ἐκθύμως ἀγωνίζονται νῦν, ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν μεθόδων καὶ τῆς διοργανώσεως τῶν Διδασκαλείων, ὑπὲρ τῆς πολλαπλασιάσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν δημοδιδασκάλων, καὶ οἱ ἡμέτεροι ἀπὸ μικροῦ στρέψαντες τὴν προσοχήν των εἰς τὴν δημοτικὴν παίδευσιν, καὶ τὴν μεταῤῥύθμισιν αὐτῆς προβάλλοντες μετά τινος ἐντάσεως ἀσχολοῦνται περὶ ταύτην, μίαν κηρύττοντες τὴν μόνην αἰτίαν τῆς ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καχεκτικῆς ἡμῶν καταστάσεως.

Ταῦτα πάντα καλῶς γινώσκουσα ἡ ἐπιτροπὴ καὶ βουλομένη ἵνα σκοπιμώτερον ἐργασθῇ εἰς ὃ ἐκλήθη ἔργον ἀνέλαβε τὴν ἐξέτασιν τοῦ σπουδαιοτάτου θέματος τούτου ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, καὶ μετὰ γραπτὰς περὶ τούτου ἐκθέσεις μελῶν τινων αὐτῆς, προέβη εἰς τὴν συζήτησιν τριῶν προτάσεων ἀναφερομένων εἰς τὴν δημοτικὴν παίδευσιν, καὶ χρησιμευουσῶν ὡς ἀφετηρίας εἰς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος· ἦσαν δὲ τὰ ζητήματα ταῦτα τὸ ἀντικείμενον τῆς γ'. συνεδριάσεως, κατὰ τὸ πρόγραμμα τὸ ὁρίζον ἅπασας τῆς ἐπιτροπῆς τὰς ἐργασίας, ὅπερ εἶχεν ἐγκρίνει καὶ ἐπιδοκιμάσει αὕτη· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπ' ὄψιν εἶχε «Δέον νὰ ὦσι τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, αὐτοτελῆ, ἢ οὔ» τὸ δεύτερον, «ποία ἡ ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδακτέα γραμματικὴ, τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ὡς νῦν γίνεται, ἢ τῆς νεωτέρας, ὡς πολλοὶ ἀποφαίνονται,» τὸ δὲ τρίτον, «δέον νὰ ἀντικαταζαθῇ ἡ ἐν χρήσει ἀλληλοδιδακτικὴ μέθοδος, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ ποίας;»

Δὲν ἀρνούμεθα, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὰ τρία ταῦτα ζητήματα, ὅσον ἁπλᾶ καὶ ἂν παρίστανται, εἰσὶ σπουδαιότατα, καὶ διαφεύγουσι τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ συζήτησιν καὶ σύσκεψιν ἐπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἀναλογιζομένη, ὅτι ἱκανὰ ἐγράφησαν καὶ περὶ τῶν τριῶν τούτων ζητημάτων, καὶ ὡς λήμματα μᾶλλον θεωρήσασα ταῦτα ἀπεφήνατο·

α) Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα δέον νὰ ὦσιν αὐτοτελῆ.

β') Ἡ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας γλώσσης ἁπλοποιουμένη δέον νὰ διδάσκηται ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι.

γ') Μέθοδος δὲ προτιμητέα ἡ συνδιδακτική.

Τὰς ἀρχὰς ταύτας παραδεξαμένη ἡ ἐπιτροπὴ μετέβη ἐν τῇ δ' καὶ ε. συνεδριάσει εἰς τὰ περὶ τῶν διδασκαλείων. Ἀποβλέψασα δὲ τὸ μὲν εἰς τὰ παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς γινόμενα, τὸ δὲ εἰς τὰς ἡμετέρας ἀνάγκας, παρεδέξατο τριετῆ τὴν ὅλην περίοδον τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις μαθημάτων, ὑπὸ τεσσάρων εἰδικῶν καθηγητῶν μετὰ τοῦ διευθυντοῦ διδαχθησομένων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ά. ἔτους τοῦ τῆς δοκιμασίας· τροφίμους δὲ τῶν διδασκαλείων παρεδέξατο τοὺς ἐκ τῆς β'. τάξεως τοῦ γυμνασίου ἀποφοιτῶντας. Ἀψαμένη δέ πως καὶ τοῦ ζητήματος τῶν μαθημάτων, συνέστησεν ἐκ τῶν γλωσσῶν μόνην τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν νεωτέραν, ὅπως ἀκριβέστερον καὶ τελειότερον γίνηται ταύτης ἡ διδασκαλία ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις. Τοῦ δὲ διδασκαλείου τῶν κορασίων τετραετῆ τὴν περίοδον ὁρισαμένη, συμπεριλαμβανομένου ὡσαύτως καὶ τοῦ ά. ἔτους, τοῦ τῆς δοκιμασίας, καὶ μαθητρίας τὰς ἐκ τῆς β'. τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου ἀποφοιτώσας, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως καταλλήλων παρθεναγωγείων, συνέστησε τὴν κατὰ τοῦτο ὡς περὶ τὰ καθ' ἕκαστα μόρφωσιν αὐτῶν.

Ἀσχοληθεῖσα δὲ καὶ περὶ τὴν ἐξέτασιν ἑτέρων τινῶν ζητημάτων, ἀφορώντων τὰ διδασκαλεῖα, ἐξελέξατο τελευταῖον πενταμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Ἡρ. Βασιάδου, Κ. Ξανθοπούλου, Μ. Παρανίκα, Δ. Μαρούλη καὶ Γ. Χασιώτου, εἰς ἣν ἀνέθετο τὴν σύνταξιν προγράμματος προτύπου δημοτικοῦ σχολείου καὶ ὀργανισμοῦ τῶν διδασκαλείων κατὰ τὰς ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτῆς ἀποφασισθείσας γενικὰς ἀρχάς. Ἐπιφυλάττεται δὲ ὅπως συζητήσασα τὸ διαληφθὲν πρόγραμμα καὶ τὸν ὀργανισμὸν ὑποβάλῃ αὐτὰ ὑμῖν ἀκολούθως μετ' ἐκθέσεως αἰτιολογούσης τὰς ἐπ' αὐτῶν σκέψεις αὐτῆς.

Ἐν τέλει δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέφρασε τὰς δεούσας εὐχαριστίας τοῖς γενναίοις ἱδρυταῖς τῶν διδασκαλείων, τοῖς συντελέσασιν οὕτω πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν ζητήματος ζωτικωτάτου διὰ τὸ ἡμέτερον ἔθνος.

Ταῦτα ὑποβάλλουσα ὑμῖν, Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἐπιτροπὴ, παρακαλεῖ ἵνα γίνητε ὁ διερμη-

νεὺς τῶν αἰσθημάτων τούτων ὅπου δεῖ, καὶ εὔχεται ὅπως ἡ οὕτως ἀρξαμένη συνεργασία ἡμῶν μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις λογίων ἀποφέρῃ γενναιοτέρους καρποὺς διὰ συστηματικωτέρας συγκροτήσεως ἐτησίων συνόδων καὶ συναθροίσεων τῶν λογίων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Δέξασθε, Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσ.ν τῆς ὅλως ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως ἡμῶν.

Ἐν Περαίᾳ τῇ 18 Ἀπριλίου 1873.

Ι. Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ Πρόεδρος
ΑΡΧΙΜ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΒΡΥΕΝΝΙΟΣ
Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ
Κ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ
Γ. ΣΟΦΟΚΛΗΣ
Μ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Α. ΖΩΗΡΟΣ
Ι. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ
ΜΑΤΘΑΙΟΣ Κ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ

Ἀκολούθως ὁ κ. γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει κατάλογον προσφορῶν βιβλίων.

Πανταζίδου «Τῶν παρὰ Ξενοφῶντι διορθωτέων ά. καὶ β′. μέρος» καὶ τὸ «Ὁμηρικὸν λεξικὸν» αὐτοῦ.

«Δύο νύκτες μετὰ τοῦ πειρασμοῦ» ὑπὸ Μιλ. Δ. Σεϊζάνη.

Γ. Σοφοκλέους «Παιδικῆς βιβλιοθ. τεῦχος ά.»

Mordtmann πρεσβυτέρου «Ἀνάπτυξις ἐπὶ τοῦ ἀναγνώσματος αὐτοῦ».

Εἶτα ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος κ. Α. Πασπάτη ἀντιπρόεδρος ἐξελέγη ὁ κ. Γ. Σοφοκλῆς δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Μετὰ ταῦτα ὁ ταμίας κ. Ἰ. Γιῳὸν ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Κύριοι!

Λήξαντος καὶ τοῦ ΙΒ′. συλλογικοῦ ἡμῶν ἔτους, ὑποβάλλω ὑμῖν κατὰ τὸν Κανονισμὸν τὴν ἐπ' αὐτὸ πορείαν καὶ τὴν νῦν στάσιν τῶν οἰκονομικῶν ἡμῶν πραγμάτων.

ά.) Εἰσπράξεις.

Ἀπὸ ὑπόλοιπον τοῦ παρελθόντος ἔτους		Λ. Τ. 634 07	
» Συνδρομὰς τακτικῶν μελῶν	Λ. Τ. 295		
» Δικαιώματα Διπλωμάτων νέων μελῶν	» 110	405	
» Τόκους καὶ μερίσματα τῶν διαφόρων Μετοχῶν μας		» 118 68	
» Συνδρομὰς διὰ τὸ Κτίριον		» 1406 45	
» Προσφορὰς ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων		» 945	
» Τὸ Λαχεῖον ἡμῶν		» 388	
» Λ/σμοὺς διαφόρους (Ταμ. 29 Μαΐου καὶ 3 Αὐγ. καὶ 16 Νοεμβρίου καὶ 21 7βρ. 72)		» 330 12	
» Ληξιπροθέσμους συνδρομὰς τοῦ παρελ. ἔτους		» 27	
» Μέλη ἐφάπαξ ἀποτίσαντα τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν		» 24	
» Προσφορὰς πρὸς ἀγορὰν βιβλίων		» 50	
» Πώλησιν διαφόρων Μετοχῶν μας		» 2647 45	
» Τὰς ἀναληφθείσας ἐντόκους καταθέσεις ἡμῶν		» 2817 60	
Ἀπὸ συνδρομὴν ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ		» 7 57	
	Ἐν ὅλῳ Λ. Τ.		9800 94

Μεταφορὰ Λ. Τ.			9800 94

β′.) Πληρωμαί.

Εἰς ἄπορα Σχολεῖα (χρῆσις παρελ. ἔτους)	Λ. Τ. 810		
» » » » λήξ. »	» 124	Λ. 934	
» Διαφόρους δόσεις τῷ ἐργολάβῳ τοῦ κτιρίου ἡμῶν		» 2280	
» Δαπάνας τοῦ Γραφείου τοῦ Συλλόγου, ἤτοι			
Μισθοδοσίας	Λ. Τ. 159		
Ταχυδρομικὰ	» 11 96		
Γραφικὴν ὕλην	» 10 12		
Φωτισμὸν	» 9 05		
Θέρμανσιν	» 75		
Τυπωτικὰ καὶ ἄλλα ἔκτακτα	» 93 50	284 38	
Εἰς Δαπάνας Ἀρχαιολ. Ἐπιτροπῆς		» 58 67	
» Ἀγορὰν βιβλίων		» 153 36	
» Τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἀμοιβὴν τοῖς κληρονόμοις τοῦ μακαρίτου Ἀραβαντινοῦ διὰ τὰ Ἠπειρωτικὰ αὐτοῦ		» 75	
» Δαπάνας τοῦ Περιοδικοῦ			
Πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ τεύχ. 1870—71	Λ. Τ. 51 24		
» Λ/σμὸν τοῦ νῦν ἐκδιδομένου 1871—72	» 130 44	181 68	
» Λ/σμοὺς διαφόρους. (Ταμεῖον 23 Αὐγούστου 1872)		» 97 12	
» Τύπωσιν Γραμματίων Λαχείου		» 8	
» Καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ		» 2800	
» Ἀγορὰν Μετοχῶν		» 2629 10	
	Ἐν ὅλῳ	9501 31	
Ὑπόλοιπον εἰς μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ			299 63

Β′. Τακτικὰ Μέλη.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀνέβησαν εἰς 346

Ἀλλ' ἐκ τούτων

1) Διεγράφησαν, ἅτε μὴ πληρώσαντα ἢ παραιτηθέντα	22		
2) Ἀπεβίωσαν	3	25	Ὑπολείπονται ἑπομένως Τ. Μ. 321
Ὧν ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομήν των τὰ		295	
Δὲν ἐπλήρωσαν δ' ἀκόμη	»	26	321

Τὰ μήπω πληρώσαντα ταῦτα Μέλη εἰσὶ 4 ἐν Ἰσμαηλίῳ, 2 ἐν Λονδίνῳ, 2 ἐν Βομβάῃ, 1 ἐν Ἰωαννίνοις, 1 ἐν Σέρραις, 1 ἐν Ῥουχτσουκίῳ, καὶ τὰ λοιπὰ ἐνταῦθα. Καὶ εἰς τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἡμετέρους τούτους ἑταίρους ἐπέστειλα καὶ θὰ ἐπαναλάβω, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνταῦθα δὲν παύω ζητῶν τὸ χρῆμα τοῦ Συλλόγου, καὶ ἂν παρέλθῃ ἡ τριμηνία τοῦ ἀρξαμένου νέου ἔτους ἄπρακτος, θέλει ἐφαρμοσθῆ ὁ Κανονισμός.

Γ'. Τόκοι καὶ Μερίσματα.

Ἐκ τῶν ἃς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἴχομεν Μετοχῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ λῆξαν ἔτος κινήσεως τοῦ χρηματικοῦ τῆς Ἑταιρίας καλὸν ἠμέλξαμεν ὄφελος· διότι ἐκτὸς τῶν λ. τ. 118, 68 αἵπερ ἄνω μνημονεύονται ἐν ταῖς εἰσπράξεσι τοῦ Ταμείου, ὡς προελθοῦσαι ἐκ τόκων καὶ μερισμάτων, ἀπεκτήσαμεν ἐκ λ/σμῶν, ὡς αἱ μερίδες, ἑτέρας λ. τ. 351, 68. ὥστε τὸ ὅλον τοῦ ὀφέλους ἡμῶν ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ χρηματικοῦ τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τὸ λῆξαν ἔτος ἀναβαίνει εἰς λ. τ 470, 48.

Δ'. Συνδρομαὶ Ἔκτακτοι.

Τὸ ἔτος τοῦτο μίαν μόνον ἐνεγράψαμεν, τὴν τοῦ κ. Γ. Συμβουλίδου, ἐκ λ. τ. 7, 57 προσενεχθεῖσαν ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ ἡμῶν.

Ε'. Δαπάναι τοῦ Γραφείου τοῦ Συλλόγου.

Εἶχον ὁρισθῆ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ			εἰς Λ. Τ. 270
Ἀλλ' ἐδέησεν, αὐξανομένης ὁσημέραι τῆς ὑπηρεσίας, καὶ οἱ μισθοὶ τῶν δύο ὑπαλλήλων ἡμῶν νὰ αὐξήσωσι καὶ τρίτος νὰ προσληφθῆ ὑπάλληλος, ἀμφότερα δὲ κατ' ἀπόφασιν ὑμῶν. Ἕνεκα τούτου ἐνεκρίθη περιπλέον δαπάνη	»	»	23 Λ. Τ. 293

Εὐτυχῶς ἐγένοντο οἰκονομίαι εἰς ἄλλα κονδύλια τῶν δαπανῶν τοῦ Γραφείου, καὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως ταύτης τῶν μισθοδοτῶν ὄχι μόνον δὲν προέκυψεν ἔλλειμμα, ἀλλὰ περίσσευμα, διότι

ἐνῷ ὡς ἄνω ἡ προϋπολογισμένη δαπάνη ὡρίσθη			εἰς Λ. Τ. 293
Ἐδαπανήθησαν μόνον		»	» 284 38
Ἦτοι ὀλιγώτερον		»	» 8 62

ΣΤ'. Δαπάναι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ ἡμῶν.

Ἡ μερὶς αὕτη ἔχει δαπάνην μέχρι σήμερον λ. 139,68, ἐξ ὧν λ. 9,24 εἰσὶν ὑπόλοιπον πρὸς ἐξόφλησιν δαπάνης περιοδικοῦ 1870—1871, μὴ ἐπαρκέσαντος τοῦ ποσοῦ, ὃ πέρυσιν εἶχε κρατηθῆ καθ' ὑπολογισμὸν εἰς ἐκκρεμῆ λ/σμόν. Δυστυχῶς καὶ νῦν, ἐνῷ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐτήσιοι λ/σμοὶ ἡμῶν εἰσὶν ἐκκαθαρισμένοι, μόνη ἡ δαπάνη τοῦ περιοδικοῦ μένει ἡμῖν ἀνεκκαθάριστος, διότι ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ τεύχους 1871—1872, καὶ ἐδέησε πάλιν νὰ προσφύγω εἰς τὴν ἐγγραφὴν ἀνοικτοῦ λ/σμοῦ. Προϋπελόγισα λοιπὸν τῇ γνώμῃ καὶ τοῦ κ. Γ. Σοφοκλέους, Προέδρου τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι θὰ χρειασθῇ ἡμῖν ἔτι δαπάνη περὶ τὰς 70 λίρας, καὶ οὕτως ὥρισα ἐν τῷ ἰσολογισμῷ λ. 218,56 (ἐμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἄνω λ. τ. 9,24) δαπάνην ὁλικὴν τοῦ Περιοδικοῦ ἐν τῇ χρήσει τοῦ λήξαντος Συλλογικοῦ ἔτους, καὶ τὴν διαφορὰν λ. τ. 77,88 ἐκράτησα εἰς ἐκκρεμῆ λ/σμόν, ἀφ' ἧς ἂν περισσεύσῃ τι πάλιν ἡμέτερον ἔσεται τὸ περίσσευμα.

Τόσαι περίπου ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ ἐτησίου Ἰσολογισμοῦ Ἐσόδων καὶ Δαπανῶν ἔστωσαν ἀρκοῦσαι, καὶ εἰκονικώτερον δύναται νὰ ἴδῃ τις τὰ κατ' αὐτὸν ἐν τῷ ἑξῆς Πίνακι.

ΕΛΛ. ΦΙΛΟΛ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ. Γενικὸς Ἰσολογισμὸς ἀπὸ 1 Μαΐου 1872—30 Ἀπριλίου 1873.

Δαπάναι.			*Ἔσοδα.*			
Ἔπιπλα καὶ σκεύη, ἀποσβέννυνται		45	Συνδρομαὶ τακτικαὶ	Λ. 295		
Μισθοδοσίαι	Λ. 159		Δικαιώματα διπλωμάτων	» 110	405	
Ἔκτακτα τυπωτικὰ καὶ ἄλλα	» 93 50		Τόκοι, μερίσματα καὶ διαφοραὶ Μετοχῶν		470	48
Ταχυδρομικὰ	» 11 96		Συνδρομαὶ ἔκτακτοι		7	57
Γραφικὴ ὕλη	» 10 12					
Φωτισμὸς	» 9 05					
Θέρμανσις	» 75	284 38				
Δαπάναι Περιοδικοῦ	»	218 56				
» Ἀρχαιολ. Ἐπιτρ.	»	58 67				
Περίσσευμα	»	276 44				
	Ἐν ὅλῳ	883 05			883	05

Ζ'. Ἄπορα Σχολεῖα.

Ἡ μερὶς αὐτῶν τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχε πρὸς διάθεσιν Λ. Τ. 829

Ἐκ τούτων διετέθησαν εἰς διάφορα Σχολεῖα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς » 810

Καὶ ὑπολείπονται » 19

Ὡρισμέναι ὑπὲρ τῶν δημοτικῶν Σχολείων Καραγατσίου καὶ Μηδείας τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, ὧν δὲν ἐνεφανίσθησαν ἀντιπρόσωποι, ἵνα μετρηθῶσιν αὐτοῖς τὰ δι' ἑκάτερον τῶν σχολείων τούτων ὡρισμένα ποσὰ λ. τ. 10 διὰ τὰ ὁποῖα πρὸ καιροῦ εἰσὶν ἐκδεδομένα τὰ ἀνήκοντα ἐντάλματα

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων σχολείων καταβληθεῖσαι ἡμῖν προσφοραὶ εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

Ἡ τοῦ κ. Χρηστάκη ἐφέντη Ζωγράφου β'. ἐτησία εἰσφορὰ			Λ. Τ. 200
» » » Γ. Ζαρίφη	»	» »	» 200
» » » Μενελάου Νεγρεπόντη	γ'.	» »	» 100
» » » Ἀντ. Βλαστοῦ ὑπὲρ τῶν σχολείων Μακεδονίας			» 100
» » » Ἀνδρ. Συγγροῦ	»	» »	» 100
» » » Γ. Κορωνιοῦ	»	» »	» 100
» » » Στεφ. Σκουλούδη	»	» »	» 100
» » » Γ. Ζαρίφη ὑπὲρ τῆς σχολῆς Νευροκόπης			» 20
Καὶ » » » Συλλόγου Σμύρνης «Ὅμηρος» ὑπὲρ τῆς σχολῆς Νικοπόλεως»			25
		Ἐν ὅλῳ Λ.	945

Ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἐδαπανήθησαν κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου

Λ. Τ.	50	εἰς μισθοδοσίαν τοῦ διδασκάλου τῆς σχολῆς Πρεσρένης Κ. Νικ. Βιθυνοῦ
»	60	» Σχολὰς Νευροκόπης
»	10	» Σχολὴν τοῦ χωρίου Μπουνὰρ Χισάρ.
»	4	» ὁδοιπορικὰ τοῦ Σχολάρχου Μελενίκου κ. Π. Οἰκονομοπούλου
		Ἐν ὅλῳ 124

Καὶ ὑπολείπονται ἔτι νὰ διατεθῶσι Λ. Τ. 821

Η'. Προσφοραὶ πρὸς ἀγορὰν βιβλίων.

Πέρυσιν ἡ μερὶς αὕτη εἶχε πρὸς διάθεσιν	Λ. Τ.	300	
Ἐφέτος προσηνέχθη ἡμῖν ἑτέρα προσφορὰ ἡ τοῦ φιλομούσου καὶ φιλογενοῦς κ. Ν. Κρικότσου	»	50	
Εἰς τὴν μερίδα ταύτην μετέφερον καὶ τὰς τῆς μερίδος τοῦ ἀναγνωστηρίου διὰ περιοδικά.	»	48 52	
Καὶ οὕτω τὸ πρὸς ἀγορὰν βιβλίων ποσὸν ἡμῶν ἀνέβη εἰς	»		398 52
Ἐκ τούτων ἐδαπανήθησαν διὰ τὰ ἀ ἐκ Λειψίας καὶ Παρισίων ἠγοράσαμεν ἐσχάτως βιβλία καὶ περιοδικὰ	»		153 36
Ὑπολείπεται ἡμῖν ποσὸν	»		245 16

Θ'. Διαγωνίσματα.

Ἡ παρ' ἡμῖν παρακαταθήκη αὕτη ἔχει ὡς καὶ πέρυσιν μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου ποσοῦ αὐτῆς τῶν	»	321 50	
Ἐπληρώθη κατὰ τὸ λῆξαν τοῦτο ἔτος ἡ ἀμοιβὴ εἰς τὰ Ἠπειρωτικὰ Ἀραβαντινοῦ	»	75	
	»		246 50

Ι'. Βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου.

Αὕτη ἐν τῷ περυσινῷ ἰσολογισμῷ ἡμῶν εἶχεν ἐκτιμηθῆ » 100

Ἀλλὰ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἔλαβε σπουδαῖον πλουτισμὸν ἔκ τε τῶν παρὰ τοῦ Συλλόγου ἀγορασθέντων, ὡς εἴρηται, βιβλίων, καὶ ἐκ τῶν πολλαχόθεν δωρηθέντων ἡμῖν πολλῶν καὶ ἀξιολόγων συγγραμμάτων. Τοιαύτη οὖσα σήμερον ἡ βιβλιοθήκη ἡμῶν, στοχάζομαι ὅτι ἐκτιμωμένη Λ. Τ. 250 περιπλέον ἡ πέρυσιν, ἤτοι ἐν ὅλῳ Λ. Τ. 350, δὲν ἐκτιμᾶται ὑπερβολικὴν ἐκτίμησιν.

ΙΑ'. Ἀποθεματικὸν τοῦ Συλλόγου.

Πέρυσιν ἦτο	Λ. Τ.	981 56	
Πλὴν ἐκπιπτομένης ἀπ' αὐτοῦ διαφορᾶς ἐκκρεμῶν λογαριασμῶν παρελ. ἔτους.	»	8	
	»		973 56
Ἐφέτος προστίθεται τὸ ἐκ τοῦ ἄνω ἰσολογισμοῦ περίσσευμα τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους	»	276 44	
καὶ ἡ αὔξησις τῆς ἀξίας τῆς βιβλιοθήκης ἡμῶν	»	250	526 44
Καὶ οὕτως ἀναβαίνει τὸ ἀποθεματικὸν ἡμῶν εἰς	»		1500

ΙΒ'. Κεφάλαια κινητὰ τοῦ Συλλόγου.

Ταῦτα σήμερον εἶναι τὰ ἑξῆς.

20	Μετοχαὶ σιδηροδρόμ. Εὐρωπ. Τουρκίας ἀνὰ φρ. 172 ἠγορασμέναι	Λ.	151 21
50	» τῆς Société Ottom. πρὸς φρ. $7,1,\frac{50}{40}$		
10	» » » » » $7,\frac{2}{40}$		
50	» » » » » $7,2,\frac{1}{2}$ στοιχίζουσαι ἐν ὅλῳ	»	855 99
110	» τῆς Γεν. πιστωτικῆς τραπέζης τῆς Ἑλλάδος πρὸς φρ. 34,50 prime	»	503 28
40	» τοῦ Crédit générale πρὸς φρ. $15,\frac{30}{40}$	»	630
	Ἐν ὅλῳ στοιχίζουσαι ἡμῖν	Λ. Τ.	2140 28

Τὰς ἡμέρας ταύτας ἡ ἡμετέρα ἀγορὰ διατελεῖ ἐν ἀνωμαλίαις, καὶ γενικὴ, ὡς γνωστὸν, ἐπῆλθεν ἔκπτωσις τῶν χρεωγράφων καὶ ἀξιῶν, μεταξὺ δὲ τῶν ἄνω ἐκτιμήσεων τῶν ἀνωτέρω μετοχῶν καὶ τῆς σημερινῆς ἀξίας αὐτῶν ὀλιγίστη ὑπάρχει ζημία· ἀλλ' εὐτυχῶς ἡμεῖς δὲν ἐπειγόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς πληρωμὰς, ἵνα ἀναγκασθῶμεν εἰς ἐκποίησιν αὐτῶν, καὶ θὰ ἀναμείνωμεν τὴν βελτίωσιν τῆς ἀγορᾶς, ἵνα πωλήσωμεν αὐτὰς μὲ ὄφελος· οἱ ἐνήμεροι δὲ τῶν πραγμάτων τούτων καλῶς γινώσκετε, ὅτι αἱ εἰς ἃς ἄνω ἔχομεν ἠγορασμένας τὰς μετοχὰς ταύτας τιμαὶ δὲν εἶναι ὑψηλαί.

ΙΓ'.) Κτίριον τοῦ Συλλόγου.

Α'.) Συνδρομαί.

Κατὰ τὸν περυσινὸν ἰσολογισμὸν ἦσαν		Λ. Τ.		2808 85
Κατὰ δὲ τὸ λῆξαν συνελέγησαν ἀκόμη αἱ ἑξῆς·				
Ὁ κ. Γρηγ. Κούπας	συνεισέφερε	»	50	
» » Μιχαὴλ Γκιώνης	»	»	50	
» » Ἰω. Θεοδωρίδης	»	»	25	
» » Ν. Φαμπιάτος	»	»	5	
» » Αὐγουστῆς Ῥῖζος	»	»	2	
» » Σταμ. Πρόκος	»	»	10	
» » Στεφ. Μικρουλάκης	»	»	10	
» » Ἐπαμ. Σπηλιωτόπουλος	»	»	1	
» » Ἀδελφοὶ Νικολέσση	»	»	10	
» » Ἐμμ. Ψάθης	»	»	1	
» » Ναπολ. Καποδάτνης	»	»	1	
» » Δημοσθ. Εὐγενίδης	»	»	1	
» » Ν. Βερίσσης	»	»	5	
» » Γ. Λαζόπουλος	»	»	2	
» » Γ. Ζαφειρόπουλος	»	»	10	
Οἱ κ. Καλαρώνης καὶ Τζούγας	συνεισέφερον	»	4	
Ὁ κ. Ἰωακ. Ἀναστασιάδης	συνεισέφερε	»	15	
» » Π. Θεοχαρίδης	»	»	3	
Οἱ κ. Υἱοὶ Χατζῆ Θεολόγου	»	»	10	
» » Ἀδελφοὶ Κανάκη	»	»	10	
Ὁ Κ. Ἰσμυρίδης	»	»	2	
Οἱ κ. Ἀδελφοὶ Σαπουντζῆ	»	»	5	
Ὁ » Ἀνδρέας Σχινᾶς	»	»	5	
» » Καστέλης καὶ Ἀγέλαζος	»	»	2	
» » Μιλτ. Κατινάκης	»	»	5	
» » Νικ. Κοκκώνης	»	»	1	
» » Μιμῆς Κούρτελης	»	»	1	
» » Δ. Σόκκος	»	»	2	
» » Κλεάνθ. Σκαλιέρης	»	»	5	
	Μεταφορὰ	Λ. Τ.	253	2808 85

	Μεταφορὰ	Λ. Τ.	253		2808 85
» » Κ. Πουλουλίδης	»	»	1		
» » Κ. Χρηστίδης	»	»	1		
» » Ἀντ. Ῥάλλης καὶ Σα	»	»	5		
» » Ἐμμ. Σεμελᾶς	»	»	15		
» » Π. Εὐφραιμίδης	»	»	2		
» » Λάζαρος Κολάσσης	»	»	1		
» » Δημ. Νεόκοσμος	»	»	1		
» » Χρυσοβέργης Γεωργίου	»	»	5		
» » Θεόδωρος Χρηστίδης	»	»	3		
» » Μ. Λενὸς	»	»	1		
» » Ν. Βαμβάκης	»	»	5		
» » Γ. Μύκαρος	»	»	5		
Ἡ ἑταιρία τῶν Τροχιοδρόμων	»	»	75		
Ὁ κ. Α. Ζήσης	»	»	2		
» » Ἰω. Βάλσαμος	»	»	2		
» » Δανιὴλ Παππᾶς	»	»	5		
» » Ν. Βαλσαμάκης	»	»	5		
Ἀδελφοὶ Θεοδωρίδου	»	»	5		
Ἡ Ἑταιρ. Ἀλευροποιείου Στένης	»	»	10		
Ὁ κ. Π. Τζολάκης	»	»	3		
» » Β. Κουμβόπουλος	»	»	1	10	
» » Ζανῆς Νομικὸς	»	»	3		
» » Ἰω. Ζαδὲς	»	»	5		
» » Ῥάλλης Ἀντωνιάδης	»	»	3		
» » Τζαμπούλας Μαυρομάτης	»	»	5		
» » Π. Καρδαμίτσης	»	»	5		
» » Σταμ. Μ. Ἀγέλαστος	»	»	5		
Ἀνώνυμ. Λονδίνου διὰ Δ. Ταμβάκου	»	»	84	75	
Ὁ κ. Πιττακὸς Μουζάλας	»	»	10		
» » Κ. Ξενοκράτης	»	»	100		
» » Περικλῆς Βοῦρος	»	»	25		
Οἱ ἐν Βιέννῃ κ. κ. Θ. Δούμπας	Φιορ. 500	Μεταφορὰ Λ. Τ.	648	85	2808 85
Ἐφορία Ἑλλ. Σχολῆς	» 150				
Ζ. Ν. Σκαναβῆς	» 100				
Χαλὴλ Βέης	» 100				
Ἡρακλῆς Σ. Ἀγέλαστος	» 50				
Γ. Σταύρου	» 50				
Ἰάκωβος Μῖτος	» 50				
Δ. Κελαδίτης	» 50				
Τ. Δάρας	» 50				
Γ. Κοϊμτζόγλους	» 50				
Ζανῆς Πετροκόκκινος	» 50				
Μεταφέρονται φιορίνια	1200				

	Μεταφορὰ φιορ.	1200	Μεταφορὰ Λ. Τ.	648 85	2808 85
Κ. Ν. Γιαννόπουλος	»	30			
Π. καὶ Σ. Τζοχάνης	»	50			
Θεμ. Μεταξᾶς	»	50			
Ἰω. Τοπάλης	»	40			
Π. Ταβασόπουλος	»	30			
Α. Ζήνερ	»	50			
Ἀλέξ. Οἰκονόμου	»	25			
Ν. Κωνσταντινίδης	»	20			
Ἐν ὅλῳ	Φιορ.	1495	Λ. 134 ἀ. 109 3/8		147 60
Ὁ κ. Β. Σοβατζόγλους	συνεισέφερε			»	100
» » Λεων. Χρυσοβελώνης	»			»	30
Ἡ Ἑταιρία τοῦ Crédit Austroturc	συνεισέφερε			»	200
Ὁ » Π. Καμάρας			»	»	30
Οἱ κ. Θ. καὶ Β. Σοβατζόγλους καὶ Σα			»	»	100
» » Ν. Πασπάτης			»	»	50
» » Ἀλέξ. Σεβαστόπουλος			»	»	100
Ἤτοι ἐν ὅλῳ εἰσπραχθεῖσαι τὸ λῆξαν ἔτος συνδρομαὶ ὑπὲρ τοῦ Κτιρίου				»	1406 45
Ἐν ὅλῳ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ νῦν συνδρομαὶ				»	4215 30

Β'.) Δαπάναι διὰ τὸ Κτίριον.

Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐσεσημείωτο ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ ἡ πρὸς ἀγορὰν τοῦ οἰκοπέδου δαπάνη Λ. 2366, 93 καὶ τις προκαταρκτικὴ διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς οἰκοδομήσεως ἐκ λ. 70

Δαπάνη ἐν ὅλῳ	Λ. Τ.	2436 93
Ἐκκαθαρισθείσης εἶτα τῆς προκαταρκτικῆς ἐκείνης δαπάνης ἐπεστράφη ἡμῖν διαφορὰ	»	4
ἥτις σημειοῦται ἄνω ἐν ταῖς εἰσπράξεσι τοῦ Ταμείου, καὶ οὕτως ἔμεινε περυσινὴ δαπάνη διὰ τὸ Κτίριον	»	2432 93
Τὸ Κτίριον, ὡς γινώσκετε, ἐδόθη εἰς ἐργολαβίαν καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰς λ/σμὸν τῆς συμπεφωνημένης τιμῆς τῶν Λ. Τ. 4,280 ἐμετρήσαμεν εἰς 4 δόσεις	»	2280
Ὥστε ἡ μέχρι τοῦ νῦν ὁλικὴ ἡμῶν δαπάνη διὰ τὸ Κτίριον ἀναβαίνει εἰς	»	4712 93

Καὶ ἐπομένως ἡ μερὶς τοῦ Κτιρίου ὀφείλει τῷ Ταμείῳ τὰς ἀς ὑπεράνω τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ εἰσπραχθεισῶν συνδρομῶν προκατεβάλομεν Λ. Τ. 497 63

Ὀφείλομεν δὲ περιπλέον τοῖς κ. κ. ἐργολάβοις τοῦ Κτιρίου » 2000

πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ ἐκ Λ. Τ. 4280 συμπεφωνημένου αὐτοῖς ποσοῦ, ἤτοι τὸ Κτίριον ἔχει ἔτι ἀνάγκην συνδρομῶν » 2497 63

ἵνα μὴ θίξωμεν τὸ ἀποθεματικὸν τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον κατ' ἐμὲ πρέπει νὰ θεωρῆται τὸ

ἱερώτερον διὰ τὸν Σύλλογον χρῆμα, ἂν θέλωμεν νὰ βαίνῃ προκόπτων καὶ κραταιούμενος ὑλικῶς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀληθοῦς καὶ πρακτικῆς ἀποστολῆς του.

ΙΔ'. Λαχεῖον ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου.

Δυστυχῶς δὲν προώδευσε. Μέχρι τοῦδε μόνον 380 λίρας εἰσέπραξεν ἐξ αὐτοῦ τὸ Ταμεῖον, διατεθέντων ἰσαρίθμων γραμματίων ἐκ τοῦ ὅλου ποσοῦ αὐτῶν 3600. Τὸ Λαχεῖον τοῦτο προώριστο καὶ τὰς δαπάνας τοῦ Κτιρίου νὰ ἀποπληρώσῃ καὶ ἄλλας σπουδαίας αὐτοῦ ἀνάγκας διὰ τὰ ἄπορα μᾶλλον Σχολεῖα νὰ θεραπεύσῃ, ἐλπίσωμεν δ' ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ φανῶμεν εὐτυχέστεροι εἰς τὴν διάθεσιν πλειόνων γραμματίων αὐτοῦ.

ΙΕ'. Συνδρομαὶ ἐφάπαξ.

Κατὰ τὸν Κανονισμὸν πᾶν τακτικὸν μέλος πληρῶνον ἐφάπαξ 12 λίρας, ἀπαλλάσσεται τῆς κατ' ἔτος πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς τῆς 1 λίρας. Δύο ἐκ τῶν ἑταίρων ἡμῶν οἱ κ. κ. Βασίλειος Σοβατζόγλους καὶ Λεωνίδας Χρυσοβελώνης εὑηρεστήθησαν νὰ δώσωσι πρῶτοι ἐφαρμογὴν εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Κανονισμοῦ ἡμῶν, καταβαλόντες ἑκάτερος ἀνὰ 12 λίρας, δι' ἃς ἠνοίχθη ἰδία μερὶς, καὶ εὔχομαι τὸ παράδειγμα νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι, ἵνα καὶ οὗτοι ἀπαλλαγῶσι διὰ παντὸς τοῦ ἐτησίου τέλους των πρὸς τὸν Σύλλογον, καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ταμείου οὕτως ἐλαττοῦται.

Κατὰ ταῦτα περίπου, κύριοι, ἡ κατάστασις τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἐνεργητικόν.

Κτίριον, ἡ μέχρι τοῦδε δαπάνη		Λ. Τ. 4712	93
Βιβλιοθήκη, κατ' ἐκτίμησιν		» 350	
Γραμμάτια πρὸς εἴσπραξιν.		» 26	
Μετοχαί.			
110 Soc. Ottom.	Λ 855 79		
20 Σιδηροδρόμων	» 151 21		
110 Πιστ. Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	» 503 28		
40 Crédit général	» 630		
		» 2140	28
Ταμεῖον. Τὰ ἐν αὐτῷ μετρητὰ		» 299	63
		» 7528	84

Παθητικόν.

Ἀποθεματικόν		Λ. Τ. 1500	
Συνδρομαὶ ὑπὲρ τοῦ Κτιρίου	Λ. 4215 30		
Λαχεῖον ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου	» 380		
		» 4595	30
Συνδρομαὶ ἀποτιθεῖσαι ἐφάπαξ		» 24	
Ἐκκρεμεῖς Λ/σμοὶ		» 77	88
Προσφοραί			
1) ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων ὑπελείφθησαν παρελθόντος ἔτους	Λ. 19		
Ἐκ τῶν ἐφετεινῶν ὑπολείπονται νὰ διατεθῶσι	Λ. 821		
		» 840	
2) Πρὸς ἀγορὰν βιβλίων μένουσι		» 245	16
3) Διὰ Διαγωνίσματ.		» 246	50
		» 1331	66
		» 7528	84

Οὕτως ἔχουσι, Κύριοι, τὰ ἡμέτερα οἰκονομικὰ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ παρακαλῶ τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅπως εὐαρεστουμένη προσέλθῃ καὶ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν μου εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ἡμῶν ὁριζόμενον ἔλεγχον. Εὐχηθῶμεν δ' ἅπαντες ἐν τῷ μέλλοντι τὰ βελτίονα.

Ὁ Ταμίας
Ι. ΓΚΙΩΝ.

Ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξετάσασα τὰ βιβλία τοῦ Ταμείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Ἄρθρου 11 τοῦ Κανονισμοῦ, πιστοποιεῖ, ὅτι εὗρεν αὐτὰ σύμφωνα τῇ παρούσῃ ἐκθέσει ἐφ' ᾧ καὶ ὑπογράφεται

A. MORTDMANN
Θ. ΚΟΣΟΥΔΗΣ
Ζ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ
Δ. ΚΟΚΚΩΝΗΣ.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Ταμίου διελύθη ἡ Συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΞΣ'.

Ἐπέτειος Πανήγυρις τοῦ Συλλόγου καὶ Ἐγκαίνια αὐτοῦ.

Τῇ 13ῃ Μαΐου 1873.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. Καραπάνου.

Περὶ τὴν 1ην μ. μ. ὥραν ἐτελέσθησαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀνθίμου, παρισταμένων καὶ ἐξ Ἀρχιερέων, τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδμήτου κτιρίου τοῦ Συλλόγου. Ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ, γενομένῃ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου, παρῆσαν ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρο-ουγγαρίας κόμης Ludolf μετὰ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς πρεσβείας κ. Zaluski, ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ε. Σίμος μετὰ τοῦ πρώτου διερμηνέως κ. Δ. Ῥαζῆ καὶ τοῦ γεν. προξένου κ. Κ. Ἀξελοῦ, ἡ Α. Ε. ὁ ἐν Βερολίνῳ πρεσβευτὴς τῆς Υ. Πύλης κ. Ἰ. Ἀριστάρχης, ἡ Α. Ε. ὁ ὑφυπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Σαδουλλάχ-βεης, ὁ πρόεδρος τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰατρικῆς ἑταιρίας κ. Marroin μετὰ τοῦ γεν. γραμματέως κ. de Castro καὶ ἄπειρον πλῆθος φιλομούσων. Μετὰ τὸν συνήθη ἁγιασμὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήγγειλε τὴν ἐπομένην προσλαλιάν.

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ, θεοσεβὴς καὶ φιλόμουσος ὁμήγυρις καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ὅτε πέρυσιν ἐπὶ τῇ καταβολῇ τοῦ θεμελίου λίθου ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου ηὐχόμην δημοτελῶς ὑπὲρ τῆς αἰσίας καὶ ταχείας περατώσεως τοῦ καθιδρύματος, ὅπερ ἀπεικονίζει τὴν ἠθικὴν παγίωσιν τοῦ Ἑλλην. Φιλ. Συλλόγου, ἑτέραν εὐχὴν ἐνδομύχως ἀπέτεινον πρὸς τὸν Ὕψιστον καταξιῶσαί με ἰδεῖν καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ· εὐχαριστῶ τῷ Κυρίῳ τῷ εἰσακούσαντι τῆς δεήσεώς μου καὶ εὐδοκήσαντι ὅπως ἐν ταῖς γηραιαῖς μου ἡμέραις δαψιλεύσω αὐτὸς τὰς εὐλογίας τῆς Ἁγίας Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐπικαλεσθῶ καὶ νῦν ἐν μέσῳ τῆς εὐσεβοῦς καὶ γεραρᾶς ταύτης πανηγύρεως τὴν ἄνωθεν ἀντίληψιν πρὸς διηνεκῆ εὐημερίαν καὶ πρόοδον καὶ ἐδραίωσιν τοῦ σεπτοῦ τούτου τεμένους τῶν φώτων, ἀφ' οὗ ἀκτίνων δίκην διαχεῖται ἐπὶ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους τὸ μέγα καὶ ἀγλαὸν τῆς παιδείας εὐεργέτημα. Οἱ ἀοίδιμοι ἡμῶν πατέρες ἐξετίμησαν καὶ κατενόησαν, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ πλέον ἴσως ἐκείνων ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν συνοίδαμεν τὴν μεγάλην ἐκείνην ἀλήθειαν, ὅτι ἀπὸ τῆς παιδείας, τῆς ὑγιοῦς καὶ ἀληθοῦς καὶ χριστιανικῆς παιδείας, ἐξήρτηται ἡ διατήρησις τῆς ἱερᾶς καὶ ἀμώμου ἡμῶν θρησκείας καὶ ἡ κοινωνικὴ ἡμῶν

εὐημερία καὶ πρόοδος. Ἐκ τούτου ἐννοεῖ πᾶς τις πόσον προσφιλὲς καὶ σεβαστὸν ἔσεται τὸ καθίδρυμα τοῦτο παρὰ παντὶ τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν Γένει. Ἡμεῖς δὲ, τέκνα ἀγαπητὰ, οἱ συνελθόντες σήμερον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων αὐτοῦ, ἀφορμῆς εὐκαίρου λαβόμενοι, εὐχηθῶμεν πρωτίστως μὲν ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τοῦ λαοφιλοῦς καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος, οὗ ἡ πατρικὴ κυβέρνησις κήδεται καὶ μεριμνᾷ συντόνως ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, εὐχηθῶμεν δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ἱδρυτῶν, τῶν εὐεργετῶν, τῶν δωρητῶν τοῦ Συλλόγου τούτου καὶ τῶν προστατῶν αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν λόγῳ ἢ ἔργῳ συντελεσάντων εἰς ἀνέγερσιν τοῦ εὐκλεοῦς τούτου οἰκοδομήματος. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς τῶν φώτων καὶ ἀρχηγὸς τῆς σοφίας περιέποι αὐτὸ καὶ διαφυλάττοι ἀπὸ πάσης κακῆς ἐπηρείας, καὶ καταξιώσαι ἡμᾶς ἀπολαύειν τῶν ἀπ' αὐτοῦ πλουσίων δωρεῶν. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν προσλαλιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πρόεδρος κ. Καραπάνος ἐποιήσατο σαφῆ καὶ ἐκτενῆ ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασιῶν τοῦ Συλλόγου ἔχουσαν ὡς ἕπεται·

Παναγιώτατε Πατριάρχα, σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, Κυρίαι καὶ Κύριοι!

Φιλόμουσος Ὁμήγυρις!

Ἡ Ἀνατολὴ ἀπονεναρκωμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἀμαθείας πιεζομένη ἀπώλεσε τὴν ἐνέργειαν καὶ ζωτικότητα αὐτῆς. Τοιοῦτος ἦτο ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα ἂν ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος ἦτο καθ' ὅλα δίκαιος· δυστυχῶς ὅμως, ἐκτὸς μικρῶν τινων ἐξαιρέσεων, ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τῆς Ἀνατολῆς.

Καὶ ἡ κατάστασις μὲν αὕτη ὡς προϊὸν μακροῦ παρελθόντος διαρκεῖ εἰσέτι ἐν πολλοῖς μέρεσιν αὐτῆς· ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ σήμερον ὅτι ἡ Ἀνατολὴ ἀπώλεσε τὴν ἐνέργειαν καὶ ζωτικότητα αὐτῆς. Ἀπ' ἐναντίας ἀπό τινων ἐτῶν ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἡ δραστηριότης ἐκείνη, ἥτις ἄλλοτε εἶχεν ἀναδείξει αὐτὴν τὴν πρώτην κοιτίδα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπό τινων ἐτῶν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῶν κατοικούντων ἐν Ἀνατολῇ, ἡ κίνησις καὶ ἡ ἐνέργεια ἀντικατέστησαν τὴν νωθρότητα καὶ τὴν ἀκηδίαν. Ὁ δὲ ἔνδοξος Κυριάρχης αὐτῆς Σουλτὰν Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ καὶ ἡ πεφωτισμένη Αὐτοῦ Κυβέρνησις διὰ παντὸς μέσου ἐνθαῤῥύνουσι καὶ ὑποστηρίζουσι τὰς ὑπὲρ τῆς ὑλικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως προσπαθείας τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Ἓν τῶν φαινομένων τῆς νέας ταύτης ζωῆς τῆς Ἀνατολῆς, τὸ οὐσιωδέστερον ἴσως ὅλων, εἶναι ἡ πανταχόσε ἀναγέννησις τῆς φιλομαθείας· πάντες ἐννοοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ μάθωμεν πλειότερα τῶν ὅσων ἔμαθον οἱ πατέρες ἡμῶν, πάντες ζητοῦμεν νὰ βελτιώσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ὀλίγιστοι εἰσὶν ἤδη ἐν Ἀνατολῇ οἱ μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι καλλίτεροι τῶν πρὸ αὐτῶν.

Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑπῆρχε παρ' ἡμῖν σήμερον καὶ ὑλικὴ ἀνάπτυξις ἀνωτέρα τοῦ παρελθόντος, καὶ ἂν δὲν ἦτο πασιφανὴς ἡ πρόοδος ὅλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἡ ὕπαρξις μόνη τοῦ αἰσθήματος τούτου τῆς φιλομαθείας ἤθελεν ἀρκέσει ἵνα δείξῃ τρανώτατα ὅτι ἡ Ἀνατολὴ δὲν εὑρίσκεται πλέον εἰς τὴν ἀπελπιστικὴν ἐκείνην θέσιν, εἰς ἣν ἔθετον αὐτὴν πάντες πρό τινων ἐτῶν. Ἀλλὰ τὸ αἴσθημα τοῦτο καί τοι ἀρτιγενὲς παρήγαγεν οὐχ ἧττον σπουδαῖα ἀποτελέσματα. Πρὸς οἱανδήποτε διεύθυνσιν τῆς ἀνθρωπίνου ἐνεργείας ἂν στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, θέλομεν εὕρει αὐτὴν προοδεύσασαν γιγαντιαίοις βήμασι. Καὶ ὑπάρχει μὲν ἐν αὐτῇ ἀκανόνιστόν τι, ὅπερ δύναται νὰ δώσῃ ὑπόνοιαν στασιμότητος· ἀλλ' ὅταν τις παρατηρήσῃ αὐτὴν μετὰ πλείονος προσοχῆς πείθεται ὅτι τείνει εἰς τὰ πρόσω. Τὸ ἀκανόνιστον δὲ τοῦτο δεικνύει τρανότερον τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα ταχύτερον πλησιάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς προόδου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασαν τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη· ὡς δὲ τὸ πτηνὸν, ὅπερ πρῶτον ἐξέρχεται τῆς εἱρκτῆς αὐτοῦ, ἵπταται ἀκανονίστως, οὕτω καὶ ἡμεῖς, πρὸ ὀλίγου αἰσθανθέντες καλῶς τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ, σπεύδομεν κατ' ἀρχὰς ἄνευ συστήματος καὶ ἄνευ προμεμελετημένου σχεδίου, ὅπως ταχύτερον φθάσωμεν εἰς αὐτὸν, βαδίζοντες δὲ σχηματίζομεν συγχρόνως τὸ σύστημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου κανονίζομεν τὴν πρὸς αὐτὸν περαιτέρω πορείαν μας.

Τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τούτων προϊὸν ὁ Σύλλογος ἡμῶν ἠκολούθησε καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τὴν αὐτὴν προοδευτικὴν ὁδὸν ἣν καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα. Καὶ ἐξέτεινε μὲν ἀφ' ἑνὸς τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐσυστηματοποίησε δ' ἀφ' ἑτέρου τελειότερον διαφόρους αὐτοῦ ἐργασίας, προσπαθῶν ἵνα φανῇ οὕτως ἄξιος τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ, ὃν ἀνεδέχθη, καὶ ὑποστηρίξῃ, διὰ παντὸς δυνατοῦ εἰς αὐτὸν μέσου, ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλομαθείας καὶ τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας.

Τὴν πορείαν ταύτην τοῦ Συλλόγου καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ πραχθέντα κατὰ τὸ λῆγον ἔτος καθυποβάλλοντες ὑμῖν σήμερον, θεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς εὐτυχεῖς, διότι, ὡς ὑπεσχέθημεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, πράττομεν τοῦτο ἐν τῷ κτιρίῳ τὸ ὁποῖον ὁ Σύλλογος ἤγειρε τῇ συνδρομῇ τῶν γενναίων καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν.

Συμπληρῶν δὲ σήμερον δωδεκάδα ὁλόκληρον ἐτῶν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ συμπληροῖ συγχρόνως ὁ Σύλλογος τὸν ἀποστολικὸν ἀριθμὸν τοῦ ἀνεστίου αὐτοῦ βίου. Ἐγκαινιάζων δὲ ἴδιον κτίριον οὐ μόνον ἐξασφαλίζει τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ, ἀλλ' εὑρίσκει ἐν αὐτῷ πλείστας ὅσας εὐκολίας καὶ ἀπαλλάττεται τῶν δυσκολιῶν, ἃς ἀπήντα ἐν τῷ περιωρισμένῳ οἰκοδομήματι, ἐν ᾧ μέχρι σήμερον εἰργάζετο, καὶ αἵτινες ἐμπόδιζον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ τὴν πλήρη αὐτῶν τακτοποίησιν.

Ἐκφράσαντες δὲ ἤδη πολλάκις τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Συλλόγου πρὸς τοὺς συνδραμόντας ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου τούτου, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θέλουσι μένει διαρκῶς ἀναγεγραμμένα ἐν τῇ κτιτορικῇ αὐτοῦ βίβλῳ, νομίζομεν καθῆκον ἡμῶν, πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ λήγοντος ἔτους ἵνα ἐκφράσωμεν ὡσαύτως τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου καὶ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἐφιλοξένησαν ἡμᾶς κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη καὶ ἰδίως πρὸς τὴν Σχολὴν τῆς Παναγίας Πέρα, ἐν ᾗ ἐργαζόμεθα ἐπὶ δύω καὶ ἥμισυ ἤδη ἔτη.

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Κατὰ τὸ λῆγον ἔτος ὁ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν μελῶν ηὔξησε κατὰ 121· διεγράφησαν ὅμως ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων 11 ἐκ δὲ τῶν νέων 2, καὶ ἀπεβίωσαν ἕτερα 2 ἡ Α Π. ὁ Μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Γεννάδιος, καὶ ὁ πολυμαθὴς καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης κ. Jean de Lastic· ὥστε τὸ ὅλον τῶν τακτικῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἀναβαίνει σήμερον εἰς 329.

Εἰς τὰ ἐπίτιμα μέλη ἀναβαίνοντα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς 91, προσετέθησαν ὡσαύτως ἕτερα ἐννέα, τὰ πλεῖστα ἀνήκοντα εἰς τὸ διπλωματικὸν σῶμα τῆς πόλεως ἡμῶν· 16 δὲ νέα μέλη προσετέθησαν μεταξὺ τῶν ἀντεπιστελλόντων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει ἐν συνόλῳ εἰς 92.

Ἐθρήνησεν ὅμως ὁ Σύλλογος καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἀπώλειαν δύω τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐπισημοτέρων ἐπιτίμων αὐτοῦ μελῶν, τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου τοῦ ἔθνους ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ Ἀσωπίου καὶ τοῦ μεγάλου φιλολόγου καὶ διακεκριμένου φιλέλληνος Saint Marc Girardin, ὅστις κατέτριψε μέγα μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ὡς δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης, ἣν τὸ ἔθνος ἡμῶν ὀφείλει πρὸς τὸν σοφὸν αὐτοῦ διδάσκαλον, ὅστις διὰ τῶν συγγραμμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας του ἐφώτισε μὲν ἡμᾶς ἐπὶ πεντηκονταετίαν, ἐτίμησε δὲ ὡς Ἕλλην ἐν Εὐρώπῃ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρακικοῦ, τοῦ Συλλόγου «Μικρᾶς Ἀσίας» καὶ τῆς Μακεδονικῆς Ἀδελφότητος, ἐτέλεσεν ὑπὲρ τῆς μνήμης αὐτοῦ δημοτελὲς μνημόσυνον κατὰ τὴν 14 Ἰανουαρίου. Ἐξέφρασε δὲ πρὸς τὰς οἰκογενείας ἀμφοτέρων τῶν ἐπιτίμων τούτων μελῶν αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῇ ἀποβιώσει αὐτῶν βαθεῖαν αὐτοῦ θλῖψιν, ἣν θεωρῶ καθῆκόν μου ἵνα ἐκφράσω σήμερον καὶ δημοσίᾳ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀναβαίνει εἰς 34, ὧν 24 εἰσὶ τακτικαὶ καὶ 10 ἔκτακτοι.

Καὶ κατὰ μὲν τὰς τακτικὰς ἀνεγνώσθησαν διάφοροι ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἐγένοντο παρὰ διαφόρων μελῶν τοῦ Συλλόγου τὰ ἑξῆς ἀναγνώσματα.

1) Περὶ εἰδυλλίου ὑπὸ Christ κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Μ. Παρανίκα.

2) Περὶ γενέσεως τῶν ἰδεῶν ὑπὸ J. de Lastic.

3) Περὶ Ἀνδρέου Λιβαδηνοῦ καὶ περὶ γλωσσολογίας ὑπὸ Μ. Παρανίκα (ἀναγ. 2).

4) Περὶ Ἁλμυρηνῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐπιγραφῶν ὑπὸ Mordtmann πατρός (ἀναγ. 2).

5) Περὶ δύω Κυζικηνῶν ἀνεκδότων ψηφισμάτων ὑπὸ Μίλλιγγεν.

6) Περὶ Ἡφαιστείων καὶ περὶ Σεισμῶν ὑπὸ Ι. Δε-Κιγάλα (ἀναγν. 2).

7) Περὶ Βυζαντινῶν μολυβδοβούλλων ὑπὸ Mordtmann υἱοῦ (ἀναγν. 2).

8) Περὶ τροχιοδρόμων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ στόλου Μωάμεθ τοῦ Β′. εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον ὑπὸ Α. Βερναρδάκη.

9) Περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν Γενουηνσίων ἐν Κ/πόλει καὶ Εὐξείνῳ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ὑπὸ Α. Πασπάτη. (ἀναγν. 2).

10) Περὶ τῶν κυριωτέρων πηγῶν τῆς τοπογραφίας τοῦ Βυζαντίου, καὶ περὶ ἐπιγραφῶν τινων Γοτθικῶν καὶ Βυζαντινῶν εὑρεθεισῶν εἰς Ἐξακιόνιον ὑπὸ Dethier (ἀναγν. 2).

11) Περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ὑπὸ Γ. Σάρρου.

12) Παραλληλισμὸς τῶν ἠθῶν τῶν ἐπὶ Ὁμήρου Ἀχαιῶν πρὸς τὰ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων ὑπὸ Μ. Χουρμούζη.

13) Ἀνάλυσις τοῦ Περσικοῦ ποιήματος Πεντναμέϊ Ἀττὰρ ὑπὸ Δ. Ῥαζῆ.

14) Περὶ γενέσεως τῆς γλώσσης ὑπὸ Ι. Καρολίδου.

Τῶν δὲ ἐκτάκτων συνεδριάσεων τέσσαρες μὲν ἐγένοντο πρὸς τακτικὰς ἐργασίας τοῦ Συλλόγου, ἐν δυσὶν δ' ὡμίλησεν ὁ κ. Ferdinand de Lesseps περὶ τοῦ πόσον ἐβοήθησαν αὐτῷ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς εἰς τὴν ἐπίνοιαν τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ, πόσον δὲ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν διαφόρων διαπραγματεύσεων αὐτοῦ πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης. Αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες κατηναλώθησαν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν παρὰ τοῦ Κανονισμοῦ ὁριζομένων ἐκθέσεων τῶν ἐπιτροπῶν καὶ κοσμητόρων αἵτινες περιέχουσιν ἐν ἐκτάσει τὰς ἐτησίας ἐργασίας τοῦ Συλλόγου.

Πάσας τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συλλόγου καὶ ἰδίως ἐκείνας, καθ' ἃς ὡμίλησεν ὁ κ. F. de Lesseps, ἐτίμησεν, ὡς πάντοτε, πολυπληθὴς καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον· λεπτομερῆ δὲ ἀφήγησιν τῶν κατ' αὐτὰς γενομένων περιέχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Πληθωνίδου μετὰ φιλοπονίας συνταχθέντα πρακτικὰ τοῦ Συλλόγου.

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ.

Τὰς δημοσίας διαλέξεις ὁ Σύλλογος ἡμῶν ἐθεώρησε πάντοτε ὡς ἓν τῶν καλλιτέρων μέσων πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἐν αὐτῷ αἰσθήματος τῆς φιλομαθείας. Τὸ μέσον τοῦτο ἐφήρμοσεν ἐπιτυχῶς καὶ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος καθ' ὃ ἐγένοντο ὑπὸ 13 ἀγορητῶν, 43 διαλέξεις. Τούτων δὲ 17 μὲν ἐπραγματεύθησαν περὶ ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων γενόμεναι ὑπὸ τῶν κκ. Κ. Καραθεοδωρῆ, Α. Σπαθάρη, Γ. Α. Δημητριάδου, Ξ. Ζωγράφου, Δ. Μαλιάδου, Α. Βερναρδάκη καὶ Π. Καλλιβούρση, 11 περὶ φιλολογικῶν ὑπὸ τῶν κκ. Δ. Φιλίου καὶ Α. Δημητριάδου, 6 περὶ φιλοσοφικῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, 4 περὶ ἱστορικῶν ὑπὸ τῶν κκ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους καὶ Μ. Παρανίκα, 4 περὶ Ἠθικοπολιτικῶν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Καλλιάδου, καὶ μία περὶ ἐκπαιδευτικῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Σκυλίτση.

Πολλαὶ δὲ καὶ ὠφέλιμαι διαλέξεις περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἱστορικῶν, φιλοσοφικῶν, φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ εἰς τοὺς διαφόρους Συλλόγους καὶ Λέσχας τῆς πόλεως ἡμῶν. Περιλήψεις δὲ τῶν περισσοτέρων ἐξ αὐτῶν ἐκοινοποιήθησαν τῷ Συλλόγῳ ἡμῶν, ἐξ ὧν δεικνύεται ὅτι ἐγένοντο:

42 Διαλέξεις ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ Λέσχῃ *Μνημοσύνη*.
36 Ἐν τῷ Φιλεκπαιδευτικῷ Συλλόγῳ *Μικρᾷ Ἀσίᾳ*.
27 Ἐν τῇ ἐν Διπλοκιονίῳ Λέσχῃ *Ὁμονοίᾳ*.
16 Ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Λέσχῃ *Ἀθηνᾷ*.
14 Ἐν τῷ ἐν Βλάγκᾳ *Συλλόγῳ τῶν Φιλομαθῶν*.
9 Ἐν τῇ *Λέσχῃ Χρυσουπόλεως* καὶ ἐν τῇ
8 *Λέσχῃ τῶν Φιλομαθῶν* ἐν Ὑψωμαθείοις.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω διαλέξεων ἐγένοντο ὡσαύτως ἐν τῇ πόλει ἡμῶν καὶ ἄλλαι ἐν διαφόροις σωματείοις. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ παντοχόθεν σχεδὸν ἀναγγέλλουσιν ἡμῖν τὴν παρὰ τῶν ἐκεῖσε σχηματισθέντων καὶ καθημερινῶς σχηματιζομένων Συλλόγων καθιέρωσιν τοῦ τρόπου τούτου τῆς εἰς τὸν λαὸν διαδόσεως τῆς παιδείας.

Τὸ σπουδαῖον ὅμως τοῦτο ἐκπαιδευτικὸν μέσον χρῄζει τελειοτέρας διοργανώσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θεμάτων καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἠσθάνθησαν ἤδη διάφορα σωματεῖα τῆς πόλεως ἡμῶν ἅτινα συνέστησαν ἐπιτροπὴν σκοποῦσαν τὴν μελέτην τοῦ θέματος τούτου καὶ τὴν ἄμεσον, εἰ δυνατὸν, εἰσαγωγὴν ὁμοιομόρφου διδασκαλίας καὶ κοινοῦ προγράμματος δι' ὅλας τὰς ἐν Κ/πόλει γενησομένας κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος διαλέξεις.

Ἡ μέχρι τοῦδε σπουδαία ἀνάπτυξις ἧς ἔτυχον πανταχόσε αἱ δημόσιαι διαλέξεις, τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν μετὰ δειλίας

ἐνεκαινίασεν ὁ Σύλλογος ἡμῶν ἐνταῦθα, ἐνθαρρύνει ἡμᾶς ὅπως ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θέλει βραδύνει καὶ ἡ ποθουμένη αὐτῶν βελτίωσις κατά τε τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν θεμάτων, καὶ ὅτι αὗται θέλουσιν οὕτω ἀποβῆ συντόμως ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ὀργάνων τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας ἐν τῷ λαῷ.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ.

Λυπούμεθα διότι δὲν ἔχομέν τι νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ Εὐγενιείου διαγωνίσματος τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, καὶ περὶ τοῦ Συμβουλιδείου τοῦ Πόντου, διότι ἐκτὸς συγγραφῆς τινος περὶ τούτου, ἥτις ὡς λίαν ἐκτεταμένη ἀνεβλήθη διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος, ὅπως ἀνετώτερον ἐξετασθῇ, οὐδὲν ἕτερον σύγγραμμα ἐξάλη ἡμῖν διὰ τὰ διαγωνίσματα ταῦτα.

Πολλαχόθεν ὅμως ἐστάλησαν ἡμῖν διάφοροι συλλογαὶ διὰ τὸ ἐξ 100 ὀθωμ. λιρῶν διαγώνισμα, ὅπερ ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος ἔθηκε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὲρ τῶν ἀσχοληθησομένων εἰς τὴν συλλογὴν καὶ διάσωσιν τῶν ζώντων μνημείων τῆς γλώσσης ἡμῶν. Περὶ τοῦ διαγωνίσματος τούτου θέλει ὁμιλήσει μετ' ὀλίγον ὁ εἰσηγητὴς τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς κ. Χρ. Χατζηχρήστου.

ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ.

Μολονότι τὸ στενὸν τοῦ οἰκοδομήματος ἐν ᾧ ἐφιλοξενούμεθα ἐμπόδισεν ἡμᾶς νὰ προμηθευθῶμεν πάντα τὰ διὰ τὰς ἐπιτροπὰς ἀπαιτούμενα βιβλία καὶ τὰ λοιπὰ διὰ τὰς ἐργασίας των ἀναγκαῖα μέσα, οὐχ' ἧττον τὰ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος ἔργα αὐτῶν, τῶν ὁποίων μόλις σύντομον περίληψιν δύναμαι νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα, δικαιοῦσι πληρέστατα ὅσα εἴπομεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ τῆς σκοπιμότητος τῆς συστάσεως αὐτῶν.

Ἡ Οἰκονομ. Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν κ. κ. D. Mordtmann προέδρου, Θ. Κουσούδη, Ζ. Ἀλεξανδρίδου, Δ. Κοκκώνη, καὶ τοῦ Ταμίου κ. Ι. Γκιὼν συνέταξε τὸν παρὰ τοῦ Συλλόγου ἐπιψηφισθέντα προϋπολογισμὸν καὶ ἐβοήθησε τὸν Ταμίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του.

Ἡ Φιλολογικὴ Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τῶν κ. κ. Ἡρ. Βασιάδου προέδρου, Μ. Παρανίκα, Α. Δημητριάδου, Χρ. Χατζηχρήστου, Δ. Φιλίου, Α. Τάγη, Ι. Καρολίδου καὶ Θ. Τάγη γραμματέως. Συνεκρότησε δὲ 14 συνεδριάσεις, καθ' ἃς ἐσκέφθη περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέθηκεν εἰς διάφορα τῶν μελῶν αὐτῆς τὴν ἀνάλυσιν συγγραμμάτων τινῶν καὶ ἠσχολήθη περὶ τοῦ προγράμματος τῆς συλλογῆς τῶν ζώντων μνημείων τῆς γλώσσης ἡμῶν καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς εὑρέσεως καὶ ἀγορᾶς τῶν ἐν Ἠπείρῳ ἀρχαίων χειρογράφων, χάριν τῶν ὁποίων ὁ κ. Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος προσήνεγκε τῷ Συλλόγῳ λ. ὀθ. 100, καὶ περὶ διαφόρων ἄλλων δευτερευόντων ἀντικειμένων.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τῶν κ. κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους προέδρου, Κ. Καραθεοδωρῆ, Κ. Καλλιάδου, Ξ. Ζωγράφου, Β. Πυλάδου, Μ. Πανταζῆ, καὶ Γ. Σοφοκλέους γραμματέως. Συνεκρότησε δὲ 10 συνεδριάσεις, ἐν αἷς ἠσχολήθη εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν σταλεισῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς ἐν αὐταῖς καταστάσεως τῆς παιδείας καὶ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν περὶ μεταῤῥυθμίσεως τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως ληπτέων μέτρων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς κ. Ξ. Ζωγράφος θέλει ὁμιλήσει σήμερον ἐν ἐκτάσει· ἐγὼ δὲ περιορίζομαι ἵνα καὶ πάλιν ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν σχολείων, ἅτινα ἔτυχον τῆς βοηθείας αὐτοῦ, πρὸς τοὺς φιλογενεῖς ἄνδρας, οἵτινες συνέδραμον αὐτὸν γενναίως πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ· οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ κ. κ. Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος καὶ Γ. Ζαρίφης προσφέροντες κατ' ἔτος ἀνὰ λ. ὀθ. 200 ἕκαστος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων σχολείων, ὁ κ. Μ. Νεγροπόντης προσφέρων κατ' ἔτος λ. ὀθ. 100 πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ οἱ κ. κ. Α. Βλαστὸς, Α. Συγγρὸς, Γ. Κορωνιὸς καὶ Σ. Σκουλούδης, οἵτινες προσήνεγκον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἀνὰ λ. ὀθ. 100 ἕκαστος, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τὰ ἐν Μακεδονίᾳ ἄπορα σχολεῖα.

Προσέτι δὲ ἡ Κυρία Δομνίκα Χ. Ζωγράφου προσήνεγκε λ. ὀθ. 100 πρὸς ἀνέγερσιν Παρθεναγωγείου ἐν Πρεσρένῃ, ὁ δὲ κ. Γ. Ζαρίφης ἑτέρας λ. ὀθ. 20 ἐτησίως ὑπὲρ τῆς σχολῆς Νευροκοπίου καὶ ὁ ἐν Σμύρνῃ Σύλλογος Ὅμηρος καθ' ἡμετέραν σύστασιν ἔστειλε συνδρομὰς παρὰ διαφόρων ὁμογενῶν ἐκ λ. ὀθ. 25 ὑπὲρ τῶν σχολείων τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Νικοπόλεως.

Περὶ δὲ τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε διάφορα σχετικὰ ζητήματα· παραδεχθεῖσα δὲ ὡς ὀρθὴν τὴν παρὰ πολλῶν ἤδη ἐκφρασθεῖσαν γνώμην τῆς καταργήσεως

τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου, ἐσκέφθη περὶ τοῦ ζητήματος τῆς συστάσεως διδασκαλείου πρὸς μόρφωσιν καταλλήλων διδασκάλων.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐσκέπτετο ἡ Ἐπιτροπὴ, ὁ Σύλλογος ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ μὲν κ. Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος ἐκοινοποίησε τῷ Ἠπειρωτικῷ Συλλόγῳ τὴν σύστασιν διδασκαλείου ἐν Κεστορατίῳ τῆς Ἠπείρου, ὁ δὲ κ. Γ. Ζαρίφης τῷ Θρᾳκικῷ Συλλόγῳ τὴν σύστασιν τοιούτου ἐν Φιλιππουπόλει. Ἡ νέα αὕτη ἐθνικὴ εὐεργεσία τῶν πολλαχῶς τὸ ἔθνος ἡμῶν ὠφελησάντων ἀνδρῶν τούτων γενομένη καθ'ὸν καιρὸν ἐμελετᾶτο τὸ ζήτημα τῆς μορφώσεως καταλλήλων δημοδιδασκάλων ἐγέννησε τὴν ἰδέαν συστάσεως Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν γενικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν διδασκαλείων. Ὁ Σύλλογος δὲ θεωρήσας λυσιτελέστερον τὴν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρᾳκικοῦ Συλλόγου μελέτην τοῦ ζητήματος τούτου, συνενοήθη μετ' αὐτῶν, ὅπως συγκροτηθῇ μὲν ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν Συλλόγων, δοθῇ δὲ εἰς αὐτὴν ἡ ἐντολὴ ἵνα προσκαλέσῃ καὶ ἄλλα πρόσωπα δυνάμενα νὰ φωτίσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν γνώσεων αὐτῶν.

Ἡ εἰδικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ συνισταμένη ἐκ τῶν κκ. Ι. Δ. Ἀριστοκλέους, Ξ. Ζωγράφου καὶ Α. Τάγη, ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλλ. Φιλολ. Συλόγου, Ἡρ. Βασιάδου, Γ. Χασιώτου καὶ Μ. Παρανίκα ἀντιπροσώπων τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου, Κ. Καλλιάδου, Α Ζωηροῦ καὶ Δ. Μαλιάδου, ἀντιπροσώπων τοῦ Θρᾳκικοῦ Συλλόγου, καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντων λογίων, τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Φιλοθέου Βρυενίου Σχολάρχου τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ κ. Κ. Ξανθοπούλου Γυμνασιάρχου τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, τοῦ κ. Γ. Σοφοκλέους Σχολάρχου τῆς ἐν Πέρᾳ ἑνοριακῆς Σχολῆς τῆς Παναγίας, τοῦ Κ. Μ. Πανταζῆ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Πέρᾳ Ἑλλ. Λυκείου, τοῦ Κ. Δ. Μαρούλη Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σέρραις Διδασκαλείου καὶ τοῦ Κ. Ι. Δραγάτση Διευθυντοῦ τῆς ἐν Φαναρίῳ Δημοτικῆς Σχολῆς, ἐθεώρησεν ὡς ἐνότατα συνδεδεμένον μετὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν διδασκαλείων τὸ ζήτημα τῆς δημοτικῆς ἡμῶν παιδεύσεως, οὗτινος καὶ ἐπελήφθη. Μελετήσασα δὲ σπουδαίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἀπεφήνατο μὲν γνώμην περὶ τριῶν ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων σπουδαίων ζητημάτων, ὁρίσασα

α') ὅτι τὰ δημοτικὰ σχολεῖα δέον νὰ ὦσιν αὐτοτελῆ.

β') ὅτι ἡ Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἁπλοποιημένη δέον νὰ διδάσκηται ἐν τοῖς δημοτικοῖς Σχολείοις ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι.

καὶ γ') ὅτι προτιμητέα τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς ἡ συνδιδακτικὴ μέθοδος.

Θεῖσα δὲ τὰς βάσεις τοῦ γενικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν διδασκαλείων ἐξελέξατο πενταμελῆ μερικωτέραν ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν ΚΚ. Ἡρ. Βασιάδου, Κ. Ξανθοπούλου, Δ. Μαρούλη, Μ. Παρανίκα καὶ Γ. Χασιώτου εἰς ἣν ἀνέθετο τὴν σύνταξιν προγράμματος προτύπου δημοτικοῦ σχολείου καὶ ὀργανισμοῦ γενικοῦ τῶν διδασκαλείων, ἅτινα θέλουσι καθυποβληθῆ εἰς τὴν μελέτην τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τῶν ΚΚ. Σ. Ἀριστάρχου προέδρου, D. I. Millingen, τῆς ξυνωρίδος τῶν διδακτόρων Mordtmann, Dr. P. Dethier, Clermont Ganneau, Α. Γ. Πασπάτη, Α. Βερναρδάκη, Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ. Α. Δημητριάδου, Π. Ἀποστολίδου καὶ Κ. Περδικίδου. Καίτοι δὲ μὴ ἔχουσα ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα βοηθητικὰ βιβλία ἐξήτασεν ἐν 18 συνεδριάσεσι πλείστας ἐπιγραφὰς Ἑλληνικὰς, Λατινικὰς, Κυπρίας, Φοινικικὰς, Ἰμιαρητικὰς καὶ Παλμυρηνὰς, πεμφθείσας τῷ Συλλόγῳ παρὰ διαφόρων αὐτοῦ μελῶν καὶ ἄλλων φιλαρχαίων· ἐμελέτησε διάφορα σωζόμενα κειμήλια τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς, ὡς ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, νομίσματα, δακτυλιολίθους, σφραγίδας, ἐμβλήματα καὶ μέτρα καὶ σταθμά, καὶ ἠσχολήθη περὶ διαφόρων ἀντικειμένων τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ζωγραφικῆς, φροντίσασα ἰδίως ἵνα διὰ τῆς φωτογραφίας, διασώσῃ πολλὰ ἔργα τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ὑπάρχοντα ἐν ταῖς ἐν ὀθ. Τεμένεσι σωζομέναις ἀρχαίαις Βυζαντιναῖς Ἐκκλησίαις. Ἠσχολήθη δ' ὡσαύτως ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ χάρτου Κ/πόλεως, τὸν ὁποῖον ἤρξατο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ τοῦ ὁποίου ὀλίγα ὑπολείπονται εἰσέτι μέρη πρὸς τελειοποίησιν. Διάφορα ἐκ τῶν παρ' αὐτῆς ἐξετασθέντων ἀρχαίων ἔργων καθυποβλήθησαν τῷ Συλλόγῳ παρὰ τῶν μελετησάντων αὐτὰ μελῶν.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐσχημάτισε προσέτι ἰδιαίτερον Κώδηκα ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, ἐν ᾧ ἀντεγράφησαν αἱ ἤδη σταλεῖσαι τῷ Συλλόγῳ καὶ ἔθηκε τὰς βάσεις νομισματικῆς συλλογῆς ἥτις δύναται νὰ ἀποβῇ πολυτιμοτάτη, ἐὰν οἱ μὲν Σεβασμιώτατοι ἀρχιερεῖς μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα

τῶν Σεβ. Ἁγίων Δέρκων, Βελεγράδων καὶ πρώην Κασσανδρείας νῦν δὲ Γάνου καὶ Χώρας, οἵτινες συνέλεξαν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν διάφορα ἀρχαῖα νομίσματα καὶ προσήνεγκον ταῦτα τῷ Συλλόγῳ, οἱ δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὁμογενεῖς τὸ τοῦ ἐν Χαρταλιμῇ κ. Εὐλαμπίου, ὅστις ἐξακολουθεῖ πάντοτε συλλέγων καὶ πέμπων ἡμῖν τοιαῦτα.

Ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τῶν κκ. Γ. Σοφοκλέους προέδρου, Ἡρ. Βασιάδου, Γ. Λαζοπούλου, Β. Πυλάδου, Α. Λιούμα καὶ τοῦ Γεν. καὶ Εἰδ. Γραμματέως τοῦ Συλλόγου Δ. Φιλίου καὶ Δ. Πληθωνίδου. Τὸ ἐπίπονον ἔργον τῆς τακτοποιήσεως, διορθώσεως καὶ ἐκτυπώσεως τῶν ἔργων τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον ὁ Κανονισμὸς ἀνέθηκεν αὐτῇ, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπης καὶ ἰδίως ὁ πρόεδρος αὐτῆς κ. Γ. Σοφοκλῆς, διεξήγαγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἐπιμελείας· τὸ δὲ Περιοδικὸν συγκείμενον ἐκ 52 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων θέλει διανεμηθῆ μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Ἰδιαίτεραι εὐχαριστίαι ὀφείλονται πρὸς τὸν πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης διά τοὺς παρ' αὐτῶν καταβληθέντας κόπους, καὶ νομίζω καθῆκόν μου ἵνα δημοσίᾳ ἐκφράσω αὐτὰς ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου.

Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τῶν κκ. Π. Καλλιβούρσου προέδρου, Α. Πασπάτη, Α. Βαφειάδου, Mordtmann υἱοῦ, L. Charrel, Ἀβδουλὰχ μπέη, Jauge, Weisbach καὶ Α Ζωηροῦ. Ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων βιβλίων ἐμπόδισε τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην ἵνα ἐπιληφθῇ ὅλων τῶν ἐν τῷ εὐρεῖ αὐτῆς προγράμματι ἐμπεριλαμβανομένων θεμάτων. Ἐμελέτησεν ὅμως οὐχ ἧττον διάφορα ἐπιστημονικὰ ζητήματα, ἐξ ὧν τινα ἐκοινοποιήθησαν τῷ Συλλόγῳ καὶ ἔθετο τὰς βάσεις δύω συλλογῶν μεταλλικῆς καὶ βοτανικῆς, αἵτινες τελειοποιούμεναι δύνανται νὰ ἀποβῶσιν ὠφελιμώταται ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὅπου πάντες αἰσθανόμεθα τὴν ἔλλειψιν αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου ἡ ἀποτελοῦσα ἐν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ μελημάτων καὶ σκοποῦσα τὴν θεραπείαν τῆς σπουδαίας ἀνάγκης, ἣν αἰσθάνεται πᾶς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν περὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολούμενος, ἐπλουτίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διὰ προσφορῶν διαφόρων βιβλίων, ἐξ ὧν περιορίζομαι ἀναφέρων τὰς σημαντικωτέρας.

Τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθν. Πανεπιστήμιον προσήνεγκεν 122 τόμους διαφόρων συγγραμμάτων.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλίας ὡσαύτως 67 τόμους.

Ὁ ἐν Παρισίοις ὁμογενὴς κ. Β. Ἡλιάδης 79 τόμους.

Ὁ ἐνταῦθα βιβλιοπώλης κ. Ι. Παππάδης 127 τόμους.

Πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς καὶ διάφορα σωματεῖα πλέον τῶν 200 τόμων.

Ὁ κ Χρηστάκης Ἐφέντης Ζωγράφος προσήνεγκε φρ. 500 πρὸς ἀγορὰν περιοδικῶν καὶ 500 σώματα τῆς παρὰ τοῦ κ. Νοννότου μεταφρασθείσης Φυσικῆς Ἱστορίας τοῦ κ. Μίλνου Ἐδουάρδου, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τὰ ἄπορα Σχολεῖα.

Ὁ δὲ Κ. Ν. Κρικότσος λ. ὀθ. 50 πρὸς ἀγορὰν βιβλίων.

Ἐκτὸς τῶν προσφορῶν τούτων ὁ Σύλλογος ἠγόρασε διὰ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενομένων χρηματικῶν ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης δωρημάτων 340 τόμους διαφόρων συγγραμμάτων, ὥστε κατὰ τὸ λῆγον ἔτος τὸ σύνολον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἡμῶν βιβλίων ὑπερβαίνει τὰς 2,000 τόμων κάλλιστα ταξιθετηθέντων παρὰ τοῦ μετ' ἐπιμελείας ἐργασθέντος βιβλιοφύλακος κ. Α. Λιούμα.

Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δὲ διπλῶν συγγραμμάτων ὁ Σύλλογος προσήνεγκε 42 τόμους εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης, ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν ἐκεῖσε σύστασιν δημοσίας βιβλιοθήκης, ἐγκαινιάσας οὕτω τὴν πραγματοποίησιν καὶ ἑτέρας ἐπιθυμίας αὐτοῦ, τῆς πρὸς σχηματισμὸν δημοσίων βιβλιοθηκῶν ἐν ὅλαις, εἰ δυνατὸν, ταῖς πόλεσι τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ ἔλλειψις καταλλήλου μέρους δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Σύλλογον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸν σχηματισμὸν Ἀναγνωστηρίου, περὶ οὗ προβλέπει ὁ Κανονισμός. Ἡ οἰκοδομὴ ὅμως τοῦ Κτιρίου, ἥτις θέλει εὐκολύνει ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐργασίας θέλει ἐπιτρέψει ὡσαύτως καὶ τὸν σχηματισμὸν τούτου, ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ μέλη αὐτοῦ θέλουσιν εὑρίσκει οὐ μόνον τὰ ἀναγκαῖα βοηθήματα πρὸς μελέτην σπουδαίων ζητημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ μέσον ἵνα διέρχωνται ὥρας τινὰς μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ὠφελείας.

ΤΑΜΕΙΟΝ.

Ἡ θέσις τοῦ Ταμείου καὶ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος εἶναι οὐχ ἧττον εὐχάριστος τῆς τοῦ παρελθόντος καὶ δεικνύει ὅτι καὶ ἡ πρὸς συλλο-

γὴν ὑλικῶν μέσων ἐνέργεια τοῦ Συλλόγου δὲν ὑπελείφθη τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἐργασιῶν.

Κατ' αὐτὸ συνήχθησαν τὰ ἑξῆς ποσά.

Ἐκ τακτικῶν εἰσοδημάτων ὡς συνδρομαὶ		
» μελῶν, τόκοι κτ.	λ. ὀθ.	875, 48
» συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων	»	1065,
» συνδρομῶν δὶ ἀγορὰν χειρογράφων, βιβλίων καὶ περιοδικῶν	»	172,
» ὁμ. ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ κτιρίου	»	1406, 45
» συζάσεως διαγωνισμάτων	»	100,
» ἐκτάκτων συνδρομῶν	»	7, 57
» Λαχείου	»	388;
ἤτοι ἐν ὅλῳ	λ. ὀθ.	4014, 50

Ἐδαπανήθησαν δὲ καὶ δαπανηθήσονται τὰ ἑξῆς.

Διὰ τὰ τακτικὰ ἐτήσια ἔξοδα τοῦ Συλλόγου	λ. ὀθ.	606, 61
» τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου ἐπληρώθησαν ἤδη ἐκτὸς τῶν λ. ὀθ. 371,92 περισσεύματος τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἕτεραι.	»	1908, 08
» τὴν γενησομένην διανομὴν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων.	»	1215,
» ἀγορὰν χειρογράφων, βιβλίων καὶ περιοδικῶν.	»	172,
» διαγωνίσματα.	»	100,
ἤτοι ἐν συνόλῳ	λ. ὀθ.	4001, 69

Ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους τούτου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἀνωτέρω δαπανῶν, ἐν αἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ 150 ὀθ. λ. ἃς ὁ Σύλλογος συνεισφέρει ἐξ ἰδίων ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Σχολείων, παρουσιάζει ὑπὲρ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου περίσσευμα λ ὀθ. 12,91 εἰς χρήματα καὶ ἑτέρας λ. ὀθ. 497,63 εἰς χρέος τοῦ κτιρίου.

Περιττὸν θεωρῶ ἵνα ἐκθέσω ἐνταῦθα τὰ καθέκαστα τοῦ λογιστικοῦ τοῦ Συλλόγου, τὰ ὁποῖα περιέχει ἡ λεπτομερὴς ἔκθεσις τοῦ μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος ἐπὶ διετίαν ἤδη ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργαζομένου Ταμίου κ. Ι. Γκιών. Νομίζω ὅμως ἀναγκαῖον ἵνα ἀναφέρω τὰ ἀφορῶντα τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου.

Ὑπὲρ αὐτῆς συνήχθησαν κατὰ τὰ παρελθόντα μὲν ἔτη	λ. ὀθ.	2808 85
κατὰ τὸ λῆγον δὲ	»	1410 45
Ἐν ὅλῳ	»	4219 30

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν μὲν ἔτος πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐκ πήχεων 825 περίπου γηπέδου καὶ διά τινα ἔξοδα πρὸς ἰσοπέδωσιν αὐτοῦ. λ. ὀθ. 2436 93

Ἐσυμφωνήθη δὲ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος μετὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων κ. κ. Κλεάνθους καὶ Παρηγόρη ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ἐκ πήχεων 680 περίπου κτιρίου εἰς τὴν τιμὴν, ἥτις ὡς εὐκόλως δύναται ἕκαστος νὰ πεισθῇ οὐδεμίαν περιέχει ὑπερβολὴν, τῶν λιρῶν λ. ὀθ. 4280

ἤτοι ἐν ὅλῳ » 6716 95

Ὥστε ἡ μερὶς αὕτη παρουσιάζει τελικὸν Ἔλλειμμα ἐκ λ. ὀθ. 2497,65.

Πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τούτου, πρὸς πορισμὸν τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸ κτίριον ἐπίπλων, καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ ἑτέρων τινῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν Λαχείου ἐκ γραμματίων 3600 ἀνὰ μίαν λ. ὀθ. ἕκαστον ὁρίσας λ. ὀθ. 600 ὡς βραβεῖα διὰ τοὺς κερδίσοντας ἀριθμούς, τὸ ὁποῖον ὅταν διανεμηθῇ ὁλόκληρον θέλει ἀποφέρει εἰς αὐτὸν τὸ καθαρὸν ποσὸν τῶν λ. ὀθ. 3000, ὅπερ θεραπεύει τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ταύτας.

Ἐκ τοῦ Λαχείου τούτου δυστυχῶς μέχρι σήμερον μόνον 388 γραμμάτια διετέθησαν· ἀλλὰ στηριζόμενοι εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου εὐμενῆ αἰσθήματα τῶν φιλομούσων καὶ γενναίων ὁμογενῶν, τῶν ὁποίων ἐπικαλούμεθα καὶ αὖθις τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν, ἐλπίζομεν ὅτι θέλουσι διατεθῇ προσεχῶς καὶ τὰ μένοντα γραμμάτια, ὅπως ἀπαλλαχθῇ τοιουτοτρόπως ὁ Σύλλογος πάσης μερίμνης ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συντηρήσεως καὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀναγκῶν καὶ ἀφιερώσῃ ὅλας αὐτοῦ τὰς φροντίδας εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ διάδοσιν τῆς παιδείας ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Ὁ Σύλλογος ἐπιδιώκων τὸν πολλαπλοῦν αὐτοῦ σκοπὸν ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος καλλιεργῶν τὰς σχέσεις, ἃς συνέδεσε κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἐξέτεινε ταύτας ἐλθὼν εἰς διαφόρους συνεννοήσεις μετὰ πολλῶν σωματείων νεωστὶ συστηθέντων ἢ ὑπαρχόντων προηγουμένως καὶ μετὰ πολλῶν λογίων ἀνδρῶν.

Ἀντικείμενον τῶν σχέσεων τούτων τοῦ Συλλόγου ὑπῆρχον μὲν ἐν πολλοῖς διάφορα φιλολογικὰ, ἀρχαιολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ζητήματα, ἀλλὰ κυρίως σκοπὸς τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ἦτο ἡ ἔρευνα τῆς καταστάσεως τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἡ μελέτη τῶν μέσων τῆς εὐκολωτέρας καὶ ταχυτέρας διαδόσεως αὐτῆς.

Πρὸς διατήρησιν τῶν σχέσεων τούτων ὁ Σύλλογος ἀντήλλαξε πολλὰς ἑκατοντάδας ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων ἐγγράφων, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ὀφείλεται εἰς τὸν μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμελείας ἐργασθέντα Γεν. Γραμματέα κ. Δ. Φίλιον.

Ἀπαριθμήσας ἐν τῷ περὶ Ἐπιτροπῶν κεφαλαίῳ τινὰ ἐκ τῶν εἰδικῶν ἀντικειμένων τῶν σχέσεων τούτων καὶ ἀφίνων εἰς τὸν εὐφραδῆ εἰσηγητὴν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἵνα ἐκθέσῃ ὑμῖν πλειότερα περὶ τῶν ἀφορωσῶν τὰς ἐνεργείας ἡμῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως, νομίζω ἀναγκαῖον πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παρούσης ἐκθέσεως ἵνα εἴπω ὀλίγα τινα περὶ ἐκείνων τῶν νέων σχέσεων τοῦ Συλλόγου ἡμῶν, αἵτινες ἐκτὸς τῆς παρούσης αὐτῶν σημασίας ὑπόσχονται σπουδαιότερα ἐν τῷ μέλλοντι ἀποτελέσματα.

Μεταξὺ τῶν τοιούτων σχέσεων ὀφείλομεν ἐν πρώτοις νὰ κατατάξωμεν τὸν στενώτερον σύνδεσμον, εἰς ὃν ἦλθεν ὁ Σύλλογος μετὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Πολλάκις ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ἀφορμὴ νὰ ὑποθέσωμεν μετ' ἐγκαρδίου θλίψεως, ὅτι ἂν ὄχι ἐκ συστήματος τοὐλάχιστον ἐξ ὀλιγωρίας, τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀρχιερέων λησμονοῦντες ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐθεώρησε πάντοτε ὡς θρησκευτικὴν ἐντολὴν τὴν ὑποστήριξιν τῆς παιδείας, ὅλως παρέβλεπον τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τοιούτου καθήκοντος ἀμεριμνοῦντες περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ποιμνίου αὐτῶν. Μεταξὺ τοιούτων ὑπονοιῶν ἡ ὑποστήριξις, ἧς ἔτυχεν ὁ Σύλλογος παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς διεκπεραίωσιν διαφόρων ζητημάτων ἀφορώντων τὴν ὑποστήριξιν τῆς παιδείας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, παρέχει ἡμῖν τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει ληφθῇ ἡ ἀναγκαία φροντὶς πρὸς ἐξάλειψιν πάσης αἰτίας τῶν ὑπονοιῶν τούτων, καὶ πρὸς ἐπάνοδον μεταξὺ τοῦ κλήρου ἡμῶν τοῦ πρὸς τὴν παιδείαν ἱεροῦ ἐκείνου ἔρωτος, ὅστις ὑπῆρξε πάντοτε ἡ μεγαλειτέρα ἀφορμὴ δόξης διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἰδίως διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Τὴν πεποίθησιν δ' ἡμῶν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ἡ παρουσία ἐν τῇ Πανηγύρει ταύτῃ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις σύστασις εἰδικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς σκοπός ἐστιν ἡ ὑποστήριξις τῆς παιδείας, καὶ τῆς ὁποίας ὁ κανονισμὸς ὁρίζει ὅτι δύω ἐκ τῶν πέντε μελῶν αὐτῆς ληφθήσονται πάντοτε ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἡμῶν.

Οὐχ' ἧττον τούτου σπουδαῖον γεγονὸς ἐστὶν ὡσαύτως καὶ ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σύστασις ἐν τῇ πόλει ἡμῶν δύω ἰσχυρῶν Ἐκπαιδευτικῶν Συλλόγων τοῦ Ἠπειρωτικοῦ καὶ τοῦ Θρᾳκικοῦ.

Ἡ Ἤπειρος τῆς ὁποίας τὰ τέκνα ἀπὸ αἰώνων ἤδη συντελοῦσιν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν εὑρίσκεται κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν εἰς κατωτέραν θέσιν πολλῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Οὔτε τὰ μέσα ὅμως οὔτε ἄνδρες ἐλλείπουσιν αὐτῇ, ἀλλὰ χρεῖται ὀργάνου τινὸς, τὸ ὁποῖον νὰ διευθετήσῃ τὰ ἀφορῶντα τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας, νὰ συγκεντρώσῃ περὶ ἑαυτὸ τοὺς θέλοντας νὰ συντελέσωσι πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς πατρίδος των, καὶ μεριμνήσῃ περὶ τῆς σκοπίμου χρήσεως τῶν μέσων, ἅτινα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐκληροδότησαν εἰς αὐτὴν πολλὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς τέκνων. Τὴν θεραπείαν τῆς ἐλλείψεως ταύτης καὶ τὸν σχηματισμὸν τοιούτου ὀργάνου προέθετο ἡ σύστασις τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου.

Τοιαύτην τινὰ ἔλλειψιν, ἀλλ' ἔτι σπουδαιοτέραν καὶ μᾶλλον κατεπείγουσαν προέθετο νὰ θεραπεύσῃ καὶ ἡ σύστασις τοῦ Θρᾳκικοῦ Συλλόγου, ὅστις σκοπεῖ τὴν ὑποστήριξιν τῆς παιδείας καὶ τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων ἐν Θράκῃ, ὅπου ὀλιγώτερα εὑρίσκει προϋπάρχοντα μέσα νὰ διοργανώσῃ καὶ πλειότερα ἐμπόδια νὰ ὑπερνικήσῃ.

Εἰς τὴν σύστασιν τῶν Συλλόγων τούτων οὐ μόνον ἐπεκρότησεν ὁ Σύλλογος ἡμῶν ἀλλ' ἔπραξε καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδυνήθη πρὸς εὐκολίαν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν καὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν των. Προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἵνα συνεδριάζωσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐν ᾗ καὶ οὗτος ἐφιλοξενεῖτο, καὶ παρέσχεν αὐτοῖς πάσας τὰς πληροφορίας, ἃς εἶχε συλλέξει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἐξ ὧν οὗτοι ὡδηγήθησαν ἐν πολλοῖς πρὸς διανομὴν τῶν χρηματικῶν βοηθημάτων,

ἄτινα συνέλεξαν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων σχολείων ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θρᾴκῃ. Ἐνεργῶν δὲ τοιουτοτρόπως ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ηὐτύχησε νὰ ἴδῃ ταχέως τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ ἐπαληθευσάσας, καὶ παράδειγμα ἔστω αἱ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων σχολείων καὶ σύρασιν τοιούτων ὅπου δὲν ὑπάρχουσι γενόμεναι χρηματικαὶ βοήθειαι κατὰ τὸ λῆγον ἔτος, καθ' ὃ πρὸς ταῖς 1215 λ. ὀθ., ἃς θέλει διανείμει ὁ ἴδιος, διανεμηθήσονται ὡσαύτως παρὰ μὲν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου λ. ὀθ. 600 ἐν Ἠπείρῳ, παρὰ δὲ τοῦ Θρᾳκικοῦ λ. ὀθ. 455 ἐν Θρᾴκῃ.

Ἐκτὸς τῶν πρακτικῶν τούτων ὠφελειῶν ἡ σύστασις τῶν Συλλόγων τούτων ἐμπεριέχει καὶ σπουδαίαν πρόοδον εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῶν Συλλόγων, οἵτινες ὑπάρχοντες σήμερον σχεδὸν εἰς πᾶσαν πόλιν, κατέστησαν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ὀργάνων τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀνατολῆς. Πολλαπλασιασθέντες τοιουτοτρόπως οἱ Σύλλογοι ἔχουσιν ἀνάγκην οὐχὶ ἀπολύτου τινὸς συγκεντρώσεως, ἥτις ἠδύνατο νὰ βλάψῃ τὴν ἐλευθέραν ἑκάστου ἐνέργειαν, ἀλλὰ συστηματικῆς τινος συνεννοήσεως καὶ συνδέσμου, ὅστις νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν βοήθειαν καὶ ὁδηγίαν. Ὁ σύνδεσμος δὲ οὗτος εὐκολώτερον θέλει ἐπιτευχθῆ, ἐὰν οἱ Σύλλογοι ἑκάστης ἐπαρχίας τεθῶσιν εἰς ἄμεσον συνάφειαν καὶ ἔλθωσιν εἰς ἐκτενεῖς καὶ συνεχεῖς σχέσεις μετὰ τοῦ κεντρικοῦ Συλλόγου τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, οἱ κεντρικοὶ δὲ Σύλλογοι ἐξακολουθῶσι τὴν τοιαύτην συνάφειαν καὶ σχέσιν μετὰ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Τοιουτοτρόπως ὀργανιζομένη ἡ ἐργασία τῶν Συλλόγων θὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀτόμων ὑπὲρ τοῦ ὅλου καὶ τὴν τοῦ ὅλου ὑπὲρ τῶν ἀτόμων, καὶ θὰ φέρῃ τὸ μέγα ἐκπολιτιστικὸν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον πάντες ἀναμένομεν παρ' αὐτῶν.

Τοιαῦτα εἰσί, Κύριοι, τὰ ἔργα τοῦ λήγοντος Συλλογικοῦ ἔτους, τῶν ὁποίων μόλις ἀμυδρὰν σκιαγραφίαν ἠδυνήθην νὰ δώσω ὑμῖν, ἕνεκα τοῦ στενοῦ τοῦ χρόνου, καὶ ἐν οἷς μετ' ἐγκαρδίου χαρᾶς βλέπω τὰς ἐλπίδας τοῦ Συλλόγου πραγματοποιουμένας. Ἐκφράζων δ' ὑμῖν τὴν σταθερὰν πεποίθησιν, ἣν μοὶ ἐμπνέει ἡ διετὴς διεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ὅτι καὶ σπουδαίους αὗται παρήγαγον καρπούς, καὶ σπουδαιοτέρους ὑπόσχονται τῇ θείᾳ ἀρωγῇ διὰ τὸ μέλλον, καταστρέφω τὸν λόγον ἐπικαλούμενος τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑμῶν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς ὑποστηρίξεως καὶ προόδου αὐτοῦ, ἥτις ἔσεται συγχρόνως ἡ ὑποστήριξις τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν.

Μετὰ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ προέδρου κ, Καραπάνου ἔκθεσιν ἀνελθὼν τὸ βῆμα ὁ τῆς Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς εἰσηγητὴς κ. Ξ. Ζωγράφος ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ὀθ. Αὐτοκρατορίας (ἴδε σελ. 205).

Ἀκολούθως ὁ τῆς Φιλολογ. Ἐπιτροπῆς εἰσηγητὴς κ. Χρ. Χατζῆ-Χρήστου ἀνέγνω ὁμοίως τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συλλογῆς ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος (ἴδε σελ. 220).

Εἶτα, ἀγγείλαντος τοῦ προέδρου τῇ ὁμηγύρει τὰ μέλη τοῦ νέου προεδρείου ἔληξεν ἡ τελετὴ ἐν μέσῳ γενικῆς εὐφροσύνης καὶ θυμηδίας.

ΕΡΑΝΙΣΜΑ (1)

Ο ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ

Ο ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ ΦΟΡΜΙΩΝ.—ΤΟ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΚΑΙ Η ΠΙΣΤΩΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

I. A. Boullée. Histoire de Demosthène. 2α ἔκδοσις. 1867. — II. A. Schaefer, Demosthenes und seine Zeit. 4 τόμοι. Leipzig 1856.—III. Boehnecke, Demosthenes, Lycurgos, Hyperides und ihr Zeitalter. Berlin 1867. — IIII. Albert Desjardins, Les plaidoyers de Démosthène, 1862. — V. Cucheval, Études sur les tribunaux Athéniens et les plaidoyers civils de Demosthène 1863. — VI. R. Darerte du Prêt à la grosse chez les Athéniens, étude sur les quatre plaidoyers attribués à Démosthène 1867. — VII. De Koutogra, Essai historique sur les trapezites ou banquiers d' Athènes. in 8o 1859. — VIII. Cuilleuier, les Antiquités juridiques d' Athènes. Deuxième étude: Lettres de change et Contrats d' assurance, in 8o 1865.

(1) Ἐκ τῆς Revue des deux mondes (Μετάφρασις τοῦ κ. Αἰμ. Νονώτου)

Ἐξ ἁπάντων τῶν δικανικῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους, ὁ κάλλιστος ἴσως, ἐκεῖνος ἐν ᾧ ὁ ῥήτωρ ἀνέδειξε περισσοτέραν τέχνην καὶ δύναμιν εἶναι ὁ ὑπὲρ τοῦ τραπεζίτου Φορμίωνος ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείς. Ὁ Φορμίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης διεύθυνε τὸ ἐπισημότατον τῶν τότε ἐν Ἀθήναις τραπεζιτικῶν καταστημάτων, διαδεξάμενος τὸν ἱδρυτὴν τοῦ καταστήματος καὶ τῆς φήμης αὐτοῦ Πασίωνα, κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ὁποίου Ἀπολλοδώρου ὑπερασπίζεται τὸν πελάτην αὐτοῦ ὁ ἔνδοξος συνήγορος. Ἡ δίκη αὕτη οὐ μόνον ἐπιτρέπει ἡμῖν, ἵνα θαυμάσωμεν ὑπὸ νέαν ἔποψιν τὴν τέχνην καὶ εὐφυΐαν τοῦ διαδόχου τοῦ Λυσίου καὶ Ἰσαίου, ἀλλὰ καὶ παρέχει παντὶ ἀνθρώπῳ περιέργῳ περὶ τὰ παρελθόντα, περίστασιν φυσικωτάτην, ὅπως μελετήσῃ τὸν μηχανισμὸν τῶν περὶ πιστώσεως θεσμῶν, οἵους παρήγαγον καὶ κατέστησαν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν αἱ ἀνάγκαι ἐμπορίου δραστικωτάτου καὶ ἡ ἐμπορικὴ εὐφυΐα φυλῆς πνευματώδους καὶ τολμηρᾶς.

A.

Αἱ Ἀθῆναι, ἐν τῷ δ'. αἰῶνι π. Χ. εἶχον ἤδη ἀπολέσει μέγα μέρος τῆς πολιτικῆς αὐτῶν δυνάμεως· οὐχ ἧττον ὅμως διέμειναν καὶ μετὰ τὰς ἐν Συρακούσαις καὶ ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς καταστροφὰς ἡ πνευματικὴ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, συνάμα δὲ καὶ ἡ οἰκονομικὴ αὐτῆς μητρόπολις, ἡ πρωτίστη τῶν κεφαλαίων ἀγορά. Ἅμα ἀπεκαθίστατο ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ θάλασσα ἐλευθεροῦτο, αἱ Ἀθῆναι ἤνοιγον πάλιν τὰ ναυπηγεῖα, τὰ ἐργοσάσια καὶ τὰ ἐμπορικὰ αὐτῶν καταστήματα· ὁ δὲ σῖτος τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου ἐπλήρου τοὺς σιτοβολῶνας τοῦ Πειραιῶς, τοῦ μεγάλου τούτου τῶν σιτηρῶν ἐμπορίου, ὅθεν ἐπρομηθεύετο ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος· αἱ δὲ παραγγελίαι συνέῤῥεον πανταχόθεν. Τὸ δαπανηθὲν ταμίευμα τοσοῦτον ταχέως ἐπανωρθοῦτο, ὥστε αἱ συνέπειαι τοῦ πολέμου ἐφαίνοντο ἐντὸς ὀλίγου ἐξαλειφόμεναι· ἡ δ' εὐκολία αὕτη ἦτο μάλιστα διὰ τὸν λαὸν καὶ διὰ τοὺς κυβερνῶντας αὐτὸν, πειρασμὸς, κίνδυνος, διότι βλέποντες οὕτως, ὡς διὰ μαγείας, ἀναγεννώμενον τὸν δαπανηθέντα πλοῦτον, ἐκινδύνευον νὰ λησμονήσωσι ταχέως τὰ δεινότερα μαθήματα, καὶ νὰ παρασύρωσι ῥᾳδίως τὴν πόλιν εἰς νέας περιπετείας, πρὶν ἀληθῶς συνέλθῃ ἐκ τῶν προσφάτων κλονισμῶν καὶ πληγῶν.

Ἐν τῇ ἐνδελεχεῖ ταύτῃ ἐπανορθωτικῇ ἐνεργείᾳ, ἐν τῇ γονίμῳ ταύτῃ παραγωγικῇ καὶ συναλλαγματικῇ κινήσει, οἱ τραπεζῖται, οἱ θεματοφύλακες οὗτοι τοῦ ταμιεύματος, διεδραμάτιζον πρόσωπον, εἰς ὃ μέχρις ἐσχάτων δὲν προσέσχον ἀρκούντως οἱ νεώτεροι τῆς Ἑλλάδος ἱστορικοὶ, οὐχὶ ὅμως διότι ἐξεροῦντο μαρτυριῶν περὶ τούτου. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ῥήτορσι γίνεται πολλάκις μνεία τραπεζιτῶν καὶ παρίστανται ὡς οἱ συνήθεις μεσάζοντες εἰς πολλὰς ἐμπορικὰς πράξεις καὶ συναλλαγάς. Ἔτι δὲ κατὰ μοναδικὴν τύχην, εἷς δικανικὸς λόγος τοῦ Ἰσοκράτους, ὁ τραπεζιτικὸς, καὶ ἱκανοὶ ἄλλοι τῷ Δημοσθένει ἀποδιδόμενοι (1) ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν, ἵνα παρακολουθήσωμεν, ἐπὶ ἡμισυν σχεδὸν αἰῶνα, τὴν ἱστορίαν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Ἀθηναϊκοῦ τραπεζιτικοῦ καταστήματος ὑπὸ τρεῖς προϊσταμένους διοικήσαντας αὐτὸ ἀλληλοδιαδόχως, τὸν Ἀρχέστρατον, τὸν Πασίωνα καὶ τὸν Φορμίωνα· δυνάμεθα σχεδὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι φυλλομετροῦμεν τὰ κατάστιχα αὐτοῦ καὶ ὅτι ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἀπογραφάς. Χάρις εἰς τὰς πολυτίμους ταύτας πληροφορίας εἰσδύομεν εἰς κόσμον, εἰς ὃν δὲν εἰσάγουσιν ἡμᾶς οὔτε ὁ Θουκυδίδης οὔτε ὁ Ξενοφῶν, ἐν τῷ τραπεζιτικῷ ἦ, ἂν μοὶ ἐπετρέπετο ἡ ἔκφρασις, ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ χρηματιστηρίῳ. Βεβαίως οἱ ἄνθρωποι, οὓς εὑρίσκομεν ἐν αὐτῷ, οὔτε Ἀριστεῖδαι, οὔτε Φωκίωνες εἶναι· πολλαὶ τῶν πράξεων αὐτῶν τιμῶσι μᾶλλον τὸ ἐφευρετικὸν αὐτῶν πνεῦμα ἢ τὴν χρηστότητα αὐτῶν· ἀλλὰ μήπως τὸ αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐν ταῖς νεωτέραις ἡμῶν κοινωνίαις, καὶ αἱ εἰς λαόν τινα παρεχόμεναι ὠφέλειαι ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς πιστώσεως καὶ τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος δὲν ἀντισηκοῦσιν ἆρα τὸ ἐκ τῶν σκευωριῶν καὶ τοῦ δόλου ἀτίμων τινῶν κερδοσκόπων προσγιγνόμενον κακόν; Ἐὰν οἱ Ἀθηναῖοι τραπεζῖται, ἐὰν ὁ Πασίων, ὁ Φορμίων καὶ οἱ συνάδελφοι αὐτῶν ἦσαν ἁπλῶς ἀ-

(1) Οἱ λόγοι οὗτοί εἰσιν οἱ φερόμενοι ὑπὸ τοὺς τίτλους. 1) Παραγραφὴ ὑπὲρ Φορμίωνος. 2) Πρὸς Κάλλιππον 3) Πρὸς Τιμόθεον περὶ χρέους. 4) Κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν. Ἐκ τῶν λόγων τούτων εἷς μόνος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι ἔργον τοῦ Δημοσθένους, ἡ παραγραφὴ ὑπὲρ Φορμίωνος, οἱ ἄλλοι φαίνονται συνταχθέντες καὶ ἀπαγγελθέντες ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Πασίωνος, Ἀπολλοδώρου.

πατεῶνες, δὲν ἤθελον ἐμπνεύσει τὴν ἐμπιστοσύνην, ἥτις συνεσώρευεν ἐν τοῖς κιβωτίοις αὐτῶν τὰς παρακαταθήκας τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ξένων, τοὺς Περσικοὺς Δαρεικούς, τοὺς Κυζικηνοὺς στατῆρας καὶ τὰ Ἀττικὰ τετράδραχμα. Χωρὶς ν' ἀποκρύψωμεν σφάλματά τινα καὶ καταχρήσεις ἀπαντωμένας εἰς πᾶσαν ἐποχήν, ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ῥητόρων παρεχομένων ἡμῖν λεπτομερειῶν περὶ τῆς ὁμάδος ταύτης τῶν τραπεζιτῶν καὶ τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐνεργείας αὐτῶν δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ ὁποίας ἐκδουλεύσεις παρεῖχον οἱ τραπεζῖται καὶ πῶς πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἐξ ἀφανῶν ὁρμώμενοι, ἀπήλαυον περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτῶν ὑπολήψεως, ἣν καὶ ἡ πολιτεία αὐτὴ ἐξέφραζεν αὐτοῖς διὰ τιμητικῶν καὶ δημοσίων μαρτυριῶν.

Ὡς πᾶσαι αἱ ἐν νηπιώδει καταστάσει διατελοῦσαι κοινωνίαι, καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐπὶ μακρὸν μίαν μόνην μορφὴν τοῦ πλούτου ἐγνώριζε, τὴν γῆν καὶ τὰ πρὸς καλλιέργειαν αὐτῆς συντελοῦντα μέσα, γεωργικὰ ἐργαλεῖα, θρέμματα, δούλους. Εἰς τὸ ἀρχικὸν τοῦτο κεφάλαιον προσετέθησαν, τοῦ χρόνου προϊόντος, ἡ ἐν οἴκῳ πολυτέλεια, ἔπιπλα, πολύτιμα σκεύη, κοσμήματα παντὸς εἴδους. Ἀφοῦ δὲ ἀνεκάλυψαν τὰ πολύτιμα μέταλλα καὶ ἠδυνήθησαν νὰ κατεργασθῶσιν αὐτά, τὰ ἐκ τούτων κοσμήματα, ὡς ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐργασίας, κατέσχησαν κεφάλαιον συμπεπυκνωμένον ὑπὸ μικρὸν ὄγκον καὶ ἤδη πολὺ μᾶλλον τοῦ ἀρχικοῦ κινητόν. Ἓν δὲ βῆμα εἰς τὰ πρόσω ἐγένετο διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ κοσμήματος, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις, ὡς πιστεύεται, ἤρξατο διαδιδομένη ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ περὶ τὸν Z' αἰῶνα Π. Χ.

Τοιουτοτρόπως ἐφευρέθη πλέον ἀσφαλὴς καὶ εὐχερὴς παράδοσις τῆς ἐπισεσωρευμένης ἐργασίας. Ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην τὸ ταμίευμα ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς παραγωγὴν νέου πλούτου, νὰ μισθωθῇ καὶ νὰ πλουτίσῃ συνάμα καὶ τὸν κύριόν του καὶ τοὺς ἐκμισθοῦντας τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ ἀντὶ ἀμοιβῆς, ἧς ἡ ἀξία ἐκανονίζετο ἀναλόγως τῆς προσφορᾶς, τῆς αἰτήσεως καὶ τῶν προσδοκομένων κινδύνων ἐπιτυχὸν δὲ τοιούτου μέσου ἀνταλλαγῆς καὶ βοηθούμενον ἐκ τῆς φυσικῆς ῥοπῆς φυλῆς ἐξηπλωμένης ἐπὶ πολυπληθῶν νήσων καὶ ἐπὶ ἀκτῶν βαθυκόλπων, τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον δὲν ἔπαυσεν ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ Z' καὶ ΣΤ' αἰῶνι, ἀφοῦ ἡ Αἴγυπτος ἠνεῴχθη τοῖς Ἕλλησι καὶ οἱ Φωκαεῖς ἦλθον εἰς σχέσεις μετὰ τῆς Γαλατίας καὶ αὐτῆς τῆς Ἱσπανίας.

Τὸ χρηματικὸν ἀπόθεμα τὸ κατὰ μικρὸν συσσωρευθὲν ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις Ἑλληνικαῖς πόλεσι ἐχρησίμευεν εἰς ἔντοκα δάνεια, κυρίως εἰς ναυτοδάνεια, (τὸ ναυτικὸν, τόκοι ναυτικοὶ ἔκδοσις), ἅπερ παρεῖχον τὰς μείζους ὠφελείας· ἐκ τούτου κατέστησαν ἀναγκαῖοι μεσάζοντές τινες μεταξὺ τῶν δανειζομένων καὶ τῶν κεφαλαιούχων. Οὗτοι δὲ ἦσαν πολλάκις οἱ ἐπισημότεροι τῆς πολιτείας ἄνδρες, οἵτινες εἴτε ἕνεκα τῆς καταγωγῆς ἢ τῆς εὐφυΐας αὐτῶν ἔπραττον μὲν τὰ πολιτικὰ, εἶχον δὲ συμφέρον νὰ εὑρίσκωσιν ἀνθρώπους ἱκανοὺς ἀσχολουμένους ὁλοκλήρως εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν χρημάτων, ἵνα καταθέτωσι παρ' αὐτοῖς τὰ χρήματά των, οὗτοι δὲ φροντίζωσιν, ἵνα καταστήσωσι αὐτὰ παραγωγά. Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ ἀνάγκῃ εὑρίσκοντο καὶ οἱ ἔμποροι, οἱ ἐπιχειροῦντες ἑκάστοτε ἀποδημίας, ὧν ἡ διάρκεια ἦν πολλῷ μᾶλλον ἢ σήμερον ἀόριστος, καὶ ἐπιθυμοῦντες, ἵνα παρακαταθέτωσι τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα δὲν παρελάμβανον μεθ' ἑαυτῶν εἰς ἀσφαλῆ κιβώτια, ἐν οἷς ὅμως νὰ μὴ μένωσιν ἀτελεσφόρητα. Τέλος δὲ ἑκάστη πολιτεία, μικρὰ ἢ μεγάλη, εἶχεν ἴδιον νόμισμα, ὅπερ ἦν τεκμήριον τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κυριαρχίας αὐτῆς. Ὅθεν πολλὰ νομισματικὰ συστήματα ἴσχυον ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ καὶ ἡ ἀξία τῆς δραχμῆς, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μονὰς, διέφερε καθ' ὅσον ἦτο πολλοστὸν τοῦ Εὐβοϊκοῦ, τοῦ Αἰγινητικοῦ ἢ τοῦ Ἀττικοῦ ταλάντου. Ἔτι δὲ νομίσματά τινα, κοπέντα ἐν μικρᾷ πληθύϊ ὑπὸ μικρᾶς πόλεως, ἦσαν μόνον γνωστὰ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ πόλει ἢ ἐν τοῖς ἀστυγείτοσιν αὐτῆς καὶ ἐκυκλοφόρουν μόνον ἐν μικρᾷ τινι περιφερείᾳ· ἀπ' ἐναντίας ἄλλοι τύποι νομισμάτων ἀνήκοντες εἰς μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις μετηνέχθησαν μακρὰν ὑπὸ τῶν ἐμπόρων αὐτῶν καὶ ὑπ' αὐτῶν διεσπάρησαν ἐν τῇ δείνα ἢ δείνα χώρᾳ· οὕτω λ. χ. ἐπὶ δύο περίπου αἰῶνας τὰ τῆς Θάσου τετράδραχμα ἦσαν σχεδὸν τὸ μόνον ἐν χρήσει νόμισμα ἀπὸ πέρατος εἰς πέρας τῆς Θρᾴκης καὶ ἐν ὅλῃ τῇ λεκάνῃ τοῦ Δουνάβεως, ἐν ᾧ τὰ Κορινθιακὰ δίδραχμα τὰ φέροντα κάλλιστον τύπον Παλλάδος μετὰ κράνους, ἔχαιρον τὴν αὐτὴν εὔνοιαν ἐν Ἠπείρῳ ἐν Ἰλλυρίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἀκτῇ τοῦ Ἀδρίου, μικρὸν δ' ἔπειτα αἱ Λαυριωτικαὶ Γλαῦκες, ἃς ἐκάλουν κοινῶς τὰ Ἀττικὰ τετράδραχμα, ἅπερ καὶ ἀξιούμενα καλῆς ὑποδοχῆς ἁπανταχοῦ, ἀφίπταντο ἀνὰ χιλιάδας πρὸς πάσας τὰς τῆς Μεσογείου ἀκτάς. Ἕνεκα τούτου πολλὰ νομίσματα ἐπλεονέκτουν πραγματικῶς, ὡς μόνα

παραδεκτὰ ἢ προτιμώμενα πάντων τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος ἀγορᾶς, ὑπερετιμῶντο δὲ ταῦτα καὶ ἡ ὑπερτίμησις μετεβάλλετο, καθ' ὅσον οἱ ἔμποροι, ἵνα πληρώσωσι τὰ ἀγορασθέντα, ἠναγκάζοντο ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα διεύθυνσιν μείζω ἢ ἐλάσσω ποσότητα τοῦ προνομιούχου τούτου νομίσματος. Ἐκ τούτου δῆλον ποίας πολυπλόκους πράξεις ἀλλαγῆς καὶ ἐπικαταλλαγῆς ἐγέννα ἡ ποικιλία τῶν νομισμάτων καὶ ὁποίαν ὕψωσιν ἢ ὕφεσιν ἐλάμβανον κατὰ στιγμὰς τὰ μᾶλλον ἐπιζήτητα νομίσματα.

Αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Σμύρνη, Ἔφεσος, Φώκαια καὶ ἰδίως ἡ Μίλητος, τὸ κέντρον τοῦτο τῆς συναντήσεως τῶν ἐμπορικῶν συνοδιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀσίας καὶ τῶν παντοδαπῶν πλοίων, εἶδον βεβαίως ἱδρυομένας ἐν ταῖς ἀγοραῖς αὐτῶν τραπέζας ἀργυραμοιβῶν· ἀλλ' ἡ πρώτη πόλις, ἐν ᾗ ἀπαντῶμεν τοιούτους φέροντας τὸ ὄνομα τραπεζίτας, τὸ ὁποῖον διετήρησαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, εἶναι ἡ Κόρινθος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Μηδικῶν πολέμων, ὅτε τοσοῦτον εὐημέρει.

Κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς τούτους χρόνους ἰσχύος καὶ δόξης, κατέθηκεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἑβδομήκοντα τάλαντα ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ Κορινθίου Φιλοστεφάνου· τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο, ὑπέρογκον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπετέλεσε τὴν περιουσίαν τοῦ τραπεζίτου, ὅστις ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζηται αὐτὸ ὡς ἀφορμὴν (fond de roulement) καὶ ἐχρησίμευσε τῷ ἐν Σαλαμῖνι νικητῇ ὡς πόρος, ὅτε ἠναγκάσθη νὰ τραπῇ τὴν ὁδὸν τῆς ἐξορίας. Ἰδίως δὲ ἐν Ἀθήναις, ὅταν κατέστησαν αὗται κέντρον ἐκτεταμένης ναυτικῆς δυνάμεως, ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐμορφώθησαν αἱ τραπεζιτικαὶ συναλλαγαί. Πᾶσαι αἱ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεξήγοντο αἱ ἀνταλλαγαὶ αὗται σωζόμεναι εἰδήσεις ἀναφέρονται εἰς τοὺς Ἀθηναίους τραπεζίτας τοῦ Ε' ἢ μᾶλλον τοῦ Δ' Π. Χ. αἰῶνος. Οἱ σύγχρονοι οὗτοι τοῦ Ἰσοκράτους καὶ Δημοσθένους, οἱ διαχειριζόμενοι μεγάλα κεφάλαια καὶ ἔχοντες πίστωσιν εἰς ἅπαντας τοὺς λιμένας τοῦ Αἰγαίου (1), ἦσαν οὐχ ἧττον οἱ κατ' εὐθεῖαν διάδοχοι τῶν ταπεινῶν κολλυβιστῶν, οἵτινες δύο ἢ τρεῖς αἰῶνας πρότερον, εἶχον πρῶτοι στήσει ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν Ἰωνικῶν πόλεων τὰς ταπεινὰς τραπέζας αὐτῶν, ὡς καὶ σήμερον ἔτι οἱ δυνάσται ἐκεῖνοι ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς, οἱ συναλλασσόμενοι μετὰ βασιλείων καὶ αὐτοκρατοριῶν, ὀνομάζονται ἐν πάσαις ταῖς νεωτέραις γλώσσαις, δι' ὀνόματος ἐτυμολογουμένου ἐκ τῆς μικρᾶς σανίδος, banco ἢ tavolino, ὄπισθεν τῆς ὁποίας κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐκάθηντο ἐν ὑπαίθρῳ ἐν ταῖς τριόδοις οἱ Γενουήνσιοι, Πισᾶται καὶ Φλωρεντινοὶ τραπεζῖται.

Τὰς τραπέζας ταύτας τῶν πρώτων τραπεζιτῶν δὲν πρέπει νὰ φανταζώμεθα κεκαλυμμένας ὑπὸ στιβάδων χρυσίου καὶ ἀργυρίου, ὡς τὰς προκειμένας σήμερον ἐπὶ τοῦ γραφείου τῶν σημερινῶν τραπεζιτικῶν ταμιῶν. Τὰ ἀρχαῖα νομίσματα εἶχον σχῆμα ἥκιστα κανονικὸν καὶ ὁ τύπος αὐτῶν ἐξεῖχε πλεῖον ἢ ὥστε νὰ δύνηταί τις εὐχερῶς νὰ διατάξῃ αὐτὰ κυλινδρικῶς. Τὰς τραπέζας ταύτας πρέπει νὰ φανταζώμεθα μᾶλλον διηρημένας εἰς πολλὰ χωρίσματα, ὧν ἕκαστον περιεῖχεν ἓν εἶδος τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει νομισμάτων, ἔτι δὲ ὅτι σκαφίδες τινὲς, δερμάτινοι ἢ ὑφαντοὶ σάκκοι συνεπλήρουν πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἀποσκευήν. Ἐν τῇ ἐπασχολούσῃ ἡμᾶς ἐποχῇ ἡ τράπεζα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἠρίθμουν τὰ χρήματα μικρὰν ἔχει σημασίαν παρὰ τοῖς τραπεζίταις ὑπὲρ ἣ κατὰ τῶν ὁποίων ἠγόρευον ὁ Ἰσοκράτης καὶ ὁ Δημοσθένης. Ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ διέκρινον ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ τοὺς ἁπλοῦς *ἀργυραμοιβοὺς* ἢ *κολλυβιστὰς*, ἀνθρώπους ταπεινοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἵτινες βεβαίως ἦσαν πολυπληθεῖς ἐν παντὶ λιμένι ὁπωσοῦν συχναζομένῳ, τῶν *δανειστῶν* ἢ *τοκιστῶν*, κεφαλαιούχων καθιστάντων ἐνεργὰ τὰ κεφάλαια αὐτῶν διὰ δανείων, εἴτε ἐγγείων, εἴτε κυρίως ναυτοδανείων καὶ τέλος τῶν τραπεζιτῶν, οἵτινες ἐκράτουν εἰς χεῖράς των καὶ μετεχειρίζοντο ἐν μεγάλῳ κύκλῳ πάσας τὰς πράξεις, εἰς ἃς παρέχει ἀφορμὴν τὸ ἐμπόριον τῶν πολυτίμων μετάλλων σεσημασμένων ἢ ἀσήμων, τὴν πίστωσιν ὑφ' ὅλας τὰς μορφάς.

Τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας, τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου παραγόμενα κεφάλαια συνεσωρεύοντο ἐν τοῖς κιβωτίοις τῶν τραπεζιτῶν ὡς παρ' ἡμῖν ἐν ταῖς ἀποθεματικαῖς τραπέζαις, καὶ δι' αὐτῶν, ἐκ τῶν παραγαγόντων τὰ κεφάλαια μετέβαινον εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἵνα παραγάγωσι νέα, ἐπιζητοῦσι τὴν χρῆσιν αὐτῶν ὑποχρεούμενοι ἵνα πληρώνωσι ποσόν τι ὡς μίσθωμα. Ὁ τραπεζίτης λοι-

(1) Ὁ Ἀπολλόδωρος τριηραρχῶν, εὑρίσκει εὐκόλως τοὺς δανείσοντας αὐτῷ ἔν τε Λαμψάκῳ καὶ Θάσῳ καὶ Τενέδῳ «Διὰ γὰρ τὸ Πασίωνος εἶναι, φησὶ, καὶ ἐκεῖνον ἐπεξενῶσθαι πολλοὺς καὶ πιστευθῆναι ἐν τῇ Ἑλλάδι οὐκ ἠπόρουν ὅπου δεηθείην δανείσασθαι.» Δημοσθένης πρὸς Πολυκλέα 4,6.

πὸν ἐπλήρονε τόκους τοῖς παρακαταθέταις καὶ ἐλάμβανε παρ' ἐκείνων, οἷς ὑπ' ἰδίαν εὐθύνην ἐνεπιςεύετο τὰ παρακατατεθειμένα κεφάλαια, ὠφελεῖτο δὲ τὴν διαφοράν. Ἐνίοτε δὲ ἐδάνειζε καὶ ἐπὶ παρακαταθήκῃ πολυτίμων σκευῶν, οἷον κοσμημάτων, κυλίκων, χρυσῶν στεφάνων. Οἱ δὲ πελάται τῆς τραπέζης εἶχον καὶ ἕτερον πλεονέκτημα, ἠδύναντο δι' αὐτῆς νὰ πληρόνωσι τὰς ὀφειλάς των.

Τὸ δὲ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις μοναδικῶς προστατεῦον τὰς πράξεις καὶ παρέχον τῷ τῶν χρημάτων ἐμπορίῳ καὶ τῇ πιστώσει ἐξαιρετικὴν καὶ παραγωγικωτάτην δραςηριότητα, ἦτο ὅτι ὁ τόκος ἔμενεν ἐλεύθερος πάσης διατιμήσεως καὶ παντὸς περιορισμοῦ ἐκ τοῦ νόμου· ὁ Λυσίας πληροφορεῖ ἡμᾶς περὶ τούτου ἐξηγῶν συνάμα τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερομένας ἐκφράσεις τοῦ ἀρχαίου τοῦ Σόλωνος νόμου· λοιπὸν ἐν μέσῳ τῶν πολυπληθῶν καὶ παχυλῶν οἰκονομικῶν σφαλμάτων, εἰς ἃ περιέπεσεν ἡ ἀρχαιότης μετὰ τῶν νομοθετῶν, ὡς ἐν Σπάρτῃ, καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις πόλεσι, μετὰ τῶν φιλοσόφων, ὡς ἐν ταῖς πλατωνικαῖς παραδοξολογίαις, τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ Ἀθηναίου νομοθέτου διέκρινεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀλήθειαν· κατενόησεν ὅτι τὰ χρήματα εἶναι, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο, ἐμπόρευμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀξία ὑψοῦται κατὰ λόγον ἀντιπεπονθότα τοῦ πλήθους ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ κατὰ λόγον εὐθὺν τῆς ζητήσεως. Τὴν τοσοῦτον δικαίαν ταύτην ἀρχήν, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἤδη διεκήρυξεν ἡ Ἀγγλία, ἀλλ' ἦν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη δὲν κατώρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ εἰσέτι ἐν τῷ Γαλλικῷ νόμῳ, ὁ Σόλων ἐνομοθέτησεν ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ϛ'. αἰῶνος π. Χ.

Δικαιούμεθα λοιπὸν, ἵνα θεωρήσωμεν τὸ τοιοῦτον διορατικὸν, τὴν ὀρθὴν ταύτην κρίσιν, τὸν καλὸν τοῦτον νόμον, ὡς ἕνα τῶν λόγων, οἵτινες ἐξηγοῦσι τὴν βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν πρόοδον τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ κεφάλαια ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἔῤῥεπον, ἵνα συσσωρεύωνται εἰς τὴν ἀγορὰν ταύτην, ἐν ᾗ ὑπῆρχε βεβαιότης, ὅτι θέλουσι τύχει τόκου ἐπικερδεστάτου περιοριζομένου μόνον ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν εἰδικῶν *φυσικῶν* ἀποτελεσμάτων τοῦ συναγωνισμοῦ. Ὁ τόκος μετεβάλλετο κατὰ περιστάσεις μεταξὺ 12 καὶ 18 τοῖς %, ὑπολογιζόμενος συνήθως κατὰ μῆνα· ἔλεγον δὲ ὅτι τὸ δάνειον συνωμολογήθη ἐπὶ δραχμῇ, ἐπὶ ἑπτὰ, ἐπὶ ὀκτὼ ἢ ἐπὶ ἐννέα ὀβολοῖς κατὰ μνᾶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου. Ἐν τισι δὲ πράξεσι παρεχούσαις ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας μείζους ὠφελείας, τὰ κεφάλαια ἐμισθοῦντο ἀντὶ μειζόνων τόκων, ὡς τοῦτο ἐγίγνετο ἐν τοῖς ναυτοδανείοις. Ἐπειδὴ ὁ δανειστὴς ἀσφαλιζόμενος διὰ τὰ χρήματα αὐτοῦ μόνον ὑπὸ τοῦ σκάφους ἢ τοῦ φορτίου, τὸ ὁποῖον πνοὴ μία ἀνέμου ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ, ἔτρεχε μεγάλους κινδύνους καὶ ἦτο δίκαιον καὶ ν' ἀνταμείβηται ἀδρῶς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ τόκος ὑψοῦτο μέχρι 30 καὶ 35 τοῖς %, ἄνευ μομφῆς τοκογλυφίας καὶ, ὁ δανειζόμενος δὲν ἐζημιοῦτο· οἱ δὲ τραπεζῖται, γνωρίζοντες τοὺς ναυκλήρους ἐξέλεγον τοὺς ἐπιδεξιωτέρους καὶ χρηστοτέρους καὶ μετεχειρίζοντο πολλάκις μέρος τῶν παρ' αὐτοῖς ὑπὸ τῶν πελατῶν αὐτῶν παρακατατεθειμένων κεφαλαίων ἐπὶ ἀνοικτῷ, ὡς λέγομεν, λογαριασμῷ.

Οἱ τραπεζῖται εἶχον πρόχειρα *(ἐφημερίδας)* κατάστιχα, *(ὑπομνήματα τραπεζιτικὰ γράμματα)*, ἅπερ ὑπαινίττονται πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι ῥήτορες καὶ συγγραφεῖς· ἐκράτουν δὲ αὐτὰ ἐν διπλογραφίᾳ, καὶ πᾶν διὰ τῆς τραπέζης αὐτῶν διερχόμενον ποσὸν ἐσημειοῦτο ἐν τοῖς γράμμασι τούτοις μετὰ τῆς ἡμερομηνίας τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου. Οὐ μόνον δὲ ἐν ᾗ ἰδίως ἤδρευε πόλει ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετῇ οὕτω τοὺς πελάτας αὐτῆς ἡ τράπεζα, ἀλλὰ χάρις εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς, εἰς τοὺς ἀνταποκριτάς της, ὡς λέγομεν σήμερον, ἠδύνατο καὶ εἰς ἄλλας ἀγορὰς νὰ ἐκτελῇ πράξεις πρὸς λογαριασμὸν αὐτῶν.

Εἷς τῶν σοφωτέρων ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς νομομαθῶν ὁ κ. Cailleuer ἀπέδειξεν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐγνώριζον τὴν *συναλλαγματικὴν* ἢ τοὐλάχιστον τὴν *ἐπιταγὴν* (chèque) καὶ ὅτι παρ' αὐτοῖς τὸ τῆς συναλλαγῆς συμβόλαιον ἠδύνατο νὰ ἐνισχυθῇ διὰ *προσγραφῆς*, ἤτοι εἴδους ἐγγυήσεως, δι' ἧς τρίτος ἐγγυᾶται τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς. Τὸ χωρίον τοῦ Ἰσοκράτους (1), ἐν ᾧ εὑρίσκει τις προφανῆ μνείαν τούτου, ἀναφέρει καὶ τὸν δόντα ἀφορμὴν εἰς τὸ ἔθος τοῦτο λόγον, δηλ. ἵνα ἀπαλλαγῶσι τὰ χρήματα τοῦ κινδύνου τοῦ πλοῦ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τραπεζῖται προὐχώρησαν ἄρα καὶ περαιτέρω; συνέλαβον καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ παραχωρεῖν τὴν συναλλαγματικὴν δι' ὀπισθογραφῆς καὶ καθιστάναι οὕτω τὴν ὀφειλὴν κινητήν; ὁ κ. Cailleuer ῥέπει ἵνα πιστεύσῃ τοῦτο. Ἡ Ἀττικὴ νομοθεσία ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων διαφέρει πλεῖστα ὅσα τῆς ῥωμαϊκῆς, ἥτις ὑποτάσσει εἰς πλείστας ὅσας διατυπώσεις τὴν παραχώρησιν *ἀσημάτων*· ὡς ἐκ τῆς ἀξιοσημειώτου ἁπλότητος αὐτῆς προσεγγίζει ἐν πολλοῖς πρὸς τὰς παραδεδεγμένας ἀρχὰς ἐν ταῖς σημεριναῖς νομοθεσίαις· ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα σημαντικαὶ ἀναλογίαι, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδὲν εὑρέθη ἐν τοῖς κειμένοις ἐπιτρέπον ἡμῖν, ἵνα φρονῶμεν ὅτι ἡ ἀπόδειξις τοῦ δανείου προϊὸν οὖσα τοῦ περὶ δανείου συμβολαίου, δὲν ἦτο ἀναγκαίως προσωπικὴ ἐν Ἀθήναις, καὶ ὅτι ὁ νόμος ἢ ἡ ἕξις ἐπέτρεπον τὴν εἰς τρίτον μεταβίβασιν. Παραιτηθῶμεν ὅθεν μέχρι νεωτέρας πληροφορίας διεκδικοῦντες ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τραπεζιτῶν τὴν τιμὴν ὅτι ἐπροίκισαν τὸ ἐμπόριον διὰ τοῦ θαυμασίου τούτου ὀργάνου· ἀφήσωμεν αὐτὴν τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς Ἰταλοῖς τοῦ μ. αἰῶνος, ὧν οἱ τίτλοι εἰσὶ βασιμώτεροι.

(1) Τραπεζιτικὸς ΙΘ'. Σ. Μ.

Εἴτε οἱ Ἀθηναῖοι τραπεζῖται συνεπλήρωσαν τὴν ὁριστικὴν ταύτην πρόοδον, εἴτε ἔστησαν ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ, τὸ ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι κατ' ὀλίγον, ἐκ τῆς φορᾶς αὐτῆς τῶν πραγμάτων κατήντησαν ν' ἀπαιτῶσι παρ' αὐτῶν οἱ πολῖται ἐκδουλεύσεις, ἃς δὲν ἐφαίνοντο κατ' ἀρχὰς προωρισμένοι ἵνα παράσχωσι. Ἦσαν εἰς σχέσεις μετὰ πάντων τῶν εἰς χρηματικὰς πράξεις ἀσχολουμένων πολιτῶν, μετὰ πάντων τῶν εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον συχναζόντων ξένων· ἐγνώριζον κάλλιον παντὸς ἄλλου, ἵνα συντάσσωσι συμβόλαιον κατὰ τοὺς τύπους καὶ προφυλάσσωσι πάντα τὰ δικαιώματα· τέλος τὰ καταστήματα αὐτῶν εὑρίσκοντο ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐμπορικῆς τῆς πόλεως συνοικίας, ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγορᾷ, ἔνθα διέτριβον οἱ κεφαλαιοῦχοι, οἱ κύριοι μεταλλείων, οἱ κύριοι πλοίων καὶ οἱ πλοίαρχοι, οἱ ἔμποροι, πάντες οἱ ἔχοντες χρήματα πρὸς δάνεια ἢ χρῄζοντες τοιούτων.

Ἐκεῖ περιεφέροντο κατὰ συμπλέγματα ὑπὸ τοὺς ὡραίους πλατάνους τοὺς πάλαι ποτὲ ὑπὸ τοῦ Κίμωνος φυτευθέντας, οἵτινες βεβαίως καθίστων τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως παραπλήσιον πολλῶν σημερινῶν τουρκικῶν πόλεων· μετὰ πολλὰς φωνὰς καὶ χειρονομίας κατώρθουν τέλος νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ποθουμένην συμφωνίαν.

Τί δὲ φυσικώτερον ἢ νὰ εἰσέλθωσι τότε οἱ συμβαλλόμενοι παρὰ τῷ γείτονι τραπεζίτῃ, ἵνα χρώμενοι τῇ πείρᾳ αὐτοῦ συντάξωσι κατὰ κανόνας τὰ συμπεφωνημένα;

Ἐζήτουν λοιπὸν παρ' αὐτοῦ, ἵνα συντάξῃ τὸ συμβόλαιον τὸ τεκμηριοῦν τοὺς ὅρους τῆς συμπεφωνημένης ἀγορᾶς ἢ τοῦ δανείου. Εἰ δὲ ἐπρόκειτο περὶ πλουσιωτάτης συμφωνίας δυναμένης νὰ συνταχθῇ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν, ἐταχύγραφον αὐτὴν μεθ' ἁπασῶν τῶν συντμήσεων καὶ τῶν συνδέσμων, οἵτινες φέρουσι σήμερον εἰς ἀπόγνωσιν τὸν ἑρμηνέα τῶν ἐπιγραφῶν, ἐπί τινος ὀστράκου, ἐξ ὧν πολλὰ διεσώθησαν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ διετήρησαν μέχρις ἡμῶν τοσαῦτα περίεργα μνημεῖα τῆς διοικήσεως τῶν Πτολεμαίων, οἷον ἐπιταγὰς πληρωμῆς, ἐξοφλήσεως φόρων. Ἔν τινι συλλογῇ ἐν Ἀθήναις ὁ κ. Ἀλβέρτος Δυμόντιος, εὗρε τοιοῦτον ὄστρακον ἐξ Ἀττικῆς προερχόμενον καὶ ὃν ἀπόδειξις πληρωμῆς κεχαραγμένη δι' αἰχμῆς ἐπὶ συντρίμματος ἀγγείου. Εἰ δὲ ἐξ ἐναντίας τὸ ῥηθὲν συμβόλαιον ἔπρεπε νὰ περιέχῃ σειρὰν πολυπλόκων ἄρθρων καὶ λεπτομερειῶν, τότε ἐλαμβάνοντο δύο φύλλα παπύρου καὶ ὁ τραπεζίτης συνέτασσε τὸ συμβόλαιον ἐν Διπλοτύπῳ. Τοῦτο δὲ κυρίως ἐκαλεῖτο *συγγραφὴ* ἢ συμβόλαιον, ἐνώπιον δὲ μαρτύρων ἕκαστος τῶν συμβαλλομένων ἐσφράγιζεν αὐτὸ καὶ ἐλάμβανεν ἓν ἀντίτυπον. Ἐν τῷ πρὸς Λάκριτον λόγῳ τοῦ Δημοσθένους σώζεται συγγραφὴ περὶ ναυτοδανείου μεθ' ἁπάντων τῶν ὅρων αὐτοῦ. Δὲν ἤρκει δὲ νὰ ἔχῃ τις ἐν χερσὶ τὸ συμβόλαιον προσηκόντως συντεταγμένον, ἔδει καὶ μὴ ἀπολέσαι αὐτό· συνέβαινε δὲ πολλάκις, ὥστε ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ἢ καὶ ἀμφότεροι, μετὰ τὴν διομολόγησιν τοῦ συμβολαίου, ἀπήρχοντο εἰς μακρὰν ἀποδημίαν, ἐπομένως εἶχον συμφέρον ἵνα μὴ ἐκθέσωσιν εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πλοῦ τοὺς τίτλους των. Πῶς δὲ νὰ προφυλάξωσιν αὐτοὺς παντὸς κινδύνου?—Νὰ καταθέσωσιν αὐτοὺς παρὰ φίλῳ τινι?—Ἀλλ' ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῷ συντεθειμένῳ ἐξ ἀστῶν καὶ ξένων, μεταξὺ τῶν παντοδαπῶν τούτων κερδοσκόπων, ὀλίγιστοι ὑπῆρχον, οἵτινες κατὰ μόνας γενόμενοι, δὲν ἐτόλμων νὰ σφετερισθῶσι τὸ τοῦ πέλας κτῆμα, εἰ μόνον, ὡς λέγει ῥήτωρ τις ἐν τοιαύτῃ διαδικασίᾳ, τὸ πρᾶγμα ἦν «*ἄξιον ἀναισχυντίας*», κρίνων δ' ἕκαστος ἐκ τῶν οἰκείων τὰ ἀλλότρια δὲν ἐτόλμα νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς χρηστότητος καὶ τῶν οἰκειοτάτων ἑταίρων. Πλὴν οὔτ' ἐν Ῥώμῃ, οὔτε ἐν Ἀθήναις ὑπῆρξαν ποτὲ συμβολαιογράφοι, ἐν ᾧ ἐν πάσαις ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις ὑπάρχουσιν ὑπὸ διάφορα ὀνόματα οἱ ὠφέλιμοι οὗτοι μεσάζοντες. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον ἀπαντᾶται, ἐπομένως μεγάλη ἦν ἡ δυσχέρεια. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ πεῖρα κατέδειξε τὸ μέσον δι' οὗ ἐμετριάσθη ἡ ἔλλειψις τῶν νόμων. Τὸ συνιστὰν τὴν ἐπιτυχίαν τραπεζίτου ἐστὶν ἡ ἐμπνεομένη παρ' αὐτοῦ πί-

στις. Ἡ ἐπιτηδειότης καὶ εὐφυΐα εἶναι βεβαίως ὠφέλιμοι, ἀλλ' ἡ ἀκεραιότης ἢ τοὐλάχιστον ἡ δόξα ταύτης εἰσὶν ἐπικουρίαι, ὧν θᾶσσον ἢ βράδιον ἐξ ἅπαντος ἔξει ἀνάγκην ὁ τραπεζίτης. Ἡ ἀρετὴ ἐν τῇ ἀληθεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως, ἣν καὶ ἔσται ἀείποτε κτῆμα μόνον εὐαρίθμων τινῶν ἐκλεκτῶν ψυχῶν· οὐχ ἧττον ὅμως παρ' αὐτῇ ἢ ὑπ' αὐτὴν, εἰ δοκεῖ, ὑπάρχει χώρα τιμιότητος ἧττον εὐγενοῦς καὶ κοινοτέρας ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων ἐπαγγελμάτων τινῶν. Ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος αὕτη χρηστότης εὑρίσκετο, ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων, παρὰ τοῖς τραπεζίταις. Ἀφοῦ δὲ δι' αὐτῶν, ὡς ἐμπείρων ἀνδρῶν, συνετάσσοντο τὰ συμβόλαια ἐπῆλθε φυσικῶς ἡ ἰδέα ἵνα ἐμπιστεύωνται αὐτοῖς αὐτὰ ταῦτα, ὅπως παρουσιάζωσιν αὐτὰ αἰτούμενα. Καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι γίνεται πολλάκις μνεία συμβολαίων παρ' αὐτοῖς κατατεθειμένων, ἑπομένως οἱ Ἀθηναῖοι τραπεζῖται διεμόρφωσαν κατ' ἴδιον τρόπον ὅ,τι δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν φυλακὴν καὶ ὑπηρεσίαν τῶν τίτλων.

Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐθεωρεῖτο ἰσχυροτέρα τῆς διὰ χειρογράφων, μετεχειρίζοντο αὐτὴν συχνότερον καὶ ἀπέδιδον αὐτῇ πολὺ μείζονα ἰσχύν· ἑπομένως διὰ μαρτύρων ἐπὶ τούτῳ προκαλουμένων, καὶ κατόπιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου διὰ τῶν καταθέσεων αὐτῶν ἐβεβαίουν τὰ χρέη καὶ τὰς γενομένας πληρωμάς. Ὅθεν τοσαύτη ἦτο ἡ ἐκ τῆς ἕξεως ἀποδιδομένη πίστις εἰς τὴν ἀκρίβειαν καὶ τιμιότητα τῶν τραπεζιτῶν, ὥστε πολλάκις κατέθετον χρήματα ἐν ταῖς τραπέζαις αὐτῶν ἄνευ μαρτύρων. Εἰ δὲ ἠγείρετο δυσχέρειά τις, τὰ κατάστιχα τῶν τραπεζιτῶν παρουσιαζόμενα ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὥριζον περὶ τῆς ἀμφισβητήσεως, ἐπειδὴ ἐγνώριζον ὅτι κρατοῦνται μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας. Χωρίον τι τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους πρὸς Κάλλιπον (Δημοσθένης πρὸς Κάλλιπον 4). «εἰώθασι δὲ πάντες » οἱ τραπεζῖται, ὅταν τις ἀργύριον τιθεὶς ἰ» διώτης ἀποδοῦναί τῳ προστάττῃ, πρῶτον » τοῦ θέντος τοὔνομα γράφειν καὶ τὸ κεφά» λαιον τοῦ ἀργυρίου, ἔπειτα παραγράφειν » «τῷ δεῖνι ἀποδοῦναι δεῖ», καὶ ἐὰν μὲν γι» νώσκωσι τὴν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ἂν δέῃ » ἀποδοῦναι, τοσοῦτο μόνον ποιεῖν, γράψαι ᾧ » δεῖ ἀποδοῦναι, ἐὰν δὲ μὴ γιγνώσκωσι, καὶ » τούτου τοὔνομα προσπαραγράφειν, ὃς ἂν » μέλλῃ συστήσειν καὶ δείξειν τὸν ἄνθρωπον, » ὃν ἂν δέῃ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον».

Οὐ μόνον δὲ τοῖς ἰδιώταις ἐδάνειζον οἱ τραπεζῖται ἐπὶ ἐγγυήσεσί τισιν, ἀλλὰ καὶ τῇ πολιτείᾳ, δηλονότι ἐνέγραφον εἰς δάνεια κυβερνητικά. Καὶ εἶναι μὲν ἀναμφίβολον, ὅτι ἐδίωκον ἐν αὐτοῖς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν, ἀλλ' ὅμως, ὡς καταφαίνεται πολλάκις, παρεῖχον ταῦτα ἐπὶ συμφορωτάτοις καὶ εὐνοϊκοῖς ὅροις. Ἔχει δ' ὅτε ἐβοήθουν τὴν πολιτείαν διὰ προαιρετικῶν δωρεῶν· οἷον χορηγοῦντες χρήματα, ὅπλα ἢ πολεμεφόδια, διότι εἶχον μέγιστον συμφέρον, ἵνα καθίστανται δημοτικοί, ἐπειδὴ παριστάμενοι πολλάκις ὡς χρῆσται καὶ ὀφειλέται πολλῶν πολιτῶν καὶ ξένων εἶχον πολλάκις δίκας· γνωστὸν δὲ πόσον ἐπέδρα ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν πολυμελῶν ἐνόρκων τῶν Ἀθηναϊκῶν δικαστηρίων, συνισταμένων ἐξ ἑκατοντάδων πολιτῶν, τὰ προσωπικὰ αἰσθήματα, αἱ συμπάθειαι καὶ ἀντιπάθειαι τῶν δικαστῶν. Ἔδει λοιπὸν, ἵνα μὴ οἱ ἀντίπαλοι αὐτῶν δύνανται νὰ παραστήσωσιν αὐτοὺς ἐν δικαστηρίῳ ὡς ἀπλήστους κερδοσκόπους πλουτοῦντας ἐκ τῶν πόρων τῆς πολιτείας. Ἔπειτα οἱ πλεῖστοι τῶν τραπεζιτῶν, ἐν ἀρχῇ τοὐλάχιστον τοῦ σταδίου αὐτῶν, ἦσαν ἀπελεύθεροι ἢ μέτοικοι καὶ ἐπεδίωκαν τὸ ἀξίωμα τοῦ πολίτου.

Ἀφοῦ δὲ μετὰ τὰ Μηδικὰ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἔλαβον ταχεῖαν ἀνάπτυξιν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀφοῦ ἡ κινητὴ περιουσία ἔλαβεν ἐν Ἀττικῇ αἰφνηδίαν καὶ νέαν σπουδαιότητα, αἱ τραπεζιτικαὶ πράξεις ἐνεκαινίσθησαν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ ξένων, μαθόντων τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν ἐν ταῖς Ἰωνικαῖς πολιτείαις, ταῖς ἔτι εὐημερούσαις καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Περσῶν κατάκτησιν, ἢ ἐν τῇ εὐδαίμονι Κορίνθῳ, τῇ τότε πρώτῃ ναυτικῇ δυνάμει ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ. Πάντες δὲ οἱ τραπεζῖται οὓς διὰ τῶν ῥητόρων γνωρίζομεν κατάγονται ἐκ δούλων· ἀπανταχοῦ δὲ ἐν τοῖς δημοσίοις γραφείοις ὡς καὶ ἐν τοῖς βιομηχανικοῖς καταστήμασιν οἱ δοῦλοι ἐχρησίμευον ἢ ὡς ἐργάται ἢ ὡς ἐπιστάται, ἢ ὡς ἀντιγραφεῖς καὶ γραμματεῖς· ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν φίλεργοι καὶ εὐφυεῖς κατώρθουν νὰ ἀπελευθερωθῶσι ταχέως. Ἅπαξ δὲ ἀποκτήσαντες διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τὰ ἀστυκὰ τοὐλάχιστον δικαιώματα ἠδύναντο νὰ διαδεχθῶσι τοὺς προτέρους αὐτῶν κυρίους. Καθιστάμενοι δὲ οὕτω ἀρχηγοὶ καταστήματος, προσεπάθουν ἵνα ἐξέλθωσι τῆς τάξεως τῶν μετοίκων, ἥτις ἠνάγκαζεν αὐτοὺς, ἵνα παραστῶσιν ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐκτελῶσι πράξεις τινὰς τοῦ ἀστυκοῦ βίου, νὰ ἐκλέξωσι προστάτην τινὰ ἐκ τῶν πολιτῶν, καὶ καταστῶσι πολῖται. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Δ' αἰῶνι ἡ πολιτεία ἦν ἱκανῶς περιπεφραγμένη· ἵνα ἀνοιχθῶσιν αἱ πύλαι αὐτῆς ἀπῃτεῖτο νόμος καὶ ὁ δῆμος δὲν ἐδαψίλευε τὴν εὔνοιαν ταύτην. Οἱ λαμβάνοντες εὐχερέστερον τὸν τίτλον τοῦτον ἦσαν ξένοι βασιλεῖς, οἱ τύραννοι τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου καὶ τῆς Θράκης, οἵτινες παρεῖχον τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τῶν ἀγορῶν αὐτῶν ἐμπορικὰ προνόμια· Ἕλληνες ἰσχυροὶ, ἀρχηγοὶ κομμάτων, δυνάμενοι νὰ ἐπισπάσωσι τὰς πολιτείας αὐτῶν εἰς συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ τέλος στρατηγοὶ παρέχοντες αὐτοῖς τοὺς μισθοφόρους αὐτῶν. Ἐνίοτε ὅμως ταπεινότεροι ἄνθρωποι παρεῖχον τῇ πολιτείᾳ ἐκδουλεύσεις ἧττον λαμπρὰς, ἀλλὰ πολυτιμοτέρας ἔτι. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος, τὸ ταμεῖον τῶν Ἀθηνῶν εὑρίσκεται πάντοτε ἐν ἀμηχανίᾳ, ἐπιχειροῦσι πολέμους χωρὶς νὰ προμηθευθῶσιν ἐν πρώτοις τὰς ἀναγκαίας δαπάνας, χωρὶς νὰ θέλωσι ν' ἀναλάβωσιν, ἐν εἴδει ἐκτάκτων εἰσφορῶν, τὰς θυσίας, αἵτινες δὲν ἀπέτρεπον τὰς φιλοπάτριδας γενεὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐν τοιαύταις στιγμαῖς, ὅταν ἤρχοντο κατεπείγουσαι ἐπιστολαὶ στρατηγῶν ἢ ναυάρχων αἰτούντων μισθὸν διὰ τὰ πληρώματα ἢ τοὺς στρατιώτας αὐτῶν, μετὰ ποίας εὐφροσύνης ἐδέχοντο βεβαίως τὰς προσφορὰς κεφαλαιούχων, ἀναδεχομένων, ἐπὶ μετρίοις τόκοις, ἵνα παράσχωσι τὰ ἀναγκαῖα ποσά! Οἱ οὕτως ὑποχρεοῦντες τὴν πόλιν εἶχον πολλάκις εὐκαιρίαν, ἵνα ὑποχρεῶσι καὶ ἰδιώτας· δὲν ὑπῆρχε τραπεζίτης μὴ ἔχων ῥήτορά τινα μεταξὺ τῶν πελατῶν αὐτοῦ. Φίλος τις λοιπὸν ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀνεμίμνησκε τὰς παρελθούσας ἐκδουλεύσεις καὶ ἐπρότεινε τῷ Δήμῳ, ἵνα ἀνταμείψῃ διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀξιώματος τοῦ πολίτου τὰς τηλικαύτας εὐεργεσίας καὶ θυσίας, οὕτω δὲ ἐπεψηφίζετο τὸ ψήφισμα καὶ Πασίων τις ἢ Φορμίων ἢ ὁ δεῖνα τραπεζίτης κατετάσσετο μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν, εἰσήρχετο ὡς ἐκ τοῦ πλούτου αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν μᾶλλον φορολογουμένων καὶ ἐγίγνετο ἀρχηγέτης γένους ἱππέων καὶ τριηραρχῶν.

Ἐν ταῖς βιομηχανικαῖς καὶ ἐμπορικαῖς πόλεσι τὸ ἐμπόριον τῶν χρημάτων καὶ τῆς πιστώσεως παρεῖχε τηλικαῦτα κέρδη, ὥστε ἐπὶ τέλους ἠθέλησαν, ἵνα παράσχωσι τοὐλάχιστον μέρος αὐτῶν τῇ πολιτείᾳ. Ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ μετὰ τὴν ῥωμαϊκὴν κατάκτησιν πολλαὶ πόλεις, ἐν αἷς αἱ Ἀθῆναι, ἡ Σινώπη καὶ ἡ Τῆνος, φαίνονται ἔχουσαι δημοσίας τραπέζας, ὡς μαρτυρεῖται τοῦτο ἐκ τοῦ κειμένου ἐπιγραφῶν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι φόροι τινὲς καὶ τῶν προστίμων εἰσπράξεις κατετίθεντο ἐν τῷ ταμείῳ τῶν τραπεζῶν τούτων καὶ ἀπετέλουν τὸ ἐν χρήσει κεφάλαιον, καὶ ὅτι συγχρόνως ἐφρόντιζον περὶ τῆς κατασκευῆς καὶ ἐκτυπώσεως τῶν νομισμάτων, ὠφελούμεναι οὕτως ἐκ τῶν πολυτίμων μετάλλων τὰ ὁποῖα ἐπορίζοντο ἐκ διαφόρων μερῶν.— Καὶ ναοί τινες κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους μετήρχοντο τραπεζιτικὰς πράξεις δανείζοντες ἰδιώταις τε καὶ πόλεσι, τὰ πολλάκις σημαντικὰ κεφάλαια τ' ἀποτελοῦντα τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν. Τοῦτο συνέβαινεν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν Δελφῶν, τῆς Δήλου, τῆς Ἐφέσου, τῆς Σάμου καὶ ἄλλων ἔτι μερῶν. Ταῦτα πάντα ὅμως εἰσὶ μεταγενέστερα τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ἵστανται καὶ περὶ ἧς πραγματεύονται αἱ παροῦσαι μελέται. — Ἐν τῷ παρόντι ἀρκούμεθα ἐν τῇ περιγραφῇ, κατὰ Ἰσοκράτην καὶ Δημοσθένην, δύο ἐπεισοδίων τῆς ἱστορίας Ἀθηναϊκῆς τραπέζης κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ Δ' Π. Χ. αἰῶνος.

Β'.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις τραπεζιτικὸν κατάστημα διευθυνόμενον ὑπὸ δύο συνεταίρων τοῦ Ἀρχεστράτου καὶ Ἀντισθένους, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος εἶχε δοῦλόν τινα, Πασίωνα, πρωΐμως διακριθέντα διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ δραστηριότητα αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὠφελήθη ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἀπελευθέρωσεν ὁ Ἀρχέστρατος τὸν Πασίωνα, ἔπειτα δὲ ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ συνεταίρου αὐτοῦ, παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὴν ἰδίαν τράπεζαν, πιθανῶς ὀλίγον μετὰ τὴν παλινόρθωσιν τῆς δημοκρατίας. Ὁπωσδήποτε κατὰ τὸ 394, ὅτε ἐγράφη ὁ τραπεζιτικὸς, ὁ Πασίων ἦτο ἤδη ἀρχηγὸς καταστήματος. Κατ' αὐτοῦ, κατ' αὐτοῦ μόνου καταφέρεται ὁ πελάτης τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦτον κατηγορεῖ ὡς ἀρνούμενον παρακαταθήκην, ὡς μὴ θέλοντα ν' ἀναγνωρίσῃ ποσὰ πληρωθέντα εἰς τὸ ταμεῖον τῆς τραπέζης αὐτοῦ εἰς τρέχοντα λογαριασμόν.— Τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ λόγῳ εἶναι ἄρα ἀληθῆ ἢ ψευδῆ; δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τούτου· ἡ διήγησις ὅμως τοῦ Ἰσοκράτους εἶναι οὐχ ἧττον σπουδαία ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου χαρακτηρισμοῦ καὶ τῆς παραστάσεως τῶν ἠθῶν, ὡς ἐκ τῶν παρεχομένων ἡμῖν πληροφοριῶν περὶ τῶν τρόπων καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους τῶν τραπεζιτῶν ἐν Ἀθήναις.

Ὁ λόγος συνεγράφη ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σω-

παίου, ἑνὸς τῶν ἑλλήνων ἐκείνων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες ἐπλούτουν παρὰ τοῖς μικροῖς καὶ ἡμιβαρβάροις τυράννοις τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου καὶ τῆς Θράκης· ἦσαν δ' οὗτοι ἐνίοτε ἔμπειροι ἀξιωματικοὶ δυνάμενοι νὰ συναθροίσωσι σῶμα μισθοφόρων ἢ νὰ ὁπλίσωσι καὶ ἀσκήσωσι κατὰ τὸν ἑλληνικὸν τρόπον στρατιώτας ἰθαγενεῖς· ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἐνησχολοῦντο μᾶλλον περὶ χρηματικὰς ὑποθέσεις· ἦσαν οἱ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοὶ καὶ τραπεζῖται τῶν τυράννων τούτων, καὶ μετήρχοντο παρ' αὐτοῖς τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ μετέρχονται ἀπὸ πολλῶν αἰώνων οἱ Ἀρμένιοι *σαράφιδες* παρὰ τοῖς Σουλτάνοις καὶ τοῖς τούρκοις μεγιστᾶσι, καὶ ὡς οὗτοι ὑπέκειντο εἰς αἰφνιδίας δυσμενείας, συνεπείᾳ αὐλικῆς τινος πλεκτάνης, τελευτῶντες ὅμως ἀείποτε σχεδὸν εὐδοκίμουν. Μετά τινα καιρὸν ἡ καταιγὶς διελύετο εἰς συμφιλίωσιν, ἧς οἱ ὑπήκοοι τοῦ τυράννου καὶ οἱ ξένοι ἔμποροι ἀπέτιον τὴν δαπάνην, καὶ τοῦτο, διότι πολλὰ ἐδαπάνα ὁ ὑπουργὸς, ἵνα φιμώσῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ ἐξιλεώσῃ τὸν ἡγεμόνα.

Ὁ Σωπαῖος ἦτο εὐνοούμενος τοῦ Σατύρου, τυράννου τοῦ Βοσπόρου ἔχοντος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους σχέσεις ὡρισμένας δι' ἐμπορικῆς συνθήκης καὶ λυσιτελεῖς ἀμφοτέροις τοῖς συμβεβλημένοις, ἐπειδὴ τὸ ἐμπόριον τοῦ Πειραιῶς ἐλάμβανε μεγίστας ποσότητας σίτου ἐκ τοῦ Βοσπόρου. Ὁ Σωπαῖος εἶχεν υἱὸν ἐπιθυμήσαντα νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ γεμίσας δύο ναῦς σίτου καὶ χρήματα δοὺς πολλὰ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Πειραιᾶ, ἵνα ἅμα μὲν ἀπολαύσῃ τῶν ἡδονῶν ἃς παρεῖχεν ἡ μεγαλούπολις ἐκείνη, ἅμα δὲ ἐπιμεληθῇ τῶν πατρικῶν ὑποθέσεων, πωλῶν μὲν τὰ ἐμπορεύματα, διατηρῶν τὰς σχέσεις αὐτοῦ, εἰσπράττων τὰ δάνεια καὶ ἐπιτηρῶν τὴν χρῆσιν τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ. Κατὰ σύστασιν δὲ Πυθοδώρου τοῦ Φοίνικος, ὁ νέος εὗρε παρὰ τῷ Πασίωνι, ἑνὶ τῶν ἐπισημοτέρων τῶν Ἀθηναίων τραπεζιτῶν, τὴν πρόθυμον καὶ θωπευτικὴν ἐκείνην δεξίωσιν, ἧς τυγχάνει ἁπανταχοῦ πλούσιος ξένος ἐφωδιασμένος διὰ πλουσίας πιστωτικῆς ἐπιστολῆς. Παρέσχεν αὐτῷ ὁ Πασίων φίλους καὶ ἡδονὰς, ἔλαβεν ὡς παρακαταθήκην τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐμπορευμάτων συναχθέντα χρήματα καὶ ὑπεσχέθη ἵνα παράσχῃ αὐτῷ μέρος ἐν ταῖς ἐπικερδεστέραις ἐπιχειρήσεσι τῆς τραπέζης. Ὁ γεννάδας υἱὸς τοῦ ὑπουργοῦ ἐφρόνει βεβαίως ὅτι ἐν Ἀθήναις καὶ αὐτοὶ οἱ τραπεζῖταί εἰσιν εὐγενέστατοι ἄνδρες.

Μετά τινας ἡμέρας ὑπέστη ἀπροσδόκητον ἔκπληξιν. Διὰ πλοίου ἀφικομένου ἐκ Πόντου ἔμαθεν ὅτι συνέβη ἐκεῖ ἀνακτορική τις μεταβολὴ· ὁ Σωπαῖος ὑπέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ κυρίου του καὶ ἐφυλακίσθη, τὰ κτήματά του κατεσχέθησαν καὶ ὁ Σάτυρος διενοεῖτο ἵνα πέμψῃ εἰς Ἀθήνας πρέσβεις μὲ τὴν ἐντολὴν ἵνα ἀναζητήσωσι καὶ κατάσχωσι τὰ χρήματα, ὅσα ὁ πρώην ὑπουργὸς αὐτοῦ ἐκέκτητο ἐνταῦθα. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν τοιαύτην ἀνάγκην τῆς προθυμίας καὶ φιλίας τῶν ἡγεμόνων τούτων τοῦ Βοσπόρου, ὥστε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἤθελον διακινδυνεύσει τὰς σχέσεις αὐτῶν διὰ τοιαύτην μικρολογίαν. Τοῦ Σωπαίου ἅπαξ ἀποβαλόντος τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, δὲν ὑπῆρχε καὶ λόγος νὰ προστατεύσωσι τὰ συμφέροντά του.

Κατατεταραγμένος ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου μετέβη παρὰ τῷ φιλτάτῳ αὐτῷ Πασίωνι πρὸς ὃν διηγήθη τὰ διατρέχοντα, ὁ δὲ πολυμήχανος Πασίων προσεποιήθη ὅτι συνεμερίζετο τὴν θλῖψιν αὐτοῦ. Ἐν πρώτοις εἶχε συμφέρον, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ ἡ τράπεζά του τὰ κεφάλαια, ἅπερ διεχειρίζετο, ὥστε συνεβούλευσεν ὁ Πασίων τῷ πελάτῃ αὐτοῦ, ἵνα παραδώσῃ τοῖς πρεσβευταῖς τοῦ Σατύρου τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ ὀλίγα χρήματα, ἅπερ εἶχεν ἔτι ἀνὰ χεῖρας, ὡς πρὸς δὲ τὸ πολὺ σπουδαιότερον κεφάλαιον τὸ κατατεθειμένον παρὰ τῷ Πασίωνι, ὤφειλεν ἵνα ἀποκρύψῃ αὐτὸ λέγων, ὅτι αἱ γενόμεναι ὑπ' αὐτοῦ δαπάναι ἀπερρόφησαν μέχρις ὀβολοῦ τὰ δοθέντα αὐτῷ χρήματα, καὶ διατεινόμενος ὅτι οὐ μόνον οὐδὲν πλέον ἐκέκτητο, ἀλλὰ καὶ ὤφειλε καὶ τῷ Πασίωνι καὶ ἄλλοις τισὶ πολίταις, οἵτινες ἕνεκα τῆς φήμης αὐτοῦ καὶ τῆς πατρικῆς ἰσχύος ἐδάνεισαν αὐτῷ ἐπανειλημμένως χρήματα. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ μὲν Πασίων ἤθελε παραστῆ ὡς δανειστὴς τριακοσίων δραχμῶν, ἄλλοι δὲ φίλοι ἄλλων ποσῶν, πάντες δὲ οἱ κοινωνοὶ τοῦ ψεύδους ἤθελον ὑποκρίνεσθαι μέγιστον φόβον περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν δανείων αὐτῶν. Δυνάμει δὲ τῆς κωμῳδίας ταύτης οἱ πρεσβευταὶ τοῦ Βοσπόρου ἤθελον ἐννοήσει ὅτι, οὐκ ἔστι λαβεῖν παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος.

Ὁ εὔπιστος ξένος χαρεὶς διὰ τὴν συμβουλὴν, ἐμειδίασε βεβαίως ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ φόβου του ἀναλογιζόμενος τὴν τεκταινομένην κατὰ τοῦ Σατύρου πανουργίαν, ἔσφιξε τὴν χεῖρα τοῦ Πασίωνος καὶ ἀπεκάλεσεν αὐτὸν σωτῆρά του. Οὗτος δὲ, ἅμα δεχόμενος τὰ δείγματα ταῦτα τῆς ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης, κατενόησε τὸ εἶδος τοῦ πελάτου του καὶ διενοεῖτο ἤδη, ἵνα καταστήσῃ τὸ τέχνασμα τελειότερον καὶ κληρονομήσῃ τόν τε Σάτυρον καὶ τὸν Σωπαῖον. Τῷ ὄντι ἤθελεν εἶσθε ἄντικρυς μωρία ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν τετρημένον ἐκεῖνον πίθον, εἰς τὸν κουφόνοα νέον 7 ἢ 8 τάλαντα ἀργυρίου, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν ἔκφρασιν ἐργάζεσθαι ποιεῖν ἠδύνατο. Ὁ κρύφιος αὐτοῦ λογισμὸς ἀνεφάνη μετ' ὀλίγον.

Ὁ νέος, ἀνησυχῶν διὰ τὰ μέτρα ἅπερ ἠδύναντο νὰ λάβωσιν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, ἀπεφάσισε ν' ἀπέλθῃ εἰς Βυζάντιον, ἐπειδὴ μάλιστα δὲν εὕρισκε πλέον τέρψιν ἐν Ἀθήναις, ἀφ' ὅτου δὲν ἠδύνατο νὰ δαπανᾷ ἀσυστόλως χρήματα καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐδείκνυον εἰς αὐτὸν ψυχρὸν πρόσωπον. Φαντασθῆτε, ὅπως κατανοήσητε τὴν ἀηδίαν αὐτοῦ, προῦχοντα Ῥῶσσον, ὅστις συστηθεὶς ἐν Παρισίοις ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ παρὰ ταῖς γυναιξὶ τοῦ συρμοῦ, καὶ ἀναδειχθεὶς ἐπί τινας μῆνας ἥρως τῶν βουλβαρτίων, τοῦ ὀπισθοδρόμου τοῦ μελοδράματος καὶ τοῦ σταδίου τῶν ἱπποδρομιῶν, μανθάνει αἴφνης χωρὶς νὰ δύναται ν' ἀποκρυβῇ ὅτι κατεσχέθησαν ἅπαντα τὰ ἐν Ῥωσσίᾳ κτήματα αὐτοῦ, διὰ μιᾶς διαδίδεται ἡ φήμη ὅτι οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ λαμβάνῃ χρήματα ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει παρὰ τοῦ τραπεζίτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπειλεῖται νὰ καθειρχθῇ διὰ χρέη. Φαντασθῆτε ὁποία ἔρημος ἐξαπλοῦται αὐθημερὸν πέριξ αὐτοῦ, καὶ διὰ πόσων ἀπαιτήσεων πολιορκοῦσιν αὐτὸν οἱ ἔμποροι, οἱ χθὲς καὶ πρώην τὰ πάντα ἐπὶ πιστώσει προσφέροντες αὐτῷ· καὶ πάλιν ἀσθενῆ ἰδέαν θέλετε λάβει τῆς ἐπελθούσης ἐν τῇ καταστάσει τοῦ νέου μεταβολῆς. Ἀπειλὴ παραδόσεως ἐπεκρέματο τῷ διωκομένῳ ὑπὸ τοῦ Σατύρου, καὶ ἂν παρεδίδετο τῷ βαρβάρῳ, μὴ δὲν ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διά τινος τῶν εὐφυῶς σκληρῶν βασάνων, ὧν οἱ δεσπόται τῆς ἀνατολῆς οὐδέποτε ἀπέβαλον τὴν πατροπαράδοτον χρῆσιν;

Ἐν Βυζαντίῳ ἴσως κατώρθου ν' ἀνακτήσῃ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ὁπωσδήποτε ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἔμελλον ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι· τὸ Βυζάντιον εἶχε τὸν σῖτον τῆς Θράκης καὶ προστατευόμενον ὑπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τειχῶν, δὲν ἐφοβεῖτο τοὺς βαρβάρους τυραννίσκους τοῦ Εὐξείνου, δὲν ἤθελε προδώσει τὸν ξένον αὐτοῦ. Πρὶν δὲ ἡ ἀπέλθῃ μετέβη εἰς τοῦ Πασίωνος, ἵνα λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὰ χρήματά του καὶ εὐχαριστήσῃ αὐτῷ δαψιλῶς. Ὁ Πασίων ὑπεδέχθη αὐτὸν φιλοφρόνως ἀλλ' ἐν ἀμηχανίᾳ· ὡμολόγει τὸ χρέος, ἀλλ' εἶχε διαθέσει τὰ χρήματα πάλιν πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ καταθέτου, ἐπομένως ἐχρειάζετο, ὡς ἔλεγε, χρόνος, ἵνα ἀναλάβῃ αὐτὰ καὶ δυνηθῇ νὰ τὰ πληρώσῃ. Ὁ πελάτης δυσανασχετῶν μᾶλλον διὰ τὴν βραδύτητα ἢ φοβούμενος τὰς συνεπείας, ἠναγκάσθη ν' ἀρκεσθῇ ἐκ τῶν προφάσεων τούτων· ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὸν Πασίωνα πίστις αὐτοῦ ἦτο πληρεστάτη δὲν ἠδύνατο νὰ καταστραφῇ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἐπειδὴ ὅμως εἰς νέας ἀπαιτήσεις ὁ τραπεζίτης ἀπεκρίνετο διὰ τῶν αὐτῶν δικαιολογήσεων καὶ προφάσεων, συνέλαβε τέλος ὁ πελάτης ὑποψίας καὶ ἀπέστειλε παρὰ τῷ Πασίωνι δύο τῶν φίλων του, ἐξ ὧν ὁ εἷς τοὐλάχιστον, ὁ Μενέξενος, ἦν πολίτης. Παραστὰς ἐνώπιον τούτου ὁ Πασίων ἤλλαξε λόγους, «ἠγνόει, ὡς ἔλεγε, τί παρ' αὐτοῦ ἀπῄτουν, οὐδὲν ἔλαβε παρ' ἐκείνου ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἀπῃτοῦντο τὰ χρήματα, οὐδὲν πρὸς αὐτὸν ὤφειλεν, ἐξ ἐναντίας, ὡς αὐτὸς ὁ Πελάτης του ὡμολόγησεν ἐνώπιον τῶν πρεσβευτῶν τοῦ Σατύρου, ἡ τράπεζα εἶχε δανείσει πρὸς αὐτὸν 300 δραχμὰς, διὰ τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ καταδιώξῃ αὐτόν». Τοιαῦτα ἀπεκρίνατο ὁ Πασίων.

Οὐδεμία πλέον ὑπελείπετο ἀμφιβολία, ὁ Πασίων ἐσκέφθη, ἵνα σφετερισθῇ τὸ μεῖζον μέρος τῶν ἐναπολειφθέντων τῷ δυσχεῖ ξένῳ χρημάτων· ἡ ἀπαίτησις ἦν ἀδύνατος, ἐπειδὴ οὐδὲν ἔγγραφον ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο διαδίκων καὶ ἡ παρακαταθήκη ἐγένετο ἄνευ μαρτύρων, ἐκτὸς παιδὸς δούλου ἐκπληροῦντος καθήκοντα ταμίου παρὰ τῷ Πασίωνι. Ἄλλως τε ἦν ἀδύνατος ἡ δικαστικὴ ἀπαίτησις καὶ ἡ πρόσκλησις τοῦ μάρτυρος τούτου. Ὁ κλαπεὶς ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς συνένοχος καὶ ἐγγυητὴς τοῦ κλέπτου, συνθεὶς μετ' αὐτοῦ κωμῳδίαν, ἧς νῦν ἐγίγνετο θῦμα. Μὴ δὲν ἐκήρυξεν αὐτὸς ὁ ἴδιος παντὶ τῷ προστυχόντι ὅτι οὐδὲν εἶχε πλέον καὶ ἔζη ἐκ τῶν δανείων τοῦ Πασίωνος καὶ ἄλλων τινῶν δανειστῶν; Ἐὰν αὐτὸς ἑαυτὸν διέψευδε σήμερον καὶ τὸ δικαστήριον ἠνάγκαζε τὸν Πασίωνα ν' ἀποδώσῃ τὰ χρήματα, τίς ἤθελεν ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἀποδόσεως; Οἱ πρεσβευταὶ τοῦ τυράννου ἤθελον κατάσχει τὰ χρήματα· τὰ χρήματα, ἐξερχόμενα τῆς τραπέζης ἤθελον πέσει εἰς τὰς χεῖρας τῶν πρεσβευτῶν, καὶ δὲν ἤθελε πορισθῇ ἄλλην ὠφέλειαν ἐκ τῆς δίκης ὁ ἐνάγων ἢ νὰ καταστῇ μᾶλλον ὕποπτος πρὸς τὸν τύραννον, ὅστις ἤθελε ζητήσει παρὰ τοῦ κρατουμένου πατρὸς λόγον τοῦ ἀναιδοῦς ψεύδους τοῦ υἱοῦ.

Ὁ Πασίων ἦν σχεδὸν βέβαιος περὶ τῆς ἀτι-

μωρησίας, καὶ ὁ ἀπατηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἔμενε μετὰ τῆς ἐντροπῆς του, ὅτε ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ δράματι ἐπῆλθεν αἰφνιδία τις περιπέτεια. Ὁ Σωπαῖος οὐ μόνον ἐξῆλθε τῆς φυλακῆς, ἀλλ' ἀπελάμβανεν εἴπερ ποτὲ μεγάλης εὐνοίας παρὰ τῷ κυρίῳ του ὅστις ἵνα παράσχῃ αὐτῷ δημόσιον δεῖγμα τῆς ἐπελθούσης συμφιλιώσεως ἐμνήστευσε τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱὸν μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ὑπουργοῦ· τοιαῦται ἦσαν αἱ ὑπὸ τῶν νεωστὶ ἐκ Πόντου καταπλευσάντων εἰς Πειραιᾶ κομισθεῖσαι εἰδήσεις. Ἀντὶ προγεγραμμένου, ὡς τὴν προτεραίαν, καὶ προδιδομένου ὑπὸ τῆς τύχης ἀνθρώπου, καθ' οὗ τὰ πάντα ἦσαν θεμιτά, ὁ πελάτης τοῦ Πασίωνος καθίστατο πάλιν υἱὸς ὑπουργοῦ, γαμβρὸς τυράννου. Τὴν ἀπιστίαν, καθ' ἧς δὲν ἐτόλμα ν' ἀντιταχθῇ φοβούμενος μὴ προκαλέσῃ τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ ὄλεθρον, ἠδύνατο νῦν νὰ καταγγείλῃ γεγωνυία τῇ φωνῇ. Βεβαίως ὁ Πασίων ἠδύνατο ν' ἀπαλλαγῇ ἀποδίδων τὰ χρήματα, ἀλλὰ τὸ μέσον τοῦτο ἐφύλαττεν ὡς ἔσχατον ἐν ἀπελπισίᾳ καταφύγιον· τῶν δὲ κεφαλαίων ἐποιήσατο εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐπωφελεστέραν χρῆσιν ἢ ὥστε νὰ μὴ θεωρῇ αὐτὰ ὡς ἴδιον κτῆμα. Ἐπρόκειτο λοιπὸν τοὐλάχιστον νὰ χρονοτριβήσῃ· μὴ ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τὴν αὔριον, ἰδιοτροπία τοῦ κυρίου δὲν ἠδύνατο τὸν μὲν Σωπαῖον νὰ φυλακίσῃ πάλιν, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ νὰ καταστήσῃ ἕρμαιον τῆς ἰδιοτροπίας τοῦ προστυχόντος;

Τὸ σπουδαιότερον ἦν ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ὑπάλληλον τῆς τραπέζης, τὸν Κίττον, τὸν μόνον μάρτυρα τῆς παρὰ τοῦ ξένου γενομένης παρακαταθήκης, ἑπομένως ὁ Πασίων ἐξάγει αὐτὸν κρυφίως τῶν Ἀθηνῶν (1), καὶ ὅταν ἐκεῖνος ὃν ἐζήτει ν' ἀπογυμνώσῃ ἐξητήσατο τὸν Κίττον ἵνα μαρτυρήσῃ, λαμβάνει ὁ Πασίων πρόσωπον κατηγόρου, διαβάλλει τὸν Μενέξενον καὶ τὸν φίλον αὐτοῦ ὡς διαφθείραντας καὶ παραπείσαντας τὸν ὑπάλληλον αὐτοῦ καὶ λαβόντας παρὰ τούτου 6 τάλαντα, ὑπεξαιρεθέντα δολίως ἀπὸ τῆς τραπέζης, προστίθησιν δ' ὅτι, ἵνα καταστρέψωσι τὴν ἀπόδειξιν τῆς κλοπῆς ταύτης παρέσχον τῷ συνενόχῳ αὐτῶν μέσα ἵνα φύγῃ. Ὁ Πασίων, ὡς καταφαίνεται ἐκ τούτου, ἦτο νοῦς ἐφευρετικός. Ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ μένει ἐμβρόντητος ἀπέναντι οὕτως ἀπροσδοκήτου κατηγορίας, ὁ δὲ Πασίων, μὴ πάρασχὼν εἰς αὐτὸν καιρὸν ἵνα συνέλθῃ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὸν *Πολέμαρχον*, τὸν ἄρχοντα τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἐν Ἀθήναις διατριβόντων ξένων καὶ δικάζοντα τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας· ἐκεῖ δὲ ἀγανακτῶν καὶ δακρύων αἰτεῖ, ἵνα ὁ ξένος ὁ δυνάμενος ἀπελθεῖν μετὰ τῶν κλαπέντων χρημάτων ἢ καθειρχθῇ παραχρῆμα ἢ παράσχῃ ἐγγυητὰς 6 ταλάντων. Καὶ εὑρέθησαν μὲν ἐγγυηταί, ἀλλ' ἦτο νέα βραδύτης διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Σωπαίου, ὅστις πρὶν καταδιώξῃ τὸν Πασίωνα ὤφειλεν ἀπολογηθῆναι καὶ ἀποδεῖξαι πρῶτον ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο διαφθορεὺς καὶ κλέπτης. Ὁ Πασίων ἤλπιζεν ὅτι ἐκ τῶν δυσχερειῶν τούτων ἤθελεν ἀπαυδήσει ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ καὶ ἀπέλθει πρότερον εἰς Βόσπορον. Εὐτυχῶς ὁ Μενέξενος ἦν ἀνὴρ δραστήριος, ἱκανὸς ν' ἀντιταχθῇ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Πασίωνα· ἀντὶ νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἀγῶνος, ἀπῆλθε κατ' ἀρχὰς εἰς Πελοπόννησον πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ὑπαλλήλου, οὗ τινος ἡ μαρτυρία ἦν ἀποφασιστικὴ καὶ ὁδηγούμενος ὑπὸ σημείων, οὐκ οἶδα τίνων, ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς Πελοπόννησον, συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἐπανήγαγεν ἐν θριάμβῳ εἰς Ἀθήνας (1).

Ἐνταῦθα προσεκάλεσε τὸν Πασίωνα ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, ἵνα παραδώσῃ τὸν Κίττον πρὸς βάσανον. Ὁ Ἀττικὸς νόμος δὲν ἐπέτρεπε νὰ βασανίζωνται οἱ ἐλεύθεροι, ἀλλ' ἐπέτρεπε τοῦτο, προκειμένου περὶ δούλων ἀῤῥένων ἢ θηλέων. Πολλὰ δὲ χωρία τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων μαρτυροῦσι περὶ τῆς πίστεως, ἣν ἀπέδιδον εἰς τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀπανθρώπου τούτου μέσου. Αἱ δὲ νεώτεραι κοινωνίαι, αἵτινες μάλις κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα παρήτησαν τὸ μέσον τοῦτο τῆς ἀνακρίσεως, δὲν δικαιοῦνται νὰ ἐκπλήσσωνται πολύ, διότι ἡ τοιαύτη πρόληψις ἐπεκράτει παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις 4 αἰῶνας π. Χ. Ἐπίστευον λοιπὸν ἀφελῶς, ὅτι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οὕτως ἤθελον ἐκβιάσει τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας

(1) Ἐνταῦθα ἀπατᾶται ὁ συγγραφεὺς ἑρμηνεύων τὸ «ἀφανίζει» τοῦ Ἰσοκράτους, διὰ τοῦ «le fait donc en secret sortir d'Athènes» ἐνῷ σημαίνει ἁπλῶς κρύπτει· παράβαλε πρὸς τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν. Σ. Μ.

(1) Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς παρεννόησε τὸ κείμενον. Ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου καὶ οὐχὶ ὁ Μενέξενος μετέβη εἰς Πελοπόννησον, ἐν ᾧ δὲ ἐκεῖνος ἐζήτει τὸν Κίττον ἐν Πελοποννήσῳ ὁ Μενέξενος ἀνεκάλυψεν αὐτὸν κρυπτόμενον ἐν Ἀθήναις. Ἰδοὺ τὸ χωρίον «ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἀπολωλεκὼς ἤδη, περὶ δὲ τῶν αἰσχίστας αἰτίας ἔχων, αὐτὸς μὲν εἰς Πελοπόννησον ᾠχόμην ζητήσων, Μενέξενος δὲ εὑρίσκει τὸν παῖδα ἐνθάδε καὶ ἐπιλαβόμενος ἠξίου βασανίζεσθαι, κτλ». Σ. Μ.

παρὰ τοῦ γινώσκοντος αὐτὴν καὶ μὴ ἀνομολογοῦντος· ὅθεν ὁσάκις διεφέρετό τις μετά τινος, τοῦ ὁποίου οἱ δοῦλοι ἠδύναντο νὰ φωτίσωσι τὴν διαφοράν διὰ τῆς καταθέσεώς των, ἐζητοῦντο, ἵνα παραδώσῃ αὐτοὺς τῷ βασανιστῇ· καὶ ἠδύνατο μὲν οὗτος ν' ἀρνηθῇ, ἀλλ' οὕτως παρεῖχεν ἐναντίον του ὑπόνοιαν ἐπικίνδυνον.

Ἡ θέσις τοῦ Πασίωνος ἐδεινοῦτο βεβαίως· ἵνα ἀποφύγῃ τὰς βασάνους ὁ Κίττος ἤθελεν ὁμολογήσει, τοῦτο μὲν ὅτι εἶδε τὸν ξένον του καταθέτοντα τὰ χρήματα ἐν τῇ τραπέζῃ, τοῦτο δὲ ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν τῶν Ἀθηνῶν (1). ἔπρεπε λοιπὸν ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀποφύγῃ τὴν βάσανον. Ὁ Πασίων εἶχεν ἐν τῇ φαρέτρᾳ αὐτοῦ πολλοὺς ὀΐζους· ἰδοὺ τί ἐπενόησεν· ἐνώπιον τοῦ Πολεμάρχου διϊσχυρίσθη ὅτι ὁ Κίττος ἦτο ἐλεύθερος, ἑπομένως ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ὡς δοῦλον. Εἰς ταῦτα ὁ Μενέξενος ἀπήντησεν ὅτι ὁ Πασίων παρεμβάλλει χρονοτριβὰς καὶ ἀντέστη εἰς τὴν προσωρινὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Κίττου, ἂν ὁ Πασίων δὲν παρεῖχεν ἐγγύησιν ἴσην πρὸς τὸ πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ παρὰ τῆς τραπέζης ὀφειλόμενον ποσόν. Ὁ Πασίων ἐνδίδει καὶ καταθέτει 7 τάλαντα, σχεδὸν 50000 χιλ. φράγκων, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν βάσανον καὶ ἐξασφαλίσῃ τὰ τῆς ἐλευθερίας προνόμια ἐκείνῳ, ὃν ἔναγχος κατηγόρει ὡς αὐτουργὸν σπουδαίου δόλου, καὶ ὡς κύριον συνένοχον κατ' αὐτοῦ γενομένης κλοπῆς.

Ἡ ἀντίφασις ἦν προφανής· συλληφθεὶς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ παγίδι ὁ Πασίων ἐφαίνετο ἀντιφάσκων πρὸς ἑαυτόν, ἠσθάνθη ὅτι ἦν δύσκολον νὰ ἑρμηνεύσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσας τὰς πράξεις του καὶ ὅτι ἔπεσεν εἰς ἀδιέξοδον ἀτραπόν, ὅθεν ἠθέλησε νὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Ἐμήνυσε λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀντιδίκους ὅτι δύνανται ν' ἀνακρίνωσι τὸν Κίττον, ὅπως ἂν βούλωνται· οὗτοι δὲ παρεδέχθησαν τὴν πρότασιν καὶ συνεφώνησαν, ἵνα συναντηθῶσιν ἐν τῷ Ἡφαιστείῳ μετὰ τοῦ Πασίωνος, τοῦ δούλου αὐτοῦ καὶ τῶν βασανιστῶν. Ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις πολῖταί τινες, εἰδός τι πραγματογνωμόνων ἀνεγνωρισμένων, ἰδιαίτεροί τινες διαιτηταί, οἵτινες βοηθούμενοι ὑπὸ δούλων ἐμπείρων τῆς τέχνης, παρεῖχον ἀντὶ μισθοῦ τὴν σύμπραξίν των· οὗτοι διεύθυνον τὴν βάσανον καὶ ἐσημείουν τὰς οὕτω ἐκβιαζομένας ὁμολογίας. Δὲν γνωρίζομεν τὰ εἴδη τῶν βασάνων, τὰ ὁποῖα ὁ νόμος καὶ ἡ συνήθεια ἐπέτρεπον· γνωρίζομεν μόνον, ὅτι ἡ δοκιμασία ἦτο πολὺ μετριωτέρα τῆς ὁριζομένης ὑπὸ τῆς παλαιᾶς γαλλικῆς νομοθεσίας. Τῷ ὄντι τὸ πρᾶγμα διέφερε καθ' ὅλα· οἱ δυστυχεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν δοκιμασίαν ταύτην δὲν ἦσαν ὡς παρ' ἡμῖν ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι κατηγορούμενοι, θεωρούμενοι ἢ καὶ κεκηρυγμένοι ἤδη ἔνοχοι, ἦσαν ἁπλοῖ μάρτυρες. Ἐν τῇ ψυχρᾷ ἀδιαφορίᾳ μεθ' ἧς ἐβασάνιζον ἀνθρώπινον πλάσμα, ἵνα ὑποχρεώσωσι διάδικον, ἵνα προστατεύσωσι τὰ συμφέροντα πολίτου, ὑπάρχει περίεργος καὶ θλιβερὰ συνέπεια τοῦ περὶ δουλείας θεσμοῦ. Ἐνταῦθα καταφαίνεται, πῶς ἐκ τῆς ἰσχύος αὐτῆς τῶν πραγμάτων, ὁ θεσμὸς οὗτος ἤγαγε τὸν Ἀττικὸν νομοθέτην, τὸν ἄλλως τε τοσοῦτον ἥπιον καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς δούλους, ἵνα μεταχειρισθῇ ὡς κακούργους ἀνθρώπους, οὓς ἐγνώριζεν ἀθώους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀνέμενε πληροφορίας τινὰς περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν δίκην περιστατικῶν. Ταῦτα πάντα εἰσὶ συνέπεια φυσικὴ τῆς ἰδέας ἣν ὁλόκληρος ἡ ἀρχαιότης διετήρει εἰσέτι τότε περὶ δούλων, τοῦ ἐμψύχου τούτου ὀργάνου, ὡς ὁρίζει τὸν δοῦλον ὁ Ἀριστοτέλης. Ἀληθὲς ὅμως ὅτι ὁ Ἀθηναῖος πολίτης, βασανίζων τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἄνευ αἰτίας ὀργῆς ἢ μίσους κατ' αὐτῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ τοσοῦτον, ὅσον βραδύτερον προυχώρουν οἱ δήμιοι τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως καὶ τοῦ δικαστηρίου, ὑπῆρχεν ἄλλως τε χαλινός τις ἀσφαλέστερος τοῦ αἰσθήματος τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀκουσίου αἰσθήματος οἴκτου ἀναχαιτίζων τὸν βασανίζοντα ἐπὶ τῆς κλιτύος ταύτης· ἦν δὲ οὗτος ἡ ὑποχρέωσις, ἡ ὑποχρεοῦσα τὸν βασανίζοντα τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου παραδοθέντας δούλους, ν' ἀποζημιώσῃ τὸν κύριον αὐτῶν, διὰ πᾶσαν τυχὸν ζημίαν γενομένην διὰ τῆς βλάβης τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ. Οἱ ῥαβδισμοί, αἱ μαστιγώσεις καὶ ἡ διὰ σχοινίων τρέβλωσις ἦσαν φαίνεται τὰ συνήθη πρὸς ἐκφόβησιν μέσα, καὶ ταῦτα ἔπρεπε νὰ μεταχειρίζωνται μετὰ προφυλάξεως. Ἂν δὲ ἐπηκολούθει ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν παρατεταμένη, ἡ ἀπώλεια μέλους, ἂν ὁ δοῦλος ἀπέθνησκεν ἐν ταῖς βασάνοις, ἠδύνατο ὁ βασανίσας καὶ ἐν τῇ δίκῃ νὰ ἡττηθῇ καὶ νὰ καταδικασθῇ εἰς πληρωμὴν ἀποζημιώσεως πολὺ ἀνωτέρας τῆς ἀξίας τοῦ δούλου. Ἴσως ὑπῆρχε καὶ χρηματική τις ζημία τῶν διενεργούντων τὴν σκληρὰν ταύτην ἀνάκρισιν βασανιστῶν.

Καὶ οὕτως ὅμως ἡ στιγμὴ ἐκείνη βεβαίως ἦν διὰ τὸν ἀτυχῆ δοῦλον τὸν ὑποβαλλόμενον

(1) Ὅρα τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

εἰς βασάνους, τὰς ὁποίας δι' οὐδενὸς πταίσματος προὐκάλεσε, στιγμὴ σπαραξικαρδίου ἀδημονίας. Οἱ εἰς τοὺς μόχθους καὶ τὰς ἐργασίας εἰθισμένοι δοῦλοι, ὡς οἱ ἐργαζόμενοι ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν τοῖς μεταλλείοις, ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσι καρτερικῶς τὴν δοκιμασίαν· μαςιγώσεις τινὲς ταχέως παρήρχοντο· ἀλλ' ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον πολλοὶ δοῦλοι ἐκπληροῦντες εἴτε ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις, εἴτε ἐν τοῖς ἐμπορικοῖς καταστήμασι καὶ τοῖς γραφείοις ἔργα ἀνάλογα πρὸς τὰ ἐκπληρούμενα σήμερον ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν ἢ τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων. Ἡ συνήθεια καὶ τὰ ἤθη ἐπέτρεπον τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τοῖς πολλάκις φιλεργοτάτοις καὶ ἱκανωτάτοις μεγάλην ἐλευθερίαν βίου· ὡς παρατηρεῖ τοῦτο ὁ συγγραφεὺς βιβλίου ἀποδιδομένου τῷ Ξενοφῶντι, ἦν δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις αὐτοὺς, ἐκ τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῆς ὁμιλίας, τῶν πολιτῶν αὐτῶν. Ἵνα ἀναμνησθῶσι τῆς χωριζούσης αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λοιπῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν διαφορᾶς ἦν ἀναγκαία περίστασίς τις ὡς τὴν παροῦσαν· οὐδὲν ἐν τῷ συνήθει αὐτῶν ἀνέτῳ βίῳ παρεσκεύαζεν αὐτοὺς εἰς τοσοῦτον σκληρὰν δοκιμασίαν, καὶ ὑπῆρχε μεγίστη πιθανότης ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ καρτερήσωσιν ἐνώπιον τῆς ἀπειλητικῆς παρασκευῆς τῶν βασάνων, καὶ ὅτι ὁ πόνος ἤθελεν ἀποσπάσει παρ' αὐτῶν ταχέως φωνὰς, δεήσεις καὶ ὁμολογίας. Ἐκ τῆς τάξεως ταύτης τῶν δούλων ἦν καὶ ὁ Κίττος, ὁ Πασίων τὸ ἐγίγνωσκε· πρὶν ἔτι αἰσθανθῇ τὰ πρῶτα τοῦ πόνου κεντήματα, ἤθελεν ὁμιλήσει καὶ ὁμολογήσει τὴν παρακαταθήκην, ἤθελε μαρτυρήσει ὅτι, ἂν ἀνεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον, ἔπραξε τοῦτο κατὰ διαταγὴν τοῦ κυρίου του (1).

Ἅμα συνῆλθον καὶ εἶδεν ὁ Πασίων κομιζόμενα τὰ σχοινία καὶ τὰς μάστιγας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἤδη ὠχριῶντος δούλου, ἤλλαξε λόγους «ἐρωτήσατε τὸν Κίττον, εἶπε, προτείνατε αὐτῷ, ἂν βούλεσθε ἐρώτησιν, ἀλλὰ μὴ μαστιγώσητε αὐτὸν, δὲν ἦλθον ἵνα παραδώσω αὐτὸν τοῖς δημίοις» (2). Ἀπέναντι τῆς ῥητῆς ταύτης τοῦ Πασίωνος ἀρνήσεως, δὲν ἔμενε τοῖς βασανισταῖς τοῖς μέλλουσιν ἵνα βασανίσωσι τὸν μάρτυρα καὶ λάβωσι τὰς καταθέσεις αὐτοῦ ἢ ν' ἀποχωρήσωσι· τοῦτο καὶ ἔπραξαν κηρύξαντες ὅτι κατ'αὐτοὺς ὁ Πασίων ὤφειλε τὸν δοῦλον παραδοῦναι. Ὁ τραπεζίτης ἀπεκρίνετο διὰ θορυβωδῶν διαμαρτυρήσεων, ἂν δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ ἐκπνέοντα ὑπὸ τὰς μάστιγας πιστὸν δοῦλον, δὲν ἐσήμαινε τοῦτο ὅτι ἤθελε νὰ ἀδικήσῃ τινά· εἰς τοὺς διαιτητὰς ἀνήκει ν' ἀποφασίσωσιν· ἂν ἀποφανθῶσι κατ' αὐτοῦ, εἶναι ἕτοιμος νὰ πληρώσῃ τὰ χρήματα (1). Οὗτοι δὲ δὲν εἶχον δικαίωμα ἵνα ἀποφασίσωσι περὶ τούτου καὶ ὁ Πασίων τὸ ἐγίγνωσκεν. Ἀπεχωρίσθησαν λοιπὸν μὴ παραγαγούσης ἄλλο τῆς συνεντεύξεως ταύτης, πλὴν τῆς βεβαιώσεως ὅτι ὁ Πασίων εἶχεν ἀμετάθετον ἀπόφασιν, ἵνα κρατήσῃ τὰ χείλη τοῦ Κίττου κεκλεισμένα.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Πασίων δὲν ἠπατήθη περὶ τῆς ἐπὶ τῶν παρευρεθέντων γενομένης ἐντυπώσεως· ἡ ὑπόθεσις ἠδύνατο νὰ λάβῃ κακὴν τροπὴν, ἴσως δὲ ἦν φρονιμώτερον νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμόν· ὡρίσθη λοιπὸν ἡμέρα μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σωπαίου· ἡ δὲ συνέντευξις ἐγένετο ἐν ναῷ τινι ἐν Ἀκροπόλει, ἔνθα μακρὰν παντὸς ξένου ὠτὸς, παντὸς ἀδιακρίτου βλέμματος, ὁ Πασίων μετεβλήθη καθόλου· διὰ τῆς ἄκρας τοῦ μανδύου του ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του, ὡς ἄνθρωπος αἰσχυνόμενος διὰ τὴν διαγωγήν του καὶ μὴ τολμῶν ν' ἀτενίσῃ κατὰ πρόσωπον φίλον πρὸς ὃν τοσοῦτον κακῶς προσηνέχθη.

Ἐκλαιε καὶ ἔλεγεν ὅτι δι' ἀπορίαν χρημάτων ἠναγκάσθη ν' ἀρνηθῇ τὴν παρακαταθήκην ἐντὸς δ' ὀλίγου χρόνου θέλει προσπαθήσει ν' ἀποδώσῃ τὰ χρήματα, παρεκάλει τὸν πελάτην του ἵνα συγχωρήσῃ αὐτῷ καὶ νὰ σιωπήσῃ τὴν συμφοράν του. Ἐπειδὴ ἅπασα ἡ ἐπιτυχία τοῦ καταστήματός του ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς πίστεως, ἣν ἐνέπνεε· ἂν δὲ ἡ πίστις αὕτη ἐκλονίζετο ἐξ ἀπερισκέπτου ἐκμυστηρεύσεως, κατεστρέφετο πᾶσα πίστωσις δι' αὐτόν. Ὁ ξένος ἐπίστευσε τῇ μετανοίᾳ αὐτοῦ, ὑπεσχέθη τῷ Πασίωνι, ἵνα μὴ ἐπιζητήσῃ τὴν καταστροφήν του καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐλεύθερον, ἵνα ἐκλέξῃ τὴν ὥραν καὶ τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σωθῶσι καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὰ τῆς τραπέζης. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγένετο νέα συνέντευξις ἄνευ μαρτύρων, ἐν ᾗ ὁ τραπεζίτης καὶ ὁ δανειστὴς αὐτοῦ ἔδωκαν πίστιν ἀλλήλοις ἐπὶ τοῖς ἑξῆς ὅροις· ὁ Πασίων ἀνεγνώριζε τὸ χρέος, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ

(1) Ὅρα τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

(2) Ἰσοκρ. Τραπεζιτικὸς, 361. Θ. «Πασίων δ' οὑτοσὶ οὐ δημοκοίνους ἔφασκεν αὐτοὺς ἐλέσθαι, ἀλλ'ἐκέλευε λόγῳ πυνθάνεσθαι παρὰ τοῦ παιδὸς, εἴ τι βούλοιντο».

(1) Ἰσοκρ. ἔνθα ἀνωτέρω, «οὗτος δὲ οὕτω σφόδρα ἔφευγε τὴν βάσανον, ὥστε περὶ μὲν τῆς παραδόσεως οὐκ ἤθελεν αὐτοῖς πείθεσθαι, τὸ δὲ ἀργύριον ἕτοιμος ἦν ἀποτίνειν εἰ καταγνοῖεν αὐτοῦ».

μείνῃ τοῦτο μυστικὸν, καὶ ἔμελλε ν' ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ πελάτου του εἰς τὸν Βόσπορον, ἔνθα ἤθελε πληρώσει τὰ χρήματα· οὕτως οὐδὲν ἤθελε φανερωθῇ ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ Πασίων ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ ὅπως ἐβούλετο τὴν ἀποδημίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς καταλλαγῆς. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν παρὰ τὰς ὑποσχέσεις του δὲν ἀπέτιε τὰ χρήματα, ὁ Σάτυρος ἐλαμβάνετο ὡς διαιτητής· ἐὰν ὁ βασιλεὺς κατεγίγνωσκεν ὅτι ὁ Πασίων ἠθέτησε τὰς ὑποσχέσεις του, οὗτος ὤφειλε ν' ἀποτίσῃ ἐκτὸς τοῦ κεφαλαίου τῆς ὀφειλῆς καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ ἐπὶ πλέον. Οἱ ὅροι τοῦ συμβολαίου συνεγράφησαν καὶ ἵνα μηδεὶς τῶν συμβαλλομένων ἔλθῃ εἰς πειρασμὸν ν' ἀφανίσῃ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔγγραφον, ἀπεφάσισαν νὰ καταθέσωσιν αὐτὸ παρὰ τρίτῳ τινὶ· μεταπεμψάμενοι λοιπὸν εἰς τὴν ἀκρόπολιν Πύρωνά τινα Φεραῖον, ποιοῦντα συχνοὺς πλοῦς μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πόντου, ἔδωκαν αὐτῷ τὰς συνθήκας, βεβαίως ὁρκίσαντες αὐτὸν, κεκλεισμένας καὶ ἐσφραγισμένας, καὶ ὁρίσαντες, ἵνα ἀφοῦ πληροφορηθῇ ὁ Πύρων ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου δὲν ἀπῄτει πλέον τι παρὰ τοῦ Πασίωνος, ὅτι διηλλάγησαν πρὸς ἀλλήλους καύση τὸ συμβόλαιον· ἂν δὲ ἀπ' ἐναντίας νέαι ἠγείροντο δυσχέρειαι, ἵνα ἐγχειρίσῃ αὐτὸ τῷ ἰδίῳ Σατύρῳ. Ἐφαίνετο τοιουτοτρόπως ὅτι πᾶσα πρόνοια ἐλήφθη, καὶ τὸ συμβόλαιον ἐνισχύετο δι' ἑνὸς τελευταίου ὅρου, ὅστις παρεισῆγε τὸν Σάτυρον, ὁ δὲ Πασίων, ὅστις βεβαίως εἶχε συμφέροντα εἰς τὸν Πόντον, δὲν ἐπεθύμει νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν ἡγεμόνα τῆς χώρας· διὰ τοῦτο ὁ τραπεζίτης ἦτο ταπεινότατος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐπειδὴ ἡ γενομένη συνδιαλλαγὴ δὲν ἤρκεσεν, ἵνα ἐξαγάγῃ αὐτὸν τῶν δυσχερειῶν ἐν αἷς ἔπεσεν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κακοτεχνιῶν. Ὁ Μενέξενος, ὃν κατηγόρησεν ὡς διαφθείραντα δοῦλον καὶ πράξαντα ἢ παροτρύναντα ἄλλον εἰς κλοπὴν, ὠργίσθη διὰ τὴν κατηγορίαν καὶ λαχὼν δίκην ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, ἀπῄτει ἵνα ὁ μὲν Κίττος βασανισθῇ, ὁ δὲ Πασίων πληρώσῃ αὐτῷ, λόγῳ ἀποζημιώσεως, ποσὸν ἴσον πρὸς τὴν ἐγγύησιν, ἣν ἠνάγκασεν αὐτὸν ὁ Πασίων νὰ παράσχῃ. Ὁ Πασίων ἱκέτευε τὸν ἕτερον τῶν δύο διαδίκων του, ἐκεῖνον μεθ' οὗ συνεβιβάσθη, ἵνα πείσῃ τὸν ἄλλον ν' ἀποσύρῃ τὴν κατηγορίαν· ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου δὲν ἤθελε ν' ἀναμιχθῇ καὶ ἠξίου νὰ πράξῃ πρὸς τὸν Μενέξενον ὅπως βούλεται. Ὁ Πασίων ἀπέθνησκεν ἐκ φόβου μὴ μάθῃ ὁ Μενέξενος τὰ περὶ τοῦ γενομένου συμβολαίου, διότι τότε τὰ πάντα κατεστρέφοντο· ὁ Μενέξενος ἤθελε βιάσει τὸν φίλον του ἵνα φέρῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, πάντες ἤθελον μάθει ὅτι ὁ τραπεζίτης ἀνεγνώριζε τὴν ὀφειλὴν, ἣν τοσοῦτον ἀναιδῶς ἠρνεῖτο πρότερον, καὶ τὸ πρᾶγμα ἤθελε προξενήσει σκάνδαλον εἰς Ἀθήνας· Ἵνα ἐξέλθῃ τῆς θέσεως ταύτης ὁ Πασίων ἐμηχανήσατο νέον δόλον· κατώρθωσε νὰ διαφθείρῃ ἕνα τῶν δούλων τοῦ πλοιάρχου παρ' ᾧ κατετέθη ὁ γραφεὶς συμβιβασμός· ἔλαβε παρ' αὐτοῦ αὐτὸ τὸ κείμενον τοῦ ἐγγράφου, τὸ ἐπλαστογράφησε καὶ κατέθηκε πάλιν αὐτὸ ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει διὰ τοῦ συνενόχου του. Τούτου γενομένου ἤγειρε πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνέλαβε τὴν προτέραν αὐτοῦ θρασύτητα· εἰς τὰς προκλήσεις τοῦ πελάτου του, ὅστις ἐκάλει αὐτὸν, ἵνα ἐκπλεύσῃ τέλος εἰς Πόντον, ἀπεκρίνατο ὅτι δὲν ἔχει κατὰ νοῦν τοιοῦτον πλοῦν, καὶ ὅτι οὐδὲν πλέον ὀφείλει τῷ ὀχληρῷ τούτῳ, ὅστις καταδιώκει αὐτὸν διὰ τῶν ἀπαιτήσεών του. Ὁ ἄλλος ἐπιμένει· ὁ Πασίων ἀπαιτεῖ ἵνα ἀνοιχθῇ τὸ ἔγγραφον ἐνώπιον μαρτύρων, ὁ ἀντίπαλός του συγκατατίθεται καὶ εὑρίσκουσιν ἐν αὐτῷ γενικὴν ἄφεσιν πάσης ἀπαιτήσεως ἐκ μέρους τοῦ ξένου πρὸς τὸν τραπεζίτην. Εὐκόλως φαντάζεταί τις τὴν ἔκπληξιν τοῦ Μενεξένου καὶ τοῦ φίλου του, εἰς ὃν, εἰ μὴ ἤθελε ν' ἀπολέσῃ τὰ χρήματά του καὶ νὰ νομισθῇ προσέτι ὡς συκοφάντης, μία μόνη ὁδὸς ἔμενε, νὰ κινήσῃ δίκην κατὰ τοῦ Πασίωνος ἐνώπιον τῶν Ἀθηναϊκῶν δικαστηρίων ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Πασίων ἐγένετο ἔνοχος τῆς καλουμένης σήμερον πλαστογραφίας ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου.

Τὸ πρᾶγμα, ὡς φαίνεται, ὑπέςη χρονοτριβάς τινας· ὁ ξένος ἀπεδήμησεν εἰς Βόσπορον. Ὁ Πασίων ἠρνήθη ἐπιμόνως, ἵνα ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἐκεῖσε, ἀλλ' ἔπεμψε τὸν δοῦλον καὶ ἐξ ἀποῤῥήτων αὐτοῦ Κίττον. Ὁ ἀντίδικος καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ τραπεζίτου ἐξέθηκαν τὰ πράγματα, ἕκαστος κατὰ τὸν συμφέροντα αὐτῷ τρόπον ἐνώπιον τοῦ Σατύρου, ὅστις μετὰ μεγάλης εὐθύτητος ἀπέφηνεν ἑαυτὸν μὴ ἁρμόδιον· ἐν Ἀθήναις συνέβησαν πάντα τὰ περὶ ὧν ἡ ἀμφισβήτησις καὶ ἐγένετο ἡ συμφωνία, μακρόθεν δὲν εἶχε τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα ὅπως σχηματίσῃ πεποίθησιν καὶ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως. Ἠθέλησεν ὅμως νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ εὐνοουμένου του δεῖγμα προθυμίας καὶ συμπαθείας, ὅθεν μεταπεμψάμενος τοὺς Ἀθηναίους πλοιάρχους καὶ ἐμπόρους, ὅσοι εὑρίσκοντο τότε ἐν τῷ λιμένι, συνέστησεν αὐτοῖς τὸν ὑπήκοόν του καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς ἵνα

βοηθήσωσιν αὐτὸν ἐν Ἀθήναις καὶ μὴ παρίδωσιν αὐτὸν γενόμενον θῦμα τοῦ Πασίωνος· προσέτι δὲ ἔγραψε πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἐπιστολὴν ἐν ᾗ συνίστα τοῖς Ἀθηναίοις δικασταῖς καὶ τοῖς ἐνόρκοις ἐκεῖνον ὅστις ἔμελλε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν των πεποιθὼς τῇ εὐθυδικίᾳ αὐτῶν. Οὕτω λοιπὸν ὑπὸ τοὺς οἰωνοὺς τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ καὶ ἐνισχυόμενος ὑπὸ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ὑποστηρίξεως, ὁ δανειστὴς τοῦ Πασίωνος, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς εἰς Πόντον ἀποδημίας του, ἦλθεν, ἵνα ὑπερασπισθῇ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ἐνώπιον δικαστηρίου προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Πολεμάρχου· ἡ τάξις τοῦ ἐνάγοντος, ἡ μεσολάβησις τοῦ Σατύρου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιμένει ἐν τῷ ἐπιλόγῳ αὐτοῦ ὁ ἐνάγων, ὁ πλοῦτος τοῦ Πασίωνος, ἡ ἀνησυχία τῶν συνεταίρων καὶ τῶν πολυπληθῶν πελατῶν αὐτοῦ, πάντα ταῦτα τὰ περιστατικὰ βεβαίως ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἐνίκησεν ἆρα ἐν τῇ δίκῃ ὁ πελάτης τοῦ Ἰσοκράτους; Πείθεταί τις εἰς τοῦτο ἐπειδὴ ὁ λόγος προδιαθέτει πολὺ τὸν ἀναγνώστην ὑπὲρ τοῦ ἀπαγγέλλοντος. Ἴσως μάλιστα αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ λόγος συνελέχθη καὶ διετηρήθη ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἐπιτυχίας, ἧς ἠξιώθη, καταστήσας δεκτὴν αἴτησιν φαινομένην λίαν διακεκινδυνευμένην. Τῷ ὄντι, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ ἀντίπαλος τοῦ Πασίωνος ἐστερεῖτο θετικῶν ἀποδείξεων· ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου δὲν ἠδύνατο νὰ στηρίξῃ τὴν αἴτησίν του ἐπὶ οὐδενὸς γραπτοῦ ἐγγράφου, οὐδ' ἐπὶ μαρτυρίας ἀμέσου καὶ πειστικῆς. Ἂν ὅ,τι ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ ἦν ὅτι ὁ Πασίων ἐνήργησεν ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς ταύτης ἀμφισβητήσεως ὡς ἄνθρωπος οὐδὲ τὴν συνείδησιν οὐδὲ τὰς χεῖρας ἔχων καθαράς.

Ἡ κοινὴ γνώμη παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις δὲν φαίνεται πολὺ αὐστηρὰ δειχθεῖσα κατὰ τῶν συνδυασμῶν καὶ τῶν πανουργιῶν, οἷα ἐκείνη δι' ἣν ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου κατηγορεῖ τὸν Πασίωνα· αὗται ἐπέσυρον τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων, ἀποζημίωσιν μάλιστα, ἀλλὰ δὲν παρηκολούθει ταύτας ἡ ποινικὴ ἐκείνη καταδίκη καὶ ἐπομένως ἡ ἀτιμωτικὴ ἐκείνη κηλὶς, ἥτις κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν περιστάσει οἵα ἡ προκειμένη, ἤθελε παρακολουθήσει τὴν πολιτικὴν εὐθύνην. Ἡ παντελὴς ἔλλειψις δημοσίου κατηγόρου ἀπήλλασσε τὸν ἔνοχον τοῦ κινδύνου τοῦ νὰ ἴδῃ τὴν δίκην ἀγομένην ἐπὶ τοῦ ἀκανθώδους ἐδάφους ἐγκλήματος κατὰ τῆς κοινωνίας. Ἄλλως τε ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ λίαν ἀπαιτητικὴ προκειμένου περὶ χρηστότητος. Ὁ ἀληθὴς ἐθνικὸς ἥρως, δὲν εἶναι ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκεῖνος ὅστις τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἁρπάζει καὶ ψεύδεται, καὶ ζητεῖ ν' ἀπατήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν προστάτιδά του Παλλάδα Ἀθηνᾶν.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου του δυνατὸν νὰ ἐνέδωκεν ὁ Πασίων εἰς πειρασμὸν ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις του, ἀλλ' ἤδη οἱαδήποτε ἡ ἔκβασις τῆς δίκης ταύτης, τὰ πράγματα ἃ παρέσχεν αὐτῷ ἡ ἀπόπειρα, ἵνα οἰκειοποιηθῇ τὰ τοῦ πέλας, βεβαίως ἔπεισαν αὐτὸν, ὡς ὄντα εὐφυῆ, ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος ἦτο νὰ συστηθῇ δι' ἀκριβοῦς τιμιότητος. Ἀναφέρων μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη τὴν ἀφετηρίαν τῆς περιουσίας τοῦ Πασίωνος, τῆς λίαν ταπεινῆς κατ' ἀρχὰς, ὁ Δημοσθένης ἔλεγε, χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν ἀντιλογίαν, ὅτι ὁ Πασίων ἀπήλαυε πίστεως «ἔστι δ' ἐν ἐμπορίῳ καὶ χρήμασιν ἐργαζομένοις ἀνθρώποις φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι τὸν αὐτὸν θαυμαστὸν ἡλίκον». Ἡ τράπεζά του κατέστη ἡ πρώτη τῶν Ἀθηνῶν· οἱ πλουσιώτεροι καὶ οἱ ἐπισημότεροι καὶ οἱ τιμιώτεροι πολῖται ὡς ὁ υἱὸς τοῦ Κόνωνος, Καλλίστρατος ὁ Ἀφιδναῖος, παρέδωκαν αὐτῷ τὰ κεφάλαιά των ἢ ἐδανείσθησαν παρ' αὐτοῦ. Πολλάκις ἔλαβεν εὐκαιρίαν ἵνα παράσχῃ τῇ πολιτείᾳ σπουδαίας χρηματικὰς ἐκδουλεύσεις, διὸ ἔλαβε τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου. Γνωρίζομεν τὰ μέτρα, ἅπερ ἔλαβεν ὁ τραπεζίτης πρὶν ἀποσυρθῇ, τὴν γενομένην καταγραφὴν μετὰ θάνατον αὐτοῦ. Περὶ τῆς ἀφεθείσης τοῖς δύω υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῇ χήρᾳ κληρονομίας, περὶ τῶν διαφόρων κτημάτων ἅπερ ἀπετέλουν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, περὶ τῶν ἀναφυεισῶν περὶ τῆς διανομῆς φιλονεικιῶν, τοσαῦται εἶναι αἱ μαρτυρίαι, ὥστε ὁ θέλων ἵνα περιλάβῃ καὶ συλλέξῃ αὐτὰς δὲν γνωρίζει τίνα νὰ προτιμήσῃ.

Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐκδότου τοῦ Δημοσθένους, τοῦ ποιητοῦ Καλλιμάχου, ἀποδιδομένοις αὐτῷ λόγοις, ὑπάρχουσιν ὀκτὼ ἀπαγγελθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου, τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Πασίωνος, καὶ ἔννατος ἐν ᾧ ἐπιτίθεται ζωηρῶς κατὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου τούτου ὁ διάδοχος τοῦ πατρός του Φορμίων. Ἐξ ἑνὸς τῶν λόγων τούτων μανθάνομεν, ὡς ἐκ παρέργου, ὅτι ὁ Πασίων διεύθυνεν ἔτι τὴν τράπεζαν ἐν ἔτει 372, καὶ ἐξ ἄλλου ὅτι ἀπέθανε τῷ 372 μετὰ μακρὰν καὶ ὀδυνηρὰν ἀσθένειαν. Ἐν τῷ βραχεῖ λοιπὸν τούτῳ χρονικῷ διαστήματι αἰσθανόμενος ἑαυτὸν προβεβηκότα καὶ πάσχοντα, διευθέτησε τὰς ὑποθέσεις καὶ ἐρρύθμισε τὸ μέλλον μετὰ συνέσεως τιμώσης τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ὁ πρῶτος ὑπάλληλος τῆς τραπέζης, δὲν ἦτο τότε ὁ Κίττος ἐκεῖνος, ὁ ἐκπληρῶν χρέη ταμίου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς δίκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σωπαίου. Ὀλίγον ἔπειτα ὁ Κίττος οὗτος παρήτησε τὸν πρῶτον αὐτοῦ κύριον καὶ ἐπωφελούμενος τῶν ἐκ τοιαύτης σχολῆς ληφθέντων μαθημάτων, ἵδρυσεν ἰδίαν τράπεζαν. Παρὰ τῷ Πασίωνι ἀντικατέστησεν αὐτὸν ἕτερος ὑπάλληλος, ὁ Φορμίων, καὶ αὐτὸς ξένος καὶ δοῦλος, ὡς πρώτην δὲ ἀμοιβὴν τῆς φιλεργίας καὶ νοημοσύνης αὐτοῦ, ἔλαβεν ὁ Φορμίων τὴν ἐλευθερίαν· εἶτα δὲ καθόσον τὰ ἔτη ἐπεκάθηντο βαρέα ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ αὐτοῦ κυρίου, ἔλαβεν ἐν τῇ τραπέζῃ θέσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σπουδαιοτέραν, καὶ ἐπὶ τέλους ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πασίωνος ἀνέλαβε τὴν καθημερινὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων.

Ἡ τράπεζα παρεῖχεν ἄφθονα εἰσοδήματα καὶ πᾶς τις ἠδύνατο νὰ ὑπολάβῃ ὅτι ὁ Πασίων θέλει κληροδοτήσει αὐτὴν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ Ἀπολλοδώρῳ, ὅστις ἦν ἤδη ἀνήρ· ἀλλ' ὁ Ἀπολλόδωρος εἶχεν ἄλλας προθέσεις. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνέτρεφεν αὐτὸν ὡς εὐπατρίδην, παρέσχεν αὐτῷ ἐλευθερίαν ἀγωγὴν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὰς σχολὰς τῶν ῥητόρων καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἵνα συνάγῃ σχέσεις μετὰ νέων φιλοδόξων καὶ πλουσίων. Ὁ Ἀπολλόδωρος ὠνειρεύετο τιμὰς, ἰσχύν· ἴσως ἤθελεν αἰσχύνεσθαι καθήμενος ὄπισθεν τῆς πατρικῆς τραπέζης. Ὁπωσδήποτε ὁ Πασίων δὲν εἶχε μεγάλην πίστιν εἰς τὴν φιλεργίαν καὶ νοημοσύνην τοῦ υἱοῦ, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτῷ τὴν διεύθυνσιν ἔργου ἀπαιτοῦντος ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ στιγμῇ προσοχήν· ἀπέβλεψε λοιπὸν πρὸς τὸν Φορμίωνα, ὅπως διαδεχθῇ αὐτὸν ἐν τῷ ἔργῳ του. Ὁ Πασίων ἐκέκτητο τότε οὐ μόνον τὴν τράπεζαν ἀλλὰ καὶ ἀσπιδοπηγεῖον, καὶ συνέγραψε μετὰ τοῦ Φορμίωνος συμβόλαιον, δι' οὗ ἐμισθοῦτο πρὸς αὐτὸν τὰ δύο καταστήματα. Ἐν μὲν τῷ ἀσπιδοπηγείῳ ἐξεμίσθου τὸ ὑλικὸν καὶ τοὺς ἐργαζομένους δούλους, ἐν δὲ τῇ τραπέζῃ τοὺς πελάτας καὶ τὴν χρῆσιν τῶν κεφαλαίων, ἅπερ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατέθηκαν ἐν τῷ ταμείῳ τῆς τραπέζης. Ἂν ὁ Φορμίων δὲν ἦτο γνωστὸς οὐδ' ἠγαπᾶτο ὑπὸ τῶν πελατῶν, ἂν οὗτοι δὲν ἐλάμβανον, δὸς εἰπεῖν, μέρος εἰς τὸ συμβόλαιον, ὁ Φορμίων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του· τὸ οὐσίδιον, ἅπερ ἴσως συνήγαγεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀπελευθερώσεως του, ἤθελε τάχιστα ἐξαντληθῇ· ἀλλ' ὡς λέγει ὁ Δημοσθένης διηγούμενος τὴν παραχώρησιν ταύτην «πίστις ἀφορμὴ πασῶν ἐστὶ μεγίστη πρὸς χρηματισμόν» (1). Ἀντὶ ν' ἀποσυρθῶσι καὶ νὰ φύγωσι τὰ χρήματα συνέῤῥευσαν, οἱ δὲ συνηθίζοντες νὰ ἐπιτρέπωσιν εἰς τὴν τράπεζαν τὰ συμφέροντά των, εἶδον μετὰ χαρᾶς, νέον δραστήριον διαδεχόμενον γέροντα.

Ἓν ἔτος ἢ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος μετὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ παραχωρητηρίου συμβολαίου, αἰσθανόμενος ὁ Πασίων τὸν θάνατον προσεγγίζοντα, ἠθέλησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον τῶν τέκνων καὶ τὴν περιουσίαν του· ἔμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ θνήσκων χήραν καὶ δύο υἱοὺς, τὸν μὲν Ἀπολλόδωρον ἤδη εἰς νόμιμον ἡλικίαν καὶ τὸν Πασικλέα μειράκιον, ἡ δὲ περιουσία αὐτοῦ ἦν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τότε ἐν Ἀθήναις. Εἶχε 20 ταλάντων ἀκίνητον περιουσίαν καὶ 40 τάλαντα ἐν τραπεζιτικαῖς ἐργασίαις, ἐν ναυτοδανείοις, ἐν ὑποθήκαις, ἐν δανείοις παντὸς εἴδους στηριζομένοις βεβαίως ἐπὶ ἰσχυρῶν ἐγγυήσεων, ἦσαν ἐν συνόλῳ 60 τάλαντα, ἤτοι ἐπέκεινα τῶν 330,000 φράγκων. Εἴδομεν δὲ ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ Δημοσθένους τί ἠδύνατο νὰ γίνῃ ὀρφανικὴ περιουσία ἐν χερσὶν ἀπίστων κηδεμόνων, πῶς ἐχάνετο χωρὶς οὐδ' ἴχνος ἐξ αὐτῆς ν' ἀπομείνῃ. Ἵνα ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τοῦτον ὁ Πασίων ἀπέβλεψε πρὸς ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου τὴν νοημοσύνην καὶ εὐθύτητα εἶχε δοκιμάσει, πρὸς τὸν πρώην ὑπάλληλον καὶ διάδοχον αὐτοῦ Φορμίωνα καὶ εἰς αὐτὸν ἐπέτρεψε τὴν κηδεμονίαν τοῦ υἱοῦ του Πασικλέους, προστιθεὶς εἰς αὐτὸν, ἐν εἴδει οἰκογενειακοῦ συμβουλίου ἄλλους τινὰς φίλους καὶ συγγενεῖς. Ἵνα δ' ἔτι μᾶλλον ἐξασφαλισθῇ κατὰ τοῦ Φορμίωνος, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θέλει νυμφευθῇ τὴν χήραν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἔδιδεν ὡς προῖκα 2 τάλαντα, κατατεθειμένα, τὸ μὲν ἐν Ἀττικῇ, τὸ δὲ ἐν τῇ νήσῳ Πεπαρήθῳ, μίαν οἰκίαν ἐκτιμωμένην 100 μνᾶς, μετὰ τῶν περιεχομένων σκευῶν, ὑπηρετριῶν, κοσμημάτων καὶ πάντων τῶν ἀναγκαίων, ὅπως διαγάγῃ τὸν συνήθη βίον παρὰ ταῖς γυναιξὶ τῶν πλουσίων τραπεζιτῶν. Πάντες ἢ σχεδὸν πάντες οἱ τραπεζῖται ἦσαν ξένοι· τινὲς δὲ ἐκ τῶν μετοίκων καὶ ἀπελευθέρων τούτων, οἱ πλεῖω κερδίσαντες ἐλάμβανον περὶ τὰ τέλη τοῦ σταδίου αὐτῶν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.

(1) Δημοσθέν. ὑπὲρ Φορμίωνος σελ. 958.—Σ. Μ.

Ἐν τοσούτῳ, παραδεδομένοι ὁλόκληροι εἰς χρηματισμόν, δὲν εἶχον τὰς ὀρέξεις ἐκείνας, τὴν ἕξιν τοῦ ζῆν ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας, ἣν παρεῖχε τοῖς πολίταις ἡ μετοχὴ εἰς τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος πράγματα· ἡ οἰκιακὴ εὐδαιμονία καὶ ἡ οἰκογενειακὴ ἀγάπη ἦσαν βεβαίως ἡ μόνη ἀνάπαυσις καὶ ἡ μόνη χαρὰ ἣν εὕρισκον μετὰ τὰς κερδοσκοπικὰς αὐτῶν μερίμνας. Ὅθεν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ σύζυγος ἐλάμβανε μεῖζον μέρος ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἢ ἐν τῷ τῶν πολιτῶν. Ἐν ταῖς οἰκογενείαις ταύταις, ἐν αἷς ὁ σύζυγος ὠθεῖτο ὑπὸ τῆς ταπεινότητος τῆς νομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως πρὸς τὴν ἑστίαν, πρὸς τὴν στενὴν συζυγικὴν σχέσιν, ἡ γυνὴ παρίστα πρόσωπον ὑψηλότερον τοῦ παρεχομένου αὐτῇ ἐν ἄλλαις οἰκογενείαις ὑπὸ τῶν ἠθῶν τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν. Κοινωνὸς καταστάσεως ταπεινῆς ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἀδιακόπως αὐξανομένης, ὑπερέβη, οὕτως εἰπεῖν, βῆμα πρὸς βῆμα, ὅλας τὰς βαθμίδας αὐτῆς, συμμετέσχε τῶν προσπαθειῶν, τῶν συγκινήσεων καὶ τῶν κινδύνων πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς. Χωρὶς νὰ παρευρίσκηται ἐν τῇ τραπέζῃ, ὅπερ δὲν ἐπέτρεπον τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων, ἠδύνατο ὅμως νὰ παράσχῃ ὠφελείας εἰς τὸν σύζυγον διὰ τῆς ἐπιτηδειότητος, τῆς πρακτικῆς ἐκείνης συνέσεως, τὴν ὁποίαν δεικνύουσι πολλάκις αἱ γυναῖκες ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ ἥτις ἀναδεικνύει πολλάκις αὐτὰς ἀπαραμίλλους διευθυντὰς καταστημάτων. Πολλαὶ παρεῖχον καλὰς συμβουλὰς τοῖς συζύγοις αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν φίλων εἰς ἃς ἐσύχναζον καὶ διὰ τῶν λόγων οὓς συνέλεγον ὠφελίμους πληροφορίας περὶ τῶν δανειῶν καὶ ὀφειλετῶν αὐτῶν, καὶ ἐποδηγέτουν διὰ τῆς εὐρίνου αὐτῶν ὁδηγίας τοὺς συζύγους ἐν τῇ διαθέσει τῶν κεφαλαίων αὐτῶν. Οὕτως ἡ ἐν ἀρχῇ ἁπλῆ παλλακὶς τοῦ ἔτι ἀπόρου καὶ ἄνευ δικαιωμάτων δούλου καθίστατο τοιουτοτρόπως, δυνάμει μακρᾶς καὶ ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, διὰ τῆς ἐπιῤῥοῆς ἐκδουλεύσεων γενομένων μετὰ μετριοφροσύνης μᾶλλον σύζυγος τῆς γυναικὸς πλουσίου Ἀθηναίου, Περικλέους ἢ Ἀλκιβιάδου τινός.

Ἡ σύζυγος τοῦ τραπεζίτου ἦτο ἐνήμερος ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τῆς τραπέζης. Ἐπεκράτησε λοιπὸν ἡ συνήθεια ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ τῶν ἐμπόρων, ὥστε ὅταν τις ἔφθανεν εἰς τὴν ἀκμὴν ν' ἀφήσῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ οἰκογένειαν καὶ ὑποθέσεις, νὰ κληροδοτῇ τὴν γυναῖκά του τῷ ἐκλεχθέντι ὡς διαδόχῳ αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος τῆς τραπέζης ὑπάλληλος, πρώην δοῦλος ἐκείνου, τοῦ ὁποίου ἴσως καὶ συνεργάτης κατέστη διὰ τῆς χειραφετήσεως, ἐνυμφεύετο τὴν χήραν, ἐλάμβανε τὴν κηδεμονίαν τῶν τέκνων καὶ ἐξηκολούθει τὸ ἀρξάμενον ἔργον. Ἡ γυνὴ ἦν παρεῖχεν αὐτῷ ἡ τελευταία τοῦ θανόντος θέλησις, ἦν συνάμα βοηθὸς, ἧς ἡ πεῖρα ἦν αὐτῷ ὠφέλιμος καὶ ἐπόπτης κωλύουσα αὐτὸν, ἵνα μὴ στερήσῃ τὰ τέκνα τῆς μερίδος αὐτῶν ἐκ τῆς κτηθείσης ἤδη οὐσίας καὶ ἐκ τῶν μελλουσῶν ὠφελειῶν.

Ὁ συνδυασμὸς οὗτος, τοῦ ὁποίου πολλάκις εἶχον δοκιμάσει τὰ πλεονεκτήματα, ἔσχεν ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος περιστάσει κάλλιστα ἀποτελέσματα. Ὁ Πασίων ἐφάνη εὐτυχέστερος τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ, τοῦ πατρὸς τοῦ Δημοσθένους. Αἱ εὐχαὶ αὐτοῦ ἐπραγματοποιήθησαν, καὶ αἱ προϋποθέσεις αὐτοῦ ἐπεκυρώθησαν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος. Ἡ χήρα τοῦ Πασίωνος ἔζησεν ἐν ὁμονοίᾳ μετὰ τοῦ Φορμίωνος, ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ πολλὰ τέκνα, καὶ ἐφόσον ἔζησε περιέσειλε τὸν ἀνήσυχον καὶ ζηλότυπον χαρακτῆρα τοῦ Ἀπολλοδώρου, τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ αὐτῆς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου· ἐμπόδισε τὸν ἀεικίνητον τοῦτον ἄνθρωπον ν' ἀνεγερθῇ κατὰ τῆς θελήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ νὰ παράσχῃ πράγματα τῷ Φορμίωνι, ὅστις ἐν τῷ μέρει ἐδείχθη τίμιος, καὶ κατὰ τοῦτο πολὺ διάφορος τῶν κηδεμόνων τοῦ Δημοσθένους ἐξεπλήρωσε πάντας τοὺς ὅρους τοῦ συνταχθέντος ὑπ' αὐτοῦ συμβολαίου· ἔδειξε φροντίδα καὶ στοργὴν πατρικὴν διὰ τὸν πρόγονον καὶ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν αὐτοῦ διατελοῦντα Πασικλέα, ὅστις οὐδέποτε παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀπολλοδώρου, οὐδ' ἠθέλησεν ἑνωθεὶς μετ' αὐτοῦ νὰ ταπεινώσῃ καὶ ἀπογυμνώσῃ τὸν Φορμίωνα. Ὁπωσδήποτε ὁ Φορμίων φαίνεται ἐν τῇ μετὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου διαφορᾷ ἐμφορούμενος ὑπὸ πνεύματος συμβιβαστικοῦ, ὡς μηδέποτε λησμονήσας τὰς εὐεργεσίας, ἃς ὤφειλε τῷ πατρὶ τοῦ ἀσπόνδου αὐτοῦ ἐχθροῦ· προὐχώρησε δὲ, ἵνα ἀποφύγῃ δημοσίαν σύγκρουσιν, μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τῶν παραχωρήσεων, καὶ μόνον, ἵνα ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν προσβαλλόμενος, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πασίωνος, τῷ 352, κατήντησε νὰ διεξαγάγῃ κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρώην κυρίου αὐτοῦ τὴν δίκην, ἐν ᾗ ὁ Δημοσθένης παρέσχεν αὐτῷ τὴν συνδρομὴν τῆς δικανικῆς αὐτοῦ τέχνης καὶ τῆς ῥητορικῆς του μεγαλοφυΐας. Ὁ τοῦ Δημοσθένους λόγος ἐπιγράφεται «Παραγραφὴ ὑπὲρ Φορμίωνος»· ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη δηλοῖ ποῖον εἶναι τὸ θέμα τοῦ φεύγοντος· δηλ οὗτος διατείνεται διὰ διαφόρους λόγους, ὅτι ἡ κατηγορία εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῖς ἐπιγραφομένοις παραγραφαῖς, ὁ ῥήτωρ δὲν περιορίζεται, ἵνα ἀποδείξῃ τὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα τὰ σῳζοντα τὴν περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς κατηγορίας πρότασίν του. Δὲν θέλει νὰ παράσχῃ ὑπόνοιαν ὅτι μεταχειρίζεται τὸ προκάλυμμα τοῦτο, ἐπειδὴ οὐ πέποιθε τῷ δικαίῳ αὐτοῦ· ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὁμοιογενέσι λόγοις, χωρὶς νὰ πραγματευθῇ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν μετὰ τῆς αὐτῆς διεξοδικότητος καὶ λεπτομερῶς, ὡς ἂν ἐσυζήτει αὐτὴν, ἅπτεται ὅμως αὐτῆς, ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι καλύπτεται διὰ τῆς ἀσπίδος ταύτης, ἁπλῶς διότι οὕτω διατάσσει ὁ νόμος καὶ ὅτι ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀγωνισθῇ δι' ἄλλων ὅπλων, πάλιν ἤθελεν εἶναι βέβαιος περὶ τῆς νίκης. Εὑρίσκεται λοιπὸν ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ σχεδὸν ἡ ἀναγκαία ὕλη, ὅπως γράψῃ τις τὴν ἱστορίαν τῶν ἐρίδων τοῦ Ἀπολλοδώρου μετὰ τοῦ Φορμίωνος· ἐκεῖ ἔνθα ὑπάρχουσιν ἀσάφειαί τινες, δύναται νὰ ζητήσῃ διασαφίσεις ἐξ ἑνὸς τῶν ὀκτὼ λόγων τῶν ἀπαγγελθέντων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ φιλοδίκου Ἀπολλοδώρου, ἐν ἄλλαις δίκαις, πάντες οἱ λόγοι οὗτοι παρέχουσιν ἡμῖν πληροφορίας περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Πασίωνος καὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.

Καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς παρὰ Δημοσθένει περιλήψεως τῆς διαθήκης τοῦ Πασίωνος, ὁ γέρων ὅστις ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ υἱός του Ἀπολλόδωρος ἦν ἀκατάστατος καὶ πολυέξοδος, φαίνεται ὅτι ἠθέλησε νὰ μείνῃ ἡ κληρονομία αὐτοῦ ἀδιαίρετος μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ του. Ὁ Φορμίων καὶ οἱ συγκηδεμόνες αὐτοῦ φαίνεται ὅτι διεχειρίσθησαν αὐτὴν ὡς φρόνιμοι ἄνθρωποι καὶ παρεῖχον τῷ προτοτόκῳ υἱῷ τὸ ἥμισυ τοῦ κοινοῦ εἰσοδήματος. Τοιουτοτρόπως ἐσώζετο ἡ περιουσία ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη καθ' ἃ δὲν ἠδύνατο νὰ κατασωτεύσῃ αὐτὴν ὁ Ἀπολλόδωρος. Δυστυχῶς ἵνα ἡ περιουσία ὑποβληθῇ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διαχειρίσεως ἀπῃτεῖτο ἡ συγκατάθεσις τοῦ Ἀπολλοδώρου, ὅστις νυμφευμένος ἤδη ὢν, ἴσως μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ πλουσίου πολίτου Δεινίου, ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ τὴν μερίδα του ἐκ τῆς κληρονομίας. Ὁ Ἀπολλόδωρος τότε μόνον ἤθελε συγκατατεθῇ εἰς τὸ ἀδιαίρετον τῆς κληρονομίας, ἂν ἐλάμβανε τὴν διαχείρισιν αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ Πασικλῆς ἐκινδύνευε μόνον ἀπομεινάριά τινα νὰ εὕρῃ κατὰ τὴν ἐνηλικιότητα αὐτοῦ· ὅθεν ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ ὀρφανοῦ, οἱ κηδεμόνες προὐτίμησαν νὰ προβῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν διαίρεσιν.

Ὁ Ἀπολλόδωρος δὲν φαίνεται παρεμβαλὼν ἐμπόδια οὔτε κατὰ τὴν διανομὴν ταύτην, ἥτις παρεῖχεν αὐτῷ σημαντικὴν περιουσίαν, οὔτε, ὀλίγον πρότερον, κατὰ τὴν τελευταίαν νόσον τοῦ πατρός του, ὅταν οὗτος ἐδήλωσε τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν παρ' αὐτοῦ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ὁ Ἀπολλόδωρος, ὅστις ἤλπισεν ὅτι θέλει μείνει κηδεμὼν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς μητρὸς καὶ κύριος συμπάσης τῆς κληρονομίας, δὲν ἀπέκρυψεν ἐπὶ πολὺ τὴν ἐκ τῆς ἀποτυχίας του ἀγανάκτησιν. Ἡ χήρα τοῦ Πασίωνος καθιερώσασα ὡς εἴθιστο μῆνάς τινας εἰς τὴν θλῖψιν καὶ τὸ πένθος, ὑπήκουσεν εἰς τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ ἀποθανόντος καὶ ἐνυμφεύθη τὸν Φορμίωνα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Ἀπολλόδωρος ἀπῆν ἐξ Ἀθηνῶν ὡς τριήραρχος, ὅτε δὲ ἐπανῆλθεν ἐκήρυξε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ τὴν ἀγανάκτησιν αὐτοῦ διὰ τὴν μετὰ τοῦ Φορμίωνος κηδεστίαν· μετεχειρίσθη τὸν Φορμίωνα μετὰ μεγίστης περιφρονήσεως, καὶ ἰσχυριζόμενος ὅτι προσεβάλλοντο οὕτω καὶ τὰ συμφέροντα καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἠπείλησε τὸν Φορμίωνα, ὅτι θέλει καταδιώξει αὐτὸν δικαστικῶς· ἤδη δὲ ἡ μήνυσις εἶχε κατατεθῇ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἄρχοντος. Δὲν φαίνεται ὅμως πῶς ὁ Ἀπολλόδωρος ἠδύνατο νὰ διεξαγάγῃ μέχρι τέλους τὴν παράβολον ταύτην ἀγωγήν. Οὐδὲν σαφέστερον τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ Φορμίωνος. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ δίκη ἤθελε προξενήσει θόρυβον καὶ σκάνδαλα, ἐξ ὧν ἤθελε προσβληθῇ ἡ μνήμη τοῦ Πασίωνος, ἡ ὑπόληψις τοῦ Φορμίωνος καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ ἡ πίστωσις τῆς τραπέζης· ὅθεν παρενέβησαν φίλοι, ἡ μήτηρ ἔπειτα ὁ μητρυιὸς ἔδειξαν πρῶτοι ἐπιθυμίαν συμβιβασμοῦ, ὥστε βεβαίως ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὁ Ἀπολλόδωρος ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον προέβη· ἀπέσυρεν ὅθεν τὴν ἀγωγὴν καὶ ἤρχισαν αὖθις σχέσεις μεταξὺ Ἀπολλοδώρου καὶ τῶν δύο νεονύμφων.

Ἴσως δὲ διὰ χρηματικῆς τινος ἐκδουλεύσεως, ἣν παρέσχεν ἡ ὑπεσχέθη, ἐπέτυχεν ὁ Φορμίων νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ἀνιαροῦ τούτου προγόνου. Ὁ Ἀπολλόδωρος ἐπεθύμει ν' ἀναδειχθῇ ἐν Ἀθήναις, δὲν ἦτο δὲ οὔτε ἐκ λαμπρᾶς οἰκογενείας, οὔτε μεγάλα εἶχε πλεονεκτήματα· ἤθελεν ἑπομένως νὰ ἐπισύρῃ τὰ βλέμματα διὰ τῆς ἀναπτυσσομένης ὑπ' αὐτοῦ δραστηριότητος καὶ διὰ τῆς ἐπιδείξεως. Ἵνα καταστῇ γνωστὸς ἐνήγαγεν εἰς δίκην πολιτικὴν τοὺς πλείστους ῥήτορας καὶ στρατηγούς. Τὰς δὲ χορηγίας, τριηραρχίας καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπισύρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματα ἐ-

πεζήτει μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, μεθ' ὅσης ἄλλοι ἀπέφευγον τὰς *ἀγγαρείας* ταύτας. Ὁ πλοῦτος τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ, οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν δοῦλοι, αἱ διὰ μεγάλης δαπάνης διατηρούμεναι ὑπ' αὐτοῦ ἑταῖραι, τὰ πάντα ἐχρησίμευον αὐτῷ, ὅπως καταστῇ γνωστός· ἤθελεν ὥστε διερχόμενον αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς νὰ δεικνύωσι πρὸς ἀλλήλους αὐτὸν ἀστοὶ καὶ ξένοι λέγοντες, ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ περιφήμου τραπεζίτου Πασίωνος.

Τοιαύτας ἔχων διαθέσεις ὁ Ἀπολλόδωρος εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων καὶ πολλῶν μάλιστα χρημάτων· ὅθεν βλέπομεν αὐτὸν πολλὰ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ φυλλομετροῦντα τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ κατάστιχα τῆς τραπέζης· δυνάμει δὲ σημειώσεων εὑρισκομένων ἐν αὐτοῖς, εἰσπράττει παλαιὰ δάνεια, ἀπαιτεῖ τὰς ὀφειλὰς καθόσον ἑκάστη τούτων καθίσταται ἀπαιτήσιμος, καὶ ὅταν τοῦτο εἶναι δυνατὸν καταδιώκει αὐτὰς δικαστικῶς. Διὰ τῶν ἀπαιτήσεων τούτων κατώρθωσε νὰ εἰσπράξῃ ὁ Ἀπολλόδωρος σχεδὸν 20 τάλαντα, (112, 000 φραγκ), ἅπερ ἔπρεπε νὰ διανεμηθῶσιν ἐξίσου ὡς μέρος τῆς κληρονομίας, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Πασικλέους· ἀλλ' ἂν πιστεύσωμεν τῷ Δημοσθένει ἐσφετερίσθη πλέον τοῦ ἡμίσεως· δηλαδὴ ἔλαβεν ἓν εἶδος μεσιτείας ἐπὶ τῶν εἰσπραχθέντων· εἶχε δὲ τοσούτῳ μείζω ἀνάγκην ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ Πασίωνος καὶ Φορμίωνος συναφθέν ποτε συμβόλαιον λῆξαν ἤδη εἶχεν ἐλαττώσει τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ.

Ἐν ἔτει 362 ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Πασίωνος ἐνεγράφη ἐν τοῖς πολίταις· ἐσχημάτισαν λοιπὸν τότε δύο μερίδας ἐκ τῶν δύο καταστημάτων, τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου, τὰ ὁποῖα ἀπὸ δέκα ἐτῶν διεχειρίζετο ὁ Φορμίων. Τῷ Ἀπολλοδώρῳ δὲ ὡς πρωτοτόκῳ ἀφέθη ἡ ἐκλογή· ἐξελέξατο δὲ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον καὶ ἡ τράπεζα ἔμεινε τῷ Πασικλεῖ καὶ ἐμισθώθη εἰς τρεῖς συνεταίρους τὸν Ξένωνα, τὸν Εὐφραῖον, τὸν Εὔφρονα καὶ τὸν Καλλίστρατον ἀντὶ ἑνὸς ταλάντου κατ' ἔτος, δηλ. 40 μνᾶς ὀλιγώτερον τοῦ πληρονομένου ὑπὸ τοῦ Φορμίωνος ποσοῦ.

Καίτοι δὲ ὑπεβιβάσθη ὁ μισθὸς τῆς τραπέζης, πάλιν ἐπέκειτο φόβος μὴ οἱ ἐνοικιασταὶ δὲν δυνηθῶσι νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν, ἐπειδὴ ἡ ἀποχώρησις τοῦ Φορμίωνος ἀφῄρει ἀπὸ τοῦ καταστήματος πολὺ ἐκ τῆς ἀξίας αὐτοῦ· ἅμα δὲ ἔλαβε καὶ ἐπεκύρωσεν ὁ Πασικλῆς τοὺς λογαριασμοὺς τῆς κηδεμονίας τοῦ Φορμίωνος, ὁ τελευταῖος οὗτος ἵδρυσεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἰδίαν τράπεζαν εἰς ἣν βεβαίως ἠκολούθησαν αὐτὸν οἱ πλεῖστοι πελάται καὶ τὰ πλεῖστα κατατεθειμένα κεφάλαια. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθεῖσα τράπεζα κατέστη ἐντὸς ὀλίγου μία τῶν ἐπισημοτέρων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος ὅλης· Ὁ δὲ διευθυντὴς αὐτῆς ἠδυνήθη πολλὰ νὰ παράσχῃ τῇ πολιτείᾳ χρήματα καὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτὴν διὰ τῆς πιστώσεώς του, ὅπως προμηθευθῇ ἐν καιρῷ λιμοῦ σῖτον ἀπὸ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου καὶ ὡς λέγει ὁ Δημοσθένης «*Τοσαῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν ἀνεγνώσθη προσηυπορηκὼς ὅσ' οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς κέκτηται. Πίστις μέντοι Φορμίωνι παρὰ τοῖς εἰδόσι καὶ τοσούτων καὶ πολλῷ πλειόνων χρημάτων ἐστὶ, δι' ἣς καὶ αὐτὸς αὑτῷ καὶ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν.* Ἀπὸ τοῦ 360 ὁ Φορμίων ὡς πάλαι ποτὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ἔλαβε τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.

Τοιαύτη λαμπρὰ ἐπιτυχία δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ κινήσῃ τὸν φθόνον τοῦ Ἀπολλοδώρου. Ἡ μήτηρ του, ἡ χήρα τοῦ Πασίωνος, ἀπέθανε τὸ ἔτος αὐτὸ ἤτοι αὐτὸ καθ' ὃ ὁ Φορμίων ἐγένετο πολίτης Ἀθηναῖος. Ἀποθνήσκουσα δὲ ἐκληροδότησε τοῖς παισὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου 2, 000 δραχμῶν· ἀλλ' οὗτος μὴ ἀρκούμενος εἰς τὸ κληροδότημα προσαπῄτει 3000 δραχμ. προσέτι δὲ καὶ μίαν δούλην καὶ μέρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ κοσμημάτων καὶ ὠμίλει πάλιν περὶ δίκης· πολλοὶ δὲ συγγενεῖς ἐμεσολάβησαν πάλιν· ὁ Φορμίων ἐνέδωκε καὶ ἐπλήρωσεν ἐν συνόλῳ 5000 δρχ. καὶ τὰ ἀπαιτηθέντα σκεύη· ἡ δὲ κληρονομία διεμοιράσθη εἰς τέσσαρα μέρη καὶ διενεμήθη εἰς ἕκαστον τῶν ἐκ τῶν δύο γάμων γεννηθέντων τεσσάρων υἱῶν. Τούτων δὲ γενομένων ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐν αὐτῷ τῷ Παρθενῶνι ὡμολόγησεν ἐνώπιον μαρτύρων ὁ Ἀπολλόδωρος ὅτι οὐδὲν πλέον ἀπῄτει παρὰ τοῦ Φορμίωνος καὶ ὅτι οἱ λογαριασμοὶ αὐτῶν ἐξεκαθαρίσθησαν. Ἡ δὲ τότε γενομένη συμφωνία καὶ ἡ γενικὴ οὕτως εἰπεῖν ἄφεσις συνεγράφησαν ἐν εἴδει διαιτητικῆς ἀποφάσεως καλουμένης *γνώσεως* ὑπὸ τοῦ Δεινίου τοῦ πενθεροῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου, τοῦ Νικίου τοῦ γυναικαδέλφου αὐτοῦ, (συγκηδεστοῦ) ὡς καὶ τοῦ Λυσίνου καὶ Ἀνδρομένους, τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Φορμίωνος, οἵτινες ἐφρόντισαν νὰ γραφῇ ἐν τῇ *γνώσει* ὅτι χαριζόμενος καὶ χάριν τῆς ὁμονοίας συγκατετέθη ὁ Φορμίων εἰς τὴν τοιαύτην θυσίαν. Ἵνα δὲ κάλλιον ἀποδείξῃ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ ὁ Ἀπολλόδωρος ἐτίμησε τὸν μητρυιὸν αὐτοῦ δανεισθεὶς παρ' αὐτοῦ δύο τάλαντα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἀπέδωκε.

Καί περ κληρονομήσας, καί περ δανεισθεὶς ὁ Ἀπολλόδωρος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατάχρεως ἀπέβαινε· καθ' ὅσον δὲ ηὔξανον αἱ χρηματικαὶ αὐτοῦ ἀνάγκαι, ηὔξανε καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ· δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὸν Φορμίωνα, ἄνθρωπον μηδαμινὸν, ὀψίπλουτον, μᾶλλον πλουτοῦντα καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν καὶ ἀπολαμβάνοντα γενικῆς ὑπολήψεως, ἐν ᾧ αὐτὸς, ὁ κληρονόμος μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων τῶν Ἀθηνῶν οἰκογενειῶν, ἠσθάνετο τὴν δημοσίαν γνώμην ἀποστρεφομένην ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἠρίθμει πλέον τὰς ὥρας, αἵτινες ἐχώριζον αὐτὸν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς, τῆς πενίας καὶ τῆς ἀτιμίας. Ἀναπολῶν δὲ ἀδιακόπως τὴν ἀντίθεσιν ταύτην ἐν τῷ ἀνησύχῳ καὶ παρωξυμένῳ πνεύματι αὐτοῦ, κατήντησε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Φορμίων τὸν ἔκλεψε καὶ ὅτι κατεκράτησε τὸ κάλλιστον μέρος τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. Δεκαοκτὼ λοιπὸν ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πασίωνος καὶ δέκα μετὰ τὸν τῆς χήρας αὐτοῦ, μετὰ τὴν τακτικὴν καὶ ὁριστικὴν ἄφεσιν τὴν δοθεῖσαν τῷ Φορμίωνι, ἀπῄτησεν ὁ Ἀπολλόδωρος παρ' αὐτοῦ διὰ δικαστικῆς ἀγωγῆς εἴκοσι τάλαντα, (112, 000 φρ.), ἅτινα παρίστων ὡς διετείνετο τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς τόκους, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δίκης, τοῦ ποσοῦ ὅπερ ὁ Πασίων ἐκχωρήσας τῆς τραπέζης ἀφῆκεν ὡς δάνειον τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ, ὅστις ἐσφετερίσθη αὐτό.

Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Δημοσθένους καὶ ἐκ λόγου αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Ἀπολλοδώρου, τοῦ κατὰ Στεφάνου, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὰς ἀναποδείκτους ὑποθέσεις, τὰ ψεύδη, τοὺς ἀνισχύρους λόγους, οὓς ἐπεσώρευσεν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἵνα παράσχῃ εἰς τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ὄψιν ὁμοιαληθῆ. Οὐδέποτε, διετείνετο, ἄνευ τῶν ὑπὸ τοῦ πατρός του δανεισθέντων χρημάτων, ἤθελε δυνηθῆ ὁ Φορμίων ἐκ τοιαύτης ἀφετηρίας νὰ φθάσῃ εἰς τὸν πλοῦτον, ἐν' ᾧ αὐτὸς ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ υἱὸς τοῦ πλουσίου Πασίωνος, ἀπώλεσε τὴν ἰδίαν οὐσίαν λειτουργῶν τῇ πατρίδι. Ἂν δὲ δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ, τούτου αἰτία εἶναι ὅτι ὁ Φορμίων κατέστησε πᾶσαν ἀπόδειξιν ἀδύνατον, πείσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ν' ἀφανίσῃ τὰ ἔγγραφα τοῦ πρώτου αὐτῆς συζύγου, τὰ κατάστιχα τῆς τραπέζης. Ἄλλως τε ὁ μεταξὺ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Φορμίωνος γάμος εἶναι ἄκυρος, ἐπειδὴ οὐδέποτε ὁ Πασίων ἤθελεν ἀνεχθῇ τὴν ἰδέαν νὰ νυμφευθῇ ἡ σύζυγος αὐτοῦ τὸν ἄθλιον τοῦτον ἀπελεύθερον. Τὸ συμβόλαιον τῆς ἐκμισθώσεως, ἡ διαθήκη, ταῦτα πάντα εἶναι πλαστὰ ἔγγραφα, δὲν κατεμήνυσε δὲ αὐτὸν πρότερον, ἐπειδὴ ὁ Φορμίων ὑπεσχέθη αὐτῷ ἀποζημίωσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν διετήρησε τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἀναγκάζεται νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια, ὅπως τύχῃ δικαιοσύνης.

Οὐδὲν ἀσθενέστερον καὶ ἧττον δικανικὸν τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων· ἀλλ' ὅμως ἡ σύνεσις ὑπηγόρευσε νὰ ληφθῇ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν ἡ ἀγωγὴ αὕτη καὶ νὰ προφυλαχθῇ ὁ ἐναγόμενος. Ὁ Ἀπολλόδωρος, δραστήριος, ῥαδιουργος, ἀναιδὴς ὢν δὲν ἐστερεῖτο ῥητορικῆς τινος εὐχερείας· ἔστιν ὅτε ἔτυχεν ἐπιδοκιμασίας ἀγορεύων ἐν δικαστηρίῳ. Ὁ δὲ ἀντίδικος Φορμίων ὑπῆρξεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ εὐτυχέστερος ἢ ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ τοὺς φθονοῦντας καὶ ἐγίνωσκε τὰ δικαστήρια περισσότερον ἢ ὥστε νὰ παρουσιασθῇ στηριζόμενος μόνον εἰς τὸ δίκαιον αὐτοῦ. Ν' ἀπαντήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ, οὐδὲ κἂν νὰ σκεφθῇ ἠδύνατο, ἐπειδὴ μετὰ πολυετῆ διατριβὴν ἐν Ἀττικῇ δὲν ἐξέμαθε καθαρῶς τὴν γλῶσσαν· ὅθεν καὶ σκώπτει αὐτὸν ὁ Ἀπολλόδωρος διὰ τοὺς σολοικισμούς· αἱ δὲ πρῶται λέξεις τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους ἀποδεικνύουσιν, ὅτι, ἂν ὧσιν ὑπερβολικοὶ, δὲν εἶναι ὅμως ψευδεῖς. Εὐτυχῶς διὰ τὸν Φορμίωνα τὰ Ἀττικὰ δικαστήρια κατ' ὀλίγον παρημέλησαν τὴν ἀρχαίαν διάταξιν, ἥτις ἀπῄτει οἱ ἀντίδικοι, καὶ μόνοι οἱ ἀντίδικοι, νὰ λαμβάνωσι τὸν λόγον ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποθέσει· περὶ τὰ μέσα τῆς δ'. ἑκατονταετηρίδος, ἡ μεσολάβησις τρίτου προσώπου, ἀληθῶς συνηγόρου κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν ἢ τὴν νεωτέραν ἕξιν, κατέστη πρᾶγμα ἀρκετὰ σύνηθες. Δὲν εἶναι δικαίωμα, εἶναι ἀνοχὴ μετατρεπομένη εἰς ἕξιν· ἵνα ἐπιτρέψωσιν οἱ δικασταὶ εἰς φίλον, ὅστις πολλάκις εἶναι ῥήτωρ ἐξ ἐπαγγέλματος, νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ ἑνὸς τῶν διαδίκων, κυρίως ὅταν πρόκειται περὶ τοῦ φεύγοντος, ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἐλαφροτέραν πρόφασιν· ἀρκεῖ νὰ προτείνῃ τις ἢ τὴν νεότητά του, τὴν ἀπειρίαν του, τὴν ξενικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν ἢ τοὺς δεσμοὺς ἀρχαίας φιλίας ἢ συγγενείας. Ὁ διάδικος λέγει λέξεις τινὰς τοιαύτης ἐννοίας, καὶ εἰς ἐν νεῦμα τῶν δικαστῶν, ὁ προσκληθεὶς ὡς βοηθὸς ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει τὴν ἀληθῆ ἀγόρευσιν.

Ὁ Φορμίων ἀπετάθη πρὸς τὸν Δημοσθένη, ὅστις, ἄγων τὸ τριακοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἦτο ἀπὸ τοῦ θανάτου ἢ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Ἰσαίου ὁ μᾶλλον ἐν ὑπολήψει λογογράφος ἐν Ἀθήναις, καὶ ἔκτοτε ἤρχιζε νὰ γνωρίζηται ὡς πολιτι-

κὸς ῥήτωρ· πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ἀπαγγείλει τὸν ὡραῖον λόγον αὐτοῦ «πρὸς Λεπτίνην». Ὁ Δημοσθένης ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ συνέθηκεν ὑπὲρ τοῦ Φορμίωνος δημηγορίαν ἥτις ἐστὶν ἀριστούργημα εἰς τὸ εἶδός της· ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἑλκόμενος ὑπὸ τῶν πολιτικῶν, ἅπερ ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλον ν' ἀπασχολήσωσιν αὐτὸν ὁλόκληρον, ὁ Δημοσθένης εἶχε μέγα συμφέρον, νὰ προσοικειωθῇ δι' ἐκδουλεύσεως ἀνεξιτήλου τραπεζίτην ἐπιτήδειον καὶ πιστὸν, ὅστις νὰ καθιστᾷ ἐνεργὸν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ νὰ δανείζῃ αὐτῷ ἐν ἀνάγκῃ χρήματα.

Ὁ Δημοσθένης ὡμίλησε πρῶτος· Εὑρίσκει τις ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ τὰς καλλίστας, τὰς σπανιωτέρας τοῦ μεγάλου ῥήτορος ἀρετάς· ἡ ματαιότης τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Ἀπολλοδώρου ἀποδεικνύεται προφανῶς τὸ δὲ θράσος μεθ' οὗ παρέστησεν αὐτὰς ἐξηγεῖται ὡς ἐκ τῶν κακιῶν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἐν τῇ συζητήσει τῶν ἀποδείξεων καὶ τῇ ἐκθέσει τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ὑπόθεσιν νόμων, ἀναφαίνεται ἡ συνήθης ἀκρίβεια τοῦ Δημοσθένους καὶ τὸ πλεονέκτημα, ὅπερ ἔχει κοινὸν μετὰ τοῦ Ἰσαίου τοῦ ἐξετάζειν τὰ πράγματα ἄνωθεν καὶ ὑποδεικνύειν τὴν αἰτίαν καὶ τὸν φιλοσοφικὸν λόγον. Ὁ Ἀπολλόδωρος ἀπῄτει 20 τάλαντα, ἅπερ διετείνετο, ὅτι ἐδάνεισεν ὁ Πασίων τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ ὡς ἀφορμὴν (fonds de roulement)· κατ' αὐτὸν, ἂν δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ τὸ δάνειον τοῦτο, τὸ ὑπεξαιρεθὲν ἐκ τῆς κληρονομίας, τούτου αἰτία ἦτο ὅτι ὁ Φορμίων κατεκράτησεν, ἐπλαστογράφησε καὶ κατέσρεψε τὰ ἔγγραφα τοῦ Πασίωνος. Ἡ ἀπάντησις ἦν εὐχερής. Ἡ διανομὴ τῆς κληρονομίας, πρῶτον μὲν εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πασίωνος, ἔπειτα δὲ, διὰ τοῦ ἀδιαιρέτου μέρους τῆς κληρονομίας τοῦ ἐκμισθωθέντος ὑπὸ τοῦ Φορμίωνος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Πασικλέους δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄνευ τῆς προαγωγῆς τῶν ἐγγράφων τούτων· μετὰ δὲ τὰς δύο ταύτας διανομὰς ὁ Ἀπολλόδωρος οὐδεμίαν ἐπρότεινεν ἀπαίτησιν. Ἀφ' ἑτέρου τὰ κατάσιχα τοῦ Πασίωνος παρεδόθησαν πράγματι τῷ Ἀπολλοδώρῳ, ἀφ' οὗ οὗτος τὰ μετεχειρίσθη, ἵνα εἰσπράξῃ, διὰ σειρᾶς δικῶν, δάνεια τοῦ πατρός του συμποσούμενα εἰς 20 τάλαντα. Ἔτι μᾶλλον ὁ Πασικλῆς, ὅστις εἶχε τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου συμφέρον νὰ ἀποκτήσῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα, οὐ μόνον οὐδέποτε ἐκατηγόρησε τὸν Φορμίωνα, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἔτι μαρτυρεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Τέλος, ὅπερ ἀρκεῖ ὅπως καταστήσῃ τὴν ἀγωγὴν μὴ εἰσαγώγιμον, ὑπάρχει γενικὴ ἄφεσις δοθεῖσα πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ κατακεχωρημένη ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ *γνώσει*. Τὸ δὲ ἐξαίρον ἔτι τὰ καθ' ἑαυτὰ τοσοῦτον ἰσχυρὰ ταῦτα ἐπιχειρήματα εἶναι ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐκτίθενται, ἐν ᾧ ἀναφαίνεται ἡ ὑπερήφανος ἐκείνη καὶ περιφρονητικὴ ἰσχὺς, μεθ' ἧς τοσάκις ἐπετέθη κατὰ τοῦ Φιλοκράτους, τοῦ Δημάδου, τοῦ Αἰσχίνου καὶ τῶν λοιπῶν συνταξιούχων τῆς Μακεδονίας. Ἀκούσατε τὴν περικοπὴν ταύτην, ἐν ᾗ σκώπτει ὁ Δημοσθένης τὰς ἀξιώσεις τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ ἀποδεικνύει αὐτῷ πόσον ἡ διαγωγή του εἶναι ἄτοπος καὶ μωρά.

«Καὶ δῆτα θαυμάζω πῶς οὐ λογίζει πρὸς σεαυτὸν ὅτι ἔστιν Ἀρχεστράτῳ τῷ ποτὲ τὸν σὸν πατέρα κτησαμένῳ υἱὸς ἐνθάδε, Ἀντίμαχος, πράττων οὐ κατ' ἀξίαν, ὃς οὐ δικάζεταί σοι οὐδὲ δεινά φησι πάσχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς, καὶ τὴν μὲν λέλυσαι, τὴν δ' ἐκδέδωκας ἑταίραν, καὶ ταῦτα γυναῖκ' ἔχων ποιεῖς, καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγεις, καὶ ζῇς ἀσελγῶς ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αἰσθάνεσθαι, αὐτὸς δ' ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεὴς ἐστιν. Οὐδὲ τὸν Φορμίων' ἐκεῖνος οὐχ ὁρᾷ. Καί τοι εἰ κατὰ τοῦτ' οἴει σοι προσήκειν τῶν τούτου, ὅτι τοῦ πατρὸς ποτ' ἐγένετο τοῦ σοῦ, ἐκείνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί· ὁ γὰρ αὖ σὸς πατὴρ ἐκείνων ἐγένετο, ὥστε καὶ σὺ καὶ οὗτος ἐκείνου γίγνεσθε ἐκ τούτου τοῦ λόγου. Σὺ δ' εἰς τοῦτο ἥκεις ἀγνωμοσύνης ὥσθ' ἃ προσήκει σοι τοὺς λέγοντας ἐχθροὺς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς ποιεῖς ἀνάγκην εἶναι λέγειν, καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν καὶ τοὺς γονέας τεθνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν, καὶ ἃ διὰ τῆς τούτων φιλανθρωπίας ἀπολαύσας εὕρετο ὁ σὸς πατὴρ καὶ μετὰ ταῦτα Φορμίων οὗτοσὶ, ταῦτα ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν καὶ περιστέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέστατα ἐφαίνετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον, δεικνύεις, ἐλέγχεις, μόνον οὐκ ὀνειδίζεις οἷον ὄντα σε ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι. Εἶτ' εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι;) ὥστ' οὐκ αἰσθάνει ὅτι καὶ νῦν ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες, ἐπειδή περ ἀπηλλάγη Φορμίων, μηδὲν ὑπόλογον εἶναι εἴ ποτε τοῦ σοῦ πατρὸς ἐγένετο, ὑπὲρ σοῦ λέγομεν, σὺ δὲ μηδέποτ' ἐξ ἴσου σοι γενέσθαι τοῦτον ἀξιῶν κατὰ σαυτοῦ λέγεις· ἃ γὰρ ἂν σὺ δίκαια σαυτῷ κατὰ τούτου τάξῃς ταὐτὰ ταῦθ' ἥξει κατὰ σοῦ παρὰ τῶν τὸν σὸν πατέρα ἐξ' ἀρχῆς κτησαμένων. Ἀλλὰ μὴν ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ' ἀπηλλάγη τὸν αὐτὸν τρόπον ὅν περ οὗτος ἀφ' ὑμῶν, λαβέ μοι ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐγένετο Πασίων Ἀρχεστράτου»(1).

Καὶ ὁ ἐπίλογος αὐτὸς εἶναι ἄξιος νὰ παρατεθῇ ἐνταῦθα· ὁ Δημοσθένης συγκεφαλαιοῖ ἐν αὐτῷ μετὰ σαφηνείας καὶ ταχύτητος συνάμα τοὺς λόγους, οὓς ἐπρότεινε πρὸς ἀπόῤῥιψιν τῆς κατηγορίας τοῦ Ἀπολλοδώρου· ἔπειτα δὲ ἀπαριθμεῖ τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ πελάτου αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ ὑποδεικνύει ἐκείνας, ὅσας δυνατὸν νὰ παράσχῃ ἂν ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν ἅπαξ διὰ παντὸς τῶν ἀδίκων τούτων προσβολῶν· καὶ οὕτω ἐγείρει τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον. Ἔπειτα δὲ ἵνα μὴ φανῇ θέλων, διὰ τοῦ τρόπου καὶ τόνου τοῦ ἐπιλόγου, νὰ ἐξασκήσῃ πίεσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν δικαστῶν, καταφεύγει εἰς τέχνασμα οὗ παράδειγμα παρέσχεν αὐτῷ ὁ Ἰσαῖος· καταλήγει διὰ τῆς ἀναγνώσεως νόμου καὶ μαρτυριῶν.

Ὅσον ἀναιδὴς καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὁ Ἀπολλόδωρος, δὲν ἔπρεπε νὰ ᾖ εἰς ἡσυχίαν, ἐν ᾧ ὁ Δημοσθένης κατεπίεζεν αὐτὸν διὰ τῆς περιφρονήσεως αὐτοῦ καὶ ἐμαστίγου διὰ χειρὸς ζωηρᾶς καὶ σκληρᾶς. Ἡ ὑπὸ τοῦ λόγου γενομένη ἐντύπωσις ὑπῆρξε βαθεῖα· ὅταν ἠγέρθη ὁ Ἀπολλόδωρος, ἵνα ὁμιλήσῃ, οἱ δικασταὶ, ὡς μᾶς λέγει ὁ ἴδιος εἰς ἄλλον λόγον, ἠρνήθησαν νὰ τὸν ἀκούσωσιν ὥστε μόλις ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ ὀλίγας λέξεις ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, καὶ δὲν ἔλαβεν οὐδὲ τὸ πέμπτον τῶν ψήφων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐ μόνον ἔχανε τὴν δίκην, καὶ κατεδικάζετο εἰς τὰ ἔξοδα, ἀλλὰ καὶ ἐζημιοῦτο διὰ τῆς καλουμένης *ἐπωβελίας*, δηλ. ἀπέτιεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἕνα ὀβολὸν ἐπὶ ἑκάστης δραχμῆς ἤτοι τὸ ἕκτον τοῦ ἀδίκως ἀπαιτηθέντος ποσοῦ. Οὕτως ἐπλήρωσεν ἀκριβὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς αἰτήσεώς του, ἐπειδὴ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει ἡ ἐπωβελία ἀνήρχετο εἰς τρία τάλαντα καὶ εἴκοσι μνᾶς (20,000 φρ). καὶ ἐπὶ ποινῇ στερήσεως τοῦ δικαιώματος ἀγωγῆς καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνέρχεσθαι εἰς τὸ βῆμα, ὤφειλε νὰ πληρώσῃ τὸ πρόστιμον τοῦτο ἐντὸς βραχέος διαστήματος. Καὶ περιουσία εἰς ἀνθηροτέραν κατάστασιν τῆς τοῦ Ἀπολλοδώρου δὲν θὰ ἠδύνατο εὐκόλως νὰ ὑποστῇ τοιαύτας ζημίας· ἐπειδὴ μετὰ δύο ἔτη βλέπομεν αὐτὸν καταδικαζόμενον εἰς πρόστιμον 1 ταλάντου διὰ πρότασιν παράνομον, καὶ κατορθοῦντα νὰ πληρώσῃ καὶ τοῦτο.

Δὲν θέλομεν δὲ παρακολουθήσει αὐτὸν ἐν ταῖς ἀπελπισμέναις, προσπαθείαις, ἃς καταβάλλει, ἵνα ἐκδικηθῇ, εἰ μὴ αὐτὸν τὸν Φορμίωνα ὃν δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ προσβάλῃ κατ' εὐθεῖαν, τοὐλάχιστον τοὺς βοηθήσαντας τὸν Φορμίωνα ἐν τῇ δίκῃ αὐτοῦ. Σώζεται λόγος κατὰ Στεφάνου τινὸς, ὃν καταδιώκει ἐπὶ ἐπιορκίᾳ· ἐν τῷ πλήρει σοφισμάτων εὐκόλως ἐξελεγχομένων λόγῳ τούτῳ ἀναφαίνεται λύσσα, ἣν οὐδὲν ἀνθρώπινον σέβας ἀναχαιτίζει. Ἂν παραλείψωμεν τὰς κατὰ τοῦ Φορμίωνος προσβολὰς, βλέπομεν αὐτὸν ὁμιλοῦντα περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὡς περὶ γέροντος παλίμπαιδος· τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ Πασικλέα τὸν ἀπαρνεῖται καὶ τὴν μητέρα ὑβρίζει καὶ ἀτιμάζει. Κατ' αὐτὸν ὁ Πασικλῆς ἐγεννήθη ἐκ παρανόμου σχέσεως· πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πασίωνος εἶχε κατ' αὐτὸν σχέσεις ὁ Φορμίων μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἣν μετὰ ταῦτα ἐνυμφεύθη. Ὁ Κατὰ Νεαίρας λόγος, μεταγενέστερος ὢν κατὰ δύο ἔτη, παρίστησιν ἡμῖν τὸν Ἀπολλόδωρον διώκοντα ὁμοίαν ἐκδίκησιν, ἕνεκα τῆς δίκης, εἰς ἣν πάλιν ἠττήθη· εἶτα δὲ ἀπὸ τοῦ 340 ἐκλείπει ἐκ τῆς ἱστορίας· ὡς πρὸς τὸν Πασικλέα δὲ καὶ τὸν Φορμίωνα γνωρίζομεν ἔκ τινος ἀποσπάσματος λόγου ἀπολεσθέντος τοῦ Ὑπερίδου ὅτι, ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους γενομένης μεταῤῥυθμίσεως τῆς τριηραρχίας συγκατηριθμοῦντο ἔτι μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων πολιτῶν· ἐκ τοῦ συντόμου τούτου ἀποσπάσματος δύναταί τις μάλιστα νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἦσαν καὶ συνεταῖροι.

Δὲν φοβούμεθα μὴ ὑπὲρ τὸ δέον ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων τραπεζιτῶν, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, τῶν ἠθῶν, τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν παρεχομένων ὑπ' αὐτῶν τῇ πολιτείᾳ ἐκδουλεύσεων. Ἐφόσον ἡ οἰκονομικὴ ἱστορία τῆς ἀρχαιότητος δὲν παρασκευασθῇ τοὐλάχιστον, καὶ σχεδιασθῇ ἐν συντόμῳ, ἡ πολιτικὴ ἱστορία θέλει παρέχει σχεδὸν εἰς ἕκαστον βῆμα ἄλυτα προβλήματα. Οὕτως, ἵνα μόνον περὶ τῶν Ἀθηνῶν ὁμιλήσωμεν, κατ' ἀρχὰς δυσκολεύεταί τις νὰ πιστεύσῃ πῶς μετὰ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ πολιτεύματός των, μετὰ τὰς ἀπερισκέπτους ἀποφάσεις τῆς δημοκρατίας καὶ τὰ συνεχῆ σφάλματα τῶν πολιτικῶν αὐτῶν ἀνδρῶν ἠδυνήθησαν νὰ διατρέξωσι τοιοῦτον στάδιον, καὶ νὰ διανύσωσι δύο αἰῶνας ἀπαραμίλλου μεγαλείου καὶ νὰ ἐπανορθῶσι τὰς ἀπωλείας αὐτῶν εὐθὺς μεθ' ἑκά-

(1). Δημοσθέν. ὑπὲρ Φορμίωνος σελ. 958 καὶ 959 Σ. Μ.

στην συμφοράν αὐτῶν. Τὸ ἐξηγοῦν τὴν ἐλαστικότητα ταύτην, τὸ κινοῦν ἐλατήριον, εἶναι αἱ ἐργατικαὶ ἕξεις τῶν κατοίκων, τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς μαντείας, δι' ἧς αἱ Ἀθῆναι μετὰ τῆς ζωηρᾶς αὐτῶν εὐφυΐας, προεῖδον οἰκονομικάς τινας ἀληθείας, ἐσχεδίασαν ἐμπορικούς τινας θεσμούς. Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, πᾶς τις ἢ σχεδὸν πᾶς τις, πολίτης, ξένος, δοῦλος εἰργάζετο καὶ παρῆγεν ἕκαστος κατὰ τὸν τρόπον του. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἠν προσπαθοῦμεν νὰ χαράξωμεν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ βίου κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς ῥήτορας, ἠδυνάμεθα ἄρα νὰ παραλείψωμεν τοὺς τραπεζίτας, τοὺς ἀσήμους τούτους καὶ ὑπομονητικοὺς ἐργάτας τοῦ δημοσίου πλούτου, τοὺς μακρυνοὺς τούτους προγόνους τῶν Ἰουδαίων καὶ λομβαρδῶν τραπεζιτῶν, πρὸς οὓς συνδέονται, δι' ἀμέσου καταγωγῆς, οἱ ἐν τῇ νῦν κοινωνίᾳ μεταχειριζόμενοι, μετ' ἄλλης ὅμως ἰσχύος, τὰ θαυμάσια ταῦτα τῆς προόδου ὄργανα, τὰ κεφάλαια καὶ τὴν πίστωσιν;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΡΡΩΤΟΣ.

(Μεταφραστὴς Α. Νοττόττης Δ. Φ.)

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Κατάλογος τῶν ἱδρυτῶν	γ'—δ'.
» » τακτικῶν μελῶν	έ—ιγ'.
» » ἐπιτίμων μελῶν	ιδ'—ις'.
» » Ἀντεπιστελλόντων	ιζ'—κ'.
» » Εὐεργετῶν	κά.
» » Δωρητῶν	κά.
» » Κοσμητόρων	κβ'.
» » μελῶν διαρκῶν Ἐπιτροπῶν	κβ'—κδ'.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ.

ΔΡ. ΔΑΜΩΝΟΣ Περὶ τῶν ἐν Σουλοὺ Σεράϊ τοῦ Πόντου ἀνακαλυφθεισῶν ἐπιγραφῶν	1— 6
Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑ Περὶ Ἀνδρέου τοῦ Λιβαδηνοῦ (Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τραπεζοῦντος)	7— 15
A. MORDTMANN Περὶ τῶν Παλμυρηνῶν ἀρχαιοτήτων (Μετάφρ. *Δ. Πληθωρίδου*)	15— 22
J. MILLINGEN Περὶ δύο ἀνεκδότων Κυζικηνῶν ψηφισμάτων (Μετάφρασις *Σ. Μαυρογένους*)	23— 28
Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑ Στοιχεῖα γλωσσολογίας	28— 56
Dr. MORDTMANN fils Περὶ Βυζαντινῶν μολυβδοβούλων (Μετάφρασις *Α. Λιούμα*)	57— 81
Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ Τὸ ἐμπόριον τῶν Γενουηνσίων ἐν Κ/πόλει καὶ Εὐξείνῳ Πόντῳ κατὰ τὸν Μεσαίωνα	82—126
Μ. ΧΟΥΡΜΟΥΖΗ Συνοπτικὸς παραλληλισμὸς τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων ὡς καί τινων περιέργων τῶν ἐπὶ Ὁμήρου Ἀχαιῶν πρός τινα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων	126—146
Δ. ΡΑΖΗ Περὶ τοῦ Περσικοῦ ποιήματος «Πεντναμέϊ Ἀττάρ»	146—151
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΑΡΡΟΥ Δικηγόρου Ἱστορικὴ μελέτη ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Εἰσαγγελικῆς Ἀρχῆς	152—205

ΕΚΘΕΣΕΙΣ.

	Σελ.
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Περὶ τῆς καταςάσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας	205—219
ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Ἐπὶ τοῦ περὶ συλλογῆς ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος	220—233

ΠΡΑΚΤΙΚΑ.

Ἀπὸ τῆς ΤΛΒ'. Συνεδριάσεως μέχρι τῆς ΤΞΣΤ'.	234—342

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ.

	Σελ.
Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑ Μεταφράσεως ἐκ τοῦ γερμανικοῦ πραγματείας τοῦ ἐν Μονάχῳ Καθηγητοῦ κ. Γ. Christ περὶ εἰδυλλίου	238—244
LASTIC Πραγματείας «Περὶ γεννέσεως ἰδεῶν»	245—250
DETHIER Περί τινων Γοτθικῶν καὶ Βυζαντινῶν ἐπιγραφῶν ἀνευρεθεισῶν ἐν Ἐξακιονίῳ	257—258
Α. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ Περὶ τροχιαζῶν ὁδῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ στόλου Μωάμεθ τοῦ Β'. εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον	259—260
Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ Περὶ ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων τῷ 1204 Μ. Χ.	264—265
DETHIER Περὶ διαφόρων θέσεων τοῦ Βυζαντίου	266
ΔΕΚΙΓΑΛΑ Περὶ Ἡφαιστείων	269
Ι. ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ Περὶ γενέσεως γλώσσης	276—280
Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ Περί τινων μετάλλων τῆς Ἑλλάδος	281

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ.

Ἐπὶ τῆς περὶ Παλμυρηνῶν ἀρχαιοτήτων πραγματείας τοῦ κ. Mordtmann	251—252
καὶ	254
Ἐπὶ τῆς πραγματείας Μ. Παρανίκα περὶ γλωσσολογίας	253—254
Ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως ἀρχαίων καὶ νέων ἐμβλημάτων	261—263

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΛΑΛΙΑΙ.

Ε. ΣΙΜΟΥ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ ὡς ἐπιτίμου μέλους	250

	Σελ.
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ περὶ τοῦ κ. Bancroft	251
ΑΝΘΙΜΟΥ Ζ'. πρώην ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ, κατὰ τὴν ἐπέτειον πανήγυριν τοῦ Συλλόγ. καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ	333—334

ΕΚΘΕΣΕΙΣ.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς	281—281
ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ὁμ.	282—283
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ὁμ.	283—288
ΤΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ περὶ ἀλληλογραφίας τοῦ Συλλόγου	288
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	292—300
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΦΥΛΑΚΟΣ περὶ καταστάσεως τῆς Βιβλιοθήκης	300—302
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	302—305
ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ	
ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ Περὶ τῶν δημοσίων διαλέξεων	305—321
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	322—324
ΤΟΥ ΤΑΜΙΟΥ	324—333
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Περὶ τῶν κατὰ τὸ 1872—73 ἐργασιῶν τοῦ Συλλόγου	334
ΤΗΡ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Γνώμη ἐπὶ τοῦ ἐκ Σερρῶν Μιχαηλείου διαγωνίσματος	245

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Ν. ΤΣΙΓΑΡΑ	236—237
ΠΡ. ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ζ'.	256
HENRI ELLIOT πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας	260
Α. ΣΥΓΓΡΟΥ	291

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ κλπ.

Ν. ΤΣΙΓΑΡΑ ἑνὸς ἀναγλύφου	237
ΕΥΑΜΠΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 18 ἀρχαίων νομισμάτων	237
ΚΑΣΤΟΡΧΗ, Α. WEIDNER, ΑΠ. ΣΚΕΝΔΟΥ	250
E. ABOUT	254
HIRSCHFELD	266
ΑΓ. ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ	273
ΕΜΜ. ΚΡΙΤΙΚΙΔΟΥ καὶ LOUIS CHARREL	274
ΛΕΩΝΙΔΑ ΗΛΙΑΔΟΥ	274
ΑΓ. ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	274
ΜΑΡΚΟΥ ΡΕΝΙΕΡΗ καὶ Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ	275
Α. ΖΩΗΡΟΥ	276
Ι. ΠΑΠΠΑΔΗ καὶ Μ. ΓΚΙΟΥΜΟΥΣΓΚΕΡΔΑΝΗ	281
ΧΙΩΤΟΥ	302
ΠΑΝΤΑΖΙΔΟΥ, ΣΕΪΖΑΝΗ, Γ. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ καὶ MORDTMANN	324

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

	Σελ.
ΑΝΩΝΥΜΟΥ	234
Κ. ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΣ	235
Ν. ΚΡΙΚΟΤΣΟΥ	256
ΠΡ. ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ς'.	256
Θ. καὶ Β. ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥ	259
ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ	260
Β. Γ. ΣΙΟΥΛΗΝΗ	268
Γ. ΖΑΡΙΦΗ	268
Χ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ καὶ Γ. ΖΑΡΙΦΗ σύστασις διδασκαλείων διὰ τῶν Συλλόγων Ἠπειρωτικοῦ καὶ Θρᾳκικοῦ	275
ΒΛΑΣΤΟΥ, ΚΟΡΩΝΙΟΥ καὶ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ	276
Α. ΣΥΓΓΡΟΥ	291
ΚΥΡΙΑΣ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ὑπὲρ τοῦ παρθεν. Πρεσρένης	322
ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΑΥΤΟΥ.	333

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ.

Ο ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΥΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΙ 343—364

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ.

Σελ. 81 στήλη β'. στίχ. 12 ἀνάγνωθι: *Χαριτώνυμός* ἐστι μετάφρασις ἢ μᾶλλον παράφρασις εὐφωνικὴ τοῦ ὀνόματος *Ἰωάννης* (Ἐφραὴμ στιχ. 2825).

» » στίχ. 21 Ἐξοβελιστέα τὰ «Τὸ ὄνομα Φακιολάτος ἀναμιμνήσκει ἡμῖν τὸ Ἰταλικὸν ὄνομα Facciolati.

» 152 στήλη ά. στίχ. 1 ἀντὶ Ἱστορικὴ Νελέτη ἀνάγνωθι Ἱστορικὴ Μελέτη καὶ στήλη β'. στίχ. 29 ἀνάγνωθι ἱστορικῆς μελέτης· καὶ στίχ. 31 τελείως

» 183 στήλ. β'. στίχ. 9 ἀνάγνωθι συκοφαντίας

» 201 στίχ. 1 ἀντὶ Εἰσεγγελικῆς ἀνάγνωθι Εἰσαγγελικῆς

Ἀπὸ σελ. 343—351 ἡ ἐπὶ τῆς σελίδος ἐπιγραφὴ ἀναγνωστέα ΕΡΑΝΙΣΜΑ, ἢ ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ Τραπεζῖται.

SISMANOGLIO MEGARO

Τιμᾶται 20 φράγκων.

Εὑρίσκεται παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπώλαις ἔν τε Γαλατᾷ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

SISMEL EDIZIONI DEL GALLUZZO